

NACIONALNI PROGRAM REPUBLIKE HRVATSKE ZA PRIDRUŽIVANJE EUROPSKOJ UNIJI – 2004. GODINA

Izdavač:

Republika Hrvatska
Ministarstvo europskih integracija

Naklada:

400 primjeraka

Tisak:

Agencija za komercijalnu djelatnost

Zagreb, ožujak 2004.

CIP-Katalogizacija u publikaciji

Nacionalne i sveučilišna knjižnica – Zagreb

UDK 327.39(497.5:4-67

Nacionalni program Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji – 2004. godina. Zagreb,
Ministarstvo europskih integracija, 2004.

ISBN 953-7010-22-8

Europske integracije – Hrvatska - Pridruživanje

Hrvatska – Europska unija - Pridruživanje

NACIONALNI PROGRAM REPUBLIKE HRVATSKE ZA
PRIDRUŽIVANJE EUROPSKOJ UNIJI – 2004. GODINA

UVODNO SLOVO

Punopravno članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji, kao jezgri stabilnog mira, demokratskih sloboda i gospodarskog razvoja temeljni je cilj Republike Hrvatske. Svjesni smo da su ključni preduvjeti u tom procesu provedba unutarnjih reformi, opća konsolidacija sustava, snažniji gospodarski razvoj te usmjerenije i intenzivnije vanjskopolitičko djelovanje.

Nacionalni program Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji, kao središnji upravljački mehanizam Vladinih aktivnosti u području europskih integracija, odražava spremnost Republike Hrvatske da putem provedbe konkretnih mjera ostvari svoje prioritete u procesu približavanja Europskoj uniji s naglaskom na 2004. godinu, te predstavlja okvir koji objedinjuje godišnje planiranje, postavljanje kratkoročnih ciljeva i nadziranje procesa pridruživanja u raznim sektorima u okviru strateškog pristupa utemeljenog na preuzetim obvezama, vlastitim mogućnostima i nacionalnim interesima.

U prosincu 2002. godine Hrvatska je donijela prvi Nacionalni program za pridruživanje Europskoj uniji. Godinu dana kasnije predstavljamo novi Nacionalni program kojim dodatno razrađujemo mehanizme i sadržaj svih radnji u provedbi obveza preuzetih u procesu našeg pridruživanja Europskoj uniji.

Određivanje prioriteta navedenih u ovome Nacionalnom programu temelji se na Programu Vlade Republike Hrvatske u mandatnom razdoblju 2003.-2007., Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), Planu provedbe SSP-a, te ocjenama napretka Republike Hrvatske i dijalogu s Unijom.

NPPEU za 2004. usmjeren je na objedinjavanje svih ciljeva i zadaća RH u provedbi SSP-a, ali i u procesu daljnjeg približavanja Europskoj uniji. U ovog godini, predstoji nam pojačan rad na potpunom ostvarivanju političkih i pravnih kriterija za članstvo bez čega ni dobri gospodarski rezultati neće biti dovoljni. Isto tako, želimo pridonijeti razvoju moderne i učinkovite državne uprave koja će biti sposobna podnijeti teret cjelokupne pravno-gospodarske reforme. Put prema cilju olakšava nam svijest o tome da smo se ovoga posla prihvatili ponajprije zbog nas samih i sustava vrijednosti kojega smo sami izabrali.

Ono što posebno ohrabruje, što su pokazali i netom provedeni parlamentarni izbori, jest činjenica da su hrvatski građani, jednako kao i političke stranke, gotovo jednoglasni kad je riječ o europskoj orijentaciji Hrvatske.

Imamo sposobnosti, snage i odlučnosti biti ravnopravnim dijelom Europe kojoj kulturno, zemljopisno i povijesno oduvijek pripadamo.

Uvjeren sam da će pravedna Europa, jednakih mjerila za sve, prepoznati neupitnost europske budućnosti Republike Hrvatske.

Zagreb, 15. siječnja 2004.

dr. Ivo Sanader

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske

SADRŽAJ

SADRŽAJ

UVODNO SLOVO	5
SADRŽAJ	9
POPIS KRATICA	21
UVOD	27
1. ODNOSI REPUBLIKE HRVATSKE I EUROPSKE UNIJE	27
2. NACIONALNI INTERES REPUBLIKE HRVATSKE	28
3. ODREĐIVANJE PRIORITETA ZA 2004. GODINU	28
4. STRUKTURA NACIONALNOG PROGRAMA	29
5. PRAĆENJE I OSTVARIVANJE PROVEDBE NACIONALNOG PROGRAMA	30
6. ŠTO SMO PROMIJENILI U NACIONALNOM PROGRAMU ZA 2004. GODINU?	32
I. POLITIČKI KRITERIJI	37
1.1. UVOD	37
1.2. DEMOKRACIJA I VLADAVINA PRAVA	37
1.2.1. Reforma pravosuđa	38
1.2.2. Protukorupcijske mjere	40
1.3. LJUDSKA PRAVA I ZAŠTITA MANJINA	43
1.3.1. Građanska, politička, gospodarska i socijalna prava	43
1.3.1.1. Sloboda udruživanja	43
1.3.1.2. Pravo na informaciju	45
1.3.1.3. Sloboda medija	45
1.3.1.4. Ravnopravnost spolova	48
1.3.1.5. Zaštita prava djeteta	49
1.3.2. Prava manjina i zaštita manjina	51
1.4. PUČKI PRAVOBRANITELJ	54
1.5. POVRATAK IZBJEGLICA	56
1.5.1. Pravni i institucionalni okvir	56
1.5.2. Ostvareno u 2003. godini	56
1.5.3. Prioritetna područja djelovanja i mjere u 2004. godini	60
1.6. SURADNJA S MKSJ	64
1.7. REGIONALNA SURADNJA	66
1.7.1. Bilateralna suradnja	66
1.7.2. Multilateralna suradnja	73
II. GOSPODARSKI KRITERIJI	80
2.1. UVOD	80
2.2. SREDNJOROČNI CILJEVI GOSPODARSKE POLITIKE RH	80
2.3. GOSPODARSKI KRITERIJI IZ KOPENHAGENA	81
2.3.1. Postojanje djelotvornog tržišnog gospodarstva i strukturne reforme	82

2.3.2. Prioriteti na području dostizanja djelotvornog tržišnog gospodarstva	89
2.3.3. Sposobnost suočavanja s konkurentskim pritiscima i tržišnim snagama unutar EU	91
2.3.4. Prioriteti na području podizanja razine sposobnosti suočavanja s konkurentskim pritiscima i tržišnim snagama unutar EU	99
2.4. KRITERIJI IZ MAASTRICHTA	103
III. SPOSOBNOST PREUZIMANJA OBEVEZA IZ ČLANSTVA U EU	109
3.1. SLOBODA KRETANJA ROBA	109
3.1.1. Pravni okvir	109
3.1.2. Institucionalni okvir	109
3.1.3. Horizontalna pitanja	110
3.1.3.1. Normizacija	112
3.1.3.2. Akreditacija	112
3.1.3.3. Mjeriteljstvo	113
3.1.3.4. Nadzor tržišta	113
3.1.3.5. Razmjena podataka	114
3.1.4. Direktive novog pristupa	115
3.1.4.1. Niskonaponska oprema	116
3.1.4.2. Jednostavne tlačne posude	116
3.1.4.3. Igračke	117
3.1.4.4. Građevni proizvodi	117
3.1.4.5. Elektromagnetska kompatibilnost	118
3.1.4.6. Strojevi	118
3.1.4.7. Osobna zaštitna oprema	118
3.1.4.8. Neautomatske vage	119
3.1.4.9. Plinski uređaji	119
3.1.4.10. Toplovodni kotlovi	120
3.1.4.11. Eksploziv za civilnu uporabu	120
3.1.4.12. Potencijalne eksplozivne atmosfere	120
3.1.4.13. Dizala	120
3.1.4.14. Energetska djelotvornost električne opreme	121
3.1.4.15. Oprema pod tlakom	121
3.1.4.16. Radijska oprema i telekomunikacijska terminalna oprema	122
3.1.4.17. Rekreativna plovila	122
3.1.4.18. Pomorska oprema	123
3.1.4.19. Željeznički sustav velikih brzina	123
3.1.4.20. Pakiranje i ambalažni otpad	123
3.1.4.21. Medicinska oprema i medicinski proizvodi	123
3.1.5. Direktive starog pristupa	124
3.1.5.1. Prehrambeni proizvodi	124
3.1.5.2. Motorna vozila	125
3.1.5.3. Staklo	126
3.1.5.4. Tekstil	126
3.1.5.5. Obuća	127
3.1.5.6. Drvo	128
3.1.5.7. Kemijski proizvodi	128
3.1.5.8. Deterdženti	129
3.1.5.9. Umjetno gnojivo	130
3.1.5.10. Farmaceutski i kozmetički proizvodi	130
3.1.5.11. Veterinarski i medicinski proizvodi	131
3.1.6. Javne nabave	131
3.1.7. Slobodno kretanje kulturnih dobara	134

3.2. SLOBODA KRETANJA OSOBA	136
3.2.1. Uzajamno priznavanje kvalifikacija	136
3.2.2. Vize	137
3.2.3. Socijalna sigurnost	138
3.2.4. Sloboda kretanja radnika	138
3.3. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA	142
3.3.1. Pravni okvir	142
3.3.2. Institucionalni okvir	142
3.3.3. Financijske usluge	143
3.3.4. Bankarstvo	144
3.3.5. Osiguranje	150
3.3.6. Vrijednosni papiri	153
3.3.7. Trgovinsko zastupanje	156
3.3.8. Usluge u informatičkom društvu	157
3.3.9. Investicijske usluge	158
3.3.10. Poslovni nastan	161
3.4. SLOBODA KRETANJA KAPITALA	166
3.4.1. Pravni okvir	166
3.4.1.1. Kretanje kapitala i tekuća plaćanja	166
3.4.1.2. Osiguranje	168
3.4.1.3. Vrijednosni papiri	169
3.4.2. Institucionalni okvir	170
3.4.3. Sprječavanje pranja novca	170
3.4.3.1. Pravni okvir	170
3.4.3.2. Institucionalni okvir	172
3.4.4. Plaćanja i podmirenja	172
3.4.4.1. Pravni okvir	172
3.4.4.2. Institucionalni okvir	173
3.5. PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA	176
3.5.1. Pravo trgovačkih društava	176
3.5.2. Računovodstvo i revizija	180
3.5.2.1. Računovodstvo	180
3.5.2.2. Revizija	181
3.5.3. Intelektualno, industrijsko i trgovačko vlasništvo	183
3.6. TRŽIŠNO NATJECANJE I DRŽAVNE POTPORE	189
3.6.1. Tržišno natjecanje	189
3.6.2. Državne potpore	191
3.6.3. Trgovačka društva s posebnim ili isključivim pravima i državni monopoli	192
3.7. POLJOPRIVREDA	196
3.7.1. Poljoprivredna politika	196
3.7.1.1. Tržišno-cjenovna politika	197
3.7.1.2. Politika ruralnog razvitka	197
3.7.2. Sigurnost hrane	198
3.7.3. Veterinarstvo	200
3.7.4. Zaštita bilja	201
3.7.4.1. Biljna karantena	201
3.7.4.2. Sredstva za zaštitu bilja i rezidue	202
3.7.4.3. Šumarstvo	203
3.7.5. Ostale mjere u području poljoprivrede	204
3.7.5.1. Stočarstvo	204
3.7.5.2. Biljna proizvodnja	205

3.8. RIBARSTVO	207
3.8.1. Zaštita i gospodarenje resursima	207
3.8.2. Tržišna politika	208
3.8.3. Strukturne mjere	209
3.8.4. Akvakultura	210
3.9. PROMET	212
3.9.1. Pravni okvir	212
3.9.2. Institucionalni okvir	212
3.9.3. Cestovni promet	213
3.9.4. Željeznički promet	216
3.9.5. Unutarnja plovidba	219
3.9.6. Zračni promet	222
3.9.7. Pomorski promet	226
3.10. OPOREZIVANJE	232
3.10.1. Pravni okvir	232
3.10.2. Institucionalni okvir	233
3.10.3. Izravni porezi	234
3.10.4. Neizravni porezi	236
3.11. EKONOMSKA I MONETARNA UNIJA	239
3.11.1. Pravni okvir	239
3.11.2. Institucionalni okvir	240
3.11.3. Koordinacija ekonomske i fiskalne politike	243
3.11.4. Monetarna politika i politika tečaja	245
3.12. STATISTIKA	250
3.12.1. Pravni okvir	250
3.12.2. Institucionalni okvir	250
3.12.3. Podrška statističkim podacima, tehnička infrastruktura	251
3.12.4. Demografija i socijalne statistike	253
13.12.4.A Stanovništvo	253
13.12.4.B Statistika tržišta rada	254
13.12.4.C Statistika obrazovanja	256
13.12.4.D Statistika kulture	257
13.12.4.E Znanost i tehnologija	257
13.12.4.F Zdravlje i zaštita	258
13.12.4.G Raspodjela dohotka i životni standard	259
13.12.4.H Socijalna skrb	260
13.12.4.I Ostale socijalne statistike	261
3.12.5. Ekonomske statistike	262
3.12.5.A Makroekonomske statistike	262
3.12.5.B Poslovne statistike	263
3.12.5.C Novac, financije, robna razmjena i platna bilanca	268
3.12.6. Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	269
3.12.7. Višesektorske statistike	272
3.12.8. Izvori i upravljanje	273
3.13. SOCIJALNA POLITIKA I ZAPOŠLJAVANJE	276
3.13.1. Radno zakonodavstvo	276
3.13.2. Socijalni dijalog	277
3.13.3. Jednake mogućnosti za žene i muškarce	277
3.13.4. Zapošljavanje	280
3.13.5. Socijalna sigurnost, umirovljenici, osobe s invaliditetom	281
3.13.6. Javno zdravstvo	285
3.13.7. Zdravlje i zaštita na radu	286

3.14. ENERGETIKA	288
3.14.1. Pravni okvir	288
3.14.2. Institucionalni okvir	293
3.14.3. Tržište energenata	297
3.14.4. Nuklearna sigurnost	297
3.15. INDUSTRIJSKA POLITIKA	299
3.15.1. Pravni okvir	299
3.15.2. Institucionalni okvir	299
3.15.3. Industrijski sektori	299
3.16. MALO I SREDNJE PODUZETNIŠTVO	303
3.16.1. Pravni okvir	303
3.16.2. Institucionalni okvir	305
3.16.3. Sadržaj sektora	306
3.17. ZNANOST I ISTRAŽIVANJE	309
3.17.1. Pravni okvir	309
3.17.2. Institucionalni okvir	310
3.18. OBRAZOVANJE I USAVRŠAVANJE	315
3.18.1. Predškolsko, osnovno, srednje i strukovno obrazovanje	315
3.18.2. Visoko obrazovanje	321
3.18.3. Politika za mlade	323
3.19. TELEKOMUNIKACIJE I INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA	328
3.19.1. Telekomunikacije	328
3.19.2. Poštanske usluge	331
3.19.3. Informacijska tehnologija	332
3.20. KULTURA I AUDIOVIZUALNA POLITIKA	336
3.20.1. Audiovizualna politika	336
3.20.2. Kultura	337
3.21. REGIONALNA POLITIKA I KOORDINACIJA STRUKTURNIH INSTRUMENATA	341
3.21.1 Pravni okvir	341
3.21.2 Institucionalni okvir	343
3.22. OKOLIŠ	346
3.22.1. Pravni okvir	346
3.22.2. Institucionalni okvir	349
3.22.3. Procjena utjecaja na okoliš	352
3.22.4. Pristup informacijama i sudjelovanje javnosti	354
3.22.5. Podizanje svijesti, odgoj i izobrazba za okoliš	357
3.22.6. Okoliš i zdravlje	359
3.22.7. Informacijski sustav zaštite okoliša (ISZO)	362
3.22.8. Kakvoća zraka i promjena klime	365
3.22.9. Gospodarenje otpadom	371
3.22.10. Upravljanje vodama	373
3.22.11. Upravljanje obalnim i otočnim područjem	376
3.22.12. Zaštita prirode	380
3.22.13. Industrijsko onečišćenje, upravljanje rizicima i nesrećama	383
3.22.14. Genetski modificirani organizmi	386
3.22.15. Kemikalije	387
3.22.16. Zaštita od ionizirajućih zračenja	390
3.22.17. Zaštita od buke	394
3.23. ZAŠTITA POTROŠAČA I ZDRAVLJA	396
3.23.1. Pravni okvir	396

3.23.2. Institucionalni okvir	397
3.23.3. Zaštita gospodarskih interesa potrošača	397
3.23.4. Obrazovanje i informiranje potrošača	398
3.23.5. Nevladine udruge za zaštitu interesa potrošača	398
3.23.6. Prioriteti	399
3.24. PRAVOSUĐE I UNUTARNJI POSLOVI	400
3.24.1. Azil	400
3.24.2. Migracije	402
3.24.3. Vize	405
3.24.4. Upravljanje granicom	407
3.24.5. Policijska suradnja	409
3.24.6. Terorizam	412
3.24.7. Organizirani kriminal i korupcija	416
3.24.7.1. Organizirani kriminal	416
3.24.7.2. Trgovanje ljudima	416
3.24.7.3. Ilegalno posjedovanje i krijumčarenje oružja	420
3.24.7.4. Krivotvorenje novca	421
3.24.7.5. Korupcija	422
3.24.8. Droge	423
3.24.9. Carinska suradnja	427
3.24.10. Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima	428
3.25. CARINSKA UNIJA	429
3.25.1. Pravni okvir	429
3.25.2. Institucionalni okvir	431
3. 26. VANJSKI ODNOSI I RAZVOJNA POMOĆ	433
3.26.1. Vanjski trgovinski odnosi	433
3.26.2. Preferencijalni trgovinski ugovori	435
3.26.3. Razvojna suradnja	436
3.27. ZAJEDNIČKA VANJSKA I SIGURNOSNA POLITIKA	438
3.27.1. Uvod	438
3.27.1.1. Politički dijalog	439
3.27.2. Suradnja s međunarodnim organizacijama	440
3.27.2.1. Članstvo u međunarodnim organizacijama	440
3.27.2.1.1. Organizacija Ujedinjenih naroda (OUN)	440
3.27.2.1.2. Vijeće Europe	442
3.27.2.1.3. Organizacija za europsku sigurnost i suradnju	443
3.27.2.1.4. Međunarodni kazneni sud	443
3.27.3. Kontrola naoružanja	444
3.27.3.1. Uvozno / izvozno zakonodavstvo	445
3.27.4. Provedba restriktivnih mjera i gospodarskih sankcija	446
3.27.5. Doprinos RH u borbi protiv terorizma	447
3.27.6. Europska sigurnosna i obrambena politika	449
3.27.7. Vizni sustav	451
3.28. FINACIJSKI NADZOR	454
3.28.1. Pravni okvir	454
3.28.2. Institucionalni okvir	454
3.29. FINACIJSKE I PRORAČUNSKE ODREDBE	457
3.29.1. Pravni okvir	457
3.29.2. Institucionalni okvir	461

IV. JAČANJE ADMINISTRATIVNE SPOSOBNOSTI	467
4.1. HORIZONTALNA PITANJA	468
4.2. DEMOKRACIJA I VLADAVINA PRAVA, LJUDSKA PRAVA I ZAŠTITA MANJINA	470
4.3. JAČANJE INSTITUCIONALNE SPOSOBNOSTI ZA PROVEDBU ZAKONODAVSTVA	475
V. KOMUNIKACIJSKA STRATEGIJA ZA INFORMIRANJE HRVATSKE JAVNOSTI O PRIBLIŽAVANJU REPUBLIKE HRVATSKE EUROPSKIM INTEGRACIJAMA	511
5.1. UVOD	511
5.2. CILJEVI KOMUNIKACIJSKE STRATEGIJE I ORGANIZACIJA INFORMATIVNIH AKTIVNOSTI	511
5.2.1. Organizacija informativnih aktivnosti	512
5.3. PROVEDBA KOMUNIKACIJSKE STRATEGIJE PREMA CILJNIM SKUPINAMA	513
5.3.1. Dijalog s ciljnim skupinama	513
5.3.2. Nastup prema građanima, udrugama i strankama koje ne prihvaćaju proces europskih integracija	521
5.4. PROVJERA UČINAKA I PRILAGODBA	521
DODATAK A - PLAN USKLAĐIVANJA ZAKONODAVSTVA REPUBLIKE HRVATSKE S ACQUIS COMMUNAUTAIREOM ZA 2004. GODINU	525
3.1. SLOBODA KRETANJA ROBA	525
3.1.3. Horizontalna pitanja	525
3.1.3.3. Mjeriteljstvo	525
3.1.3.5. Razmjena podataka	526
3.1.4. Direktive novog pristupa	527
3.1.4.2. Jednostavne tlačne posude	528
3.1.4.3. Igračke	529
3.1.4.4. Građevni proizvodi	529
3.1.4.5. Elektromagnetska kompatibilnost	531
3.1.4.6. Strojevi	532
3.1.4.7. Osobna zaštitna oprema	533
3.1.4.8. Neautomatske vage	534
3.1.4.9. Plinski uređaji	535
3.1.4.10. Toplovodni kotlovi	536
3.1.4.11. Eksploziv za civilnu uporabu	537
3.1.4.13. Dizala	538
3.1.4.14. Energetska djelotvornost električne opreme	539
3.1.4.15. Oprema pod tlakom	540
3.1.4.16. Radijska oprema i telekomunikacijska terminalna oprema	541
3.1.4.17. Rekreacijska plovila i 3.1.4.18. Pomorska oprema	542
3.1.4.19. Željeznički sustav velikih brzina	543
3.1.4.20. Pakiranje i ambalažni otpad	544
3.1.4.21. Medicinska oprema i medicinski proizvodi	545
3.1.5. Direktive starog pristupa	546
3.1.5.1. Prehrambeni proizvodi	546
3.1.5.2. Motorna vozila	547
3.1.5.3. Staklo	549
3.1.5.4. Tekstil	550
3.1.5.5. Obuća	551
3.1.5.6. Drvo	552
3.1.5.7. Kemijski proizvodi	553
3.1.5.8. Deterdženti	554
3.1.5.9. Umjetna gnojiva	555

3.1.6. Javne nabave	556
3.1.7. Kulturna dobra	557
3.2. SLOBODA KRETANJA OSOBA	558
3.2.3. Socijalna sigurnost	558
3.3. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA	559
3.3.4. Bankarstvo	559
3.3.5. Osiguranje	560
3. 4. SLOBODA KRETANJA KAPITALA	563
3.4.1.1. Kretanje kapitala i tekuća plaćanja	563
3.4.3. Sprječavanje pranja novca	564
3.5. PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA	565
3.5.1. Pravo trgovačkih društava	565
3.5.2. Računovodstvo i revizija	566
3.5.3. Intelektualno, industrijsko i trgovačko vlasništvo	567
3.6. TRŽIŠNO NATJECANJE I DRŽAVNE POTPORE	568
3.6.1. Tržišno natjecanje (Antitrust)	568
3.6.2. Državne potpore	570
3.7. POLJOPRIVREDA	571
3.7.2. Sigurnost hrane	571
3.7.3. Veterinarstvo	576
3.7.4. Zaštita bilja	580
3.7.4.1. Biljna karantena	580
3.7.4.2. Sredstva za zaštitu bilja i rezidue	583
3.7.4.3. Šumarstvo	585
3.7.5. Ostale mjere u području poljoprivrede	586
3.7.5.1. Stočarstvo	586
3.7.5.2. Biljna proizvodnja	588
3.8. RIBARSTVO	590
3.9. PROMET	591
3.9.3. Cestovni promet	591
3.9.4. Željeznički promet	593
3.9.5. Unutarnja plovidba	595
3.9.6. Zračni promet	596
3.9.7. Pomorski promet	597
3.13. SOCIJALNA POLITIKA I ZAPOŠLJAVANJE	600
3.13.8. Javno zdravstvo	600
3.13.9. Zdravlje i zaštita na radu	601
3.14. ENERGETIKA	602
3.19. TELEKOMUNIKACIJE I INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA	604
3.19.1. Telekomunikacijske usluge	604
3.19.2. Poštanske usluge	606
3.20. KULTURA I AUDIOVIZUALNA POLITIKA	608
3.20.1. Audiovizualna politika	608
3.20.2. Kultura	609
3.22. OKOLIŠ	610
3.22.1. Pravni okvir - opći dio	610
3.22.8. Zaštita zraka	612
3.22.9. Gospodarenje otpadom	614

3.22.10. Upravljanje vodama	616
3.22.12. Zaštita prirode	616
3.22.14. Genetski modificirani organizmi (GMO)	619
3.22.16. Zaštita od ionizirajućeg zračenja	621
3.22.17. Zaštita od buke	622
3.23. ZAŠTITA POTROŠAČA I ZDRAVLJA	622
3.24. PRAVOSUĐE I UNUTARNJI POSLOVI	623
3.24.1. Azil	623
3.24.2./3.24.3. Migracije i vize	624
3.24.4. Upravljanje granicom	625
3.24.7. Organizirani kriminal i korupcija	627
3.24.10. Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima	628
3.26. VANJSKI ODNOSI I RAZVOJNA POMOĆ	629
3.27. ZAJEDNIČKA VANJSKA I SIGURNOSNA POLITIKA	630

POPIS KRATICA

POPIS KRATICA*

MINISTARSTVA

MVP	-	Ministarstvo vanjskih poslova
MFIN	-	Ministarstvo financija
MORH	-	Ministarstvo obrane
MUP	-	Ministarstvo unutarnjih poslova
MP	-	Ministarstvo pravosuđa
MGRIP	-	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
MMTPR	-	Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka
MPŠIVG	-	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva
MZOPUIG	-	Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva
MZSS	-	Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi
MZOŠ	-	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
MINK	-	Ministarstvo kulture
MOBIMS	-	Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti
MEI	-	Ministarstvo europskih integracija

DRŽAVNE UPRAVNE ORGANIZACIJE

DGU	-	Državna geodetska uprava
DHZ	-	Državni hidrometeorološki zavod
DZIV	-	Državni zavod za intelektualno vlasništvo
DZS	-	Državni zavod za statistiku
DI	-	Državni inspektorat
DZNM	-	Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo

* korištene su kratice koje su uobičajene u svakodnevnoj komunikaciji unutar državne uprave

SREDIŠNJI DRŽAVNI UREDI

SDUU	-	Središnji državni ured za upravu
SDUeH	-	Središnji državni ured za e-Hrvatsku
SDUUDI	-	Središnji državni ured za upravljanje državnom imovinom
SDURZ	-	Središnji državni ured za razvojnu strategiju

AGENCIJE

APN	-	Agencija za pravni promet i posredovanje nekretninama
AZTN	-	Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja
HAGENA	-	Agencija za nadzor mirovinskih fondova
DAB	-	Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka

OPĆENITO

EK	-	Europska komisija
EMU	-	Europska gospodarska i monetarna unija
EP	-	Europski parlament
EU	-	Europska unija
EV	-	Europsko vijeće
EZ	-	Europska zajednica
HNB	-	Hrvatska narodna banka
OSP	-	Odbor za stabilizaciju i pridruživanje
PO	-	Privremeni odbor
POSP	-	Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje
PS	-	Privremeni sporazum s EU
PSP	-	Proces stabilizacije i pridruživanja Europskoj uniji
SSP	-	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju s EU
UN	-	Ujedinjeni narodi
VE	-	Vijeće Europe
VSP	-	Vijeće za stabilizaciju i pridruživanje
ZVSP	-	Zajednička vanjska i sigurnosna politika EU (tzv. CFSP)
WTO	-	Svjetska trgovinska organizacija

KRATICE NOVIH MINISTARSTAVA I IMENA BIVŠIH MINISTARSTAVA U NJIHOVOM SASTAVU

MVP	-	Ministarstvo vanjskih poslova
MFIN	-	Ministarstvo financija
MORH	-	Ministarstvo obrane
MUP	-	Ministarstvo unutarnjih poslova
MP	-	Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave
MGRIP	-	Ministarstvo gospodarstva; Ministarstvo rada i socijalne skrbi; Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo
MMTPR	-	Ministarstvo pomorstva, prometa i veza; Ministarstvo turizma; Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo
MPŠIVG	-	Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva; Državna uprava za vode
MZOPUIG	-	Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja; Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo
MZSS	-	Ministarstvo zdravstva; Ministarstvo rada i socijalne skrbi
MZOŠ	-	Ministarstvo znanosti i tehnologije; Ministarstvo prosvjete i športa
MINK	-	Ministarstvo kulture
MOBIMS	-	Ministarstvo hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata; Ministarstvo rada i socijalne skrbi; Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži; Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo
MEI	-	Ministarstvo za europske integracije

UVOD

UVOD

1. ODNOSI REPUBLIKE HRVATSKE I EUROPSKE UNIJE

Događaj koji je obilježio odnose Republike Hrvatske i Europske unije u 2003. godini nesumnjivo je **podnošenje zahtjeva za punopravno članstvo**. Podnošenjem zahtjeva za punopravno članstvo, 21. veljače 2003. godine, Republika Hrvatska **formalno je započela s procesom pristupanja Europskoj uniji**. Vijeće ministara za opće poslove i vanjske odnose EU već je 14. travnja 2003. godine donijelo odluku o pokretanju postupka predviđenog člankom 49. Ugovora o Europskoj uniji i pozvalo Europsku komisiju da izradi mišljenje (avis) o zahtjevu Republike Hrvatske. Europska komisija je pripremila Upitnik za izradu mišljenja o zahtjevu Republike Hrvatske koji je predsjednik Europske komisije, Romano Prodi, službeno predao predsjedniku Vlade Republike, Ivici Račanu, 10. srpnja 2003. godine. Vlada Republike Hrvatske je 2. listopada 2003. usvojila Odgovore na Upitnik te ih je predsjednik Vlade Republike Hrvatske 9. listopada 2003. predao predsjedniku Europske komisije.

Dovršetak mišljenja očekuje se do travnja 2004. godine, nakon čega će ga Europska komisija, zajedno s preporukama o otvaranju pregovora o punopravnom članstvu, uputiti Vijeću ministara za opće poslove i vanjske odnose na usvajanje. Očekuje se da Europsko vijeće, na sastanku u lipnju 2004. godine, potvrdi status Republike Hrvatske kao države kandidatkinje za članstvo te donese odluku o otvaranju pregovora o punopravnom članstvu.

Time će Republika Hrvatska postati prva država Procesu stabilizacije i pridruživanja, politike Europske unije prema pet država Jugoistočne Europe, Republici Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Albaniji, Makedoniji i Srbiji i Crnoj Gori, koja će potvrditi europsku perspektivu koju Proces pruža.

Četiri godine nakon usvajanja **Procesa stabilizacije i pridruživanja**, a imajući u vidu promjene do kojih je došlo u državama Procesu kao i potrebe za osnaživanjem njegove europske perspektive, Europsko vijeće, održano 19. - 20. lipnja 2003. godine, usvojilo je dokument **"Solunska agenda za Zapadni Balkan: Prema europskim integracijama"**. Proces stabilizacije i pridruživanja je **ojačan i obogaćen elementima iz procesa proširenja**: pokretanjem europskih partnerstava, unaprijeđenjem suradnje u području političkog dijaloga i Zajedničke vanjske i sigurnosne politike, jačom parlamentarnom suradnjom, podrškom gospodarskom razvoju, podrškom jačanju institucija te otvaranjem različitih programa pomoći Zajednice. Na taj način Proces postaje okvir za daljnji napredak odnosa država Procesu sve do njihova ulaska u punopravno članstvo. **Na sastanku na vrhu** predsjednika država ili vlada država članica Europske unije, pristupajućih država, država kandidatkinja i država Procesu

stabilizacije i pridruživanja, u Solunu, 21. lipnja 2003. godine, Solunska agenda prihvaćena je kao zajednički dokument Europske unije i država Procesu stabilizacije i pridruživanja.

2. NACIONALNI INTERES REPUBLIKE HRVATSKE

Program Vlade Republike Hrvatske u mandatnom razdoblju 2003. – 2007. godina određuje ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju kao prioritet državne i vanjske politike. Pri tome su unutarnje reforme, opća konsolidacija sustava, snažniji gospodarski razvoj i intenzivnije vanjskopolitičko djelovanje u područjima koja utječu na dinamiku odnosa Republike Hrvatske i Europske unije ključni preduvjet ubrzanog i individualno vrednovanog institucionalnog ulaska u punopravno članstvo Europske unije do 2007/2008. godine.

Ispunjavanje većine uvjeta za punopravno članstvo u Europskoj uniji može se osigurati samo putem neometane provedbe SSP-a i promatranju članstva u Europskoj uniji kao nacionalnog interesa prihvaćenog od strane cjelokupnog hrvatskog društva. Ovaj široki nacionalni konsenzus ne može biti samo rezultat težnji ključnih faktora hrvatske vanjske i unutarnje politike, već rezultat informiranja i obrazovanja za proces europskih integracija kao i participativnog, otvorenog dijaloga na svim razinama hrvatskog društva, polazeći od vlastitih vrijednosti i interesa promatranih kroz prizmu europskih standarda.

Slijedom toga, imajući u vidu ispunjavanje obveza iz SSP-a, strateški cilj ostvarivanja članstva u Europskoj uniji i odgovornost koju taj cilj nosi sa sobom, društvene, gospodarske i pravne reforme koje su započele ili su pred početkom, Republika Hrvatska treba usvojiti strateški pristup koji usklađuje preuzete obveze, vlastite mogućnosti, ali i nacionalne interese. Kako bi se to postiglo, Vlada Republike Hrvatske poticat će otvoreni dijalog sa svim interesnim skupinama u hrvatskom društvu kako bi osigurala jasnoću, konzistentnost postupanja i razumijevanja u definiranju nacionalnih interesa. Ovo se smatra ključnim u procesu pristupanja Europskoj uniji.

Kako cijeli proces ovisi o spremnosti svih ključnih sektora, započelo se s osposobljavanjem svih državnih resora za proces prilagodbe standardima Europske unije, kao i s obrazovanjem ljudskih potencijala u državnoj upravi i pravosuđu te su izvršene nužne pripreme za prihvatanje tehničke pomoći koja pritiječe iz Europske unije.

3. ODREĐIVANJE PRIORITETA ZA 2004. GODINU

Određivanje prioriteta navedenih u Nacionalnom programu temelji se na nekoliko izvora uključujući Program Vlade Republike Hrvatske u mandatnom razdoblju 2003. – 2007. godina, SSP, Plan provedbe Sporazuma, ocjene napretka Republike Hrvatske iz Izvješća Europske komisije i suradnje s Delegacijom Europske komisije u Republici Hrvatskoj i dr. Na taj način Nacionalni program odražava spremnost Republike Hrvatske da, putem provedbe konkretnih mjera, ostvari kratkoročne i srednjoročne prioritete u procesu približavanja Europskoj uniji, s

naglaskom na 2004. godinu. Polazeći od strukture Izvješća Europske komisije, Nacionalni program usmjeren je na nekoliko tema koje predstavljaju izazov na putu približavanja Republike Hrvatske Europskoj uniji:

- Ispunjavanje politički uvjetovanih kriterija;
- Gospodarske prilagodbe;
- Usklađivanje zakonodavstva RH;
- Jačanje administrativne sposobnosti za provedbu reformi;
- Komunikacijska strategija RH za informiranje hrvatske javnosti o približavanju RH europskim integracijama.

Novost u određivanju prioriteta u Nacionalnom programu za 2004. godinu bit će uključivanje i prioriteta koji će biti postavljeni u Europskom partnerstvu za Republiku Hrvatsku, a čije se usvajanje očekuje u lipnju 2004. godine. Nakon usvajanja Europskog partnerstva, pristupit će se reviziji Nacionalnog programa za 2004. godinu i izradi osnova Nacionalnog programa za 2005. godinu.

4. STRUKTURA NACIONALNOG PROGRAMA

Polazeći od Izvješća o Procesu stabilizacije i pridruživanja, ocjena postignutog napretka Republike Hrvatske, kao i obveza preuzetih SSP-om te od činjenice da će daljnja ocjena napretka Republike Hrvatske biti donesena na temelju razrađenih strateških ciljeva RH, Nacionalni program usmjeren je na objedinjavanje svih ciljeva i zadaća Republike Hrvatske u provedbi SSP-a, ali i u procesu daljnjeg približavanja Europskoj uniji: usklađivanje zakonodavstva, učinkovito djelovanje relevantnih institucija zaduženih za primjenu prava, gospodarske reforme kao i visoka razina zaštite ljudskih prava i emancipirana regionalna politika.

Nacionalni program predstavlja ujedno i središnji upravljački mehanizam Vladinih aktivnosti u području europskih integracija iz godine u godinu. On polazi od aktivnosti pojedinih tijela državne uprave, njihovih prioriteta, prioriteta postavljenih Sporazumom, mjera definiranih Planom provedbe i Plana normativnih aktivnosti Vlade RH, međusobno ih povezuje te identificira njihove regulatorne i gospodarske učinke kao i procjenu sredstava potrebnih za provođenje planiranih mjera.

Politički kriteriji

U poglavlju "Politički kriteriji" Nacionalni program razrađuje prioritete kao što su demokracija i vladavina prava, slobodu medija, regionalna suradnja, pravosuđe, ljudska prava i zaštitu manjina, sukladno kriterijima iz Kopenhagena. U cilju potvrđivanja namjere da pridonese političkoj i gospodarskoj stabilnosti u Jugoistočnoj Europi, RH se u provedbi obaveza preuzetih u sklopu Procesu stabilizacije i pridruživanja posvećuje i ispunjavanju političkih preduvjeta koje je EU istaknula kao mjerilo političke spremnosti i želje Hrvatske da postane dijelom europske obitelji.

Gospodarske prilagodbe

Poglavlje "Gospodarske prilagodbe" opisuje napore koji se ulažu za daljnji gospodarski rast, polazeći od kriterija iz Kopenhagena, te ostvarenje prioriteta kao što su daljnja konsolidacija fiskalnog sektora opće države s ciljem smanjenja ukupne javne potrošnje te smanjenje deficita proračuna, stabilnost financijsko-bankarskog sustava, usklađenost politike plaća s rastom produktivnosti i BDP-a, privatizacija javnih poduzeća, podrška poduzetništvu, povećanje investicija, potpora izvozu i programima konkurentnosti izvoza, jačanje pravne sigurnosti, strukturne reforme u području zdravstva, mirovinskog sustava, uprave, obrambenog sektora, obrazovanja, znanosti i radnog zakonodavstva.

Usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s *acquis communautaire*om sukladno Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju

U ovom poglavlju, na koje se izravno odnosi i Dodaci A, sukladno pravnoj stečevini Europske zajednice, opisan je pravni i institucionalni okvir pojedinih poglavlja *acquisa* te prioriteta u usklađivanju zakonodavstva za 2004. godinu.

Jačanje administrativne sposobnosti

Poglavlje "Jačanje administrativne sposobnosti", polazeći od kriterija iz Madrida, naglašava važnost moderne i učinkovite državne uprave u kontekstu europskih integracija te opisuje konkretne korake, ali i potrebe za uspješnu provedbu institucionalnih i administrativnih mjera kao podlogu cjelokupne pravno-gospodarske reforme.

Komunikacijska strategija Republike Hrvatske za informiranje hrvatske javnosti o približavanju RH europskim integracijama

Slijedom Programa rada Vlade Republike Hrvatske za razdoblje 2000.-2004. usvojena je Komunikacijska strategija kojom je započeo proces sustavnog informiranja javnosti o svim aspektima pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji i njegovim posljedicama za građane Republike Hrvatske.

Provedba opredjeljenja za Europsku uniju podrazumijeva političke i ekonomske odluke koje će se značajno odraziti na sve aspekte života građana naše zemlje. S obzirom na složenost promjena, u proces donošenja tih odluka neophodno je uključiti domaću javnost koja, u duhu demokratskih načela i ustavnih prava, mora biti cjelovito informirana o postupcima Vlade, kao i o koristima i troškovima pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji.

5. PRAĆENJE I OSTVARIVANJE PROVEDBE NACIONALNOG PROGRAMA**Unutarnja koordinacija**

Koordinacija izrade Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji povjerena je Ministarstvu europskih integracija. Budući da se radi o sveobuhvatnom i zahtjevnom projektu, Ministarstvo europskih integracija osnovalo je posebnu radnu skupinu na razini MEI (Management Unit) za potrebe, između

ostalog, koordinacije izrade Nacionalnog programa. Na taj način osigurava se cjelovitost obrade pojedinih područja i razmjena relevantnih informacija i podataka o aktivnostima i mjerama unutar njih te povezuje rad na razini dvaju najvažnijih dokumenata: Planu provedbe Sporazuma i Nacionalnog programa.

Vanjska koordinacija

Izrada Nacionalnog programa sadržajno ovisi o doprinosu svakog pojedinog tijela državne uprave, u suradnji s Ministarstvom europskih integracija, prema prioritetima definiranim Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju. Pritom je međusobna koordiniranost i povezanost ključ uspješnog vođenja projekta izrade Nacionalnog programa.

Praćenje i ostvarivanje na razini Vlade Republike Hrvatske

Odgovornost za praćenje i ostvarivanje provedbe Nacionalnog programa povjerena je svakom tijelu državne uprave u njegovoj nadležnosti. Kao središnji upravljački mehanizam rada Vlade u provedbi obveza iz Sporazuma, odgovornost za njegovo praćenje i provedbu leži na Vladi Republike Hrvatske i njenim radnim tijelima, Koordinaciji tijela državne uprave u ispunjavanju preuzetih međunarodnih obveza, svakom pojedinom članu Vlade, tijelu kojem je na čelu, svim institucijama uključenima u izradu Nacionalnog programa, službi vanjskih poslova Republike Hrvatske te tijelima osnovanim u okviru Privremenog sporazuma, a po stupanju na snagu Sporazuma, i tijelima osnovanim u njegovom okviru. Pritom važnu ulogu ima i razvoj dijaloga s Delegacijom Europske komisije u Republici Hrvatskoj o pitanjima vezanim za Nacionalni program.

Provedba Nacionalnog programa ovisi o kvaliteti dnevne koordinacije na razini ministarstava i ostalih tijela državne uprave uključenih u proces. Koordinacija je, na razini svakog tijela državne uprave, povjerena "europskim koordinatorima" zaduženima za organizaciju poslova za potrebe europskih integracija, koordinaciju i kontrolu njihove provedbe. Vezano za Nacionalni program, zadaća je svakog koordinatora praćenja pravovremenog ispunjavanja zadaća opisanih Nacionalnim programom na razini svog tijela državne uprave i trajno izvješćivanje Ministarstva europskih integracija o svim pitanjima vezanim za Nacionalni program. "Europski koordinator" odgovoran je za redovito prikupljanje informacija o provedbi Nacionalnog programa na razini svog tijela državne uprave i priprema izvješća o stanju provedbe aktivnosti iz Nacionalnog programa iz svog djelokruga.

Ministarstvo europskih integracija koordinira provedbu Nacionalnog programa na razini Vlade Republike Hrvatske. Budući da se radi o sadržajno zahtjevnom dokumentu, isti je podijeljen na pojedinačne odgovornosti službenika Ministarstva europskih integracija zaduženih za pojedini sektor iz Nacionalnog programa. Prateći pojedini sektor, službenici MEI zaduženi su za redovito praćenje provedbe Nacionalnog programa na operativnoj razini pri čemu ostvaruju redovite kontakte sa službenicima iz sektora tijela državne uprave kojeg prate. Ovim sustavom ostvaruje se praćenje provedbe na operativnoj razini i to kako međuresornoj, tako i na razini svakog tijela državne uprave.

Radi olakšanog tehničkog praćenja provedbe Nacionalnog programa, u Ministarstvu za europske integracije uspostavljena je i interaktivna baza podataka (Management Reporting Information System). Kako bi se izbjeglo

pisano podnošenje izvješća, svakom tijelu državne uprave osiguran je pristup interaktivnoj bazi podataka (MRIS). Prva revizija Nacionalnog programa za 2003. godinu uspješno je izvršena u lipnju 2003. godine.

I. faza praćenja - Državni proračun

Načelo izrade Nacionalnog programa je načelo koherentnosti planiranih aktivnosti koje svoje mjesto nalaze u Državnom proračunu u okviru stavki svakog tijela državne uprave. Usklađenost Nacionalnog programa i Državnog proračuna mora biti potpuna. U tom smislu, prva faza praćenja provedbe Nacionalnog programa poklapa se s izradom državnog proračuna i izravno se veže za sljedeće proračunsko razdoblje u pogledu:

- a) mjera čija će se provedba prebaciti na sljedeći Nacionalni program;
- b) mjera koje se predviđaju za sljedeći Nacionalni program.

Na taj način povezuje se Nacionalni program s državnim proračunom, a ujedno i započinje priprema izrade Nacionalnog programa za sljedeću godinu.

II. faza praćenja - godišnja revizija

U ovoj fazi praćenja provedbe Nacionalnog programa, na kraju godine istodobno se ocjenjuje ostvarivanje Nacionalnog programom i završna priprema Nacionalnog programa za sljedeću godinu.

Redovita izvješća o Procesu stabilizacije i pridruživanja Europske komisije

Po primitku Izvješća Europske komisije o Procesu stabilizacije i pridruživanja, na operativnoj razini svako tijelo državne uprave razmatra dio izvješća iz svoje nadležnosti u kontekstu mjera zadanih Nacionalnim programom.

Sve preporuke izražene u Izvješću Europske komisije izrađenog u 2003. godini, na odgovarajući su način ugrađene u Nacionalni program za 2004. godinu.

U ožujku 2003. g. Europska komisija očitovala se na NPPEU 2003 te je uz niz iznimno pozitivnih ocjena iznijela i neke preporuke koje su na odgovarajući način unesene u prijedlog sadržaja NPPEU 2004. U tom smislu, prilikom izrade sadržaja pojedinih poglavlja NPPEU 2004 kao polazište bilo je nužno prethodno konzultirati očitovanje EK uručeno 4. travnja 2003. godine svim TDU.

Mehanizmi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

Učinkovitost provedbe Nacionalnog programa ocjenjivat će se za potrebe sastanka Privremenog odbora, a nakon stupanja SSP-a na snagu i za potrebe sastanaka Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje.

6. ŠTO SMO PROMIJENILI U NACIONALNOM PROGRAMU ZA 2004. GODINU?

Analizom provedbe Nacionalnog programa za 2003. godinu, kao i Plana provedbe SSP-a, uočena je potreba objedinjavanja ova dva strateško-operativna dokumenta. Plan provedbe SSP-a svoje mjesto našao je u svakom poglavlju Nacionalnog programa za 2004. godinu, kao i svakom poglavlju *acquis*-a koja se obrađuju u NPPEU

2004. - Poglavlju "Usklađivanje zakonodavstva RH s pravnom stečevinom Europske unije (acquis communautaire) sukladno Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju".

Plan provedbe SSP-a, ugradnjom u Nacionalni program za 2004. godinu ne sadrži više zakonodavne mjere već isključivo mjere drugog karaktera, primjerice analitičke, institucionalne i dr.

Za razliku od Nacionalnog programa za 2003. godinu, Poglavlje "Usklađivanje zakonodavstva RH s pravnom stečevinom Europske unije (acquis communautaire) sukladno Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju" obuhvaća sva poglavlja acquisa. Ujedno, objedinjavanjem s Planom provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, nastoji se ostvariti sustavno praćenje svih obveza preuzetih SSP-om. Zakonodavne mjere za koje se ocijeni da će stručni nositelji izraditi tijekom 2004. godine, a njima se ujedno i vrši usklađivanje s propisima Europske unije, isključivo su predmet Dodatka A.

Slijedom navedenog, obvezna struktura svakog poglavlja obuhvaća slijedeće:

- a) Pravni okvir
- b) Institucionalni okvir
- c) Sadržaj sektora (individualan za svako poglavlje)
- d) Plan provedbe SSP-a

Nacionalni program za 2004. godinu ima samo jedan dodatak i to Dodatak A:

A) Usklađivanje zakonodavstva RH 2003 - 2004

Ovaj dodatak prikazuje plan usklađivanja zakonodavstva RH s relevantnom pravnom stečevinom (acquisem) Europske unije po pojedinim poglavljima (29) i unutar njih planiranim zakonodavnim mjerama do kraja 2004. godine, a sastoji se od slijedećih elemenata:

1. Opis prioriteta

U ovom dijelu prikazan je cilj koji se želi postići usklađivanjem zakonodavstva u pojedinom poglavlju. Novost u odnosu na raniju strukturu Dodatka A, jest referenca na NPPEU 2003 kao logične povezanosti mjere s Programom kojim je ista utvrđena kao obveza.

2. Ostvareni rezultati u 2003. godini

U ovom dijelu navedene su zakonodavne mjere iz odgovarajućeg poglavlja koje su upućene u proceduru VRH, u tom trenutku su na raspravi u HS ili koje su tijekom 2003. godine usvojene i stupile su na snagu.

3. Zakonodavne mjere

U cilju organiziranja procesa usklađivanja zakonodavstva kao i godišnje revizije Nacionalnog programa, pored navođenja nadležne institucije za pojedinu mjeru, navedeni su podaci o osobi kojoj je povjerena koordinacija izrade pojedine zakonodavne mjere, kao i u NPPEU 2003.

Novost u odnosu na raniju strukturu Dodatka A, jest ispuštanje reference na Plan provedbe SSP-a, obzirom da isti više neće sadržavati zakonodavne mjere a ujedno je i dio svakog poglavlja NPPEU 2004.

4. Usvajanje *acquis communautaire*

Predmetni dio obrasca je ujedno i najvažniji jer jasno prikazuje ne samo vremenski okvir u kojem stručni nositelj namjerava usvojiti relevantne odredbe *acquisa* Europske unije, već pruža i uvid u razinu usvajanja predmetnog *acquisa*. Uz pojedine zakonodavne mjere, polazeći od nacionalnih interesa, stvarnih mogućnosti i potreba kao i planiranog normativnog sadržaja mjere čije donošenje predviđa u 2004. godini, stručni nositelji naveli su samo onaj *acquis* s kojim objektivno namjeravaju uskladiti predmetnu mjeru. Tako su stručni nositelji, uz naziv pravnog akta Europske unije, naveli i CELEX broj propisa Europske unije, naznačili kvartal u kojem namjeravaju uputiti mjeru u proceduru VRH kao i planirano stupanje zakonodavne mjere na snagu. Ove obrasce popunjavaju tijela državne uprave u okviru svoje nadležnosti, u bazu podataka NPPEU 2004 putem svojih korisničkih imena.

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
izraditi metodologiju usklađivanja zakonodavstva RH s pravnom stečevinom EZ (<i>acquis</i>) članak 69. st. 2. SSP-a	trajno	MEI
izrađivati analize stupnja usklađenosti zakonodavstva RH s pravnom stečevinom EZ (<i>acquis</i>) u područjima obuhvaćenim obvezom iz čl. 69. SSP-a	trajno	MEI TDU
izraditi Priručnik za usklađivanje zakonodavstva RH s <i>acquis communautaire</i> -om	12/2004	MEI
postupno osnivati radne skupine za usklađivanje zakonodavstva prema 31 području pregovora za punopravno članstvo u EU	trajno	MEI

I. POLITIČKI KRITERIJI

I. POLITIČKI KRITERIJI

1.1. UVOD

Nacionalni interes i strateški cilj Vlade Republike Hrvatske je punopravno članstvo u Europskoj uniji. Ispunjavanje uvjeta za punopravno članstvo u Europskoj uniji – stabilnost institucija koje osiguravaju demokraciju, vladavinu prava i poštivanje demokratskih načela i ljudskih prava, međunarodnog prava te tržišnog gospodarstva – čini temelje unutarnje i vanjske politike Republike Hrvatske.

Vlada RH je tijekom 2003. godine provodila, a nastaviti će i u 2004. godini, provoditi opsežan niz reformi, koje će pripremiti zemlju za buduće članstvo u EU. Hrvatska je odlučna nastaviti sa započetim procesom ostvarivanja članstva u EU. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između RH i EZ i njezinih država članica daje okvir za reforme, koje Hrvatska želi provesti do kraja 2006. godine.

U cilju potvrđivanja namjere da doprinese ukupnoj, a posebice političkoj stabilnosti u Jugoistočnoj Europi, RH se u sklopu provedbe obveza preuzetih u okviru Procesu stabilizacije i pridruživanja posvećuje i ispunjavanju političkih preduvjeta koje je EU istaknula kao mjerilo političke spremnosti i želje Hrvatske da postane dijelom europske obitelji.

Sukladno svojim programskim prioritetima, te u svjetlu podnošenja zahtjeva RH za punopravno članstvo u EU, Vlada RH je uspostavila sustav koordinacije tijela državne uprave u ispunjavanju preuzetih međunarodnih obveza. Slijedom Zaključaka od 30. srpnja 2003., Ministarstvo vanjskih poslova u suradnji s Ministarstvom europskih integracija kao i s drugim tijelima državne uprave – zaduženo je pravovremeno predlagati Vladi RH odgovarajuće mjere, kojima će se ubrzati ispunjavanje preostalih obveza iz političkih kriterija – suradnja s MKSJ, povratak izbjeglica, zaštita manjinskih prava, reforma pravosuđa, reforma medija – i pripremati podloge za dogovoreni dijalog s Europskom komisijom o navedenim pitanjima.

1.2. DEMOKRACIJA I VLADAVINA PRAVA

Ustavom Republike Hrvatske od 22. prosinca 1990, Hrvatska je uspostavljena kao jedinstvena i nedjeljiva demokratska i socijalna država čije su najviše ustavne vrednote: sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost i ravnopravnost spolova, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački sustav .

Glavnina reformskih procesa u Hrvatskoj usmjerena je na ispunjavanje i jačanje tih vrednota, koje proizlaze iz, i prilagođeni su standardima Europske unije.

1.2.1. Reforma pravosuđa

Ostvarenje načela vladavine prava i pravne sigurnosti građana, kao i funkcioniranje tržišnog gospodarstva, ne može se postići bez učinkovitog i neovisnog djelovanja hrvatskog pravosuđa. Učinkovito pravosuđe od strateške je važnosti i za ostvarenje interesa i ciljeva Republike Hrvatske u procesu pridruživanja EU, a postizanje njegove učinkovitosti i nepristranosti, u skladu s europskim standardima glavni je cilj koji treba postići reformom pravosudnog sustava.

U cilju daljnjeg unaprjeđivanja i razvoja pravosudnog sustava, Vlada RH je u 2003. godini nastavila sa započetim reformama, utemeljenim u dokumentu "Strategija reforme pravosuđa" (2002.).

Zakonodavna djelatnost

Tijekom 2003. godine, od novih zakona iz nadležnosti Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave (MP) i to iz područja pravosuđa doneseno je 13 zakona i 3 izmjene i dopune postojećih zakona. Od zakona odnosno izmjena i dopuna zakona koji neposredno utječu na povećanje učinkovitosti pravosuđa treba istaknuti:

- Zakon o sudskim pristojbama (NN br. 26/03) kojim je usklađena visina sudskih pristojbi vrijednostima predmeta spora i drugim kriterijima čime je obeshrabreno objesno parničenje s jedne strane i omogućen lakši pristup sudu u opravdanim slučajevima, s druge strane;
- Zakon o nasljeđivanju (NN br. 48/03) kojim su ostavinski postupci preneseni u nadležnost javnih bilježnika čime su rasterećeni sudovi;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (NN br.117/03) kojim su uvedene mjere ubrzanja postupka skraćivanjem rokova, onemogućavanjem namjernog otezanja postupka kroz povećanje broja prekluzivnih rokova, ukinućem prava na beneficio novorum u žalbenom postupku itd.;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stečaju (NN br. 123/03) koji je također uveo brojne promjene u stečajnom postupku u cilju njegovog pojednostavljenja i ubrzanja;
- Zakona o mirenju (NN br.163/03), kojim je otvorena mogućnost alternativnog rješavanja sporova u RH putem postupka mirenja među strankama u sporu;
- Zakon o sprječavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti (NN br.163/03) kao instrument onemogućavanja korupcije u političkoj sferi, sferi javne uprave i pravosuđa;
- Zakon o zaštiti svjedoka (NN br.163/03) koji omogućava provođenje programa zaštite svjedoka kao jednog od najučinkovitijih metoda u razotkrivanju i procesuiranju počinitelja organiziranog kriminala;
- Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona, usvojen 15. listopada 2003. godine, (NN br. 173/03) će u najvećoj mogućoj mjeri spriječiti zlouporabe procesnih prava, posebno one kojima je svrha odugovlačenje postupka, te će povećati učinkovitost postupka putem komisione prodaje pokretnina, prijenosom procesnih radnji iz nadležnosti sudova u nadležnost javnih bilježnika kao i omogućavanjem da zapljenu i prodaju pokretnina u ovršnom postupku obavljaju ovlašteni privatni poduzetnici (komisiona prodaja). Odredbe o sudjelovanju javnih bilježnika u ovršnom postupku primjenjivat će se od 1. listopada 2004. godine.

Jačanje ljudskih potencijala

Veliki pomak u 2003. godini učinjen je u popuni upražnjenih sudačkih mjesta. Imenovana su 62 nova suca i 25 novih državnih odvjetnika u sudovima i državnim odvjetništvima različitog ranga u Republici Hrvatskoj, 86 službenika i namještenika u sudovima i državnim odvjetništvima i 450 zemljišno-knjižnih referenata u okviru programa uređenja zemljišnih knjiga temeljem zajma Svjetske banke.

Izobrazba sudaca

Pri Ministarstvu pravosuđa djeluje kao samostalna služba Centar za stručno usavršavanje sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika koji je zadužen za stalno stručno usavršavanje dužnosnika u pravosudnim tijelima. Centar surađuje sa sudovima, državnim odvjetništvima, pravnim fakultetima, strukovnim organizacijama i tijelima kao i međunarodnim institucijama i tijelima u izradi i izvođenju programa stručnog usavršavanja. Tijekom 2003. organizirana su različita predavanja i radionice: radionica o sprečavanju trgovine ljudima, u suradnji sa ABA CEELI; radionica o edukaciji iz Europskog prava u okviru TEMPUS projekta "European space of justice"; radionica za suce prekršajnih sudova; radionice za suce trgovačkih sudova – Zakon o stečaju; radionica "učenje učitelja", u suradnji s Državnom školom za suce Republike Francuske; radionica "upravljanje glavnom raspravom u kaznenim predmetima" (izrada presuda); radionica "upravljanje glavnom raspravom u građanskim predmetima" (izrada presuda); okrugli stol o učinkovitosti presuda Europskog suda za ljudska prava; seminar o izmjenama kaznenog zakonodavstva u području gospodarskog kriminaliteta, te o promjenama koje će se odraziti na Zakon o trgovačkim društvima, te godišnje savjetovanje državnih odvjetnika.

Informatizacija pravosuđa

Uspješnost reforme pravosuđa velikim dijelom ovisi i o informatizaciji pravosuđa unutar kojeg postoje slijedeći projekti: informatizacija zemljišnih knjiga, informatizacija pravosuđa, informatizacija trgovačkih sudova – registara, katastra i zemljišnih knjiga na otocima. Iz sredstava državnog proračuna, temeljem međunarodnog natječaja organiziranog od Vladinog ureda za informatizaciju, Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave (MP) kupilo je 1700 kompleta kompjuterske opreme za sudove u Republici Hrvatskoj. Informatička oprema uvodi se zasebno i u trgovačke sudove kroz projekt unapređenja rada trgovačkih sudova u okviru financijske pomoći USAID programa.

Uređenje prostora

Početak 2003. godine dodijeljeni kompleks zgrada u Zagrebu koje je koristio UNPROFOR, u postupku je adaptacije, nakon čega bi trebao biti dodijeljen na uporabu Državnom odvjetništvu na svim razinama.

Programi pomoći Europske unije provode se u odnosu na programe:

- OBNOVA 99 (objavljivanje presuda Vrhovnog suda na Internetu) koji je u završnoj fazi skeniranja i anonimiziranja presuda u razdoblju od 1990. godine do danas;

- CARDS 2001. koji se odnosi na pomoć u provođenju edukacije sudaca i
- CARDS 2002. koji se odnosi na povećanje učinkovitosti pravosudnog sustava i poboljšanje upravljanjem predmetima kroz sustav "twinning" partnerstva, pri čemu je kao zemlja partner Hrvatskoj na natječaju izabrana Finska (vidi Poglavlje 4.2.).

Prioriteti u 2004. godini

Hrvatska će nastaviti provoditi reformu pravosuđa:

- reformom kaznenog i civilnog zakonodavstva u cilju usklađivanja s pravnom stečevinom EU ;
- jačanjem izvan-sudskih načina rješavanja sporova tj. provedba Zakona o mirenju.

1.2.2. Protukorupcijske mjere

Republika Hrvatska je kao dio međunarodne zajednice prepoznala opasnost od korupcije te je, potaknuta odlučnim naporima svjetske zajednice, poduzela odgovarajuće mjere kako bi se na normativnom i provedbenom planu suprotstavila ovom društvenom problemu, koji može bitno utjecati, pa čak i potkopati demokratski, socijalni i ekonomski razvoj kao i vladavinu prava.

Pravni okvir

Pravni okvir nacionalnog zakonodavstva za suzbijanje korupcije nalazi se u kaznenom zakonodavstvu usklađenom s međunarodnim standardima.

U Kaznenom zakonu Republike Hrvatske korupcijskim kaznenim djelima smatraju se kaznena djela primanja i davanja mita, protuzakonitog posredovanja (tzv. "trgovanje utjecajem"), zlorabe obavljanja dužnosti državne vlasti, nelojalne konkurencije u vanjsko-trgovinskom poslovanju i zlorabe u postupku stečaja.

Pored toga, 12. rujna 2003. godine donesen je i Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela (NN br. 151/03). Tim Zakonom predviđena je odgovornost pravnih osoba za kaznena djela koja počine njihove odgovorne osobe i to ne samo za korupcijska kaznena djela, već i za veliki broj ostalih kaznenih djela ako je njima povrijeđena neka dužnost pravne osobe ili je pravna osoba ostvarila ili trebala ostvariti protupravnu imovinsku korist počinjanjem tih kaznenih djela.

Hrvatski sabor usvojio je 1. listopada 2003. godine i Zakon o sprječavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti (NN br. 163/03). Zakon pored ostalog predviđa da dužnosnici u obnašanju javnih dužnosti moraju postupati časno, nepristrano i učinkovito, te se moraju pridržavati i načela odgovornosti, poštenja, savjesnosti, otvorenosti i vjerodostojnosti. Dužnosnici ne smiju koristiti javnu službu za osobni probitak ili probitak osobe koja je s njima povezana. Ne smiju biti ni u kakvom odnosu ovisnosti prema osobama koje bi mogle utjecati na njihovu objektivnost. Nakon izbora ili imenovanja na javnu dužnost dužni su urediti svoje privatne poslove kako bi se

sprječio predvidljivi sukob interesa, a ako se takav sukob pojavi dužnosnik je dužan razriješiti ga tako da zaštiti javni interes. Zakon obvezuje dužnosnike da u roku od 30 dana od dana stupanja na dužnost moraju podnijeti izvještaj s podacima o svojoj imovini, stalnim prihodima, te imovini svog bračnog druga i svoje djece sa stanjem na taj dan.

Hrvatski sabor usvojio je također 1. listopada 2003. i Zakon o zaštiti svjedoka (NN br. 163/03), kojim se uređuju uvjeti i postupci za pružanje zaštite i pomoći ugroženim i njima bliskim osobama, koje su izložene ozbiljnijoj opasnosti po život, zdravlje, tjelesnu nepovredivost, slobodu ili imovinu većeg opsega zbog iskazivanja u kaznenim postupcima za kaznena djela predviđena u ovom Zakonu.

Nacionalni program za borbu protiv korupcije s akcijskim planom za borbu protiv korupcije iz travnja 2002. (NN br. 34/02) navodi kako je transparentnost, otvorenost, dobra vladavina te odgovorna i poštena javna uprava značajan faktor u sprječavanju korupcije, koja, kao veliko društveno zlo u Hrvatskoj, ima trend koji može postati kočnica demokratskom i gospodarskom razvoju. Akcijskim planom utvrđeno je razrađivanje pravila koja će garantirati transparentnost funkcioniranja tijela državne vlasti i dostupnost podataka od javnog interesa, a u skladu s tim i donošenja zakonskih rješenja, s ciljem unaprjeđenja postojeće prakse preglednosti svih podataka i informacija relevantnih za građane. Hrvatski sabor usvojio je 15. listopada 2003. Zakon o pravu na pristup informacijama (NN br. 172/03), koji uređuje osnovna pitanja, načela i načine, kao i postupak za ostvarivanje općeg prava na dostupnost informacijama koje su od interesa za javnost odnosno građane, a čija je svrha osigurati javnost i otvorenost djelovanja tijela javne vlasti.

Primjenjujući članak 9. Građanskopravne konvencije o korupciji, Republike Hrvatska je 14. srpnja 2003. godine usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radu (NN br. 114/03). Dopunjen je članak 108. Zakona o radu na način da ne postoji opravdani razlog za otkaz onom radniku koji zbog opravdane sumnje na korupciju ili u dobroj vjeri podnese prijavu odgovornim osobama ili nadležnim tijelima državne vlasti (institut "zviždanja" – *whistleblowing*).

Republika Hrvatska je implementirala u svoje nacionalno zakonodavstvo i nekoliko međunarodnih i europskih konvencija vezanih uz suzbijanje korupcije. Od ranije su već u Republici Hrvatskoj ratificirane i na snazi Konvencija o pranju, traganju, privremenom oduzimanju prihoda stečenih kaznenim djelom kao i Kaznenopravna konvencija o korupciji. Građanskopravna konvencija o korupciji, koju je RH ratificirala 27. veljače 2003. godine, stupila je na snagu 1. studenoga 2003. godine s obzirom da je prikupljen dovoljan broj ratifikacija država članica Vijeća Europe.

Institucionalni okvir

U Republici Hrvatskoj donesen je 2001. godine Zakon o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, koji je stupio na snagu 19. listopada 2001. godine (NN 88/01 i 12/02).

Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u svom sastavu ima: Odjel za istraživanje i dokumentaciju, Odjel za sprječavanje pojava korupcije i za odnose s javnošću, Odjel tužitelja, Tajništvo i prateće službe.

Zbog nedostatka radnog prostora tijekom 2002. godine, Odjel za istraživanje i dokumentaciju i Odjel za sprječavanje pojava korupcije i za odnose s javnošću nije bio ustrojen, niti kadrovski popunjen. Odjel tužitelja, također kadrovski neekipiran, obavljao je svoje redovne poslove u posve neprimjerenom radnom prostoru.

Zbog nedostatka prostora Ured nije bio ekipiran savjetnicima i stručnim suradnicima drugih struka (računovodstveno-financijske, informatičke, novinarske, porezne i dr.), a u Ured nisu bila raspoređena na rad ni najmanje dva policijska službenika, kako je to predviđeno Zakonom.

U prvoj polovini 2003. godine Državno odvjetništvo Republike Hrvatske ustupilo je sjedištu Ureda u Zagrebu radni prostor od 24 prostorije ukupne površine 578,80 m². Nakon preuređenja tijekom srpnja 2003. došlo je do preseljenja osoblja i raspoložive opreme u navedeni prostor. Te su okolnosti omogućile da se Ured u sjedištu i kadrovski popuni pa su tako u Odjelu tužitelja raspoređena dva nova zamjenika ravnatelja. Trenutno je samo jedno mjesto zamjenika ravnatelja u sjedištu Ureda u Zagrebu ostalo upražnjeno. Popunjena su i određena službenička i namještenička radna mjesta. Uskoro se očekuje i popunjavanje radnog mjesta tajnika. Na dinamiku odlučivanja o prijemu službenika i namještenika utječu rezultati i vrijeme potrebno da se provedu nužne sigurnosne provjere kandidata. Usprkos nedovoljnom interesu ljudi koji ispunjavaju uvjete za rad u Uredu, uložiti će se dodatni naponi kako bi se Ured ekipirao stručnim, predanim i mlađim osobama do kraja 2003. godine, a u cijelosti najkasnije u prvoj polovini 2004. godine.

U lipnju 2003., Uredu su od strane Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave (MP) Republike Hrvatske ustupljena na korištenje i službena vozila. Time je Ured uključujući i odsjeke u Osijeku, Rijeci i Splitu znatno povećao operativnu mobilnost u radu. To se posebno odnosi na odsjeke Ureda koji u svom djelokrugu rada pokrivaju područja dviju i više županija.

Problem prostora nije riješen u odsjecima Ureda u Rijeci i Splitu. Tijekom 2004. godine i odsjeci Ureda u Rijeci i Splitu trebali bi dobiti neophodan prostor za rad, ekipirati se potrebnim brojem službenika te biti opremljeni odgovarajućom uredskom i informatičkom opremom.

Prioriteti u 2004. godini

- U cilju provedbe Nacionalnog programa za borbu protiv korupcije nužno je u Hrvatskom saboru ustrojiti Povjerenstvo za provedbu Nacionalnog programa za borbu protiv korupcije.

Plan provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Nastaviti proces sveobuhvatnih političkih, gospodarskih, pravnih, institucionalnih i strukturnih reformi u RH s ciljem ispunjavanja svih kopenhagenskih i madridskih kriterija i uvjeta iz "politike uvjetovanosti" EU sukladno programu Vlade RH – mjera se provodi	Trajno	VRH, MEI, MVP, TDU
Uspostava Povjerenstva Hrvatskog sabora za provedbu Nacionalnog programa za borbu protiv korupcije	12/2004	Hrvatski sabor

1.3. LJUDSKA PRAVA I ZAŠTITA MANJINA

1.3.1. Građanska, politička, gospodarska i socijalna prava

Pravni sustav RH osigurava visok stupanj zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda. Temeljne odredbe Ustava RH deklariraju ljudska prava kao "najvišu vrednotu". Hrvatska je stranka svih temeljnih međunarodnih ugovora na području ljudskih prava. Prema 140. članku Ustava, međunarodni ugovori koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom i objavljeni (u Narodnim novinama), a koji su na snazi, čine unutarnji dio pravnog poretka RH, a po pravnoj snazi su iznad zakona. U praksi, zaštita ljudskih prava najčešće se ostvaruje putem provedbe i primjene nacionalnog zakonodavstva koje se usklađuje s međunarodnim ugovorima kojih je RH stranka, a u slučaju Europske konvencije o ljudskim pravima i putem Europskog suda za ljudska prava.

Vlada RH je, na zasjedanju Komisije UN za ljudska prava 2003. godine, uputila otvoreni poziv svim tematskim procedurama Komisije. Taj će poziv produbiti postojeći dijalog te pridonijeti unutarnjim procesima čiji je cilj jačanje nacionalnog zakonodavstva s relevantnim standardima na području ljudskih prava.

1.3.1.1. Sloboda udruživanja

Prema podacima Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave (MP) od 25. srpnja 2003., u Hrvatskoj je registrirano 23.744 udruge. Tom broju se treba pribrojiti i 120 stranih udruga, 70 zaklada i 5 fondacija koje djeluju u RH.

Vlada RH obvezala se u svom Programu rada za razdoblje 2000.-2004. godina da će "predložiti Hrvatskom saboru načine financiranja i poboljšanja materijalne osnovice institucija civilnoga društva". U cilju operacionalizacije ove zadaće Ured za udruge predložio je Vladi RH novi, decentralizirani model organizacijske strukture za daljnje poticanje razvoja civilnoga društva. U tom modelu strateške pozicije imaju Savjet za razvoj civilnoga društva i Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva.

Osnivanjem Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva (Zakon o osnivanju Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva donesen je 16. listopada 2003., NN br. 173/03), Hrvatska će se pridružiti zapadnoeuropskim zemljama kao i tranzicijskim zemljama u Europi koje kroz zaklade kao izraz organizirane filantropije i građanske

svijesti o odgovornosti prema zajednici potiču razvoj aktivnog civilnog društva. Time će se i započeti s procesom izgradnje domaće infrastrukture za razvoj civilnoga društva koja će svoje organizacijske oblike imati izvan državne uprave čime će omogućiti dotok sredstava i iz drugih izvora, a ne samo iz državnoga proračuna.

Savjet za razvoj civilnoga društva, koji djeluje od 14. ožujka 2002. kao savjetodavno i stručno tijelo Vlade RH, fokusirao je svoje aktivnosti na provedbu Programa suradnje Vlade RH i nevladinog, neprofitnog sektora u Hrvatskoj, izradu Strategije razvoja civilnoga društva, usklađivanje financijske potpore koja se iz državnoga proračuna odobrava za financiranje programa/projekata udruga sukladno odredbama Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga. Sastav članova Savjeta za razvoj civilnoga društva (10 predstavnika ministarstava i 14 predstavnika civilnoga društva izabranih od samih udruga) jamči primjenu participativne demokracije u našoj zemlji.

Donošenjem Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga (Vlada ga je usvojila 10. srpnja 2003., te poslala u saborsku proceduru), osnivanjem Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva, strateškim pozicioniranjem Savjeta za razvoj civilnoga društva uz logističku potporu Ureda za udruge stvoreni su preduvjeti da vizija preraste u promjenu koju objedinjava novi model organizacijske strukture za poticanje razvoja civilnoga društva.

Prioriteti u 2004. godini

- Usvajanje u Hrvatskom saboru Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga
- Daljnja primjena Programa suradnje Vlade Republike Hrvatske i nevladinog, neprofitnog sektora u Hrvatskoj (Savjet, Zaklada, lokalna samouprava)
- Izrada Strategije za razvoj civilnoga društva u Republici Hrvatskoj (Savjet i Vlada RH)
- Priprema nacrta prijedloga Zakona o dobrovoljnom (volonterskom) radu (Savjet, Ured za udruge, Nacionalni odbor za razvoj volonterstva, Središnji državni ured za upravu)
- Priprema nacrta prijedloga izmjena Zakona o zakladama i fondacijama (Savjet, Ured za udruge, Središnji državni ured za upravu)
- Izrada novih zakonodavnih rješenja koja će omogućiti veću samoodrživost nevladinog, neprofitnog sektora u Hrvatskoj (Zaklada)
- Priprema nacrta prijedloga Zakona o djelatnosti od općeg dobra (PBO Law).

Sindikati

Novim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o radu (NN br. 114/03), koji je stupio na snagu 19. srpnja 2003. godine, osnažuje se sloboda udruživanja. Naime, sindikalne podružnice ili drugi oblici organiziranja stječu ovlaštenja u pravnom prometu danom koji je utvrđen odlukom o osnivanju u skladu sa statutom udruge. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o radu Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva više ne donosi rješenje

kojim bi se u registar udruga upisivale sindikalne podružnice ili drugi oblik unutarnjeg organiziranja, kao niti promjene u vezi s time. Također će se u skladu s navedenim izmjenama uskladiti i Pravilnik o registraciji udruga (NN br. 14/96).

Tijekom 2003. godine došlo je do promjene broja sindikalnih središnjica. Naime, osim već postojećih pet središnjica (Savez samostalnih sindikata Hrvatske, Matica hrvatskih sindikata javnih službi, Nezavisni hrvatski sindikati, Hrvatska udruga sindikata i Udruga radničkih sindikata Hrvatske) osnovana je i šesta sindikalna središnjica – UNI-CRO.

Postoje određene inicijative za izmjenu Zakona o načinu određivanja zastupljenosti udruga sindikata više razine u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini, čime bi se omogućilo ujedinjavanje sindikata.

1.3.1.2. Pravo na informaciju

Hrvatski sabor donio je na sjednici 15. listopada 2003. Zakon o pravu na pristup informacijama (NN br. 172/03), kojim je, uz Zakon o medijima, Zakon o zaštiti tajnosti podataka i Zakon o zaštiti tajnosti osobnih podataka, zaokruženo donošenje pravnih pretpostavki za ostvarivanje općeg prava na pristup informacijama. Pravo na dostupnost informacijama kojima raspolažu tijela javne vlasti jedno je od temeljnih ljudskih prava koje je zaštićeno i odredbama Ustava RH, međunarodnim ugovorima, posebno Europskom konvencijom o ljudskim pravima i temeljnim slobodama kao i Konvencijom o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša iz 1998.

Pravo na pristup informacijama o poslovima koji mogu utjecati na interese i poslove fizičkih i pravnih osoba dobiva dodatno na važnosti ako se uzmu u obzir suvremene tendencije stvaranja otvorene, građanima dostupne i od građana nadzirane javne uprave, koja i sama ima sve više i više interesa da građanima približi svoj rad. Treba napomenuti kako je pravo pristupa informacijama temeljno i opće pravo, a posebna prava javnosti definirana su Zakonom o javnom priopćavanju i Zakonom o medijima.

Zakonom o pravu na pristup informacijama uređuje se pravo na pristup informacijama koje posjeduju, raspolažu ili nadziru tijela javne vlasti, propisuju načela prava na pristup informacijama, izuzeci od prava na pristup informacijama i postupak za ostvarivanje i zaštitu prava na pristup informacijama. Cilj ovoga Zakona je omogućiti i osigurati ostvarivanje prava na pristup informacijama fizičkim i pravnim osobama putem otvorenosti i javnosti djelovanja tijela javne vlasti, sukladno ovom i drugim zakonima. Definiran je i prizivni, odnosno žalbeni postupak, kao i kaznene sankcije u slučaju kršenja odredbi ovog Zakona.

1.3.1.3. Sloboda medija

Tijekom 2003. godine Republika Hrvatska je donijela medijsko zakonodavstvo kojim se osigurava pravni okvir za slobodan i nezavisan rad medija, pluralizam medija, te su u tom dijelu ostvarene zadaće iz Nacionalnog programa

Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji – 2003. godine. Donijeti su Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji (NN br. 25/03), Zakon o elektroničkim medijima NN br. 122/03) i Zakon o medijima NN br. 163 /03).

Zakonom o medijima uređena su opća načela medija, prava i obveze nakladnika i novinara, način ostvarivanja javnosti i transparentnosti vlasništva nad medijima, kao i poslovanja medija, obveze i ograničenja u obavljanju distribucijske djelatnosti tiskanih medija, te način osiguravanja zaštite tržišnog natjecanja u području medija. Zakonom o elektroničkim medijima uređuju se pak prava, obveze i odgovornosti pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju djelatnost proizvodnje i objavljivanja programskih sadržaja i programskih usluga putem elektroničkih medija.

Navedenim je posebnim propisima razrađeno i ostvareno ustavno jamstvo slobode i izražavanja misli navedeno u odredbi članka 38. Ustava RH (NN br. 41/01). Na ovaj način posebnim propisima uređeno je posebno jamstvo slobode tiska i drugih sredstava priopćavanja, slobode govora i javnog nastupa i slobodnog osnivanja svih pravnih osoba javnog priopćavanja. Zabranjena je cenzura, kao i ograničenje prava slobode govora i izražavanja misli. Novinari imaju pravo na slobodu izvještavanja i pristup informacijama. Zajamčeno je pravo na ispravak svakome tko smatra da mu je javnom viješću povrijeđeno Ustavom i zakonom utvrđeno pravo.

Tako je člankom 3. Zakona o elektroničkim medijima propisano da se jamči sloboda izražavanja i puna programska sloboda elektroničkih medija. Nijedna odredba ovoga Zakona ne može se tumačiti na način da se daje pravo na cenzuru ili ograničenje prava slobode govora i izražavanja misli. Člankom 7. Zakona propisano je da nakladnik samostalno oblikuje programsku osnovu medija i snosi odgovornost za objavljivanje programskih sadržaja.

Zakonom o Hrvatskoj radioteleviziji zajamčena je samostalnost Hrvatske radiotelevizije, kao javne televizije, koja se ostvaruje kroz samostalno obavljanje djelatnosti i programsku i uredničku samostalnost Hrvatskog radija i Hrvatske televizije, a naročito u planiranju i proizvodnji programa, utvrđivanju programske sheme, uređivanju i prezentiranju vijesti i informativnog programa (članak 15. stavak 1.).

Zakonom o medijima također je zajamčena sloboda izražavanja i sloboda medija. Ovim Zakonom posebno je predviđeno da sloboda medija obuhvaća slobodu izražavanja mišljenja, neovisnost medija, slobodu prikupljanja, istraživanja, objavljivanja i raspačavanja informacija u cilju informiranja javnosti; pluralizam i raznovrsnost medija, slobodu protoka informacija i otvorenosti medija za različita mišljenja, uvjerenja i za raznolike sadržaje, dostupnost javnim informacija, uvažavanje zaštite ljudske osobnosti, privatnosti i dostojanstva, slobodu osnivanja pravnih osoba za obavljanje djelatnosti javnoga informiranja, tiskanja i raspačavanja tiska i drugih medija iz zemlje i inozemstva, proizvodnju i objavljivanje radijskog i televizijskog programa, kao i drugih elektroničkih medija, autonomnost urednika, novinara i ostalih autora programskih sadržaja u skladu s pravilima struke.

Također je radi zaštite raznovrsnosti i pluralizma medija predviđeno ograničenje koncentracije u području tiskanih i elektroničkih medija, te javnost vlasništva. Zakonom o elektroničkim medijima uspostavljen je Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija. Sredstvima Fonda poticat će se tijekom 2004. godine proizvodnja i objavljivanje programskih sadržaja elektroničkih medija na lokalnoj i regionalnoj razini koji su od javnog interesa, a osobito važni za ostvarivanje prava građana na javno informiranje, nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, poticanje posebnih programa na područjima od posebne državne skrbi, poticanje kulturnog stvaralaštva, te razvoj obrazovanja, znanosti i umjetnosti.

Svi zakoni iz područja medija usklađeni su sa standardima EU-a, što znači da su usklađeni s pravnim aktima EU, direktivama, te aktima Vijeća Europe, preporukama, kao i s Europskom konvencijom o prekograničnoj televiziji.

Prethodno navedene zakonske odredbe provode se u praksi, a osigurani su mehanizmi zaštite slobode izražavanja.

Zakonom o elektroničkim medijima utvrđena načela i obveze koje proizlaze iz europskih propisa nadzire Vijeće za elektroničke medije kao nezavisno i samostalno regulatorno tijelo u području elektroničkih medija. Vijeće za elektroničke medije je regulatorno tijelo koje je nadležno za javni radio i televiziju (Hrvatsku radioteleviziju) i privatne radijske i televizijske postaje, te ima cjelovit nadzor na području djelatnosti radija i televizije.

Zakonom o medijima osigurana je sudska zaštita u slučaju povrede slobode izražavanja i slobode medija.

Rad Hrvatske radiotelevizije kao javne televizije također prati i nadzire Programsko vijeće Hrvatske radiotelevizije, kao tijelo HRT-a, čime se zastupa i štiti interes javnosti, te slobode izražavanja i medija. Hrvatski sabor donio je na svojoj sjednici 17. listopada 2003. Odluku o imenovanju članova Programskog vijeća Hrvatske radiotelevizije (NN br. 167/03). Među 145 prijavljenih kandidata na javni poziv izabrano je 11 članova, koji će, između ostalog, na temelju javnog natječaja imenovati glavnog ravnatelja HRT-a, a na njegov prijedlog, imenovati ravnatelje HR i HT odnosno Glazbene proizvodnje. Na prijedlog ravnatelja HR i HT, Vijeće će također imenovati direktore programa HTV i HR i glavne urednike Informativnog programa HR i HT.

Vijeće za radio i televiziju donijelo je 16. rujna 2003. odluku o dodjeli koncesije za treći program HTV-a. Pobjednik natječaja izabran je sukladno odredbama Poslovnika Vijeća, prema kojim pobjednik mora dobiti podršku većine vijećnika, odnosno najmanje 5 od ukupno 9 glasova. Glasovalo se u dva kruga. U drugom krugu izabrana je tvrtka HRTL, u čijem su sastavu njemačka televizijska kuća RTL (suvlasništvo njemačke medijske grupacije Bertelsman i WAZ-a), te hrvatske tvrtke Agrokor, Podravka, Atlantic grupa, HVB/Splitska banka i Pinta TV3. Televizijska koncesija na državnoj razini dodijeljena je na 10 godina (uz godišnju naknadu od 300.000 Kn i 100.000 Kn za korištenje frekvencije). Koncesiju za emitiranje televizijskog programa na nacionalnoj razini imala je prije toga, osim javnog HTV-a, samo Nova TV.

Prioriteti u 2004. godini

- Posebna će se pozornost usmjeriti na provedbu gore navedenih zakonskih propisa. Posebno će biti važan rad regulatornog tijela Vijeća za elektroničke medije, te Programskog vijeća HRT-a koje kao tijelo HRT-a štiti i zastupa interes javnosti u ovoj javnoj televiziji.
- Ostvarit će se profesionalizacija i stručna ekipiranost Vijeća za elektroničke medije, za što su osigurana potrebna sredstva.
- Vijeće za elektroničke medije ostvarivat će odlučujuću ulogu u obavljanju nadzora nad provedbom Zakona o elektroničkim medijima, s obzirom da su ovom regulatornom tijelu dane široke ovlasti, kojima se osigurava realizacija načela slobode i nezavisnosti medija. Ovo Vijeće odlučuje i o raspodjeli sredstava Fonda za poticanje i raznovrsnost medija, čija će sredstva, očekuje se, tijekom 2004. godine značajno doprinijeti ostvarenju pluralizma i raznovrsnosti medija.
- Pluralizmu i raznovrsnosti televizijskog programa doprinijet će i djelovanje HRTL-a kao novog koncesionara, koji je dobio koncesiju za treću mrežu, dakle još jednog koncesionara televizijskog programa na nacionalnoj razini.

1.3.1.4. Ravnopravnost spolova

U Republici Hrvatskoj donesen je niz materijalnih propisa, kao i procesnih odredbi kojima se utječe na uklanjanje diskriminacije protiv žena. Iako te odredbe zadiru u sva životna područja, najveće su promjene u području nasilja u obitelji i osiguranju jednakih mogućnosti pri zaposlenju. Donesen je novi zakonski propis u području obiteljskog prava te je uspostavljen novi zakonski okvir za zabranu diskriminacije u područjima zapošljavanja i rada. Uz jačanje sustava za pravosudnu zaštitu i provedbu ovih prava, osnovana su i odgovarajuća tijela za zaštitu i promicanje ravnopravnosti spolova. Nadalje, Republika Hrvatska je po prvi put pristupila izradi specijalnih zakona koji su isključivo namijenjeni sprječavanju diskriminacije na osnovi spola, i to: Zakon o ravnopravnosti spolova (NN br. 116/03), Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (NN br. 116/03), te Zakon o istospolnim zajednicama (NN br. 116/03).

Zakonom o ravnopravnosti spolova štiti se i promiče ravnopravnost spolova kao temeljna vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske, uređuje zaštita od diskriminacije na temelju spola i stvaranje jednakih mogućnosti za žene i muškarce u političkom, gospodarskom, socijalnom, obrazovnom i svim drugim područjima društvenog života. Definira se diskriminacija na osnovu spola kao naličje ravnopravnosti u svim pojavnim oblicima – kao izravna, neizravna i kao uznemiravanje, te spolno uznemiravanje. Utvrđuju se državni mehanizmi postizanja jednakosti i ravnopravnosti, te obveza uvođenja načela ravnopravnosti spolova (gender mainstreaming-a). Nadalje, utvrđuju se i mehanizmi zaštite načela ravnopravnosti spolova.

Navedeni Zakon po prvi put uvodi u hrvatsko zakonodavstvo i zabranu spolnog uznemiravanja – ono se definira kao diskriminacija na osnovu spola.

Na temelju Zakona o ravnopravnosti spolova, Hrvatski sabor donio je na sjednici 1. listopada 2003. Odluku o imenovanju pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, koja će, djelujući neovisno i samostalno, pratiti provedbu ovog Zakona i drugih propisa koji se tiču ravnopravnosti spolova, te o tome najmanje jednom godišnje izvješćivati Hrvatski sabor.

Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji iz srpnja 2003. godine ima za cilj efikasnu i trajnu zaštitu ugroženih osoba, s naglaskom na prevenciju, a zatim i na potpunu zaštitu žrtava nasilja. Zakon uvodi i instituciju "zabrane pristupa", te propisuje zaštitne mjere zabrane približavanja žrtvi nasilja u obitelji. Zakon predviđa kaznu za nasilje u obitelji – novčanu kaznu ili kaznu zatvora.

U srpnju 2003. godine stupio je na snagu Zakon o istospolnim zajednicama, kojim se uređuju pitanja strukture istospolne zajednice, pravo na uzdržavanje te imovinsko-pravna pitanja.

1.3.1.5. Zaštita prava djeteta

Pravni okvir

Poštivanje prava djeteta, bitna je karakteristika svake demokratske države. U Republici Hrvatskoj temeljna prava i interesi djece zaštićeni su Ustavom (NN br. 28/01), na način da se djeci osigurava posebna skrb i zaštita od strane države i društva. Uz navedeno, nužno je istaknuti, da Hrvatsku u posljednje vrijeme karakteriziraju zakonodavne reforme, između ostalih i obiteljska, a što je rezultiralo i napretkom na ovom području. Brojnim novim zakonima kontinuirano se usklađuje zaštita prava djeteta s međunarodnim standardima.

U cilju sustavnije zaštite prava i interesa djeteta, tijekom 2003. usvojen je niz novih zakona: Obiteljski zakon, Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji, Zakon o pravobranitelju za djecu, Zakon o nagradi za promicanje prava djeteta, Zakon o sprječavanju nasilja na sportskim natjecanjima.

Nacionalnim programom djelovanja za djecu predloženo je uvođenje posebne nagrade za promicanje prava djeteta, te je u svibnju 2003. donesen Zakon. Zakonom se, na dan prihvaćanja Konvencije o pravima djeteta, uređuje dodjela Nagrade (za životno djelo i godišnja) za iznimna postignuća u zaštiti dobrobiti, prava i interesa djece. Nagrada za životno djelo dodjeljuje se istaknutim pojedincima zbog trajnog doprinosa promicanju prava djeteta, a tri godišnje nagrade pojedincima/grupi za dostignuća tijekom protekle godine. Ove godine po prvi će se dodijeliti Nagrade, čime će se hrvatskoj javnosti, ali i mlađem naraštaju na vrlo popularan i neposredan način približiti sadržaj Konvencije.

Zakon o pravobranitelju za djecu

Pravobranitelj za djecu, kao samostalna neovisna i nestranačka institucija štiti, prati i promiče prava i interese djece na temelju Ustava RH, međunarodnih ugovora i domaćih zakona, tako što: prati usklađenost nacionalne legislative s međunarodnim standardima kao i izvršavanje obveza koje proizlaze za RH; prati primjenu svih

propisa; predlaže nadležnim tijelima poduzimanje mjera radi unaprjeđenja stanja i sprječavanja štetnih djelovanja na ovom području; reagira na povrede pojedinačnih prava djece; te se osobito zalaže za zaštitu djece s posebnim potrebama; kao i za upoznavanje javnosti i Hrvatskog sabora o stvarnom stanju.

Temeljem Zakona, u rujnu ove godine, imenovan je dječji pravobranitelj, te se očekuje i dovršetak ustrojstva njegova ureda. Također je podnesen zahtjev za članstvo u Europskoj mreži ombudsmana za djecu (ENOC).

Institucionalni okvir

Zaštita prava i interesa djeteta vrlo je široka te je obuhvaćena nizom pojedinačnih propisa, a što za posljedicu ima provedbu i praćenje istih od brojnih tijela državne vlasti. Sukladno postojećoj trodiobi vlasti, dajemo kraći pregled nadležnosti:

- zakonodavstvo: nadležni su različiti saborski odbori, od kojih je Odbor za obitelj mladež i šport matično tijelo u postupku donošenja propisa vezanih uz brak, obitelj, skrbništvo, materinstvo, zaštitu djece i mladeži od ovisnosti, itd.;
- sudstvo: pri redovnim općinskim sudovima, županijskim sudovima i Vrhovnom sudu RH postoje posebni odjeli ili suci za mladež; državni odvjetnici su specijalizirani u odjelima za mladež pri općinskim i županijskim državnim odvjetništvima, dok je jedan od zamjenika pri Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske zadužen za mladež;
- državna uprava: veći broj tijela, kao što su Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo pravosuđa prati ovo područje.

Navedenom je, uz Ured dječjeg pravobranitelja (vidi u tekstu ranije), potrebno priložiti i dva savjetodavna tijela Vlade RH: Vijeće za djecu i Povjerenstvo Vlade RH za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladih.

Vijeće za djecu zaduženo je za trajno praćenje ostvarivanja Nacionalnog programa djelovanja za djecu, kao i za koordiniranje i usklađivanje aktivnosti državnih i ostalih tijela pri ostvarivanju planiranih mjera i aktivnosti iz istog. Nacionalni program donesen je 1998. temeljem preuzetih obveza iz Svjetske deklaracije o opstanku, zaštiti i razvoju djece i Plana djelovanja. Njime su obuhvaćena djeca do 18 godine, te se do 2005. traži: poboljšanje kvalitete života djece (zdravlje, izobrazba, stanovanje, zaštita od nasilja i zanemarivanja), osiguravanje uvjeta za rast i razvoj djece u iznimno teškim okolnostima i poticanje darovite djece. Analiza njegove provedbe pokazala je potrebu jasnijeg definiranja aktivnosti i dinamike izvršavanja, te je 10. srpnja 2003. Vlada RH, u smislu nadopune, prihvatila Prioritetne aktivnosti za dobrobit djece 2003.-2005. Posebice se nastoji pomoći najugroženijim skupinama djece, kao što su siromašni, zanemareni ili s teškoćama u razvoju. Područja Prioritetnih aktivnosti (odgoj i obrazovanje, zdravlje, prehrana, uloga obitelji, socijalna skrb, djeca u iznimno teškim okolnostima) proizlaze iz Plana djelovanja za primjenu Svjetske deklaracije o opstanku, zaštiti i razvoju djece, dok su područja slobodnog vremena, kulture i medija dodana.

Povjerenstvo Vlade RH za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladih proučava uzroke te prati kretanje maloljetničke delikvencije, pruža stručnu pomoć vezanu uz pravovremeno poduzimanje mjera u interesu zaštite djece i mladeži, posebice onih koji žive u rizičnim uvjetima, te radi na otklanjanju i ublažavanju negativnih čimbenika na razvoj, mentalno zdravlje i ponašanje djece i mladeži. Isto je započelo s izradom Nacionalne strategije prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih, te je prema Nacionalnom programu djelovanja za djecu sredina 2004. određena kao rok izrade.

Prioriteti/mjere

- dosljedna provedba Prioritetnih aktivnosti iz Nacionalnog programa djelovanja za djecu (rok: kontinuirano, koordinatori: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i Vijeće za djecu);
- osnivanje Nacionalnog dječjeg parlamenta (rok: listopad 2004., nositelji: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa);
- donošenje Nacionalne strategije u prevenciji poremećaja u ponašanju djece i mladih (rok: sredina 2004., nositelji: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i Povjerenstvo Vlade RH za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladih)
- proglašenje Dana Konvencije o pravima djeteta u Hrvatskoj.

1.3.2. Prava manjina i zaštita manjina

Donošenjem Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina (NN br. 155/02), te provedbenih propisa stvoreni su uvjeti za sustavno ostvarivanje prava nacionalnih manjina. Svi spomenuti propisi doneseni su sukladno odredbama Okvirne konvencije o zaštiti nacionalnih manjina, te drugih međunarodnih dokumenata. Osnovna novina Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina omogućavanje je pripadnicima nacionalnih manjina sudjelovanje u procesu odlučivanja. U provedbi Ustavnog zakona donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN br. 155/02) kojim je određen način izbora vijeća nacionalnih manjina, te omogućeno provođenje zastupljenosti nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima lokalne i regionalne samouprave.

Sukladno Zakonu, općine i gradovi dužni su izmijeniti svoje statute kako bi bila osigurana zastupljenost manjina u predstavničkim tijelima.

Vlada Republike Hrvatske raspisala je 16. travnja 2003. godine izbore za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina, koji su održani 18. svibnja 2003. godine i na kojima je izabrano 207 od 209 vijeća i 42 predstavnika nacionalnih manjina. Budući da nije izabran predviđeni broj vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, Vlada RH je 5. siječnja 2004. donijela Odluku o raspisivanju ponovljenih izbora za predstavnika nacionalne manjine u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave i Odluku o raspisivanju dopunskih odnosno ponovljenih izbora za članove

vijeća nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, koji će se održati 15. veljače 2004. godine. Već započeti postupci edukacije kako lokalnih i regionalnih vlasti, tako i izabranih članova vijeća i predstavnika nacionalnih manjina o načinu rada i modalitetima suradnje bit će prošireni i nastavljani u 2004. uz potporu i suradnju s OESS-om.

Savjet za nacionalne manjine će ubuduće, umjesto Vlade RH i Ureda za nacionalne manjine, raspoređivati i doznati sredstva za programe nacionalnih manjina u Hrvatskoj. Time se odlučivanje i o tom bitnom segmentu ostvarivanja prava manjina u potpunosti prenijelo na predstavnike manjina. U 2003. godini u državnom je proračunu osigurano 20 milijuna kuna za programe udruga nacionalnih manjina, što je oko 10 % više od prethodne godine. Ta sredstva samostalno raspoređuje Savjet za nacionalne manjine.

Sukladno Ustavnom zakonu, članove Savjeta za nacionalne manjine imenuje Vlada RH i sastoji se isključivo od pripadnika manjina i to: sedam članova iz reda osoba koje predlože vijeća nacionalnih manjina, pet članova iz reda istaknutih kulturnih, znanstvenih, stručnih, vjerskih djelatnika iz reda osoba koje predlože manjinske udruge i druge organizacije manjina, pravne osobe, vjerske zajednice i građani pripadnici nacionalnih manjina. Članovi Savjeta su i zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskome saboru. Savjet za nacionalne manjine ima predsjednika i dva potpredsjednika koji svoju dužnost obavljaju profesionalno. Jedan od njih je obvezno član Savjeta iz redova nacionalne manjine koja u ukupnom stanovništvu Hrvatske sudjeluje s više od 1,5%. Što se tiče datuma imenovanja članova Savjeta za nacionalne manjine, koji se biraju na prijedlog Vijeća nacionalnih manjina, čekaju se rezultati nacionalnih izbora kada će biti poznati zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru kako bi se osigurala zastupljenost svih nacionalnih manjina u Savjetu.

Vlada RH je 27. ožujka 2003. godine donijela Rješenje o imenovanju članova Savjeta za nacionalne manjine i imenovanju pet članova na prijedlog udruga nacionalnih manjina, vjerskih zajednica, te pripadnika nacionalnih manjina. Za članove Savjeta za nacionalne manjine iz reda istaknutih kulturnih, znanstvenih, stručnih, vjerskih djelatnika imenovani su predstavnici židovske, srpske, bošnjačke, crnogorske i albanske nacionalne manjine. Zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskome saboru po funkciji su članovi Savjeta. Savjet za nacionalne manjine ima predsjednika i dva potpredsjednika koji svoju dužnost obavljaju profesionalno. Za predsjednika Savjeta imenovan je predstavnik židovske, a za potpredsjednika Savjeta predstavnik srpske nacionalne manjine. Vlada RH je 29. listopada 2003. godine donijela rješenje o imenovanju još tri člana Savjeta iz reda osoba koje su predložila vijeća makedonske, njemačke i slovačke nacionalne manjine. Za drugog potpredsjednika Savjeta imenovan je predstavnik, kojeg je predložilo vijeće njemačke nacionalne manjine. Do sada su održane četiri sjednice Savjeta. Savjet je donio Odluku o rasporedu sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2003. godinu za programe udruga i ustanova nacionalnih manjina, te proveo raspravu o izvješću Ministarstva prosvjete i športa o provedbi Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o izboru zastupnika u Hrvatski sabor (NN br. 53/03) povećan je broj zastupnika nacionalnih manjina i to: za srpsku nacionalnu manjinu na tri, a za ostale manjine na pet, tako da će zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskome saboru ubuduće imati osam zajamčenih mjesta, umjesto dosadašnjih pet mjesta. Pored toga, pripadnici nacionalnih manjina mogu biti birani i na listama pojedinih stranaka. Nova Vlada Republike Hrvatske potaknula je promicanje prava nacionalnih manjina, te sklopila sporazume i postigla dogovore s predstavnicima nacionalnih manjina.

Uzimajući u obzir specifični položaj i probleme romske populacije, Vlada RH je 16. listopada 2003. donijela Nacionalni program za Rome, koji je izrađen u suradnji s nadležnim ministarstvima i drugim organizacijama, te u suradnji s romskim udrugama.

Program ukazuje na osnovne probleme s kojima se susreće romska populacija i sadrži niz kratkoročnih i dugoročnih mjera u područjima zdravstva, odgoja i obrazovanja, socijalne skrbi, zapošljavanja, stanovanja i rješavanja statusnih pitanja koje trebaju doprinijeti otklanjanju dugo nerješivanih problema i uspješnoj integraciji Roma, kao i poboljšavanju općeg stanja u romskoj zajednici. Za sve predviđene mjere utvrđeni su nositelji i planirana sredstva, a za mjere koje će se izvršavati u 2004. godini sredstva su predložena u državnom proračunu za 2004. godinu (20.000.000 kuna).

Nacionalni program za Rome predviđa sljedeće mjere:

- uključivanje Roma u društveni i politički život;
- očuvanje tradicijske kulture Roma;
- poticanje izdavaštva i informiranja te romske kulture i stvaralaštva putem medija;
- rješavanje statusnih pitanja Roma (državljanstvo);
- suzbijanje diskriminacije i pravna pomoć (besplatna pravna pomoć);
- odgoj i obrazovanje (obavezna predškola za romsku djecu, osiguranje pohađanja dječjeg vrtića, posebne mjere za veće uključivanje romske djece u obvezni osnovno školski sustav, povećanje broja Roma koji pohađaju srednje škole i fakultete);
- zdravstvena zaštita (posebne mjere za zdravstveni odgoj i prosvjećivanje Roma, cijepljenje romske djece, poboljšanje rada patronažne skrbi, borba protiv alkoholizma, pušenja i drugih ovisnosti, praćenje ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu);
- zapošljavanje (posebne mjere za veće zapošljavanje i samo-zapošljavanje Roma);
- socijalna skrb (smanjenje siromaštva Roma, poboljšanje uvjeta življenja osoba s invaliditetom, zaštita romskih obitelji a posebice djece, pružanje humanitarne pomoći);
- prostorno uređenje (legalizacija i uređenje romskih naselja).

Već se započelo s provedbom pojedinih mjera posebno u području odgoja i obrazovanja. Održana su također četiri tematska seminara sa širokim brojem sudionika Roma, te domaćih i stranih eksperata.

Prioriteti u 2004. godini

- Nastavit će se pratiti provedba Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, Zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina, Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina, te drugih provedbenih propisa.
- Dopunski odnosno ponovljeni izbori za predstavnike nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u onim jedinicama u kojima nije ostvarena njihova zastupljenost sukladno zakonu održat će se 15. veljače 2004. Dopunski odnosno ponovljeni izbori za vijeća nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne samouprave koja nisu izabrana također će se održati 15. veljače 2004. godine.
- Vlada RH pripremit će Izvješće o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina u veljači 2004. godine. Koordinator za izradu Izvješća je Ured za nacionalne manjine.

1.4. PUČKI PRAVOBRANITELJ

I tijekom 2003. godine, pučki pravobranitelj je razmatrao pojedinačne slučajeve ugroženosti prava građana, koja su im prilikom izvršavanja poslova iz svoje nadležnosti počinila tijela državne uprave, tijela s javnim ovlastima ili djelatnici u tim tijelima. Izvješće o svojem radu za 2002. godinu, te o stupnju poštivanja ustavnih i zakonskih prava građana, pučki pravobranitelj podnio je predsjedniku Hrvatskog sabora aktom od 31. ožujka 2003.godine.

Izvješće pokazuje značajno ukupno smanjenje pritužbi građana. Sam sadržaj pritužbi je različit u odnosu na prethodne godine, pa se uglavnom radi o oblicima povreda prava u područjima upravnog djelovanja kojima se bave i ombudsmani u drugim zemljama.

Iz Izvješća je vidljiva bolja suradnja upravnih tijela i tijela s javnim ovlastima s pučkim pravobraniteljem, što je doprinijelo i većoj efikasnosti rada pučkog pravobranitelja.

Tijekom 2002. godine, pučki pravobranitelj primio je ukupno 1558 pritužbi, što u odnosu na prethodne dvije godine predstavlja značajnije smanjenje (za 16,8% u odnosu na 2000. i 11,2% u odnosu na 2001. godinu), ali predstavlja relativno malo (5,6%) smanjenje u odnosu na višegodišnji prosjek od 1650 novih predmeta. Osim novo-primljenih pritužbi, u radu je bilo i 1031 pritužbi iz ranijih godina. Dakle, u 2002. godini radilo se na 455 predmeta, uglavnom iz 2001. godine, što znači da se u 2002. godini, ukupno radilo na 2013 predmeta. Od 455 prenesenih predmeta dovršeno je 260 (57,1%).

Najveći broj pritužbi u 2002. godini, od ukupno 1558 pristiglih pritužbi, odnosio se na rad tijela s javnim ovlastima i upravnih tijela u području socijalne sigurnosti tj. na području prava iz mirovinsko-invalidskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite, socijalne skrbi, te prava iz radnog odnosa državnih i javnih službenika.

Osnovna struktura primljenih pritužbi vidljiva je iz sljedeće tablice:

Red.br.	Područje	Broj pritužbi	% (1154=100)
I.	Imovinska prava	326	28,3
II.	Mirovinsko-invalidsko, zdravstveno osiguranje i socijalna skrb	366	31,7
III.	Statusna prava	81	7,0
IV.	Ratni stradalnici	134	11,6
V.	Urbanizam, zaštita okoliša, graditeljstvo	84	7,3
VI.	Osobna nesigurnost	18	1,5
VII.	Razno	145	12,6

Tijekom 2003. godine, mjerodavne vlasti provele su preporuke Pučkog pravobranitelja u slijedećim slučajevima povrede prava – stjecanje/priznavanje prava na mirovinu – odugovlačenje postupka, ostvarivanje prava iz sustava socijalne skrbi - susreti djeteta s roditeljem kojemu nije povjereno na čuvanje i odgoj, prava iz radnog odnosa državnog službenika, ograničenje prava vlasništva obiteljske kuće (pravo stanovanja), povrat imovine oduzete za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine – odugovlačenje postupka (povreda prava na obnovu), pravo na lokacijsku i građevnu dozvolu, pravo na zdrav okoliš (buka, onečišćenje zraka), statusna prava građana. Potrebno je istaknuti da je pučki pravobranitelj uvažavan u tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave u znatno većem broju slučajeva nego kod središnjih tijela državne uprave (ministarstva).

Prioriteti u 2004. godini

Vlada RH će nastaviti jačati suradnju s pučkim pravobraniteljem, te u potpunosti uzeti u obzir činjenice iz njegovog godišnjeg izvješća i provoditi njegove preporuke. Konkretno, slijedom zaključaka Hrvatskog sabora od 26. lipnja 2003. Vlada je obvezana da preispita i popravi uvjete života u odjelima za maloljetnike ustanova u kojima se ograničava sloboda kretanja u Republici Hrvatskoj, da u primjerenom roku osigura dodatna sredstva kako bi se omogućilo učinkovito funkcioniranje Pučkog pravobranitelja RH, te da se očituje o poticaju Pučkog pravobranitelja RH za priznavanje prava na naknadu djeci bivših političkih zatvorenika za dane koje su njihovi roditelji proveli u zatvoru ili pritvoru.

1.5. POVRATAK IZBJEGLICA

1.5.1. Pravni i institucionalni okvir

Pitanja vezana uz povratak prognanika i izbjeglica u RH regulirana su najvećim dijelom sljedećim zakonskim i podzakonskim propisima: Zakon o statusu prognanika i izbjeglica (NN br. 96/93, 39/95 i 128/99); Zakon o područjima posebne državne skrbi (NN br. 44/96, 57/96, 124/97, 73/00, 87/00, 94/01 i 88/02), Uredba o uvjetima i mjerilima za stambeno zbrinjavanje na područjima posebne državne skrbi (NN br. 10/01), Pravilnik o redu prvenstva stambenog zbrinjavanja na područjima posebne državne skrbi (NN br. 116/02), Program povratka i zbrinjavanja prognanika, izbjeglica i raseljenih osoba (NN br. 92/98), Zakon o prestanku važenja Zakona o privremenom preuzimanju i upravljanju određenom imovinom (NN br. 101/98); Zakon o obnovi (NN br. 24/96, 54/96, 87/96 i 57/00); Sporazum radne skupine o operativnim postupcima povratka (NN br. 92/98), te međunarodni propisi i konvencije o statusu izbjeglica.

Nadležno tijelo zaduženo za provedbu većine navedenih propisa bilo je Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo (MJROG), odnosno temeljem novog Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija («Narodne novine», br. 199/03), od 22. prosinca 2003. godine Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (nadalje: MOBMS) koje daje prijedloge i inicijative Vladi za poduzimanje potrebnih mjera i aktivnosti za unaprjeđenje procesa povratka te operativno provodi i koordinira Vladine programe povratka s drugim nadležnim tijelima koje sudjeluju u procesu povratka prognanika i izbjeglica. Za podršku programima povratka u dijelu koji se odnosi na obnovu stambenog fonda i infrastrukture te građevinsku podršku i operativu koja sudjeluje u programima stambenog zbrinjavanja, zaduženo je prema novom ustrojstvu ministarstava Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka (nadalje: MMTPR). Kroz navedena tijela osigurana je suradnja s glavnim međunarodnim institucijama – UNHCR, EK, OESS koja se, između ostalog, bave povratkom izbjeglica u Hrvatsku, i savjetodavna uloga njihovih eksperata za pitanja povratka.

1.5.2. Ostvareno u 2003. godini

Prioritet u svom djelovanju Vlada je usmjerila na ubrzavanje sljedećih aktivnosti: povrat imovine i stambeno zbrinjavanje, obnova ratom oštećenog stambenog fonda i osnovne infrastrukture, te osnovne aktivnosti za ubrzanje dinamike povratka i stvaranje održivih uvjeta povratka.

Povrat zauzete privatne imovine

Osobito velik pomak napravljen je na području povrata imovine koje je jedan od ključnih elemenata povratka i zaštite osnovnih ljudskih prava osobito prava na raspolaganje vlastitom imovinom, kao i normalizacije života u multietničkim lokalnim zajednicama na područjima povratka.

Na kraju 2003. godine u Hrvatskoj je preostalo zauzetih 3.509 stambenih jedinica koje se trebaju vratiti njihovim vlasnicima, a zauzimaju ih privremeni korisnici većinom izbjeglice iz BiH. Ukupno je do sada vlasnicima vraćeno 15.770 stambenih jedinica. Propisani zakonski rok za povrat privatne imovine u Hrvatskoj utvrđen je za kraj 2002. godine. Vlasnicima kojima imovina nije vraćena u posjed u zakonskim rokovima do kraja 2002. godine, isplaćuje se svaki mjesec naknada štete do povrata imovine u posjed.

U tijeku je intenzivna provedba postupaka povrata imovine prema zadnjim izmjenama Zakona o područjima posebne državne skrbi: protiv protupravnih korisnika 523 kuća pokrenuti su administrativni i sudski postupci iseljenja; za 873 korisnika u tijeku je gradnja objekata alternativnog smještaja i po završetku oni će napustiti zauzetu imovine; za 2.113 korisnika u tijeku je osiguravanje stambenog zbrinjavanja odnosno alternativnog smještaja budući nemaju druge useljive imovine u RH ili BiH. Zbog sporije provedbe programa stambenog zbrinjavanja od predviđene, do čega je došlo iz tehničkih razloga, svim privremenim korisnicima nije osigurano stambeno zbrinjavanje do kraja 2003. godine zbog čega je hrvatska Vlada u listopadu 2003. donijela posebne mjere za ubrzanje povrata imovine.

Za potrebe stambenog zbrinjavanja privremenih korisnika osigurano je ukupno 782 milijuna kuna i to: 62,5% iz hrvatskog proračuna i 37,5% iz novog kredita Razvojne banke Vijeća Europe koji je Vladi odobren u ožujku 2003. (40 milijuna eura). Za realizaciju programa su u 2003. godini korištena isključivo proračunska sredstva, jer će sredstva iz ovog novog kredita biti povučena 2004. godine.

Obnova stambenog fonda i osnovne infrastrukture

Obnova kako stambenog fonda i infrastrukture intenzivirana je, jer je osigurano dodatno financiranje iz državnog proračuna i iz kreditnih sredstava koje je uzela hrvatska Vlada. Većina korisnika obnove u 2003. godini bili su povratnici srpske nacionalnosti - oko 75%. U 2003. izdano je ukupno 29.000 rješenja o pravu na obnovu – mjesečni prosjek od oko 2.400 rješenja. Preostalo je za riješiti još oko 12.000 zahtjeva za obnovu, od čega su većina zahtjevi podneseni od izbjeglica i povratnika srpske nacionalnosti.

Potpora povratku i obnovi u BiH

Značajno je pokretanje procesa povratka Hrvata u područja BiH gdje je manjinski povratak ranije bio vrlo spor – bosansku Posavinu i banjalučku regiju. Hrvatska je u 2003. godini poduzela niz mjera za iniciranje povratka u susjednu BiH, u prvom redu kroz program direktne potpore Vlade RH povratnicima u BiH u obnovi njihovih oštećenih ili razorenih domova u što su uložena i značajna proračunska sredstva – isporuke građevinskog materijala su u tijeku za 1.328 obitelji povratnika u BiH (4.874 osoba).

Suradnja sa susjednim državama u povratku izbjeglica

Kroz financiranje različitih programa povratka u BiH i njihovu provedbu u suradnji s nadležnim ministarstvom u BiH, u 2003. godini intenzivirana je značajno suradnja dviju država vezano za poticanje procesa povratka u BiH kao i iz BiH u Hrvatsku.

Suradnja je uspostavljena i kroz razmjenu podataka o stanju obnove i povratu imovine BiH izbjeglica koji još borave u Hrvatskoj, a zahvaljujući inicijativi hrvatske strane i korištenju alternativnih izvora podataka osim službenih, podaci međunarodnih organizacija u BiH koje su uz lokalne vlasti u posjedu većine podataka o povratku i izbjeglicama. Međutim, podaci o izbjeglicama iz Hrvatske koje borave u BiH na području Republike Srpske još nisu dostavljeni hrvatskoj strani u svrhu provjere o kojim se osobama radi i njihovim mogućnostima za povratak.

Daljnji napredak suradnje RH i BiH u pogledu rješavanja svih preostalih izbjeglica u BiH i u Hrvatskoj, a osobito u pogledu razmjene podataka, očekuje se uspostavom zajedničke komisije dvaju nadležnih ministarstava BiH i RH, dogovorene na ministarskoj razini u srpnju 2003. godine u Zagrebu. Ta zajednička komisija trebala bi operativno rješavati konkretna pitanja povratka u Hrvatsku i u BiH.

Hrvatska je u 2003. godini inicirala suradnju i sa Srbijom i Crnom Gorom s ciljem konačnog rješavanja preostalih izbjeglica iz Hrvatske kroz njihov povratak u Hrvatsku ili lokalnu integraciju. Suradnja je započeta kroz razmjenu podataka o izbjeglicama koje još borave u SiCG.

Stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava

Provedba programa već je započela dodjelom prava na stambeno zbrinjavanje bivšim nositeljima stanarskog prava, koji su se vratili na područja posebne državne skrbi i to najmom državnih stanova i državnih APN kuća prema Zakonu o područjima posebne državne skrbi. Kako bivši nositelji stanarskog prava nisu trenutno razdvojeni od ostalih korisnika stambenog zbrinjavanja, točni podaci o broju korisnika bit će naknadno poznati.

Kako je većina bivših nositelja stanarskog prava živjela izvan područja posebne državne skrbi, Vlada je u lipnju 2003. godine prihvatila novi program stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskog prava koji se vraćaju u mjesta izvan područja posebne državne skrbi. Pod uvjetom da nemaju druge imovine i da žele živjeti u Hrvatskoj njihovo stambeno zbrinjavanje definirano je kroz modele (i) najam stana u državnom vlasništvu sa zaštićenom najamninom, ili (ii) kupovina stana koji će osigurati država uz povoljne kreditne uvjete. Krajem 2003. godine započela je medijska kampanja u Hrvatskoj te podnošenje zahtjeva za stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskih prava, što će se u 2004. godini nastaviti i u inozemstvu gdje boravi veći broj potencijalnih korisnika.

Upravljanje državnim stambenim fondom

Zadnjim izmjenama Zakona o područjima posebne državne skrbi predviđene su mjere za učinkovitije upravljanje i kontrolu korištenja državnog stambenog fonda. U 2003. godini, MJROG je ponovilo reviziju državne imovine kupljene od APN-a, uglavnom obiteljskih kuća, kao osnovu za uspostavu sustava upravljanja državnim stambenim fondom. Na osnovu te revizije pokreću se postupci za iseljavanje i raskidanje ugovora o najmu s korisnicima kojima je završena obnova vlastitih domova.

Također je nastavljen postupak registracije i revizije korištenja državnih stanova. Revizija državnih stanova provodi se u suradnji s Državnim odvjetništvom i Hrvatskim fondom za privatizaciju koje utvrđuje koja je imovina u državnom vlasništvu, dok Vlada RH utvrđuje pravo trenutnih korisnika na stambeno zbrinjavanje kroz najam državne imovine. Poseban problem predstavlja neutvrđeno i neproknjiženo vlasništvo nad velikim brojem stanova na područjima posebne državne skrbi te postupak tek treba provesti.

Utvrđivanje titulara vlasništva nad stanovima na područjima posebne državne skrbi i uknjižbu stanova u državnom vlasništvu provodi se u suradnji s Hrvatskim fondom za privatizaciju i Državnim odvjetništvom. Postupak uknjižbe je trenutno u završnoj fazi za 3.600 stanova na području grada Vukovara koji provodi Fond za privatizaciju nakon što je utvrdio da se radi o državnoj imovini. Aktivnosti pripreme stanova za uknjižbu provode se trenutno i na području Sisačko-moslavačke županije kroz program CARDS 2001 u čijoj provedbi surađuju VRH i nevladina organizacija ASB kao provedbeni partner Europske komisije. Taj će projekt biti završen do ožujka 2004. godine i dat će model za nastavak aktivnosti na ostalim područjima posebne državne skrbi.

Iz fonda te državne imovine osigurava se dodatan stambeni fond za stambeno zbrinjavanje privremenih korisnika zauzete imovine i bivših nositelja stanarskog prava.

Osim spomenutih mjera, Vlada je definirala i poduzela druge mjere koje se odnose na poticanje rješavanja ostalih pitanja vezanih za povratak izbjeglica u Hrvatsku, što uključuje obnovu i poticanje gospodarskog oporavka, te ukupni ekonomski razvitak područja povratka, deminiranje i sređivanje zemljišnih knjiga kao osnove za uvođenje reda u sustav vlasničkih odnosa. U tijeku je i revizija korištenja državne imovine na područjima posebne državne skrbi.

U 2003. godini registrirano je ukupno 12.871 povratnika – 24% prognanika uglavnom hrvatske nacionalnosti i 76% manjinskih povratnika većinom građana srpske nacionalnosti.

Ukupno se od 1995. godine do kraja 2003. godine vratilo 318.249 prognanika i izbjeglica, i to: 210.396 povratnika – bivših prognanika, uglavnom Hrvata, koji su tijekom progonstva boravili u drugim područjima Hrvatske koja nisu bila zahvaćena ratom (66% od ukupnog broja povratnika), te 107.853 manjinskih povratnika hrvatskih građana srpske nacionalnosti, koji su u izbjeglištvu većim dijelom boravili u SRJ i BiH (34% ukupnog broja povratnika).

Osim kroz broj povratnika, rezultati Vladine politike i poduzetih mjera tijekom 2003. godine mjerljivi su kroz slijedeće konkretne indikatore:

- 8.000 obnovljenih stambenih jedinica i prateće osnovne komunalne i socijalne infrastrukture u mjestima povratka u 2003. godini, čime je omogućen povratak za 20.000 povratnika (uloženo ukupno 1,23 milijardi KN),
- 6.082 vraćene privatne imovine (od rujna 2002. godine kada su implementirane zadnje zakonske promjene vezane za procedure povrata imovine, od čega se najveći dio odnosi na imovinu vraćenu u 2003. godini),
- 3.741 stambeno zbrinuta obitelj privremenih korisnika zauzete imovine uglavnom izbjeglice iz BiH i SiCG, te drugi povratnici u potrebi, a koji su tijekom 2003. godine dobili u najam državnu imovinu ili građevinski materijal za gradnju kuća u kojim su trajno stambeno zbrinuti nakon napuštanja zauzete imovine,
- za 1.328 obitelji izbjeglica (4.874 osoba) osiguran je i isporučuje se građevinski materijal za obnovu njihovih razorenih kuća u BiH kroz Vladin program potpore povratku u BiH.

1.5.3. Prioritetna područja djelovanja i mjere u 2004. godini

Za povratak njihovim domovima u Hrvatskoj ili BiH ili za konačno rješenje kroz lokalnu integraciju u Hrvatskoj preostalo je danas ukupno 49.426 prognanika i izbjeglica, i to:

- 10.851 prognanika uglavnom hrvatske nacionalnosti i 1.715 raseljenih osoba srpske nacionalnosti u hrvatskom Podunavlju,
- 4.196 izbjeglica iz BiH i Kosova,
- najmanje 12.949 izbjeglica srpske nacionalnosti u SiCG i BiH, koji su podnijeli zahtjeve za povratak u Hrvatsku,
- oko 12.989 izbjeglih iz BiH i SiCG te drugih povratnika koji zauzimaju tuđu imovinu u Hrvatskoj i moraju je napustiti zbog povrata vlasnicima
- 6.726 povratnika koji su se vratili u Hrvatsku u zadnjih šest mjeseci i u potrebi su za potporom kod lokalne reintegracije.

Uvjeti za održivi povratak ili lokalnu integraciju preostalih prognanika i izbjeglica u Hrvatskoj, te potencijalnih povratnika koji još borave u SiCG i BiH, osiguravaju se kroz programe Vlade RH koji su navedeni u nastavku.

Povrat zauzete privatne imovine

Prioritet je završiti povrat preostale zauzete imovine - ukupno 3.509, koja nije vraćena vlasnicima do kraja 2003. Iseljavanje preostale zauzete imovine osigurat će se kroz završetak administrativnih i sudskih postupaka za iseljenje korisnika te imovine, te kroz ubrzanu provedbu programa stambenog zbrinjavanja privremenih korisnika koji nemaju druge useljive imovine u Hrvatskoj ili BiH dodjelom alternativnog smještaja do sredine 2004. godine.

Vlada RH donijela je 16. listopada 2003. godine mjere za ubrzanje povrata imovine, kojima je predviđeno ubrzati kupovinu kuća kroz APN i gradnju alternativnog smještaja zbog iseljavanja privremenih korisnika iz zauzete privatne imovine, te korištenje drugih alternativnih oblika smještaja tih korisnika. Tim mjerama osigurat će se i ubrzati povrat imovine vlasnicima 2.281 zauzetih kuća, koji su podnijeli zahtjeve za povrat imovine, a za 1.228 zauzetih objekata čiji vlasnici nisu zatražili povrat imenovani će se privremeni zastupnici te potom osigurati povrat imovine u 2004. godini.

Obnova stambenog fonda i osnovne infrastrukture

Prioritetne aktivnosti su nastavak obnove preostalog stambenog fonda te intenziviranje obnove objekata komunalne i socijalne infrastrukture.

U 2004. godini predviđena je obnova ukupno 11.500 u ratu oštećenih ili uništenih obiteljskih kuća i stanova, od čega 4.000 obiteljskih kuća IV. – VI. stupnja oštećenja, 1.600 stanova u oštećenim višestambenim zgradama i oko 5.400 kuća I. – III. stupnja oštećenja čiji će vlasnici dobiti novčane potpore za popravak ili će dobiti povrat vlastito uloženi sredstava za obnovu. Tim programom će biti u najvećoj mjeri priveden kraju program obnove u ratu oštećenih stambenih jedinica, a mogući preostali broj oštećenih kuća i stanova završit će se u 2005. godini. Realizacija ovih aktivnosti ovisit će o raspoloživim sredstvima proračuna i drugim izvorima financiranja programa obnove.

Većina korisnika obnove u 2004. godini su povratnici srpske nacionalnosti – oko 80%. Za utvrđivanje prava na obnovu ili povratak preostalo je još ukupno oko 12.000 zahtjeva za obnovu, podneseni uglavnom od izbjeglica koje još borave u SiCG i BiH. Svim ovim podnositeljima zahtjeva su poslani pozivi i pojašnjenja za dopunu zahtjeva, jer nisu priložili potrebne dokaze ili izjave. U posredovanje i komunikaciju s podnositeljima zahtjeva koji borave u SiCG uključeni su i uredi SDF-a i UNHCR-a. S postignutim ubrzanjem rješavanja zahtjeva za obnovu, do polovice 2004. godine očekuje se rješavanje svih preostalih zahtjeva, izuzev onih gdje se postupak ne može završiti odmah zbog drugih imovinskih postupaka koji su u tijeku.

Odobrenim kreditom Europske investicijske banke (EIB-a) osigurana su dodatna sredstva za obnovu komunalne i socijalne infrastrukture – oko 100 milijuna eura (50% kredit i 50% sredstva hrvatskog proračuna) – koja će se do kraja 2005. godine realizirati u 90 općina i gradova na područjima posebne državne skrbi (područjima povratka). U istom razdoblju realizirat će se projekt obnove 142 školska objekta za koji su sredstva osigurana u jednakom omjeru iz kredita Razvojne banke Vijeća Europe i iz hrvatskog proračuna.

Program stambenog zbrinjavanja na područjima posebne državne skrbi

Namijenjen je svim povratnicima, izbjeglicama u potrebi za lokalnom integracijom i drugim naseljenicima na tim područjima koji nemaju vlastite imovine, a prioritet je trenutno dan korisnicima privremeno zauzete privatne imovine koju moraju napustiti zbog povrata vlasnicima (uglavnom srpski povratnici i SiCG i BiH). Do sredine 2004.

godine namjerava se završiti stambeno zbrinjavanje privremenih korisnika zauzete imovine, a potom nastaviti s programom stambenog zbrinjavanja za druge povratnike i stanovnike tih područja. Kroz ovaj program nastaviti će se stambeno rješavati i bivši korisnici društvene imovine koji se vraćaju na područja posebne državne skrbi.

Stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava koji se vraćaju na područja Hrvatske izvan područja posebne državne skrbi

U 2004. godini započet će provedba programa stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskog prava koji su živjeli izvan područja posebne državne skrbi, a prema programu Vlade iz lipnja 2003. godine. Za te potrebe u proračunu za 2004. godinu osigurat će se 60 milijuna kuna potrebnih za gradnju oko 1.500 stanova. Do kraja 2004. godine podnositi će se zamolbe za stambeno zbrinjavanje i nastaviti medijska kampanja u Hrvatskoj te inozemstvu.

Upravljanje državnim stambenim fondom

U 2004. godini izdat će se ugovori o najmu za državnu imovinu – državne kuće i stanovi na područjima posebne državne skrbi za korisnike kojima se utvrdi pravo na stambeno zbrinjavanje, a prema Zakonu o područjima posebne državne skrbi. Također će se nastaviti postupak utvrđivanja titulara vlasništva nad stanovima u državnom vlasništvu budući za većinu imovine taj postupak nije do sada proveden. Na osnovu toga uspostaviti će se sustav upravljanja državnim imovinom.

Povratak i obnova u BiH

U 2004. nastaviti će se s programom direktne potpore hrvatske Vlade povratku izbjeglica u Bosnu i Hercegovinu kroz potporu u obnovi njihovih oštećenih i razorenih kuća u BiH. Predviđen je završetak obnove kuća za 1.328 obitelji povratnika u BiH za koje su trenutno u tijeku isporuke građevinskog materijala. Također će se u hrvatskom proračunu osigurati dodatna sredstva za nastavak programa obnove kroz dodjelu građevinskog materijala za nove korisnike.

Suradnja sa susjednim državama u povratku izbjeglica

Očekuje se daljnji napredak u suradnji sa susjednim zemljama, između ostalog kroz pripremu donatorske konferencije koja se organizira slijedom predsjedničke inicijative triju država – RH, SiCG, BiH.

S BiH nastaviti će se intenzivna suradnja kroz financiranje započelih programa povratka i obnove u BiH, te intenziviranje razmjene podataka s nadležnim ministarstvom u BiH, čime će se dodatno potaknuti procesi povratka.

Predviđa se uspostava pune suradnje sa SiCG, osobito vezano za razmjenu podataka o izbjeglicama koje još borave u SiCG, kako bi se ubrzao povratak i što prije pronašla konačna rješenja za sve hrvatske građane koji su preostali u SiCG.

Namjera je hrvatske Vlade da tražeći alternativne načine i modele financiranja razriješi što prije pitanje povrata imovine, potom da do kraja 2004. godine završi program stambenog zbrinjavanja privremenih korisnika trenutno zauzete imovine, te u bližoj perspektivi i ukupnu obnovu stambenog fonda i pripadajuće infrastrukture - tijekom 2005. godine.

Plan provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Izrada Strategije za razvoj civilnog društva u RH	12/2004	SRCD, NZRCD
Provedba Prioritetnih aktivnosti iz Nacionalnog programa djelovanja za djecu	trajno	MOBIMS Vijeće za djecu
Donošenje Nacionalne strategije u prevenciji ponašanja djece i mladih	09/2004	MOBIMS, VRH Povjerenstvo za prevenciju ponašanja djece i mladih
Provedba Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, Zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina, Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina, te drugih provedbenih propisa	trajno	VRH UNM MZOŠ
Održavanje dopunskih izbora za predstavnike nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima jedinica lokalne i područne samouprave u onim jedinicama u kojima nije ostvarena njihova zastupljenost	02/04	VRH
Održavanje dopunskih izbora za vijeća nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne samouprave, koje nisu izabrane	02/04	VRH
Usvajanje izvješća VRH o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina	02/04	VRH
Daljnje jačanje suradnje s pučkim pravobraniteljem, posebno provedbom preporuka iz njegovih godišnjih izvješća	trajno	VRH
Nastaviti provoditi Program povratka prognanika i izbjeglica VRH (čl. 3.)	trajno	VRH, MVP tijela državne uprave
Nastaviti razmjenu podataka o stanju imovine u BiH u vlasništvu privremenih korisnika privatne imovine i drugih BiH izbjeglica u RH s Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH (čl. 3.)	trajno	VRH
Nastaviti proces razminiranja područja RH pod minama preostalim iz Domovinskog rata (čl. 3.)	trajno	VRH HCR
Revizija korištenja stanova u državnom vlasništvu na područjima posebne državne skrbi (čl. 3.)	trajno	VRH
Dovršiti proces vraćanja sve privatne imovine koja je bila dodijeljena na privremeno korištenje (prema Zakonu o privremenom preuzimanju i upravljanju određenom imovinom ukinutom 1998. godine)	07/2004	VRH
Nastavak obnove stambenog fonda	trajno	MMTPR
Nastavak i intenziviranje obnove osnovne komunalne i socijalne infrastrukture na područjima povratka (kreditni programi EIB i CEB V)	trajno	VRH MOBIMS MMTPR
U suradnji s državnim uredima za obnovu na županijskoj razini osigurati rješavanje većine preostalih zahtjeva za obnovu (19.000) i utvrđivanje prava na obnovu, izuzev slučajeva gdje su u tijeku drugi imovinski postupci	07/2004	MMTPR
Nastavak programa stambenog zbrinjavanja na područjima posebne državne skrbi, uključujući stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskih prava koji se trajno vraćaju na područja posebne državne skrbi	trajno	VRH MMTPR
Provedba programa stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskog prava	trajno	VRH

koji se vraćaju na područja Hrvatske izvan područja posebne državne skrbi		
Utvrđivanje titulara vlasništva nad stanovima na područjima posebne državne skrbi	trajno	MOBIMS HFP Državno odvjetništvo
Uspostava sustava upravljanja državnim stambenim fondom na područjima posebne državne skrbi	trajno	MOBIMS Državno odvjetništvo
Nastavak provedbe VRH programa potpore povratku izbjeglica u BiH kroz pomoć u obnovi oštećenih i uništenih obiteljskih kuća u BiH	trajno	VRH MMTPR MOBIMS
Intenzivirati suradnju i dijalog s Bosnom i Hercegovinom te nadležnim Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH, uključujući razmjenu podataka, a u cilju ubrzanja prekograničnog povratka i osiguravanje konačnih rješenja za preostale izbjeglice	trajno	VRH
Nastaviti i intenzivirati suradnju i dijalog sa Srbijom i nadležnim Komesarijatom za izbjeglice Srbije, uključujući razmjenu podataka o izbjeglicama iz Hrvatske koji još borave u SiCG, a u cilju povratka i osiguravanja konačnih rješenja za preostale izbjeglice iz Hrvatske	trajno	VRH

1.6. SURADNJA S MKSJ

Republika Hrvatska je bila prva država koja je još krajem 1991. predložila UN osnivanje suda za ratne zločine počinjene u bivšoj Jugoslaviji. Hrvatska suradnju s Međunarodnim kaznenim sudom za zločine počinjene na području bivše Jugoslavije (MKSJ) shvaća ne samo kao svoju međunarodnu i pravnu obvezu, već i kao moralnu obvezu kažnjavanja svih počinitelja ratnih zločina i stvaranje preduvjeta za pomirbu naroda koji žive na području djelovanja Suda. U brojnim prilikama, pa tako i tijekom 2003. godine, Vlada Republike Hrvatske dokazala je podršku radu Suda, posebice kontinuiranom suradnjom u pristupu dokumentima i dokazima, saslušanju svjedoka i osumnjičenika, kao i pružanja pomoći u radu istražnim timovima Suda.

Vezano uz određena pitanja pristupa arhivima i dostave dokumentacije, čestim dogovorima s predstavnikom Tužiteljstva u Zagrebu iznađene su formule za uspješno rješavanje svih spornih momenata. Na inicijativu hrvatske strane, Tužiteljstvo MKSJ-a obavilo je reviziju zahtjeva Tužiteljstva kojima hrvatska strana nije u potpunosti udovoljila do tog trenutka. Prema rezultatima revizije, od 519 do tada podnijetih zahtjeva, nije bilo niti jednog zahtjeva na koji uopće nije odgovoreno, a djelomično je ostalo otvoreno 14 zahtjeva. Svi ti zahtjevi riješeni su do sredine rujna 2003. godine. Novi zahtjevi Tužiteljstva promptno se dostavljaju na postupanje nadležnim državnim tijelima koja ih ispunjavaju u zadanim rokovima.

Tijekom suradnje s MKSJ, hrvatska strana dostavila je više tisuća dokumenata sadržanih u više desetaka tisuća stranica, desetaka video i audio kazeta, disketa i CD-a, omogućeno je posjećivanje svih zatraženih lokacija od interesa haških istražitelja, pružena je logistička podrška svim ekspertnim ili istražiteljskim grupama, posredovano je u svim zatraženim slučajevima ugovaranja razgovora svjedoka s istražiteljima (preko 200 slučajeva) ili saslušanja putem videolinka, udovoljeno je i svim specifičnim zahtjevima za realiziranje sastanaka predstavnika Tužiteljstva MKSJ s djelatnicima hrvatskih državnih tijela te obavještajnih i sigurnosnih službi itd.

Uhićenjem haškog optuženika i bjegunca Ivica Rajića u travnju 2003. godine, pruženi su dodatni dokazi o političkoj volji za punom suradnjom hrvatske strane s MKSJ na temelju preuzetih obveza. Temeljem odluke Županijskog suda u Zagrebu, potvrđene i od strane Vrhovnog suda RH povodom žalbe Ivica Rajića, imenovani je predan MKSJ-u 24. lipnja 2003.

Jedini otvoreni zahtjev Suda prema Republici Hrvatskoj je Nalog za uhićenje i predaju optuženog umirovljenog generala Hrvatske vojske Ante Gotovine. Hrvatska vlada je, između ostalog, za odbjeglih generalom Gotovinom raspisala međunarodnu tjeralicu i odredila novčanu nagradu za informacije o njegovom kretanju, a tijekom 2003. godine u tri navrata Tajniku MKSJ-a podnijela odgovarajuća izvješća, sukladno pravilu 59. Pravidnika o postupku i dokazima MKSJ-a, o poduzimanju svih raspoloživih radnji i mjera u cilju utvrđivanja njegovog mjesta boravka i uhićenja. Istovremeno je o tome obavještavana i Glavna tužiteljica MKSJ-a Carla Del Ponte.

Vlada RH u više navrata je izražavala spremnost kako će primijeniti odluke MKSJ-a, te nastaviti dosadašnju suradnju. Presuda tzv. "Gospićkoj skupini" kao i sve uspješnija operativna suradnja Državnog odvjetništva RH i Tužiteljstva MKSJ-a te usklađivanje nacionalnog zakonodavstva donošenjem potrebnih propisa kao što su to npr. Zakon o zaštiti svjedoka (NN br. 163/03) i Zakon o primjeni Statuta Međunarodnoga kaznenog suda i progona za kaznena djela protiv međunarodnoga ratnog i humanitarnog prava (NN br. 175/03), stvoreni su preduvjeti za ustupanje jednog broja optužnica, odnosno kaznenih postupaka hrvatskom pravosuđu od strane haškog Tužiteljstva.

Aktivnosti Vlade kao i suđenja za ratne zločine pred domaćim sudovima su pozitivno utjecali na svijest javnosti da svaki zločin, bez obzira na nacionalnost njegova počinitelja, mora biti kažnjen. Stoga će nadležna državna tijela na području Republike Hrvatske uhititi svaku osobu optuženu za ratni zločin.

Prioritet u 2004. godini

Republika Hrvatska će nastaviti s punom suradnjom s MKSJ-om u svim područjima (predaja dokumenata, uvid u pojedine dokumente i registre, dostava podataka o svjedocima i osumnjičenicima, ekshumacije, pružanje tehničke pomoći i sl.), te poduzimati sve raspoložive mjere u cilju uhićenja i predaje odbjeglog generala Ante Gotovine Sudu. U slučaju eventualnog podizanja novih optužnica, Vlada RH je spremna promptno postupiti po zahtjevima Suda.

1.7. REGIONALNA SURADNJA

1.7.1. Bilateralna suradnja

ODNOSI SA SUSJEDNIM DRŽAVAMA

Talijanska Republika

Bilateralni odnosi. Talijanska Republika je jedina susjedna država koja je članica EU pa su stoga dobri bilateralni odnosi za RH od velike važnosti. Ti odnosi su vrlo razvijeni, poglavito na gospodarskom polju. RH je veoma zainteresirana za svestranu suradnju na Jadranu, osobito u pitanjima zaštite okoliša, zatim u pitanjima sigurnosti, borbe protiv organiziranog kriminala i ilegalnih migracija. Dvije zemlje intenzivno surađuju i u okviru regionalnih inicijativa i foruma. Većih otvorenih pitanja u bilateralnim odnosima nema.

Bilateralni ugovori. RH je do sada sklopila s TR 30-tak bilateralnih sporazuma uključujući memorandume i protokole, od čega je 15 ugovora stupilo na snagu. U tijeku je potpisivanje i/ili ratifikacija 6 ugovora. Tijekom 2003. godine na snagu je stupio Ugovor o znanstvenoj i tehnološkoj suradnji i Sporazum o suradnji na području obrane, potpisan je Protokol o suradnji na području kulture i obrazovanja za razdoblje 2003.-2007. i Memorandum o suradnji na području malih i srednjih poduzeća, a razmijenjene su i ratifikacijske isprave za stupanje na snagu Ugovora o socijalnom osiguranju.

U 2004. očekuje se ratifikacija Sporazuma o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i postupak sklapanja već parafiranih sporazuma (Ugovor o cestovnom prometu roba i putnika, Sporazum o pravodobnoj razmjeni informacija u slučaju radiološke opasnosti i razmjeni tehničkih informacija s područja nuklearne i radiološke opasnosti i razmjeni tehničkih informacija s područja nuklearne i radiološke sigurnosti, Sporazum o prijateljstvu, suradnji i partnerstvu).

Gospodarska suradnja ima veliko strateško značenje za obje zemlje, kao i za stabilizaciju cijele regije. U 2002. godini, kao i u protekle četiri godine, Italija je prvi vanjskotrgovinski partner RH. U 2002 godini Italija je na drugom mjestu po ukupnim ulaganjima u RH. Četvrto zasjedanje Mješovitog odbora za gospodarsku suradnju trebalo bi se održati tijekom 2004. godine. Operativni program Jadranske prekogranične suradnje talijanskih jadranskih regija s istočno-jadranskim zemljama pokrenut je u okviru inicijative EU Interreg IIIA u travnju 2003.

Otvorena pitanja. Drugi sastanak Mješovitog hrvatsko-talijanskog povjerenstva koje bi na temelju izmijenjenog Zakona o denacionalizaciji, koji i strancima omogućuje nadoknadu za nacionaliziranu imovinu u RH, trebalo pokušati pronaći rješenje za uključivanje talijanskih državljana u postupak denacionalizacije u RH, održan je u Zagrebu u travnju 2003. godine. Nastavljena je rasprava i razmjena mišljenja o kategorijama osoba koje bi mogle

ostvariti pravo na naknadu. Hrvatskoj strani su potvrđena uvjerenja da TR snažno podupire ulazak RH u EU, te da davanje podrške nije uvjetovano radom Mješovitog povjerenstva za pitanje povrata oduzete imovine.

Iako je Senat talijanskog Parlamenta ratificirao Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju RH s EZ u srpnju 2003. još se očekuje njegovo potvrđivanje u Zastupničkom domu.

Tijekom 2004. godine rješavat će se i pitanja nastala proglašenjem Zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa (ZERP), kroz subregionalnu konferenciju jadranskih država, koju je inicirala RH, i kroz pregovore s EK o sklapanju Ugovora između RH i EK o partnerstvu u ribarstvu.

Očekuje se i nastavak rada Mješovitog povjerenstva za pitanje povrata imovine.

Tehničko pitanje. RH kao sukcesor SFRJ duguje Italiji 35.369.233 USD na ime odštete za nacionaliziranu i optantsku imovinu s područja Zone B Slobodnog teritorija Trsta koji je pripao SFRJ, čime se zatvaraju obveze proistekle iz Osimskih sporazuma iz 1975. i Rimskog ugovora iz 1983. Vlada RH je spremna otplatiti taj dug u nekoliko rata, međutim, unatoč višekratnim obećanjima Italija još nije dostavila broj računa na koji bi se taj dug isplaćivao.

Manjine. Talijanska manjina u RH uživa sva prava prema europskim standardima, a ima i svog zastupnika u Hrvatskom Saboru. Talijanski jezik je službeni jezik u općinama s većinskim talijanskim stanovništvom gdje postoje osnovne i srednje škole na talijanskom jeziku koje mogu pohađati i hrvatska djeca. Talijanska Vlada financijski pomaže svoju manjinu, a to isto čini i hrvatska Vlada. Hrvatska manjina u Italiji nije tako dobro organizirana iako je u ožujku 2001. osnovan Savez hrvatskih zajednica kao krovna organizacija hrvatskih udruga. RH očekuje da talijanska Vlada znatnije pomaže kulturne aktivnosti hrvatske manjine.

Prioriteti. U sljedećem razdoblju očekuje se intenziviranje bilateralnih kontakata na svim razinama uključujući i intenziviranje komunikacija između različitih resora.

U postupku je ratifikacija nekoliko potpisanih ugovora, u kolovozu 2003. izvršena je razmjena ratifikacijskih isprava za stupanje na snagu Ugovora o socijalnom osiguranju. Očekuje se i ubrzanje potpisivanja niza bilateralnih ugovora, među kojima je značajno spomenuti Sporazum o praktičnim mjerama povjerenja za izbjegavanje incidenata na moru u kojega bi trebalo ugraditi i elemente o ribarskoj politici, poglavito aspekte koji se odnose na zaštitu okoliša sukladno reformi zajedničke ribarske politike EU.

Na području gospodarstva očekuje se intenziviranje suradnje u infrastrukturnoj izgradnji s naglaskom na koridoru V, a također je dogovoreno osnivanje zajedničkog radne skupine za izgradnju industrijskih okruga (uz tal. "know

how” pripremljena su četiri područja za stvaranje industrijskih okruga: drvna i metalo-prerađivačka industrija, industrija kože i obuće; u srpnju 2003. u Rimu je održan sastanak o operativnom provođenju projekta).

Republika Slovenija

Bilateralni odnosi. Bilateralni odnosi dviju država su intenzivni, raznovrsni i razvijeni na svim razinama. Postizanje izvrsnih političkih odnosa za sada priječe otvorena pitanja naslijeđena iz bivše zajedničke države, posebice u svezi s razgraničenjem na moru i neriješenim dugovanjima Ljubljanske banke hrvatskim štedišama. Ipak, te činjenice nisu onemogućile razvijanje dobrih susjedskih odnosa, naročito u području kulture, znanosti, obrazovanja i gospodarstva.

Bilateralni ugovori. Sklopljeno je 59 bilateralnih ugovora i akata u proteklih jedanaest godina, od čega je aktualno na snazi 39 ugovora. Od novijih, značajni su Protokol o suradnji dvaju MVP-a te usuglašena Zajednička izjava kojom se potvrđuje značaj opće strateške suradnje dviju država. Slovenska strana je na sastanku u travnju 2003. godine, nakon uspješno provedenih referenduma o prijemu u EU i NATO, ponudila svekoliku pomoć i suradnju RH na njenom putu ka članstvu u euroatlantske integracije, budući da je skori ulazak RH u EU i NATO interes i RS.

Granična pitanja. Sporazum o pograničnom prometu i suradnji između dviju država, potpisan 1997. godine, stupio je na snagu 2001. godine i njime se u potpunosti regulira režim na granici u pograničnom pojasu. Dogovoreno je otvaranje 27 malograničnih prijelaza do kraja 2003. godine. Produžena je provedba privremenog ribolovnog režima u području obuhvaćenom tim Sporazumom. Ministri obrane dviju država potpisali su 14. ožujka 2003. godine u Ljubljani Sporazum o suradnji na području obrane, kao poticaj širenju bilateralne vojne suradnje. Ugovor o prekograničnoj policijskoj suradnji stupio je na snagu 16. travnja 2003. godine. Provedba tog Ugovora trebala bi povećati sigurnost na granici. Ministri vanjskih poslova Tonino Picula i Dimitrij Rupel potpisali su Sporazum između Vlada RH i RS o jednostavnijem obavljanju granične kontrole u cestovnom i željezničkom prometu na zajedničkim graničnim prijelazima.

Otvorena pitanja. Predsjednik RH Stjepan Mesić je, na poziv predsjednika RS dr. Janeza Drnovškega, boravio od 13. do 15. svibnja 2003. godine u službenom posjetu Sloveniji, prilikom kojeg je slovenska strana pokazala određenu spremnost za rješavanje otvorenog pitanja dugovanja Ljubljanske banke na bilateralnoj i sukcesijskoj razini. U pitanja dugovanja Ljubljanske banke, Slovenija nastoji depozite hrvatskih štediša uključiti u postupak sukcesije, dok Hrvatska i dalje stoji na stajalištu da ta dugovanja nisu dio sukcesijske mase, budući da se radi o privatnom pravnom odnosu između banke i štediša. Tražeći načine kako bi od Ljubljanske banke povratili svoje depozite hrvatski građani - štediše Ljubljanske banke uputili su tužbe Sudu za ljudska prava Vijeća Europe, a to pitanje raspravlja se i u Parlamentarnoj skupštini Vijeća Europe.

Ugovor između Republike Hrvatske i Republike Slovenije o uređenju statusnih i drugih pravnih odnosa vezanih uz ulaganje, iskorištavanje i razgradnju Nuklearne elektrane Krško potpisan u prosincu 2001. godine je nakon

obostrane ratifikacije stupio na snagu 11. ožujka 2003. godine. Preostalo je još riješiti dugovanje slovenske strane za neisporučenu električnu energiju od 1. srpnja 2002. godine do stupanja na snagu Ugovora.

Prioriteti. Među otvorenim pitanjima, za očekivati je da će implementacija Ugovora o NE Krško ići prema dogovoru i redovito te da će se otvoriti mogućnosti za nalaženje zajedničkih rješenja u pitanju dugovanja Ljubljanske banke, a moguće je i sklapanje Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.

Najznačajniji problem koji Hrvatska i Slovenija trebaju riješiti u međusobnim odnosima jest razgraničenje teritorijalnog mora i nakon toga sklapanje konačnog sporazuma o državnoj granici.

U predstojećem razdoblju, posebno u 2004. godini kada u svibnju Republika Slovenija postaje članicom EU, očekuje se konkretniji nastavak suradnje dviju država u vezi s uključivanjem RH u EU i NATO, kao i nastavak konzultacija o uvođenju schengenskog režima na slovensko-hrvatskoj granici.

Republika Mađarska

Bilateralni odnosi. Hrvatsko-mađarski odnosi se mogu okarakterizirati kao strateško partnerstvo koje krasi dobra politička suradnja, gospodarska razmjena u sponu, kao i izvrsna suradnja u području zaštite manjina. Nema otvorenih pitanja.

Tijekom prošle godine ubrzano se radilo na mnogobrojnim infrastrukturnim projektima kako bi se prometno što bolje povezale dvije zemlje te je dogovorena izgradnja mosta na Muri po uzoru na most Marije Valerija između Mađarske i Slovačke (sufinanciran zajedno s EU), kao i izgradnja graničnog prijelaza na zajedničkoj lokaciji na mađarskom teritoriju na trasi novog auto-puta Rijeka – Zagreb - Budimpešta.

Održana je 2. sjednica Mješovitog odbora za suradnju između Vlade RH i Vlade Republike Mađarske. Razmatrane su teme iz prometne infrastrukture, prosvjetno-znanstvene suradnje i zaštite okoliša te su doneseni zaključci temeljem kojih se suradnja u navedenim područjima daljnje konkretizira i produbljuje.

U službenom posjetu Republici Mađarskoj boravili su premijer Račan i predsjednik HS Tomčić te predsjednik Mesić, a u posjetu RH bili su ministar vanjskih poslova Republike Mađarske Laszlo Kovacs, ministar obrane RM Ferenc Juhasz te ministrica unutarnjih poslova Monica Lamperth.

Bilateralni ugovori. Do danas je s RM potpisano 40 Ugovora i akata, a 34 je preuzeto sukcesijom. Tijekom posjeta predsjednika Mesića RM u rujnu 2003. potpisan je Ugovor o kontroli graničnog prometa u cestovnom, željezničkom i vodnom prometu, te Protokol o njegovoj primjeni.

Prioriteti. U sljedećem razdoblju očekuje se nastavak rada Mješovitog odbora za suradnju između Vlada RH i RM, koji će razmatrati suradnju u svim resorima. Očekuje se i potpisivanje Sporazuma o vidljivosti zajedničke granice, te Sporazuma o socijalnom osiguranju. Jednako tako, očekuje se ubrzan nastavak radova na infrastrukturnim projektima koji su u tijeku kao i početak radova na prometnom koridoru Vc, nastavak rada mješovitog odbora za zaštitu manjina, te rješavanje pitanja vezanih uz zabranu uvoza mađarskog mesa.

Bosna i Hercegovina

Bilateralni odnosi. RH i BiH imaju stabilnije odnose gotovo na svim područjima u odnosu na poslijeratno vrijeme. Međudržavni susreti su česti, a susreti na razini predsjednika odvijaju se kroz rad Međudržavnog vijeća za suradnju koje se sastaje dva puta godišnje. Značajan pomak učinjen je na uređenju državne granice. Program podrške Vlade RH Hrvatima u BiH postao je transparentan i učinkovit, posebno na području obnove kuća.

Bilateralni ugovori. RH i BiH potpisale su do sada više od 80 sporazuma i akata, od kojih je na snazi više od 30, a privremeno se primjenjuje dodatnih 20. U 2004. godini moguće je potvrđivanje Sporazuma o državnoj granici, kojem prethodi opsežan rad i izrada dokumentacije koja omogućava provedbu sporazuma. RH i BiH dijele najdužu kopnenu granicu od 1000 km.

U 2003. godini potpisan je Sporazum o pograničnoj suradnji i prometu, čija puna implementacija tek predstoji, a potpisivanjem Aneksa Ugovora o određivanju zajedničkih lokacija na graničnim prijelazima moguć je takav režim na pet graničnih prijelaza. Ugovor o ukidanju viza, potpisan koncem 2003. omogućuje prelazak državne granice s osobnim iskaznicama. Dvije strane nisu završile pregovore oko izmjene članka 9. Ugovora o slobodnom tranzitu kroz teritorij RH u i iz luke Ploče i kroz BiH u Neumu što je preduvjet za potvrđivanje s hrvatske strane, Ugovora o dvostrukom državljanstvu, Ugovora o imovinsko-pravnim pitanjima i sl.

Gospodarstvo. RH je glavni bh. gospodarski partner; prvi izvoznik na bh. tržište i jedan od najvećih stranih ulagača. Ukupna razmjena u prvih 9 mjeseci 2003. prelazila je 800 mil. USD, a hrvatski izvoz prelazio je 650 mil. USD. RH je prva zemlja koja je s BiH potpisala i počela primjenjivati Ugovor o slobodnoj trgovini od 2001. godine. Ugovor je asimetričan u korist BiH. Zbog unutarnjih gospodarskih problema, BiH je najavila RH suspenziju slobodne trgovine za poljoprivredne i prehrambene proizvode na 3 mjeseca. Konzultacije nadležnih ministarstava RH i BiH o navedenom problemu predviđene su za 12. siječnja 2004.

Vlada RH je iskazala interes za sudjelovanje u izgradnji dionice koridora Vc kroz BiH, a surađuje se na brojnim infrastrukturnim projektima i inicijativama.

Multilateralna suradnja. RH i BiH surađuju u okviru regionalnih inicijativama; Paktu o stabilnosti, SEI, Jadransko-jonskoj inicijativi i Savskoj inicijativi. RH se snažno zalagala za ulazak BiH u VE, a podupire i njezino približavanje EU.

Otvorena pitanja najvećim dijelom su nastala kao posljedica raspada bivše zajedničke države i rata – uređenje imovinsko-pravnih odnosa, povratak izbjeglica, ostvarivanje punog nacionalnog suvereniteta Hrvata u BiH.

Prioriteti. Pomoć Hrvatima u BiH u povratku i zalaganje za njihovu punu afirmaciju kao jednog od tri ravnopravna naroda u BiH, nastavak razvijanja dobrosusjedske suradnje, rješavanje imovinsko-pravnih pitanja, suradnja u infrastrukturnim projektima, suradnja u regionalnim projektima, potvrđivanje u parlamentima Ugovora o državnoj granici, rješenje pitanja dvostrukog državljanstva.

Srbija i Crna Gora

Bilateralni odnosi. Nakon dugogodišnje faze normalizacije odnosa, u kojoj su se prvenstveno rješavala otvorena pitanja naslijeđena raspadom bivše zajedničke države, ušlo se u fazu uspostave svih vidova suradnje s najvećim naglaskom na suradnju u gospodarstvu. Prvi službeni posjet predsjednika RH Stjepana Mesića SiCG u rujnu 2003. godine, na simboličkoj je razini zaključio proces normalizacije i obje zemlje naglašavaju važnost uspostave novih međudržavnih odnosa za budućnost.

Bilateralni ugovori. RH i SCG potpisale su u prosincu 2002. godine Ugovor o slobodnoj trgovini, čime su se stekli daljnji uvjeti za obimniju i sadržajnije gospodarsku suradnju. Robna razmjena u 2002. godini iznosila je 225 milijuna dolara, s tim da je i dalje prisutna značajna razlika u korist izvoza RH u SCG (172 milijuna dolara). Sve su veća i ulaganja tvrtki iz RH u SCG.

RH i SCG potpisale su 10. prosinca 2002. godine Protokol o privremenom režimu uzduž južne granice između dviju država ("Protokol o Prevlaci"), čime su stvoreni preduvjeti okončanju dugogodišnjeg mandata UN vojne promatračke misije na Prevlaci (mandat je okončan 15. prosinca 2002. godine). Protokol je većim dijelom proveden, uspostavljen je pogranični promet, otvoreni su granični prijelazi na južnoj granici, izvršena je demilitarizacija, a jedan dio akvatorija uz Prevlaku nadzire zajednička hrvatsko-srpsko-crnogorska policijska posada. Obje strane su se izjasnile za suradnju i glavna perspektiva susjednih općina uz granicu je razvoj turističke ponude.

Nakon izvršene liberalizacije viznog režima proteklih godina, kada je pojednostavljena i ubrzana procedura izdavanja viza za državljane SiCG (posebno u gospodarske svrhe) RH je odlučila privremeno suspendirati vizni režim za državljane SiCG. Vizni režim suspendiran je do 31. siječnja 2004. godine, a eventualno stalno ukidanje viznog režima zavisiti će od sveukupnog rješavanja još uvijek otvorenih pitanja. Ovim potezom, kao i potpisivanjem Ugovora o slobodnoj trgovini omogućena je nesmetana komunikacija roba, ljudi i ideja preko zajedničke granice.

Prioriteti. U sljedećem razdoblju RH očekuje nastavak pregovora o identifikaciji i obilježavanju granice na kopnu i razgraničenju na moru, što znači nastavak rada Mješovite diplomatske komisije za granice koja je do sada održala četiri sastanka. Očekuje se također i nastavak rada mješovitih povjerenstava za provedbu Sporazuma o određivanju graničnih prijelaza i Sporazuma o pograničnom prometu, čime bi se riješila još uvijek otvorena granična pitanja.

Od preostalih otvorenih pitanja, prije svih pitanja izbjeglih i nestalih, za povratak izbjeglih državljana RH koji se nalaze u SiCG ne postoje nikakve prepreke povratku, a predsjednik Vlade RH Račan upito je javni poziv svim izbjeglih državljanima RH da se vrate u RH. Pitanje nestalih osoba rješava se izuzetno polako i unatoč čestim sastancima Komisije za nestale osobe RH i dalje potražuje 1.233 osoba nestalih u oružanim sukobima.

Očekuje se i nastavak pregovora o Sporazumu o zaštiti srpske i crnogorske manjine u RH i hrvatske u SiCG. Održano je pet kruga pregovora, veći dio teksta je usuglašen, te bi tekst mogao biti uskoro spreman za potpisivanje.

Razlog trenutnog zastoja u pregovorima o rješavanju preostalih otvorenih pitanja između RH i SiCG, kao i poboljšanja daljnje suradnje je prije svega u očekivanju formiranja nove vlade u Srbiji i sukladno tome redefiniranja odnosa u državnoj zajednici SiCG. RH smatra vitalnim daljnji razvitak procesa normalizacije odnosa sa SiCG kao i jačanje sveobuhvatnih bilateralnih odnosa na političkom i gospodarskom planu.

ODNOSI S OSTALIM ZEMLJAMA PROCESA STABILIZACIJE I PRIDRUŽIVANJA

Republika Makedonija

Bilateralni odnosi. Politički odnosi između RH i Makedonije razvijaju se vrlo dobro na svim razinama. U protekle tri godine ostvaren je niz bilateralnih posjeta najviših dužnosnika dviju zemalja. RH i Makedonija teže ostvarivanju što bolje suradnje sa susjedima, a posebno su zainteresirane za kvalitetnu suradnju u okviru euroatlantskih integracija. Obje države podupiru napore EU za stabilizaciju jugoistoka Europe.

Bilateralni ugovori. RH i Makedonija su potpisale 24 bilateralna ugovora. U skladu s obvezom iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, odlukom Vlade RH 2001. godine započeo je postupak pregovora za sklapanje Sporazuma o regionalnoj bilateralnoj suradnji RH i Republike Makedonije u okviru približavanja i pristupanja EU. Ovim Sporazumom bi se stvorile dodatne pretpostavke za unapređivanje suradnje u okviru individualnog približavanja i pristupanja EU. Od važnijih ugovora ističemo da su RH i Makedonija potpisale 1997. godine Ugovor o slobodnoj trgovini te 2001. godine i Ugovor o readmisiji.

Gospodarska suradnja. Suradnja u gospodarstvu je dobra, a robna razmjena zadnjih nekoliko godina iznosi oko 115 milijuna USD. U 2002. godini robna razmjena ima trend rasta i iznosila je 125 milijuna USD. RH i Makedonija

potpisale su Ugovor o slobodnoj trgovini još 1997. godine i on se uz manje teškoće provodi. Kao i ostale zemlje zainteresirane za sudjelovanje na makedonskom tržištu, RH se zalaže za ukidanje monopola makedonske naftne kompanije OKTA-e i za slobodan ulazak, odnosno povratak naše naftne kompanije INA na makedonsko tržište (sukladno bilateralnom dogovoru, to bi se trebalo ostvariti od 1. siječnja 2004. godine).

Multilateralna suradnja. RH podupire napore RM da se što prije pridruži europskim integracijama, a također je spremna surađivati s Albanijom i Makedonijom u pristupu NATO. U tom smislu je 2. svibnja 2003. godine potpisan "US-Adriatic charter".

Prioriteti. Sklopiti Ugovor o regionalnoj bilateralnoj suradnji RH i Republike Makedonije u okviru približavanja i pristupanja EU.

Republika Albanija

Bilateralni odnosi. RH i Albanija imaju dobre političke odnose, koji se razvijaju na svim razinama, što potvrđuje i posjet predsjednika RH S. Mesića Albaniji 27.-28. listopada 2003. Dobra suradnja ostvarena je i na području europskih integracijskih procesa i regionalne suradnje.

Bilateralni ugovori. RH i Albanija potpisale su 23 bilateralna ugovora. U siječnju 2003. godine potpisale su Ugovor o readmisiji.

Gospodarska suradnja. RH i Albanija žele, u svjetlu potpisanog Ugovora o slobodnoj trgovini (rujan 2002. godine), unaprijediti gospodarsku suradnju. U studenom 2002. godine dvije su zemlje liberalizirale vizni režim (uglavnom u svrhu olakšanja poslovnih kontakata), a 1. lipnja 2003. godine Vlada Republike Albanije ukinula je vize za putovanje državljana RH u Albaniju. To će doprinijeti lakšem protoku roba i usluga između dviju zemalja. Zajednički je interes obiju država izgradnja Jadransko – Jonske autoceste.

Multilateralna suradnja. Dvije zemlje imaju intenzivne bilateralne kontakte na svim razinama. Također postoji želja za zajedničkim usklađivanjem napora Albanije, Makedonije i Hrvatske oko pristupa NATO-u ("US-Adriatic charter" potpisan 2. svibnja 2003. godine).

1.7.2. Multilateralna suradnja

Kroz bilateralnu suradnju u regiji, kao i kroz sudjelovanje u multilateralnim regionalnim forumima, Republika Hrvatska pridonosi jačanju dobrosusjedstva i stvaranju općeg pozitivnog ozračja u regiji, te konkretnoj programskoj suradnji kroz koju se ostvaruju hrvatski politički, gospodarski, sigurnosni i drugi interesi. Suradnja u okviru regionalnih inicijativa i u predstojećem razdoblju bit će u funkciji jačanja međusobnih odnosa, te izgradnje sposobnosti država članica za sudjelovanje u europskim procesima i članstvu u EU.

Republika Hrvatska aktivna je sudionica Pakta o stabilnosti JIE (PS), Srednjoeuropske inicijative (SEI), Jadransko-slovenske inicijative (JJI), Inicijative za suradnju u Jugoistočnoj Europi (SECI), Kvadrilaterale RH-Mađarska-Italija-Slovenija, Riga inicijative, Radne zajednice Alpe – Jadran (RZAJ), Radne zajednice Podunavskih regija (RZPR), Procesu suradnje u Podunavlju (DCP), Dunavske komisije (DC), Međunarodne komisije za zaštitu rijeke Dunav (ICPDR), NATO inicijative za Jugoistočnu Europu (SEEI) i Obrambenog ministarskog procesa jugoistočne Europe (SEDM) i Koordinacijske skupine za sigurnosnu suradnju u jugoistočnoj Europi (South East Europe Security Co-operation Steering Group - SEEGROUP). RH je aktivna i u okviru Procesu suradnje u Jugoistočnoj Europi (SEEC) u kojoj ima status promatrača.

Hrvatska aktivno sudjeluje u aktivnostima *Pakta o stabilnosti za Jugoistočnu Europu* (PS) i time se potvrđuje kao važan čimbenik stabilnosti Jugoistočne Europe. Od 1. listopada 2002. do srpnja 2003. predsjedavala je II. Radnim stolom, o gospodarskoj obnovi i razvitku. Ujedno, predstavnik RH je predsjedavao III Radnim stolom o sigurnosti Pakta o stabilnosti. U Cavtatu je, 26-27. svibnja 2003.godine održan peti sastanak Regionalnog stola, te svih triju Radnih stolova Pakta o stabilnosti.

Republika Hrvatska je također na redovitom godišnjem sastanku ministara gospodarstva zemalja potpisnica Memoranduma o razumijevanju o liberalizaciji i olakšavanju trgovine Pakta o stabilnosti, pod pokroviteljstvom talijanskog predsjedništva EU, održanom u Rimu, 13. studenog 2003. godine, potpisala Ministarsku izjavu o liberalizaciji trgovine u Jugoistočnoj Europi. U Ministarskoj izjavi utvrđuje se redoslijed daljnjih koraka u kratkom i srednjem roku na dovršetku i harmonizaciji postojeće mreže bilateralnih ugovora o slobodnoj trgovini u regiji, te se zalaže za to da se na sljedećem ministarskom sastanku razmotre modaliteti postupnog prerastanja bilateralne mreže ugovora u području slobodne trgovine.

Kao dio suradnje u okviru Pakta o stabilnosti Hrvatska je sklopila ugovore o slobodnoj trgovini sa svim zemljama u regiji (osim s Moldovom), te time ispunila sve obveze iz *Memoranduma o razumijevanju o liberalizaciji i olakšavanju trgovine u JIE*. Nadalje, sklapanje Okvirnog sporazuma o slivu rijeke Save (Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Slovenija i Srbija i Crna Gora 3. prosinca 2002). doprinos je integralnom upravljanju Savom, te uspostavi međunarodnog režima plovidbe rijekom Savom i njenim plovnim pritokama. U predstojećem razdoblju RH očekuje intenziviranje suradnje i kroz djelovanje Sjedišta Savske komisije u Zagrebu.

Aktivnosti *South East Europe Co-operation Initiative* (SECI) usmjerene su borbi protiv terorizma i organiziranog kriminala (SECI Centar u Bukureštu), olakšavanju trgovine i otklanjanju prepreka na graničnim prijelazima (TTFSE projekt), suradnji burzi i arbitražnih tijela na području JIE. U okviru TTFSE projekta RH je tijekom 2003. godine sudjelovala u projektu učenja na daljinu s ciljem osposobljavanja cestovnih prijevoznika, oblikovanju hrvatskih stranica u Regionalnom projektu WEB stranica i c) izradi ankete o ocjeni stanja rada službi na graničnim prijelazima i provedbi zakonske regulative. Carinska uprava MF RH sudjelovala je i u aktivnostima SECI Centra za

borbu protiv prekograničnog kriminala u zemljama regije, te otkrivanju i prosljeđivanju podataka o krijumčarenju. U predstojećem razdoblju očekuje se nastavak aktivnosti na započetim programima suradnje.

Kroz članstvo u *Srednjoeuropskoj inicijativi* (SEI) Republika Hrvatska ostvaruje politički dijalog s državama članicama, te surađuje u aktivnostima pokrivenim specijaliziranim radnim skupinama. U predstojećem razdoblju očekuje se intenziviranje suradnje o političkim temama u svezi s proširenjem EU. Pritom će aktivnosti SEI biti usmjerene provedbi programa kroz koje će države u paralelnom članstvu EU i SEI, pružati stručnu potporu u pripremama i prilagodbi država Procesu stabilizacije i pridruživanja za buduće članstvo u EU. Nadalje, suradnja se predviđa i u provedbi koncepta "Wider Europe – New Neighbourhood Policy". Programske suradnje u područjima kao što su borba protiv organiziranog kriminala, civilna zaštita, gospodarstvo, malo i srednje poduzetništvo, turizam, poljoprivreda, zaštita okoliša, promet, kultura i prekogranična suradnja i u predstojećem razdoblju provodit će se kroz aktivnosti 17 radnih skupina i sufinancirati iz financijskih izvora SEI.

Kroz *Jadransko-jonsku inicijativu* (JJI) Hrvatska potvrđuje svoju Sredozemnu dimenziju. Pritom su područja od prioritetnog interesa RH pokrivena specijaliziranim Okruglim stolovima JJI; ostvarivanje Jadransko-jonskog koridora, uključujući i Jadransku auto-cestu; borba protiv organiziranog kriminala i ilegalnih migracija; regionalna stabilnost i sigurnost; gospodarska suradnja, naročito na području turizma i SME; programi zaštite okoliša; suradnja u kulturi, znanosti i obrazovanju. U Zadru je od 4-8. lipnja 2003. godine održan Sastanak ministara zaštite okoliša država članica JJI na kojem je usvojen i dokument pod nazivom "Zadar Initiative – Adriatic Action Plan". U predstojećem razdoblju predviđa se nastavak programske suradnje o temama pojedinih Okruglih stolova, pri čemu se kao teme od posebnog interesa ističu zaštita okoliša i zaštita Jadrana, prometna infrastruktura, borba protiv ilegalnih migracija, gospodarstvo, kultura, turizam i prekogranična suradnja.

Kroz *Proces suradnje u Podunavlju* (Danube Co-operation Process – DCP) kao politički proces pod pokroviteljstvom EK i Pakta o stabilnosti Hrvatska nastoji dati doprinos regionalnoj suradnji u dunavskom bazenu. Hrvatska sudjeluje u projektu *DCPBASE - DCP Electronic Database* (lead-partner: Austrija). U studenom 2003. sudjelovala je na pripremnom sastanku, a u 2004. sudjelovat će na 2. ministarskoj konferenciji DCP-a u Bukureštu.

Kroz članstvo u *Međunarodnoj komisiji za zaštitu rijeke Dunav* (ICPDR) i *Dunavskoj komisiji* (DC), kojom RH predsjeda od 2002. do 2005. godine, Hrvatska sudjeluje u aktivnostima u svezi s ekološkom zaštitom i prometnim aspektima rijeke Dunav. U prioritete svog trogodišnjeg predsjedanja DK, RH je uvrstila raščišćavanje plovnog puta Dunavom i harmonizaciju normi i standarda na Dunavu sa standardima EU. U slijedećem razdoblju nastavit će se i sa započetim priprema za Diplomatsku konferenciju o reviziji Konvencije o režimu plovidbe Dunavom.

Hrvatska od 2000. sudjeluje u *Procesu suradnje ministara obrane jugoistočne Europe* (SEDM - South Eastern Defence Ministerial), konzultacijskom procesu uspostavljenom 1996. između Ministarstava obrane zemalja Jugoistočne Europe sa ciljem intenziviranja regionalne suradnje u pitanjima sigurnosti i stabilnosti regije.

RH ima aktivnu ulogu u NATO-ovoj *Inicijativi za Jugoistočnu Europu* (South East Europe Initiative - SEEI) kojoj je svrha pomoći u provođenju ciljeva Pakta o stabilnosti i promicati suradnju u Jugoistočnoj Europi. RH aktivna je i u okviru Koordinacijske skupine za sigurnosnu suradnju u Jugoistočnoj Europi (South East Europe Security Co-operation Steering Group - SEEGROUP), te u Koordinacijskom odboru za suradnju Srednjoeuropskih naroda (Central European Nations' Co-operation in Peace Support – CENCOOP). U predstojećem razdoblju očekuje se nastavak suradnje u programima usmjerenim pripremama za sudjelovanje u budućim mirovnim operacijama NATO/PfP.

Republika Hrvatska članica je *Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini* (CEFTA) od 1. ožujka 2003. godine. Sudjelovanjem u Srednjoeuropskoj zoni slobodne trgovine obuhvaća sudjelovanje na sastancima operativnih stručnih skupina i odbora, te sastancima na vrhu predsjednika vlada država članica, kao i praktičnu implementaciju ugovora o slobodnoj trgovini sklopljenih temeljem CEFTA ugovora. Od članstva u CEFTA-i očekuju se direktne gospodarske u smislu povećanja izvoza radi poboljšanog pristupa i veće konkurentnosti hrvatskih roba i proizvoda na tržištu država članica CEFTA-e, te posredno utjecaj i na gospodarski rast.

Kroz *Radnu zajednicu Alpe-Jadran* (RZAJ) Hrvatska surađuje sa Slovenijom i nizom srednjoeuropskih regija, među kojima su i susjedne talijanske i mađarske. Stoga je, i s obzirom na ulazak susjedne Slovenije i Mađarske u EU g. 2004., poseban interes Hrvatske u 2004. pojačana suradnja u projektima RZAJ koji su u skladu s politikom jačanja gospodarske i socijalne kohezije na vanjskim granicama EU-a i onima koji su u vezi s programom Interreg III B Cades.

Radna zajednica Podunavskih regija (RZPR) predstavlja okvir za međuregionalnu suradnju podunavskog prostora na području kulture, znanosti, gospodarstva, turizma, ekologije, prometa. U predstojećem razdoblju razmotrit će se spuštanje razine sudjelovanja u ovoj radnoj zajednici s državne na županijsku.

RH je u statusu promatrača u 2003. aktivno sudjelovala u svim aktivnostima *Procesa suradnje u Jugoistočnoj Europi* (SEECF) te će i u 2004. jačati regionalnu suradnju sa članicama SEECF-a kroz prioritetne aktivnosti predsjedavajućeg, kao što su borba protiv organiziranog kriminala, liberalizacija trgovine i viznih režima te pitanja obrazovanja. Od RH se očekuje pristupanje Procesu na razini punopravnog članstva.

U okviru *Kvadrilaterale* Hrvatska–Mađarska–Italija–Slovenija suradnja je usmjerena jačanju dobrosusjedskih odnosa i međusobnoj potpori u pitanjima u svezi s EU i NATO. U okviru Kvadrilaterale inicirane su zajedničke aktivnosti u područjima kao što su infrastruktura i prometni koridori, gospodarska suradnja, malo i srednje poduzetništvo, vojna suradnja, borba protiv terorizma i organiziranog kriminala, migracije, okoliš, informacijska tehnologija, sport i obrazovanje. U 2004. godini Hrvatska očekuje podizanje statusa promatrača u Multinacionalnoj vojnoj postrojbi Kvadrilaterale u status punopravnog sudionika.

Hrvatska sudjeluje u raznim programima i projektima u okviru inicijative *Interreg III* (linije A, B i C), gdje su vodeći partneri članice EU, uglavnom Italija, Austrija i Njemačka, a od 2004. i Slovenija te Mađarska. Hrvatska sudjeluje u 12 projekata odobrenih 2003. godine u okviru Interreg III Cades. Hrvatska se uključila i u Program Jadranske prekogranične suradnje, u okviru Interreg III A programa prekogranične suradnje Italija-Jadran, odobrenog od Europske komisije u prosincu 2002.godine. Program uključuje i BiH, SiCG i Albaniju. U 2003.g., Mađarska i Hrvatska strana usuglasile su manje Pilot projekte suradnje Mađarska-Hrvatska u okviru Phare CBC (od 1. siječnja 2004 - Interreg IIIA), koji su odobreni i od Izaslanstva EK u Budimpešti. Tijekom ljeta 2003. godine odobren je Operativni program prekogranične suradnje Slovenije, Mađarske i Hrvatske. Izaslanstvo EK preliminarno je odobrilo program. Hrvatska također sudjeluje u EU regiji budućnosti, inicijativi Štajerske, o kojoj je u travnju 2002. godine potpisana zajednička deklaracija austrijskih, talijanskih i mađarskih regija sudionica, te dviju država Hrvatske i Slovenije, čije će regije također sudjelovati u toj suradnji.

Plan provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Nastavak pune suradnje s MKSJ i poduzimanje inicijativa u cilju rješavanja svih neriješenih pitanja	trajno	VRH MP
Poduzeti sve raspoložive mjere kako bi nadležna tijela RH na vrijeme osigurala dokumentaciju zatraženu od MKSJ-a čl. 3)	trajno	VRH MP
Jačati dobrosusjedske odnose kao i višestranu i dvostranu regionalnu suradnju, osobito putem sklapanja dvostranih i višestranih ugovora, aktivnog sudjelovanja u regionalnim inicijativama – mjera se provodi	trajno	MVP Tijela državne uprave
Osigurati odgovarajuću razinu uzajamnih ustupaka s drugim državama regije u pogledu kretanja osoba, robe, kapitala i usluga (razina uzajamnosti utvrđuje se u dvostranim sporazumima, uzimajući u obzir i relevantne odredbe SSP-a – čl.12.) (čl. 4.)	trajno	MVP Tijela državne uprave
Provoditi projekte svih inicijativa s regionalnom dimenzijom koje se odnose na područje pravosuđa i unutarnjih poslova (čl. 4.)	trajno	MUP MP
Rješavati otvorena pitanja sa susjednim državama (čl. 4, čl. 11.)	trajno	VRH MVP
Raspravljati o jačanju regionalne suradnje i općenito o stanju u regiji u sklopu političkog dijaloga s EU, te obavješćivati i savjetovati se s EU o pregovorima o regionalnoj suradnji u tijeku (čl. 11.)	trajno	MVP
Započeti pregovore s ostalim državama potpisnicama SSP-a radi zaključivanja dvostranih ugovora o regionalnoj suradnji	Kada se stvore uvjeti	MVP Tijela državne uprave
Predložiti sklapanje dvostranih ugovora s drugim državama kandidatkinjama za punopravno članstvo u EU (čl. 14.)	trajno	MVP Tijela državne uprave
Sudjelovati u provedbi regionalne komponente CARDS programa (čl. 81. st. 3.)	trajno	MEI Tijela državne uprave
Osmisliti programe prekogranične suradnje (čl. 81. st. 3.)	trajno	MEI Tijela državne uprave
Izraditi prijedlog teksta izjave VRH kojom bi zatražila status punopravne sudionice Procesu suradnje u Jugoistočnoj Europi (SEECp)	03/2004	MVP

izraditi prijedlog platforme VRH za razgovore s Republikom Italijom o sklapanju Sporazuma o mjerama povjerenja za izbjegavanje incidenta na moru	01/2004	MVP Tijela državne uprave
Završiti pregovore s Republikom Makedonijom o sklapanju bilateralne konvencije o regionalnoj suradnji na temelju članka 12. SSP-a	03/2004	MVP
Izraditi prijedlog platforme VRH za razgovore vezane za bilateralne i multilateralne aktivnosti slijedom proglašenja Zaštićene ekološko-ribolovne zone	01/2004	MVP Tijela državne uprave
Sklapanje Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja između RH i R Slovenije	12/2004	VRH
Nastavak pregovora s Bosnom i Hercegovinom o sklapanju Ugovora o imovinsko-pravnim odnosima	12/2004	VRH
Nastavak pregovora s Bosnom i Hercegovinom o sklapanju Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja poreza na dohodak i imovinu	12/2004	VRH
Nastavak pregovora s Bosnom i Hercegovinom o sklapanju Ugovora o dvojnomo državljanstvu	12/2004	VRH
Nastavak pregovora s Bosnom i Hercegovinom o sklapanju Ugovora o izmjeni Ugovora o međusobnom izvršavanju sudskih odluka u kaznenim stvarima	12/2004	VRH
Nastavak pregovora s Bosnom i Hercegovinom o izmjeni Ugovora o slobodnom tranzitu kroz teritorij RH u iz luke Ploče i kroz teritorij BiH u Neum	12/2004	VRH
Nastavak rada Mješovite diplomatske komisije za granice između RH i SiCG	12/2004	VRH
Nastavak rada mješovitih povjerenstava RH i SiCG za provedbu Sporazuma o određivanju graničnih prijelaza i Sporazuma o pograničnom prometu	12/2004	VRH

II. GOSPODARSKI KRITERIJI

II. GOSPODARSKI KRITERIJI

2.1. UVOD

Ovaj dio Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji 2004. sadrži (i) procjenu napretka RH u provođenju gospodarskih reformi koje predstavljaju osnovu za ispunjavanje kriterija iz Kopenhagena te (ii) prioritete koje je u narednom razdoblju potrebno ostvariti na planu uspostavljanja tržišnog gospodarstva odnosno jačanja konkurentnosti. Iskustva srednjoeuropskih država pokazuju da samo one države koje su poduzele potrebne gospodarske, političke i institucionalne reforme mogu uživati koristi od EU integracija kao što su povećani trgovinski tokovi i izravna strana ulaganja.

S obzirom da priključivanje Europskoj uniji kao strateški cilj RH podrazumijeva efikasnu pripremu i prilagodbu hrvatskog gospodarstva, nužno je prilikom operativne razrade i provedbe gospodarske, socijalne i ostalih relevantnih segmenata razvojne strategije imati u vidu ciljeve zacrtane u jednom od izuzetno važnih strateških dokumenata Europske unije, a to je Agenda iz Lisabona. RH je prepoznala da je ulaganje u ljudske potencijale nužan preduvjet za stvaranje suvremenog gospodarstva utemeljenog na znanju. Osposobljene, inovativne i kreativne osobe primaran su razvojni resurs današnjice. Provedba reformi obrazovnog i znanstvenog sustava, njihovo povezivanje s gospodarstvom i usklađivanje s međunarodnim kriterijima uspješnosti, poticanje poduzetništva i inovativnosti trebali bi ubrzati gospodarski rast i razvoj, pri čemu oslanjanje na vrijednosti i principe EU zacrtane Lisabonskom strategijom mogu doprinijeti izgradnji nove kvalitete.

2.2. SREDNJOROČNI CILJEVI GOSPODARSKE POLITIKE RH

Kako bi se proces tranzicije RH prema modernom tržišnom gospodarstvu uspješno privodio kraju jedan od najvažnijih zadataka je održavanje stabilnog makroekonomskog i institucionalnog okruženja koje će omogućiti jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva. Hrvatska konkurentnost u mnogome ovisi o daljnjoj liberalizaciji trgovine, stranim i domaćim ulaganjima, završetku procesa privatizacije, podizanju standarda i kvalitete roba i usluga uključujući i turizam, uvođenju novih tehnologija, povećanju produktivnosti, stvaranju povoljne klime za ulaganja, reformi pravosuđa, reformi državne uprave, rastu udjela visokoobrazovane i kvalificirane radne snage, stvaranju i produbljivanju učinkovitih financijskih tržišta te o visokokvalitetnoj i rentabilnoj infrastrukturi. Bez obzira na činjenicu da je RH učinila dosta napora te postigla značajan napredak na ovim područjima, potreban je daljnji napredak u provođenju reformi kako bi se težnja RH, da se uspješno integrira u unutarnje europsko tržište, i ostvarila.

Visokokonkurentno europsko tržište zahtijeva dobro usredotočene programe izobrazbe i visokog obrazovanja koje tvrtkama nude kvalificirano osoblje s odgovarajućim vještinama za ekonomiju zasnovanu na znanju u kojoj je rast potaknut inovacijama. Ako pođemo od činjenice da je u suvremenom tržišnom gospodarstvu najvredniji ljudski kapital, pred RH se između ostalih postavlja nužnost reforme visokog obrazovanja.

Osnovni strateški izazovi i odgovori ekonomske politike u slijedećih desetak godina utvrđeni su u Strategiji razvitka «Hrvatska u 21. stoljeću», koju je usvojio Hrvatski sabor (Narodne novine, 145/2002). VRH je u skladu sa Strategijom razvitka utvrdila zadatke, smjernice i mjere ekonomske politike koje su sadržane u Memorandumu o ekonomskoj i fiskalnoj politici između Vlade Republike Hrvatske i Međunarodnog monetarnog fonda iz prosinca 2002. godine, te Fiskalnim projekcijama za razdoblje 2003. - 2005. godine prihvaćenim od Hrvatskog sabora povodom donošenja proračuna Republike Hrvatske za 2003. godinu. Na području makroekonomske politike poduzimati će se mjere u skladu s dugoročnim ciljevima utvrđenim u dugoročnoj strategiji gospodarskog razvitka «Hrvatska u 21. stoljeću» i zadacima razvojne etape u 2004. godini.

Strateški gospodarski ciljevi Vlade RH u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju su:

1. porast zapošljavanja
2. porast životnog standarda
3. održivi gospodarski rast i razvoj
4. jačanje konkurentnosti gospodarstva

U cilju ubrzanja razvoja, smanjenja nezaposlenosti te približavanja standardima razvijenih zemalja osim uloge države u stvaranju tržišnog gospodarstva gospodarski rast i razvoj zemlje uvelike ovisi i o aktivnosti velikih i malih poduzetnika te o povjerenju potrošača. Zadatak i uloga države svodi se na stvaranje povoljnih uvjeta za poslovanje poduzetnika kao i na uklanjanje svih prepreka za normalni i nesmetani razvoj gospodarstva. S time da bi sve mjere gospodarske politike trebali uzimati u obzir doprinos jačanju opće konkurentnosti gospodarstva i rastu produktivnosti.

2.3. GOSPODARSKI KRITERIJI IZ KOPENHAGENA

Proces integriranja Hrvatske u Europsku uniju trebao bi se u srednjoročnom razdoblju pozitivno odraziti na jačanje konkurentnosti Hrvatske. To bi trebala biti posljedica prilagodbi u odnosu na gospodarske i pravne kriterije iz Kopenhagena a proizlazi iz uspješnog provođenja reformi. Gospodarski kriteriji za integriranje u EU uključuju dva aspekta: (i) djelotvorno tržišno gospodarstvo i (ii) sposobnost suočavanja s konkurentskim pritiskom i tržišnim snagama unutar Unije. Spomenuti kriteriji za Hrvatsku znače nužnost podizanje razine konkurentnosti kako bi se gospodarstvo moglo suočiti i nositi s tržišnim snagama EU.

Mjere gospodarske politike koje su poduzimane u Republici Hrvatskoj na početku procesa tranzicije s ciljem razvoja otvorenog tržišnog gospodarstva, primarno su se odnosile na liberalizaciju cijena i vanjskotrgovinskog

sustava, uspostavu valutne konvertibilnosti, financijsku stabilnost, ubrzanje procesa privatizacije, prvenstveno malih i srednjih poduzeća, bankarskog sustava i telekomunikacija, dogradnju tržišta rada s ciljem snižavanja jediničnih troškova rada i smanjivanja nezaposlenosti, efikasnu politiku zaštite tržišnog natjecanja, razvitak ukupnog makroekonomskog i institucionalnog okruženja za tržišno orijentirano gospodarstvo. U sadašnjem trenutku izazovi jačanja konkurentnosti postavljaju pred ekonomsku i ukupnu razvojnu politiku zahtjev za kvalitetnom razradom instrumentarija i mjera, koje će se mijenjati i prilagođavati prema uvjetima i promjenama na domaćem i inozemnom tržištu. Nadalje, pred hrvatsku se Vladu, pored provođenja mjera ekonomske politike u cilju podizanja konkurentnosti, postavlja i nužnost reforme javne uprave i pravosuđa.

2.3.1. Postojanje djelotvornog tržišnog gospodarstva i strukturne reforme

Djelotvorno tržišno gospodarstvo predstavlja prvi gospodarski kriterij iz Kopenhagena, a on obuhvaća slijedeće:

- postignuta makroekonomska stabilnost uključujući adekvatnu stabilnost cijena, održive javne financije i bilancu plaćanja s inozemstvom
- postojanje ravnoteže ponude i potražnje utemeljene na slobodnom djelovanju tržišnih snaga te liberalizacija cijena i trgovine,
- uklanjanje značajnih zapreka za ulazak i izlazak s tržišta (u smislu otvaranja novih poduzeća ili stečaja postojećih),
- postojanje zakonodavnog sustava, uključujući regulaciju prava vlasništva, primjenjivi zakoni i ugovori,
- konsenzus o ključnim pitanjima gospodarske politike, i
- dovoljno razvijeni financijski sektor za usmjeravanje štednje u produktivna ulaganja.

Makroekonomsko stanje karakteriziraju **visoke stope rasta BDP-a** uz istovremeni porast zaposlenosti i makroekonomsku stabilnost. Neočekivano snažan rast domaće potražnje dao je značajan poticaj rastu realnog BDP-a u 2002. godini koji je dosegnuo 5,2%. Takav rast domaće potražnje bio je potaknut većom potrošnjom stanovništva pod utjecajem kreditne ekspanzije i rastućom investicijskom potrošnjom zbog ulaganja u izgradnju prometne infrastrukture, što je istovremeno uzrokovalo porast uvoza i širenje deficita tekućeg računa platne bilance. Tijekom 2003. ekonomska aktivnost hrvatskog gospodarstva unatoč slabostima zabilježenim u svjetskim gospodarstvima ostala je snažna tako da se predviđa rast realnog BDP-a od 5%.

BDP po glavi stanovnika² u 2002. godini iznosi 5099 USD (5411 EUR), a u 2003. se predviđa da će porasti na 6228 USD (5709 EUR), što je više nego u nekim državama pristupnicama EU.

² Prema zadnjem raspoloživom podatku za 2001. godinu, hrvatski je BDP izražen putem pariteta kupovne moći iznosio 9380 USD što predstavlja 37,2% prosjeka EU-15.

Stabilnost cijena, koja predstavlja glavni cilj djelovanja Hrvatske narodne banke (HNB), nastavljena je u 2002. i prva tri tromjesečja 2003. godine. Prosječna godišnja stopa rasta cijena na malo je u 2002. godini iznosila 2,2%, da bi u prvih osam mjeseci 2003. godine u odnosu na isto razdoblje prethodne godine bila smanjena na 1,4%. Na kretanje cijena utječe stabilan tečaj kune prema euru, koji je tijekom 2002. godine, kao i u prva tri tromjesečja 2003. godine zabilježio tek manje oscilacije, te još uvijek prisutni učinci jačanja konkurencije u domaćoj maloprodaji zbog otvaranja trgovinskih centara i liberalizacije vanjske trgovine.

Unatoč ostvarenoj stabilnosti cijena, u 2002. godini stvorila se vanjska neravnoteža koja se očitovala u **visokom deficitu tekućeg računa platne bilance** na razini od 7,1% BDP-a. Povećanju ukupnog uvoza najviše je doprinio rast uvoza cestovnih vozila, ali je značajan bio i doprinos uvoza različitih industrijskih strojeva, što odražava utjecaj porasta investicija. Uzrok neravnoteže predstavljalo je ubrzanje kreditne aktivnosti banaka u toj godini. Plasmani banaka su u 2002. godini porasli 30,0%, pri čemu su krediti stanovništvu povećani 42,8% a krediti poduzećima 22,7%. Kreditna aktivnost poslovnih banaka u početku je bila potaknuta priljevom strane efektivne u poslovne banke potkraj 2001. godine zbog uvođenja eura, ali su u drugoj polovici 2002. godine domaći izvori bili nedostadni za financiranje tako snažne kreditne ekspanzije pa banke sve više pribjegavaju zaduživanju u inozemstvu radi domaćeg financiranja. To se zaduživanje odrazilo i u porastu ukupnog inozemnog duga koji je na kraju 2002. godine premašio iznos od 15 milijardi USD, što je predstavljalo 68% bruto domaćeg proizvoda i odgovara porastu od 10 postotnih bodova u odnosu prema udjelu zabilježenom krajem 2001. godine.

Snažnom kapitalnom priljevu doprinijelo je i **restrukturiranje bankarskog sustava** i ulazak stranih banaka. Strano vlasništvo poslovnim bankama omogućuje lakše pribavljanje jeftinijeg inozemnog kapitala pogodnog za plasiranje na hrvatskom tržištu. Strano je vlasništvo donijelo porast konkurentnosti i efikasnosti banaka, kao i poboljšanje kvalitete bankovnih proizvoda i usluga. Također, strane banke koje su osnovane *de novo* imaju bolju kvalitetu aktive, ali je njihova aktiva rasla brže od aktive ostalih banaka što je doprinijelo kreditnoj ekspanziji. Budući da je slična kreditna ekspanzija već bila zabilježena sredinom devedesetih, i također je bila uzrokovana povećanjem ponude, to ukazuje da su na kretanje kredita utjecali prvenstveno faktori na strani ponude. Pritom je, nakon desetljeća ograničenog pristupa kreditima, kod sektora stanovništva prisutna relativna cjenovna neelastičnost potražnje za kreditima.

Privatizacija bankovnog sektora u Hrvatskoj uglavnom je završena još 2000. godine. Početkom 2002. privatizirana je još jedna od tri državne banke, a planovi za privatizaciju Hrvatske poštanske banke i Croatia banke su u izradi.

Produbljivanje deficita platne bilance i **rast inozemne zaduženosti** mogli bi u srednjem roku negativno utjecati na makroekonomsku stabilnost, pa je središnja banka na početku 2003. godine donijela odluke koje bi trebale doprinijeti usporenju kreditne ekspanzije i manjem inozemnom zaduženju poslovnih banaka. S druge strane, kreditna je ekspanzija nesumnjivo doprinijela i produbljivanju financijskog sektora.

S ciljem dugoročnog smanjenja inozemne zaduženosti države, zaustavlja se rast udjela inozemnog javnog duga u BDP-u, koji je u prosincu 2003. godine iznosio oko 31% BDP-a. Stvorit će se uvjeti za smanjivanje tog udjela u idućim godinama, tako da će 2007. godine iznositi 25% BDP-a.

Mjere monetarne politike s početka 2003. godine, koje su spomenute, odnose se na penaliziranje prekomjernog rasta kreditne aktivnosti i na propisivanje minimalne potrebne devizne likvidnosti. Te su administrativne mjere dale određene rezultate. Poslovne banke, na koje su mjere HNB-a bile izravno usmjerene, prilagodile su svoju poslovnu politiku, restrukturirale aktivu, te usporile rast plasmana. Tako su plasmani banaka nebankovnom sektoru u prvih 8 mjeseci 2003. godine povećani za 9,5%, čime je godišnja stopa rasta plasmana smanjena s 30,0%, koliko je iznosila na kraju 2002. godine, na 19,8% krajem kolovoza 2003. godine. Usporenje kreditne aktivnosti banaka nadomjestile su djelomično leasing kompanije, koje su u 2003. godini, uz vanjsko zaduživanje, ubrzale odobravanje zajmova u Hrvatskoj (prvenstveno za automobile). Tako je nastavljeno produbljivanje **vanjskotrgovinskog deficita** koji je u prvih 7 mjeseci 2003. godine povećan 18,7%, po stalnom tečaju, u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Snažan priljev inozemnog kapitala, koji potiče domaću potrošnju i uvoz, posljedica je snažnijeg ekonomskog rasta i viših kamatnih stopa u Hrvatskoj nego u inozemstvu (prvenstveno državama Europske unije odakle dolazi većina kapitala). Kapitalni priljevi direktno utječu na rast inozemnog duga koji je u prvih sedam mjeseci povećan za gotovo četvrtinu.

HNB je u rujnu dodatno zaoštrila monetarnu politiku povećanjem kuskog udjela izdvajanja obvezne pričuve na devizne izvore, čime je nastavljena politika povlačenja viškova likvidnosti koja traje kroz cijelu 2003. godinu. Smanjivanje strukturnog viška likvidnosti doveo je do povećanja kamatnih stopa na tržištu novca u kolovozu i rujnu. HNB će imati složene zadaće zbog još uvijek relativno visokog deficita proračuna opće države i visokog deficita tekućeg računa bilance plaćanja praćenog istovremenim snažnim kapitalnim priljevima.

Udio javnog duga u BDP-u porast će od 52%, koliko će iznositi u prosincu 2003. g. na 53-54% u prosincu 2004. g.³. U narednim godinama radi smanjivanja proračunskog deficita, smanjivat će se taj udjel, tako da će u 2007. g. iznositi 47% BDP-a.

U cilju rješavanja gospodarskih pitanja u sklopu priprema RH za pridruživanje EU Ministarstvo financija izradilo je Fiskalne projekcije za razdoblje 2004. – 2007. Osim toga izrađene su Smjernice za proračun 2004. godine, u skladu s višegodišnjim fiskalnim projekcijama, a predlažu rješenja aktualnih zadaća u 2004. godini. Smjernice su u potpunom suglasju s novim Zakonom o proračunu usvojenim u travnju 2003. godine. Slijedom odredbi Zakona po prvi put će državni proračun konsolidirati agencije kao što su Hrvatske auto-ceste, Hrvatske ceste, Hrvatski fond za privatizaciju i DAB.

³ Na postizanje ovog cilja će imati utjecaj i realizacija privatizacijskih prihoda tijekom 2004. godine.

Prema planu proračuna za 2004. godinu, prosječne plaće državne uprave trebaju rasti kao i u privredi, tj. oko 4-4.5%. Međutim, zahvaljujući prvenstveno daljnjem smanjivanju brojnog stanja u MORH-u, masa plaća za državnu upravu i javne službe ostat će neizmijenjena u usporedbi s 2003. g. U državnoj upravi, bez MORH-a, za porast prosječnih plaća 4-4.5%, osnovna je pretpostavka smanjiti broj zaposlenih za 1%, što implicira temeljitu reformu državne uprave. U skladu s obvezama preuzetim u SAL programu (Svjetska banka) ukupni iznos subvencija neće se povećavati. Transferi građanima, mirovine i drugi socijalni rashodi trebaju rasti 4,5%. Kapitalni rashodi rastu 1,4%, s time da će rashodi za razvojne projekte imati prioritet, a rashodi za neproduktivne investicije biti reducirani.

Vlada je osobito posvećena financijskoj konsolidaciji javnog sektora. U državnim se financijama nastavlja smanjivanje udjela rashoda opće države u BDP-u i to s 56,2% u 1999. na 49,7% u 2003. godini. U 2004. godini udio opće države u BDP-u trebao bi se smanjiti na 48,7%. To je još uvijek previsok udio. Za jače smanjivanje rashoda opće države otežavajuća je okolnost visina otplate javnog duga, kako inozemnog, tako i domaćeg. Radi toga, udio konsolidirane središnje države (zajedno s izvanproračunskim fondovima) smanjit će se neznatno s 41,0% u 2003. na 40,4% u 2004. godini.

Osim na racionalizaciji državne potrošnje, naglasak je stavljen i na učinkovitost ubiranja prihoda države i borbu protiv sive ekonomije. Uključivanje aktivnosti na sivom tržištu u porezni sustav planira se novim zakonima o poreznom obuhvaćanju svih vrsta rada (npr. ugovora o djelu), reduciranjem gotovinskih transakcija, uvođenjem imovinskih kartica, efikasnijom organizacijom, jačanjem odgovornosti i pojačanim djelovanjem inspeksijskih službi.

Privatizacija velikih industrijskih poduzeća provodi se na način da se neka od njih restrukturiraju prije privatizacije (INA, HEP, Končar-elektroindustrija, TLM, Đuro Đaković), a neka se privatiziraju u cjelini s tim da se očekuje njihovo restrukturiranje kroz proces privatizacije (Željezara Split).

Dvije najveće energetske tvrtke su dionička društva u državnom vlasništvu (INA- Industrija nafte i HEP d.d.). Distribucija prirodnog plina, čiji su vlasnici lokalne zadruge i maloprodaja naftnih prerađevina, kao i distribucija tekućeg plina dijelom su u privatnom vlasništvu. VRH i mađarski MOL su u srpnju 2003. potpisali ugovor o kupoprodaji 25% plus jedne dionice INA-a u skladu sa Zakonom o privatizaciji INA-e u iznosu od 505 milijuna USD. U tijeku je i restrukturiranje HEP d.d. u cilju djelomične privatizacije. Vlada namjerava započeti njegovu privatizaciju u 2004. sukladno Zakonu o privatizaciji Hrvatske elektroprivrede d.d. (NN 32/2002) iako će mreža za prijenos električne energije (kao i JANAF) ostati u vlasništvu države.

Najveću prepreku privatizaciji velikih industrijskih poduzeća i dalje predstavlja njihova visoka zaduženost, kumulirani gubici i vrlo često višak zaposlenika. Privatizacijom se pokušavaju naći rješenja ovih problema, no budući da je država najveći vlasnik u ovim društvima, a najčešće i najveći vjerovnik, otvoren je prostor za dogovore s investitorima koji mogu ubrzati i poboljšati privatizaciju.

VRH je protekle tri godine donijela programe restrukturiranja u dva sektora i to u brodogradnji i agroindustrijskom kompleksu, ocjenjujući da su ova dva sektora od posebnog interesa za nacionalnu ekonomiju, zbog broja zaposlenih u tim sektorima, multiplikativnih efekata na ukupno gospodarstvo kao i na izvoz. Također, VRH je dijelom konsolidirala i metalski kompleks ocjenjujući njihovo značenje na ukupno gospodarstvo i njihove izvozne potencijale uz uvjet modernizacije.

Trenutno se u portfelju Hrvatskog fonda za privatizaciju (HFP) vodi ukupno 1.133 društava, pri čemu se u njegovom većinskom vlasništvu nalazi svega 162 društva dok je 971 društvo praktično privatizirano obzirom da HFP raspolaže s manje od 50% udjela u tim društvima.

U tijeku je i proces **privatizacije poljoprivrednog zemljišta**⁴. U RH je raspoloživo 3,3 milijuna hektara poljoprivrednog zemljišta od čega je 34% u vlasništvu države. Proces privatizacije poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države odvija se usporeno zbog nesređenog i neažuriranog zemljišno-knjižnog stanja i neusklađenosti gruntovnice i katastra sa stvarnim stanjem. Proces sređivanja zemljišno-knjižnog stanja zahtjeva dulje vremensko razdoblje i znatna financijska sredstva.

Denacionalizacija državnog zemljišta je kompleksan proces te se odvija vrlo sporo. Veliki problem u procesu privatizacije, ali i u korištenju državnog poljoprivrednog zemljišta, jesu velike površine najplodnijeg poljoprivrednog zemljišta koje se još uvijek nalaze pod minama, naročito u Hrvatskom podunavlju.

Jedan od najvažnijih ciljeva gospodarske politike ostaje rast zapošljavanja. Trend opadanja broja nezaposlenih osoba s kraja 2002. nastavljen je i tijekom 2003. godine. Između ostaloga, na pad nezaposlenosti svakako je utjecala primjena novog Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti donesenog u srpnju 2003. godine te pravilnika koji iz tog zakona proizlaze.

Hrvatski zavod za zapošljavanje od siječnja 2003. godine izrađuje prvi Nacionalni akcijski plan zapošljavanja (NAPZ), koristeći smjernice Europske strategije zapošljavanja kao podlogu, kojim će se pokušati odgovoriti na svaki od identificiranih problema. Izrada NAPZ-a je u završnoj fazi. Osim toga, tijekom 2003. godine nastavljeno je i s provedbom Programa⁵ poticanja zapošljavanja usvojenog 2002. godine. Do 31. kolovoza 2003. godine u okviru Programa zaposleno je 33.748 osoba⁶.

⁴ Proces privatizacije je decentraliziran i provodi se na razni općina i gradova koji prethodno pripremaju Program raspolaganja državnog poljoprivrednog zemljišta. Ovim programima lokalna tijela utvrđuju načine raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem, odnosno koje površine državnog poljoprivrednog zemljišta će se staviti u prodaju, a koji dio će se dati u zakup ili koncesiju.

⁵ Program je u operativnoj provedbi do 31. prosinca 2003. godine dok će se financijske obveze po ugovorima o sufinanciranju zapošljavanja temeljem Programa izvršavati u razdoblju do 2006. godine. Daljnju provedbu Programa i uvjete provedbe donijet će Vlada Republike Hrvatske temeljem Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja.

⁶ Provedbom navedenih šest programa kroz dvogodišnje razdoblje do 31.12 2003. godine planiralo se zapošljavanje i obrazovanje 36.772 osobe. Predviđenom dinamikom zapošljavanja planiralo se u 2002. godini zaposliti 14.029 osoba, a zaposlilo se 16.998 osoba što je 21 % više u odnosu na planirano. U 2003. godini planirano je zapošljavanje 22.725 osoba, a u razdoblju od 01. siječnja do 31. kolovoza 2003. zaposleno

Cilj je da se krajem 2004. godine broj nezaposlenih smanji ispod 300.000.

Cijene roba i usluga u Republici Hrvatskoj formiraju se slobodno prema uvjetima tržišta. Međutim, postoje izuzeća za pojedine gospodarske djelatnosti u kojima formiranje cijena još uvijek, u cilju sprečavanja pojave monopola i zaštite potrošača, posebno onih s niskim dohotkom, kontroliraju državna tijela, na nacionalnoj ili lokalnoj razini. Jednako tako, na cijene proizvoda i usluga koje se, u svrhu zaštite potrošača još uvijek kontroliraju, više će nego do sada moći utjecati potrošači primjenom novog Zakona o zaštiti potrošača od 8. rujna 2003., koji sadrži pravila i odredbe koje se odnose na zaštitu gospodarskih interesa potrošača kada se radi o javnim uslugama koje se pružaju potrošačima (električna energija, plin, javne telekomunikacijske usluge, poštanske usluge, itd.).

Vanjskotrgovinska politika RH temelji se na načelima slobodne trgovine. To se odražava članstvom u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji, SSP-om, odnosno Privremenim sporazumom o trgovinskim i s njima povezanim pitanjima i nizom ugovora o slobodnoj trgovini. Najveći dio vanjske trgovine RH odvija se sukladno načelima slobodne trgovine. Republika Hrvatska primjenjuje preferencijalne ugovore u trgovini s ukupno 31 europskom zemljom (bilateralno, EFTA, CEFTA, EU). Ugovor o slobodnoj trgovini sa Srbijom i Crnom Gorom potpisan je u prosincu 2002. godine i ratificiran 7. svibnja 2003. godine u Hrvatskom saboru, no međutim još se ne primjenjuje budući da ga nije ratificirala Srbija i Crna Gora. Pregovori o ugovoru o slobodnoj trgovini s Republikom Moldovom su u tijeku. Liberalizacija trgovine s Češkom, Slovačkom, Mađarskom i Bugarskom slijedi model CEFTA lista, sa Slovenijom se primjenjuje modificirani CEFTA model, dok je s Poljskom i Rumunjskom dogovoren razmjerno mali stupanj liberalizacije trgovine kroz bilateralne liste koncesija. Udio vanjskotrgovinske robne razmjene RH iznosi oko 75% njenog BDP-a.

Tržište kapitala u RH nedovoljno je razvijeno iz više razloga. Naime, model privatizacije nije dao dovoljan poticaj razvoju tržišta, a tendencija povećanja kapitala na dug i bankovni zajmovi još uvijek su dio mentaliteta. Nedostatak domaće štednje i ograničena količina slobodnih sredstava nije išla u prilog živosti i likvidnosti tržišta kapitala. Također, izdavanje vlastitih dionica se u praksi nije prepoznalo kao alternativan izvor financiranja poduzeća. Zbog nedostatka postojanja kvalitetnih dionica (I kotacija), institucionalni ulagači su uglavnom bili ograničeni na ulaganje u državne obveznice te bi uvrštavanje velikih poduzeća kao što su INA i Hrvatske komunikacije bilo od velike koristi.

Zakon o tržištu vrijednosnih papira (N.N. 84/02.) obvezao je sva dionička društva koja imaju više od 100 dioničara te temeljni kapital veći od 30.000.000,00 kuna na uvrštenje svih svojih dionica u kotaciju javnih dioničkih društava i to najkasnije do 25. srpnja 2003. godine. 16. siječnja 2002. Komisija za vrijednosne papire donijela je odluku

je 16.930 osoba, što je 74,5 % od planirane realizacije Programa u 2003.godini. Za provedbu Programa poticanja zapošljavanja ukupno je planirano 1.229.007.252 Kn do kraja 2006. godine, od čega je za 2002. godinu planirano 178.772.378 Kn, a isplaćeno 61.768.524,60 kuna. U 2003. godini planirano je 572.522.117,00 kuna, do 31.08.2003. isplaćeno je 187.748.958,18 kuna.

kojom potvrđuje Pravila uvrštenja u Kotaciju javna dionička društva Zagrebačke burze. U Kotaciji javnih dioničkih društava na Varaždinskoj burzi na dan 03.11.2003.g uvršteno je ukupno 121 društvo.

Na dan 30. lipnja 2003. u Hrvatskoj je poslovalo sedam obveznih **mirovinskih fondova** čija vrijednost ukupne imovine iznosila 3,3 milijarde kuna i jedan dobrovoljni fond čija vrijednost imovine iznosi 7,6 milijuna kuna. Od dana 19. rujna 2003. obvezna mirovinska društva Erste i Helios pripojena su Adriatic Investu te su osobni računi i imovina osiguranika ovih mirovinskih fondova preneseni u Plavi fond. Slijedom navedenih izmjena u RH trenutno posluje pet obveznih mirovinskih fondova.

Unatoč zakonskim ograničenjima glavni razlog ulaganja 79% imovine obveznih mirovinskih fondova u obveznice Republike Hrvatske je nedovoljno razvijen korporativni segment tržišta kapitala, što se posebice odnosi na tržište dionicama⁷. Domaće tržište korporativnim obveznicama također je nerazvijeno, no nadziru se određeni pozitivni trendovi⁸.

Tržište osiguranja u RH dobro je strukturirano, kako po broju tako i po ponudi usluga. Na tržištu osiguranja danas djeluju 23 društva⁹. Udio pet najvećih odnosno deset najvećih u fakturiranoj premiji u stalnom je opadanju, a disperzija ukupno fakturirane premije na veći broj društava pozitivno se održava na tržišno natjecanje. Ulazak novih društava za osiguranje na tržište, i s gledišta pogodnosti za korisnike usluga, stvara uvjete za poboljšanje izbora i kvalitete usluga te snižavanje cijena usluga na razinu koja postaje prihvatljiva većem broju potencijalnih korisnika usluga.

Politika osobnih dohodaka trebala bi osigurati da njihov rast bude manji od rasta BDP-a i proizvodnosti rada. Time će se poboljšati konkurentnost gospodarstva i ujedno ojačati investicijski potencijal. Dosadašnji trendovi upućuju na rast nominalne prosječne bruto plaće u ekonomiji 4,5%, a realne 3,0%, što je ispod nominalnog rasta BDP-a (6,5%).

Stvaranje povoljnog okruženja za **strana ulaganja** jedan je od prioriteta VRH što se između ostaloga odražava i u aktivnostima usmjerenim na uklanjanje administrativnih prepreka¹⁰. Također, ovome će uvelike doprinijeti

⁷ Ukupna tržišna kapitalizacija društava u prvoj kotaciji Zagrebačke burze je na dan 30. lipnja 2003. iznosila 9,5 milijardi kuna.

⁸ Tijekom 2002. pojavila su se prva manja domaća izdanja obveznica trgovačkih društava (Belišće d.d. i Plava laguna d.d.) ukupne nominalne vrijednosti 29 milijuna eura. Osim navedenih društava korporativne obveznice su izdali Bina Istra d.d. (nominalne vrijednosti 210 milijuna eura) i Agrokor d.d. (nominalne vrijednosti 130 milijuna eura). Obveznicama Bina Istre trguje se na domaćem i stranom tržištu dok se obveznicama Agrokor trguje isključivo na stranom tržištu. Također, tijekom 2003. nekoliko je društava uspostavilo programe komercijalnih zapisa (Podravka d.d., Lura d.d., Atlantic d.d.), dok je Pliva obnovila domaći program komercijalnih zapisa. Povećanje plasmana komercijalnih zapisa bi mogla biti najava skorih dugoročnijih zaduženja na domaćem tržištu kapitala. Za očekivati je da će se razvojem tog segmenta tržišta kapitala postepeno smanjivati udjel imovine mirovinskih fondova u obveznicama RH.

⁹ od kojih se 4 društva bave isključivo životnim osiguranjima, 6 društava poslovima neživotnih osiguranja, dok se 13 društava bave poslovima životnih i neživotnih osiguranja.

¹⁰ Npr. olakšavanje dobivanja poslovnih i radnih viza za strance, brža registracija poduzeća, pomoć pri nabavljanju poslovnih prostorija i zemljišta, brže dobivanje građevinskih dozvola, itd.

unaprjeđenje sudstva usmjereno na efikasniju zaštitu vlasničkih i vjerovničkih prava te na omogućivanje brže uknjižbe u zemljišne knjige. Osnovana je Agencija za poticanje ulaganja i izvoza koja će potencijalnim ulagačima na jednom mjestu moći dati sve potrebne informacije i tehničku podršku za ulaganja u RH.

Do sada je većina stranih izravnih ulaganja bila usmjerena u nekoliko velikih privatizacijskih projekata posebice u sektorima telekomunikacija, farmaceutske industrije i bankarstva.

U prva dva tromjesečja 2003. godine izravna strana ulaganja od 990,65 mil USD su prešla ukupna izravna strana ulaganja u 2002. od 980,51 mil USD te se očekuje njihov oporavak i dostizanje razine iz 2001. godine, odnosno daljnji značajan rast. Premda je na ovom području RH bolja od nekih država srednjoistočne Europe, izravna strana ulaganja još uvijek nisu zadovoljavajuća te je potrebno i nastaviti s ubrzanim donošenjem mjera za njihov poticaj.

2.3.2. Prioriteti na području dostizanja djelotvornog tržišnog gospodarstva

Radi što učinkovitijeg ostvarivanja srednjoročnih i dugoročnih gospodarskih ciljeva, te uspostave djelotvornog tržišnog gospodarstva, potrebno je da mjere koje će se u narednom razdoblju donositi budu usmjerene na:

- zadržavanje stabilnog makroekonomskog okvira uz osiguravanje preduvjeta za nastavak održivog rasta i razvoja privrede kako bi se u slijedećih desetak godina BDP po glavi stanovnika udvostručio u odnosu na 2003. godinu, a nezaposlenost prepolovila u odnosu na 2003. godinu,
- unaprjeđenje održivosti javnih financija,
- daljnju liberalizaciju cijena,
- daljnju liberalizaciju trgovine uz jačanje poticanja ulaganja i izvoza,
- uklanjanje administrativnih prepreka za poduzetništvo i ulaganja,
- nastavljanje i pojačavanje restrukturiranja, privatizacije i reforme privrede i neprivrede s naglaskom na izvoznu orijentaciju,
- jačanje efikasnosti pravne države,
- snažnije poticanje razvoja financijskog sektora.

To zahtijeva osiguravanje dosljednog ostvarivanja sljedećih prioriteta:

- **Očuvanje stabilnosti cijena i tečaja.** Niski rast cijena (oko 2%) i dalje će biti pod utjecajem stabilnog tečaja kune prema euru i niskog rasta cijena u glavnim industrijskim državama koje su ujedno i najvažniji trgovački i financijski partneri Hrvatske.
- **Obuzdavanje rasta vanjskog duga** ograničavanjem prekomjernog zaduživanja bankarskog sektora u inozemstvu, uvažavajući pritom maksimalno potrebe realnog sektora za kreditiranje razvoja i posebice izvoznih poslova.
- **Rasterećivanje gospodarstva smanjivanjem udjela opće države u BDP-u** (na 48,7% u 2004.). Do 2010. godine udio države u BDP-u trebao spustiti na oko 40%.

- **Zaustavljanje trenda rasta i smanjivanje javnog duga**, kako inozemnog, tako i domaćeg, što se najučinkovitije postiže nastavkom politike smanjivanja udjela državnih rashoda u BDP-u i rezultirajućim smanjenjem proračunskog deficita.
- **Preusmjeravanje na veće zaduživanje države na domaćem tržištu** radi razvijanja domaćeg financijskog tržišta i smanjivanja vanjske izloženosti usprkos većem trošku zaduživanja.
- **Zaustavljanje rasta deficita tekućeg računa bilance plaćanja**, odnosno uspostavljanje vanjske ravnoteže te posljedično smanjenje potrebe za daljnjim zaduživanjem.
- **Uravnoteženje proračuna opće države** s ciljem spuštanje deficita ispod 3% BDP-a do kraja 2006. (cilj je u 2004. godini deficit opće države smanjiti na 2.9% BDP-a, a deficit središnje države na 0,7%). Radi neophodnosti zatvaranja konstrukcije financiranja proračunskog deficita, predviđena je privatizacija nekih značajnijih javnih poduzeća, s time da bi bilo prijeko potrebno po toj osnovi ostvariti i veće prihode od planiranih 3 milijarde kuna. Alternativno, trebalo bi razmotriti mogućnost ostvarivanja većih prihoda temeljem koncesija za značajnije cestovne projekte.

Daljnja racionalizacija i smanjivanje državne potrošnje

- Ograničavanje volumena ukupnih izdataka za plaće iz državnog proračuna koji ne bi smio premašiti razinu iz 2003. godine. Mogućnost porasta nominalne prosječne mjesečne plaće treba potražiti u smanjenu broja zaposlenih i uštedama rashoda na materijale, usluge i neproduktivne investicije.
- Podizanje učinkovitosti ubiranja prihoda države i borbu protiv sive ekonomije
- Intenziviranje restrukturiranja privrede i ubrzan nastavak pripreme, odnosno realizacije, privatizacije državnog portfelja. Privatizacijske prihode usmjeriti isključivo u infrastrukturne investicije, investicije u znanje i tehnologiju i podršku poduzetništvu. Privatizirati: preostala neprivatizirana 24 društva iz portfelja Hrvatskog fonda za privatizaciju; restrukturirana poduzeća u brodogradnji te sektorima agroindustrije i metalske industrije; Hrvatsku poštansku banku i Croatia banku.
- Ubrzano nastavljanje sređivanja i ažuriranja zemljišno-knjižnog stanja i usklađivanja gruntovnice i katastra sa stvarnim stanjem; pospješiti proces privlačenja stranih i domaćih investicija te privatizacije poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države.
- Nastavak provedbe reforme pravosuđa radi ostvarivanja efikasnije zaštite vlasničkih i vjerovničkih prava, ubrzanje rješavanja privrednih sporova, jačanje zakonskog okvira za borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala te omogućavanje brže uknjižbe u zemljišne knjige.
- Jačanje poslovnog upravljanja i zaštita prava manjinskih dioničara
- Pojednostavljanje administrativnih postupaka vezanih za ulazak na i izlazak s tržišta, s posebnim naglaskom na ubrzanje stečajnih postupaka i jačanje položaja vjerovnika, bržu registraciju poduzeća, pomoć pri nabavljanju poslovnih prostorija i zemljišta te brže dobivanje građevinskih dozvola.
- Donošenje fiskalnih mjera za poticanje stranih i domaćih ulaganja radi čim većeg rasterećivanja gospodarstva i oslobađanja dodatnog kapitala za ulaganja.

- Ubrzano nastavljanje s razminiravanjem plodnog poljoprivrednog zemljišta radi njegovog čim skorijeg korištenja u gospodarske svrhe.
- Postupno napuštanje postojećeg sustava kontrole cijena u skladu sa zakonima koji reguliraju posebna područja (pošta, željeznice, i sl.).
- Daljnja liberalizacija vanjskotrgovinskih odnosa sukladno međunarodnim obvezama (WTO, SSP, CEFTA, EFTA, bilateralni ugovori).

Poticanje veće akumulacije domaće štednje

- Nastavak reforme financijskog sustava s posebnim naglaskom na utvrđivanje mjera za daljnje jačanje tržišta kapitala radi što većeg i učinkovitijeg usmjeravanja štednje u produktivna ulaganja.
- Nastavak suradnje s međunarodnim financijskim institucijama i kreditnim agencijama radi održavanja povoljnog kreditnog rejtinga na tržištu.

2.3.3. Sposobnost suočavanja s konkurentskim pritiscima i tržišnim snagama unutar EU

Sposobnost suočavanja s konkurentskim pritiscima i tržišnim snagama unutar EU predstavlja drugi gospodarski kriterij iz Kopenhagena, koji podrazumijeva slijedeće:

- postojanje djelotvornog tržišnog gospodarstva, s dovoljnim stupnjem makroekonomske stabilnosti koji omogućava donošenje odluka u stabilnim uvjetima, s mogućnošću realnog predviđanja
- dovoljni raspoloživi resursi, uz prihvatljive troškove ljudskog i fizičkog kapitala, uključujući infrastrukturu (energija, telekomunikacije, transport) te obrazovanje i istraživanje
- stupanj do kojega vladina politika i zakonodavstvo utječu na konkurentnost putem trgovinske politike, politike konkurencije, državnih potpora, podrške malim i srednjim poduzećima
- stupanj trgovinske integriranosti zemlje s EU prije proširenja (obujam i struktura trgovinske uspostavljene razmjene)
- povećanja udjela malih i srednjih poduzeća u razmjeni s EU

Jačanje sveukupne konkurentnosti gospodarstva RH¹¹ je od presudne važnosti za uspješno pristupanje RH Europskoj uniji te u konačnosti njeno vlastito pozicioniranje na proširenom unutarnjem tržištu EU. Stoga, RH mora intenzivirati napore u poduzimanju mjera i aktivnosti kojima će se unaprijediti stupanj gospodarske integracije sa svojim ciljnim tržištima; razvijati bankarski sustav i financijsko tržište s ciljem njegovog postupnog integriranja u šira, regionalna tržišta; poticati ulaganja u infrastrukturu; razvijati ljudske resurse kroz poboljšanje njihovih kvalifikacija, promjene mentaliteta, povećanja mobilnosti radne snage, nastaviti reformu poljoprivredne politike i njeno postupno usklađivanje sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom; itd.

¹¹ Prema rang listi globalne konkurentnost za 2003. godinu, Svjetskog gospodarskog foruma, RH se nalazi na 53. mjestu (indeks rasta) od 102 analiziranih država, odnosno 62. mjestu (indeks mikrokonkurentnosti) od 95 analiziranih država.

Nacionalno vijeće za konkurentnost je u rujnu 2003. godine izradilo prvo Godišnje izvješće o konkurentnosti Hrvatske - 2002. Ono upozorava da je dosadašnji gospodarski rast koji se temelji na domaćoj potrošnji i oporavku turizma neodrživ, te je stoga potreban snažan zaokret temeljen na investicijama u izvozno konkurentne djelatnosti te, u širem smislu, poboljšanju svih činitelja nacionalne konkurentnosti.

Trenutno su glavne konkurentske prednosti RH makroekonomska stabilnost, jednostavan i transparentan porezni sustav, konsolidiran bankarski sustav, povećan kapacitet prometne infrastrukture, jednostavno osnivanje poduzeća te relativna nezagađenost okoliša. S druge strane, među glavnim konkurentskim slabostima su neučinkovitost pravne regulative, javne uprave i pravosuđa; tehnološko zaostajanje, posebno u novim tehnologijama i standardima kvalitete; nedovoljno ulaganje u istraživanje i razvoj, posebno u poslovnom sektoru; neusklađenost obrazovnog sustava s potrebama gospodarstva; nedovoljno prisutno cjeloživotno učenje; nedovoljna osposobljenost menadžmenta za globalnu utakmicu; spori rast malih i srednjih poduzeća; nedovoljno razvijen socijalni dijalog te slabo razvijeno tržište kapitala.

EU je najvažniji vanjskotrgovinski partner RH, pri čemu je udio EU u ukupnom izvozu RH iznosi od 50 – 54%, a pri uvozu od 55 – 57% (od stjecanja neovisnosti do danas). Iako je udio EU u ukupnoj vanjskotrgovinskoj razmjeni RH stabilan, nije i zadovoljavajući¹². Među državama članicama EU najznačajniji trgovinski partneri RH tradicionalno su: Italija, Njemačka, Austrija, Francuska, Velika Britanija, Grčka, Nizozemska i Belgija.

Tablica 1: Izvoz roba

		1999 u '000 USD	1999 %	2002 u '000 USD	2002 %
Ukupno	Ukupno	4.302.498	100,00	4.903.584	100,00
	EU	2.110.199	100,00	2.584.404	100,00
	% EU		49,05		52,70
Industrijski proizvodi	Ukupno	3.885.351	90,30	4.343.746	88,58
	EU	2.043.015	96,82	2.445.809	94,63
	% EU		52,58		56,31
Poljoprivredni proizvodi	Ukupno	417.147	9,70	559.838	11,42
	EU	67.184	3,18	138.595	5,36
	% EU		16,11		24,76

Izvor: Državni zavod za statistiku

¹² Npr., dok je Mađarska veći dio svog izvoza u 2001. ostvarila s državama članicama EU (77%) izvoz RH na tržište EU iznosio je 54,15% od ukupnog izvoza. Izvoz iz Republike Hrvatske od 1991. godine do kraja 2002. godine je povećan za 1,4 milijardi USD ili za oko 38,8%, dok je uvoz u istom razdoblju povećan za 6,9 milijardi USD ili za 183,1%. U 1991. godini izvoz je iznosio 3,5 milijarde dolara, a 2002. godine 4,9 milijardi. U isto vrijeme, uvoz je 1991. iznosio 3,8 a u 2002. godini 10,7 milijardi dolara. Prema navedenim podacima, u Hrvatskoj izvoz po stanovniku iznosi oko 1100 USD dok u isto vrijeme u Sloveniji on dostiže razinu od oko 6000 USD, Češkoj Republici oko 4000 USD, Mađarskoj preko 3000 USD, itd. Manji izvoz po stanovniku od Hrvatske, u usporedbi s ostalim tranzicijskim zemljama imaju Poljska, Rumunjska i Bugarska.

Tablica 2: Uvoz roba

		1999 u '000 USD	1999 %	2002 u '000 USD	2002 %
Ukupno	Ukupno	7.798.641	100,00	10.722.045	100,00
	EU	4.414.546	100,00	5.983.253	100,00
	% EU		56,61		55,80
Industrijski proizvodi	Ukupno	7.103.061	91,08	9.722.624	90,68
	EU	4.101.221	92,90	5.535.769	92,52
	% EU		57,74		56,94
Poljoprivredni proizvodi	Ukupno	695.580	8,92	999.421	9,32
	EU	313.325	7,10	447.484	7,48
	% EU		45,05		44,77

Izvor: Državni zavod za statistiku

Iz navedenih podataka proizlazi da unatoč liberalizaciji trgovine, RH još uvijek nije dostigla zadovoljavajući stupanj integriranosti s tržištem EU. Nizak rast izvoza u proteklom razdoblju rezultat je prije svega sporih promjena strukture hrvatske prerađivačke industrije u kojoj dominiraju proizvodi radno intenzivne industrije odnosno proizvodi s velikim udjelom uvozne komponente i proizvodi s vrlo malim udjelom novododane vrijednosti. Glavni razlog tome je kašnjenje s učinkovitim mjerama gospodarske politike usmjerenim na restrukturiranje gospodarstva te se njihova primjena još uvijek nije značajnije odrazila na rezultate izvoza.

Značajnija promjena strukture hrvatskog izvoza u EU može se očekivati tek nakon što se u strukturi hrvatske prerađivačke industrije dogode promjene koje će rezultirati većim udjelom proizvoda kapitalno i tehnološki intenzivne industrije odnosno proizvoda s većim udjelom novododane vrijednosti.

Ohrabrujući je oporavak hrvatskog turizma kao jednog od glavnih izvoznih sektora gospodarstva¹³. RH se opredijelila za razvoj kvalitetnog turizma na principima održivog razvoja, što podrazumijeva iznad svega očuvanje i zaštitu prirodnih i drugih resursa od značenja za razvoj turizma te daljnjeg razvoja i modernizacije infrastrukture i razvoja ljudskog kapitala u skladu s potrebama i ciljevima turizma. S tim je ciljem izrađena i Strategija razvoja hrvatskog turizma kojom su zacrtani prioriteti njegovog budućeg razvoja i u čijoj će realizaciji biti uključeni svi relevantni nacionalni i lokalni subjekti. Do 2004. očekuje se daljnje povećanje turističkog prometa za 3-5%.

Primjenom novog Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (ZZTN) od 1. listopada 2003. kroz djelovanje Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja želi se unaprijediti zaštita slobodnog tržišnog natjecanja te ostvariti sudjelovanje u razmjeni i natjecanju svih poduzetnika neovisno o njihovoj veličini i gospodarskoj snazi; osigurati odgovarajuća ponuda roba i usluga po konkurentnim cijenama; pospješiti racionalnost ulaganja, smanjiti troškove proizvodnje i prodaje uz poticanje inovacija razvoja proizvoda i usluga; te uspostaviti tržišni red koji doprinosi gospodarskom napretku i socijalnom blagostanju.

¹³ koji prema nekim procjenama danas dostiže oko 1/4 BDP-a uzimajući u obzir neposredne i posredne prihode pri čemu treba naglasiti teškoće procjene posrednih prihoda.

ZZTN štiti i potiče konkurenciju jer se primjenjuje na sve oblike sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja na području RH - ili izvan nje ako imaju učinak u RH. ZZTN također regulira postupak za ocjenu pojedinog sporazuma, utvrđivanje zlorabe vladajućeg položaja poduzetnika na mjerodavnom tržištu, te nastanak i upis koncentracije poduzetnika.

Također, donošenjem Zakona o državnim potporama u ožujku 2003. započelo je postupno usklađivanje sustava državnih potpora sukladno obvezama iz SSP-a odnosno propisima EU. Na taj će se način postići potpuna transparentnost sustava, unaprijediti slobodno tržišno natjecanje te potaknuti rast konkurentnosti dijelova gospodarstva u kojima su trenutno prisutne državne potpore. RH već duže vrijeme vodi politiku ograničavanja državnih potpora, no država i dalje u neprimjerenom mjeri sudjeluje u transakcijama u gospodarstvu putem subvencija i poreza, pogodovanih ugovora i pružanja brojnih državnih jamstava. Najznačajnije državne potpore nalaze su u sektoru poljoprivrede, ribarstva i šumarstva te u brodogradnji. Od 1. siječnja 2003. godine primjenjuje se Zakon o državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu¹⁴. Ustrojavanje Upisnika poljoprivrednih gospodarstava u uskoj je vezi s provedbom reforme sustava potpore u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu.

Nadalje, državne potpore na području srednjih i malih poduzeća potrebno je uskladiti s onima iz EU. Hrvatska je za sada kao regionalnu komponentu poticanja razvoja srednjih i malih poduzeća u nerazvijenim krajevima, uključila samo područja od posebne državne skrbi¹⁵. Osim usklađivanja sustava propisima EU, ukidanje ili prenamjena, dugoročni cilj RH u ovom segmentu je njihovo smanjivanje.

Tranzicijom hrvatskog gospodarstva u tržišno gospodarstvo, poduzetništvo, odnosno razvoj **malog i srednjeg gospodarstva**, postalo je jedan od ključnih temelja i pokretača cjelokupnog razvoja društva te je prilagodbom tržištu održalo razvoj i dokazalo sposobnost za transformaciju svjetskim tržišnim kretanjima. Stoga se razvoju malog i srednjeg gospodarstva¹⁶ pridaje velika pažnja u razvojnim planovima i programima VRH. Tako se pojednostavljenjem i ubrzanjem registracije malih i srednjih poduzeća, njihovim povoljnijim financiranjem¹⁷, te poreznim olakšicama za samozapošljavanje i ulazak u poduzetništvo potiče se jačanje malog i srednjeg poduzetništva¹⁸. Kao posljedica uvođenja poticajnih mjera, u malom i srednjem poduzetništvu i obrtu je otvoreno oko 40.000 novih radnih mjesta.

¹⁴ Područje poljoprivrede je izuzeto iz odredbi o državnim potporama koje obuhvaća SSP.

¹⁵ U EU sa kao regionalna komponenta uvažava i područje gdje je nezaposlenost izrazito niska, odnosno ispod državnog prosjeka.

¹⁶ Prema procjenama projekta Global Entrepreneurship Monitor - Globalni monitor poduzetništva (GEM) 2002., najveća ograničenja poduzetništvu su niska razina izdvajanja u obrazovanje, visoko porezno opterećenje novih poduzeća te neefikasno tržište rada sa visokim troškovima prilagodavanja zaposlenih zahtjevima proizvodnje.

¹⁷ krediti, garancije, subvencioniranje kamata

¹⁸ U dvije godine odobreno 1,8 milijardi kuna poduzetničkih kredita, do kraja 2003. godine se planira odobriti još 3,4 milijarde kuna.

Malo i srednje gospodarstvo trenutno čini 99,6% svih gospodarskih subjekata i zapošljava 66% svih zaposlenih u gospodarstvu te sudjeluje sa 45-50% u BDP i oko 60% u izvozu RH.

Tablica 3: Udio malih i srednjih poduzeća

MSP	broj	udio u broju	zaposleni	udio u zapošljavanju (%)
obrt	100.532	61,8	241.714	23,7
zadruga	795	0,5	4.293	0,4
mikro	49.534	30,4	116.431	11,4
mala trg. društva	9.561	5,8	140.602	13,8
srednja trg. društva	1.845	1,1	167.336	16,4
ukupno SME	162.267	99,6	670.376	65,7
velika trg. društva	720	0,4	350.617	34,3
ukupno gospodarstvo	162.987	100,0	1.020.993	100,0

Izvori: DZS, FINA, HGK, HZZO, Obrtni registar i MOMSP. Podaci se odnose na stanje utvrđeno 30. lipnja 2003.

Kako će otvaranje i liberalizacija hrvatskog tržišta upravo najviše utjecati na malo gospodarstvo potrebno je stvoriti uvjete za što bezbolniju transformaciju subjekata malog gospodarstva novim uvjetima na tržištu, odnosno njegov čim veći izlazak na unutarnje tržište EU i regionalna tržišta. Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo provodilo je programe usmjerene na ostvarivanje tog cilja te je u svibnju 2003. VRH usvojila Program razvoja malog gospodarstva 2003.-2006. kojim je utvrđen čitav niz poticajne mjera. Program je najvećim dijelom usklađen s područjima razvoja malog gospodarstva definiranim u Europskoj povelji za malo gospodarstvo. Među identificiranim prioritetima su potpisivanje Povelje o malom gospodarstvu sa Europskom unijom i usklađenost strateških dokumenata o malom gospodarstvu s Europskom poveljom o malom gospodarstvu¹⁹.

Također, potrebno je poboljšanje on-line pristupa poduzetničkim informacijama i komunikacije sa sektorom malog gospodarstva, s ciljem postizanja brzog i efikasnog načina distribucije informacija vezanih za poduzetništvo²⁰.

Pored veće gospodarske aktivnosti, daljnje smanjivanje nezaposlenosti i prilagodbe na području tržišta rada prvenstveno će ovisiti o **povećanju prilagodljivosti tržišta rada** i mobilnosti radne snage, efikasnijem posredovanju pri zapošljavanju, lakšem pristupu informacijama te suzbijanju sive ekonomije. Ostvarene promjene u radnom zakonodavstvu usmjerene su na fleksibilizaciju tržišta rada, što je i jedno od područja djelovanja Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja, dok se od reforme obrazovanja i znanosti očekuje da dugoročno poveća vrijednosti ljudskog kapitala.

¹⁹ Svrha potpisivanja Povelje o malom gospodarstvu s Europskom unijom je preuzimanje obaveze primjene načela Europske unije za stvaranje povoljnog okruženja za razvoj malog poduzetništva.

²⁰ Ovo uključuje, pored on-line dobivanje savjeta što je već sada omogućeno, ispunjavanje zahtjeva i prijava, te ostale vrste elektronskog poslovanja.

S gledišta malog i srednjeg gospodarstva, područja u koja je potrebno uložiti puno veće napore su uvođenje nastavnih programa s tematikom poduzetništva u osnovno i srednjoškolsko obrazovanje kako bi se poduzetnička kultura isticala od najranije dobi te razvijanje specijalizirane školske programe za srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje iz područja poduzetništva.

RH je započela s ubrzanom izgradnjom i modernizacijom infrastrukture koja u prethodnom razdoblju nije bila dostatna za ostvarivanje željenog stupnja razvitka, odnosno gospodarskog rasta, pogotovo imajući u vidu ujednačen regionalni razvitak. Na području liberalizacije cijena, otpočela je njihova liberalizacija osnivanjem posebnog regulatornog tijela, Vijeća za regulaciju energetske djelatnosti koje je zaduženo za regulaciju cijena. Deregulacija, privatizacija te daljnji razvoj energetike, prijevoza i komunikacija na tržišnim principima presudni su za jačanje konkurentnosti gospodarstva i poticanje njegove integracije s unutarnjim tržištem EU, ali i regionalnih tržišta, stvarajući preduvjete za brži razvoj privatnog sektora i privlačenje stranih izravnih ulaganja. Međutim, restrukturiranje ovih sektora vjerojatno će dovesti i do negativnih učinaka na zaposlenost te je potrebno utvrditi kompenzacijske mjere.

U sklopu liberalizacije energetske tržišta i pripreme Hrvatske za sudjelovanje u EU energetskom tržištu, u veljači 2003. potpisan je Memorandum o razumijevanju o uspostavi regionalnog tržišta električne energije u jugoistočnoj Europi (REM). Time su prihvaćene obveze liberalizacije energetske tržišta te se procjenjuje da će potpuno otvaranje tržišta biti moguće do 2007. godine.

Pojedinačni ciljevi identificirani su u Strategiji energetske razvitka RH²¹ i usklađeni su s ciljevima EU na području energetike. Iskustvo u uspostavi jedinstvenog energetske tržišta u EU pokazuje da uspostava tržišnih odnosa u sektoru povećava njegovu učinkovitost. U 2003. godini je osnovan Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost²².

Strategija prometnog razvitka RH predstavlja dugoročni razvojni dokument **prometnog sustava** za razdoblje od 1998. do 2010. g. s ciljem uključivanja u prometne tokove Europe. Za ostvarenje ciljeva prometnog razvitka u cestovnom prometu, VRH, na temelju ovlaštenja iz Zakona o javnim cestama, donijela je Program građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od 2001. do 2004. godine koji se realizira godišnjim planovima građenja i održavanja Hrvatskih autocesta d.o.o. za ceste visoke razine usluga, Hrvatskih cesta d.o.o. za ostale državne ceste i županijskih uprava za ceste kad se radi o županijskim i lokalnim cestama. Strategijom i navedenim

²¹ To su: kvalitetna i sigurna opskrba potrošača energijom, povećanje energetske učinkovitosti, diverzifikacija energenta i izvora, upotreba obnovljivih izvora, realne cijene energije, razvitak energetske tržišta i poduzetništva te zaštita okoliša.

²² Sredstva Fonda, prikupljeni od naknada onečišćivača i korisnika okoliša, naknada na opterećivanje okoliša i posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon, pored ostalog, koristiti će se za ublažavanje klimatskih promjena, poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, poticanje održive gradnje te poticanje čistijeg transporta.

Programom predviđena su godišnja izdvajanja od 5% BDP-a za razvitak svih vidova prometa, od čega na izdatke cestovne infrastrukture otpada 40% ili 2% BDP-a.

Tijekom 2003. nastavilo se, ali i na određenim dionicama i završilo, s izgradnjom ključnih cestovnih prometnih pravaca na dionicama Zagreb-Goričan, Rupa-Rijeka-Žuta Lokva i Zagreb-Split.

Pomorsko brodarstvo potpuno je privatno, izuzev putničkog broдача „Jadrolinija“ čiji je primarni zadatak povezivanje otoka s obalom, te je izloženo konkurenciji na svjetskom tržištu.

Osnivanjem četiri Lučke uprave razdvojena je funkcija upravljanja od funkcije bavljenja komercijalnim djelatnostima u lukama unutarnjih voda čime su stvoreni preduvjeti za obavljanje lučkih djelatnosti na principu tržišnog gospodarstva i jednak tretman svih korisnika lučkih usluga. Osnovana je Agencija za gospodarenje plovnim putovima.

Ministarstvo pomorstva, prometa i veza je ulagalo u obnovu flote radi poboljšanja tehnoloških uvjeta u cilju prilagodbe društva i poboljšane konkurentnosti unutar EU. Izvršena je privatizacija brodarstva.

Croatia Airlines, zračne luke i Hrvatska kontrola zračne plovidbe (HKZP) u djelomičnom su odnosno potpunom vlasništvu države. Uz prethodno ispunjavanje zakonskih pretpostavki omogućeno je svim budućim pravnim subjektima ravnopravno sudjelovanje u tržišnom natjecanju.

Na prometne učinke i poslovni rezultat hrvatskog nacionalnog prijevoznika Croatia Airlines uvelike su utjecali i izrazito nepovoljni efekti svjetske zrakoplovne krize. Unatoč tomu, 2002. godina završena s četverostruko manjim gubitkom u odnosu na 2001. godinu, zabilježena je i veća operativna dobit, a financijski troškovi i dalje su se najvećim dijelom odnosili na planirane rashode oko projekta obnove flote²³. Kako je i predviđeno planom poslovanja, nastavljeno je ulaganje u flotu i razvoj kompanije, gradnja cjelovitoga informatičkoga i telekomunikacijskoga povezivanja, poboljšana je iskoristivost zrakoplova i proizvodnost rada, a uz dodatnu racionalizaciju poslovanja ostvareni su visoki tržišni zahtjevi zadržavanjem svih postojećih odredišta redovitog prometa.

Za 2003. godinu Croatia Airlines je ponovno postavila visoki cilj na području rasta prometa s planiranim povećanjem broja putnika za 11 posto i tereta za 3 posto uz angažiranje na više područja razvoja unutarnjih sustava i paralelno promišljanje bliže budućnosti te zahtjevnih razvojnih programa. Planske smjernice poslovanja

²³ U 2002. godini, u putničkom prometu zabilježeni su rekordni rezultati - prevezeno je 1,322.284 putnika, odnosno 6,4 posto više nego 2001. godine, najviše u povijesti tvrtke. Porast broja putnika zabilježen je na domaćim i međunarodnim letovima.

teže ostvarenju visokih tržišnih ciljeva, zadržavanjem svih postojećih odredišta redovitog prometa uz povećanje udjela na tržištu te zadovoljavanjem pojačane turističke potražnje.

Hrvatsko gospodarstvo na području informacijske i komunikacijske tehnologije u potpunosti je privatizirano i posluje uspješno, a nekoliko većih, te više srednjih i manjih tvrtki njeguje inovativnost, što je bitna pretpostavka za razvoj novih proizvoda i usluga. Tom gospodarstvu nisu potrebni posebni uvjeti niti sredstva, već snažne opće mjere za poticanje poduzetništva, te omogućavanje povoljnih i stabilnih uvjeta poslovanja u što kraćem roku.

Nositelj koncesije za telekomunikacijske usluge u nepokretnoj mreži su Hrvatske telekomunikacije d.d. koje su obvezne najkasnije do 1. siječnja 2005. godine omogućiti drugim operatorima i davateljima usluga pristup svojoj izdvojenoj lokalnoj petlji, te pružiti usluge prenosivosti broja i predodabira operatora. U pokretnoj telekomunikacijskoj mreži na hrvatskom su tržištu trenutačno prisutna dva operatora HT mobilne komunikacije d.o.o. i VIPnet d.o.o. Nacionalno regulatorno tijelo za telekomunikacije je Hrvatska agencija za telekomunikacije, koja je samostalna²⁴, neprofitna i neovisna pravna osoba s javnim ovlastima.

Hrvatsko telekomunikacijsko tržište sposobno je za liberalizaciju i dinamičan razvoj bez opterećenja državnog proračuna. To dokazuju tehnološka razina telekomunikacijske mreže i razina stručnog znanja u trenutku privatizacije, dinamičan razvoj pokretne mreže u konkurenciji dva operatora s više od 600 novozaposlenih te brzina difuzije Interneta u akademskoj zajednici.

Iako korištenje Interneta raste dnevno, ono još uvijek nije zadovoljavajuće. Razlozi su prvenstveno u cijeni računalne i telekomunikacijske opreme i usluga, ali i u još uvijek neriješenom sustavnom povezivanju osnovnih i srednjih škola te nedostatku nacionalnih sadržaja koji bi potaknuli uporabu Interneta.

U mnogim državnim institucijama i javnim službama izvedeni su informacijski sustavi sa bazama podataka čije bi povezivanje, umrežavanje i odgovarajućom legislativom poduprta uporaba značajno unaprijedilo poslove uprave i rad javnih službi, te omogućilo postupnu izgradnju elektroničke uprave.

Konkurentnost gospodarstva je u neposrednoj vezi s znanstvenom i inovacijskom politikom. Nacionalna znanstvena politika se zasniva na ciljevima i mjerama iz Strategije razvitka RH "Hrvatska u 21. stoljeću" - Znanost koja je usvojena u srpnju 2003. i u kojoj su naznačene mogućnosti za integriranje znanosti i tehnologije RH u Europski istraživački prostor.

²⁴ Za svoj rad Agencija odgovara Hrvatskom saboru.

Tehnologijska politika je utvrđena Programom hrvatskog inovacijskog tehnologijskog razvitka (HITRA) kojega je VRH usvojila još u travnju 2001. Svrha Programa HITRA je stvaranje učinkovitog nacionalnog inovacijskog sustava stalnim promicanjem utvrđenih strateških ciljeva.

Uključivanje sustava znanosti i tehnologije RH u Europski istraživački prostor odvija se u sklopu tehničke pomoći CARDS, programa TEMPUS, EUREKA, COST i dr. te u okviru bilateralnih i multilateralnih suradnji s državama EU i srednjoeuropske Europe.

Kako bi se do 2006. dostigla razina ulaganja u razvijenim europskim zemljama, ciljevi znanstvene politike RH, u srednjoročnom razdoblju, usmjeriti će se na postupno povećavanje godišnjih proračunskih i izvanproračunskih ulaganja u znanost, informacijsko-komunikacijsku infrastrukturu te za potporu organiziranju/osnivanju institucija koje promiču istraživanje i tehnološki razvoj u industriji. Također, potrebno je ukloniti nedovoljnu povezanost realnog gospodarstva i znanosti stvaranjem strateškog partnerstva između sveučilišta, javnih instituta i gospodarstva, te poticati stvaranje istraživačkih i razvojnih jedinica u gospodarstvu.

Visok obrazovanje nije dostatno učinkovito i usklađeno s potrebama budućeg tržišta informatičke dobi čiji se razvoj zasniva na znanju. Isto se odnosi i na područje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja.

2.3.4. Prioriteti na području podizanja razine sposobnosti suočavanja s konkurentskim pritiscima i tržišnim snagama unutar EU

Jačanje konkurentnosti gospodarstva jedan je od glavnih strateških ciljeva gospodarske politike čiji je značaj porastao napretkom RH u procesu pridruživanja Europskoj uniji, odnosno postupnom integracijom s njenim unutarnjim tržištem. Strateško pozicioniranje hrvatskog gospodarstva kao konkurentnog gospodarstva, u okvirima unutarnjeg tržišta EU, ali i u regionalnim i globalnim okvirima, presudno je ne samo za buduću prosperitet kroz gospodarski rast i razvoj već i za općenito uspješno članstvo u Europskoj uniji.

Stoga, je izuzetno važno da se gospodarske mjere koje će se u narednom razdoblju donositi radi podizanja razine sposobnosti suočavanja s konkurentskim pritiscima i tržišnim snagama unutar EU, odnosno općenitog podizanja konkurentnosti hrvatskog gospodarstva, proizlaze iz provedbe sljedećih prioriteta:

- Diversifikacija izvozne ponude i daljnje poticanje izvoza kao izvora rasta BDP-a te postupno smanjenje osobne potrošnje posebice u dijelu u kojem se zadovoljava iz uvoza.
- Ubrzanje strukturnih promjena prerađivačke industrije koje bi trebale rezultirati većim udjelom proizvoda kapitalno i tehnološki intenzivne industrije odnosno proizvoda s većim udjelom novododane vrijednosti te time pozitivno utjecati na rast izvoza.

- Promicanje aktivne politike i prava zaštite tržišnog natjecanja kako bi se spriječila, odnosno otklonila, zlouporaba monopolističkog položaja te potaknula konkurencija na tržištu te jačanje institucionalne sposobnosti i operativne djelotvornosti Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja.
- Temeljenje državnih potpora na jasno utvrđenoj politici razvoja usvojenoj u obliku višegodišnjeg programa koja se provodi putem godišnjih državnih proračuna. Stoga, bitno je daljnje smanjenje i preoblikovanje²⁵ državnih potpora uz daljnje insistiranje na njihovoj transparentnosti što je potrebno zbog nenarušavanja slobodnog tržišnog natjecanja i obuzdavanja rasta državne potrošnje, a time i fiskalnog opterećenja hrvatskog gospodarstva.
- Smanjivanje državnih potpora u poljoprivredi sukladno preuzetim WTO obvezama prema kojima se u razdoblju od 2000. do 2004. godine moraju smanjiti za 20% u odnosu na ishodišno razdoblje tako da 2004. godine one ne prelaze 134 milijuna EUR.
- Promicanje i stvaranje povoljnog okruženja za otvaranje novih poduzeća, posebno mikro, malih i srednjih poduzeća kako bi se povećao udio malog gospodarstva u ukupnom BDP-u.
- Potpisivanje Povelje o malom gospodarstvu sa Europskom unijom radi preuzimanja načela Europske unije za stvaranje povoljnog okruženja za razvoj malog poduzetništva edukaciju postojećih poduzetnika i poticanje poduzetničke kulture među mladima.
- Dosljedna provedba Programa razvoja malog gospodarstva 2003.-2006. sukladno sa u njemu utvrđenim srednjoročnim strateškim ciljevima i s ciljem povećanja sposobnosti segmenta malog gospodarstva da izdrži konkurentni pritisak i iskoristi prednosti i mogućnosti koje će nastati daljnjom liberalizacijom trgovine i integracije u unutarnje tržište EU. Iskustva u EU su pokazala da je u cilju što bolje prilagodbe razvoja malog gospodarstva te uspješnosti provedbe navedenog Programa potrebno kontinuirano analizirati i prilagođavati poticajne mjere.
- Daljnja izgradnja zakonskih okvira za efikasnu deregulaciju i privatizaciju infrastrukture. U skladu s potrebama gospodarskog razvitka, a imajući u vidu ujednačen regionalni razvitak, treba nastaviti izgradnju i modernizaciju infrastrukture.
- Operacionalizacija Strategije razvoja hrvatskog turizma uz uključivanje svih relevantnih sudionika.
- Operacionaliziranje Strategije energetske razvitka RH s posebnim naglaskom na utvrđivanje energetske politike na područjima kao što su: utvrđivanje jasnih rokova za restrukturiranje sektora te uklanjanja negativnih posljedica, priprema za sudjelovanje u jedinstvenom energetske tržištu (usvajajući novi *acquis* EU), unapređenje energetskih mreža radi stvaranja energetske tržišta, povećanje učinkovitosti te poticanje uporabe obnovljivih izvora.
- Dovršenje provedbe prve faze liberalizacije energetske tržišta u 2004. usvajanjem provedbenih propisa, izdvajanjem Hrvatskog neovisnog operatora sustava i tržišta iz grupe Hrvatska elektroprivreda d.d. te utvrđivanjem i osiguravanjem transparentnog načina financiranja. U 2005. i 2006. godini prioriteti su

²⁵ preispitivanjem i dugoročnijim strukturiranjem, posebice u poljoprivredi, ribarstvu i brodogradnji.

utvrđivanje dinamike otvaranja tržišta, prelazak na normirani napon 230/400 V +6%,-10% te analiza učinaka provedbe paketa energetske zakona i provedbenih akata uz prijedlog njihove revizije.

- Operacionaliziranje Strategije prometnog razvitka pri čemu je važno da ulaganje proračunskih sredstava u prometni sektor bude usmjereno na infrastrukturne sadržaje koji će potaknuti gospodarski rast i osigurati povrat uloženi sredstava te dugoročnu profitabilnost izgrađenog sadržaja. U prometnoj strategiji predviđena su ulaganja u promet od 5% BDP-a.
- Operacionalizacija nacionalnog strateškog plan razvitka do 2010. godine Hrvatske kontrole zračne plovidbe koji predviđa daljnji razvoj raspoloživih kapaciteta sukladno potrebama zračnog prometa i obvezujućim propisima o sigurnosti.
- Utvrđivanje snažnih mjera za poticaj razvoja na području informacijske i komunikacijske tehnologije omogućavanjem povoljnih i stabilnih uvjeta poslovanja. Potrebno je povezivati i umrežavati informacijske sustave državnih institucija i javnih službi čime bi se značajno unaprijedili poslovi uprave i rad javnih službi te omogućila postupna izgradnja elektroničke uprave. U obrazovnom sustavu, nužno je povećati dostupnost Interneta sustavnim povezivanjem osnovnih i srednjih škola.
- Uspostavljanje liberaliziranog telekomunikacijskog tržišta sukladno europskom modelu, za koje će se dio proizvoda i usluga istraživati, razvijati i proizvoditi u zemlji. Treba izgrađivati jeftinu, brzu i sigurnu infrastrukturu stvaranjem informacijskog i telekomunikacijskog tržišta na načelima konkurencije, poticanja istraživanja, razvoja i proizvodnje informacijske i komunikacijske opreme i usluga, te privlačenja novih poduzeća s područja visokih tehnologija.
- Nastavak provedbe Programa hrvatskog inovacijskog tehnološkog razvitka HITRA sa svrhom stvaranja učinkovitog nacionalnog inovacijskog sustava stalnim promicanjem utvrđenih strateških i dugoročnih ciljeva.
- Usmjeravanje i postupno povećavanje godišnjih proračunskih i izvanproračunskih ulaganja u znanost, informacijsko-komunikacijsku infrastrukturu kako bi se do 2006. dostigla razina ulaganja u razvijenim europskim zemljama. S obzirom na nedovoljnu povezanost realnog gospodarstva i znanosti u okviru ovog cilja prvenstveno će se dati prednost znanstvenoistraživačkim projektima čiji se rezultati primjenjuju u gospodarstvu.
- Poticanje stvaranje strateškog partnerstva između sveučilišta, javnih instituta i gospodarstva te stvaranje istraživačkih i razvojnih jedinica u gospodarstvu.
- Jačanje učinkovitosti visokog obrazovanja te usmjeriti obrazovanja prema informatičkom društvu kroz povećanje ulaganja u razvijanje informatičke i digitalne pismenosti.
- Inoviranje nastavnih planova i programa na području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja.
- Usklađenost politike plaća s rastom BDP-a i proizvodnosti rada s ciljem poboljšanja konkurentnost gospodarstva i jačanja ulagačkog potencijala.
- Provedba Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja s posebnim naglaskom na promoviranje prilagodljivosti i mobilnosti na tržištu rada, promoviranje razvoja ljudskog kapitala i cjeloživotnog učenja,

pretvorba rada u sivoj ekonomiji u legalno zaposlenje te suočavanje s nejednakostima u zapošljavanju na regionalnom nivou.

- Smanjenje poreznog opterećenja gospodarstva, a posebice novih poduzeća.
- Smanjivanje troškova prilagođavanja zaposlenih zahtjevima proizvodnje.

2.4. KRITERIJI IZ MAASTRICHTA

Unatoč činjenici da ispunjavanje kriterija iz Maastrichta ne predstavlja uvjet ulasku RH u EU ne treba zaboraviti da sve nove članice imaju obvezu ispuniti navedene kriterije u roku od dvije godine nakon ulaska. Cilj ispunjavanja ovih kriterija je stvoriti stabilne makroekonomske uvijete za prihvaćanje zajedničke valute te ostvarivanje realne konvergencije tj. postupnog približavanja razine dohotka po stanovniku države. Budući da kriterije iz Maastrichta nije moguće postići u kratkom vremenu te kako uvijek postoji opasnost neočekivanih i naglih šokova i preokreta posebnu pozornost treba pridodati i ovim kriterijima te ih, sukladno njihovoj važnosti za gospodarstvo i pratiti.

Prema fiskalnim projekcijama za razdoblje 2003 - 2007. g., ciljani **proračunski deficit opće države** od 3% BDP-a projiciran je za 2004. godinu.

U tablici 4 prikazana je projekcija deficita državnog proračuna u skladu s metodologijom koju propisuje MMF (GFS 1986).

Tablica 4: Deficit državnog proračuna prema metodologiji GFS 1986

GFS 1986	2002.	2003.*	2004.**	2005.**	2006.**	2007.**
Udio u BDP-u, %	-4,8	-4,6	-2,9	-2,4	-2,2	-1,9

* plan; ** projekcija; izvor: Ministarstvo financija

Iz tablice je evidentna tendencija smanjenja proračunskog deficita u srednjoročnom razdoblju, što je u skladu s nastavkom procesa fiskalne discipline i smanjenja udjela države u BDP-u.

Važno je naglasiti da je Stand-by aranžman s MMF-om iznimno doprinio jačanju fiskalne odlučnosti i vjerodostojnosti u provedbi razborite fiskalne politike. U okviru spomenutog aranžmana s MMF-om, procjenjuje se nastavak smanjenja fiskalnog deficita na 4,6% BDP-a u 2003. g., odnosno 2,9% BDP-a u 2004. g. Zadovoljavanje Maastricht-kriterija u pogledu budžetskog deficita od 3% BDP-a, prema projekcijama Ministarstva financija, očekuje se već 2004. g.

Sukladno kriterijima iz Maastrichta, maksimalno dopušteni **udio javnog duga u BDP-u** jest 60%. U tablici 10 dajemo pregled stanja duga države, uključujući izdane državne garancije te dug HBOR-a.

Tablica 5: Ukupni javni dug u milijunima kuna

	XII / 2002	VI / 2003	IX/ 2003.
1.Vanjski dug države	41.563,7	44.896,7	46.180,8
2.Unutarnji dug države	29.891,8	33.476,3	32.866,0
3.Garancije	15.105,4	14.349,3	14.442,7
4.HBOR	3.769,1	3.677,5	3.870,7
5.Ukupni dug države (1+2+3+4)	90.330,0	96.399,8	97.360,2
BDP	189.908,0		176.429,0
6.Udio duga u BDP-u, %	51,2	50,8	51,3

izvor: Ministarstvo financija

Udio hrvatskog javnog duga u BDP-u pokazuje relativno velik otklon od graničnih 60%, i to usprkos Vladinim ambicioznim kapitalnim programima ulaganja u stanogradnju i cestovnu infrastrukturu koja se na takav način financirala tijekom protekle dvije godine.

Može se zaključiti da će nastavak fiskalne konsolidacije i politika smanjenja državnog deficita direktno utjecati i na smanjenje udjela duga u BDP-u, u smislu pokrivanja fiskalnog manjka.

Temeljni cilj Hrvatske narodne banke je postizanje i održavanje stabilnosti cijena, te podupiranje gospodarske politike Republike Hrvatske ne dovodeći u pitanje ostvarivanje osnovnog cilja. Stopa inflacije, koja predstavlja temeljni cilj monetarne politike, bila je kontinuirano niska od listopada 1993. godine. U 2002. godini prosječna godišnja stopa rasta cijena na malo u Hrvatskoj je iznosila 2,2%, što je jednako prosječnoj inflaciji na području euro-zone. Zemlje članice EU s najnižom inflacijom u 2002. godini su bile Njemačka (1,3%), Belgija (1,6%) te Austrija (1,7%), Finska (2%), Švedska (2%) i Ujedinjeno Kraljevstvo (1,3%), što znači da je stopa inflacije u Hrvatskoj bila unutar granice dopuštene kriterijima konvergencije, koja iznosi 1,5 postotnih bodova iznad prosjeka tri zemlje članice EU s najnižom inflacijom (što u ovom slučaju iznosi $1,4\% + 1,5\% = 2,9\%$). Godišnja kumulativna stopa rasta cijena na malo u Hrvatskoj je u prvih osam mjeseci 2003. godine u odnosu na prvih osam mjeseci 2002. godine iznosila 1,4%, što je niže od inflacije na području euro-zone koja je iznosila 1,8%. Zemlje članice EU koje su imale najnižu inflaciju u tom razdoblju bile su Njemačka (0,9%), Austrija (1,0%) i Ujedinjeno Kraljevstvo (1,1%), što znači da je stopa inflacije u Hrvatskoj ponovo bila unutar dopuštene granice (što u ovom slučaju iznosi $1,0\% + 1,5\% = 2,5\%$). Valja također napomenuti kako je razina cijena u Hrvatskoj u 2002. godini iznosila 56% prosjeka EU-15²⁶, što je više nego u bilo kojoj drugoj tranzicijskoj zemlji (osim Slovenije u kojoj je razina cijena iznosila 65% prosjeka EU-15). Stoga se u budućnosti mogu očekivati relativno slabi cjenovni pritisci uzrokovani realnom konvergencijom.

²⁶ UN Economic Commission for Europe, 2003, "Summary Results of the ECP 2000: A note by the OECD Secretariat, Conference of European Statisticians Working paper br. 6

Hrvatska narodna banka vodi tečajnu politiku upravljano plutajućeg tečaja, ograničavajući prekomjerne fluktuacije tečaja kune prema euru, ali bez ikakvih unaprijed određenih eksplicitnih granica. Međutim, promotri li se ex post kretanje tečaja kune prema euru od njegova uvođenja (početka 1999. godine), vidljivo je kako se on kreće u uskome rasponu u odnosu na prosječan tečaj tijekom tog razdoblja od -5,5% do +2,8%, što je unutar normalnih granica fluktuacije zadanih u ERM2. Uzevši u obzir dosadašnju tečajnu politiku, okvir za vođenje monetarne politike u Hrvatskoj kao i ukupno ekonomsko okruženje i perspektive, participiranje u tečajnom mehanizmu ERM2 za Hrvatsku ne bi trebalo u budućnosti predstavljati problem.

Hrvatsko tržište kapitala je još u ranoj fazi razvitka i teško je pronaći dugoročnu kamatnu stopu koja bi služila kao referentna veličina za praćenje konvergencije dugoročnih kamatnih stopa. Državne obveznice izdaju se na domaćem tržištu od 2001. godine, a postoji tek nekoliko izdanja korporativnih obveznica. Ipak, od 28. svibnja 2003. godine kunske državne obveznice s rokom dospijeca od 5 godina uvrštene su u prvu kotaciju Zagrebačke burze. Njihov je prinos u početku iznosio 6,1%, da bi do kraja srpnja pao na 5,8%, što je za otprilike 1,5% više od prosječne razine dugoročnih kamatnih stopa u Njemačkoj (4,1%), Austriji (4,2%) i Ujedinjenom Kraljevstvu (4,5%), zemljama članicama EU s najnižom stopom inflacije u 2003. godini. Takva razina dugoročnih kamatnih stopa u Hrvatskoj nalazi se na granici zadovoljenja kriterija konvergencije.

Prilog 1

BDP	Osnovni makroekonomski pokazatelji	2000	2001	2002
Nominalni BDP	u mil. kuna (tekuće cijene)	152.519	162.909	176.429
	u mil. kuna (stalne cijene, 1997.=100)	129.438	134.318	141.339
	u mil. US\$ (tekuće cijene)	18.427	19.536	22.436
	u mil. eura (tekuće cijene)	19.976	21.811	23.820
Realni rast BDP-a	u postotku	2,9	3,8	5,2
Inflacija				
Cijene na malo	godišnji prosjek	6,2	4,9	2,2
	u prosincu u odnosu na prosinac prethodne g.	7,4	2,6	2,3
Cijene proizvođača	godišnji prosjek	9,7	3,6	-0,4
	u prosincu u odnosu na prosinac prethodne g.	11,2	-3,1	2,3
Temeljna inflacija /1	godišnji prosjek	4,0	3,6	1,1
	u prosincu u odnosu na prosinac prethodne g.	4,6	1,7	1,2
Nezaposlenost				
Registrirana nezaposlenost	godišnji prosjek	21,1	22,0	22,3
	u prosincu	22,3	22,8	21,3
Anketa o radnoj snazi (definicija Međuna. organizacije rada-ILO)	godišnji prosjek	16,1	15,8	14,8
	druga polovica godine	17,0	16,3	14,4
Odnosi s inozemstvom				
Saldo robne razmjene	u mil. eura	-3.473	-4.579	-5.605
	u % BDP-a *	-17,4	-21,0	-23,5
Saldo tekućeg računa bilance plaćanja	u mil. eura	-498	-810	-1.685
	u % BDP-a *	-2,5	-3,7	-7,1
Ukupan inozemni dug	u mil. eura	11.865	12.831	14.743

	u % BDP-a *	60,0	57,9	68,4
	u % izvoza roba i usluga*	127,6	117,5	145,6
Inozemna izravna ulaganja	u mil. US\$	1.089	1.559	981
	u mil. eura	1.180	1.741	1.041
	u % BDP-a *	5,9	8,0	4,4

1) Mjera temeljne inflacije se dobiva tako da se iz košarice za izračunavanje indeksa cijena na malo isključe cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (koje među ostalim uključuju naftne derivate i električnu struju), metodom nultog pondera.

* Izračunato na temelju vrijednosti u američkim dolarima; Izvor: Hrvatska narodna banka

III. SPOSOBNOST PREUZIMANJA OBVEZA IZ
ČLANSTVA U EU

III. SPOSOBNOST PREUZIMANJA OBVEZA IZ ČLANSTVA U EU

3.1. SLOBODA KRETANJA ROBA

3.1.1. Pravni okvir

Pravni okvir koji uređuje slobodu kretanja roba u Republici Hrvatskoj tijekom 2003. g. u znatnoj je mjeri usklađen s propisima Europske unije. To se odnosi na područje tehničkog zakonodavstva, razmjenu podataka, javne nabave i slobodu kretanja kulturnih dobara. U nastavku je dan prikaz svih zakonodavnih aktivnosti iz 2003. g. kao i daljnjih aktivnosti planiranih za 2004. godinu.

3.1.2. Institucionalni okvir

Područje slobode kretanje roba ulazi u nadležnost više institucija. Područje tehničkog zakonodavstvo, s obzirom na donošenje tehnički propisa, prije svega u nadležnosti je Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. U tom smislu za 2004. g. predviđa se i osnivanje posebne Uprave za unutarnje tržište u sklopu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. Nadalje, za donošenje tehničkih propisa iz svog područja zaduženo je svako pojedino ministarstvo.

Usklađivanjem tehničkog zakonodavstva predviđa se i usklađivanje institucionalne strukture, što će utjecati i na dosadašnju organizaciju Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo, normizaciju i mjeriteljstvo.

Novi zakonodavni okvir predviđa osnivanje nezavisnih tijela za normizaciju i akreditaciju, koji moraju postati operativni do početka 2005.g.

Za provođenje nadzora nad tržištem nadležan je Državni inspektorat.

Područje javnih nabava u nadležnosti je Ministarstva financija, dok je u postupku osnivanje Ureda za javne nabave, te je oformljena Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave.

Sloboda kretanja kulturnih dobara u nadležnosti je Ministarstva kulture.

3.1.3. Horizontalna pitanja

Aktivnosti vezane za usklađivanje tehničkog zakonodavstva određene su zakonima koje je Sabor Republike Hrvatske donio 25. rujna odnosno 1. listopada 2003. godine.

Zakoni koji su doneseni u skladu s Nacionalnim programom Republike Hrvatske u 2003. godini su:

- Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti
 - Zakon o općoj sigurnosti proizvoda
 - Zakon o normizaciji
 - Zakon o akreditaciji i
 - Zakon o mjeriteljstvu.

- Zakonom tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti uređuju se slijedeća pitanja:
 - način utvrđivanja tehničkih zahtjeva za proizvode radi zaštite života, zdravlja i sigurnosti ljudi, domaćih životinja, imovine i okoliša
 - donošenje tehničkih propisa i primjena norma u vezi s tehničkim propisima
 - prava i obveze pravnih i fizičkih osoba koja proizvode, uvoze ili ih stavljaju na tržište,
 - postupci ocjenjivanja sukladnosti i znakovi sukladnosti
 - prava i obveze pravnih i fizičkih osoba za provođenje aktivnosti povezanih s ocjenjivanjem sukladnosti
 - valjanost dokumenata i znakova sukladnosti izdanih u inozemstvu
 - nadzor nad provođenjem propisa
 - kaznene, prijelazne i završne odredbe

- Ovaj je zakon temelj za implementaciju direktiva Novoga pristupa koje se odnose na skupine srodnih proizvoda i vrste rizika, i to:
 - niskonaponska oprema (73/23/EEC)
 - jednostavne tlačne posude (87/404/EEC)
 - sigurnost igračkaka (88/378/EEC)
 - elektromagnetska kompatibilnost (89/336/EEC)
 - građevni proizvodi (89/106/EEC)
 - strojevi (98/37/EC)
 - dizala (95/16/EC)
 - osobna zaštitna oprema (89/686/EEC)
 - neautomatske vage (90/384/EEC)
 - medicinski uređaji, općenito (93/42/EEC)

- medicinski uređaji, aktivni implantati (90/385/EEC)
- medicinski uređaji, in vitro dijagnostika (98/79/EC)
- plinski uređaji, na plinovita goriva (90/396/EEC)
- novi toplovodni kotlovi na tekuća i plinovita goriva, zahtjevi za učinkovitost (92/42/EEC)
- eksplozivi za civilnu uporabu (93/15/EEC)
- oprema i zaštitni sustavi za potencijalno eksplozivne atmosfere (94/9/EC)
- rekreacijska plovila (94/25/EC)
- pakiranje i ambalažni otpad (94/62/EC)
- radijski i telekomunikacijski krajnji uređaji (99/5/EC)
- tlačna oprema (97/23/EC)
- žičare za prijevoz ljudi (2000/9/EC).

Zakon je osnova i za uvođenje u nacionalno zakonodavstvo općeg pristupa, odnosno odluke Vijeća 93/465/EEC koja se odnosi na različite faze ocjene sukladnosti i pravila za stavljanje i uporabu oznake CE.

Čelnici tijela državne uprave implementirat će europske direktive Novoga pristupa posebnim propisima, a u skladu s odlukom Vlade Republike Hrvatske.

Prema tome podzakonske akte kojim se implementiraju direktive Novog i Općeg pristupa tijela državne uprave trebaju donijeti do kraja 2004. godine.

Zakonom o općoj sigurnosti proizvoda uređuju se sljedeća pitanja:

- opća sigurnost proizvoda koji se stavljaju na tržište
- zakon se primjenjuje na sve proizvode kad poseban propis ne uređuje područje sigurnosti određenoga proizvoda
- pojmovi koji se upotrebljavaju u zakonu, kao što su proizvod, sigurni proizvod, opasni proizvod, proizvođač, raspačavač, povlačenje i sprečavanje raspačavanja
- obveze proizvođača i raspačavača proizvoda prilikom stavljanja sigurnih proizvoda na tržište
- opći sigurnosni zahtjevi i kriteriji ocjene sukladnosti
- nadzor
- određivanje sadržaja i postupka obavješćivanja tijela državne uprave, međunarodnih subjekata i javnosti
- kaznene odredbe i
- prijelazne i završne odredbe.

Ovim se zakonom implementira Direktiva 2001/95/EC Europskog Parlamenta i Vijeća koja se odnosi na opću sigurnost proizvoda, a kojom se postiže usklađivanje mjera zemalja članica u cilju nametanja općih obveza kako

bi se na tržište stavljali samo sigurni proizvodi, kako bi se osigurala dosljedna i visoka razina zaštite zdravlja i sigurnosti potrošača u EZ-u i prikladno funkcioniranje unutarnjega tržišta.

3.1.3.1. Normizacija

Zakonom o normizaciji uređuju se slijedeća pitanja: načela i ciljevi hrvatske normizacije, osnivanje, organizacija i djelovanje tijela koje obavlja poslove nacionalnoga normirnog tijela, pripremanje i izdavanje hrvatskih norma i njihova uporaba.

Zakonom se osniva neovisno tijelo koje obavlja poslove nacionalne normizacije te se u radu toga tijela uvodi institut dobrovoljnog članstva, čime će se postići da budu jače zastupljeni interesi svih zainteresiranih strana u aktivnostima normirnoga tijela i upravljanju tim tijelom (industrije, potrošača, ispitnih i potvrđenih laboratorija, udruga itd.), a ne samo državne uprave.

U skladu sa člankom 15. tog Zakona Vlada Republike Hrvatske donijet će akt o osnivanju hrvatskog normirnog tijela i imenovati privremenog ravnatelja najkasnije do 30. rujna 2004. godine, a hrvatsko normirno tijelo počinje s radom 01. siječnja 2005. godine.

Da bi se to ostvarilo potrebno je poduzeti pripremne radnje kao što su: osiguranje sredstava za rad hrvatskog normirnog tijela, radni prostor, provesti postupak upisa u sudski registar te osigurati ljude koji će obavljati taj posao.

3.1.3.2. Akreditacija

Zakonom o akreditaciji uređuju se slijedeća pitanja:

- osnivanje, organizacija i djelovanje tijela koje obavlja poslove nacionalne
- službe za akreditaciju
- određivanje područja u kojemu se provodi akreditacija
- akreditacija u vezi s propisima o ocjenjivanju sukladnosti
- pojmovi koji su upotrijebljeni u zakonu
- način financiranja hrvatske akreditacije.

Vlada Republike Hrvatske donijet će akt o osnivanju akreditacijskog tijela i imenovati privremenog ravnatelja najkasnije do 30. rujna 2004., a akreditacijsko tijelo počinje s radom 01. siječnja 2005. godine.

Da bi se to ostvarilo potrebno je poduzeti pripremne radnje kao što su: osiguranje sredstava za rad akreditacijskog tijela, radni prostor, provesti postupak upisa u sudski registar te osigurati ljude koji će obavljati taj posao.

3.1.3.3. Mjeriteljstvo

Zakonom o mjeriteljstvu uređuju se slijedeća pitanja

- uporaba zakonitih mjernih jedinica
- osnivanje, organizacija i djelovanje tijela koja obavljaju poslove zakonskog mjeriteljstva
- način razvoja, održavanja i uporabe državnih etalona, prava i obveze nacionalnih umjernih laboratorija, umjeravanje etalona i potvrđivanje referencijskih tvari
- vrste i uporabu zakonitih mjerila
- ispitivanje sukladnosti mjerila s mjeriteljskim propisima i ovjeravanje mjerila
- stavljanje mjerila u promet i uporabu
- ispitivanje sukladnosti zapakiranih proizvoda
- prava i obveze ovlaštenih servisa za pripremu mjerila za ovjeravanje
- priznavanje potvrda i oznaka sukladnosti izdanih u inozemstvu
- provođenje službenih mjerenja
- prijenos ovlasti u području zakonskog mjeriteljstva
- djelovanje mjeriteljske inspekcije
- način financiranja djelatnosti i naknade.

Podzakonskim aktima za provedbu ovih zakona implementirati će se direktive iz starog pristupa.

3.1.3.4. Nadzor tržišta

Nadzor nad tržištem posebno je uređen Zakonom o Državnom inspektoratu (Narodne novine 76/99). Nadležnost za obavljanje inspeksijskih poslova koji se odnose na tržište dana je inspektorima Državnog inspektorata.

Državni inspektorat između ostalog nadzire obavljanje djelatnosti trgovine na domaćem tržištu, s inozemstvom, zaštitne mjere pri izvozu i uvozu, mjere ograničavanja obavljanja trgovine, nepošteno tržišno natjecanje, trgovačko posredovanje, zaštitu potrošača, temeljne zahtjeve, odnosno kakvoću, norme čija je primjena obvezna sustav i ocjenjivanja sukladnosti proizvoda s temeljnom zahtjevima i normama, isprave koje moraju imati proizvodi, deklariranje, označavanje, obilježavanje i pakiranje proizvoda, usluge u trgovini i ostale usluge, valjanost žigova i isprava o ispravnosti mjerila, te ispunjenje mjeriteljskih zahtjeva za pakovine, zatim zaštitu industrijskog oblička, žigova i korištenje oznaka zemljopisnog podrijetla proizvoda te promet predmeta od plemenitih kovina i drugo.

Inspektorima Državnog inspektorata osigurana je mogućnost provjere sukladnosti proizvoda u ovlaštenim ustanovama za ispitivanje. Metodologija rada (uzimanje uzoraka, postupanje s uzorcima, obavješćivanje vlasnika robe i drugih zainteresiranih stranaka, troškovi ispitivanja i drugo) propisano je odredbama Zakona o državnom inspektoratu.

Za pojedine grupe proizvoda, posebnim su provedenim propisima donesenim temeljem starog Zakona o normizaciji, točno propisane metode uzimanja prosječnog uzorka i metode ispitivanja i parametri u svezi provjere sukladnosti proizvoda s propisima i deklariranom kakvoćom.

Državni inspektorat nadležan je i prema novom horizontalnom zakonodavnom okviru za provedbu nadzora tržišta, no u tom kontekstu biti će potrebno dodatno jačanje administrativnih sposobnosti Državnog inspektorata, posebno u pogledu edukacije inspektora o operacionalizaciji novog sustava tehničkog zakonodavstva.

3.1.3.5. Razmjena podataka

Pravni okvir

Pravni okvir iz ovog područja tijekom 2003. uspostavljen je donošenjem Zakona o zaštiti osobnih podataka (NN br.103/03).

Zakon je uspostavio regulativu u odnosu na: način i uvjete obrade osobnih podataka, obrade posebnih kategorija osobnih podataka, obvezu informiranja ispitanika, povjeravanje poslova obrade osobnih podataka, iznošenje osobnih podataka iz Republike Hrvatske, zaštite rada ispitanika, obrade podataka u novinarske svrhe, te nadzor nad djelovanjem sustava obrade osobnih podataka.

Zakonom je također izvršeno usklađivanje s relevantnim propisom EU (Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u pogledu obrade osobnih podataka i slobodnog kretanja tih podataka).

S obzirom da je Zakon stupio na snagu po prvi puta u RH, njegovu uspješnu primjenu nužno je osigurati i donošenjem odgovarajućih podzakonskih akata.

Od planiranih zakonodavnih aktivnosti u 2004. iz ovog područja predviđa se donošenje Uredbe VRH kojom se propisuje način pohranjivanja i posebne mjere tehničke zaštite posebnih kategorija osobnih podataka (uz prethodno mišljenje Agencije za zaštitu osobnih podataka), te Uredbe VRH kojom se propisuje način vođenja evidencije o zbirkama osobnih podataka i obrazac evidencije (uz prethodno mišljenje Agencije za zaštitu osobnih podataka).

Institucionalni okvir

Zakonom o zaštiti osobnih podataka (N/N br.103/03), predviđeno je osnivanje Agencije za zaštitu osobnih podataka, kao novog tijela koje će temeljem javnih ovlasti nadzirati provođenje zaštite osobnih podataka, te ukazivati na uočene zlouporabe u prikupljanju osobnih podataka.

Stupanjem Zakona na snagu, Agencija je formalno osnovana, ali do sada još nije započela s efektivnim radom. S radom će Agencija započeti imenovanjem Ravnatelja i Zamjenika ravnatelja koje je upravo u tijeku.

3.1.4. Direktive novog pristupa

Zaključkom Vlade Republike Hrvatske od 16. siječnja 2003. godine prihvaćena je Nacionalna strategija za usklađivanje hrvatskog tehničkog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU. Taj strateški dokument određuje odgovornosti za prijenos i primjenu pojedinih direktiva Novog pristupa. Vlada Republike Hrvatske osnovala je Stalnu radnu skupinu za koordinaciju aktivnosti čiji je cilj provedba navedene Nacionalne strategije.

Kao osnovni preduvjet za tehničko usklađivanje sa EU i prenošenje direktiva Novog pristupa u hrvatsko zakonodavstvo donesen je horizontalni zakon, Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti. Uz njega doneseni su Zakon o normizaciji, Zakon o akreditaciji i Zakon o općoj sigurnosti proizvoda, provedbom koji će se uspostaviti cjelokupna infrastruktura i sustav kompatibilni europskim.

Prema Zakonu o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra nadležnog za gospodarstvo mora u roku od 6 mjeseci od dan stupanja na snagu zakona utvrditi provedbeni program u kojem će utvrditi nadležnosti za prenošenje Direktiva Novog pristupa. Nadležnost pojedinih ministarstava za usklađivanje zakonodavstva odnosno implementaciju europskih direktiva Novog pristupa u hrvatsko zakonodavstvo već je preliminarno utvrđena Nacionalnom strategijom usklađivanja tehničkog zakonodavstva Republike Hrvatske s tehničkim zakonodavstvom Europske unije. U prvoj fazi tog procesa ocjenjuje se pripremljenost i osposobljenost zaduženih ministarstava za provođenje procesa implementacije i njegove koordinacije, što će biti osnova za pripremu detaljnijeg plana implementacije.

U tom smislu u svakom ministarstvu zaduženom za preuzimanje određene direktive Novog pristupa određene su odgovorne osobe, te osnovane radne skupine za prenošenje pojedinih direktiva odnosno pripremu tehničkih propisa za pojedina područja.

Nadalje u okviru Stalne radne skupine donesen je Operativni plan provedbe Nacionalne strategije kojim se predviđa institucionalno jačanje Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva kao tijela nadležnog za tehničko zakonodavstvo, a napose osnivanje posebne Uprave za unutarnje tržište.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva za sada nema dovoljan broj osposobljenih zaposlenika za provedbu usklađivanja tehničkog zakonodavstva. Stoga je prioritetno potrebno provesti organizacijske promjene i uključivanjem u CARDS program provesti specijalističko osposobljavanje postojećih kao i zapošljavanje novih stručnjaka za tehničko zakonodavstvo.

Trenutno su, temeljem starog Zakona o normizaciji (Narodne novine 55/96) za gotovo sva područja koja su u EU uređena direktivama Novog pristupa, na snazi tehnički propisi koji određuju tehničke uvjete proizvoda koji nisu u skladu s europskim zahtjevima.

Tijekom 2004. g. predviđa se donošenje novih tehničkih propisa usklađenih s direktivama Novog pristupa.

3.1.4.1. Niskonaponska oprema

Nacionalnom strategijom za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za preuzimanje Direktive 73/23/EEZ o niskonaponskoj opremi u hrvatsko zakonodavstvo zaduženo je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva.

Za ovo područje u Republici Hrvatskoj trenutno su na snazi tehnički propisi doneseni na temelju starog Zakona o normizaciji, koji nisu u skladu s europskim zahtjevima. To su: Naredba o obvezatnom atestiranju elektroničkih kućanskih aparata i elektroničkih aparata za sličnu upotrebu (Narodne novine br. 55/96; 131/00), Naredba o obvezatnom atestiranju električnih aparata za domaćinstvo (Narodne novine br. 55/96; 131/00), Naredba o obvezatnom atestiranju ručnih alata s elektromotorima (Narodne novine br. 55/96; 131/00), Naredba o obvezatnom atestiranju transformatora za razdvajanje i sigurnosnih transformatora za razdvajanje (Narodne novine br. 55/96; 131/00), Naredba o obvezatnom atestiranju elektroenergetskih izoliranih vodiča i kabela (Narodne novine br. 55/96; 131/00), Naredba o obvezatnom atestiranju sklopki za naprave (Narodne novine br. 55/96; 131/00), Naredba o obvezatnom atestiranju grla za žarulje sa navojem (Narodne novine br. 55/96; 131/00).

U tom smislu tijekom 2004. godine predviđa se izrada Nacrta Pravilnika o niskonaponskoj opremi, čije se donošenje predviđa za prosinac 2004. godine.

3.1.4.2. Jednostavne tlačne posude

Temeljem starog Zakona o normizaciji (NN55/96) najveći dio tehničke regulative preuzet je iz zakonodavstva bivše države SFRJ, koja se koncepcijski temelji na starom pristupu i normama koje su danas tehnički zastarjele. Postojeća tehnička regulativa za područje tlačnih posuda (Pravilnik o tehničkim normativima za stabilne tlačne posude iz 1983. i Pravilnik za pokretne tlačne posude iz 1980.) ne odgovara današnjim zahtjevima i mogućnostima proizvodnje, a niti gospodarskim potrebama primjene.

Nacionalnom strategijom za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za preuzimanje Direktive 87/404/EEZ za jednostavne tlačne posude u hrvatsko zakonodavstvo zaduženo je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva. U tom smislu tijekom 2004. godine predviđa se izrada Nacrta Pravilnika za jednostavne tlačne posude, čije se donošenje predviđa za prosinac 2004. godine.

3.1.4.3. Igračke

Prema Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva do konca 2004. god. potrebno je izvršiti usklađivanje ovog područja sa direktivom 88/378/EEZ za sigurnost igračaka, za što je zaduženo Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva.

Važeći propis kojim je regulirano područje sigurnosti igračaka je Pravilnik o uvjetima u pogledu zdravstvene ispravnosti predmeta opće uporabe koji se mogu stavljati u promet (NN 197/03).

3.1.4.4. Građevni proizvodi

Prema Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva zaduženo je do konca 2004. god. izvršiti usklađivanje ovog područja sa direktivom 89/106/EEZ koja se odnosi na građevne proizvode.

Tijekom 2003. g. pripremljene su izmjene i dopune odredbi Zakona o gradnji (1999.) u vezi s građevnim proizvodima, a vezano na Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti. Izmjene se odnose na tehničke propise, propise o temeljnim zahtjevima za pojedine građevne proizvode, detaljnije propisivanje tehničkog dopuštenja za građevne proizvode, detaljnije propisivanje vezano na potvrđivanje sukladnosti građevnih proizvoda (modeli i CE označavanje), osim u odnosu na do sad propisanu uporabljivost propisivanje stavljanja u promet građevnih proizvoda, razvoj infrastrukture potrebne za provedbu potvrđivanja sukladnosti i nadzora tržišta građevnih proizvoda.

Tijekom 2003. g. izrađen je Nacrt Pravilnika o uporabljivosti građevnih proizvoda s popisom proizvoda za koje dobavljač mora imati dokaz uporabljivosti i popisom građevnih proizvoda čiju kakvoću nadzire građevni inspektor – sastavljeni popisi. Izrađen tekst pravilnika prošao je prvi krug usaglašavanja s DZNM. Isto tako izrađen je Nacrt Pravilnika o uvjetima i mjerilima za davanje ovlaštenja pravnoj osobi za davanje tehničkog dopuštenja za građevne proizvode.

Nadalje, izrađen je Nacrt Temeljnih zahtjeva za građevinski cement (zajedno s prvom europskom harmoniziranom normom umjesto dosadašnje Naredbe o obveznom atestiranju – model za sve ostale građevne proizvode), utvrđen je popis građevnih proizvoda za koje će biti potrebno izraditi temeljne zahtjeve, odnosno ukoliko je moguće prije toga, preuzimanje harmonizirane europske norme za takve proizvode.

Kao daljnji korak, pokrenuta je inicijativa prema Vladi RH da se Uprava za graditeljstvo Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva nominira kao predstavnika tijela vlasti za područje graditeljstva u RH u svojstvu promatrača («observer») pri EOTA-i (Europskoj organizaciji za tehnička dopuštenja),

Uspostavljena je suradnja s Institutom za prozorsku tehniku (IFT) iz Rosenheima (Njemačka) preko Euroinspekt-drvokontrole iz Zagreba u području potvrđivanja sukladnosti građevnih proizvoda. Taj njemački institut je inače «Notified Body» za to područje za Njemačku i Austriju.

U sklopu Međuvladinog hrvatsko-slovačkog odbora za trgovinsko-gospodarsku suradnju u području potvrđivanja sukladnosti građevnih proizvoda obavljani su pregovori te izvršene sve pripremne radnje za mogućnost sklapanja MRA(«ugovora o međusobnom prepoznavanju») u području potvrđivanja sukladnosti građevnih proizvoda, nužnog za slobodnu trgovinu istim.

3.1.4.5. Elektromagnetska kompatibilnost

Prema Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje elektromagnetske kompatibilnosti nadležno je Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka (MMTPR).

Za ovo područje u Republici Hrvatskoj trenutno su na snazi tehnički propisi doneseni na temelju starog Zakona o normizaciji, koji nisu u skladu s europskim zahtjevima. To je Pravilnik o obvezatnom atestiranju proizvoda koji prouzrokuju radio-frekvencijske smetnje te o uvjetima kojima moraju udovoljavati poduzeća i druge pravne osobe ovlaštene za atestiranje tih proizvoda (Narodne novine br. 55/96; 131/00).

Na temelju Zakona o telekomunikacijama planira se uz primjenu tehničke pomoći CARDS programa tijekom 2004.g. donijeti Pravilnik o elektromagnetskoj kompatibilnosti kojim bi se trebali zadovoljiti svi temeljni zahtjevi Direktive 89/336/EEZ koja se odnosi na elektromagnetsku kompatibilnost. Uz to planira se izraditi sveobuhvatna studija o postojećem stanju i istražiti mogućnost osnivanja europski priznatog laboratorija za odgovarajuća EMC ispitivanja.

3.1.4.6. Strojevi

Nacionalnom strategijom za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za preuzimanje Direktive 98/37/EEZ o strojevima u hrvatsko zakonodavstvo zaduženo je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva. U tom smislu tijekom 2004. godine predviđa se izrada Nacrta Pravilnika o sigurnosti strojeva, čije se donošenje predviđa za prosinac 2004. godine.

3.1.4.7. Osobna zaštitna oprema

Trenutno je u Hrvatskoj područje proizvodnje, ispitivanja i stavljanja u promet osobnih zaštitnih sredstava i osobne zaštitne opreme djelomično uređeno s više zakonskih i podzakonskih akata. To su prije svega Zakon o zaštiti na radu (Narodne novine, br. 59/96, 94/96 i 114/03) i Pravilnik o evidenciji, ispravama, izvještajima i knjizi nadzora iz područja zaštite na radu (Narodne novine, br. 52/84).

U području osobne zaštitne opreme trenutno su na snazi slijedeću tehnički propisi: Naredba o obveznom atestiranju šljemova za zaštitu u industriji (Narodne novine br. 55/96; 131/00), Naredba o obvezatnom atestiranju ručnih i prijevoznih aparata za gašenje požara (Narodne novine br. 55/96; 1/01), Naredba o obveznom atestiranju vatrogasnih šljemova (Narodne novine br. 55/96; 1/01), Pravilnik o obveznom atestiranju zaštitnih opasača te o uvjetima kojima moraju udovoljavati pravne osobe ovlaštene za atestiranje tih proizvoda (Narodne novine br. 55/96; 131/00), Pravilnik o obveznom atestiranju penjalica za drvene stupove te o uvjetima kojima moraju udovoljavati pravne osobe ovlaštene za atestiranje tih proizvoda (Narodne novine br. 55/96; 1/01) i Naredba o obveznom atestiranju aparata za zaštitu organa za disanje (Narodne novine br. 55/96; 131/00).

Nacionalnom strategijom za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za preuzimanje Direktive 89/686/EEZ koja se odnosi na osobnu zaštitnu opremu (izmjene 93/68/EEZ, 93/95/EEZ, 96/58/EZ) u hrvatsko zakonodavstvo zaduženo je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva. U tom smislu tijekom 2004. godine predviđa se izrada Nacrta Pravilnika o stavljanju na tržište osobnih zaštitnih sredstava i opreme, čije se donošenje predviđa za prosinac 2004. godine.

3.1.4.8. Neautomatske vage

Nacionalnom strategijom za usklađivanje tehničkog zakonodavstva određeno je da će Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo (DZNM) prenijeti u hrvatsko zakonodavstvo Direktivu 90/384/EZ koja se odnosi na neautomatske vage. Temeljem Zakona o mjeriteljstvu za 2004. godinu predviđa se donošenje Pravilnika o mjeriteljskim zahtjevima za neautomatske vage i načinu ocjene sukladnosti.

3.1.4.9. Plinski uređaji

Temeljem starog Zakona o normizaciji (NN55/96) najveći dio tehničke regulative za ovo područje preuzet je iz zakonodavstva bivše države SFRJ, koji su se temeljili na tada primjenjivanim normama, koje su danas tehnički zastarjele. U zadnjih nekoliko godina doneseno je više pravilnika i naredbi vezanih za obvezatno atesiranje plinskih peći i uređaja, kao što su Naredba o obvezatnom atestiranju pokretnih plinskih peći za grijanje bez priključka na dimnjak (Narodne novine br. 55/96; 131/00), Pravilnik o obveznom atestiranju plinskih kuhinjskih štednjaka, kuhala, pećnica, roštilja i stolnih štednjaka te o uvjetima kojima moraju udovoljavati pravne osobe ovlaštene za atestiranje tih proizvoda (Narodne novine br. 55/96; 131/00), Pravilnik o obveznom atestiranju plinskih uređaja za velike kuhinje i za kampiranje te o uvjetima kojima moraju udovoljavati pravne osobe ovlaštene za atestiranje tih proizvoda (Narodne novine br. 79/95; 131/00), Naredba o obvezatnom atestiranju čeličnih boca s ventilom za plinove propan-butan (Narodne novine br. 55/96; 131/00), te Naredba o obvezatnom atestiranju regulatora tlaka za tekuće plinove propan-butan (Narodne novine br. 55/96; 1/01).

Međutim, postojeća tehnička regulativa za područje plinskih uređaja je nepotpuna i ne obuhvaća sve aspekte sigurnosti proizvoda, koji su uređeni europskim direktivama Novog pristupa.

Nacionalnom strategijom za usklađivanje tehničkog zakonodavstva predviđeno je da se do konca 2004. godine izradi prijedlog podzakonskog akta za plinske uređaje (Pravilnik za plinske uređaje), u skladu sa Direktivom Novog pristupa 90/396/EEZ za uređaje na plinovita goriva. Nadležno tijelo je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva.

3.1.4.10. Toplovodni kotlovi

Temeljem starog Zakona o normizaciji (NN55/96) najveći dio tehničkih propisa za ovo područje preuzet je iz zakonodavstva bivše države SFRJ, koja se koncepcijski temelji na "starom pristupu" i normama, koje su danas tehnički zastarjele. Postojeća tehnička regulativa za područje kotlova u Republici Hrvatskoj (Pravilnik o tehničkim propisima za izradu i upotrebu parnih kotlova, parnih sudova, pregrijača pare i zagrijača vode iz 1957. godine), ne obuhvaća sve aspekte sigurnosti proizvoda, koji su uređeni europskim direktivama Novog pristupa, niti odgovara zahtjevima i mogućnostima današnje proizvodnje i potrebama primjene.

Nacionalnom strategijom za usklađivanje tehničkog zakonodavstva predviđeno je da se do konca 2004. godine izradi prijedlog Pravilnika o zahtjevima za djelotvornost novih toplovodnih kotlova na plinovita ili kapljevita goriva u skladu sa Direktivom Novog pristupa 92/42/EEZ o zahtjevima za djelotvornost novih vrelovodnih kotlova na plinovita ili kapljevita goriva. Nadležno tijelo je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva.

3.1.4.11. Eksploziv za civilnu uporabu

Nacionalnom strategijom za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje eksploziva za civilnu uporabu nadležno je Ministarstvo unutarnjih poslova. Odlukom ministra unutarnjih poslova od 28. srpnja 2003. godine osnovana je radna skupina za izradu Nacrta prijedloga Zakona o eksplozivnim tvarima za gospodarsku uporabu, koju uz predstavnike Ministarstva unutarnjih poslova čine predstavnici Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo, normizaciju i mjeriteljstvo i Državnog inspektorata. Navedenim zakonom u hrvatsko zakonodavstvo prenet će se Direktiva 93/15/EEZ koja se odnosi na stavljanje na tržište eksploziva za civilnu uporabu.

3.1.4.12. Potencijalne eksplozivne atmosfere

Važeći tehnički propis u Republici Hrvatskoj za ovo područje, Pravilnik o temeljnim zahtjevima za opremu, zaštitne sustave i komponente namijenjene eksplozivnoj atmosferi plinova, para, maglica i prašina (N.N. 69/98, izmjene i dopune u N.N. 148/99, 04/00, 01/01 i 112/03) je usklađen s Direktivom 94/9/EZ o opremi i zaštitnim sustavima u potencijalno eksplozivnim atmosferama.

3.1.4.13. Dizala

Nacionalnom strategijom za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje dizala nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva. Za ovo područje u Republici Hrvatskoj trenutno su na snazi tehnički propisi doneseni na temelju starog Zakona o normizaciji, koji nisu u skladu s europskim zahtjevima. To su: Pravilnik o

obveznom atestiranju dizala na električni pogon za vertikalni prijevoz osoba i tereta te o uvjetima kojima moraju udovoljavati pravne osobe ovlaštene za atestiranje tih proizvoda (Narodne novine br. 55/96; 116/00; 126/00), Pravilnik o obveznom atestiranju dizala na električni pogon za vertikalni prijevoz tereta s kabinom u koju nije moguć pristup ljudi te o uvjetima kojima moraju udovoljavati pravne osobe ovlaštene za atestiranje tih proizvoda (Narodne novine br. 55/96; 1/01), Pravilnik o obveznom atestiranju zahvatnog uređaja za dizala te o uvjetima kojima moraju udovoljavati pravne osobe ovlaštene za atestiranje tih proizvoda (Narodne novine br. 55/96; 1/01), Pravilnik o obveznom atestiranju graničnika brzina za dizala te o uvjetima kojima moraju udovoljavati pravne osobe ovlaštene za atestiranje tih proizvoda (Narodne novine br. 55/96; 1/01), Pravilnik o obveznom atestiranju zabrave vrata voznog okna za dizala te o uvjetima kojima moraju udovoljavati pravne osobe ovlaštene za atestiranje tih proizvoda (Narodne novine br. 55/96; 1/01), Pravilnik o obveznom atestiranju odbojnika koji se upotrebljavaju za dizala te o uvjetima kojima moraju udovoljavati pravne osobe ovlaštene za atestiranje tih proizvoda (Narodne novine br. 55/96; 1/01) i Naredba o obveznom atestiranju čeličnih užadi za opću namjenu (Narodne novine br. 55/96; 1/01).

Za 2004. godinu predviđeno je donošenje Pravilnika o dizalima kojim će se u hrvatsko zakonodavstvo preuzeti Direktiva 95/16/EZ koja se odnosi na dizala.

3.1.4.14. Energetska djelotvornost električne opreme

Nacionalnom strategijom za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje energetske djelotvornosti nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva.

Za 2004. godinu predviđeno je donošenje Pravilnika o zahtjevima za energetske djelotvornost kućanskih električnih hladnjaka, zamrzivača i njihovih kombinacija kojim će se u hrvatsko zakonodavstvo preuzeti Direktiva 96/57/EZ o zahtjevima za energetske djelotvornost kućanskih električnih hladnjaka, zamrzivača i njihovih kombinacija.

Nadalje, potrebno je izvršiti i usklađivanje s regulativom koja se odnosi na energetske djelotvornost kućanskih aparata i uredske električne opreme, premda te direktive ne spadaju u direktive Novoga pristupa, ali utvrđuju dodatne zahtjeve s obzirom na energetske djelotvornost za dio električnih uređaja koji su pod direktivom 73/23 EEZ. To područje treba biti obuhvaćeno u postupku usklađivanja, ali tako da se usklađuje u cjelini s EU direktivama o energetske djelotvornosti: 92/75/EEC, 94/2/EC, 95/12/EC, 95/13/EC, 97/17/EC, 98/11/EC, 2002/31/EC, 2002/40/EC, 2003/66/EC, te se implementacija tih direktiva planira u 2004. godini.

3.1.4.15. Oprema pod tlakom

Temeljem starog Zakona o normizaciji (NN55/96) najveći dio tehničke regulative za ovo područje preuzet je iz zakonodavstva bivše države SFRJ, koja se konceptijski temelji na starom pristupu i normama koje su danas tehnički zastarjele. Postojeća tehnička regulativa za područje tlačnih posuda (Pravilnik o tehničkim normativima za

stabilne tlačne posude iz 1983. i Pravilnik za pokretne tlačne posude iz 1980.) ne obuhvaća sve aspekte sigurnosti proizvoda, koji su uređeni europskim direktivama Novog pristupa, niti zahtjevima i mogućnostima današnje proizvodnje.

Nacionalnom strategijom za usklađivanje tehničkog zakonodavstva predviđeno je da se do konca 2004. godine prenese u hrvatsko zakonodavstvo Direktiva Novog pristupa 97/23/EEZ koja se odnosi na tlačnu opremu. U tom smislu Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva zaduženo je za izradu i donošenje Pravilnika o opremi pod tlakom.

3.1.4.16. Radijska oprema i telekomunikacijska terminalna oprema

Prema Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme nadležno je Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka (MMTPR).

Do kraja 2004. planira se napraviti studija o postojećem stanju infrastrukture koja je potrebna za potpunu primjenu Direktive 1999/5/EZ. U tu svrhu potrebno je istražiti mogućnost osnivanja europski priznatog laboratorija za ispitivanje R i TT opreme, osposobiti odgovarajuće službe inspeksijskog nadzora tržišta R i TT opreme kao i mogućnost sklapanja PECCA sporazuma s Europskom unijom. Ovo bi se ostvarilo uz tehničku pomoć CARDS programa. Rezultat ove druge faze bio bi novi Pravilnik o stavljanju na tržište, u pogon i u uporabu radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme uz potpuni prijenos odredbi Direktive 1999/5/EZ u nacionalno zakonodavstvo. Ovime bi se omogućilo, uz ostalo, da se proizvodi hrvatske industrije elektroničkih komunikacija jednakopravno pojavljuju na EU tržištu.

3.1.4.17. Rekreativna plovila

Prema Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje rekreativnih plovila nadležno je Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka (MMTPR).

U smislu obveza koje se odnose na izjednačavanje tehničkog zakonodavstva s *acquis communautaire-om* iz područja Uprave pomorstva do sada smo se upoznali sa sadržajem propisa Europske unije i usporedili ih sa nacionalnim zakonodavstvom te definirali pravne okvire za implementaciju odredbi iz područja tehničkog zakonodavstva.

U tom smislu će se odredbe Direktive 94/25/EEZ koja se odnosi na rekreativna plovila, implementirati u podzakonske akte nacionalnog zakonodavstva kako se predviđa Zakonom o izmjenama i dopunama Pomorskog zakonika, prije svega donošenjem Pravilnika o brodicama i jahtama.

3.1.4.18. Pomorska oprema

Prema Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje pomorske opreme nadležno je Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka (MMTPR).

U pogledu Direktive 96/98/EEZ o pomorskoj opremi, kojom se određuje pomorska oprema broda, njezina se implementacija predviđa za 2004. godinu, i to na način da će biti primijenjena kroz Tehnička pravila Hrvatskog registra broda.

3.1.4.19. Željeznički sustav velikih brzina

Prema Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje željezničkog sustava velikih brzina nadležno je Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka (MMTPR).

U smislu obaveza koje donosi usklađivanje tehničkog zakonodavstva s *acquis communautaire* – om nameće se obaveza implementacije EU Direktive 96/48/EC o funkcionalnoj spojivosti transeuropskih željezničkih sustava velikih brzina. Istu će bit moguće djelomično implementirati tj. izradom pravilnika na osnovu novog Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (narodne Novine br. 158/03), usvojenim u Saboru 25. rujna 2003.g., a kojim se određuje da će Vlada RH urediti uredbom koje tijelo državne uprave donosi pojedini tehnički propis.

Ista direktiva će se djelomično implementirati i u Nacrt prijedloga Zakona o sigurnosti željezničkog prometa, čija se izrada predviđa za 4. kvartal 2004.g., što je uvjetovano i drugim direktivama EU iz područja sigurnosti željezničkog prometa koje tek trebaju biti usvojene od strane Europske unije.

3.1.4.20. Pakiranje i ambalažni otpad

Prema Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje pakiranja i ambalažnog otpada nadležno je Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (MZOPUIG).

Gospodarenje otpadom prepoznato je kao prioritetno područje zaštite okoliša. Prema novom Zakonu o otpadu predviđeno je donošenje niza podzakonskih propisa kojima se detaljnije reguliraju odredbe Zakona. Jedna od mjera je Pravilnik o postupanju s ambalažnim otpadom kojim će se u hrvatsko zakonodavstvo preuzeti Direktiva 94/62/EEZ o pakiranju i ambalažnom otpadu.

3.1.4.21. Medicinska oprema i medicinski proizvodi

Prema Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi utvrđeno je kao tijelo nadležno za preuzimanje u hrvatsko zakonodavstvo Direktive 90/385/EZ koja se odnosi na medicinske aktivne implantabilne uređaje, Direktive 93/42/EEZ koja se odnosi na medicinske uređaje i Direktive 98/79/EEZ o in vitro dijagnostičkim medicinskim uređajima.

Zakonom o lijekovima i medicinskim proizvodima koji je stupio na snagu 06. kolovoza 2003. godine, osniva se Agencija za lijekove sa početkom rada 01. listopada 2003. godine, s tim da nadležnosti vezane uz postupanje s medicinskim proizvodima preuzima 01. siječnja 2004. godine. Tijekom 2004. godine predviđa se donošenje podzakonskih propisa za provedbu Zakona među kojima je i podzakonski propis kojim se preuzima Direktiva 93/42EEZ.

3.1.5. Direktive starog pristupa

Nacionalnom strategijom za usklađivanje tehničkog zakonodavstva predviđeno je usklađivanje tehničkog zakonodavstva Republike Hrvatske i s direktivama Starog pristupa za ona područja u kojima on još ostaje na snazi, kao što su npr. proizvodi automobilske, farmaceutske, prehrambene i zrakoplovne industrije.

Za izradu zakona odnosno provedbu mjera na prenošenju u hrvatsko zakonodavstvo direktiva Staroga pristupa zadužena su u skladu sa svojim djelokrugom pojedina ministarstva odnosno državne upravne organizacije.

S obzirom na navedeno i u ovom segmentu pristupilo se osnivanju radnih skupina za prenošenje pojedinih direktiva odnosno pripremu tehničkih propisa za pojedina područja.

3.1.5.1. Prehrambeni proizvodi

Prema Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje prehrambenih proizvoda nadležno je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva (MPŠIVG).

Postojeći tehnički propisi za hranu – pravilnici o temeljnim zahtjevima kakvoće hrane, preuzeti su 1991. godine iz pravnog sustava SFRJ i u nadležnosti su Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo, normizaciju i mjeriteljstvo. Tijekom proteklih godina dio tih propisa je zamijenjen novim, donesenim na temelju starog Zakona o normizaciji (Narodne novine br. 55/96).

Stupanjem na snagu Zakona o hrani (Narodne novine 117/03 i 130/03), stvoren je novi pravni okvir za donošenje novih pravilnika o temeljnim zahtjevima kakvoće hrane, deklariranju hrane i dr., te je na taj način nadležnost nad ovim propisima prenesena iz Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo u Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva.

U Republici Hrvatskoj je na snazi oko 30 – ak vertikalnih (sektorskih) propisa o temeljnim zahtjevima kakvoće hrane.

Zakonom o hrani dan je rok od dvije godine u kojem će se donijeti novi pravilnici o temeljnim zahtjevima kakvoće hrane. Pri izradi novih pravilnika posebna pozornost obratit će se usklađivanju sa propisima EU koji se odnose na ovo područje. U tom procesu prvenstveno će doći do smanjenja broja postojećih vertikalnih propisa, a također će doći do izmjene sadržaja postojećih propisa u smislu izdvajanja zahtjeva koji će se odnositi na sve grupe

proizvoda u takozvane horizontalne pravilnike – primjerice pravilnik o deklariranju hrane koji će biti donesen do konca 2003. godine.

Nadalje, Projekt CARDS 2002 za jačanje infrastrukture u području poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, čiji su nositelji Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi i Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo, ima za cilj osnažiti zakonodavni i institucionalni okvir za razvoj politike i zakonodavstva u području poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, u skladu s *acquis-om*. U okviru navedenog projekta planirano je da se prema već utvrđenim prioritetima napravi detaljna usporedna analiza pravilnika o temeljnim zahtjevima kakvoće hrane s EU propisima, utvrdi njihova usklađenost s EU propisima te odrede rokovi izrade i implementacije novih pravilnika.

Kao prioriteti za izradu uzeti su pravilnici koji kao vertikalni propisi postoje i u EU, te je stoga planirano da se u 2004. godinu izrade i donesu slijedeći propisi:

- pravilnik o temeljnim zahtjevima za jaka alkoholna pića;
- pravilnik o temeljnim zahtjevima za šećere;
- pravilnik o temeljnim zahtjevima za kavu;
- pravilnik o temeljnim zahtjevima za prirodne mineralne vode.

3.1.5.2. Motorna vozila

Prema Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje motornih vozila nadležan je Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo (DZNM).

Sadašnji pravni okvir u ovom području stvoren je Uspostavljanjem nacionalnog sustava homologacije cestovnih vozila kao cjeline vozila, koje je započelo je 1994. godine donošenjem Odluke Vlade Republike Hrvatske o sukcesiji Ženevskog sporazuma iz 1958. godine (zajedno s pridodanih četrdeset i devet ECE pravilnika) ("Narodne novine - Međunarodni ugovori" broj 8/94).

Uspostavljeni sustav temelji se na odredbama toga sporazuma i uređen je sljedećim nacionalnim propisima donesenim na temelju starog Zakona o normizaciji ("Narodne novine" broj 55/96): Pravilnikom o homologaciji vozila ("Narodne novine" broj 15/02, 88/02 i 28/03), Naputkom za provođenje postupka homologacije vozila ("Narodne novine" broj 15/02), Pravilnikom o utvrđivanju visine i načina plaćanja naknada za pokriće troškova u postupku homologacije vozila ("Narodne novine" broj 107/96 i 97/97) i. Naredbama o homologaciji opreme i dijelova vozila.

Funkcioniranje nacionalnog sustava homologacije vozila kao cjeline počelo je 15. rujna 1997. godine.

Zahtjevi za sustave, opremu i dijelove vozila su definirani naredbama o homologaciji (pojedinačni propisi o homologaciji). Te naredbe (doneseno 87 naredaba) su sukladne zahtjevima odgovarajućih ECE pravilnika na koje upućuju te naredbe. U provedbi, prihvaćaju se homologacije izdane prema odgovarajućim ECE pravilnicima kao i smjericama Europske unije (EU smjernice) koje odgovaraju ECE pravilnicima.

Nacionalnim propisom, Pravilnik o temeljnim zahtjevima za traktore za poljoprivredu i šumarstvo («NN»75/01 i 4/02) koji je u skladu s međunarodnim propisima i normama (OECD kodovi, HRN ISO norme i određeni zahtjevi EU-smjernica), određeni su uvjeti koje moraju zadovoljavati predmetni traktori prije stavljanja u promet. U je tom smislu uspostavljen odgovarajući sustav za ocjenu sukladnosti traktora s propisanim zahtjevima.

U 2004. godini predviđeno je usklađivanje u području motornih vozila kategorije M, N i O (vozila koja imaju najmanje četiri kotača) i kategorije L (vozila koja imaju dva ili tri kotača) donošenjem nacionalnih propisa.

To usklađivanje će se provesti na način da će se dvije osnovne direktive implementirati kroz dva osnovna pravilnika, (1) za motorna vozila na najmanje četiri kotača i (2) za vozila na dva ili tri kotača, a pojedinačne direktive će se implementirati kroz odgovarajuće pojedinačne propise (tehničke specifikacije) koji se odnose na sustave, opremu i dijelove vozila. Stupanje na snagu tih propisa bi bilo do kraja 2004. godine, a početak njihove primjene od dana pristupanja Europskoj uniji.

Ti propisi bi u pogledu zahtjeva i postupaka ispitivanja bili u potpunosti usklađeni s odgovarajućim EU direktivama. Nadležno tijelo za donošenje tih propisa je Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo.

3.1.5.3. Staklo

Prema Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje stakla nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva.

Važeći tehnički propis kojim je regulirano područje kristalnog stakla je Pravilnik o uvjetima u pogledu zdravstvene ispravnosti predmeta opće uporabe koji se mogu stavljati u promet (NN 197/03).

Za 2004. g. predviđa se donošenjem Pravilnika za proizvode od kristalnog stakla preuzimanje u hrvatsko zakonodavstvo Direktive 69/493/EEZ, a koja se odnosi na proizvode od kristalnog stakla.

3.1.5.4. Tekstil

Prema Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje tekstila nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva.

Važeći tehnički propis za ovo područje je Pravilnik o primjeni hrvatskih normi pri obilježavanju, označivanju i pakiranju tekstilnih proizvoda te pri označivanju, deklariranju i pakiranju gotove kože, krzna i proizvoda od prirodne i umjetne kože (Narodne novine 31/97)

Direktive Starog pristupa za područja iz Ružičaste knjige Opće uprave za poduzetništvo Europske komisije točka 8.2.10. Tekstilni proizvodi:

- Direktiva 97/74/ EZ o označivanju sastava tekstilnih proizvoda
- Direktiva 97/37/ EZ je prilagodba Direktive 97/74/ EZ tehničkom napretku
- Direktiva 96/73/ EZ o određenim metodama kvantitativne analize binarnih mješavina tekstilnih vlakana
- Direktiva 73/44/ EEZ o kvantitativnoj analizi trinarnih mješavina tekstilnih vlakana

Kako ne postoji zakonska ili podzakonska regulativa sukladna ovim direktivama, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je pristupilo osnivanju Radne skupine za usklađivanje spomenutih direktiva i njihovo implementiranje u hrvatsko zakonodavstvo, vezano uz Nacionalnu strategiju usklađivanja tehničkog zakonodavstva Republike Hrvatske s tehničkim zakonodavstvom Europske unije.

Osnivanje Radne skupine je u tijeku a implementiranje direktiva Starog pristupa u hrvatsko zakonodavstvo se očekuje do prosinca 2004. godine, kada se planira izrada Pravilnika o nazivima tekstila, Pravilnika o određenim metodama kvantitativne analize binarnih mješavina tekstilnih vlakana i Pravilnika o kvantitativnoj analizi trinarnih mješavina tekstilnih vlakana, a njihova najvjerojatnija primjena očekuje s danom stupanja Republike Hrvatske u članstvo Europske unije.

3.1.5.5. Obuća

Prema Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje obuća nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva.

Direktiva Starog pristupa za područja iz Ružičaste knjige Opće uprave za poduzetništvo Europskog povjerenstva točka 8.2.11. Obuća, s kojom je potrebno izvršiti usklađivanje je Direktiva 94/11/ EZ o oznakama glavnih materijala kod proizvodnje cipele.

Kako ne postoji zakonska ili podzakonska regulativa sukladna ovoj direktivi, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je pristupilo osnivanju Radne skupine za usklađivanje spomenute direktive i njeno implementiranje u hrvatsko zakonodavstvo,

Osnivanje Radne skupine je u tijeku a implementiranje navedene direktive Starog pristupa u hrvatsko zakonodavstvo se očekuje do prosinca 2004. godine, donošenjem Pravilnika o oznakama glavnih materijala kod

proizvodnje obuće dok se njena najvjerojatnija primjena očekuje s danom stupanja Republike Hrvatske u članstvo Europske unije.

3.1.5.6. Drvo

Prema Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje drva nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva.

Direktiva Starog pristupa za područja iz Ružičaste knjige Opće uprave za poduzetništvo Europskog povjerenstva točka 8.2.13. Drvo, s kojom je potrebno izvršiti usklađivanje je Direktiva 68/89 EEZ za usklađivanje zakonskih odredbi država članica u svezi klasiranja oblog drva (wood in the rough)

U svezi ove problematike kod nas još ne postoji određena zakonska regulativa, koja bi se bazirala na predmetnoj direktivi.

Do sada su samo izrađene i prihvaćane norme i to samo za neke vrste drva, koje su usklađene sa europskim normama. Norme za ostale vrste drva će se izraditi kada budu definirane europske norme.

U tijeku je osnivanje Radne skupine za drvo koja bi trebala do kraja 2004. dati prijedloge za implementiranje navedene direktive Starog pristupa u hrvatsko zakonodavstvo, te se predviđa izrada Nacrta Zakona o trgovačkim klasama u prometu oblim drvom.

3.1.5.7. Kemijski proizvodi

Prema Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje kemijskih proizvoda nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva.

Do sada je u Hrvatskoj područje kemijskih proizvoda uređeno s više zakonskih i podzakonskih akata.

- Zakon o mjeriteljskoj djelatnosti (Narodne novine, br. 11/94)
- Zakon o otrovima (Narodne novine, br. 27/99 i 55/99)
- Zakon o prijevozu opasnih tvari (Narodne novine, br. 97/93)
- Zakon o eksplozivnim tvarima za gospodarsku uporabu (Narodne novine, br. 12/94)
- Zakon o lijekovima i medicinskim proizvodima (Narodne novine, br. 121/03)
- Zakon o zaštiti bilja (Narodne novine, br. 10/94 i 117/03)
- Zakon o zapaljivim tekućinama i plinovima (Narodne novine, br. 108/95)
- Zakon o eksplozivnim tvarima za gospodarsku uporabu (Narodne novine, br. 12/94)
- Zakon o kvaliteti, kontroli kvalitete i prometu mineralnih gnojiva (Narodne novine, br. 43/92)

- Zakon o zdravstvenoj ispravnosti i zdravstvenom nadzoru nad namirnicama i predmetima opće uporabe (Narodne novine, br. 1/97)
- Zakon o veterinarskim lijekovima i veterinarsko-medicinskim proizvodima (Narodne novine, br. 79/98)

Cjelovito područje klasifikacije, pakiranja, etiketiranja kemikalija, razvrstanih prema direktivama EU, te zabrane stavljanja na tržište, odnosno uporabe, uredit će se podzakonskim aktima temeljenim na Zakonu o kemikalijama (NN 173/03).

Zakon je usklađen s Direktivom Vijeća 67/548/EEZ od 27. lipnja 1967. godine o usklađivanju zakona, propisa i administrativnih uredbi koje se odnose na klasifikaciju, pakiranje i označavanje opasnih supstanci i Direktivom vijeća 2001/59/EZ (izmjena direktive 67/548/EEZ), te Direktivom 1995/45/EZ koja se odnosi na označavanje opasnih proizvoda.

Direktiva 76/769/EEC koja se odnosi na ograničavanje i zabranu stavljanja na tržište i uporabe određenih proizvoda i direktive koje iz nje proizlaze (Direktiva 79/663/EEZ, Direktiva 82/806/EEZ, Direktiva 82/828/EEZ, Direktiva 83/264/EEZ, Direktiva 83/478/EEZ, Direktiva 85/467/EEZ, Direktiva 85/610/EEZ, Direktiva 89/677/EEZ, Direktiva 89/678/EEZ, Direktiva 91/157/EEZ) temelj su za usklađivanje podzakonskih akata, koji će se temeljiti na Zakonu o kemikalijama.

Ti podzakonski propisi su Pravilnik o ograničavanju stavljanja na tržište i uporabe određenih proizvoda i Pravilnik o klasificiranju, pakiranju i označavanju opasnih proizvoda.

3.1.5.8. Deterdženti

Prema Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje deterdženata nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva.

Plasiranje deterdženata na tržište regulirano je Pravilnikom o uvjetima u pogledu zdravstvene ispravnosti predmeta opće uporabe koji se mogu stavljati u promet (Narodne novine br.197/03), Naredbom o obveznom donošenju proizvođačkih specifikacija za deterdžente za strojno i ručno pranje tekstilnih predmeta (Narodne novine br. 53/91/SI. list 53/83) i Naredbom o obaveznom donošenju proizvođačkih specifikacija za tekuće deterdžente za ručno pranje posuđa (Narodne novine br. 53/91/SI. list 67/85).

Direktive koje se odnose na usklađivanje metoda za testiranje deterdženata (odnosno anionskih i ne-ionskih površinski aktivnih tvari su direktive s kojima treba provesti usklađivanje: Direktiva 73/405/EEZ, Direktiva 82/242/EEZ, Direktiva 73/404/EEZ i Direktiva 82/243/EEZ.

Do kraja 2004. g. planira se donošenje Pravilnika o metodama testiranja biorazgradljivosti anionskih površinski aktivnih tvari, koji će biti usklađen s navedenim direktivama.

3.1.5.9. Umjetno gnojivo

Do sada je u Hrvatskoj područje gnojiva bilo uređeno s više zakonskih i podzakonskih akata. Trenutni propisi koji su na snazi, koriste i zakonodavstvo iz prijašnje države preuzeto na osnovi Zakona o normizaciji NN 53/91.

Glavne neusklađenost važećeg Zakona u odnosu na pravne odredbe EU su slijedeći:

- postojećim propisima kvaliteta gnojiva veže se uz bivše JUS norme, koje su tehnički zastarjele, i ne odgovaraju današnjim mogućnostima proizvodnje, a ni potrebama primjene u poljodjelstvu.
- nema sustavnog niti jedinstvenog Zakona koji uređuje područje gnojiva,
- ove norme ne odgovaraju tzv. "NOVOM PRISTUPU" u europskoj normizaciji.

Nacionalnim programom za 2003. godinu bilo je predviđeno da se do srpnja 2003. godine izradi prijedlog Zakona o gnojivima koji bi zamijenio dosadašnji zakonski okvir koji je regulirao samo pitanje mineralnih gnojiva (Zakon o kvaliteti i kontroli kvalitete i prometu mineralnim gnojivima (NN43/92)).

Tijekom 2003. godine izrađen je novi nacrt Zakona o gnojivima i poboljšivačima tla, odnosno prošireno je područje koje uređuje ovaj Zakon s tvarima kao što su poboljšivači tla čime je cjelovito uređeno pitanje prometa i proizvodnje gnojiva i poboljšivača tla u Hrvatskoj. Prijedlog Zakona o gnojivima i poboljšivačima tla u rujnu 2003. godine upućen je u Hrvatski sabor. Ovim aktom usklađuje se hrvatsko zakonodavstvo sa zakonodavstvom EU. Osnovna podloga za izradu ovog Nacrta Zakona bila je osnovna direktiva 76/116/EEC i njezine dopune. Zakon je stupio na snagu i objavljen je u Narodnim novinama 163/03.

Podzakonskim aktima na temelju Zakona o gnojivima i poboljšivačima tla, koji će se donijeti tijekom 2004. godine, ugraditi će se europski standardi kakvoće i označavanja gnojiva i poboljšivača tla u prometu, odnosno po usvajanju Zakona uslijedit će izrada podzakonskih akata kojima će se urediti pitanje kvalitete i kontrole kvalitete mineralnih gnojiva i poboljšivača tla, njihovo označavanje, registracija gnojiva i poboljšivača tla te evidencija prometa i proizvodne gnojiva i poboljšivača tla.

3.1.5.10. Farmaceutski i kozmetički proizvodi

Prema Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje farmaceutskih i kozmetičkih proizvoda nadležno je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi.

U području farmaceutskih proizvoda (lijekovi za ljudsku uporabu) donesen je Zakon o lijekovima i medicinskim proizvodima (NN121/03) koji je predvidio osnivanje Agencije za lijekove, u čijoj je nadležnosti postupanje s lijekovima (davanje odobrenja za stavljanje u promet, laboratorijsko ispitivanje, provjera kakvoće i dr.

Temeljem Zakona o zdravstvenoj ispravnosti i zdravstvenom nadzoru na namirnicama i predmetima opće uporaba (NN 1/97) donijet je Pravilnik o uvjetima u pogledu zdravstvene ispravnosti predmeta opće uporabe koji se mogu stavljati u promet (NN 197/03), kroz čije se odredbe regulira i zdravstveni nadzor nad kozmetičkim proizvodima.

3.1.5.11. Veterinarski i medicinski proizvodi

Prema Nacionalnoj strategiji za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje veterinarskih medicinskih proizvoda nadležno je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Zakon o veterinarskim lijekovima i veterinarsko-medicinskim proizvodima (Narodne novine br. 79/98) određuje pravni okvir za veterinarske lijekove.

Temeljem tog zakona doneseni su provedbeni propisi:

- Pravilnik o uvjetima kojima moraju udovoljavati pravne osobe u obavljanju djelatnosti prometa na veliko i malo veterinarskim lijekovima, lijekovitim dodacima i veterinarsko-medicinskim proizvodima (Narodne novine br. 73/99)
- Pravilnik o načinu provjere kakvoće veterinarskog lijeka, lijekovitog dodatka i veterinarsko-medicinskog proizvoda, te o načinu njihova čuvanja i vođenja očevida o provedenoj provjeri kakvoće (Narodne novine br. 148/99)
- Pravilnik o postupku i načinu davanja odobrenja za stavljanje u promet veterinarskog, lijeka, lijekovitog dodatka i veterinarsko-medicinskog proizvoda (Narodne novine br. 142/03).

3.1.6. Javne nabave

Pravni okvir

Sustav javnih nabava u Republici Hrvatskoj uređen je Zakonom o javnoj nabavi (Narodne novine broj 117/01), Zakonom o Državnoj komisiji za kontrolu postupka javne nabave (Narodne novine broj 117/03), Uredbom o postupku nabave roba, radova i usluga male vrijednosti (Narodne novine broj 14/02) i Uredbom o evidencijama i objavama javne nabave (Narodne novine broj 14/02).

Ured za javnu nabavi Vlade Republike Hrvatske u suradnji sa Državnom komisijom izraditi će prijedlog Nacrta izmjene i dopune Zakona o javnoj nabavi kako bi se postigao potpuni stupanj usklađenosti sa EU legislativom iz područja javnih nabavi odnosno sa sljedećim direktivama EU:

- 92/50/EEC- o usklađivanju postupka dodjele ugovora o javnim uslugama
- 93/36EEC- o usklađivanju postupaka za dodjelu ugovora o javnim nabavkama
- 93/37/EEC - o usklađivanju postupka za dodjelu ugovora o javnim radovima

- 93/38/EEC - o koordiniranju postupaka nabave od strane subjekata koji djeluju u sektorima vodoprivrede, energetike, prijevoza i telekomunikacija.

Sustav pravne zaštite zasniva se na direktivama EU:

- 89/665/EEC - koordinacija revizijskog postupka javne nabave
- 92/13/EEC - koordinacija revizijskog postupka javne nabave u postupcima subjekata koji djeluju u sektoru vode, energije, prometa i telekomunikacija

Ministarstvu financija, Uprava za nabavu u suradnji s konzultantima iz SIGME i uz pomoć Delegacije Europske komisije u Republici Hrvatskoj u fazi je izrade navedenog nacrt, a daljnje radove po istom preuzeti će Ured za javnu nabavu VRH-a.

Navedene direktive EU u svezi javnog i uslužnog sektora do kraja 2004. godine će se znakovito promijeniti te će biti nužno prilagoditi hrvatski Zakon kada/ako novi zakonodavstveni paket bude prihvaćen očekujemo da će neki elementi novih direktiva (uključujući i fleksibilnost u svezi okvirnih dogovora i uporabe pregovaračkog postupka) neće moći tako jednostavno uklopiti u preskriptivni pristup hrvatskog Zakona o javnoj nabavi. Budući da će EU direktive koje reguliraju područja javne nabave do kraja 2004. godine doživjeti korjenite promjene Ured za javnu nabavu pristupiti će izmjeni Zakona o javnoj nabavi poslije stupanja na snagu novih direktiva EU, kako se Zakon o javnoj nabavi ne bi morao mijenjati dva puta

Pristupit će se i izradi potrebnih podzakonskih akata i provedbenih propisa koji detaljnije razrađuju pojedine odredbe Zakona o javnoj nabavi, a pred završetkom je i Nacrt uredbe za pripremu, ocjenu i izvedbu investicijskih projekata koja je visokostručnog ekonomskog sadržaja, te slijedi upućivanje Nacrta uredbe Vladi RH.

Institucionalni okvir

Ured za javnu nabavu Vlade Republike Hrvatske

Vlada Republike Hrvatske svojim je aktom sukladno odredbi članka 75. Zakona o javnoj nabavi, osnovala Ured za javnu nabavu Vlade Republike Hrvatske, što je bilo predviđeno paralelno s početkom rada Državne komisije.

Osnivanjem Ureda za javnu nabavu Vlade Republike Hrvatske i Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave izvršen je preustroj sadašnjeg sustava javne nabave.

Ured za javnu nabavu Vlade Republike Hrvatske ovlašten je za provedbu, nadzor i primjenu Zakona o javnoj nabavi i podzakonskih propisa u području javne nabave. Ured daje, sukladno Zakonu o javnoj nabavi, propisane prethodne suglasnosti, upute i mišljenja korisnicima glede primjene Zakona te prikuplja, evidentira, obrađuje i

analizira podatke o nabavi, podnosi kaznene prijave Državnom odvjetništvu, sudjeluje u izradi nacrtu prijedloga zakona i podzakonskih akata koji se odnose na nabavu te obavlja i druge poslove iz svog djelokruga.

CARDS projektom «Strengthening the Croatian Public Procurement System» po osnivanju Ureda za javnu nabavu pristupiti će se stručnom usavršavanju djelatnika Ureda te informatizaciji Ureda za javnu nabavu. U stručnom usavršavanju djelatnika Ureda javne nabave biti će omogućeno i stručno usavršavanje djelatnika Državne komisije za kontrolu postupka javne nabave.

Državna komisija za kontrolu postupka javne nabave

Zakonom o Državnoj komisiji za kontrolu postupka javne nabave (Narodne novine 117/03) određeno je da će Komisija početi sa radom danom potvrđivanja statuta od strane Vlade Republike Hrvatske. Komisija se sastoji od 5 članova koje je na prijedlog Vlade RH potvrdio Sabor RH i stručnih službi.

Državna komisija preuzela je od Uprave za nabavu, Ministarstva financija žalbene postupke, a njenim osnivanjem usklađen je sustav zaštite prava sudionika javnih nabava Republike Hrvatske sa EU direktivama.

Osnivanjem Državne komisije za kontrolu postupka javne nabave i Ureda za javnu nabavu Vlade RH uspostavljen je novi transparentni sustav javne nabave budući da su oba nova tijela nezavisna a temeljeni cilj Komisije je reguliranje pravne zaštite sudionika javne nabave i zaštita javnog interesa, te osiguravanje odgovarajuće pravne zaštite utemeljene na načelima zakonitosti, materijalne istine, samostalnosti u rješavanju, efikasnosti i ekonomičnosti. Dostupnost i provedba učinkovite pravne zaštite ovisi o postupovnim odredbama koje potiču ili otežavaju pravnu zaštitu. Neodgovarajuća pravna zaštita predstavlja opasnost od nezakonitih radnji i postupaka sudionika javne nabave i visoki stupanj rizika zbog korupcije te povlačenje ponuditelja s tržišta zbog njihove nezainteresiranosti.

Osnivanje Državne komisije za kontrolu postupka javne nabave predstavlja uvjet za II fazu reforme sustava javne nabave i pravne zaštite sudionika javne nabave. Usklađuju se uvjeti, i postupci sa zahtjevima, načelima i pravilima međunarodnih institucija i modelima primijenjenim u zakonodavstvima zapadnoeuropskih zemalja i vodećih tranzicijskih zemalja, a i potpuna usklađenost sa direktivama.

Postupak javne nabave zahtijeva transparentnost i nediskriminaciju. U tom cilju postupci kontrole i pravni lijekovi moraju biti dostupni svim stranama u slučaju kršenja prava. Nedostatak pravnih lijekova smanjuje broj potencijalnih ponuditelja. Postupak kontrole i postupak povodom pravnih lijekova mora biti učinkovit i brz da bi se zadovoljili zahtjevi za učinkovitost, efikasnost i ekonomičnost nabave a u svrhu djelotvornog korištenja proračunskih i drugih sredstava te poticanja slobodnog tržišnog nadmetanja.

3.1.7. Slobodno kretanje kulturnih dobara

U Republici Hrvatskoj uređeno je pitanje zaštite nacionalnog blaga umjetničke, povijesne ili arheološke vrijednosti putem zabrane ili ograničenja uvoza, izvoza ili provoza roba. Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara iz rujna 2003. godine ("Narodne novine", br. 151/03), ostvarene su u tom dijelu zadaće iz Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji -2003. godine, te je u potpunosti usklađeno zakonodavstvo Republike Hrvatske sa propisima EU koji uređuju kulturna dobra. Posebno su uređena pitanja povrata nezakonito odnesenih kulturnih predmeta iz država članica EU i izvoza kulturnih predmeta navedenih u Uredbi Vijeća EEZ broj 3911/92 od 9. prosinca 1992. o izvozu kulturnih dobara (Službeni list broj L 395, 31/12/1992, str. 001-005).

Tako je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara uređeno pitanje povrata nezakonito odnesenih kulturnih predmeta iz država članica EU, sukladno Direktivi 93/7/EEZ o povratu kulturnih predmeta nezakonito odnesenih s područja države članice. Pitanje povrata nezakonito odnesenih kulturnih predmeta u Republici Hrvatskoj također je uređeno UNESCO -vom Konvencijom o mjerama zabrane i sprječavanja nedozvoljenog uvoza, izvoza i prijenosa vlasništva kulturnih dobara, Pariz, 14. studenoga 1970. (NN Međunarodni ugovori 12/93) i UNIDROIT-ovom Konvencijom o ukradenim ili nezakonito izvezenim kulturnim dobrima (NN Međunarodni ugovori 5/2000). Za slučaj ratnog sukoba ova pitanja su uređena Konvencijom o zaštiti kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba i Protokolom u vezi sa zabranom izvoza kulturnih dobara s okupiranih teritorija, Haag, 14. svibnja 1954. godine (NN Međunarodni ugovori 12/93;6). Kazneni zakon Republike Hrvatske (NN 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01) propisuje u članku 325. kazneno djelo oštećenja, uništenja i nedozvoljenog izvoza kulturnog ili prirodnog dobra.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara posebno je propisano da ministar kulture pravilnikom utvrđuje popis grupe kulturnih predmeta, čiji povrat, u slučaju nezakonitog odnošenja, mogu ostvariti države članice EU sukladno odredbama ovoga Zakona. Prema ovom Zakonu ministar kulture treba donijeti ovaj pravilnik u roku narednih šest mjeseci.

U Republici Hrvatskoj detaljno je uređen postupak izdavanja odobrenja za iznošenje ili uvoz kulturnih dobara. Člankom 67. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara propisano je da se kulturna dobra, kao i sva dobra pod preventivnom zaštitom ne mogu iznositi u inozemstvo. Iznimno je člankom 68. Zakona dopušteno da se kulturno dobro može privremeno iznijeti iz Republike Hrvatske u inozemstvo radi izlaganja, ekspertiza, obavljanja radova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ili drugih opravdanih razloga uz odobrenje nadležnog tijela, Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture ili za područje Grada Zagreba, Gradskog zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirode u Zagrebu.

Nadležno tijelo vodi evidenciju zahtjeva i danih odobrenja za iznošenje kulturnih dobara, te provjerava je li kulturno dobro vraćeno u zemlju u roku utvrđenom u rješenju kojim se daje odobrenje za iznošenje.

Postupak iznošenja kulturnih dobara iz Republike Hrvatske detaljno je uređen Pravilnikom o uvjetima za davanje odobrenja radi iznošenja kulturnih dobara iz Republike Hrvatske («Narodne novine», br. 104/02), čiji je sastavni dio obrazac zahtjeva za odobrenje iznošenja kulturnoga dobra/umjetnine iz Republike Hrvatske, koji je sukladan obrazcu propisanom Uredbom Komisije (EEZ) br. 752/93 od 30. ožujka 1993. kojom se utvrđuju odredbe za provedbu Uredbe Vijeća EEZ broj 3911/92 od 9. prosinca 1992. godine o izvozu kulturnih dobara (Službeni list broj L 007, 1/03/1993, str. 0024-0032).

Kulturna dobra mogu se uvoziti i unositi u Republiku Hrvatsku uz odobrenje zemlje iz koje se uvoze ili unose. Uvoznik kulturnog dobra, ili osoba koja unosi kulturno dobro, dužna je bez odgađanja prijaviti kulturno dobro nadležnom tijelu, odgovarajućem Konzervatorskom odjelu Ministarstva kulture (članak 70. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara).

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara propisano je da će se danom ulaska Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije propisani postupak izdavanja odobrenja za iznošenje ili uvoz kulturnih dobara primjenjivati odgovarajuće i na predmete navedene u Uredbi Vijeća EEZ broj 3911/92 od 9. prosinca 1992. o izvozu kulturnih dobara (Službeni list broj L 395, 31/12/1992, str. 001-005).

Do kraja prvog kvartala 2004. godine potrebno je donijeti provedbene propise na temelju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, i to pravilnik:

- Pravilnik kojim se utvrđuje popis grupe predmeta koji se mogu smatrati nacionalnim blagom država članica Europske unije u pogledu kojega mogu ostvarivati povrat zbog nezakonitog odnošenja (Dodatak A).
- Pravilnik kojim se utvrđuje popis grupe predmeta koji se mogu smatrati nacionalnim blagom država članica Europske unije u pogledu kojega mogu ostvarivati povrat zbog nezakonitog odnošenja, treba sadržavati kulturne predmete iz Dodatka Direktivi 93/7/EEZ o povratu kulturnih dobara nezakonito odnesenih s područja države članice i Direktive 96/100/EZ kojom se mijenja Dodatak Direktivi 93/7/EEZ.

3.2. SLOBODA KRETANJA OSOBA

3.2.1. Uzajamno priznavanje kvalifikacija

Pravni okvir

Donošenjem Zakona o potvrđivanju Konvencije o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija na području Europe (Lisabon, 11. travnja 1997. godine, u daljnjem tekstu: Lisabonska konvencija), od 03. srpnja 2002. godine, utvrđen je opći okvir za donošenje novog zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija. Republika Hrvatska ratificirala je Lisabonsku konvenciju u listopadu 2002. godine, a Konvencija je stupila na snagu 01. prosinca 2002. godine i na taj način postala dio pravnog poretka Republike Hrvatske. Obzirom da su konvencije po pravnoj snazi iznad hrvatskih zakona, trenutno stanje, dakle, nalaže potrebu donošenja novog zakona kojim bi se usvojila osnovna načela Lisabonske konvencije.

Zakon o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija (NN 158/03) je izglasan u Hrvatskom saboru u rujnu 2003. te je stupio na snagu 15. listopada 2003. godine. Njegova je primjena odgođena do 1. srpnja 2004. godine Uredbom Vlade RH o izmjeni Zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija («Narodne novine», br. 198/03).

Tim Zakonom uređeno je područje priznavanja inozemnih obrazovnih kvalifikacija u Republici Hrvatskoj, a njegova svrha je:

- olakšati pristup tržištu rada priznavanjem inozemnih obrazovnih kvalifikacija,
- olakšati mobilnost studenata radi nastavka svakog oblika studija priznavanjem stranih školskih kvalifikacija, razdoblja studija, ili položenih ispita,
- priznati pravo nositeljima stranih kvalifikacija na priznavanje njihovih kvalifikacija,
- osigurati jasan, smislen i pouzdan postupak za ostvarivanje ovog prava i razumne rokove za rješavanje o zahtjevima,
- osigurati stranci pravo na žalbu ili drugi pravni lijek, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom,
- poći od polazišta da se zahtjevi trebaju usvojiti, osim ako ne postoji bitna razlika između stranih i domaćih kvalifikacija.

Zakonom se propisuje brži postupak i utvrđuju uvjeti priznavanja inozemnih obrazovnih kvalifikacija, kao i dijelova obrazovanja, razdoblja studija ili položenih ispita, radi usvajanja načela Lisabonske konvencije.

Zakon prepoznaje razliku između stručnog i akademskog priznavanja inozemne visokoškolske kvalifikacije. Stručno priznavanje podrazumijeva priznavanje jednake pravne valjanosti inozemnoj visokoškolskoj kvalifikaciji s

odgovarajućom domaćom visokoškolskom kvalifikacijom, kojim se omogućuje zapošljavanje i pristup daljnjem obrazovanju u Republici Hrvatskoj. Akademsko priznavanje podrazumijeva izjednačavanje inozemne visokoškolske kvalifikacije s odgovarajućom domaćom visokoškolskom kvalifikacijom radi ostvarivanja prava na nastavak obrazovanja u Republici Hrvatskoj.

Slijedeći korak u provedbi Zakona je izrada pojedinih podzakonskih propisa u ovom području koji određuju sadržaj i način vođenja evidencije i čuvanja dokumentacije o provedenim postupcima te visinu naknade za troškove postupka priznavanja, načina raspodjele naknade, oslobođenja od plaćanja i druga pitanja.

Institucionalni okvir

Obzirom da ključnu zadaću u donošenju brzih i ispravnih odluka u postupcima priznavanja inozemnih visokoškolskih kvalifikacija ima Nacionalni ENIC/NARIC ured, te da njegovo osnivanje uvjetuje Lisabonska konvencija, ovim zakonom određuje se i obveza Vlade Republike Hrvatske da Uredbom osnuje ovaj ured. Nacionalni ENIC/NARIC ured zaprimati će zahtjeve za priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija, te ih, putem upute, prosljeđivati na vrednovanje ovlaštenim stručnim tijelima. Nakon dostave vrednovanja, odnosno proteka roka za dostavu vrednovanja, Ured dostavlja dokumentaciju za priznavanje Agenciji za znanost i visoko obrazovanje.

Samim Zakonom predviđeno je da će formalno priznavanje inozemnih obrazovnih kvalifikacija obavljati Agencija za znanost i visoko obrazovanje donošenjem rješenja o priznavanju na temelju vrednovanja stručnih tijela sveučilišta, veleučilišta ili visokih škola, te preporuke Nacionalnog ENIC/NARIC ureda. Osnivanje Agencije obveza je Vlade RH prema Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju («Narodne novine», broj 123/03) koji je stupio na snagu 15. kolovoza 2003. godine.

U drugom stupnju protiv žalbe na rješenje o priznavanju inozemnih visokoškolskih kvalifikacija odlučuje ministarstvo nadležno za visoko obrazovanje.

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok provedbe	Nositelj
umrežavanje Nacionalnog ENIC/NARIC ureda sa stručnim tijelima visokih učilišta koja provode postupak vrednovanja inozemnih obrazovnih kvalifikacija	03/2004.	MZOŠ

3.2.2. Vize

Način izdavanja viza sukladno odredbama Zakona o strancima detaljno je opisano u poglavlju 3.24. Pravosuđe i unutarnji poslovi, 3.24.3.Vize.

3.2.3. Socijalna sigurnost

Pravni okvir

U hrvatskom zakonodavstvu o socijalnom osiguranju, koje obuhvaća sve grane socijalnog osiguranja navedene Uredbom 1408/71 i kojim se regulira područje socijalne sigurnosti, nema primjera nepovoljnijeg postupanja s osobama koje nisu hrvatski državljani od postupanja prema hrvatskim državljanima. Stranci koji su uključeni u mirovinsko i zdravstveno osiguranje u Republici Hrvatskoj imaju sva prava i obveze kao i hrvatski državljani, s tim da se isplata mirovinskih davanja strancima izvan Republike Hrvatske obavlja u skladu s međunarodnim ugovorima ili na temelju uzajamnosti, ukoliko ugovor o socijalnom osiguranju nije sklopljen. Jednako tako stranci ostvaruju osiguranje u slučaju nezaposlenosti pod istim uvjetima kao i hrvatski državljani, ako im je odobren stalni boravak prema Zakonu o strancima.

U području socijalnog osiguranja ne očekuju se posebne poteškoće u primjeni Uredbe 1408/71, ali se može očekivati porast broja slučajeva ostvarenih prava na naknade iz sustava socijalnog osiguranja, zbog povećanog broja država s kojima Republika Hrvatska do sada nije zaključila ugovor o socijalnom osiguranju. S druge strane, može se očekivati potpunija sigurnost u ostvarivanju prava korisnika zbog multilateralne primjene načela zbrajanja razdoblja osiguranja, rada i prebivanja u svim zemljama članicama Europske unije.

Tijekom 2004. godine potrebno je izraditi Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu (mjera 292) radi usklađivanja jednokratnih obiteljskih davanja sa odredbama navedene Uredbe u odnosu na uvjete prebivanja.

Institucionalni okvir

Za područje socijalne sigurnosti nadležna tijela su Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, te Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

3.2.4. Sloboda kretanja radnika

Pravni okvir

Važećim Zakonom o kretanju i boravku stranaca nisu dovoljno razrađena pitanja migracija, i druga pitanja koja se odnose na boravak i status stranaca u Republici Hrvatskoj.

Budući je Republika Hrvatska potpisnica Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, u obvezi je prilagoditi svoje zakonodavstvo sa EU *acquis communautaire*om, te stvoriti pretpostavke za kompatibilnost domaćeg zakonodavstva koje obrađuje migracijsku politiku sa zakonodavstvom zapadnoeuropskih zemalja.

Sukladno gore navedenom, izrađen je Zakon o strancima koji je 17. srpnja 2003. godine stupio na snagu koji se primjenjuje od 01. 01. 2004. godine.

Zakon o strancima između ostalog uređuje problematiku viza, boravak stranaca, te materiju zapošljavanja stranaca u Republici Hrvatskoj što je sada regulirano odredbama Zakona o zapošljavanju stranaca („Narodne novine“ broj 19/92, 33/92, 89/92, 26/93 i 53/94), te Napatkom za izdavanje radnih dozvola strancima („Narodne novine“ broj 82/969), a izdavanje radnih dozvola je u nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje – Središnje službe Zagreb.

Posebice ističemo, da Zakon o strancima predviđa godišnju kvotu radnih dozvola, koju utvrđuje Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog ministarstva nadležnog za rad, u skladu s migracijskom politikom i uz uvažavanje stanja na tržištu rada, do 31. listopada tekuće godine za sljedeću godinu. Migracijsku politiku utvrđuje Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, svake dvije godine.

Ministarstvo nadležno za rad izradit će prijedlog godišnje kvote radnih dozvola na temelju mišljenja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje o potrebi zapošljavanja stranaca. Radne dozvole utvrđene godišnjom kvotom izdaju se za produženje već izdanih radnih dozvola i za novo zapošljavanje.

Napominjemo, da se u kvotu neće uračunavati radne dozvole koje se izdaju za radnike-strance dnevne migrante koji su u Republici Hrvatskoj zasnovali radni odnos na neodređeno vrijeme pod uvjetom uzajamnosti; za radnike-strance i članove njihovih obitelji, čiji je status reguliran Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između europskih zajednica i njihovih država članica i Republike Hrvatske; za strance koji obavljaju ključne poslove u trgovačkim društvima i predstavništvima stranih trgovačkih društava, a nisu stranci kojima uz primjenu odredbi koji se odnose na privremeni boravak ne treba radna dozvola.

Također, ista odredba odnosi se na strance koji su premješteni u okviru internog transfera osoblja unutar trgovačkih društava, kako je definirano Zakonom o potvrđivanju protokola o pristupanju Republike Hrvatske Marakeškom ugovoru o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije, za učitelje i nastavnike koji izvode nastavu u školskim ustanovama, na jeziku i pismu nacionalnih manjina; na temelju međunarodnih ugovora; profesionalnim sportašima ili sportskim djelatnicima, koji na temelju valjano zaključenog ugovora rade u Republici Hrvatskoj, te za strance supružnike i djecu stranaca kojima je odobren stalni boravak u Republici Hrvatskoj.

Radnu dozvolu izdaje nadležna policijska uprava odnosno policijska postaja prema sjedištu poslodavca u roku od 15 dana na njegov zahtjev. Ista se izdaje na određeno vrijeme s rokom važenja koji je jednak vremenu za koji se sklapa govor o radu ili drugi odgovarajući ugovor, ali najduže na dvije godine.

Također, uvedene su kategorije stranaca koji uz primjenu odredaba Zakona koje se odnose na privremeni boravak neće trebati radnu dozvolu kao što su npr. ključno osoblje trgovačkih društava koje je definirano Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između europskih zajednica i njihovih država članica i Republike Hrvatske; osnivači, prokuristi, članovi uprava i članovi nadzornog odbora trgovačkog društva, koji u trgovačkom društvu obavljaju poslove, a to obavljanje poslova nema karakter radnog odnosa i ne traje duže od tri mjeseca godišnje, sveučilišni profesori na poziv hrvatskih sveučilišta, znanstvenici, znanstvenici-predstavnici međunarodnih organizacija koji će sudjelovati u provedbi znanstveno-istraživačkih projekata važnih za Republiku Hrvatsku; upravno osoblje, stručnjaci nastavnici i predavači stranih kulturnih i obrazovnih institucija, koji u Republiku Hrvatsku dolaze u okviru programa kulturne i obrazovne suradnje; civilni i vojni dužnosnici vlada drugih država, koji dolaze u Republiku Hrvatsku temeljem ugovora o suradnji s Vladom Republike Hrvatske; članovi znanstvenih međunarodnih misija, koji obavljaju posao istraživanja koji je odobrila Vlada Republike Hrvatske; strani dopisnici, akreditirani u Republici Hrvatskoj ili izvjestitelji stranih medija; predstavnici vjerskih zajednica dok obavljaju posao isključivo vezan za vjersku službu; umjetnici i tehničko osoblje za operne, baletne, kazališne, koncertne, likovne i druge kulturne priredbe, autori i izvođači na području glazbene, glazbeno-scenske, plesne i baletne umjetnosti, kao i prateće izvjestiteljsko, organizacijsko i tehničko osoblje koje sudjeluje u kulturnim radionicama, susretima i kolonijama, ako zbog toga u Republici Hrvatskoj ne borave duže od 30 dana odnosno tri mjeseca godišnje s prekidima; supružnici i djeca hrvatskih državljana koji imaju boravak u Republici Hrvatskoj, stranci koje je uputio inozemni poslodavac, koji omogućavaju stručno usavršavanje i obuku osobama zaposlenim kod pravnih ili fizičkih osoba sa sjedištem u Republici Hrvatskoj do tri mjeseca neprekidno, strancima koji obavljaju poslove montaže, isporuke ili servis strojeva ili opreme, stranci kojima je priznat status azilanta, kojima je odobren stalni boravak itd.

Napominjemo, da se odredbe Zakona o strancima koje se odnose na rad stranaca ne primjenjuju na stranca koji je član diplomatske misije, odnosno konzularnog ureda strane države ili član misije koja ima diplomatski status i kojemu je izdana posebna iskaznica sukladno odredbi Zakona o strancima, strancu koji na temelju međunarodnog ugovora ima privilegije i imunitete, stranca koji u Republici Hrvatskoj obavlja poslove na temelju međunarodnih ugovora koje Republika Hrvatska sklopi s drugom državom, međunarodnom organizacijom ili Europskom unijom, o stručno-tehničkoj pomoći ili provodi projekte u skladu s tim međunarodnim ugovorima.

Kao novi institut uvedena je poslovna dozvola, koja omogućava lakšu i fleksibilniju slobodu kretanja radnika, posebice onom strancu koji ima u Republici Hrvatskoj registrirani obrt ili s obrtom izjednačenu djelatnost ili slobodno zanimanje, vodi poslove u registriranom vlastitom trgovačkom društvu ili u pravnoj osobi u kojoj ima većinski udio ili strancu koji pruža usluge u ime inozemnog poslodavca, a ispunjava ostale uvjete za izdavanje odobrenja za privremeni boravak. Poslovna dozvola istovremeno važi kao dozvola za rad i odobrenje za privremeni boravak u Republici Hrvatskoj. Poslovnu dozvolu izdaje nadležna policijska uprava, odnosno policijska postaja u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Zahtjev za izdavanje poslovne dozvole stranac podnosi nadležnoj policijskoj upravi, odnosno policijskoj postaji u mjestu svog boravka, a iznimno samo stranci koji pružaju usluge u ime inozemnog poslodavca, zahtjev za izdavanje poslovne dozvole mogu podnijeti i u diplomatskoj misiji odnosno konzularnom uredu Republike Hrvatske.

Obavljanje prethodnih radnji za osnivanje i registraciju trgovačkog društva, registraciju obrta ili s obrtom izjednačene djelatnosti ili slobodnog zanimanja, ne smatra se radom, te stranci navedene radnje mogu obavljati bez obveze pribavljanja radne ili poslovne dozvole.

U posljednjem kvartalu 2003. godine predviđa se stupanje na snagu provedbenog propisa vezanog uz Zakon o strancima, kojim se detaljnije uređuje status stranaca, izdavanje osobnih iskaznica za strance i rad stranaca. Navedeni provedbeni propis donosi ministar unutarnjih poslova, a on će se također primjenjivati od 1. siječnja 2004. godine.

Institucionalni okvir

Za provođenje Zakona o strancima i podzakonskog propisa kojim se detaljnije uređuje status stranaca, izdavanje osobnih iskaznica za strance i rad stranaca nadležno je Ministarstvo unutarnjih poslova.

Godišnju kvotu radnih dozvola utvrđuje Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog ministarstva nadležnog za rad.

3.3. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA

3.3.1. Pravni okvir

Pravni okvir slobode pružanja usluga u Republici Hrvatskoj determiniran je Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske, s jedne strane, i Europskih zajednica i njihovih država članica, s druge strane u okviru Glave V. Kretanje radnika, poslovni nastan, pružanje usluga, kapital, posebice u Poglavlju II. Poslovni nastan, člancima 48. – 55., te Poglavlju III. Pružanje usluga, člancima 56. – 57.

Za one zemlje koje su već članice Europske zajednice ovaj je isti, pravni okvir slobode pružanja usluga, određen u Trećem dijelu Ugovora o osnivanju Europske zajednice (u nastavku teksta: Ugovor) koji govori o Politici Zajednice, a odnosi se na: Glavu III. Slobodno kretanje osoba, usluga i kapitala, Poglavlje 2. Pravo osnivanja, članak 44. i 47. (bivši članak 54. i 57.), Poglavlje 3. Usluge, članak 52. i 55. (bivši članak 63. i 66.), te Glavu VI. Zajednička pravila o tržišnom natjecanju, oporezivanju i ujednačavanju zakona, Poglavlje 3. Ujednačavanje zakona, članak 94. i 95. (bivši članak 100. i 100a.).

3.3.2. Institucionalni okvir

Hrvatska narodna banka i Ministarstvo financija su institucije u čijoj je nadležnosti područje slobode pružanja usluga u onom dijelu koji se odnosi na banke, štedno-kreditne zadruge i stambene štedionice. Dio koji se odnosi na usluge osiguravajućih društava u nadležnosti je Direkcije za nadzor društava za osiguranje, dok je, u okviru Zakona o tržištu vrijednosnih papira ("Narodne novine", broj 84/02), Zakona o preuzimanju dioničkih društava ("Narodne novine", broj 84/02, 87/02, 120/02), Zakona o investicijskim fondovima ("Narodne novine" broj 107/95, 12/96, 114/01), Zakona o privatizacijskim investicijskim fondovima ("Narodne novine", broj 109/97, 114/01), kao i propisima donesenim temeljem navedenih zakona, Komisija za vrijednosne papire Republike Hrvatske nadležna u području trgovanja vrijednosnim papirima.

S obzirom da područje slobode pružanja usluga obuhvaća ne samo slobodu pružanja financijskih usluga, pod čime se podrazumijevaju usluge u bankarstvu, usluge osiguravajućih društava i društava za trgovanje vrijednosnim papirima, nego i slobodu pružanja ostalih usluga, posebice trgovinskog zastupanja koje je obrađeno u potpoglavlju 3.3.7. i usluga u informatičkom društvu koje su obrađene u potpoglavlju 3.3.8., institucionalni okvir za ovo potpoglavlje obuhvaća nadležnost više različitih institucija.

3.3.3. Financijske usluge

Pravni okvir

U okviru svojih nadležnosti, temeljem Zakona o bankama ("Narodne novine", broj 84/02), Hrvatska narodna banka izdaje bankama odobrenje za rad koje sadrži odobrenje za pružanje bankovnih usluga i odobrenje za pružanje ostalih financijskih usluga.

Osnovne bankovne usluge su primanje novčanih depozita i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava u svoje ime i za svoj račun, kao i izdavanje sredstava plaćanja u obliku elektronskog novca (članak 3. Zakona o bankama).

Ostale financijske usluge (članak 6. stavak 2. Zakona o bankama) su:

- izdavanje garancija ili drugih jamstava;
- factoring;
- financijski najam (leasing);
- kreditiranje, uključujući potrošačke kredite, hipotekarne kredite i financiranje komercijalnih poslova (uključujući forfeiting);
- trgovanje u svoje ime i za svoj račun ili u svoje ime i za račun klijenta:
 - instrumentima tržišta novca i ostalim prenosivim vrijednosnim papirima;
 - stranim sredstvima plaćanja uključujući mjenjačke poslove;
 - financijskim terminskim ugovorima i opcijama;
 - valutnim i kamatnim instrumentima;
- obavljanje platnog prometa u zemlji i s inozemstvom sukladno posebnim zakonima;
- prikupljanje, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih i fizičkih osoba koje samostalno obavljaju djelatnost;
- posredovanje i zastupanje u prodaji polica osiguranja, u skladu sa zakonom koji uređuje osiguranje, posredovanje i zastupanje u osiguranju;
- izdavanje i upravljanje instrumentima plaćanja;
- iznajmljivanje sefova;
- posredovanje pri sklapanju financijskih poslova;
- usluge vezane uz vrijednosne papire, u skladu sa zakonom koji uređuje izdavanje vrijednosnih papira i trgovanje tim papirima;
- upravljanje mirovinskim ili investicijskim fondovima, u skladu sa zakonom koji uređuje mirovinske odnosno investicijske fondove;
- savjetovanje u pogledu strukture kapitala, poslovne strategije i sličnih pitanja kao i pružanje usluga koje se odnose na stjecanje dionica i poslovnih udjela u drugim društvima;
- druge slične usluge koje su navedene u odobrenju za rad banke.

Na temelju Zakona o štedno-kreditnim zadrugama ("Narodne novine", broj 84/02) i ovlaštenja za rad dobivenog od Ministarstva financija, financijske usluge, isključivo svojim zadrugarima, mogu pružati i štedno-kreditne zadruge.

U okviru Zakona o osiguranju ("Narodne novine", broj 9/94, 20/97, 46/97, 116/99, 11/02) i Zakona o posredovanju i zastupanju u osiguranju ("Narodne novine", broj 27/99), društva za osiguranje, osim posredovanja i zastupanja u prodaji polica osiguranja, mogu pružati i određene financijske usluge vezane prije svega na ulaganje u vrijednosne papire, kao i davanje zajmova osiguranicima, vodeći pri tom računa o zakonom propisanoj, strogo određenoj visini sredstava koja se na ovaj način mogu plasirati.

Institucionalni okvir

Hrvatska narodna banka je nadležna institucija koja bankama izdaje odobrenja za rad pa time i za pružanje financijskih usluga, dok je Ministarstvo financija Republike Hrvatske nadležno tijelo za izdavanje odobrenja za rad i obavljanje nadzora nad poslovanjem štedno-kreditnih zadruga, te za stambene štedionice kod isplate i korištenja državnih poticajnih sredstava na stambenu štednju. Direkcija za nadzor društava za osiguranje je institucija koja izdaje odobrenja za rad društvima za osiguranje.

3.3.4. Bankarstvo

Pravni okvir

U Republici Hrvatskoj ovo je područje uređeno prvenstveno Zakonom o bankama iz 2002. godine ("Narodne novine", broj 84/02), kojim se pridonijelo daljnjem uređenju bankarskog poslovanja u Republici Hrvatskoj prema suvremenim svjetskim i europskim standardima bankarskog poslovanja.

Guverner Hrvatske narodne banke, ministar financija i ministar europskih integracija potpisali su Izjavu o usklađenosti Zakona o bankama s *acquis communautaire*-om, a kao prilog uz Izjavu, napravljen je usporedni prikaz usklađenosti odredbi propisa EU sa Zakonom o bankama.

Zakonom o bankama uvedena su i pobliže razrađena pitanja koja se odnose na suradnju s ostalim nadzornim tijelima u zemlji i inozemstvu s posebnim naglaskom na suradnju s nadzornim tijelima banaka iz zemalja članica Europske unije; odredbe o nadzoru nad bankama na temelju konsolidiranih financijskih izvješća; pitanja vezana na zaštitu potrošača i zaštitu tržišnog natjecanja unutar bankarskog sektora, te je uveden institut posebne uprave. Ovime se željelo na sveobuhvatan način uređivati poslovanje banaka uz što manji utjecaj Hrvatske narodne banke te prepustiti bankama da posluju slobodno, sukladno tržišnim uvjetima i pravilima bankarske struke.

Zakon o bankama usklađen je sa slijedećim Direktivama Europske unije:

- osnovna Direktiva 2000/12/EC vezana uz započinjanje i obavljanje poslovanja kreditnih institucija. Ova Direktiva je dopunjena Direktivom 2000/28/EC;
- Direktiva 2001/24/EC o sanaciji i likvidaciji kreditnih institucija;
- Direktiva 86/635/EEC o godišnjim i konsolidiranim financijskim izvješćima banaka i ostalih financijskih institucija;
- Direktiva 89/117/EEC koja se odnosi na podružnice stranih banaka;
- Direktiva 93/6/EEC koja uređuje područje adekvatnosti kapitala;
- Direktiva 94/19/EC za područje osiguranja depozita;
- Četvrta Direktiva Vijeća 78/660/EEC na temelju članka 54(3)(g) Ugovora o godišnjim izvješćima određenih tipova društava;
- Sedma Direktiva Vijeća 83/349/EEC na temelju članka 54(3)(g) Ugovora o konsolidiranim izvješćima;
- Direktiva 87/102/EEC za usklađivanje zakona, uredbi i upravnih propisa zemalja članica koje se odnose na potrošačke kredite;
- Osmo Direktiva Vijeća 84/253/EEC na temelju članka 54(3) (g) Ugovora o potvrđivanju osoba odgovornih za obavljanje reviziju računovodstvenih dokumenata.

Pored odredbi navedenih Direktiva korištene su i neke odredbe Direktiva koje se odnose na investicijske fondove, osiguravajuća društva i poslovanje revizijskih tvrtki u onim dijelovima koji se odnose na poslovanje banaka i to su: Direktiva 85/611/EEC, Direktiva 93/22/EEC, Direktiva 93/13/EEC.

Djelomična usklađenost je u dijelu koji se odnosi na obrazloženje vezano za odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja za pružanje usluga. Naime, Zakon o bankama u članku 37. ne propisuje da odbijanje zahtjeva bude obrazloženo za razliku od Direktive 2000/12/EC koja tu obvezu predviđa člankom 10.

Zakon o bankama pravi razliku između uvjeta pod kojima se osniva i posluje podružnica banke države članice Europske unije i podružnica strane banke na području Republike Hrvatske.

Međutim, potrebno je istaknuti da će se odredbe Zakona koje definiraju poslovanje podružnica i pružanje bankovnih i ostalih financijskih usluga od strane banaka država članica Europske unije početi primjenjivati od dana punopravnog članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji. Do tada se na njih primjenjuju odredbe koje propisuju osnivanje i rad podružnica stranih banaka, a za njih je propisano da strana banka može osnovati podružnicu na području Republike Hrvatske ako od Hrvatske narodne banke dobije odobrenje za rad podružnice.

Nacionalnim programom Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji za 2003. godinu bilo je predviđeno donošenje slijedećih podzakonskih akata na temelju Zakona o bankama:

- donošenje Odluke o adekvatnosti kapitala banaka;

- donošenje Odluke o ograničenju izloženosti banaka valutnom riziku;
- donošenje Odluke o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka, objavljena u Narodnim novinama, broj 17/03;
- donošenje Odluke o konsolidiranim financijskim izvješćima grupe banaka, objavljena u Narodnim novinama, broj 17/03;
- donošenje Odluke o reviziji financijskih izvješća i poslovnih funkcija banke, objavljena u Narodnim novinama, broj 17/03;
- donošenje Odluke o zaštiti tržnog natjecanja unutar bankarskog sektora, objavljena u Narodnim novinama, broj 48/03;
- donošenje Odluke o primjeni odredaba zakona i drugih propisa iz nadležnosti Hrvatske narodne banke na banke u likvidaciji;
- donošenje Odluke o načinu primjene odredbi Zakona o bankama na podružnicu strane banke.

Od navedenoga, u 2003. godini ostvareno je slijedeće:

- Odluka o adekvatnosti kapitala banaka, objavljena u Narodnim novinama, broj 17/03;
- Odluka o ograničenju izloženosti banaka valutnom riziku, objavljena u Narodnim novinama, broj 17/03;
- Odluka o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka, objavljena u Narodnim novinama, broj 17/03;
- Odluka o konsolidiranim financijskim izvješćima grupe banaka, objavljena u Narodnim novinama, broj 17/03;
- Odluka o reviziji financijskih izvješća i poslovnih funkcija banke, objavljena u Narodnim novinama, broj 17/03;
- Odluka o zaštiti tržnog natjecanja unutar bankarskog sektora, objavljena u Narodnim novinama, broj 48/03;

Odluka o načinu primjene odredbi Zakona o bankama na podružnicu strane banke, čije donošenje je bilo predviđeno do kraja 2003. godine, nalazi se u procesu izrade. Dosada je izrađen nacrt te Odluke, a samo donošenje se predviđa za II. kvartal 2004. godine.

Za područje bankarstva, osim Zakona o bankama, još je jedan iznimno važan zakon, a to je Zakon o Hrvatskoj narodnoj banci ("Narodne novine", broj 36/01) iz 2001. godine. Ovim Zakonom uređuje se položaj, poslovi, vlasnički status, ovlaštenja i ustroj Hrvatske narodne banke te njen odnos s Republikom Hrvatskom, poslovnim bankama te međunarodnim institucijama i organizacijama.

Hrvatska narodna banka je središnja banka Republike Hrvatske i u obavljanju svojih poslova je samostalna i neovisna i odgovorna Hrvatskom saboru.

U izradi Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci korištena su iskustva iz rada Europskog sustava centralnih banaka, a u ožujku 2001. godine, prije donošenja samog Zakona, stručnjaci za središnje bankarstvo Europske komisije su dali mišljenje o tadašnjem Prijedlogu Zakona o bankama. Određene primjedbe istaknute u navedenom mišljenju su, s obzirom na stupanj razvoja financijskog sustava i poziciju Republike Hrvatske u procesu približavanja Europskoj uniji, ugrađene su u odredbe Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci.

Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka (u nastavku teksta ovog potpoglavlja: Agencija) osnovana je na temelju Zakona o Državnoj agenciji za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka ("Narodne novine", broj 44/94, 79/98, 19/99 i 35/00) kao specijalizirana financijska institucija koja osigurava štedne uloge u bankama i štedionicama i provodi postupak sanacije banaka.

Osnivač Agencije je Republika Hrvatska koja jamči za obveze Agencije. Sredstva za poslovanje Agencije čine premije osiguranja što ih banke i štedionice plaćaju za osiguranje štednih uloga te sredstva ostvarena plasiranjem tih sredstava i prihodi što ih Agencija ostvari svojim poslovanjem. Odredbe ovog Zakona djelomično su u skladu sa Direktivom 94/19/EC o osiguranju depozita.

Zakonom o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak ("Narodne novine", broj 33/92, 76/93 i 108/95) osnovana je Hrvatska banka za obnovu i razvitak (u nastavku teksta ovog potpoglavlja: HBOR) koja prvenstveno obavlja sljedeće poslove:

- kreditiranje projekata obnove i razvitka hrvatskog gospodarstva;
- kreditiranje obnove i izgradnje stanova i obiteljskih kuća, te objekata infrastrukture;
- kreditiranje izvoznih poslova pravnih i fizičkih osoba sa sjedištem na teritoriju Republike Hrvatske (domaći izvoznici) koji proizlaze iz njihovih izvoznih poslova;
- osiguranje izvoznih poslova od nekomercijalnih rizika.

U izvršenju svojih zadataka HBOR odobrava kredite, daje jamstva, obavlja ulaganja i izdaje police osiguranja za nekomercijalne rizike. Kredite odobrava preko poslovnih banaka i drugih financijskih organizacija, a po odluci Nadzornog odbora može i direktno krajnjim korisnicima.

Kod pisanja ovoga Zakona korištena su njemačka iskustva koja su primijenjena u organizaciji HBOR-a i području njegova djelovanja te je dobivena tehnička i savjetodavna pomoć Kreditanstalt für Wiederaufbau iz Frankfurta. Zakon o stambenoj štednji i državnom poticanju stambene štednje ("Narodne novine", broj 109/97 i 76/99) stupio je na snagu 01. siječnja 1998. godine, a danas u Republici Hrvatskoj djeluju četiri stambene štedionice.

Odobrenje za rad stambenih štedionica daje Hrvatska narodna banka uz prethodnu suglasnost Ministarstva financija. Hrvatska narodna banka odobrava i opće uvjete poslovanja koje su temeljni i obvezni akt kojim se uređuje poslovanje stambenih štedionica.

Temeljni kapital stambenih štedionica uređen je Zakonom o bankama.

Sukladno Zakonu o stambenoj štednji i državnom poticanju stambene štednje, pod stambenom štednjom se smatra organizirano prikupljanje depozita od domaćih fizičkih i pravnih (samo općine i gradovi) osoba, radi rješavanja stambenih potreba građana odobravanjem stambenih kredita uz državno poticanje uštedjenih sredstava u iznosu od 25% godišnje po stambenom štediši, ali na štedne uloge maksimalno do 5.000,00 HRK.

Kod izrade Zakona kao predložak je korišten austrijski zakon ("Bausparkassengesetz") koji uređuje područje poslovanja stambenih štedionica, a koji je sastavni dio *acquis-a* Europske unije.

Zakonom o štedno-kreditnim zadrugama ("Narodne novine", broj 84/02) iz 2002. godine uređen je status štedno-kreditnih zadruga kao financijskih institucija zadrugara u čijem poslovanju sudjeluju svi zadrugari prema načelu uzajamne pomoći, unaprjeđujući i zaštićujući svoj gospodarski i drugi profesionalni interes. Pri donošenju ovoga Zakona željelo se eliminirati uočene negativnosti, podići razinu profesionalnosti i poslovnosti sustava štedno-kreditnih zadruga.

Odredbe ovoga Zakona usklađene su s Glavom VIII. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica, a u njegovoj izradi su korištene pojedine odredbe iz direktiva Europske unije koje se mogu primijeniti na rad štedno-kreditnih zadruga i njihov nadzor, a to su Direktive 2000/12/EC i 2000/28/EC koje se odnose na započinjanje i obavljanje poslovanja kreditnih institucija.

Sadržaj aktivnosti za 2004. godinu

U 2004. godini do kraja II. kvartala planira se donošenje Zakona o osiguranju štednih uloga koji će biti usklađen sa Direktivom Europskog parlamenta i Vijeća br. 94/19/EC od 30.05.1994. o shemama osiguranja depozita, te nacionalnim zakonodavstvima zemalja Europske unije iz tog područja.

Zbog uočenih pojava primjene različitih načina obračuna kamate, zaštite od lihvarskih kamatnih stopa, te daljnjeg usklađivanja s propisima Europske unije, tijekom 2003. godine izrađen je Prijedlog zakona o kamatama.

Donošenje ovog Zakona planira se do kraja II. kvartala 2004. godine, a u Prijedlog zakonskog teksta uključene su i odredbe koje predstavljaju usklađivanje i primjenu odredbi Direktive Vijeća br. 93/13/EEC od 05.04.1993. o nepoštenim odredbama ugovora o zaštiti potrošača, te iskustva i rješenja iz nacionalnih zakonodavstava Europske unije.

U 2004. godini do kraja II. kvartala također se planira donošenje Odluke o načinu primjene odredbi Zakona o bankama na podružnicu strane banke. Treba napomenuti da se ovdje radi o aktivnosti koja se trebala ostvariti do kraja 2003. godine. Budući da aktivnost nije u potpunosti realizirana sada se za njeno izvršenje planira novi rok.

Za provođenje Zakona o osiguranju štednih uloga i Zakona o kamatama, čije se donošenje predviđa tijekom 2004. godine, neće biti potrebno angažiranje sredstava državnog proračuna.

Institucionalni okvir

Nadležna institucija koja izdaje odobrenje za rad banaka i koja vrši nadzor nad njihovim poslovanjem je Hrvatska narodna banka, koja je ujedno i središnja banka u Republici Hrvatskoj. Nadležnosti Hrvatske narodne banke za izdavanje odobrenja i nadzor proizlaze iz Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci i Zakona o bankama.

Funkcija izdavanja odobrenja za rad banaka, unutar Hrvatske narodne banke u nadležnosti je Savjeta Hrvatske narodne banke temeljem prijedloga stručnog radnog tijela osnovanog unutar Hrvatske narodne banke koje stručno obrađuje sve zahtjeve.

Funkcija nadzora banaka organizirana je kroz organizacijski dio Sektora nadzora i kontrole koji je organizacijski podijeljen u tri direkcije sa slijedećim nadležnostima:

- Direkcija za nadzor banaka i štedionica analizom financijskih izvješća - Temeljna funkcija ove Direkcije je permanentna analiza financijskog stanja pojedine banke odnosno štedionice kao i cijelog sustava, a na osnovi primljenih podataka. Te analize predstavljaju putokaz za izravni nadzor i preventivno sredstvo u obliku korektivnih mjera prema određenoj banci.
- Direkcija za izravni nadzor banaka i štedionica - Osnovna funkcija ove direkcije jest izravni nadzor banaka i štedionica, kojom djelatnici HNB-a u samoj banci provjeravaju poslovanje banaka ispitujući da li postoje i primjenjuju se procedure koje osiguravaju točnost i istinitost podataka u poslovnim knjigama banke odnosno štedionice u skladu s propisima te ocjenjuju način upravljanja poslovnim procesima u cilju minimiziranja svih rizika koji mogu proizići iz poslovanja.
- Direkcija za unapređenje nadzora banaka i štedionica - Osnovna funkcija ove direkcije je praćenje primjene i predlaganje bonitetne regulative, izrada i unapređenje internih metodologija rada, te praćenje međunarodnih trendova i suradnja s drugim institucijama.

Ostale nadležnosti Hrvatske narodne banke koje su definirani Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci (članak 4.) jesu:

- utvrđivanje i provođenje monetarne i devizne politike;
- držanje i upravljanje s međunarodnim pričuvama Republike Hrvatske;
- izdavanje novčanica i kovanica;

- vođenje računa banaka i obavljanje platnog prometa po tim računima, davanje kredita bankama i primanje u depozit sredstava banaka;
- reguliranje, unapređenje i nadziranje platnog sustava;
- obavljanje zakonom utvrđenih poslova za Republiku Hrvatsku;
- donošenje podzakonskih propisa u poslovima u nadležnosti HNB;
- obavljanje ostalih, zakonom utvrđenih poslova.

Hrvatska narodna banka temeljem odredbi članka 57. Zakona o bankama surađuje u postupku nadzora s ostalim nadzornim tijelima odgovornim za nadzor ostalih financijskih institucija u Republici Hrvatskoj. Načela međusobne suradnje nadzornih tijela određuju ministar financija i guverner Hrvatske narodne banke na temelju prethodnog mišljenja nadzornih tijela. Temeljem zaključka Hrvatskog sabora od 12. lipnja 2003. godine prihvaćen je "Program nadzora financijskih institucija i financijskog tržišta na konsolidiranoj osnovi" te je Vlada u obvezi što prije osnovati stalni Odbor za koordinaciju regulacije financijskih usluga. Odbor će biti sastavljan od predstavnika nadzornih institucija - Hrvatske narodne banke, Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske, Direkcije za nadzor društava za osiguranje, Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Agencije za nadzor mirovinskih fondova i Ministarstva financija. Odbor ima zadatak: detaljno razraditi razmjenu podataka i drugih informacija između nadzornih institucija, odrediti koordinatora za nadzor financijskih institucija koje sada podliježu regulaciji koju provodi više nadzornih institucija, te izraditi Pravilnik o radu u kojem bi se naveli ostali zadaci Odbora.

Osim navedenog, u postupku nadzora Hrvatska narodna banka surađuje i s nadzornim tijelima stranih država, kao i s nadzornim tijelima država članica EU, a načela međusobne suradnje utvrđuju se sporazumom između Hrvatske narodne banke i pojedinog nadzornog tijela. Hrvatska narodna banka se nalazi u postupku potpisivanja memoranduma o sporazumijevanju i suradnji (Memorandum of Understanding) sa supervizijama Italije i Austrije, dok je isti već potpisan sa supervizijom Bosne i Hercegovine.

3.3.5. Osiguranje

Pravni okvir

Pravni okvir sustava osiguranja u Republici Hrvatskoj definiran je Zakonom o osiguranju ("Narodne novine", broj 9/94, 20/97, 46/97 – pročišćeni tekst, 116/99, 11/02) i Zakonom o posredovanju i zastupanju u osiguranju ("Narodne novine", broj 27/99). Sadržaj navedenom pravnom okviru daju propisi koji uređuju ugovor o osiguranju, prvenstveno Zakon o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96).

Postoji još niz propisa koji uređuju određene oblike djelatnosti osiguranja, kao što su Pomorski zakonik – odredbe o pomorskom osiguranju ("Narodne novine", broj 17/94), Zakon o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom

prometu – odredbe o ugovoru o osiguranju u zračnom prometu ("Narodne novine", broj 132/98). Navedeni propisi uređuju ugovor o osiguranju u smislu uvjeta, te prava i obveza koje proizlaze iz ugovora o osiguranju.

Zakon o osiguranju je organizaciono-pravni propis koji uređuje uvjete i način obavljanja poslova u društvima koja se bave osiguranjem imovine i osoba, te nadzor nad njihovim poslovanjem. Zakon o osiguranju u svom tekstu definira pojmove poslova osiguranja (članak 2.) i drugih poslova osiguranja (članak 3.), pravne oblike društava koja obavljaju poslove osiguranja i reosiguranja, kao i načela njihovog poslovanja.

Odredbe koje propisuju materiju nadzora nad poslovanjem društava za osiguranje uređuju obavljanje poslova nadzora, te njihova načela kroz osnivanje nadzorne institucije. Zakonom o osiguranju uređeno je područje obveznih osiguranja u cestovnom, pomorskom i zračnom prometu. Odrednicama Zakona o osiguranju uređeno je osnivanje i poslovanje nacionalnog ureda za osiguranje koji predstavlja hrvatska društva za osiguranje u međunarodnim institucijama osiguranja. Navedenom uredu povjerena je i uloga vođenja Garancijskog fonda za isplatu određenih šteta iz područja obveznih osiguranja.

Kod pisanja ovoga Zakona kao predložak korišten je njemački zakon o osiguranju koji je dio *acquis-a* Europske unije, a sam Zakon je djelomično usklađen sa pojedinim odredbama iz Direktiva Europske unije koje određuju područja: životnog, neživotnog i auto-osiguranja.

Neke od tih Direktiva jesu:

- Prva Direktiva Vijeća 73/239/EEC o usklađivanju zakona i upravnih propisa na području obavljanja djelatnosti direktnog neživotnog osiguranja;
- Direktiva Vijeća 91/674/EEC o završnom računu i konsolidiranom računu osiguravajućih društava;
- Direktiva Vijeća 92/96/EEC o usklađivanju zakona, uredbi i upravnih propisa na području direktnog životnog osiguranja koja donosi izmjene Direktiva 79/267/EEC i 90/619/EEC.

Imovina i osobe osiguravaju se kod društava koja imaju sjedište u Republici Hrvatskoj i podružnica stranih društava za osiguranje. Vlada Republike Hrvatske propisuje koja se imovina i osobe i uz koje uvjete mogu osigurati ili su-osigurati kod stranog osiguratelja.

Iznimno, Zakonom o osiguranju propisane su neke skupine osiguranja kao obvezne, i to osiguranja rizika koji ugrožavaju veće skupine osoba ili imovine, odnosno osiguranje od odgovornosti osoba. Kod obveznih osiguranja propisanih Zakonom o osiguranju, sukladno odredbama samog Zakona minimalne visine osiguranih svota utvrđuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Direkcije za nadzor društava za osiguranje. Prema Direktivama Europske unije premije osiguranja od auto-odgovornosti formiraju se slobodno, ovisno od tehničkog rezultata ove skupine osiguranja. Zakon o osiguranju propisuje da iznose premije osiguranja određuju društva za osiguranje

kao članovi Hrvatskog ureda za osiguranje donošenjem Temelnog premijskog sustava, na koji suglasnost daje Direkcija za nadzor društava za osiguranje.

Zakon o posredovanju i zastupanju u osiguranju uređuje poslove posredovanja i zastupanja u osiguranju, uvjete za obavljanje tih poslova, te nadzor nad njihovim obavljanjem. Odredbama navedenoga Zakona definirani su poslovi posredovanja i zastupanja u osiguranju, pravni uvjeti za obavljanje navedenih poslova. Prema Zakonu o posredovanju i zastupanju u osiguranju, poslove posredovanja u osiguranju mogu kao jedinu djelatnost obavljati samo trgovačka društva osnovana kao dionička društva ili društva s ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, te podružnice stranih društava za posredovanje u osiguranju u Republici Hrvatskoj. Poslove zastupanja u osiguranju mogu kao jedinu djelatnost obavljati trgovačka društva sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, fizičke osobe - poduzetnici, te podružnice stranih društava za zastupanje u osiguranju sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. Zakon ne pravi nikakvu razliku s obzirom na osobu osnivača.

Područje osiguranja djelomično je obrađeno i u potpoglavlju 3.4.1.2. Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji za 2004. godinu.

Sadržaj aktivnosti za 2004. godinu

Tijekom 2004. godine predviđena je izrada Nacrta prijedloga Zakona o osiguranju koji će se izraditi sukladno odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, propisima Europske unije koje uređuju područje osiguranja, te rješenjima iz nacionalnih zakonodavstava zemalja Europske unije.

Obzirom na dosadašnju razinu usklađenosti postojećeg Zakona o osiguranju s propisima Europske unije, izrada novog zakona predstavlja značajan korak u usklađivanju s propisima Europske unije koje uređuju ovo područje.

Novim Zakonom o osiguranju izvršiti će se usklađivanje s direktivama Europske unije iz područja životnog, neživotnog osiguranja, osiguranja motornih vozila, nadzora društava za osiguranje, godišnjim financijskim izvješćima društava za osiguranje i drugim područjima osiguranja, čime se planira postići vrlo visok stupanj usklađenosti našeg Zakona o osiguranju s propisima Europske unije.

Institucionalni okvir

Temeljem odredbi Zakona o osiguranju osnovana je Direkcija za nadzor društava za osiguranje i Hrvatski ured za osiguranje.

Direkcija za nadzor društava za osiguranje obavlja poslove izdavanja odobrenja za rad društava za osiguranje, izdavanja suglasnosti za imenovanje uprave društava za osiguranje, te izdavanja suglasnosti za poslovne akte društva. Direkcija za nadzor društava za osiguranje propisuje mjerila za financijsko poslovanje društava, utvrđuje vrste osiguranja i raspoređivanje rizika u skupine i vrste osiguranja. Osnovna uloga Direkcije je provođenje

nadzora nad poslovanjem društava za osiguranje u cilju zaštite interesa ugovaratelja osiguranja, odnosno osiguranika. Osnovni ciljevi provođenja nadzora su: kontrola zakonitosti poslovanja društava za osiguranje, praćenje poslovanja društava za osiguranje temeljem financijskih izvješća, nadzor nad ulaganjem sredstava osiguravatelja, te otkrivanje osiguravatelja koji su u financijskim poteškoćama.

Prema Zakonu o osiguranju sredstva za pokriće troškova financiranja Direkcije u visini 10% osiguravaju se u Državnom proračunu, a 90% sredstava izdvajaju društva za osiguranje. Direkcija za nadzor u dosadašnjem pokriću troškova nije koristila sredstva iz Državnog proračuna, te ona nisu predviđena niti za 2004. godinu.

Poslovanje i ustroj Hrvatskog ureda za osiguranje, koji je osnovan temeljem Zakona o osiguranju, uređeno je Statutom. Poslove Hrvatskog ureda za osiguranje možemo definirati kao poslove predstavljanja društava za osiguranje u međunarodnim institucijama, zaštita žrtava prometa, rješavanje inozemnih šteta i upravljanje garancijskom fondom.

Kako su uočeni problemi u nedovoljnoj koordinaciji svih nadzornih tijela u području financijskog sektora, a u koje se ubraja i Direkcija za nadzor društava za osiguranje, kroz Odbor za koordinaciju nadzora financijskih institucija i financijskog tržišta planira se poboljšanje suradnje i koordinacije nadzornih institucija, a time i kvalitetniji nadzor na ovom području.

3.3.6. Vrijednosni papiri

Pravni okvir

Osnovni zakon koji uređuje područje vrijednosnih papira je Zakon o tržištu vrijednosnih papira (Narodne novine, broj 84/02) iz 2002. godine.

Sadržaj ovoga Zakona odnosi se na uređenje ponude vrijednosnih papira, uvjete usluga prodaje i kupnje vrijednosnih papira, poslovanje burzi i uređenih javnih tržišta, poslovanje Središnje depozitarne agencije, kao i prava, obveze i odgovornosti izdavatelja i investitora, pravnih osoba i podružnica stranih pravnih osoba koje obavljaju investicijske usluge i komplementarne investicijske usluge u Republici Hrvatskoj, te zadatke, raspon značenja i postupke Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske (u nastavku teksta ovog potpoglavlja: Komisija). Strani investicijski fondovi da bi mogli djelovati u Republici Hrvatskoj moraju osnovati društvo i fond sukladno Zakonu o investicijskim fondovima uz dozvolu Komisije.

U izradi ovoga Zakona korištene su odredbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju iz Glava V., IV. i VIII. te slijedeće Direktive Europske unije koje uređuju područje vrijednosnih papira, a s kojima je ovaj Zakon djelomično usklađen:

- Direktiva 93/22/EEC o investicijskim uslugama na području vrijednosnih papira;

- Direktiva 93/6/EEC za adekvatnost kapitala investicijskih poduzeća i kreditnih institucija;
- Direktiva 89/592/EEC o usklađivanju propisa o zloporabi povlaštenih informacija u trgovanju vrijednosnim papirima;
- Direktiva 2001/34/EC o primanju vrijednosnih papira na službene burzovne liste i o podacima o tim vrijednosnim papirima koji se moraju objaviti;
- Direktiva 90/434/EEC o zajedničkom sustavu oporezivanja koji se primjenjuje na spajanje, podjelu, prijenos imovine i zamjenu dionica u trgovačkim društvima iz različitih država članica.

Drugi važan zakon koji uređuje područje vrijednosnih papira je Zakon o preuzimanju dioničkih društava (Narodne novine, broj 84/02 i 87/02 i 120/02) iz 2002. godine. Ovaj Zakon definira uvjete i postupke kod stjecanja dionica iznad određenog iznosa, zajedničko djelovanje pravnih i fizičkih osoba u cilju zaštite interesa dioničara, sankcije u slučaju neobjavlivanja ponuda za preuzimanje, te uvođenje pojma konkurentne ponude čime se daje mogućnost da svaka pravna ili fizička osoba u vrijeme trajanja osnovne ponude za preuzimanje podnese konkurentnu ponudu.

Ovaj je Zakon izrađen prema odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju iz Glave V., IV. i VIII., te su slijedene glavne zamisli iz Prijedloga za 13. Direktivu o trgovačkim društvima (COM (2002) 0534) koja se odnosi na javne ponude o preuzimanju. Slijedom toga možemo reći da je Republika Hrvatska u ovom području u određenoj mjeri unaprijed postavila svoja zakonska rješenja sukladno navedenom prijedlogu.

Investicijski fondovi u Republici Hrvatskoj osnivaju se u skladu sa Zakonom o investicijskim fondovima ("Narodne novine", broj 107/95, 12/96 i 114/01). Sukladno odredbama ovoga Zakona, Komisija izdaje odobrenja za rad fondovima koji se osnivaju isključivo radi javnog prikupljanja novčanih i imovinskih sredstava javnom prodajom, odnosno izdavanjem dokumenta o udjelu u fondu ili dionica, čija se sredstva, uz primjereno uvažavanje načela sigurnosti, profitabilnosti, likvidnosti i razdiobe rizika, ulažu u prenosive vrijednosne papire i/ili nekretnine te u depozite u financijskim institucijama. Investicijskim fondom na temelju statuta fonda i Zakona upravlja društvo za upravljanje fondovima.

Zakon o privatizacijskim investicijskim fondovima ("Narodne novine", broj 109/97 i 114/01) uređuje način osnivanja i poslovanja privatizacijskih investicijskih fondova, financiranje troškova njihova upravljanja, obvezu stalne ponude dionica iznad 25% odnosno 10% kapitala, ograničenja ulaganja sredstava, obvezu trgovanja dionicama privatizacijskih investicijskih fondova na burzi ili uređenom javnom tržištu, te postupak povlačenja odobrenja za poslovanje društvima za upravljanje od strane Komisije. S obzirom na činjenicu da je ovaj Zakon imao vremensko ograničenje važenja, što znači da se primjenjivao dok se i zadnji privatizacijski investicijski ne pretvori u zatvoreni investicijski fond, možemo reći da je ovaj Zakon eventualno samo primjenjuje u službi pojedinih sporova koji se vode pred Upravnim sudom Republike Hrvatske, općinskim i drugim sudovima.

Područje vrijednosnih papira djelomično je obrađeno i u potpoglavlju 3.4.1.3. Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji za 2004. godinu.

Institucionalni okvir

Ustrojstvo i djelokrug Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske propisano je Zakonom o tržištu vrijednosnih papira. Komisija je pravna osoba s javnim ovlastima koja samostalno i neovisno obavlja poslove u okviru djelokruga i nadležnosti određenih Zakonom, za što odgovara Hrvatskom saboru. Unutarnje ustrojstvo i poslovanje Komisije uređeni su Statutom, na koji suglasnost daje Vlada Republike Hrvatske. Komisija se sastoji od pet članova, od kojih je jedan predsjednik Komisije. Komisija je dužna jednom godišnje za proteklu kalendarsku godinu podnijeti Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru izvješće o svom radu i o stanju na tržištu vrijednosnih papira u Republici Hrvatskoj.

Djelokrug rada i nadležnosti Komisije jesu:

1. Donosi propise o provedbi ovog i drugih zakona kada je zakonom za to ovlaštena;
2. Nadgleda poštivanje pravila uobičajene trgovine i lojalne utakmice u trgovini vrijednosnim papirima;
3. Obavlja nadzor poslovanja burzi, uređenih javnih tržišta, ovlaštenih društava, izdavatelja vrijednosnih papira, investicijskih i privatizacijskih investicijskih fondova, društva za upravljanje investicijskim i privatizacijskim investicijskim fondovima, brokera, investicijskih savjetnika, institucionalnih ulagača, središnje depozitarne agencije, sukladno ovom Zakonu, Zakonu o postupku preuzimanju dioničkih društava, Zakonu o investicijskim fondovima, Zakonu o privatizacijskim investicijskim fondovima, propisa donesenim temeljem navedenih zakona, kao i drugih zakonskih propisa koji uređuju predmetnu materiju;
4. Nalaže mjere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti;
5. Izdaje i oduzima dozvole, odobrenja i suglasnosti kada je za to ovlaštena zakonom;
6. Organizira, poduzima i nadgleda mjere kojima se osigurava učinkovito funkcioniranje tržišta vrijednosnih papira i zaštitu ulagača;
7. Vodi knjige i registre u skladu sa odredbama ovoga Zakona;
8. Pokreće inicijativu za donošenje zakona i drugih propisa iz područja izdavanja vrijednosnih papira i trgovanja vrijednosnim papirima, primjedbe i prijedloge zakona i drugih propisa iz ovog područja, sudjeluje u pripremanju drugih zakona i propisa koji su od interesa za sudionike tržišta vrijednosnih papira, informira javnost o načelima na kojima djeluje tržište vrijednosnih papira;
9. Propisuje obvezni sadržaj informacija koje su izdavatelji prilikom izdavanja vrijednosnih papira javnom ponudom dužni objaviti;
10. Propisuje opće uvjete koje moraju zadovoljiti svi koji se profesionalno bave trgovanjem vrijednosnim papirima;
11. Poduzima ostale mjere i obavlja druge poslove u skladu sa zakonskim ovlaštenjima;

12. Daje mišljenja u svezi provedbe ovoga Zakona, Zakona o preuzimanju dioničkih društava, Zakona o investicijskim fondovima, Zakona o privatizacijskim investicijskim fondovima, kao i propisima donesenim temeljem navedenih zakona, a na zahtjev stranaka u postupku, ili osoba koje dokažu svoj pravni interes.

Komisija se financira iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske i vlastitih prihoda od naknada koje Komisija naplaćuje. Prihodi od administrativnih pristojbi koje Komisija naplaćuje prihod su Državnog proračuna Republike Hrvatske. U Državnom proračunu Republike Hrvatske svake se proračunske godine osiguravaju sredstva za zapošljavanje, rad i obrazovanje, te ispunjenje tehničkih i drugih uvjeta neophodnih za rad Komisije. Za obveze Komisije odgovara Republika Hrvatska.

U cjelokupnom financijskom sektoru Komisija nadzire poslovanje burzi, uređenih javnih tržišta, ovlaštenih društava, izdavatelja vrijednosnih papira, investicijskih i privatizacijskih investicijskih fondova, društava za upravljanje investicijskim i privatizacijskim investicijskim fondovima, brokera, investicijskih savjetnika, institucionalnih ulagača, te Središnje depozitarne agencije.

U određenoj mjeri primijećeni su problemi u nedovoljnoj koordinaciji svih nadzornih tijela u području financijskog sektora, a u koje se ubraja i Komisija, pa se tijekom 2004. godine planira nastavak rada na jačanju kvalitete nadzora na ovom području kroz Odbor za koordinaciju nadzora financijskih institucija i financijskog tržišta.

Također s obzirom na važnost ali i na nedovoljno razvijeno tržište kapitala u Republici Hrvatskoj, a u cilju daljnjeg sveobuhvatnog promicanja istog, u sljedećoj godini je potrebno definirati mjere koje će promicati njegov daljnji razvoj. Definiranje mjera potrebno je izraditi u suradnji sa svim relevantnim institucijama koje su zadužene za nadzor financijskih institucija i financijskog tržišta.

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
definirati mjere s ciljem promicanja razvoja tržišta kapitala u RH	12/2004	MFIN, HNB

3.3.7. Trgovinsko zastupanje

Pravni okvir

Područje trgovinskog zastupanja uređeno je prvenstveno odredbama Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 53/1991, 73/1991, 111/1993, 3/1994, 107/1995, 7/1996, 91/1996, 112/1999 i 88/2001), u člancima 790-812. Navedene odredbe Zakona o obveznim odnosima nisu izmijenjene od 1978. godine. Usprkos činjenici da predmetne odredbe Zakona nisu mijenjane, iste su u većoj mjeri usklađene s odredbama Direktive 86/653/EEZ o trgovinskim zastupnicima, iako su odredbe Zakona nešto općenitije naravi od odredbi citirane Direktive.

Odredbe Zakona o obveznim odnosima koje se odnose na definiciju pojma trgovačkog zastupanja su, kao i odredbe o pravima i obvezama stranaka, sukladne odredbama gore navedene Direktive 86/653/EEZ.

Odredbe Zakona o obveznim odnosima koje se odnose na pravo na nagradu i proviziju, te naknadu štete, temeljene na istim načelima kao i odredbe Direktive 86/653/EEZ, ostavljaju mjesta slobodnom tumačenju, te će ih biti potrebno detaljnije urediti.

Institucionalni okvir

Područje trgovinskog zastupanja spada u krug nadležnosti nekoliko tijela državne uprave. S jedne strane ovo područje je u nadležnosti Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva a s druge strane je u nadležnosti Ministarstva pravosuđa, Uprave za građansko pravo.

3.3.8. Usluge u informatičkom društvu

Pravni okvir

Pravni okvir kojim se omogućuje djelovanje sustava pružanja usluga informacijskog društva određen je donošenjem Zakona o elektroničkoj trgovini ("Narodne novine", broj 173/03), koji se sustavno povezuje s pravnim okvirom Zakona o zaštiti osobnih podataka ("Narodne novine", broj 103/03), Zakona o telekomunikacijama ("Narodne novine", broj 122/03, 158/03) i Zakona o elektroničkom potpisu ("Narodne novine", broj 10/02).

Sustav propisa kojima se uređuju usluge u informatičkom društvu u Republici Hrvatskoj, pored gore navedenih zakona, upotpunjen je ratifikacijom Konvenciju o kibernetičkom kriminalu ("Narodne novine, Međunarodni ugovori", broj 9/02) od strane Hrvatskog sabora, čime je Republika Hrvatska napravila još jedan korak u zaštiti tajnosti, cjelovitosti i dostupnosti računalnih sustava, mreža i računalnih podataka.

Gore navedeni zakonski propisi, kao i Konvencija o kibernetičkom kriminalu, koji predstavljaju pravni okvir sustava pružanja usluga informacijskog društva detaljnije su obrađeni u potpoglavlju 3.19. Telekomunikacije i informacijska tehnologija, Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji za 2004. godinu.

Institucionalni okvir

Institucionalni okvir područja pružanja usluga u informatičkom društvu pruža nekoliko nadležnih ministarstva.

Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija ("Narodne novine", broj 48/99, 15/00, 20/00, 199/03), u nadležnost Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske stavljeno je: planiranje, usklađivanje i provođenje razvitka informatičke djelatnosti i njezino povezivanje u cjeloviti informacijski sustav u Republici Hrvatskoj i informatizaciju tijela državne uprave.

Osim navedenog ministarstva, institucionalni okvir područja pružanja usluga u informatičkom društvu pružaju i Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka Republike Hrvatske sa posebno ustrojenom Upravom pošte i telekomunikacija kao osnovnom informatičkom infrastrukturom i posebno ustrojenim Odjelom za razvoj informacijskog društva.

U okviru Uprave za poticanje ulaganja Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva Republike Hrvatske, pripremaju se nacrti prijedloga zakona i drugih propisa iz područja informacijskog društva koje se odnose na primjenu u gospodarstvu Republike Hrvatske.

Uprava za poslove opće uprave Ministarstva pravosuđa priprema i izrađuje nove propise o uredskom poslovanju u cilju prilagodbe sustava uredskog poslovanja potrebama elektroničke uprave, sukladno odgovarajućim propisima Europske unije.

Institucionalni okvir za pružanje usluga u informacijskom društvu, te unutarnje ustrojstvo nadležnih tijela, detaljnije je obrađen u potpoglavlju 3.19. Telekomunikacije i informacijska tehnologija, Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji za 2004. godinu.

U cilju intenziviranja djelovanja sustava pružanja usluga informacijskog društva nužno je izvršiti dodatne napore kroz sustav Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva i Hrvatske gospodarske komore u cilju promicanja i edukacije o osnovnim pojavnim oblicima usluga informacijskog društva, o osnovnim načelima na kojima se temelji pružanje tih usluga te pravima korisnika usluga informacijskog društva. Također će biti nužno stvoriti sigurnosni mehanizam nadzora i kontrole, kako kvalitete pružanja usluga informacijskog društva, tako i pridružene zahtjeve zaštite osobnih podataka, kao i zaštite subjekata u smislu tržišnog natjecanja.

Za brže širenje upotrebe informacijskih tehnologija u svim segmentima društva nužno je osigurati učinkovite mehanizme za ostvarivanje sigurnosti i pouzdanosti računalnih mreža, identifikacije i autorizacije korisnika, zaštite računala i mreže od neovlaštenog pristupa i računalnih virusa, te neželjenih komunikacijskih priopćenja.

Mjere plana provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju za 2004. godinu detaljnije su obrađeni u potpoglavlju 3.19. Telekomunikacije i informacijska tehnologija, Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji za 2004. godinu.

3.3.9. Investicijske usluge

Pravni okvir

U Republici Hrvatskoj investicijske usluge pružaju trgovačka društva u okviru bankarskog sektora, te društva i institucije koje djeluju na tržištu kapitala.

Pravni okvir u kojem djeluju društva uređen je zakonskim propisima za svaku vrstu djelatnosti. To su prije svega Zakon o tržištu vrijednosnih papira ("Narodne novine", broj 84/02), Zakon o investicijskim fondovima ("Narodne novine", broj 107/95, 12/96 i 114/01), Zakon o privatizacijskim investicijskim fondovima ("Narodne novine", broj 109/97 i 114/01), Zakon o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima ("Narodne novine", broj 49/99, 63/00, 103/03), kao i Zakon o bankama ("Narodne novine", broj 84/02) i Zakon o deviznom poslovanju ("Narodne novine", broj 96/03).

Načelno, zakoni uređuju ravnopravni položaj svih ulagatelja bez obzira da li se radi o domaćem ili stranom ulagatelju, rezidentu ili nerezidentu, dok su podzakonskim aktima, u okviru svakog zakona posebice, precizno utvrđena eventualna ograničenja, jednom u odnosu na domaće ulagatelje, drugi put u odnosu na strane ulagatelje. Pravno se ne može govoriti o slobodnom tijeku kapitala za sve, niti o jednakom načinu na koji se pojedine usluge pružaju ulagateljima s obzirom na njihov status rezidenta odnosno nerezidenta.

Institucionalni okvir

Institucija nadležna za donošenje većine zakona iz ovog područja je Ministarstvo financija Republike Hrvatske, dok je za podzakonske akte nadležnost podijeljena između Hrvatske narodne banke za dio koji je vezan uz Zakon o bankama i Zakon o deviznom poslovanju, te Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske vezano uz Zakon o tržištu vrijednosnih papira i Zakon o investicijskim fondovima, odnosno Agencije za nadzor mirovinskih fondova (dalje u tekstu ovog potpoglavlja: HAGENA) vezano uz Zakon o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima.

Jednako tako i nadzor nad sudionicima na tržištu kapitala podijeljen je između Hrvatske narodne banke, Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske i HAGENE, a nadzor se, jednim dijelom, preklapa između više nadzornih tijela.

Infrastruktura pružatelja investicijskih usluga uobičajena je za srednje razvijena tržišta kapitala. Može se čak i ustvrditi da je bolja nego što bi se moglo očekivati s obzirom na opseg usluga koji se očituje u vrijednosti zaključenih poslova.

Burze, ovlaštena društva za trgovanje vrijednosnim papirima, društva za upravljanje investicijskim fondovima i Središnja depozitarna agencija pružaju usluge na način propisan zakonima koji uređuju ovo područje. To su trgovanje vrijednosnim papirima na burzama, upravljanje portfeljem vrijednosnih papira za račun nalogodavatelja, poslovi agenta izdanja i pokrovitelja izdanja za nove emisije vrijednosnih papira, investicijsko savjetovanje, te poslovi skrbništva. Skrbništvo je odlukama Hrvatske narodne banke određeno kao obvezno za ulaganje nerezidenata u vrijednosne papire, ako se ne radi o izravnim ulaganjima.

Osnovni preduvjet za osnivanje investicijskog fonda u Republici Hrvatskoj je osnivanje Društva za upravljanje investicijskim fondovima, koje se osniva kao trgovačko društvo u smislu Zakona o trgovačkim društvima i to kao dioničko društvo ili društvo s ograničenom odgovornošću. Jedno društvo može upravljati s više investicijskih fondova. Društvo dobiva odobrenje za rad od Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske, a dužno je poslovati isključivo u interesu vlasnika udjela ili dioničara fonda.

Investicijski fondovi mogu biti otvoreni i zatvoreni, a na hrvatskom tržištu kapitala djeluje preko trideset investicijskih fondova od kojih je većina otvorenog tipa. Zakonski su propisana brojna ograničenja u pogledu ulaganja fondova da bi se osigurala disperzija ulaganja i smanjio rizik. Ograničenja se odnose na vrste vrijednosnih papira u koje fondovi mogu ulagati, opsega ulaganja, tržišta na kojima mogu kupovati vrijednosne papire, pa sve do toga tko može kupiti udjele u fondu i u kojem postotku.

Središnja depozitarna agencija je institucija u kojoj su pohranjeni gotovo svi nematerijalizirani vrijednosni papiri i kroz koju se obavlja prijeboj i namira svih pravnih poslova zaključenih na tržištu za nematerijalizirane vrijednosne papire (bilo na burzi ili izvan burze) koji su u pohrani u Agenciji. Zakon je odredio da se tek upisom vrijednosnog papira na računu vrijednosnih papira u Agenciji stječe njegovo vlasništvo.

U narednoj 2004. godini za daljnji razvoj usluga tržišta kapitala Središnja depozitarna agencija treba raditi na usuglašavanju pravnog sustava Republike Hrvatske sa pravnom regulativom EU, posebno u dijelu koji se odnosi na skraćivanje roka namire sa T+4 na T+3.

U tom smislu potrebno promijeniti status Središnje depozitarne agencije kod Hrvatske narodne banke u pogledu pristupa Hrvatskom sustavu velikih plaćanja (HSVP).

Daljnjem razvoju tržišta kapitala doprinijelo bi i prihvaćanje kratkoročnih vrijednosnih papira koje izdaje Ministarstvo financija Republike Hrvatske (trezorskih zapisa), u pohranu u sustav Središnje depozitarne agencije, za što je još jedino potrebna suglasnost Ministarstva financija.

No najviše bi daljnjem razvoju doprinijelo daljnje prihvaćanje prakse razvijenih tržišta kapitala i primjena svjetskih standarda koji snažno određuju praksu na globaliziranom tržištu.

Osnovna infrastruktura u pogledu tehnoloških rješenja nije tome prepreka, jer s njom sudionici tržišta kapitala koji pružaju investicijske usluge ulagateljima na domaćem tržištu već raspolažu.

3.3.10. Poslovni nastan

Pravni okvir

Područje poslovnog nastana, na način kako je ovo područje definirano Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica, u odredbama Glave V., Poglavlja II., člancima 48-55 Sporazuma, u Republici Hrvatskoj je sadržano u nekoliko različitih zakonskih propisa. Odredbe o poslovnom nastanu sadržane su prvenstveno u Zakonu o trgovačkim društvima ("Narodne novine", broj 111/1993, 34/1999, 121/1999, 52/2000, 118/2003), ali i drugim zakonskim propisima.

Mogućnost zapošljavanja državljana članica Europske unije i državljana Republike Hrvatske u trgovačkim društvima Zajednice, ili hrvatskim trgovačkim društvima osnovanim na teritoriju RH, ili Zajednice, definirana je člankom 54. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Odredbe se odnose i na zapošljavanje preko trgovačkih društava kćeri i podružnica trgovačkih društava i to u prvom redu na zaposlenike-državljanke neke od zemalja članica Europske unije i državljanke Republike Hrvatske, te na ključno osoblje trgovačkih društava.

Pitanje reguliranja radnih i poslovnih dozvola za strane državljanke propisano je Zakonom o strancima ("Narodne novine", broj 109/2003), s time da spomenute dozvole nisu uvjet za osnivanje i registraciju trgovačkog društva. Zakon o strancima određuje niz izuzetaka od potrebe za izdavanjem radne i poslovne dozvole (članak 95. Zakona).

Ovaj Zakon je usvojen u Hrvatskom saboru 17. srpnja 2003. godine, a primjenjuje se od 01. siječnja 2004. godine, kada su prestale važiti odredbe Zakona o kretanju i boravku stranaca i Zakona o zapošljavanju stranaca.

Zakon o kretanju i boravku stranaca i Zakon o zapošljavanju stranaca nisu regulirali posebno pitanje ulaska i zapošljavanja stranih državljanke kao "ključnog osoblja" u smislu definicije "ključnog osoblja" koja je sadržana u članku 54. stavak 2. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Iz toga proizlazi da je navedenim zakonima pitanje ulaska i zapošljavanja stranaca bilo riješeno jedinstveno bez obzira na njihovo državljanstvo i vrstu posla koje bi obavljali u Republici Hrvatskoj.

Novi Zakon o strancima, po prvi put regulira pitanje zapošljavanja "ključnog osoblja" u smislu definicije iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. U člancima 85. i 87. navedenog Zakona predviđeno je da "ključno osoblje" u trgovačkim društvima i predstavništvima stranih trgovačkih društava iz trećih zemalja može raditi u Republici Hrvatskoj na temelju radne, ili poslovne dozvole. Člankom 95. istog zakona predviđeno je, za razliku od toga, da "ključno osoblje" trgovačkih društava koje je definirano Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju može raditi u Republici Hrvatskoj bez posebne radne dozvole.

"Ključno osoblje" trgovačkih društava koje je definirano Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, iako ne mora imati radnu dozvolu, mora imati reguliran privremeni boravak, sukladno odredbama Zakona o strancima.

U odnosu na odredbe Rezolucije Vijeća Europe o ograničenju pristupa državljana trećih zemalja teritoriju država članica radi zapošljavanja od 20.06.1994. koje se odnose na "ključno osoblje" trećih zemalja, odredbe Zakona o strancima predviđaju sljedeće:

- Zakon kao i Rezolucija propisuju da državljani trećih zemalja ne mogu započeti radom bez valjane radne dozvole;
- za razliku od odredbe navedene Rezolucije, Zakon o strancima predviđa kraći rok trajanja prve radne dozvole, u trajanju od dvije godine;
- Zakon o strancima kao i spomenuta Rezolucija predviđa mogućnost produljenja roka trajanja radne dozvole.

Pitanja relevantna za osnivanje trgovačkih društava, zastupanje, te pravo članstva u upravi i nadzornom odboru trgovačkih društava regulirana su prije svega Zakonom o trgovačkim društvima, dok je postupak osnivanja trgovačkih društava reguliran i Zakonom o sudskom registru.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima koji je usvojen 2003. godine, ne mijenja bitno odredbe koje se odnose na poslovni nastan. Pod uvjetima propisanim zakonom, s domaćim osobama su u poslovanju na području Republike Hrvatske izjednačena inozemna trgovačka društva i trgovci pojedinci.

Poslovni nastan društava kćeri, odnosno pravo započinjanja gospodarskih djelatnosti osnivanjem društava kćeri reguliran je odredbama Zakona o trgovačkim društvima.

Strano trgovačko društvo koje želi u Republici Hrvatskoj započeti obavljanje gospodarske djelatnosti, mora osnovati podružnicu odnosno društvo kćer. Zakon o trgovačkim društvima ne poznaje nikakva dodatna ograničenja u smislu slobode osnivanja društava kćeri i pružanja usluga na području Republike Hrvatske i ne pravi razliku u tretmanu poslovnog nastana društava kćeri trećih zemalja i država članica Europske unije.

Sudskom registru trgovačkog suda je za osnivanje podružnice potrebno u izvorniku i ovjerenom prijevodu na hrvatski jezik, dostaviti sljedeće dokumente:

1. izvod iz registra u kojem je upisan osnivač iz kojeg se vidi njegov pravni oblik i vrijeme kad je upisan u taj registar ili, ako je osnovan u zemlji gdje se ne upisuje u takav registar, valjane isprave o osnivanju javno ovjerene po propisima zemlje u kojoj osnivač ima registrirano sjedište iz kojeg su vidljivi njegov pravni oblik i vrijeme osnivanja;
2. odluka osnivača o osnivanju podružnice;

3. prijepis izjave o osnivanju, društvenog ugovora ili statuta osnivača, javno ovjerenih po propisima zemlje u kojoj osnivač ima registrirano sjedište;
4. javno ovjereni skraćeni posljednji godišnji izvješće osnivača.

Postojanje uzajamnosti u odnosu na mogućnost osnivanja podružnice od strane hrvatskih trgovačkih društava, ili trgovaca pojedinaca u stranoj zemlji, je opći uvjet, s time da se ova odredba ne primjenjuje na osnivača koji ima sjedište u zemlji članici Svjetske trgovinske organizacije. Osnivanje podružnice upisuje se u sudski registar trgovačkog suda.

Da bi strano poduzeće osnovalo trgovačko društvo u Republici Hrvatskoj društvo kćer mora pridonijeti registarskom sudu:

1. izvod iz registra stranog poduzeća iz kojeg se može vidjeti tko je osnivač toga poduzeća, njegov pravni oblik, vrijeme upisa, sjedišta, djelatnost te tko je ovlašten zastupnik;
2. skraćeno godišnje posljednje financijsko izvješće;
3. izjavu osnivača na području Republike Hrvatske da nema nepodmirenih dugova (sve prevedeno na hrvatski jezik od strane ovlaštenog tumača).

Osnivač trgovačkog društva u Republici Hrvatskoj može biti i strana fizička osoba u kojem slučaju nisu potrebni gornji dokumenti nego samo osobni dokumenti osnivača.

Za samo obavljanje prethodnih radnji za osnivanje i registraciju trgovačkog društva, nisu potrebne posebne radne ili poslovne dozvole (članak 85. Zakona o strancima).

U oba slučaja (kada je osnivač strano poduzeće ili strana fizička osoba), za registarski sud su potrebni sljedeći dokumenti:

- prijava;
- odluka o imenovanju direktora;
- izjava direktora da prihvaća imenovanje;
- ovjereni potpis ovlaštene osobe za zastupanje;
- izjava (ako je jedan osnivač) ili društveni ugovor (ako je više osnivača) o osnivanju društva, u kojoj se osim najvažnijih podataka kao što su naziv, sjedište tvrtke i sl., moraju navesti i djelatnosti poslovanja prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti;
- dokaz o uplati temeljnog kapitala
 - od 01.01.2004. primjenjuje se pravilo da za društvo s ograničenom odgovornošću minimalni propisani temeljni kapital iznosi 20.000 kuna, ili 2.676,98 EUR po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan 03.09.2003. (do tada se primjenjuje odredba prema kojoj je najniži iznos temeljnog kapitala u valuti Republike Hrvatske izražena protuvrijednost od 5.000 DEM, ili 2.556,45 EUR);

- o od 01.01.2004. primjenjuje se pravilo prema kojem je za dioničko društvo najniži iznos temeljnog kapitala 200.000,00 kuna, ili 26.769,81 EUR po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan 03.09.2003. (do tada se primjenjuje odredba prema kojoj je najniži iznos temeljnog kapitala u valuti Republike Hrvatske izražena protuvrijednost od 30.000 DEM, ili 15.338,75 EUR).

U dijelu koji se odnosi na specifične djelatnosti trgovačkih društava (banke, društva za osiguranje), postoje posebni propisi koji reguliraju postupak dobivanja posebnih dozvola, odnosno udovoljavanju posebnim uvjetima potrebnim za gospodarsko djelovanje takvih trgovačkih društava na teritoriju Republike Hrvatske.

Zakon o bankama propisuje kako strana banka može pružati bankovne i ostale financijske usluge na području Republike Hrvatske samo preko podružnice. Za dobivanje odobrenja za rad podružnica strane banke dužna je uz zahtjev priložiti Hrvatskoj narodnoj banci određene dokumente (članak 52. Zakona o bankama). Hrvatska narodna banka može zahtijevati da strana banka položi na području Republike Hrvatske određeni novčani iznos ili drugi vid osiguranja kao jamstvo za namiru obveza po poslovima zaključenim na području Republike Hrvatske.

Za osnivanje banke kćeri (subsidiary) strane banke ne postoje nikakva ograničenja u smislu slobode osnivanja i pružanja usluga na području Republike Hrvatske.

Odredbe koje se odnose na pravo započinjanja gospodarske djelatnosti sadržane su, osim u odredbama Zakona o trgovačkim društvima, primjerice i u odredbama Zakona o trgovini, Zakona o obrtu (članak 4-9.) i drugim propisima.

Postupak za dobivanje dozvole za obavljanje obrta kao samostalnog i trajnog obavljanja dopuštenih gospodarskih djelatnosti od strane fizičkih osoba sa svrhom postizanja dobiti, koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom, ili pružanjem usluga na tržištu, te od strane trgovačkih društava koja obavljaju jednu, ili više obrtničkih djelatnosti, ako to ne čine na industrijski način, uređen je odredbama Zakona o obrtu.

Institucionalni okvir

U dijelu koji se odnosi na članak 54. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, kako je naprijed navedeno, od 1. siječnja 2004. godine primjenjuje se novi Zakon o strancima, iz područja nadležnosti Ministarstva unutarnjih poslova, te se u tom pravcu se očekuje daljnje stručno osposobljavanje državnih službenika u cilju pojednostavljenja postupka i olakšavanja primjene novih zakonskih propisa koji se odnose na zapošljavanja ključnog osoblja, što je detaljnije obrađeno u Poglavlju IV. "Administrativni kapacitet" NPPEU za 2004. godinu.

U dijelu koji se odnosi na osnivanje trgovačkih društava, nadležna tijela državne uprave: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, u dijelu koji se odnosi na Zakon o trgovačkim društvima, Zakon o obrtu i Zakon o trgovini; Ministarstvo pravosuđa u svom dijelu nadležnosti; te trgovački sudovi kao sudovi nadležni za

upis trgovačkih društava u sudski registar; nastaviti će pratiti regulativu koja se odnosi na pravo poslovnog nastana u Europskoj uniji.

Potrebno je istaknuti da je u posljednje vrijeme, u dijelu koji se odnosi na ubrzanje postupka registracije trgovačkih društava, postignut vidan napredak.

Daljnje jačanje gore navedenih tijela državne uprave i drugih institucija, koje obuhvaća odgovarajuće stručno osposobljavanje službenika, te sagledavanje mogućnosti za eventualno daljnje unaprjeđenje i pojednostavljenje administrativnih postupaka potrebnih za započinjanje gospodarskih djelatnosti, predstavlja prioritet institucionalnog razvoja u 2004. godini.

Obzirom na kontinuitet procesa usklađivanja našeg zakonodavstva s propisima Europske unije u cjelini, pa tako uključujući i područje prava poslovnog nastana, nadležna tijela državne uprave će tijekom 2004. godine pristupiti izradi:

- analize razlike između tretmana u pogledu poslovnog nastana društava kćeri trgovačkih društava u pravu RH i prava poslovnog nastana unutar Zajednice, te
- analize razlike između tretmana u pogledu poslovnog nastana društava kćeri stranih trgovačkih društava s poslovnim nastanom na teritoriju Republike Hrvatske i tretmana kojeg Zajednica daje društvima kćerima stranih trgovačkih društava s poslovnim nastanom na njenom teritoriju.

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok proved.	Nositelji
Izraditi analizu razlike između tretmana u pogledu poslovnog nastana društava kćeri trgovačkih društava u RH i prava poslovnog nastana unutar Zajednice (čl. 49. SSP)	3/2004	MP MGRIP MFIN
Izraditi analizu razlike između tretmana u pogledu poslovnog nastana društava kćeri stranih trgovačkih društava s poslovnim nastanom na teritoriju RH i tretmana kojeg Zajednica daje društvima kćerima stranih trgovačkih društava s poslovnim nastanom na njenom teritoriju (čl. 49. SSP)	3/2004	MP MGRIP MFIN

Izradom ovih analiza biti će omogućeno potpunije sagledavanje stupnja usklađenosti našeg zakonodavstva s pravom Europske unije u pogledu prava poslovnog nastana društava kćeri trgovačkih društava.

3.4. SLOBODA KRETANJA KAPITALA

Ovo potpoglavlje u kojem se obrađuje sloboda kretanja kapitala, obuhvaća pitanja koja se odnose na kretanje kapitala i tekuća plaćanja, osiguranje i vrijednosne papire, sprječavanje pranja novca te plaćanja i podmirenja.

3.4.1. Pravni okvir

Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica, područje slobode kretanja kapitala uređeno je u slijedećim dijelovima: Glava V. Kretanje radnika, poslovni nastan, pružanje usluga, kapital, Poglavlje IV. Tekuća plaćanja i kretanje kapitala, članci 59. – 61.; Glava VI., članak 69.; Glava VIII., članak 84. Bankarstvo, osiguranje i ostale financijske usluge i članak 85. Poticanje i zaštita ulaganja.

Pravni okvir područja kretanja kapitala i tekućih plaćanja Europske unije određen je u Trećem dijelu UEZ-a koji govori o Politici Zajednice, a odnosi se na: Glavu III. Slobodno kretanje osoba, usluga i kapitala, Poglavlje 4. Kapital i plaćanje, članci 56. – 60. (bivši članci 73b. – 73g.); te Glavu VI. Zajednička pravila o tržišnom natjecanju, oporezivanju i ujednačavanju zakona, Poglavlje 3. Ujednačavanje zakona, članak 95. (bivši članak 100a.).

3.4.1.1. Kretanje kapitala i tekuća plaćanja

Osim Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, u Republici Hrvatskoj su u primjeni Ugovori o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i zemalja EFTA-e (Island, Lihtenštajn, Norveška, Švicarska), CEFTA-e, Bosne i Hercegovine, Republike Albanije, Srbije i Crne Gore, Republike Litve, Republike Makedonije, Republike Moldove (pregovori u tijeku), te Republike Turske. Ovi Ugovori sadrže odredbe koje se odnose na slobodu tekućih plaćanja u skladu s člankom VIII. Statuta Međunarodnog monetarnog fonda.

Na snagu su stupili i Ugovori o uzajamnom poticanju i zaštiti ulaganja koje je Republika Hrvatska potpisala s: Republikom Albanijom, Rumunjskom, Republikom Čile, Argentinskom Republikom, Republikom Poljskom, Portugalskom Republikom, Slovačkom Republikom, Republikom Turskom, Bosnom i Hercegovinom, Republikom Mađarskom, Francuskom Republikom, Republikom Bugarskom, SAD-om, Helenskom Republikom, Talijanskom Republikom, Kanadom, Republikom Austrijom, Državom Kuvajt, Ujedinjenim Kraljevstvom Velike Britanije i Sjeverne Irske, SR Njemačkom, Kraljevinom Španjolskom, Arapskom Republikom Egipat, Kraljevinom Nizozemskom, SR Jugoslavijom, Republikom Finskom, Hašemitskom Kraljevinom Jordan, Kraljevinom Danskom. Navedeni Ugovori sadrže i odredbe koje se odnose na prijenose sredstava kod izravnih ulaganja.

Osim ovih izvora, područje slobode kretanja kapitala, uključujući i tekuća plaćanja, razrađena su i u Statutu Međunarodnog monetarnog fonda koji je Republika Hrvatska prihvatila Zakonom o prihvaćanju članstva Republike

Hrvatske u Međunarodnom monetarnom fondu i drugim međunarodnim financijskim organizacijama na temelju sukcesije ("Narodne novine", broj 89/92). Statut Međunarodnog monetarnog fonda ("Narodne novine, Međunarodni ugovori", broj 3/92) u članku VIII. govori o izbjegavanju ograničenja na tekuća plaćanja država članica Međunarodnog monetarnog fonda.

Platni promet u zemlji uređen je Zakonom o platnom prometu u zemlji ("Narodne novine", broj 117/01), te podzakonskom regulativom koja proizlazi iz odredbi ovoga Zakona. Sukladno navedenom Zakonu nositelji poslova platnog prometa u zemlji jesu Hrvatska narodna banka i banke, odnosno depozitne institucije te jedino one mogu obavljati poslove platnog prometa definirane Zakonom. Propisano je da su računi za obavljanje platnog prometa transakcijski te da se na njima evidentiraju novčani primitci i izdatci te saldo. Račune svih pravnih i fizičkih osoba otvaraju i vode banke, a račune banaka i račune Republike Hrvatske otvara i vodi Hrvatska narodna banka. Sukladno Zakonu sudionik mora imati najmanje jedan račun za redovno poslovanje, jer je obvezan novčana sredstva voditi na računu i plaćati preko računa, ali može, prema svom izboru, imati otvorene račune i kod više banaka. Zastupljeni su svi oblici plaćanja: bezgotovinski, gotovinski i obračunski, a Zakonom su propisani uvjeti, rokovi i načini izvršenja plaćanja. Hrvatska narodna banka, sukladno odredbama Zakona, regulira i nadzire sustav platnog prometa u zemlji. Za provođenje Zakona o platnom prometu u zemlji nije bilo potrebno angažiranje sredstava državnog proračuna.

Platni promet s inozemstvom uređen je Zakonom o deviznom poslovanju ("Narodne novine", broj 96/03 – u nastavku teksta Zakon) koji je stupio na snagu 18. lipnja 2003. godine. Stupanjem na snagu Zakona prestali su važiti: Zakon o osnovama deviznog sustava, deviznog poslovanja i prometu zlata ("Narodne novine", broj 91A/93, 36/98 i 32/01), Zakon o kreditnim poslovima s inozemstvom ("Narodne novine", broj 43/96), Uredba o utvrđivanju roka iz članka 3. Stavka 1. Zakona o kreditnim poslovima s inozemstvom ("Narodne novine", broj 62/01), te podzakonski propisi donijeti na temelju tih zakona. Također, stupanjem na snagu Zakona, prestaju važiti i članak 41., članak 64. i članak 73. stavak 2. Zakona o trgovini ("Narodne novine", broj 11/96, 75/99, 76/99, 62/01, 109/01 i 49/03. – pročišćeni tekst), te podzakonski propisi doneseni na temelju članka 41. Zakona o trgovini (Odluka o obavljanju kompenzacijskih poslova s inozemstvom, "Narodne novine", broj 54/97).

Osnovni cilj Zakona o deviznom poslovanju jest omogućavanje boljih uvjeta poslovanja gospodarskim subjektima, te prilagođavanje propisa i prakse kriterijima Europske unije.

Osnovne novine Zakona o deviznom poslovanju su:

- Liberalizacija pojedinih segmenata kapitalnog računa sukladno čl. 59., 60. i 61. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju;
- Podjela poslova na: tekuće (sukladno čl. VIII. Statuta MMF-a) i kapitalne (sukladno Direktivi 88/361/EEC);
- Izostavljanje područja prometa zlata;

- Reguliranje statusa podružnica stranih društava registriranih u Republici Hrvatskoj (podružnice) kao rezidenata te predstavništva stranih društava u Republici Hrvatskoj kao nerezidenta;
- Definiranje i razrada kapitalnih poslova koji obuhvaćaju: izravna ulaganja, ulaganja u nekretnine, poslove s vrijednosnim papirima na tržištu kapitala, poslove s vrijednosnim papirima na tržištu novca, poslove s udjelima u investicijskim fondovima, kreditne poslove, depozitne poslove, plaćanja na osnovi ugovora o osiguranja i jednostrane prijenose imovine;
- Definiranje i razrada izravnih ulaganja;
- Liberalizacija transfera kapitala rezidenata u inozemstvo radi stjecanja nekretnina ukoliko su podmirene zakonom propisane obveze u Republici Hrvatskoj, što je do sada bilo zabranjeno;
- Liberalizacija ulaganja rezidenata u vrijednosne papire u inozemstvu na tržištu kapitala;
- Podjela poslova s vrijednosnim papirima na tržište kapitala i tržište novca;
- Definiranje i razrada kreditnih poslova, statusa ugovornih osoba, uvjeta njihova sklapanja i obveza izvješćivanja;
- Ukidanje obveze pravnih osoba da devize stečene vanjskotrgovinskim poslom naplate i unesu u zemlju u roku od 150 dana, uz mogućnost jednokratnog produljenja tog roka za 60 dana;
- Omogućavanje Hrvatskoj narodnoj banci da obavlja platni promet s inozemstvom za potrebe Republike Hrvatske kao što je to praksa u većini razvijenih europskih zemalja;
- Obvezivanje ovlaštenih mjenjača da u svom radu koriste zaštićeni računalni program za obavljanje mjenjačkih poslova kako bi se suzbila uočena porezna evazija;
- Obveza međusobnog izvješćivanja tijela ovlaštenih za nadzor deviznog poslovanja čime se želi doprinijeti pravodobnoj i efikasnijoj kontroli;

Direktive Europske unije koje su korištene pri izradi Zakona jesu:

- Direktiva broj 88/361/EEC o primjeni članka 67. Sporazuma o osnivanju Europske zajednice;
- Direktiva broj 97/5/EC o prekograničnim kreditnim transferima;
- Direktive broj 91/308/EEC i 01/97/EC o sprječavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca.

Za donošenje i provođenje Zakona o deviznom poslovanju nije bilo potrebno angažirati sredstva iz državnog proračuna.

3.4.1.2. Osiguranje

Pravni okvir sustava osiguranja u Republici Hrvatskoj definiran je Zakonom o osiguranju ("Narodne novine", broj 09/94, 20/97, 46/97 – pročišćeni tekst, 116/99, 11/02) i Zakonom o posredovanju i zastupanju u osiguranju ("Narodne novine", broj 27/99).

Područje osiguranja detaljno je obrađeno u potpoglavlju 3.3.5. Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji za 2004. godinu.

3.4.1.3. Vrijednosni papiri

Osnovni zakon koji regulira područje vrijednosnih papira je Zakon o tržištu vrijednosnih papira ("Narodne novine", broj 84/02).

Investiranjem u vrijednosne papire mogu se baviti sva dionička društva koja u tom pogledu mogu ulagati u vrijednosne papire u skladu sa svojom poslovnom politikom. Kada govorimo o onim trgovačkim društvima koja isključivo i jedino kao predmet svoga poslovanja mogu imati ulaganje u vrijednosne papire tu razlikujemo investicijske fondove, mirovinske fondove, osiguravajuća društva i dijelom banke. Kada govorimo o ograničenjima koja vrijede za investicijske fondove a koja su određena Zakonom o investicijskim fondovima, razlikujemo otvorene od zatvorenih investicijskih fondova kojima upravljaju društva za upravljanje fondovima.

Tako je odredbama članka 10. Zakona o investicijskim fondovima propisano:

1. U vrijednosne papire jednog izdavatelja ne smije se uložiti više od 5% vrijednosti investicijskog fonda, ali se izuzetno može u vrijednosne papire jednog izdavatelja uložiti do 10% vrijednosti investicijskog fonda, pod uvjetom da ukupna vrijednost takvih vrijednosnih papira drugih izdavatelja ne prelazi 40% vrijednosti investicijskog fonda. Obveznice država članica Europske unije i drugih država članica OECD-a, glede tih ograničenja, računaju se samo s polovicom vrijednosti.
2. Obveznice istog izdavatelja otvoreni investicijski fond može stjecati samo ako njihov ukupni nominalni iznos ne prelazi 10 % od ukupnog nominalnog iznosa svih obveznica istog izdavatelja, ako su u optjecaju.
3. Dionice istog izdavatelja mogu se stjecati za otvoreni investicijski fond samo ako pravo glasa društva iz dionica istog izdavatelja ne prelaze 10% od svih prava glasa iz dionica tog izdavatelja. To ne važi u slučajevima iz članka 8. stavka 3. točke 2. ovoga Zakona.
4. Depoziti u financijskim institucijama i druga novčana sredstva investicijskog fonda smiju iznositi najviše do 49% vrijednosti investicijskog fonda.
5. U depozitnoj banci dopušteno je držati najviše do 50% novčanih sredstava.
6. Dužničke vrijednosne papire koje izdaje Republika Hrvatska ili za koje garantira Republika Hrvatska fond smije stjecati bez ograničenja.
7. Ograničenja iz stavka 4. ne odnose se na investicijski fond čija je djelatnost raspolaganje novčanim depozitima.

Temeljem članka 27a. Zakona, otvoreni investicijski fond ne smije stjecati nekretnine. Što se tiče adekvatnosti kapitala, napominjemo da se ulagati može u vrijednosne papire koji su uvršteni u službeni kotaciju burzi ili na uređenim tržištima otvorenim za javnost, pri čemu se ta adekvatnost kapitala određuje Zakonom koji reguliraju tržište vrijednosnih papira i pravilima burze i drugih uređenih tržišta otvorenim za javnost. Što se tiče adekvatnosti

kapitala fonda, napominjemo da je fond, odnosno društvo za upravljanje fondom, dužno dostavljati financijska izvješća sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima i članku 5. Zakona o investicijskim fondovima.

Ostala pitanja koja se odnose na područje vrijednosnih papira razrađena su u potpoglavljima 3.3.6., a manjim dijelom i u potpoglavlju 3.5.1. Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji za 2004. godinu.

3.4.2. Institucionalni okvir

Regulativa i nadzor nad sustavom platnog prometa u zemlji u nadležnosti je Hrvatske narodne banke. Zakonom o platnom prometu u zemlji uređuju se temeljna pitanja, a Hrvatska narodna banka donosi podzakonske propise kojima se regulira njihova provedba.

Hrvatska narodna banka propisuje i nadzire sustave za obračun međubankovnih platnih transakcija, te načine namire na računima banaka na osnovi plaćanja izvršenih preko međubankovnih sustava.

Kod platnog prometa s inozemstvom, Hrvatska narodna banka, sukladno Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci ("Narodne novine", broj 36/01), prati kretanja kapitala i tekuća plaćanja, odnosno vodi statistiku platnog prometa s inozemstvom i statistiku platne bilance.

Nadzor nad poslovanjem u skladu s Zakonom o deviznom poslovanju obavljaju Hrvatska narodna banka i Ministarstvo financija - Devizni inspektorat Republike Hrvatske i Carinska uprava Republike Hrvatske, svatko u svojoj nadležnosti, a sukladno zakonima kojima su ove institucije osnovane i koji određuju njihove poslove, odnosno Zakon o Hrvatskoj narodnoj banci, Zakon o Deviznom inspektoratu Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 33/92) i Carinski zakon ("Narodne novine", broj 78/99, 94/99, 117/99, 73/00, 92/01, 47/03).

3.4.3. Sprječavanje pranja novca

3.4.3.1. Pravni okvir

Zakon o sprječavanju pranja novca ("Narodne novine", broj 69/97) koji je stupio na snagu 01. studenog 1997., postavio je temelje za razvoj preventivnog sustava u području sprječavanja i otkrivanja pranja novca.

Na području sprječavanja pranja novca, u Europskoj uniji je prihvaćena 04. prosinca 2001. nova Direktiva 2001/97/EC o sprječavanju upotrebe financijskog sektora u svrhu pranja novca (u nastavku teksta: Direktiva 2001/97/EC), koja je dopunila do tada važeću Direktivu 91/308/EEC.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca ("Narodne novine", broj 117/03) stupio je na snagu 01. kolovoza 2003. godine, a primjenjuje se od 01. siječnja 2004. godine.

Pravilnik o provedbi Zakona o sprječavanju pranja novca stupio je na snagu 09. prosinca 2003. godine, a primjenjuje se od 01. siječnja 2004. godine.

Potreba za usklađenjem odredaba Zakona o sprječavanju pranja novca (dalje u tekstu: ZSPN) s Direktivom 2001/97/EC, imala je za cilj cjelovito usklađivanje hrvatskog zakonodavstva s područja sprječavanja pranja novca s europskim zakonodavstvom.

Zakonom o izmjenama i dopunama ZSPN-a dodatno su pravno uređena određena pitanja u području prevencije pranja novca, odnosno aktivnije uključivanje i drugih obveznika i profesija u poduzimanju mjera za sprječavanje pranja novca, koji bi mogli biti korišteni za pranje novca, kao što su:

- obveznici koji imaju podružnice u inozemstvu, ili koji imaju u većinskom vlasništvu, ili pod kontrolom financijske institucije u inozemstvu;
- drugi subjekti koji u okviru svojih djelatnosti provode određene financijske aktivnosti – transakcije, kao što su odvjetnici, odvjetnička društva, javni bilježnici, odnosno drugi subjekti koji imaju uvid u određene transakcije (revizorske tvrtke, ovlaštene revizore i pravne ili fizičke osobe koje obavljaju računovodstvene poslove, ili poslove poreznog savjetovanja);
- proširen je i krug obveznika na stambene štedionice, mirovinske fondove i društva za upravljanje mirovinskim fondovima, zatim pravne i fizičke osobe koje obavljaju poslove u svezi s organiziranjem i provođenjem dražbi.

Osim navedenog, Zakonom o izmjenama i dopunama ZSPN-a uređena su i pitanja:

- identifikacije domaćih i stranih pravnih osoba, odnosno stvarnih vlasnika i članova Uprave trgovačkih društava (beneficial owner);
- povećan je limit od 105.000,00 kuna na 200.000,00 kuna kod prijave Uredu gotovinskih i povezanih gotovinskih transakcija od strane obveznika;
- nadzora nad primjenom ZSPN-a, na način da su izričito određena nadzorna tijela po pojedinim sektorima, koja će preuzeti odgovornost za provedbu ZSPN-a, svaka u svom sektoru.

Obveznici su Uredu dužni, na Zakonom propisani način, dostavljati obavijesti o:

- transakcijama koje se obavljaju gotovim novcem, stranom valutom, vrijednosnim papirima, plemenitim kovinama i draguljima ako je vrijednost transakcije 200.000,00 kuna, ili veća;
- povezanim gotovinskim transakcijama koje ukupno dosežu vrijednost 200.000,00 kuna, ili veću;
- transakcijama kada se radi o poslovima životnog osiguranja ako godišnji zbroj premija za životno osiguranje prelazi 40.000,00 kuna;

- svim drugim gotovinskim, ili negotovinskim transakcijama, ako postoji sumnja da se radi o pranju novca;
- Carinska uprava RH obvezna je Ured obavijestiti o prekograničnom prijenosu gotovine ili čekova, u domaćoj ili stranoj valuti, u vrijednosti od 40.000,00 kuna, ili većoj.

3.4.3.2. Institucionalni okvir

Ured za sprječavanje pranja novca ustrojen je u okviru Ministarstva financija kao samostalna unutarnja ustrojstvena jedinica, odnosno kao financijsko-obavještajna jedinica (FIU-Financial Intelligence Unit) administrativnog tipa koja obavlja poslove utvrđene ZSPN-om. Organizacijski i funkcionalno Ured je sastavljen je od dva odjela: Odjela za analitiku i Odjela za prevenciju.

Sadržaj aktivnosti za 2004. godinu

Prioritet u sljedećoj godini svakako predstavlja on-line povezivanje Ureda i obveznika, radi brže dostave i obrade podataka o transakcijama i njihove sigurnosti, a sve u cilju što učinkovitije borbe u sprječavanju i otkrivanju pranja novca odnosno sprječavanje financiranja terorizma. Troškovi uvođenja on-line povezivanja između Ureda i obveznika te cjelokupne programske podrške, iznose cca 1.500.000,00 kuna, a osigurat će se kroz CARDS Program.

3.4.4. Plaćanja i podmirenja

3.4.4.1. Pravni okvir

Pravni okvir za područje plaćanja i namirenja već je detaljno obrađen u potpoglavlju 3.4.1. Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji za 2004. godinu.

Platni promet u zemlji uređen je Zakonom o platnom prometu u zemlji ("Narodne novine", broj 117/01), te podzakonskom regulativom koja proizlazi iz odredbi ovoga Zakona.

Platni promet s inozemstvom uređen Zakonom o deviznom poslovanju ("Narodne novine", broj 96/03) koji je stupio na snagu 18. lipnja 2003. godine.

Na temelju Zakona o deviznom poslovanju donesene su:

- Odluka o uvjetima i načinu obavljanja platnog prometa s inozemstvom (primjenjivati će se od 01. siječnja 2005. godine, a donesena je na temelju čl. 32. Zakona, "Narodne novine", broj 146/03),
- Odluka o plaćanju i naplati u stranim sredstvima plaćanja u zemlji (čl. 15. Zakona, "Narodne novine", broj 146/03),
- Odluka o načinu i uvjetima pod kojima rezidenti u poslovanju s nerezidentima mogu primiti naplatu ili izvršiti plaćanja u gotovini u kunama, stranoj gotovini i čekovima (čl. 34. Zakona, "Narodne novine", broj 146/03),

Odlukom o uvjetima i načinu obavljanja platnog prometa s inozemstvom, određuju se uvjeti i način obavljanja platnog prometa između rezidenata i nerezidenata, platnog prometa preko računa nerezidenata u bankama sa sjedištem u RH, bez obzira na to obavlja li se plaćanje ili prijenos u stranoj valuti ili u kunama, te plaćanja i prijenosa stranih sredstava plaćanja između računa rezidenata. Uputu za provedbu ove Odluke, s detaljno reguliranom tehnikom obavljanja platnog prometa s inozemstvom po tekućim i kapitalnim poslovima, izradit će i donijeti Hrvatska narodna banka do kraja 2004. godine.

Odlukom o plaćanju i naplati u stranim sredstvima plaćanja u zemlji, određeni su poslovi u kojima su dopušteni plaćanje i naplata u stranim sredstvima plaćanja između rezidenata te između rezidenata i nerezidenata u RH.

Odlukom o načinu i uvjetima pod kojima rezidenti u poslovanju s nerezidentima mogu primiti naplatu ili izvršiti plaćanja u gotovini u kunama, stranoj gotovini i čekovima, određeni su način i uvjeti pod kojima rezidenti u poslovanju s nerezidentima mogu primiti naplatu, ili izvršiti plaćanje u gotovini u kunama, stranoj gotovini i čekovima.

Sadržaj aktivnosti za 2004. godinu

Tijekom 2003. godine donesena je Odluka o načinu obavljanja platnog prometa s inozemstvom, koja će se početi primjenjivati 01. siječnja 2005. godine.

U cilju daljnje razrade odredbi ove Odluke, tijekom 2004. godine planira se donošenje Upute o provedbi Odluke o uvjetima i načinu obavljanja platnog prometa s inozemstvom.

Ovom Uputom biti će izvršeno daljnje usklađivanje s propisima Europske unije i to:

- daljnje usklađivanje s odredbama Direktive Europskog parlamenta i Vijeća br. 97/5/EC od 27.01.1997. o prekograničnim kreditnim transferima;
- daljnje, potpuno, usklađivanje s odredbama Direktive Vijeća br. 91/308/EEC o sprječavanju korištenja financijskog sustava za pranje novca od 10.07.1991. i njenim izmjenama i nadopunama u Direktivi Europskog parlamenta i Vijeća br. 01/97/EEC od 04.12.2001.

3.4.4.2. Institucionalni okvir

Hrvatska narodna banka nadležna je za nadzor i regulativu sustava platnog prometa u zemlji.

Hrvatska narodna banka nadležna je također za donošenje propisa i nadzor sustava za obračun međubankovnih platnih transakcija, te načina namirenja na računima banaka na osnovi plaćanja izvršenih preko međubankovnih sustava.

U okviru svojih posebnih nadležnosti, nadzor nad poslovanjem u skladu s Zakonom o deviznom poslovanju obavljaju Hrvatska narodna banka i Ministarstvo financija - Devizni inspektorat Republike Hrvatske i Carinska uprava Republike Hrvatske.

Institucionalni okvir za plaćanja i namirenja obrađen je detaljnije u potpoglavlju 3.4.2. Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji za 2004. godinu.

Plan provedbe SSP-a

Zakon o deviznom poslovanju djelomično je usklađen s *acquis communautaire*om, a ograničenja određenih kapitalnih poslova, koja su ostala na snazi, će se u skladu s rokovima iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju ukinuti u roku od četiri godine nakon njegova stupanja na snagu, a potpuna liberalizacija kapitalnih transakcija mora se omogućiti do postizanja punopravnog članstva Republike Hrvatske Europskoj uniji. Također, po isteku roka od četiri godine, Vijeće za stabilizaciju i pridruživanje utvrditi će načine potpune primjene pravila Zajednice o kretanju kapitala.

Zakon o deviznom poslovanju je usklađen sa direktivama Europske unije kojima se određuje zakonodavni okvir liberalizacije kapitalnih transfera te s odredbama SSP-a koje se odnose na liberalizaciju pojedinih segmenata kapitalnog računa, pri čemu se vodilo računa da se postigne i zadrži makroekonomska stabilnost u Republici Hrvatskoj.

U odnosu na kretanje kapitala s obzirom na stjecanje prava vlasništva, potrebno je istaknuti da Zakon o trgovačkim društvima ("Narodne novine", broj 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03) ne razlikuje pravne osobe prema sjedištu osnivača, pa tako već sada postoji mogućnost da društva kćeri trgovačkih društava Zajednice osnovana u Republici Hrvatskoj, stječu vlasništvo bez ograničenja postavljenih stranim osobama Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01). Sukladno odredbama Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, strane fizičke i pravne osobe mogu, pod pretpostavkom uzajamnosti, stjecati vlasništvo nekretnina na području Republike Hrvatske uz suglasnost ministra vanjskih poslova Republike Hrvatske, po prethodno pribavljenom mišljenju ministra pravosuđa Republike Hrvatske.

U 2004. godini Hrvatska narodna banka utvrdit će dinamiku daljnje liberalizacije kapitalnih transakcija.

Tijekom 2004. godine će se na temelju makroekonomskih pokazatelja nastaviti analiza utjecaja ukidanja pojedinih kapitalnih ograničenja na makroekonomsku stabilnost Republike Hrvatske, te će se na temelju rezultata analize donositi odluke o daljnjoj liberalizaciji kapitalnog računa.

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
izraditi analizu mogućnosti potpune primjene pravila o kretanju kapitala u skladu s pravilima EU (čl. 61. st. 1.)	12/2004	MFIN, HNB

3.5. PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA

Ovo potpoglavlje obuhvaća pravo trgovačkih društava, računovodstva i revizije, te intelektualno, industrijsko i trgovačko vlasništvo.

3.5.1. Pravo trgovačkih društava

Pravni okvir

Područje prava trgovačkih društava je između Republike Hrvatske i Europskih Zajednica i njihovih država članica uređeno odredbama Glave V., Poglavlja II. (članci 48-55.) Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica.

Obveza usklađivanja prava proizlazi iz Glave VI., članka 69. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Zakon o trgovačkim društvima ("Narodne novine", broj 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03), koji se počeo primjenjivati od 01. siječnja 1995. godine predstavlja temeljni zakon kojim se u Republici Hrvatskoj uređuje područje prava trgovačkih društava.

Na svojoj sjednici održanoj 14. srpnja 2003. godine, Hrvatski sabor je usvojio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima ("Narodne novine", broj 118/03). Zakon je stupio na snagu 01. kolovoza 2003. godine, a primjenjuje se od 01. siječnja 2004. godine.

Ovim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima izvršeno je daljnje usklađivanje područja prava trgovačkih društava s *acquis communautaire*om Europske unije koji regulira ovu materiju, sukladno obvezama preuzetim iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, te Privremenog sporazuma o trgovinskim i s njima povezanim pitanjima između Republike Hrvatske i Europske zajednice.

Na taj način područje prava trgovačkih društava u Republici Hrvatskoj u velikoj je mjeri usklađeno sa slijedećim propisima Europske unije:

- Prvom direktivom Vijeća 68/151/EEC od 09. ožujka 1968. o koordinaciji zaštitnih mehanizama koje, u svrhu zaštite interesa članica i ostalih, države članice zahtijevaju od društava u smislu stavka 2. članka 58. Ugovora, s ciljem ujednačavanja takvih zaštitnih mehanizama u Zajednici;
- Drugom direktivom Vijeća 77/91/EEC od 13. prosinca 1976. o koordinaciji zaštitnih mehanizama koje, u svrhu zaštite interesa članica i ostalih, države članice zahtijevaju od društava u smislu stavka 2. članka 58. Ugovora, s obzirom na osnivanje "javnih društava s ograničenom odgovornošću" i održavanje i promjenu njihovog kapitala, a s ciljem ujednačavanja tih zaštitnih mehanizama;

- Trećom direktivom Vijeća 78/855/EEC od 09. listopada 1978. koja se temelji na članku 54 (3) (g) Ugovora, a odnosi se na spajanja "javnih društava s ograničenom odgovornošću";
- Šestom direktivom Vijeća 82/891/EEC od 17. prosinca 1982. koja se temelji na članku 54. (3) (g) Ugovora, a odnosi se na spajanja "javnih društava s ograničenom odgovornošću";
- Jedanaestom direktivom Vijeća 89/666/EEC od 21. prosinca 1989. koja se odnosi na zahtjeve za otkrivanje podataka u svezi podružnica koje su otvorile neke vrste društava u državama članicama u skladu sa zakonima druge države;
- Dvanaestom direktivom Vijeća 89/667/EEC od 21. prosinca 1989. u svezi s "privatnim društvima s ograničenom odgovornošću sastavljenim od jednog člana" i
- Uredbom Vijeća (EEZ) 2137/85 od 25. srpnja 1985. o Europskoj ekonomskoj interesnoj grupaciji (EEIG).

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima ostale su neusklađene odredbe našeg Zakona s onim odredbama gore navedenih propisa Europske unije, koje se odnose isključivo na države članice, pa u ovom trenutku nisu mogle ni biti predmet usklađivanja, tako da će se potpuno usklađivanje i s tim odredbama provesti trenutkom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

S manjim dijelom gore navedenih propisa provedeno je djelomično usklađivanje, tako da su primjerice djelomično usklađene odredbe članka 5. Druge direktive Vijeća 77/91/EEC (nije bilo potrebno potpuno usklađivanje jer po našem pravu društvo može osnovati i jedan osnivač), kao i odredbe članka 28. Druge direktive Vijeća 77/91/EEC (odredba nije u potpunosti preuzeta, ali našim Zakonom o trgovačkim društvima nije zabranjena njena primjena koja se može provesti u praksi). Navedene djelomično usklađene odredbe Zakona, biti će u potpunosti usklađene pristupanjem Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima u velikoj je mjeri izvršeno usklađivanje s odredbama Šeste direktive Vijeća 82/891/EEC, na način da je u Zakon o trgovačkim društvima unesena čitava nova glava VII. a., pod nazivom Podjela društva kapitala.

U svezi Uredbe Vijeća 2137/85 o europskoj interesnoj grupaciji (EEIG) i Statuta Europskog trgovačkog društva (SE), potrebno je istaknuti da se radi o pravno ustrojbenim oblicima trgovačkih društava koja su u pravu Europske unije uređena Uredbama, pa i nema potrebe za unošenjem odredbi o takvim društvima u nacionalno zakonodavstvo država članica.

Ipak, najnovijim izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima u velikoj mjeri je izvršeno usklađivanje našeg prava trgovačkih društava s odredbama Uredbe o europskoj interesnoj grupaciji. Tako je u hrvatsko nacionalno zakonodavstvo uvedeno gospodarsko interesno udruženje kao zaseban oblik trgovačkog društva, čime se ono ustrojjava na način kako je europska interesna grupacija ustrojena Uredbom Vijeća 2137/85 od 25. srpnja 1985. Predmetnim izmjenama i dopunama, Zakon o trgovačkim društvima ostao je neusklađen samo sa

manjim dijelom odredbi Uredbe Vijeća 2137/85, i to odredbom članka 3. stavak 2. točke c) i d) Uredbe, te odredbama članka 10-14. Uredbe, koje će se pristupanjem Republike Hrvatske Europskoj uniji neposredno primjenjivati.

Osim Zakona o trgovačkim društvima kao temeljnog propisa kojim se uređuje pravo trgovačkih društava u Republici Hrvatskoj, ovo područje je uređeno i posebnim propisima kojim se uređuju pojedini dijelovi predmetne materije, kao što su ustroj i vođenje sudskog registra za trgovačka društva, postupak izdavanja vrijednosnih papira i preuzimanje dioničkih društava.

Zakon o sudskom registru ("Narodne novine", broj 01/95, 57/96, 01/98, 30/99, 45/99) je nakon Zakona o trgovačkim društvima najznačajniji propis kojim se uređuje područje prava trgovačkih društava. Ovim zakonom uređuje se osnivanje, ustroj i vođenje sudskog registra za trgovačka društva i trgovce pojedince, ustanove, zajednice ustanova i druge osobe za koje je upis propisan zakonom, te postupak u registarskim stvarima.

Zakonom o tržištu vrijednosnih papira ("Narodne novine", broj 84/02) uređuju se ustrojstvo, djelokrug i nadležnost Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske, postupak izdavanja vrijednosnih papira, poslovi s vrijednosnim papirima, položaj osoba ovlaštenih za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima, uvjeti za organizirano javno trgovanje vrijednosnim papirima, zaštita ulagatelja i nositelja prava iz vrijednosnih papira, nematerijalizirani vrijednosni papiri te ustrojstvo i ovlaštenja Središnje depozitarne agencije, burzi i uređenih javnih tržišta. Ovo područje je detaljnije opisano u Poglavlju 3.3.6. Nacionalnog programa za pridruživanje Europskoj uniji za 2004. godinu.

Zakonom o preuzimanju dioničkih društava ("Narodne novine", broj 84/02, 87/02, 120/02), uređuju se i definiraju uvjeti za davanje ponude za preuzimanje dioničkih društava – izdavatelja, postupci kod stjecanja dionica iznad određenog iznosa, prava i obveze sudionika u postupku preuzimanja dioničkih društava, zajedničko djelovanje pravnih i fizičkih osoba u cilju zaštite interesa dioničara, sankcije u slučaju neobjavlivanja ponuda za preuzimanje, te nadzor nad provođenjem postupka preuzimanja dioničkih društava. Predmetnim zakonom se uvodi i pojam konkurentne ponude čime se daje mogućnost da svaka pravna ili fizička osoba u vrijeme trajanja osnovne ponude za preuzimanje podnese konkurentnu ponudu. Pri izradi ovog Zakona korištene su glavne zamisli iz Prijedloga za 13. Direktivu o trgovačkim društvima ("Proposal for a Thirteenth Directive on company law concerning takeover bids" / "Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on takeover bids"). Ovo područje opisano je i u potpoglavlju 3.3.6. Nacionalnog programa za pridruživanje Europskoj uniji za 2004. godinu.

Institucionalni okvir

Tijekom 2003. godine Ministarstvo gospodarstva Republike Hrvatske kao nadležno ministarstvo, odnosno njegova Uprava za industriju i privatizaciju, bila je stručni nositelj Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima ("Narodne novine", broj 118/03), kao najznačajnijeg akta kojim je u okviru područja prava trgovačkih društava izvršeno usklađivanje hrvatskog zakonodavstva s propisima Europske unije.

Za dio područja prava trgovačkih društava koji se odnosi na donošenje propisa kojima se uređuje osnivanje, ustroj i vođenje sudskog registra, nadležno je Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske, Uprava za građansko pravo.

Za dio područja prava trgovačkih društava koji se odnosi na donošenje propisa kojima se uređuje područje vrijednosnih papira i preuzimanje dioničkih društava nadležno je Ministarstvo financija Republike Hrvatske, Uprava za financijski sustav.

Upis trgovačkih društava u sudski registar provode trgovački sudovi (registarski sudovi) koji vode sudski registar trgovačkih društava, a mjesno je nadležan onaj trgovački sud na čijem području trgovačko društvo koje se upisuje u sudski registar ima sjedište.

Tijekom 2004. godine ne predviđaju se posebne zakonodavne aktivnosti u oblasti prava trgovačkih društava.

Nadležna tijela državne uprave će sustavno pratiti efekte primjene odredbi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima koji se primjenjuje od 01. siječnja 2004. godine, posebno efekte njegove primjene u odnosu na ostale zakonske i podzakonske propise kojima se regulira područje prava trgovačkih društava.

Također, nadležna tijela državne uprave će i nadalje pratiti dinamičan razvoj i moguće promjene propisa Europske unije iz područja prava trgovačkih društava, te u slučaju da se ukaže potreba, ocijeniti dinamiku daljnjeg usklađivanja s propisima Europske unije.

Plan provedbe SSP

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
osnovati RS u sastavu MEI, UZ, MGRIP, MFIN i MP te izraditi analizu usklađenosti svih definicija unutar odgovarajućeg hrvatskog zakonodavstva iz područja poslovnog nastana, te predložiti donošenje novih, ili izmjene i dopune važećih relevantnih propisa (čl. 48.)	03/2004	MEI MGRIP UZ, MP

3.5.2. Računovodstvo i revizija

3.5.2.1. Računovodstvo

Pravni okvir

U Republici Hrvatskoj na snazi je Zakon o računovodstvu (NN 90/92) kao osnovni propis koji regulira područje računovodstva, te niz zakona kojima se uređuju posebne poslovne djelatnosti kao što su poslovanje trgovačkih društava, bankarstvo, investicijski fondovi, mirovinska društva, mirovinski fondovi i neprofitne organizacije. Zakon o računovodstvu odnosi se na sve poduzetnike, odnosno pravne osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost s ciljem postizanja dobiti – trgovačka društva, banke, osiguravajuća društva i dr.

Člankom 15. Zakona o računovodstvu propisana je primjena Međunarodnih računovodstvenih standarda, koji se objavljuju u Narodnim novinama.

Hrvatski sabor usvojio je Nacionalni program Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj Uniji – 2003. godina (Službeni list br. 30/03), u kojem je predviđena mjera - izrada novog Zakona o računovodstvu. Sukladno navedenom u postupku pred Hrvatskim saborom je Nacrt Prijedloga Zakona o računovodstvu, pa je predmetna mjera time provedena.

Pri izradi Prijedloga Zakona o računovodstvu, sudjelovali su stručnjaci Svjetske banke i stručnjaci Europske unije, a novi Zakon o računovodstvu u potpunosti udovoljava zahtjevima Europske unije, uključujući i vrlo recentne zahtjeve.

Prijedlog novog Zakona o računovodstvu uzeo je u obzir i direktivu Europskog Parlamenta i Vijeća kojom se izmjenjuju i dopunjuju Direktive Vijeća 78/660/EEZ, 83/349/EEZ i 91/674/EEZ o godišnjim i konsolidiranim financijskim izvješćima nekih tipova trgovačkih društava, banaka, te ostalih financijskih institucija i osiguravajućih društava (PE-CONS 3622/03)

Institucionalni okvir

Sukladno odredbama Zakona o računovodstvu, Hrvatski odbor za računovodstvo i računovodstvene standarde (HORRS) prati, usklađuje i objašnjava primjenu MRS-ova, a sukladno Prijedlogu novog Zakona ulogu HORRS-a obavljat će Vijeće za financijsko izvješćivanje. To stručno tijelo imenovat će Vlada Republike Hrvatske koja će ujedno i propisati broj članova.

Paralelno s donošenjem Zakona o računovodstvu biti će razvidno i jesu li i kolika su financijska sredstva potrebna za provedbu Zakona, a također i hoće li biti potrebno organizirati dopunsku obuku kadrova i na koji način.

Hrvatska računovodstvena udruga 2002. izdala je IFAC-ov Kodeks etike za profesionalne računovođe (Code of Etichs for professional accounts).

Nadležne institucije u Republici Hrvatskoj i u 2004. godini nastaviti će s kontinuiranim praćenjem dinamike razvoja propisa Europske unije iz tog područja, te daljnji razvoj međunarodnih standarda, odnosno pristupiti daljnjem usklađivanju s propisima Europske unije sukladno dinamici utvrđenoj Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju.

Nastavno na gore spomenuti Kodeks etike za profesionalne računovođe, jedan od prioriteta u sljedećoj godini jest svakako izrada programa mjera koje se odnose na etiku računovođa sukladno Kodeksu, kao dijela obveze koja proizlazi i iz članka 69., odnosno članka 84. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Plan provedbe SSP

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Izraditi program licenciranja profesionalnih računovođa (čl. 69. i 84. SSP)	7/2004	MFIN

3.5.2.2. Revizija

Pravni okvir

Revizija (komercijalna) je u Republici Hrvatskoj uređena posebnim Zakonom o reviziji (Narodne novine, 90/92). Zakonom je propisana primjena Međunarodnih revizijskih standarda (International Auditing and Assurance Standards Board), koje izdaje IFAC.

Certifikate za ovlaštene revizore izdaje Hrvatska udruga revizora, na osnovu posebnog programa kojega odobrava Ministarstvo financija.

Reviziju mogu obavljati samo pravne osobe registrirane za obavljanje revizije – "revizorske tvrtke" koje moraju imati zaposlenog najmanje jednog ovlaštenog revizora. Fizičke osobe – ovlašteni revizori ne mogu sami obavljati reviziju, ako za to nisu registrirani. Reviziju mogu obavljati samo domaće revizorske tvrtke registrirane u Hrvatskoj. Strane revizorske tvrtke i revizori mogu samo obavljati zajedničku reviziju sa domaćim revizorskim tvrtkama (joint audit).

Vlada Republike Hrvatske donijela je plan vezan za pravnu stečevinu Europske Unije, te se to odnosi i na strogo udovoljavanje svim zahtjevima EU o reviziji koje će regulirati Novi zakon o reviziji koji bi trebao biti usvojen u Hrvatskom saboru do kraja 2004. godine.

Iako zakonska revizija udovoljava većini načela i uvjeta postavljenih u Preporukama Komisije od 16. svibnja 2002. (Neovisnost ovlaštenih revizora u EU: Skupina temeljnih načela), te je osiguranje kvalitete zakonske revizije u

Europskoj uniji tj. većina minimalnih zahtjeva i IFAC zahtjeva koji osiguravaju kvalitetu profesionalne usluge već i sada dio naše svakodnevne prakse, razmatra se njihovo potpuno uključivanje u zakonsku regulativu.

Novi Zakon o reviziji uskladit će se sa Međunarodnim revizijskim standardima (ISAs), te s odredbama Osme direktive 84/253/EEC od 10. travnja 1984 baziranih na članku 54(3) (g) /koje se odnose na davanje ovlaštenja osobama odgovornim za obnašanje državne revizije računovodstvenih dokumenata/. Zakon je, isto tako, potrebno uskladiti i sa "Zelenom knjigom" o državnoj reviziji od 24. srpnja 1996., te preporukom kojom se osigurava kvaliteta zakonske revizije 2000/257/EC Sl. list 91., od 31. ožujka 2001.

Institucionalni okvir

Institucionalni okvir obuhvatit će i urediti licenciranje, ovlasti profesionalnih organizacija i uređenje kontrole kvalitete revizije i provjere sigurnosti kvalitete koju trebaju provoditi odgovarajući organi države i utemeljiti ih.

Paralelno sa donošenjem Zakona o reviziji bit će razvidno jesu li i kolika financijska sredstva potrebna za provedbu Zakona, a također i da li će biti potrebno organizirati dopunsku obuku kadrova i na koji način. Što se tiče donacija stranih partnera, potrebno je osmisliti način na koji bi se mogla provesti donacija, budući da za sada u postojeći program CARDS 2004 nije više moguće ukalkulirati dodatne potrebe, a predviđeni Zakon nije bio uzet u obzir, kada su se radili planovi za CARDS 2004.

Osim niže navedenih prioriteta mjera za provedbu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, svakako je kao prioritet za sljedeću godinu potrebno navesti još neke mjere koje proizlaze iz obveza preuzetih člankom 69. i 84. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Prioritet za sljedeću godinu primjerice predstavlja izrada programa mjera kojima moraju udovoljavati ovlaštene revizorske tvrtke.

Na odgovarajući način potrebno je osnažiti i internu reviziju, ali i nadzor (superreviziju) revizorskih tvrtki, pa u tom smislu jedan od prioriteta za sljedeću godinu je donošenje mjera kojima će se regulirati nadzor (superrevizija) revizorskih tvrtki, sukladno odredbi članka 69. i 84. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Jedan od prioriteta ciljeva za sljedeću 2004. godinu je i izrada programa mjera koje se odnose na etiku revizora, nastavno na gore već spomenuti Kodeks etike IFAC.

Plan provedbe SSP

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Izraditi analizu usklađenosti zakonodavstva u području revizije (čl. 84. SSP)	12/2004	MFIN
Izraditi program licenciranja profesionalnih revizora (čl. 84. SSP)	12/2004	MFIN

3.5.3. Intelektualno, industrijsko i trgovačko vlasništvo

Pravni okvir

Općenito

Nacionalnim programom Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji za 2003. godinu bile su predviđene slijedeće zakonodavne aktivnosti u području prava intelektualnog vlasništva:

- Donošenje novog Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima, usklađenog s Direktivama 91/250/EEC, 92/100/EEC, 93/83/EEC, 93/98/EEC/, 96/9/EC, 2001/29/EC i 2001/84/EC;
- Donošenje Zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Europske patentne organizacije o suradnji na području patenata (EPO Extension);
- Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o patentima kojim će se implementirati EPO Extension;
- Donošenje Zakona o potvrđivanju Protokola koji se odnosi na Madridski sporazum o međunarodnoj registraciji žigova (Madridski protokol);
- Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o žigu kojim će se implementirati Madridski protokol;
- Donošenje Zakona o potvrđivanju Haškog sporazuma o međunarodnoj registraciji industrijskog dizajna;
- Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o industrijskom obličju kojim će se implementirati Haški sporazum;
- Donošenje Zakona o potvrđivanju Ugovora o patentnom pravu (PLT, Ženeva, 2000.);
- Donošenje Zakona o potvrđivanju Ugovora o pravu žiga (TLT, Ženeva 1994.);
- Donošenje Zakona o potvrđivanju Bečkog sporazuma o utvrđivanju međunarodne klasifikacije figurativnih elemenata žigova (Beč 1973.);
- Donošenje Zakona o potvrđivanju Ugovora iz Nairobija o zaštiti olimpijskog simbola (Nairobi 1981.);
- Izrada Nacrta prijedloga Zakona o industrijskom vlasništvu;
- Izrada Nacrta prijedloga Zakona o zaštiti planova rasporeda poluvodičkih proizvoda;
- Donošenje Uredbe o provedbi carinskih mjera za zaštitu intelektualnog vlasništva.

Od naprijed navedenoga, u 2003. godini ostvareno je slijedeće:

- Izrađen je Nacrt prijedloga i donesen je Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima;
- Izrađen je Nacrt prijedloga i donesen je Zakon o patentima u koji su implementirane odredbe Konvencije o izdavanju europskog patenta i Direktiva EU;
- Izrađen je Nacrt prijedloga i donesen je Zakon o žigu u koji su implementirane odredbe Madridskog protokola i Direktiva EU;
- Izrađen je Nacrt prijedloga i donesen je Zakon o industrijskom dizajnu u koji su implementirane odredbe Haškog sporazuma i Direktive 98/71/EC Europskog Parlamenta i Vijeća o pravnoj zaštiti dizajna;

- Izrađen je Nacrt prijedloga i donesen je Zakon o oznakama zemljopisnog podrijetla proizvoda i usluga u koji su implementirane odredbe Direktiva EU;

Iz naprijed navedenoga vidljivo je da su ostvareni rezultati djelomice različiti od planiranih, prije svega zbog činjenice što je izrađeno pet nacrti zakona u području industrijskog vlasništva umjesto predviđena dva (umjesto Zakona o industrijskom vlasništvu, izrađeni su nacrti prijedloga Zakona o patentu, Zakona o žigu, Zakona o industrijskom dizajnu, Zakona o oznakama zemljopisnog podrijetla proizvoda i usluga i Zakon o zaštiti topografija poluvodičkih proizvoda), a iz razloga što se radi o vrlo specifičnim područjima koja je trebalo uskladiti s Direktivama i Uredbama EU i koja je gotovo nemoguće bilo objediniti u jedan zakon u zadanom vremenskom roku. S druge strane potrebno je istaknuti da je na ovaj način izbjegnuto donošenje planiranih zakona o izmjenama i dopunama zakona u području patenata, žiga i industrijskog dizajna budući da su odredbe Konvencije o izdavanju europskog patenta, Madridskog protokola i Haškog sporazuma implementirane u nove zakone.

Nositelj izrade naprijed navedenih zakona prema Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru bilo je Ministarstvo znanosti i tehnologije. U postupku izrade navedenih nacrti prijedloga zakona kao recenzenti su sudjelovali i strani eksperti koji su pružili stručnu pomoć djelatnicima Zavoda u okviru programa CARDS 2001. Svi naprijed navedeni zakoni prošli su zakonodavnu proceduru, stupili su na snagu i primjenjuju se od 1. siječnja 2004. godine.

Carinska uprava Ministarstva financija izradila je Uredbu o provedbi carinskih mjera u vezi s robom kojom se povređuje pravo intelektualnog vlasništva i koju je donijela Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 26. lipnja 2003. godine i koja se primjenjuje od 1. listopada 2003. godine. Navedena Uredba usklađena je s Uredbama broj 3295/94, 1367/95 i 241/1999 Europske Unije.

Tijekom 2003. godine doneseni su i zakoni o potvrđivanju slijedećih međunarodnih ugovora i sporazuma što je bio preduvjet za donošenje seta zakona o industrijskom vlasništvu:

- Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Europske patentne organizacije o suradnji na području patenata (Sporazum o suradnji i proširenju – «EPO extension»), čime je Republici Hrvatskoj otvoren put za članstvo u Europskoj patentnoj organizaciji i kojim je u Republici Hrvatskoj osiguran standard patentne zaštite kakav postoji u državama članicama ove organizacije. U skladu s ovim Sporazumom, europska prijava patenta u kojoj je naznačena Republika Hrvatska i europski patenti čiji su učinci prošireni na Republiku Hrvatsku imaju isti učinak i podložni su istim uvjetima kao i nacionalna prijava i nacionalni patent prema predloženom Zakonu. Stoga se predviđa veliki broj prijavi inozemnih podnositelja koji će koristiti ovaj sustav proširenja radi osiguravanja svojih ekonomskih interesa i sigurnosti.
- Zakon o potvrđivanju Protokola koji se odnosi na Madridski sporazum o međunarodnoj registraciji žigova (Madridski protokol, Madrid 1989.), kojim je u Republici Hrvatskoj postignuta daljnje usklađivanje u području prava žiga.

- Zakon o potvrđivanju Haškog sporazuma o međunarodnoj pohrani industrijskog dizajna, od 6. studenoga 1925., revidiranog u Hagu, 28. studenoga 1960. (Haški akt 1960.), i dopunjenog u Stockholmu, 14. srpnja 1967., s izmjenama od 28. rujna 1979. (Stockholmski Dopunski akt 1967.), te Ženevskog akta Haškog sporazuma o međunarodnoj registraciji industrijskog dizajna, usvojenog u Ženevi, 2. srpnja 1999. (Ženevski akt 1999.), kojim je u Republici Hrvatskoj postignuta daljnje usklađivanje u području prava industrijskog dizajna.

Nacrti Pravilnika za primjenu naprijed navedenih Zakona izrađeni su i upućeni su Ministarstvu znanosti i tehnologije u prvoj polovici prosinca 2003.godine. Navedenim pravilnicima detaljno će se regulirati pitanja postupka za priznanje patenta, žiga, industrijskog dizajna, oznake zemljopisnog podrijetla proizvoda i usluga, topografija poluvodičkih proizvoda.

U 2004. godini planira se donošenje zakona o potvrđivanju slijedećih međunarodnih ugovora i sporazuma čime će se još više doprinijeti pravnoj sigurnosti i usklađenosti RH u području zaštite patenata i žigova:

- Ugovora o patentnom pravu (PLT, Ženeva, 2000.), u cilju postizanja harmonizacije formalnih uvjeta u postupku za priznanje patenta;
- Ugovora o pravu žiga (TLT, Ženeva 1994.), u cilju postizanja harmonizacije formalnih uvjeta u postupku za priznanje žiga;
- Bečkog sporazuma o utvrđivanju međunarodne klasifikacije figurativnih elemenata žigova (Beč 1973.), u cilju primjene jedinstvenih kriterija za utvrđivanje figurativnih elemenata žigova;
- Ugovora iz Nairobija o zaštiti olimpijskog simbola (Nairobi 1981.), u cilju pružanja jednake razine i opsega zaštite olimpijskom simbolu kao u ostalim državama potpisnicama ovoga Ugovora.

Nakon izrade komparativne analize propisa država članica koji se odnose na zastupanje u području prava industrijskog vlasništva, moći ćemo pristupiti izradi nacta zakona o zastupanju u području industrijskog prava vlasništva kao i provedbenih propisa kojima bi se reguliralo polaganje stručnog ispita za zastupnike pred Državnim zavodom za intelektualno vlasništvo i kojima bi se propisali ostali uvjeti za upis u registar zastupnika.

Autorsko pravo i srodna prava

Stupanjem na snagu dva tzv. Internet ugovora Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo (Ugovora o autorskom pravu i Ugovora o izvedbama i fonogramima), a koje je Republika Hrvatska ratificirala te obveze koje proizlaze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju upućivale su na potrebu donošenja novog zakona u području autorskog prava i srodnih prava.

Novi Zakon o autorskom pravu usklađen je s pravnom stečevinom EZ-a, koju čini ukupno sedam Direktiva kako je to i predviđeno Nacionalnim programom za 2003. godinu.

Usklađivanjem s naprijed navedenim međunarodnim ugovorima i Direktivama EZ-a, u ovom se Zakonu, uz prava autora na njihovim djelima u području književnosti, znanosti i umjetnosti, prava umjetnika izvođača na njihovim izvedbama, prava proizvođača fonograma na njihovim fonogramima i prava organizacija za radiodifuziju na njihovim emitiranjima, posebno uređuju i prava filmskih producenata na njihovim videogramima, prava nakladnika na njihovim izdanjima te prava proizvođača baza podataka na njihovim bazama podataka. Navedeni Zakon stupio je na snagu 30. listopada 2003.godine.

Industrijsko vlasništvo

PATENTI

Novi Zakon o patentu usklađen je s pravnom stečevinom EZ čim su obuhvaćeno pružanje pravne zaštite izumima s područja biotehnologije, uvođenje svjedodžbe za dodatnu zaštitu medicinskih proizvoda te uvođenje certifikata za dodatnu zaštitu sredstava za zaštitu biljaka.

Nadalje, uvođenjem poglavlja o Europskoj prijavi patenta i europskom patentu u novi Zakon o patentu, omogućena je neposredna primjena Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Europske patentne organizacije o suradnji na području patenata.

ŽIGOVI

Novi Zakon o žigu usklađen je s Direktivom Vijeća 89/104/EEC od 21. prosinca 1988. za ujednačavanje zakona država članica koji se odnose na žigove, čime je omogućena usklađenost sa odnosnim zakonima država članica Europske unije.

INDUSTRIJSKI DIZAJN

Novi Zakon o industrijskom dizajnu usklađen je s Direktivom 98/71/EC Europskog Parlamenta i Vijeća od 13. listopada 1998. o pravnoj zaštiti industrijskog dizajna, čime je omogućena usklađenost sa odnosnim zakonima država članica Europske unije.

OZNAKE ZEMLJOPISNOG PODRIJETLA PROIZVODA I USLUGA

Novi Zakon o oznakama zemljopisnog podrijetla proizvoda i usluga usklađen je s pravnom stečevinom EZ koju čine tri Direktive kojima je na nivou EU regulirana zaštita oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka izvornosti poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

Novim Zakonom o oznakama zemljopisnog podrijetla proizvoda i usluga postignuta je usklađenost s odnosnim zakonima država članica Europske unije.

TOPOGRAFIJE POLUVODIČKIH PROIZVODA

Novi Zakon o zaštiti topografija poluvodičkih proizvoda usklađen je s Direktivom 87/54/EEC od 16. prosinca 1997. o pravnoj zaštiti topografija poluvodičkih proizvoda, čime je omogućena usklađenost sa odnosnim zakonima država članica Europske unije.

Institucionalni okvir

Državni zavod za intelektualno vlasništvo, tijelo je državne uprave nadležno između ostalog za:

- izradu nacrtu zakona i drugih propisa u području prava intelektualnog vlasništva;
- poslove koji se odnose na pripremu, sklapanje i izvršavanje međunarodnih ugovora u području prava intelektualnog vlasništva;
- obavljanje upravnih i stručnih poslova koji se odnose na provođenje postupka za zaštitu izuma, robnih i uslužnih žigova, industrijskog dizajna, oznaka zemljopisnog podrijetla proizvoda i usluga te topografija poluvodičkih proizvoda;
- izdavanje odobrenja za kolektivno ostvarivanje autorskog prava i srodnih prava te za provođenje inspekcijskog nadzora na udrugama kojima je takvo odobrenje izdano;
- informacijsko-dokumentacijske poslove koji se odnose na prikupljanje, sređivanje i stavljanje na uvid patentne dokumentacije zainteresiranim osobama te druge oblike diseminacije informacija u području intelektualnog vlasništva.

Danas u Republici Hrvatskoj ne postoji razlika između patentnih zastupnika i zastupnika za žigove i dizajn kao niti obavezno polaganje stručnog ispita za osobe koje se namjeravaju baviti zastupanjem u području prava industrijskog vlasništva, što je dugogodišnja praksa u državama članicama Europske unije. Stoga je potrebno izgraditi cjelovit sustav zastupanja u području prava industrijskog vlasništva koji će biti u skladu s europskim standardima zastupanja u ovome području. Prije svega potrebno je izraditi komparativnu analizu propisa država članica EU koji se odnose na zastupanje u području prava industrijskog vlasništva nakon čega je potrebno pristupiti izradi Nacrta Zakona o zastupanju u području industrijskog vlasništva kao i provedbenog propisa, kojima bi se reguliralo polaganje stručnog ispita za zastupnike pred Zavodom i propisali ostali uvjeti za upis u registar zastupnika.

Za sporove u području prava intelektualnog vlasništva nadležni su u prvom stupnju trgovački sudovi sa sjedištem u Zagrebu, Rijeci, Osijeku i Splitu. O žalbama protiv odluka sudova donesenih u prvom stupnju odlučuje Visoki trgovački sud Republike Hrvatske sa sjedištem u Zagrebu. O izvanrednim pravnim lijekovima odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske. Građanski postupak provodi se prema odredbama Zakona o parničnom postupku.

Prekršaji za povrede prava intelektualnog vlasništva propisani su naprijed navedenim zakonima u području prava industrijskog vlasništva. U prekršajnom postupku u prvom stupnju rješavaju prekršajni sudovi, u drugom stupnju Visoki prekršajni sud. Prekršajni postupak provodi se prema Zakonu o prekršajnom postupku.

Kaznena djela koja nastaju povredom prava intelektualnog vlasništva propisana su odredbama Kaznenog zakona Republike Hrvatske. Za kaznena djela počinjena povredom prava intelektualnog vlasništva nadležni su u prvom stupnju općinski sudovi. O žalbama protiv presuda općinskih sudova odlučuju županijski sudovi. O izvanrednim pravnim lijekovima odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske. Kazneni postupak se provodi prema odredbama Zakona o kaznenom postupku. U otkrivanju kaznenih djela počinjenih povredama prava intelektualnog vlasništva, policija – Odjel za gospodarski kriminalitet koji djeluje u okviru Uprave kriminalističke policije Ravnateljstva policije – postupa prema odredbama Zakona o kaznenom postupku.

Carinska uprava nadležna je za provođenje postupaka s robom za koju postoji osnovana sumnja da se njenim uvozom ili izvozom čini povreda prava intelektualnog vlasništva. Stoga je Carinska uprava Ministarstva financija izradila Uredbu o provedbi carinskih mjera u vezi s robom kojom se povređuje pravo intelektualnog vlasništva i koju je donijela Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 26. lipnja 2003. godine i koja se primjenjuje od 1. listopada 2003. godine.

Državni inspektorat, u području prava intelektualnog vlasništva nadzire primjenu zakona i drugih propisa koji uređuju: promet, umnožavanje i reproduciranje glazbenih i kinematografskih djela snimljenih na nosačima zvuka i slike te računalnih programa; zaštitu industrijskog dizajna, žigova i korištenje oznaka zemljopisnog podrijetla proizvoda i usluga; izradu, nuđenje na prodaju, prodaju, upotrebu, uvoz i skladištenje proizvoda izrađenih prema izumu, odnosno koji su dobiveni postupkom koji je predmet zaštite izumom, bez odobrenja nositelja patenta.

Plan provedbe SSP

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Izraditi komparativnu analizu propisa država članica EU koji se odnose na zastupanje u području prava industrijskog vlasništva (čl. 71. SSP)	06/2004	DZIV – MZOŠ
Pratiti provedbu prava zaštite intelektualnog vlasništva u RH i pravodobno upozoravati na moguće probleme koji utječu na trgovinske uvjete (čl. 71. st.4 SSP)	Trajno	DZIV – MZOŠ

3.6. TRŽIŠNO NATJECANJE I DRŽAVNE POTPORE

3.6.1. Tržišno natjecanje

Pravni okvir

Nacionalni program Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji za 2003. godinu kao prioritet u području tržišnog natjecanja predvidio je donošenje novog Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja.

Temeljni pravni okvir za područje tržišnoga natjecanja u Hrvatskoj jest Zakon o zaštiti tržišnoga natjecanja, koji je stupio na snagu 7. kolovoza 2003., a primjenjuje se od 1. listopada 2003. (NN br. 122/2003). Ovim propisom provedeno je usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske sa *acquis communautaireom*.

Za tržišno natjecanje također su značajne i odredbe drugih propisa koje uređuju to područje u nekim posebnim djelatnostima, primjerice Zakon o telekomunikacijama (NN 122/2003, 158/2003, 177/2003), Zakon o bankama (NN 84/2002), zakoni u području energetske djelatnosti (Zakon o energiji, NN 68/2001, Zakon o tržištu električne energije, NN 68/2001, Zakon o tržištu plina, NN 68/2001, Zakon o regulaciji energetske djelatnosti, NN 68/2001). Zakon o elektroničkim medijima (NN, 122/2003), koji je stupio na snagu u srpnju 2003., sadrži odredbe o tržišnom natjecanju u području televizijskih i radijskih programa, te elektroničkih publikacija. No, ti propisi nisu posvećeni tržišnom natjecanju, nego samo nekim svojim odredbama, posebno ili dodatno, rješavaju određena pitanja tržišnoga natjecanja specifična za dotične sektore. Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja je ujedno glavni izvor prava tržišnog natjecanja za djelatnosti koje ti propisi uređuju.

Pravila sadržana u drugim propisima također su značajna u ostvarivanju učinkovitoga tržišnog natjecanja, no uloga tih pravila u tržišnom natjecanju je samo posredna. Ta pravila sadržana su primjerice u Zakonu o komunalnom gospodarstvu, Zakonu o koncesijama, Zakonu o osiguranju, Zakonu o posredovanju i zastupanju u osiguranju. Ti su propisi važni jer predviđaju uvjete koji se moraju ispuniti da bi se neka posebna djelatnost mogla obavljati, a postavljaju i određena specifična pravila kako se to treba činiti. Pravila značajna u ostvarivanju učinkovitoga tržišnog natjecanja, koja se izravnije tiču potrošača, sadržana su prije svega u Zakonu o zaštiti potrošača (NN 96/2003), te u Zakonu o obveznim odnosima i Zakonu o trgovini.

Novi Zakon o zaštiti tržišnoga natjecanja (NN br. 122/2003), stupio je na snagu 7. kolovoza 2003., a primjenjuje se od 1. listopada 2003.. U najvećoj mjeri usklađen s relevantnom pravnom stečevinom EU. Zbog specifičnosti prava i politike tržišnog natjecanja kao i zbog kompleksnosti ove materije, potpuno usklađivanje s pravnom stečevinom EU ne može biti provedeno samim Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja. Stoga Zakon propisuje da će pojedini dijelovi materije, koji nisu regulirani Zakonom, biti regulirani podzakonskim aktima, te određuje da ti

akti trebaju biti doneseni u roku od tri, odnosno šest mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona. Ovim će se aktima s jedne strane, detaljnije regulirati pojedine materijalne i postupovne odredbe iz područja tržišnog natjecanja i time u potpunosti izvršiti usklađivanje s *acquis-em*, a s druge strane izvršiti preustroj Agencije s obzirom na novo tijelo koje njome upravlja kao i na nove djelatnosti u njezinoj nadležnosti.

Tako će podzakonskim aktima, koji trebaju biti doneseni u roku od tri mjeseca od stupanja Zakona na snagu, biti definirano mjerodavno tržište (Uredbom o mjerodavnom tržištu), detaljno propisati uvjeti kojima moraju udovoljavati sporazumi kako bi bili obuhvaćeni skupnim izuzećem (vertikalni sporazumi, a posebno sporazumi o isključivoj i selektivnoj distribuciji, isključivoj kupnji i franchisingu; (Uredbom o skupnim izuzećima za vertikalne sporazume), propisati uvjete za sporazume male vrijednosti (Uredbom o sporazumima male vrijednosti), te urediti pitanja podnošenja prijave i ocjene dopuštenosti koncentracija (Uredbom o koncentracijama). Propisi kojima će biti regulirana skupna izuzeća za horizontalne sporazume, posebno za sporazume o istraživanju i razvoju te o specijalizaciji, zatim za sporazume o transferu tehnologije, licenci i know-howu, o distribuciji i servisiranju motornih vozila te za sporazume o osiguranju, trebaju biti doneseni u roku od šest mjeseci od stupanja Zakona na snagu. Novi Statut Agencije treba biti podnesen na potvrdu Hrvatskom saboru u roku od tri mjeseca od stupanja Zakona na snagu.

Institucionalni okvir

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja mjerodavna je za obavljanje upravnih i stručnih poslova u vezi sa zaštitom tržišnog natjecanja kao tijelo opće nadležnosti. Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja upravlja radom Agencije a imenuje ga Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, na vrijeme od pet godina, uz mogućnost ponovnog izbora. Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja ima pet članova, od kojih je jedan predsjednik Vijeća. Vijeće može osnovati stručna savjetodavna tijela koja mu pomažu u donošenju odluka iz djelokruga Agencije.

U odnosu na 2002. godinu, institucionalni kapaciteti Agencije znatno su ojačani u 2003. Zaposleno je novo, stručno i tehničko osoblje, i to troje diplomiranih ekonomista i četvero diplomiranih pravnika. Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja trenutno zapošljava 24 osobe. Uz zapošljavanje članova Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, do kraja 2003. i u 2004. godini predviđeno je zapošljavanje novog osoblja prvenstveno stručnjaka u području državnih potpora.

Također pojedine djelatnosti imaju i posebna regulatorna tijela nadležna, između ostaloga, i za uređenje tržišnog natjecanja u tim područjima. Tako je u području telekomunikacija za tržišno natjecanje zaduženo Vijeće za telekomunikacije, na području energetskih djelatnosti Vijeće za regulaciju energetskih djelatnosti, dok područje elektronskim medija regulira Vijeće za elektroničke medije. U djelatnosti bankarstva, sukladno Zakonu o bankama, za pitanja tržišnog natjecanja nadležna je Hrvatska Narodna Banka. Navedena regulatorna tijela u pitanjima vezanim uz tržišno natjecanje, surađuju s Agencijom, kao tijelom opće nadležnosti u ovom području.

Važnu ulogu u provedbi propisa tržišnoga natjecanja imaju i nadležni sudovi, pri čemu je uloga Upravnog suda ocjenjivanje odluke Agencije i specijaliziranih tijela u posebnim djelatnostima povodom pokrenutog upravnog spora, dok bi prekršajni sudovi trebali provoditi odluke Agencije i specijaliziranih tijela sankcioniranjem poduzetnika za koje su ta tijela utvrdila da su određenim postupanjem narušili pravila tržišnoga natjecanja.

3.6.2. Državne potpore

Pravni okvir

Temeljni pravni okvir za područje državnih potpora u Hrvatskoj čine Zakon o državnim potporama (NN 47/1003), i Uredba o državnim potporama (NN 121/2003) koju je Vlada donijela 24. srpnja 2003., kao propis kojim se uređuje primjena Zakona o državnim potporama. Donošenje ovih propisa bilo je predviđeno Nacionalnim programom Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji za 2003. godinu.

Zakon o državnim potporama sadrži odredbe koje su utemeljene na starom Zakonu o zaštiti tržišnoga natjecanja, a odnose se na tijelo koje je upravljalo Agencijom, odnosno na savjetodavno tijelo. Potrebno je stoga izmijeniti navedene odredbe i uskladiti ih s novim Zakonom.

Potrebno je nadalje izraditi popis svih postojećih programa državnih potpora, te izraditi program dinamike usklađivanja postojećih programa državnih potpora s kriterijima iz čl. 70. st. 2. SSP-a.

Institucionalni okvir

Agencija za zaštitu tržišnoga natjecanja mjerodavna je za obavljanje poslova odobravanja, nadzora provedbe i povrata općih i pojedinačnih državnih potpora, osim državnih potpora poljoprivredi i ribarstvu.

U tom smislu Agencija obavlja sljedeće poslove: nadzire provedbu i učinke dodijeljenih državnih potpora te nalaže povrat državnih potpora koje su dane ili korištene protivno propisima; prikuplja, obrađuje i evidentira podatke o državnim potporama; prikuplja podatke o korištenju i učincima dodijeljenih državnih potpora; vodi evidenciju o državnim potporama; sastavlja godišnje izvješće o svom radu i podnosi ga Hrvatskom saboru; surađuje s tijelom nadležnim za državne potpore poljoprivredi i ribarstvu prilikom pripreme godišnjeg izvješća o državnim potporama; surađuje s tijelima nadležnima za pripremu proračuna, sukladno posebnom zakonu, države, jedinica područne (regionalne) samouprave i jedinica lokalne samouprave prilikom pripreme proračuna; podnosi godišnje izvješće o državnim potporama Hrvatskom saboru; surađuje s međunarodnim tijelima, u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske; sudjeluje u pripremi nacrtu prijedloga zakona i drugih propisa koji se odnose na državne potpore, te daje poticaje i prijedloge za unaprjeđenje sustava državnih potpora, te obavlja ostale poslove vezane uz provedbu ovoga Zakona. Pri obavljanju navedenih poslova Agencija ima javne ovlasti i surađuje s tijelima koja u Republici Hrvatskoj nadziru financijsko poslovanje vezano za državne potpore.

Slijedom navedenog, potrebno je izvršiti preustroj Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja kako bi ista bila sposobna obavljati opisane poslove iz područja državnih potpora.

Plan provedbe SSP

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
izraditi program dinamike usklađivanja postojećih programa državnih potpora s kriterijima iz čl. 70. st. 2. SSP-a.	04/2004	AZTN
izraditi program prilagodbe sustava državnih potpora u RH s sustavom državnih potpora u EU (čl. 70.)	04/2004	AZTN, MFIN, MPŠIVG, MGRIP, TDU
izraditi izvješće o državnim potporama za 2003. godinu (čl. 70. st. 5.)	04/2004	AZTN, MFIN, MPŠIVG, MGRIP, TDU

3.6.3. Trgovačka društva s posebnim ili isključivim pravima i državni monopoli

Pravni okvir

Nakon osamostaljivanja i stjecanja neovisnosti u Republici Hrvatskoj sljedeća su javna poduzeća prešla u izravno vlasništvo države: "Narodne novine" d.d., "Hrvatske šume", "Jadrolinija", "Hrvatska vodoprivreda", "Hrvatske ceste", "Hrvatska elektroprivreda", "Hrvatska radio televizija", "INA" i "Hrvatske željeznice".

S obzirom na to, možemo reći da ova poduzeća u nekim aspektima svog djelovanja imaju isključiva ili posebna prava.

Posebna ili isključiva prava dodjeljuju se temeljem važećih zakona koje je donio Hrvatski sabor i to na način da se pojedinim odredbama zakona propisuju određene iznimke od pravila, odnosno, samo i isključivo temeljem zakona se pojedina ili posebna prava mogu dodijeliti. Iznimno, isključiva ili posebna prava mogu se dodijeliti i/ili drugim propisom (odlukom, uredbom ili zaključkom) Vlade Republike Hrvatske, kada je Vlada za to ovlaštena temeljem zakona.

Predmet, opseg i trajanje isključivih ili posebnih prava, propisani su određenim zakonima. Tako npr. Zakon o javnoj nabavi ("Narodne novine" broj 117/01) u članku 2. definira posebna ili isključiva prava (ovlasti) kao prava dodijeljena od mjerodavnog tijela jednoj ili više pravnih ili fizičkih osoba za obavljanje djelatnosti vodoopskrbe, energetike, prometa i telekomunikacija ako u svrhu izgradnje mreže ili objekta može koristiti izvlaštenje ili imovinu, ili ako opremu mreže može staviti na, ispod ili preko javne prometnice, te ako pravna osoba opskrbljuje pitkom vodom, strujom, plinom ili toplinskom energijom mrežu kojom upravlja korisnik posebnih ili isključivih prava.

Komunalni sektor u RH reguliran je na način da komunalne djelatnosti može obavljati trgovačko društvo, javna ustanova ili vlastiti pogon-služba - svi u pretežitom vlasništvu jedinice lokalne samouprave (vlasništvo - 50+1% dionica) kako je propisano Zakonom o komunalnoj djelatnosti (Narodne novine br. 26/03) i određenim podzakonskim propisima.

Zakonom je propisano da se komunalne djelatnosti obavljaju kao javna služba, te je dana mogućnost jedinicama lokalne samouprave da za određene komunalne djelatnosti može pravnim osobama, kada obavljaju komunalnu djelatnost, prenijeti javne ovlasti.

Kada komunalnu djelatnost obavlja trgovačko društvo, javna ustanova ili vlastiti pogon, tada vrijeme obavljanja predmetne djelatnosti nije određeno i ono ovisi isključivo o volji dotične jedinice lokalne samouprave. U slučajevima koncesioniranja ili ugovaranja, vrijeme obavljanja komunalne djelatnosti određeno je u samom ugovoru o koncesiji ili ugovoru o povjeravanju. Ugovor o koncesiji može se sklopiti najdulje na 30 godina, a ugovor o povjeravanju do 4 godine

Temeljem Zakona o Jadroliniji i Zakona o javnom prijevozu u linijskom obalnom pomorskom prometu (Narodne novine br. 131/97) dodijeljena su neka posebna prava.

Na plovnim linijama od državnog interesa prava na održavanje većine trajektnih linija ima "Jadrolinija" Rijeka, dok za ostale i novouvedene linije se odobrenje za održavanje linija daje i privatnim poduzetnicima temeljem javnog nadmetanja.

Predmet tih prava je održavanje linija kopno-otoci međusobno, dok se opseg povezivanja odnosi na sva plovna područja unutar hrvatskog teritorijalnog mora. Trajanje prava nije za sve linije ograničeno, ali za sve novouspostavljene linije odobrenje se daje na pet godina.

Isključiva prava su trgovačkom društvu "HŽ-Hrvatske željeznice" d.o.o. dodijeljena temeljem Zakona o željeznici ("Narodne novine" broj 123/03.).

"HŽ- Hrvatske željeznice" d.o.o. je trgovačko društvo kojemu je dodijeljeno isključivo pravo prijevoza putnika i robe u unutarnjem i međunarodnom željezničkom prijevozu te izgradnja i održavanje željezničke infrastrukture.

Zakonom o preoblikovanju javnog poduzeća Narodne novine d.d. ("Narodne novine" broj 128/99), dioničko društvo Narodne novine osnovano je radi izdavanja «Narodnih novina», službenog lista RH, te radi obavljanja i drugih djelatnosti utvrđenih statutom društva, a čiji dioničar je Republika Hrvatska.

Tako je Vlada Republike Hrvatske donijela Zaključak, kojim je u točki 1. navedeno da su državna i druga tijela, sukladno članku 6. točka 1. Zakona o javnoj nabavi, koja su korisnici državnog proračuna obvezna za vlastite potrebe nabavljati službene tiskanice koje tiska trgovačko društvo "Narodne novine" d.d., Zagreb.

Dakle, Javno poduzeće Narodne novine d.d. ima posebna ili isključiva prava tiskanja službenih tiskanica za potrebe korisnika državnog proračuna. Isto tako, postoji obveza korisnika državnog proračuna za nabavku službenih tiskanica od javnog poduzeća Narodne novine d.d.

Također, isključiva ili posebna prava koja su dodijeljena "Hrvatskim šumama", odnosno, pravo gospodarenja šumama i šumskim zemljištima " Hrvatskim šumama" društvu s ograničenom odgovornošću dodijeljeno je temeljem Zakona o šumama – pročišćeni tekst (NN br. 52/90,5/91, 9/91, 61/91, 26/93, 76/93, 76/99, 8/00 i 13/02).

"Hrvatskim šumama" društvu s ograničenom odgovornošću dodijeljeno je pravo gospodarenja šumama i šumskim zemljištima u vlasništvu Republike Hrvatske.

Gospodarenja šumama i šumskim zemljištima djelatnost je od posebnog društvenog interesa, te obuhvaća osobito jednostavnu i proširenu biološku reprodukciju šuma; iskorištavanje šuma i šumskih zemljišta, nasada, sporednih šumskih proizvoda, vađenje pijeska, kamena i šljunka te transport šumskih proizvoda; korištenje općekorisnih funkcija šuma te izgradnju i korištenje šumskih prometnica i drugih objekata u svrhu gospodarenja šumama. Naprijed navedena posebna prava nemaju ograničen rok trajanja, odnosno, ista nisu dodijeljena na određeni rok.

U ovom trenutku možemo reći da u poštanskom sektoru postoji monopol Hrvatske pošte. Međutim, važno je napomenuti da je Zakonom o pošti (NN br.172/03) predviđeno ukinuti monopole Hrvatske pošte, osim određenih usluga, a to su prijam, prijenos i uručenje poštanskih pošiljaka mase do 100 grama u unutrašnjem i međunarodnom dolaznom prometu. No, i ta vrsta poštanskih usluga neće se smatrati rezerviranom poštanskom uslugom, ukoliko je cijena jednaka ili viša od trostruke cijene prve stope mase najbrže kategorije.

Naime, navedenim zakonskim prijedlogom uskladit će se normativna rješenja u području pošte i poštanskog prometa sa zahtjevima Europske unije, u svrhu uspostave postupne liberalizacije tržišta poštanskih usluga, uz određivanje poštanskih usluga i uvjeta uz koje će se te usluge obavljati na slobodnom tržištu, ali i određivanje rezerviranih poštanskih usluga nad kojima će Hrvatska pošta imati posebna ili isključiva prava, a sve s ciljem osiguranja nužnog opsega poštanskih usluga određene kakvoće za sve korisnike na cijelom području Republike Hrvatske.

Iako ne postoje zakonska ograničenja pristupa tržištu nepokretne telefonske mreže, napominjemo da Hrvatske telekomunikacije d.d. zadržavaju monopol na izdvojenu lokalnu petlju koji će prestati 1. siječnja 2005. god. Nakon toga datuma, Hrvatske telekomunikacije dužne su omogućiti pristup po tržišnim uvjetima ostalim zainteresiranim davateljima telekomunikacijskih usluga, te pružiti usluge prenosivosti broja i predodabira operatora.

Institucionalni okvir

Regulatorne i poslovne funkcije povjerene su međusobno neovisnim tijelima, i to: Agenciji za telekomunikacije, Vijeću za regulaciju energetske djelatnosti, Programsko vijeće Hrvatske televizije, Vijeće za zaštitu potrošača.

Ono što je zajedničko svim gore navedenim regulatornim tijelima je da su to neovisna tijela, koja za svoj rad odgovaraju Hrvatskom saboru, a čiji su članovi i predsjednici stručnjaci koji su se istaknuli znanstvenim ili stručnim radom na odgovarajućim područjima.

Sljedeća zajednička točka je nemogućnost da predsjednici i članovi regulatornih tijela budu državni dužnosnici, osobe koje obnašaju dužnost u tijelima političke stranke, članovi uprava, nadzornog odbora ili biti u članstvima bilo kojih drugih oblika udruživanja pravnih ili fizičkih osoba, koji bi mogli dovesti do sukoba interesa.

Naglašavamo da je zabranjen svaki oblik utjecaja na rad regulatornih tijela, a koji bi mogao dovesti u pitanje njihovu neovisnost, čime se isključuje mogućnost da se utječe na rad i nepristranost djelovanja tih tijela.

3.7. POLJOPRIVREDA

3.7.1. Poljoprivredna politika

Pravni okvir

Donošenjem Zakona o poljoprivredi u 2001. godini te Strategije poljoprivrede i ribarstva Republike Hrvatske u 2002. godini stvoren je zakonski okvir za provedbu nužnih reformi u poljoprivrednoj politici.

Sredinom 2002. godine donesen je Zakon o državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu (Narodne novine br. 87/02, 117/03) koji predstavlja jedan od najvažnijih elemenata reforme sustava potpore. Novim Zakonom pojednostavljuje se sustav potpore poljoprivredi, ujednačava visina poticaja po sjetvenoj površini i proširuje obuhvat površina za koje će se plaćati poticaji. Uz već postojeće poticaje proizvodnji uvode se modeli potpore dohotku, kapitalnih ulaganja i ruralnog razvitka. Reforma također podrazumijeva postupno usklađivanje mjera poljoprivredne politike s politikom koja se provodi i koja će se provoditi u EU. Neke od prednosti novog sustava potpore jesu pojednostavljenje upravljanja sustavom poticaja u poljoprivredi; uspostava baze podataka za potrebe kreiranja i analize poljoprivredne politike; smanjenje mogućnosti za zlorabu sustava; lakši inspeksijski nadzor. Novim Zakonom također se uvodi obveza ulaska komercijalnih poljoprivrednih gospodarstava u sustav PDV-a po isteku prijelaznog razdoblja. Zakon se primjenjuje od 1. siječnja 2003. godine.

Zakon o poljoprivredi osnova je za izradu Nacionalnog programa za poljoprivredu i seoska područja za razdoblje do 2005. godine, koji predstavlja zakonsku odrednicu za provedbu mjera poljoprivredne politike Republike Hrvatske. Nacrt Nacionalnog programa za poljoprivredu i seoska područja za razdoblje od 2003.-2005. Vlada RH uputila je u rujnu 2003. godine u Hrvatski sabor na usvajanje.

Institucionalni okvir

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva nadležno je za poljoprivredu, prehrambenu industriju, ribarstvo, šumarstvo i lovstvo i vodno gospodarstvo. Zapošljava 424 osobe.

Na temelju Zakona o poljoprivredi:

1) u 2001. godini utemeljeno je Ravnateljstvo za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi kao ustrojstvena jedinica Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva. Ravnateljstvo je zaduženo za operativnu provedbu mjera poljoprivredne politike s ciljem prerastanja u samostalnu Agenciju za plaćanja u poljoprivredi.

2) uspostavljen je Upisnik poljoprivrednih gospodarstava kao jedinstvena baza podataka o poljoprivrednim gospodarstvima, te dio administrativnog sustava za upravljanje plaćanjima u poljoprivredi, odnosno ključ sustava

provedbe novog Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu. Podaci iz baze podataka Upisnika koriste se i za obračun poticaja. U 2003. godini u Upisnik je upisano 139.561 poljoprivrednih gospodarstava sa proizvodnim resursima (zemljište, stoka, nasadi i dr.). Jedan od prioriteta Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva jest unaprijeđenje i usklađivanje Upisnika poljoprivrednih gospodarstava s Cjelovitim administrativnim i kontrolnim sustavom (IACS) kojeg primjenjuju zemlje EU u provedbi Zajedničke poljoprivredne politike (CAP).

3) započelo se s uspostavom Poljoprivrednog informacijskog centra (PIC). Uloga PIC-a je unapređenje pristupa i kvalitete raspoloživih informacija o poljoprivredi u Hrvatskoj. Očekivanje je da PIC osigura informacije Ministarstvu i javnosti putem interneta.

3.7.1.1. Tržišno-cjenovna politika

Trgovinske mjere

Proces uključivanja Republike Hrvatske u trgovinske integracijske procese započeo je članstvom u WTO-u koncem 2000. godine, a nastavljen je sklapanjem ugovora o slobodnoj trgovini s gotovo svim europskim zemljama. Danas Hrvatska ima sklopljene ugovore o liberalizaciji trgovine s 32 zemlje, od kojih 31 primjenjuje, te se oko 80% posto vanjsko-trgovinske razmjene poljoprivrednih proizvoda odvija u zoni slobodne trgovine. Međunarodni ugovori u najvećoj mjeri određuju razinu carinske zaštite u RH.

Državna potpora

U 2002. godini donesen je Zakon o državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu (Narodne novine 87/02, 117/03) koji se primjenjuje od 1. siječnja 2003. godine. Novim zakonom utvrđuje se razlika između komercijalnih i nekomercijalnih poljoprivrednih gospodarstava čime će se omogućiti primjena odgovarajućih mjera poljoprivredne politike na različite ciljne skupine. Uz već postojeće (1) poticaje proizvodnji uvode se (2) modeli potpore dohotku, (3) kapitalnih ulaganja i (4) ruralnog razvitka. Reforma također podrazumijeva postupno usklađivanje mjera poljoprivredne politike s politikom koja se provodi i koja će se provoditi u EU.

Cjenovna politika

Zakonom o poljoprivredi predviđena je mogućnost propisivanja ciljnih, zajamčenih i minimalnih cijena za pojedine poljoprivredne proizvode. Zajamčene cijene su u 2003. godini propisivane za pšenicu i duhan, dok je ciljna cijena bila utvrđena za mlijeko.

3.7.1.2. Politika ruralnog razvitka

Ruralni razvitak zauzima sve značajnije mjesto u poljoprivrednoj politici Republike Hrvatske. U okviru reforme sustava potpora Zakonom o državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu predviđene su i mjere potpore ruralnom razvitku koje su obrađene unutar Modela ruralnog razvitka. Model obuhvaća tri programa:

1. Program razvitka seoskog prostora,
2. Program očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina,
3. Program marketinške pripreme poljoprivrednih proizvoda.

1. Program razvitka seoskog prostora Vlada RH će donijeti na temelju Nacionalnog programa za poljoprivredu i seoska područja. Programom će se operacionalizirati provedba mjera navedenih u Nacionalnom programu za poljoprivredu i seoska područja koji je upućen Saboru RH na razmatranje.

U 2003. godini donesen je Program obnove opožarenih šumskih i poljoprivrednih površina na otocima i priobalju u 2003. godini kao jedna od mjera potpore ruralnom razvitku.

2. Program očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina ima za cilj zadržati autohtone hrvatske pasmine u ruralnim područjima. Mjera iz ovog programa primjenjivala se i prije donošenja ovoga Zakona.

3. Cilj programa marketinške pripreme proizvoda za tržište poticanje je prodaje poljoprivredno-prehrambenih proizvoda na stranom i domaćem tržištu putem različitih marketinških aktivnosti, što će izravno utjecati i na ukupan razvitak ruralnih područja iz kojih dolaze ti proizvodi. Program se primjenjuje od 2001. godine.

3.7.2. Sigurnost hrane

Pravni okvir

Zakonom o hrani usvojenom u srpnju 2003. godine uređuju se slijedeća pitanja:

- opća načela i zahtjevi koji se odnose na higijenu i zdravstvenu ispravnost hrane i hrane za životinje;
- obveze subjekata u poslovanju s hranom i poslovanju s hranom za životinje glede higijene i zdravstvene ispravnosti hrane i hrane za životinje;
- opći zahtjevi koji se odnose na kakvoću hrane;
- opći zahtjevi za ostvarivanje zaštite oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka izvornosti hrane, tradicionalnog ugleda hrane;
- opći zahtjevi koji se odnose na deklariranje ili označavanje hrane i hrane za životinje;
- opći uvjeti stavljanja hrane i hrane za životinje na tržište;
- opći uvjeti za stavljanje na tržište nove hrane;
- opći uvjeti za stavljanje na tržište hrane i hrane za životinje koja sadrži ili se sastoji od genetski modificiranih organizama;
- sustav službene kontrole hrane i hrane za životinje;
- sustav ovlaštenih ispitnih laboratorija i referentnih laboratorija;
- upravljanje krizom i hitnim slučajevima;
- osnivanje Hrvatske agencije za hranu te

- ovlasti i odgovornosti nadležnih tijela glede hrane i hrane za životinje proizvedene u Republici Hrvatskoj ili uvezene te stavljene na tržište Republike Hrvatske.

Zakon o hrani predstavlja temeljni propis za izradu svih podzakonskih propisa koji se odnose pored ostalog i na zdravstvenu ispravnost i higijenu hrane. U odnosu na hranu životinjskog podrijetla također se pored Zakona o hrani primjenjuju i odredbe Zakona o veterinarstvu te podzakonski propisi doneseni temeljem Zakona o veterinarstvu. Projektom *Jačanje granične sanitarne inspekcije i kontrole hrane* iz programa CARDS 2002 predviđeno je institucionalno jačanje službi, u okviru Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, nadležnih za nadzor nad zdravstvenom ispravnošću hrane neživotinjskog podrijetla.

Vinarstvo

Novi Zakon o vinu objavljen je u Narodnim novinama broj 96 od 10. lipnja 2003. godine.

Njime se uređuje proizvodnja, promet, prerada grožđa za vino (osim prerade u sok od grožđa i koncentrirani sok od grožđa), proizvodnja i promet vina i drugih proizvoda od grožđa i vina, destilacija, označavanje, zaštita zemljopisnog podrijetla, proizvodnja i promet voćnih vina i drugih proizvoda na bazi voćnih vina, zadaće Hrvatskog zavoda za vinogradarstvo i vinarstvo, izrada i vođenje vinogradarskog katastra te druga pitanja važna za provođenje jedinstvenog sustava proizvodnje i prometa grožđa za vino, mošta, vina i drugih proizvoda od grožđa i vina, voćnih vina i drugih proizvoda koji sadrže vino ili voćno vino.

U 2004. godini potrebno je izraditi odgovarajuće provedbene propise na temelju Zakona o vinu. Rok za njihovu izradu je godina dana od dana stupanja na snagu Zakona o vinu.

Institucionalni okvir

Zakonom o hrani definirane su nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva kao i Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi u odnosu na zdravstvenu ispravnost hrane. Tako je MPŠIVG nadležno za higijenu i zdravstvenu ispravnost hrane životinjskog podrijetla, dok je MZSS nadležno za zdravstvenu ispravnost ostale hrane.

Za hranu životinjskog podrijetla zadužena je Uprava za veterinarstvo pri MPŠIVG-u čiji je institucionalni okvir dan pod točkom 3.7.3. Veterinarstvo, dok je za ostalu hranu zaduženo Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi - Uprava za poslove sanitarne inspekcije (Odjel granične sanitarne inspekcije i Odjel sanitarne inspekcije). Nadzor nad zdravstvenom ispravnošću hrane na domaćem tržištu provode i sanitarni inspektori Ureda državne uprave u županijama.

3.7.3. Veterinarstvo

Pravni okvir

Osnovni veterinarski propis u Republici Hrvatskoj je Zakon o veterinarstvu (Narodne novine Republike Hrvatske br. 70/97, 105/01). Tim Zakonom uređuje se zaštita zdravlja životinja, sprječavanje i kontrola bolesti zajedničkih životinjama i ljudima, kontrola životinja namijenjenih za klanje, riba, školjaka i rakova, proizvoda životinjskog podrijetla, kakvoće hrane za životinje, reprodukcija životinja i njihova dobrobit, veterinarska zaštita ljudskog okoliša, organizacija, financiranje i druge stvari od važnosti za provedbu jedinstvene zaštite zdravlja životinja, te sustav veterinarske službe u Hrvatskoj. Zakon o veterinarstvu definira sustav veterinarstva i veterinarske inspekcije te utvrđuje nadležnost i uvjete za rad veterinarske službe, a uzima u obzir i promjene povezane s privatizacijom veterinarskih stanica, te uspostavlja državne ovlasti nad ovlaštenim veterinarima u veterinarskim stanicama. Veterinarske stanice su privatizirane dok je županijska inspekcija u cijelosti pod upravom Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva. Osnivanje Županijskih veterinarskih ureda u okviru kojih djeluju županijske veterinarske inspekcije, osigurava djelotvornu i zakonsku prisutnost Uprave za veterinarstvo na svim razinama.

Bez obzira na učinjene izmjene i dopune Zakona o veterinarstvu (NN 172/03), u cilju daljeg usklađivanja hrvatske legislative biti će potrebne nove izmjene i dopune iz drugih područja veterinarstva. U 2004. godini jedna od planiranih aktivnosti je priprema tih izmjena i dopuna, ili, ovisno o broju izmjena koje će biti potrebne za udovoljavanje kriterijima, priprema i objava novog Zakona o veterinarstvu.

U sklopu programa CARDS 2002 projekta - *Izgradnja strukture u području poljoprivrede, živih životinja i hrane*, jedan od specifičnih ciljeva je poticanje procesa harmonizacije ključne legislative u području zdravlja životinja i veterinarskog javnog zdravstva. Prvenstveno će se obratiti pažnja na zakonodavstvo EU koje je važno kod izvoza živih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla u EU. Riječ je o sljedećim propisima:

- Direktive vijeća 64/433/EEC; 71/118/EEC; 72/462/EEC; 77/96/EEC; 77/99/EEC (as 92/5/EEC); 94/65/EEC; 89/437/EEC; 90/539/EEC; 91/494/EEC; 91/495/EEC; 92/45/EEC; 92/46/EEC; 92/65/EEC; 92/118/EEC;
- Direktive vijeća 43/93/EEC i 2001/471/EC;
- EU zakonodavstvo koje se odnosi na hranu za životinje;
- Direktive vijeća 91/628/EEC; 93/119/EC;
- Kontrola rezidua lijekova i hormona (96/23/EEC, 96/22/EEC i 98/179/EC);
- Direktive vijeća 79/923/EEC; 91/67/EEC; 91/492/EEC; 91/493/EEC; 92/48/EEC; 93/53/EEC; 95/70/EC; 2406/96/EC; 2065/2001/EC;
- Kontrolne mjere koje se odnose na zoonoze (92/117/EEC).

Jedna od komponenata CARDS 2003 projekta - *Jačanje hrvatske veterinarske službe*, bit će i podrška daljem približavanju i primjeni legislative s područja zdravlja životinja. Projekt obuhvaća analizu postojeće legislative kako

bi se ustanovili prioriteti na području zdravlja životinja, usklađivanje postojećih pravnih propisa s pravnom stečevinom EU te priprema napatka i priručnika za primjenu novo usvojene legislative i dobre veterinarske prakse na području zdravlja životinja.

Institucionalni okvir

U skladu sa Zakonom o veterinarstvu, današnje veterinarske službe u Republici Hrvatskoj organizirane su u piramidalnoj strukturi koja se temelji na načelima vertikalne subordinacije (inspeksijske službe), na dosljednoj podijeli dužnosti, te na usklađenosti s administrativnom podjelom države.

Uprava za veterinarstvo Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva je na vrhu te piramide. Državne veterinarske institucije za laboratorijsku dijagnostiku i analitiku su u sredini, dok privatne veterinarske prakse čine bazu piramide.

3.7.4. Zaštita bilja

3.7.4.1. Biljna karantena

Pravni okvir

Područje zaštite bilja – biljne karantene uređeno je Glavom VIII. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) – čl. 92. Poljoprivreda i poljoprivredni sektor, kojim je između ostalog regulirana potreba postupnog usklađivanja veterinarskog i fitosanitarnog zakonodavstva s normama koje vrijede u Zajednici, i Zakonom o zaštiti bilja (NN 10/94, 117/03).

Trenutno stanje u sektoru

Stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti bilja u srpnju 2003. godine započelo se s postupnim usklađenjem hrvatskog zakonodavstva iz područja zaštite bilja – biljne karantene i sredstava za zaštitu bilja i rezidua, s temeljnom Direktivom 2000/29 EC, koja propisuje mjere zaštite od unošenja i širenja štetočina bilja, kao i Direktivom 91/414 EEC koja propisuje postupke stavljanja na tržište sredstava za zaštitu bilja. Sadašnji Zakon o zaštiti bilja regulira dva potpuno različita područja, biljno zdravlje (karantenu) i sredstva za zaštitu bilja, koja će biti razdvojena donošenjem dva nova zakona. U prvoj fazi do izrade novog Zakona o biljnom zdravlju (radni naslov), predloženim izmjenama i dopunama Zakona, u dijelu koji se odnosi na biljnu karantenu, između ostalog, stvorena je zakonska osnova za transparentnije oblikovanje buduće strukture jedinstvene službe zaštite bilja i uspostave jasne hijerarhije odgovornosti. Osim toga stvorena je osnova za postupni preustroj granične inspekcije zaštite bilja i inspekcije zaštite bilja u jedinstvenu inspekciju – fitosanitarnu inspekciju s djelokrugom rada koji će omogućiti cjelovit i učinkovit nadzor nad biljem iz uvoza, u unutrašnjosti zemlje i na mjestu proizvodnje. Pored toga dana je mogućnost ustroja sustava evidencija - upisnika proizvođača, prerađivača, distributera i uvoznika određenih vrsta bilja i biljnih proizvoda.

Predviđene aktivnosti u 2004.godini

U okviru završenog IBM programa CARDS 2001, projekta - *Jačanje osposobljenosti granične fitosanitarne službe*, uz tehničku pomoć stručnjaka, izrađena je analiza stupnja usklađenosti hrvatskog zakonodavstva u području zaštite bilja - biljne karantene s legislativom EU, utvrđeni su nedostaci i predložena rješenja, te se započelo s izradom nacrtu prijedloga ključnih propisa iz tog područja. Stoga, sukladno preporuci iz završnog izvješća navedenog projekta, prioritetnom je u 2004. godini određena izrada nacrtu prijedloga novog Zakona o biljnom zdravlju (radni naslov) i nacrtu prijedloga Pravilnika o mjerama za sprječavanje unošenja, širenja i suzbijanje štetnih organizama bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta (radni naslov - bivši Pravilnik o zdravstvenoj kontroli bilja u prometu preko granice RH). Krajem 2004. godine planira se poduzimanje aktivnosti oko nastavka izrade nacrtu prijedloga Pravilnika o uvjetima za registraciju posjednika određenog bilja, biljnih proizvoda i nadziranih predmeta i o uvjetima za izdavanje biljnih putovnica, čija je izrada također započela u okviru navedenog projekta.

Institucionalni okvir

Za područje zaštite bilja (biljne karantene) nadležno je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva – Uprava za poljoprivredu s tri odjela unutar Uprave: Odjelom za poljoprivrednu proizvodnju i zaštitu bilja, Odjelom fitosanitarne inspekcije (granične inspekcije zaštite bilja) i Odjelom inspekcijskih poslova. Zavod za zaštitu bilja u poljoprivredi i šumarstvu, kojeg je osnovalo Ministarstvo radi obavljanja poslova zaštite bilja u poljoprivredi i šumarstvu, stručna je i tehnička potpora upravnom i inspekcijskom dijelu u području zaštite bilja (biljne karantene). Upravni, zakonodavni i relevantni stručni poslovi u nadležnosti su Odjela za poljoprivrednu proizvodnju i zaštitu bilja dok su inspekcijski poslovi iz područja zaštite bilja (biljne karantene) dijelom u nadležnosti Odjela inspekcijskih poslova u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, dijelom inspekcije zaštite bilja u Uredima državne uprave u županijama (nadzor nad kontrolom bilja u unutrašnjosti zemlje), a dijelom Odjela fitosanitarne inspekcije (kontrola bilja u prometu preko državne granice). Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti bilja (NN 117/03) izmijenjene su odredbe o inspekcijskom nadzoru čime je stvoren pravni temelj za postepeni preustroj granične inspekcije za zaštitu bilja i inspekcije zaštite bilja u jedinstvenu inspekciju – fitosanitarnu inspekciju.

3.7.4.2. Sredstva za zaštitu bilja i rezidue

Pravni okvir

- Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju - čl. 69. (Usklađivanje prava, provedba prava i pravila tržišnog natjecanja) i čl. 92. Poljoprivreda i poljoprivredno-industrijski sektor («postupno usklađivanje veterinarskoga i fitosanitarnoga zakonodavstva s normama koje vrijede u Zajednici, ...»).
- Zakon o zaštiti bilja (NN 10/94, 117/03).

Trenutno stanje u sektoru

U 2003. godini izrađene su, i stupile na snagu, izmjene i dopune Zakona o zaštiti bilja kojima je započet postupak postupne prilagodbe propisa sukladno odredbi čl. 92. SSP-a. Nastavak procesa slijedi u 2004. godini kada će doći do "dijeljenja" postojećeg Zakona o zaštiti bilja na dva nova zakona: Zakon o biljnom zdravstvu (radni naslov) i Zakon o sredstvima za zaštitu bilja (radni naslov).

Predviđene aktivnosti u 2004. godine

U prvoj polovici 2004. godine u planu su pripremne aktivnosti i izrada nacrtu prijedloga Zakona o sredstvima za zaštitu bilja, u suradnji s twinning partnerom EU (to je prva aktivnost potkomponente zaštita bilja, predviđena CARDS 2002 projektom - *Izgradnja strukture u području poljoprivrede, živih životinja i hrane*). U zadnjem kvartalu 2004. godine planira se slanje na mišljenje pripremljenog nacrtu Zakona o sredstvima za zaštitu bilja nadležnim državnim tijelima i potom upućivanje u proceduru VRH.

U zadnjem kvartalu 2004. godine planiraju se pripremne aktivnosti i početak pisanja nacrtu prioriternih provedbenih propisa kojima će pravni okvir biti novi Zakon o sredstvima za zaštitu bilja. Prvi na redu izrade bit će nacrt Pravilnika o uvjetima i načinu stavljanja u promet sredstava za zaštitu bilja. Ovaj je Pravilnik potrebno uskladiti s devet direktiva EU koje čine dodatak temeljnoj Direktivi Vijeća EU 91/414/EEC. I ovi propisi radit će se u suradnji s EU twinning partnerom. Daljnje usklađivanje i pisanje provedbenih propisa nastavit će se u 2005 godini.

Institucionalni okvir

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva je državna institucija nadležna za statutarne poslove zaštite bilja. Ono je glavni nositelj izrade zakonskih i podzakonskih akata koji se odnose na sredstva za zaštitu bilja i rezidue. Međutim određene poslove tehničke i stručne potpore upravi i inspekciji Ministarstva, iz ovog područja (npr. ispitivanja vezana uz registraciju sredstava za zaštitu bilja, analize rezidua), na državnoj razini obavlja i Zavod za zaštitu bilja u poljoprivredi i šumarstvu Republike Hrvatske (skraćeno: Zavod za zaštitu bilja) te u jednom dijelu Hrvatski zavod za javno zdravstvo i Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada. Stručnjaci ovih ustanova, pored stručnih i tehničkih poslova, putem sudjelovanja u radnim skupinama za izradu propisa i članstvom u Komisiji za zaštitu bilja Ministarstva, neizravno surađuju i na poslovima usklađivanja zakonodavstva s *acquis communautaireom*.

3.7.4.3. Šumarstvo

Pravni okvir

U srpnju 2003. godine Vlada RH donijela je Nacionalnu šumarsku politiku i strategiju kojom je započet proces usklađivanja sa smjernicama EU i međunarodnim konvencijama i rezolucijama koje je Republika Hrvatska potpisala u dijelu koji se odnosi na šumarstvo. U 2004. godini planira se donošenje Zakona o šumama i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lovu.

Institucionalni okvir

Sukladno prioritetnim aktivnostima iz Nacionalne šumarske politike i strategije planira se, ukoliko se osiguraju potrebna sredstva u proračunu, započeti inventarizacija šumskih resursa čija bi izrada trajala pet godina.

Sukladno zaključku Vlade RH od 17. srpnja 2003. godine u svezi Programa restrukturiranja Hrvatskih šuma d.o.o. Zagreb, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva i drugi subjekti zaduženi su da bez odgode započnu s provedbom istog. Provedba ovog Programa nužno će se nastaviti i u 2004. godini.

3.7.5. Ostale mjere u području poljoprivrede**3.7.5.1. Stočarstvo****Pravni okvir**

Područje stočarstva uređeno je Zakonom o stočarstvu (NN 70/97, 36/98, 151/03).

Izmjenama i dopunama Zakona o stočarstvu (NN 151/03) su usklađeni pojmovi s definicijama iz Direktiva koje uređuju to područje, te je uređen način vođenja matičnih knjiga i uzgojnih upisnika. Izmjenom i dopunom ovoga Zakona također su uređeni uvjeti trgovine rasplodnom stokom, sjemenom, jajnim stanicama i zamcima, posebice kada se radi o njihovom uvozu ili izvozu.

Odredbama ovoga Zakona na novi su način uređeni odnosi u provedbi uzgoja uzgojno valjanih životinja, pri čemu se značajno mjesto pridaje udrugama uzgajivača te uzgojnim savezima.

Osim ovih usklađenja koja su neposredno vezana za provedbu uzgoja uzgojno valjanih životinja, Zakonom su uređena još neka područja koja se odnose na stočarsku proizvodnju. Primjerenije je uređeno područje umjetnog osjemenjivanja te obveze vlasnika životinja glede njihova iskorištavanja.

Podzakonskim aktima na temelju Zakona o stočarstvu koji će se donijeti tijekom 2004. godine, detaljnije će se urediti ovi odnosi.

Institucionalni okvir

Zakonom o stočarstvu uređeno je pitanje nadležnosti za ovo područje. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva koje je nadležno za provođenje zakona, je na Hrvatski stočarski centar prenijelo značajan dio nadležnosti i obveza u provođenju ovog Zakona.

Tijekom 2003. godine uspostavljen je novi sustav ispitivanja kakvoće mlijeka u Središnjem laboratoriju za kontrolu mlijeka. Ovaj se sustav temelji na ranije donesenom Pravilniku o kakvoći svježeg sirovog mlijeka (Narodne novine br. 102/00.) koji u svojim odredbama uvažava odredbe Direktive Vijeća 92/46/EEC koja uređuje kakvoću mlijeka. U Laboratoriju je organizirano ispitivanje kakvoće svježeg sirovog mlijeka svih propisanih parametara (sadržaj masti, bjelančevina, somatskih stanica, bakterija i rezidua u mlijeku). Ovako organizirani sustav ispitivanja kakvoće svježeg sirovog mlijeka u cijelosti je sukladan propisima koji vrijede u zemljama Europske unije.

3.7.5.2. Biljna proizvodnja

Pravni okvir

Zakon o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (NN 131/97, 163/03) uređuje odnose u proizvodnji, doradi, ispitivanju, deklariranju, uvozu i stavljanju u promet poljoprivrednog sjemena, presadnica, sadnog materijala i micelija gljiva. Kao posebno poglavlje uređuju se pitanja koja se odnose na priznavanje sorti poljoprivrednog bilja, voćnih vrsta i vinove loze.

Tijekom 2003. godine izvršene su izmjene i dopune Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (NN 163/03). Tim se izmjenama Zakon doveo u suglasnost s određenim EU Direktivama i relevantnim dokumentima UPOV-a, ISTA-e i OECD-a. Sveukupna prilagodba provest će se postupno, a dio ovog procesa odvijat će se u 2004. godini izradom podzakonskih akata.

Institucionalni okvir

Zakonom o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja ukupna nadležnost povjerena je Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva te Zavodu za sjemenarstvo i rasadničarstvo u Osijeku.

Vinogradarstvo

Obveza za uspostavu vinogradarskog katastra utvrđena je Zakonom o vinu za čiju je provedbu nadležno Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva. Izrada vinogradarskog katastra u nadležnosti je Zavoda za vinarstvo i vinogradarstvo.

Tijekom 2003. godine vođene su aktivnosti oko ustrojavanja vinogradarskog katastra te je Zavod za vinogradarstvo i vinarstvo opremljen nužnom opremom i računalnim programom za vođenje i izradu vinogradarskog katastra.

Podloge za izradu vinogradarskog katastra osigurat će se temeljem potpisanog Sporazuma između Državne geodetske uprave, Zavoda za vinogradarstvo i vinarstvo i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog

gospodarstva te će se sredstvima Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva financirati od 2003. do 2006. godine digitalizacija i izdavanje kopija katastarskih planova, izrada i izdavanje digitalnih ortofoto i topografskih snimaka, izrada i izdavanje digitaliziranih pedoloških karata od strane Državne geodetske uprave za potrebe Zavoda za vinogradarstvo i vinarstvo te izrade vinogradarskog katastra. U 2003. godini osigurana su sredstva pri Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva u iznosu od 2 milijuna kuna kojima će se osigurati nabava 2.000 listova digitalnih ortofoto karata, 150 listova topografskih katastara i 100 pedoloških karata.

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Izraditi usporednu analizu zakonodavstva RH sa zahtjevima EU u području prijevoza kvarljive robe i živih životinja (čl. 69.)	12/2004	MPŠIVG MMTPR
Izraditi program razvitka seoskog prostora	12/2004	MPŠIVG
Izraditi analizu općeg gospodarskog stanja i stanja predmetnog sektora gospodarstva poljoprivrednih proizvoda te ribe i ribljih proizvoda, a radi razmatranja mogućnosti za odobravanje daljnjih međusobnih ustupaka (povlastica), čl. 29.	Trajno	MPŠIVG
Pratiti mjere koje EU primjenjuje na izvoz proizvoda podrijetlom iz EU u RH te na uvoz proizvoda podrijetlom iz RH u EU (čl. 26. st.1, čl. 27. i čl. 28.)	Trajno	MPŠIVG

3.8. RIBARSTVO

3.8.1. Zaštita i gospodarenje resursima

Pravni okvir

Zakonodavni okvir ribarstva u RH obuhvaća djelatnosti ulova i uzgoja ribe u morskoj i slatkoj vodi. Temeljni propisi su: Zakon o morskom ribarstvu (NN 46/97) i Zakon o slatkovodnom ribarstvu (NN 106/01) koje nadopunjava niz podzakonskih akata.

Zakon o morskom ribarstvu donosi osnovne odredbe vezane za obavljanje djelatnosti gospodarskog, malog i rekreacijskog-športskog ribolova, uvjete izdavanja dozvola i povlastica za obavljanje ribolova i uzgoja, te kaznene odredbe za prekršaje pojedinih dijelova Zakona.

Najznačajniji podzakonski akt na temelju Zakona o morskom ribarstvu je Pravilnik o obavljanju gospodarskog ribolova na moru (NN 83/00, 101/02). Pravilnik o gospodarskom ribolovu na moru donosi niz odredbi o vrsti i količini alata za pojedini segment gospodarskog ribolova kao i odredbe o redoslijedu i uvjetima obavljanja ribolova. Posljednje izmjene i dopune ovog Pravilnika (NN 101/02) uvrstile su odredbe o zabrani koćarenja u pojasu od 2 NM od obale, odnosno zabrani koćarenja ispod izobate od 50m, što je u skladu s odredbama EEC 1626/94.

Naredba o zaštiti riba i drugih morskih organizama (NN 101/02) propisuje minimalne veličine morskih organizama koje se smiju loviti i stavljati u promet u Republici Hrvatskoj te vrijeme lovostaja za pojedine vrste. Temeljem ove Naredbe donesen je i Pravilnik o kriterijima za utvrđivanje naknade šteta počinjenih ribama i drugim morskim organizmima (NN 101/02). Ova dva podzakonska akta su okvir zaštite bioloških resursa mora u okviru djelatnosti morskog ribarstva.

Osim ovih pravilnika i naredbi, ostali podzakonski akti donose odredbe vezane za mali (NN 5/02, 29/02) i rekreacijsko-športski ribolov (NN 118/01, 04/02, 03/03). Osnovne odredbe ovih pravilnika tiču se broja i količine dozvoljenih alata te maksimalne dnevne količine ulova. Prema trenutno važećim propisima, dnevni ulov u malom kao i u rekreacijsko-športskom ribolovu ne smije prijeći 5 kg.

U okviru projekta CARDS 2002 "Operational Capacity Building within the MAF" planira se daljnja analiza i usuglašavanje nacionalnih zakona sa zakonima Zajednice. Reformom zajedničke ribarstvene politike 2002. Europska je komisija donijela nove propise o zaštiti i gospodarenju živim resursima mora (Uredba Vijeća EC 2371/2002), dok za Sredozemlje mjere još nisu donesene te se primjenjuje Uredba Vijeća EC 1626/1994. U

pripremi je donošenje nove regulative na osnovi prijedloga od 9. listopada 2003 (COM (2003) 589 final). Prijedlog donosi niz novih odredbi s kojima valja uskladiti nacionalno zakonodavstvo Republike Hrvatske.

Predviđene aktivnosti za 2004. godinu prije svega su vezane uz provedbu projekta CARDS 2002 o čijim će rezultatima uvelike ovisiti lista prioriteta zakonskih mjera koje će se usuglašavati.

Temeljem Odluke Hrvatskog Sabora o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru (NN 157/03) od 3. listopada 2003. godine, proglašeni su sadržaji isključivog gospodarskog pojasa koji se odnose na prava očuvanja i gospodarenja prirodnim bogatstvima voda izvan vanjske granice teritorijalnog mora i time uspostavljen zaštićeni ekološko-ribolovni pojas Republike Hrvatske. Primjena Odluke odgođena je za dvanaest mjeseci, ostavivši time prijelazno razdoblje za donošenje nacionalnih mjera i strukturiranje odgovornih tijela Državne uprave. U procesu pridruživanja EU, Uprava ribarstva će tijekom 2004. godine aktivno raditi na usaglašavanju mjera ribarstva koje će vrijediti i u proširenoj zoni. Donošenje ovih zakonskih mjera najvećim će dijelom biti vezano uz izravne pregovore RH s EU.

Institucionalni okvir

Uprava ribarstva, kao ustrojstvena jedinica Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, izravno je nadležna za upravna i stručna pitanja vezana uz ribarstvo. Njezin je mandat predlaganje, izrada i implementacija relevantnih zakona i podzakonskih akata, kao pravnog okvira provedbe gospodarskih i zaštitnih mjera u području ribarstva, uključujući sektore ribolova i akvakulture. Uprava ribarstva sastoji se od dva odjela – Odjel ribolova i Odjel akvakulture. Uprava ribarstva osim centralnog ureda u Zagrebu ima i sedam područnih jedinica u sedam primorskih županija koje, uz upravne poslove, obavljaju i niz operativnih aktivnosti. Područne jedinice Uprave ribarstva izdaju povlastice za gospodarski ribolov i uzgoj na moru, odobrenja za mali ribolov i dozvole za rekreacijsko-športski ribolov te rade na prikupljanju podataka iz očevidnika u segmentu morskog ribarstva.

Uprava ribarstva obavlja nadzor nad provedbama zakonskih propisa u području ribarstva, a izmjenama unutarnjeg reda u tijelima državne uprave Ministarstvo i Uprava preuzimaju i poslove inspekcije.

Unutar programa CARDS 2002 predviđen je projekt poboljšanja unutarnje organizacije Uprave za ribarstvo te horizontalne i vertikalne strukture.

3.8.2. Tržišna politika

Pravni okvir

Tržišna politika u segmentu ribarstva trenutno nema samostalni pravni okvir već je inkorporirana u pravne propise koji reguliraju opću tržišnu politiku. Okvir državne potpore u ribarstvu dan je Zakonom o državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu (NN 87/02, 117/03).

Nacionalnim programom povećanja proizvodnje i potrošnje ribe u Republici Hrvatskoj koji je 2003. godine usvojila Vlada RH obuhvaćen je i problem organizacije tržišta ribom i ribljim proizvodima kao i pitanje zadrugarstva u sektoru ribarstva. Kroz provedbu ovog programa, kao i kroz realizaciju projekta iz programa CARDS 2002 planira se formiranje pravnog okvira tržišne politike specifične za sektor ribarstva. Posebna će se pažnja posvetiti Uredbi Vijeća EC 104/2000 (organizacija zajedničkog tržišta ribom i proizvodima od ribe) i propisima donesenima na temelju nje.

Institucionalni okvir

Tržišna politika u području ribarstva ima administrativnu potporu na razini Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva u okviru Tržišnog informacijskog sustava u poljoprivredi (TISUP). TISUP je zadužen za prikupljanje, obradu i objavljivanje podataka o cijenama poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, pa tako i onih iz ribarskog sektora. Informacije o cijenama i stanju na tržištu ribom i ribljim prerađevinama prikupljaju se jedanput mjesečno. Prikupljanje se odvija u suradnji s otkupnim stanicama, područnim uredima, uzgajalištima morskih i slatkovodnih riba i u suradnji s prerađivačkom industrijom.

3.8.3. Strukturne mjere

Pravni okvir

Pravni okvir strukturnim mjerama u ribarstvu daje Pravilnik o načinu korištenja sredstava od naknada za obavljanje ribolova na moru (NN 144/03). Ovaj Pravilnik regulira otkup povlastica za obavljanje ribolova pridnenim povlačnim alatima (koćama). Visina iznosa za otkup povlastice određuje se prema ribolovnom naporu (prosječan broj ribolovnih dana u jednoj godini prema evidenciji ulova u zadnje 3 godine) i porivnoj snazi stroja broda. Ovaj je pravilnik djelomično usuglašen s Uredbama Vijeća EC 2369/2002 i EC 2370/2002 o strukturnim mjerama u ribarstvu i hitnim mjerama uklanjanja ribarskih brodova.

Zakonski okvir za sakupljanje podataka iz ribarstva, kao i praćenje ribolovnih aktivnosti odnosno praćenje ribolovnog napora daje Pravilnik o očevidniku i dostavi podataka o gospodarskom ribolovu na moru (NN 103/00, 152/02). Podaci koje ribar mora upisati u očevidnik su podaci o ribolovnom naporu (vrijeme isplovljavanja i uplovljavanja, ribolovna zona, broj potega kod koća, karakteristike ribolovnih alata, broj ribara, vrijeme mreže u moru i sl.) te podaci o ulovu po vrstama. Pravilnik je djelomično usklađen s Uredbom Vijeća EC 1543/2000 i to u segmentu sakupljanja osnovnih podataka o morskom ribarstvu putem očevidnika.

U okviru projekta CARDS 2002 "Operational Capacity Building within the MAF" planira se daljnja analiza i usuglašavanje nacionalnih zakona sa zakonima Zajednice. Reformom zajedničke ribarstvene politike 2002. Europska je komisija donijela nove odredbe o strukturnim mjerama u ribarstvu i hitnim mjerama uklanjanja ribarskih brodova (EC 2369/2002 i EC 2370/2002) te će se istima posvetiti posebna pažnja.

Institucionalni okvir

Praćenje provedbe strukturnih mjera iz područja ribarstva provodi se u okviru praćenja strukturnih mjera cjelokupne poljoprivredne djelatnosti na razini Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, a za što je izravno nadležna Uprava poljoprivredne politike i ruralnog razvitka. Ona sudjeluje u oblikovanju učinkovitih i ciljanih mjera poljoprivredne politike te potiče strukturna poboljšanja u cjelokupnom poljoprivrednom sektoru, pritom uključujući i ribarstveni sektor.

3.8.4. Akvakultura**Pravni okvir**

Uzgoj ribe i drugih morskih organizama obavlja se temeljem Zakona o morskom ribarstvu (NN 46/97) i Zakona o slatkovodnom ribarstvu (NN 106/01) te prema odredbama Pravilnika o kriterijima o pogodnosti dijelova pomorskog dobra za uzgoj riba i drugih organizama (NN 8/99, 56/02), Pravilnika o povlastici za akvakulturu i upisniku o izdanim povlasticama za akvakulturu (NN 29/02), Pravilnika o popisu u akvakulturi (NN 63/03) te Pravilnika o očevidniku o uzgoju ribe i drugih morskih organizama (NN 66/03).

U okviru projekta CARDS 2002 "Operational Capacity Building within the MAF" planira se početak analize i usuglašavanja postojećih nacionalnih propisa s propisima EZ. Prema strategiji razvoja akvakulture u EZ (COM 511/2002) objavljenoj u sklopu reforme zajedničke ribarstvene politike Zajednice, Komisija planira izmjene zakona tijekom 2003. i 2004. godine te se očekuje da će analiza i daljnja harmonizacija biti moguća tek tijekom provedbe projekta. Prema akcijskom planu Zajednice, prve mjere odnose se na strukturne fondove i financiranje te planiranje i integracija akvakulture u procese gospodarenja obalnim područjima.

Institucionalni okvir

Uprava ribarstva Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva nadležna je za izradu i implementaciju zakonskih propisa u segmentu akvakulture. Odjel akvakulture, kao njezina ustrojstvena jedinica, izravno obavlja upravne i druge stručne poslove koji se odnose na proizvodnju riblje mladi, uzgoj riba i drugih vodenih organizama. Osim predlaganja i prilagođavanja zakonskih propisa iz područja akvakulture, Odjel akvakulture, prikuplja i analizira podatke o uzgoju, predlaže normativna rješenja za poticanje uzgoja, prometa i prerade uzgojene ribe i drugih akvatičkih organizama. Uprava ribarstva nadležna je i za izdavanje povlastica za obavljanje morskog i slatkovodnog uzgoja riba i drugih vodenih organizama.

Uprava ribarstva obavlja nadzor nad provedbama zakonskih propisa u području akvakulture, a izmjenama unutarnjeg reda u tijelima državne uprave Ministarstvo i Uprava preuzimaju i poslove inspekcije. Izdavanje koncesija za akvakulturu na moru u nadležnosti je Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka (ranije Ministarstvo pomorstva, prometa i veza).

Unutar programa CARDS 2002 predviđen je projekt poboljšanja unutarnje organizacije Uprave za ribarstvo te horizontalne i vertikalne strukture.

3.9. PROMET

3.9.1. Pravni okvir

Obveza usklađivanja hrvatskog zakonodavstva u području prometa s pravnom stečevinom EU jedna je od odredbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, a koja će tijekom 2004. godine biti osnovni zadatak Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka. Za sada je hrvatsko zakonodavstvo u području prometa usklađeno s međunarodnim konvencijama koje su temelj i pravne stečevine EU, no kako je pravna stečevina EU-a svojim obujmom mnogo šira od međunarodnih ugovora kojih je RH već potpisnica, tijekom 2003. godine, u postupku usklađivanja zakonskih prijedloga RH sa *acquis communautaire*-om, doneseno je više zakona i podzakonskih akata. Unutar poglavlja koja slijede, a tiču se pojedinih vrsta prometa specificirana je problematika zakonodavstva koja se tiče svake od pojedinih vrsta prometa, tj. cestovnog, željezničkog, riječnog, zračnog te pomorskog prometa.

3.9.2. Institucionalni okvir

Ministarstvo pomorstva, prometa i veza (MPPV) je do kraja 2003. godine bilo ustrojeno u 8 upravnih i 3 posebne ustrojstvene jedinice, a temeljem Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija (NN 199/2003) ustrojeno je Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka. U skladu s djelokrugom rada danim u čl. 10. tog Zakona, ovo je Ministarstvo započelo velike promjene u svojoj unutrašnjoj organizaciji. U tijeku je izrada Pravilnika o unutarnjem redu Ministarstva. Pravilnikom će se predvidjeti ustroj upravnih organizacija u skladu s poslovima vezanima s prometom koji se odnose na: sveobuhvatne mjere zaštite Jadranskog mora, otoka i priobalja, analizu gospodarenja morskim resursima i prostorom uz morsku obalu, mjere racionalnog korištenja mora kao prirodnog resursa, nadzor nad provedbom postupka koncesija na području gospodarskog pojasa i koncesija za podizanje ribogojilišta, unutarnji i međunarodni pomorski, cestovni, željeznički, zračni, poštanski i telekomunikacijski promet te promet na unutarnjim vodama s infrastrukturom tih vidova prometa; predlaže strategiju razvoja svih vidova prometa; zaštitu mora od onečišćenja s brodova; morske luke, pomorsko dobro i utvrđivanje granica pomorskog dobra, pomorsko osiguranje i pomorske agencije; luke na unutarnjim plovnim putovima; kopneni robno-transportni centri; zračne luke; prijevozna sredstva osim onih poslova koji ulaze u djelokrug drugih ministarstava.

Kao što se navodi u potpoglavljima koja se odnose na pojedine vrste prometa, postoje specifični problemi vezani za preklapanje nadležnosti s drugim tijelima državne uprave. Posebno se to odnosi na pitanja sigurnosti prometa, te pitanja koja zadiru u područja koja nisu u nadležnosti MMTPR (tehnička, socijalna i fiskalna), već drugih tijela državne uprave, a odnose se na obavljanje prometa.

3.9.3. Cestovni promet

Pravni okvir

Pravna stečevina EU iz područja cestovnog prometa obuhvaća sljedeća područja: pristup na tržište, usklađivanje poreznih sustava, socijalno zakonodavstvo, tehnologiju, sigurnost, okoliš te prijevoz opasnih tvari.

Područje cestovnog prijevoza u Republici Hrvatskoj uređeno je Zakonom o prijevozu u cestovnom prometu (NN 36/98 i 83/02), te nizom konvencija i međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska potpisnica.

Republika Hrvatska je, na temelju notifikacije o sukcesiji, 1991. godine postala strankom: Carinske konvencije o međunarodnom prijevozu robe pod okriljem karneta TIR (tzv. TIR Convention), Konvencije o međunarodnom prijevozu robe cestom (CMR), Konvencije o međunarodnom prijevozu opasnih tvari (ADR), Konvencije o ugovoru o međunarodnom cestovnom prijevozu putnika i prtljage (CVR), Europskog sporazuma o radu posada na vozilima koje su zaposlene u međunarodnom cestovnom prometu (AETR), Sporazuma o međunarodnom prijevozu lakokvarljivih namirnica i specijalnim vozilima za njihov prijevoz (ATP).

Republika Hrvatska je 2001. godine potpisala Ugovor o međunarodnom povremenom prijevozu putnika običnim i putničkim autobusima INTERBUS, koji je stupio na snagu 1. kolovoza 2003. godine.

Način obavljanja prijevoza između Republike Hrvatske i ostalih država te pristup na tržište uređeni su bilateralnim ugovorima koji su na snazi.

Zakonom o sigurnosti prometa na cestama (NN 59/96-pročišćeni tekst) utvrđena su temeljna načela međusobnih odnosa i ponašanja sudionika i drugih subjekata u cestovnom prometu; osnovni uvjeti kojima moraju udovoljavati ceste glede sigurnosti prometa; pravila prometa na cestama, sustav prometnih znakova i znakova koje daju ovlaštene osobe; dužnosti u slučaju prometne nezgode; osposobljavanje kandidata za vozače, polaganje ispita za vozače i uvjeti za stjecanje prava na upravljanje vozilima; vuča vozila, uređaji i oprema koje moraju imati vozila, dimenzije, ukupna masa i osovinsko opterećenje vozila, te uvjeti kojima moraju udovoljavati vozila u prometu.

Zakonom o javnim cestama (NN 100/96 i 27/01) uređuje se pravni položaj javnih cesta, građenje i održavanje javnih cesta, mjere za zaštitu javnih cesta i prometa, koncesije, upravljanje, financiranje i nadzor javnih cesta.

Uvjeti pristupa na tržište koji se odnose na pristup u djelatnost cestovnog prijevoza putnika i tereta, te uzajamno priznavanje diploma, svjedodžba i ostalih dokaza o formalnim kvalifikacijama u cilju omogućavanja tim prijevoznicima prava na slobodu osnivanja poduzeća u nacionalnom i međunarodnom prijevozu u skladu su sa odredbama Direktive 96/26/EZ od 29. travnja 1996.

Pravni propisi koji reguliraju fiskalno usklađivanje brinu se za dokidanje narušavanja konkurencije između prijevozničkih poduzetnika usklađivanjem okvira za utvrđivanje cijena, te razvijaju plaćanje naknada za korištenje cesta u istim iznosima za vozila domaćih i stranih registarskih oznaka i uvode standardni sustav utvrđivanja infrastrukturnih troškova.

Ove pretpostavke su u određenom stupnju implementirane u Zakon o prijevozu u cestovnom prometu (NN 36/98), kada se radi o poreznom sustavu, odnosno u Zakon o javnim cestama (NN 100/96, 76/98, 27/01, 114/01 i 65/02) kada se radi o naknadama i financiranju cestovne infrastrukture.

Direktiva 93/89/EEZ od 25. listopada 1993. godine o primjeni od strane država-članica poreza na određena vozila koja se koriste za cestovni prijevoz roba, te poreza i pristojba za korištenje određenih infrastrukturnih objekata, djelomično je implementirana u Zakonu o prijevozu u cestovnom prometu (NN 36/98) i Pravilniku o naknadi za ceste za strano vozilo (NN 100/98). Potpuno usklađivanje uslijedit će kroz pripremu novog Zakona o prijevozu u cestovnom prometu i Zakona o javnim cestama, čije donošenje je planirano za 2004. godinu.

Radi planiranog donošenja novog Zakona o javnim cestama i Zakona o prijevozu u cestovnom prometu u 2004. godini, koji se moraju uskladiti s propisima EU, potrebno je nastaviti s temeljitom analizom usklađenosti zakona i propisa za izvršenje tih zakona s *acquis communautaire*-om, sukcesivno razmatrati i uskladiti tehničke propise u svezi cestovnog prometa i cesta te provesti izmjenu i reformu postojećih institucija, ukoliko je potrebno, sve u cilju učinkovitijeg ispunjavanja zadaća, koje tijela državne uprave preuzimaju usvajanjem pravne stečevine EU.

Kao priprema za donošenje novog Zakona o javnim cestama i Zakona o prijevozu u cestovnom prometu, u 2003. godini, nakon provedenih analiza, donesen je niz podzakonskih akata u svemu usklađenih s pravnom stečevinom EU (Pravilnik o sadržaju i načinu prikupljanju i obrade podataka o javnim cestama, Pravilnik o posebnim uvjetima koje moraju ispunjavati vozila za obavljanje javnog prijevoza za vlastite potrebe, Pravilnik o kriterijima za korištenja stranog vozila za prijevoz, Pravilnik o obilježavanju autocesta brojevima, kilometarskim stupićima i daljinskom vođenju prometa, Pravilnik o prometnim znakovima, opremi i signalizaciji na cestama, Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o razvrstavanju javnih cesta u državne, županijske i lokalne, Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o utvrđivanju visine godišnje naknade, Pravilnik o prometno-tehničkim pravilima i uvjetima za daljinsko usmjeravanje i vođenje prometa na državnim cestama, Naputak za projektiranje i opremanje raskrižja kružnog oblika – rotora, Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o korištenju cestovnog zemljišta i obavljanja pratećih djelatnosti, Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o mjerilima za izračun naknade za korištenje cestovnog zemljišta i naknada za obavljanje pratećih djelatnosti), koji će omogućiti sukcesivno prilagođavanje novim uvjetima kompatibilnim onima u EU.

Institucionalni okvir

Uprava cestovnog prometa Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka obavlja upravne i stručne poslove iz područja cestovnog prometa i javnih cesta, predlaže politiku razvoja cestovnog prometa i cesta, osigurava provođenje utvrđene politike i izvršavanje zakona i drugih propisa iz područja cestovnog prometa i cesta, priprema nacrt prijedloga zakona i drugih propisa iz svog područja, sudjeluje u radu međunarodnih tijela i surađuje u izradi nacrt prijedloga ugovora i drugih međunarodnih akata, prati i analizira stanje, poslovanje i razvoj gospodarskih subjekata u djelatnosti cestovnog prometa i cesta, priprema i izrađuje izvješća, analize, prijedloge mjera, rješenja i druge akte iz područja cestovnog prometa i cesta za potrebe Vlade Republike Hrvatske i Hrvatskog sabora, obavlja stručne i administrativne poslove iz djelokruga sigurnosti prometa na cestama. Uprava cestovnog prometa je ustrojena po unutarnjim ustrojstvenim jedinicama i to: Odjel sigurnosti prometa i pravnih poslova, Odjel za javne ceste i Odjel za cestovni prijevoz.

Unutar Uprave inspekcijskih poslova Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka nalazi se Odjel inspekcije cestovnog prometa i cesta, koji provodi neposredni inspekcijski nadzor nad provođenjem zakona i propisa iz područja cestovnog prometa i javnih cesta, prati stanje i poduzima mjere u području cestovnog prometa i javnih cesta, prati stanje i utjecaj cestovnog prometa na čovjekovu okolinu, vodi evidenciju objekata pod nadzorom, te evidenciju poduzetih mjera.

Zakonom o prijevozu u cestovnom prometu javne ovlasti u pogledu stručnog osposobljavanja organizatora prijevoza, provođenja stručnih ispita, izdavanje i evidencija potvrda o stručnoj osposobljenosti, raspodjela stranih dozvola za prijevoz tereta, donošenje propisa o stručnom osposobljavanju prijevoznika i dr. prenijete su na Hrvatsku gospodarsku komoru i Hrvatsku obrtničku komoru.

U cilju podizanja kvalitete postojeće mreže javnih cesta, završetka započetih objekata, te skladnije izgradnje cesta visoke razine usluga, u 2001. godini izvršene su značajne izmjene i dopune Zakona o javnim cestama, temeljem kojih su provedene bitne promijene u upravljanju i financiranju javnih cesta.

Programom građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od 2001. do 2004. godine, čiju je koncepciju prihvatio Hrvatski sabor kroz izmjene i dopune Zakona o javnim cestama iz 2001. godine, definirane su osnove za preustroj organizacijske strukture gospodarenja državnim cestama, kao i izmjena sustava financiranja građenja i održavanja javnih cesta. Hrvatska uprava za ceste preoblikovana je u dva trgovačka društva: "Hrvatske ceste" d.o.o., za upravljanje, građenje i održavanje državnih cesta i "Hrvatske autoceste" d.o.o., za upravljanje, građenje i održavanje autocesta, osim autocesta u koncesiji, te je uvedena naknada u cijeni goriva kao osnovni izvor financiranja javnih cesta.

Za održavanje, građenje i gospodarenje županijskim i lokalnim cestama osnovane su Županijske uprave za ceste u svakoj županiji, kao ustanove propisane Zakonom o javnim cestama.

Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka nadležno je za osiguranje tehničko-tehnološkog jedinstva javnih cesta (cesta najviše razine usluga: autocesta i brzih cesta, ostalih državnih cesta te županijskih i lokalnih cesta) kroz provedbu Strategije prometnog razvitka. Prednost u građenju i održavanju državnih cesta i potrebe razvitka javnih cesta utvrđena Strategijom temelji se na prostornim, prometnim, tehničkim, ekološkim, demografskim i gospodarskim analizama s gospodarski opravdanim prometno-tehničkim rješenjima radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa.

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva ocjenjuje studije utjecaja na okoliš za izgradnju državnih cesta, provodi upravni postupak izdavanja lokacijskih, građevinskih i uporabnih dozvola za državne ceste, donosi tehničke propise o gradnji svih građevina pa tako i državnih cesta, građevinskim materijalima, propisuje uvjete za licenciranje građevinskih (za gradnju i održavanje javnih cesta) i projektantskih društava za projektiranje cesta i cestovnih objekata, standarde kakvoće okoliša, tehničke standarde zaštite okoliša, strateške procjene utjecaja na okoliš, te provodi postupak procjene utjecaja na okoliš.

Ministarstvo financija nadležno je bilancirati proračunske i vanproračunske prihode i rashode, određuje limite bilanci, provodi kontrolu primjene Zakona o javnoj nabavi, među inim i u cestovnoj infrastrukturi, daje relevantna mišljenja o kreditnim zaduženjima subjekata u cestovnoj infrastrukturi, te priprema akte u slučaju jamstva Republike Hrvatske za kreditna zaduženja Hrvatskim cestama d.o.o i Hrvatskim autocestama d.o.o.

Ministarstvo unutarnjih poslova, prije izdavanja lokacijske dozvole za gradnju i rekonstrukciju državnih cesta, izdaje mišljenje na projektnu dokumentaciju u postupku izdavanja posebnih uvjeta od strane Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka. Sudjeluje u povjerenstvima za tehnički pregled izgrađenih javnih cesta. Određeni poslovi cestovnog prometa u nadležnosti su Ministarstva unutarnjih poslova, kao što su: izrada Nacrta prijedloga Zakona o sigurnosti prometa, registracija vozila, evidencija vozila, evidencija vozača, prikupljanje podataka i istraga prometnih nesreća, policijski nadzor nad vozačima i vozilima, te odvijanjem cestovnog prometa.

Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo priprema, u suradnji s proizvođačima, korisnicima i državnim tijelima, i donosi hrvatske norme i standarde u cestovnom prometu i cestama, prometnoj signalizaciji i opremi, građevinskim strojevima i sklopovima te građevinskom materijalu.

3.9.4. Željeznički promet

Pravni okvir

Prometna politika na razini RH i EU u području željeznica temelji se na razvojnim dokumentima koje je donijela RH, prije svega Strategiji prometnog razvitka RH i Strategiji restrukturiranja i modernizacije HŽ-a iz 2000. godine, te dokumentima EU Bijele knjige, «Rail plan», te dokumentom o paneuropskim koridorima definiranim u Helsinkiju 1998. godine. U RH područje željezničkog prometa uređeno je zakonima i podzakonskim aktima donijetim na

temelju Zakona, prije svega: Zakonom o hrvatskim željeznicama (NN 53/94 i 162/98) i Zakonom o sigurnosti u željezničkom prometu (NN 77/92, 26/93). Podzakonski propisi donijeti na temelju navedenih Zakona, a kojima se uređuju pitanja u području željezničkog prometa i koji su na snazi su slijedeći: Pravilnik o željezničkim stabilnim postrojenjima (NN 5/95), Pravilnik o tehničkim uvjetima za sigurnost željezničkog prometa kojima moraju udovoljavati željezničke pruge (NN 82/96 i 161/98), Pravilnik o kriterijima, postupku, načinu utvrđivanja i osiguranja križanja željezničke pruge i ceste (NN 32/94, 96/94), Pravilnik o načinu i uvjetima za obavljanje sigurnog tijeka prometa (NN 32/94), Pravilnik o tehničkom pregledu željezničkih vozila (NN 32/94), Pravilnik o poslovima na kojima djelatnici neposredno sudjeluju u obavljanju željezničkog prometa (NN 32/94), Pravilnik o obrascu službene iskaznice inspektora sigurnosti željezničkog prometa (NN 15/95), Odluka o razvrstavanju magistralnih željezničkih pruga (NN 64/93), te Odluka o razvrstavanju željezničkih pruga I i II reda (NN 64/93).

Zakonom o hrvatskim željeznicama iz 1994. godine i izmjenama toga Zakona iz 1996. godine, započelo se s početnom fazom preoblikovanja hrvatskih željeznica od dosadašnjeg javnog poduzeća u društvo kapitala čime su stvorene osnovne pretpostavke za njihovo poslovanje na tržišnim osnovama. Predmetnim Zakonom propisano je knjigovodstveno i financijsko odvajanje sredstava poslovne djelatnosti prijevoza koja se obavlja na načelima rentabilnog poslovanja od infrastrukture čije se financiranje po postojećem Zakonu obavlja iz sredstava Državnog proračuna.

S obzirom na specifičnost problema HŽ-a, a imajući u vidu potrebu dugoročnijeg razvoja željeznica u Hrvatskoj, posebno u izmijenjenim uvjetima tržišnog poslovanja i prilagodbe uvjetima EU, u skladu s Zaključkom Vlade RH iz srpnja 2000. godine, izrađena je navedena Strategija restrukturiranja i modernizacije HŽ-a, usvojena od Hrvatskog sabora krajem 2000. godine.

U cilju suradnje željeznica u Hrvatskoj sa željeznicama drugih država, dosada je Republika Hrvatska sklopila velik broj međunarodnih dvostranih i višestranih sporazuma: Sporazum o reguliranju graničnog željezničkog prometa između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Mađarske (NN-MU 5/95), Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Mađarske o međunarodnom kombiniranom prijevozu stvari (NN-MU 20/97), Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije o obavljanju željezničkog prometa preko državne granice (NN-MU 17/97 i 20/97), Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije o međunarodnom kombiniranom prijevozu (NN-MU 4/98), Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Savezne Vlade Savezne Republike Jugoslavije o reguliranju graničnog željezničkog prometa (NN-MU 1/98) Sporazum između Republike Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine o uređenju graničnog željezničkog prometa (NN-MU 8/00), Sporazum između Republike Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine o načinu korištenja i održavanja željezničke pruge Bihać – Knin i obavljanju nadzora od strane državnih graničnih tijela (NN-MU 4/01), Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Slovačke Republike o međunarodnom kombiniranom prijevozu (NN-MU 17/98), Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Bugarske o međunarodnom kombiniranom

prijevozu (NN-MU 3/01), Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Austrije o međunarodnom prijevozu stvari (NN-MU 7/99 i 7/02).

Republika Hrvatska je stranka sljedećih mnogostranih međunarodnih sporazuma: Konvencije o međunarodnom željezničkom prijevozu (COTIF), objavljena u NN-MU 6/94 i 12/00, Europskog sporazuma o najvažnijim međunarodnim željezničkim prugama (AGC), objavljen u NN-MU 3/95, Europskog sporazuma o glavnim međunarodnim linijama kombiniranog prijevoza i sličnim instalacijama (AGTC), objavljen u NN-MU 8/94, Fondacijskog ugovora o suradnji "Transeuropske željeznice" (TER), objavljen u NN-MU 9/93 te Konvencije o osnivanju "EUROFIMA" - Europskog društva za financiranje nabavki željezničkog materijala, objavljena u NN-MU 6/94.

Od međunarodnih organizacija, Republika Hrvatska u području željezničkog prometa pristupila je COTIF-u i postala je aktivna članica Međunarodne željezničke unije (UIC), članica je CEMT-a i OTIF-a.

Potreba prilagodbe zakonodavstvu EU zahtijevala je donošenje novog Zakona o željeznici (NN 123/03), koji stvara pretpostavke za ravnopravno uključivanje hrvatskih željeznica na tržište željezničkih usluga EU, uz uvažavanje svih principa utvrđenih sekundarnim pravnim izvorima europskog prava, prije svega Direktivama EU koje se odnose na područje željezničkog prometa i koje su implementirane u tekst Zakona i to: Direktivom 91/440/EEC o razvoju željeznica zajednice, Direktivom 2001/12/EC o razvoju željeznica Zajednice, koja mijenja Direktivu 91/440/EEC, Direktivom 95/18/EC o izdavanju odobrenja željezničkim poduzećima, Direktivom 2001/13/EZ o izdavanju odobrenja željezničkim poduzećima, koja mijenja Direktivu 95/18/EC, te Direktivom 2001/14/EC o raspodjeli kapaciteta željezničke infrastrukture i nametanju pristojbi. Primjena Zakona započet će 1. siječnja 2005. godine.

Ciljevi koji proizlaze iz naprijed navedenih Smjernica EU, a koji se nameću kao prioritetni zahtjevi odnose se prije svega na modernizaciju i restrukturiranje željezničke infrastrukture, razdvajanje upravljanja željezničkom infrastrukturom i prijevoznih usluga, jamstvo slobodnog pristupa željezničkoj infrastrukturi prema pravičnim uvjetima i bez diskriminacije (međunarodnim grupacijama, i željezničkim prijevoznim poduzećima), otklanjanje administrativnih i tehničkih zapreka na ostvarivanju tih ciljeva, uspostavu pružanja usluga u željezničkom prometu na tržišnim osnovama omogućujući pojavu većeg broja prijevoznika na tržištu željezničkih usluga, te pristup željezničkoj infrastrukturi svim zainteresiranima na jednakoj osnovi uz poštivanje zakonom propisanih uvjeta.

Uključivanje hrvatskih željeznica u mrežu željeznica EU moguće je ostvariti na dva područja: normativnom, kroz stvaranje zakonskih uvjeta za uključenje RH u EU, te tehničkom, koje obuhvaća infrastrukturu, prijevozna sredstva i organizaciju prometa (interoperabilnost).

Daljnje prilagodbe zakonodavstvu EU predviđaju donošenje podzakonskih akata kojima je osnova Zakon o željeznici, te izradu novog Zakona o sigurnosti željezničkog prometa, te će donošenje istih, kao i implementacija direktiva o interoperabilnosti biti prioriteta u 2004. godini.

Institucionalni okvir

Za željeznički promet u Republici Hrvatskoj mjerodavno je Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka, tj. Uprava željezničkog i kombiniranog prometa u sastavu Ministarstva koja broji 9 zaposlenika, uglavnom visokoobrazovanih stručnjaka iz područja ekonomije, prava, prometa, građevinarstva i strojarstva, a koji pored redovnih poslova iz svog djelokruga obavljaju nadzor nad provedbom zakona i podzakonskih akata u području željeznica. Inspekcijski nadzor nad provedbom Zakona osigurava inspekcija željezničkog prometa kao sastavni dio Uprave inspekcijskih poslova u sastavu Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka čiji djelokrug je utvrđen Zakonom o sigurnosti željezničkog prometa.

Novi Zakon o željeznici donosi preustroj u području reguliranja željezničkih usluga, što u prvom redu predstavlja uspostavu neovisnog Regulatornog tijela u području željezničkih usluga, s prizivnom i regulatornom funkcijom i osnovnom zadaćom reguliranja međusobnih odnosa svih sudionika na željezničkom tržištu na nediskriminirajući način.

S obzirom na to da je početak primjene novog Zakona o željeznici predviđen za 1. siječnja 2005. godine, a da će regulatorno tijelo biti uspostavljeno ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju, poslove iz nadležnosti regulatornog tijela, kao i poslove izdavanje odobrenja i uvjerenja o sigurnosti, do uspostave regulatornog tijela obavljat će zaposlenici Ministarstva, Uprave željezničkog prometa.

3.9.5. Unutarnja plovidba

Pravni okvir

Područje unutarnje plovidbe reguliraju slijedeći temeljni zakoni: Zakon o plovidbi unutarnjim vodama (NN 19/98 i 151/03) te Zakon o lukama unutarnjih voda (NN 142/98 i 65/02). Posredno je za ovu pravnu tematiku relevantan i Zakon o Hrvatskom registru brodova iz 1996. godine i njegova tehnička pravila koja se kontinuirano dopunjuju, a primjenjuju se i na brodove unutarnje plovidbe, Zakon o vodama (NN 107/95) te brojni pravilnici izrađeni na temelju navedenih zakona.

Međunarodni dvostrani i višestrani ugovori koji su na snazi a tiču se unutarnje plovidbe: Republika Hrvatska je potpisala i ratificirala Europski sporazum o glavnim plovnim putovima od međunarodnog značaja – AGN, kojim se plovni putovi rijeka Save, Drave, Dunava i budućeg kanala Dunav-Sava uvrštavaju u mrežu europskih plovnih putova, a luke u Osijeku, Vukovaru, Slavanskom Brodu i Sisku u mrežu luka otvorenih za međunarodni promet. Istim se ugovorom Republika Hrvatska obvezala da će plovne putove otvorene za međunarodnu plovidbu graditi i

uređivati u skladu s propisanim standardima prema kategorijama plovnosti od IV – Vb kategorije. Republika Hrvatska je potpisala Europski sporazum o međunarodnom prijevozu opasnih tereta unutarnjim plovnim putovima – ADN i isti treba ratificirati, te Budimpeštansku Konvenciju o Ugovoru za prijevoz roba unutarnjim plovnim putovima – CMNI, koja čeka ratifikaciju.

Republika Hrvatska članica je Dunavske Komisije i sudjeluje u radu eksperata za tehnička, navigaciona i pravna pitanja. Predstavnik RH također sudjeluje u radu Radnih grupa za promet unutarnjim vodama i za prijevoz opasnih tereta pri ECE/OUN u Ženevi. Republika Hrvatska prati rad Središnje Komisije za navigaciju po Rajni sa ciljem ujednačavanja propisa na Rajni i Dunavu kako bi što skorije pojednostavili postupak za dobivanje dozvole za plovidbu hrvatskih brodova po Rajni (ovisno o rezultatima rasprave u ECE/OUN o CRTD konvenciji očekuje se sastanak za pokretanje izrade konvencije o odgovornosti u prijevozu opasnih tvari samo za unutrašnju plovidbu-CRDNI). Okvirnim sporazumom o slivu rijeke Save osnovana je međunarodna organizacija sa sjedištem u Zagrebu. Zadatak komisije je zajedničko djelovanje članica sa svrhom revitalizacije rijeke Save.

Potpisan je bilateralni međunarodni ugovor između Republike Hrvatske i Slovačke Republike o plovidbi unutarnjim vodama. Sa Republikom Bosnom i Hercegovinom usklađen je i parafiran Ugovor o plovidbi dok je sa Ukrajinom tekst ugovora o plovidbi usklađen. Trenutno se radi na razmjeni tekstova nacрта Sporazuma o plovidbi sa Srbijom i Crnom Gorom.

U tijeku su konzultacije o Protokolu uz Europski sporazum o glavnim linijama međunarodnog kombiniranog prometa i pripadajućoj opremi koji se odnosi na kombinirani promet unutarnjim plovnim putovima – AGTC. U Roterdamu je potpisana Roterdamska deklaracija od strane predstavnika vlada europskih zemalja i predstavnika međunarodnih organizacija na Pan-europskoj konferenciji o prijevozu na unutarnjim plovnim putovima. Deklaracijom je iskazan sveopći interes za rast prijevoza unutarnjim vodama kao povećanje udjela u transportu roba, čime se preferira prijevoz roba unutarnjim plovnim putovima, sloboda plovidbe, jednak tretman za sve korisnike plovnih putova, a što podrazumijeva uređenje plovnih putova za sigurnu plovidbu.

Kontinuirano će se raditi na izučavanju propisa Europske unije, a napravljen je plan prevođenja direktiva na hrvatski jezik pa će se tijekom 2004. godine izvršiti analiza usklađenosti sa pozitivnim propisima u domeni unutarnje plovidbe.

Institucionalni okvir

Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka u svom sastavu ima Upravu unutarnje plovidbe, sa kapetanijama kao područnim jedinicama Ministarstva u sastavu njegove Uprave, a nalaze se u Sisku, Slavonskom Brodu, Osijeku i Vukovaru. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o plovidbi na unutarnjim vodama (NN 151/03) planira se osnivanje ispostave Kapetanije Osijek u Varaždinu. Uprava unutarnje plovidbe ima tri odjela i to: odjel

pravnih i međunarodnih poslova, odjel stručno-tehničkih poslova i gospodarstva i odjel sigurnosti i nadzora plovidbe.

Uprava unutarnje plovidbe obavlja: upravne poslove i druge stručne poslove za djelatnost unutarnje plovidbe, osigurava neposrednu suradnju u obavljanju funkcija i objedinjava rad Odjela ustrojenih u njenom sastavu kao i rad Odsjeka koji obavljaju poslove iz djelokruga Unutarnje plovidbe u kapetanijama (Sisak, Slavonski Brod, Osijek, Vukovar), osigurava i provodi utvrđenu politiku i izvršava zakone i druge propise iz područja sigurnosti plovidbe unutarnjim vodama, brodarstva na unutarnjim vodama, luka na unutarnjim vodama, prometa na unutarnjim vodama, pripremanje nacrti, prijedloga zakona i drugih propisa iz područja sigurnosti unutarnje plovidbe, brodarstva na unutarnjim vodama, luka na unutarnjim vodama, materijalnih odnosa glede plovila koja sudjeluju u plovidbi unutarnjim vodama, prijevoza i plovidbenih poslova te plovidbenih nesreća, obavlja poslove upravnog postupka i upravnog nadzora iz djelokruga unutarnje plovidbe, obavlja nadzor nad radom Hrvatskog registra brodova u dijelu koji se odnosi na sigurnost plovidbe, sudjeluje u radu međunarodnih organizacija, komisija, surađuje u izradi nacrti prijedloga sporazuma i drugih međunarodnih akata, predlaže politiku i mjere glede gospodarskog razvitka i razvitka prometa na unutarnjim vodama, obavlja i druge poslove koji su zakonom ili drugim propisima stavljeni u nadležnost Ministarstva, a odnose se na promet i plovidbu unutarnjim vodama, rješava u prvom stupnju glede sigurnosti, a tiče se ispravnosti broda i posade na brodu. Uprava inspekcijskih poslova, odjel pomorske inspekcije i unutarnje plovidbe rješava u drugom stupnju o žalbama na rješenja izdana u prvom stupnju od strane inspektora kapetanija.

Nadzor nad provođenjem Zakona o plovidbi unutarnjim vodama i Zakona o lukama unutarnjih voda obavlja Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka putem Uprave inspekcije u njenom sastavu, kroz odjel inspekcije pomorske i unutarnje plovidbe.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o plovidbi na unutarnjim vodama (NN 151/03) predviđeno je osnivanje Agencije za plovne putove unutarnjih voda za građenje, uređenje, tehničko održavanje i obilježavanje plovnih putova, osposobljavanje postojećih plovnih putova, upravljanje i gospodarenje, kontrolu i praćenje prometa i stanja na plovnom putu.

Osnivanjem Lučkih uprava na području unutarnje plovidbe razdvojena je funkcija upravljanja od komercijalnih djelatnosti u lukama čime su stvoreni preduvjeti za obavljanje lučkih djelatnosti na principu koncesija po tržišnim uvjetima te jednak tretman svih korisnika lučkih usluga.

Hrvatski registar brodova institucija je koja također posredno predstavlja institucionalni okvir nadležnosti unutarnje plovidbe, a isto tako dodirnih točaka glede plovnih putova ima s Državnom upravom za vode, kao i s pravnom osobom za upravljanje vodama – "Hrvatske vode".

Prioriteti za 2004. godinu su:

1. izrada petogodišnjeg programa razvitka unutarnjih plovnih putova te
2. izrada petogodišnjeg programa razvitka lučkog područja.

3.9.6. Zračni promet

Pravni okvir

Temeljni zakoni koji uređuju područje zračnog prometa u Republici Hrvatskoj su Zakon o zračnom prometu (NN 132/98), Zakon o zračnim lukama (NN 19/98), Zakon o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu (NN 132/98), Zakon o osnutku Hrvatske kontrole zračne plovidbe (NN 19/98). Nadalje, na prijevoz opasnih tvari u zračnom prometu primjenjuju se odredbe Zakona o prijevozu opasnih tvari (NN 97/93, 34/95 i 151/03).

Temeljem ovih zakona donijet je veliki broj podzakonskih propisa koji uređuju područje zračnog prometa: Pravilnik o letenju zrakoplova (NN 17/00), Pravilnik o operativnim uslugama kontrole zračnog prometa (NN 130/99), Pravilnik o dozvolama i ovlaštenjima kontrolora zračnog prometa (NN 130/99), Pravilnik o uvjetima kojima moraju udovoljavati pravne osobe koje obavljaju stručno osposobljavanje zrakoplovno-tehničkog osoblja (9A-JAR-147) (NN 38/01), Pravilnik o uvjetima kojima mora udovoljavati pravna osoba koja obavlja gradnju i preinaku zrakoplova i zrakoplovnog uređaja (9A-JAR-21 Part F&G) (NN 38/01), Pravilnik o uvjetima kojima mora udovoljavati osoblje kabinske posade zrakoplova (NN 6/00), Pravilnik o radnom vremenu članova posade zrakoplova (NN 68/00), Pravilnik o iskaznici zrakoplovnog inspektora i o načinu vođenja očevidnika (NN 122/99), Pravilnik o stručnoj spremi, ispitima i dozvolama za rad stručnog osoblja koje obavlja poslove od značaja za sigurnost zračne plovidbe (NN 103/97), Pravilnik o uvjetima i načinu izdavanja svjedodžbe o sposobnosti (9A-JAR-OPS-1) (NN 31/01), Pravilnik o utvrđivanju zdravstvene sposobnosti zrakoplovnog osoblja i uvjetima kojima mora udovoljavati zdravstvena ustanova koja obavlja liječničke preglede zrakoplovnog osoblja (NN 47/01), Pravilnik o uvjetima i načinu upotrebe ovjesne jedrilice i parajedrilice (NN 52/01), Pravilnik o održavanju, obnovi i preinakama na zrakoplovu i zrakoplovnom uređaju te tehničkoj kontroli i kontroli kvalitete obavljenih radova (9A-JAR-145) (NN 63/01), Pravilnik o uvjetima kojima mora udovoljavati pomoćno zrakoplovno osoblje (NN 4/01), Pravilnik o uvjetima kojima moraju udovoljavati pomoćno zrakoplovno osoblje meteorološkog osiguranja zračne plovidbe (NN 68/01), Pravilnik o uvjetima i načinu stjecanja, izdavanja, obnavljanja i produžavanja dozvole i ovlaštenja zrakoplovnom osoblju – pilotima aviona (9A-JAR-FCL 1) (NN 99/01), Pravilnik o uvjetima kojima mora udovoljavati pomoćno zrakoplovno osoblje – zrakoplovno tehničko osoblje kontrole zračne plovidbe (NN 102/01), Pravilnik o uvjetima i načinu stjecanja, izdavanja, obnavljanja i produžavanja dozvola i ovlaštenja te programima za stručno osposobljavanje, provjeru i utvrđivanje stručne sposobnosti zrakoplovno-tehničkog osoblja (9A-JAR-66) (NN 5/02), Pravilnik o priručnicima i dokumentima koje mora imati zračni prijevoznik za stjecanje, izmjenu ili produžavanje valjanosti svjedodžbe o sposobnosti (NN 51/02), Pravilnik o tipu zrakoplova i zrakoplovnog uređaja koji podliježu postupku homologacije i postupku utvrđivanja sukladnosti s tehničkim zahtjevima za plovidbenost zrakoplova (9A-JAR.-21) (NN 121/02), Odluka o osnivanju Nacionalnog povjerenstva za zaštitu zračnog prometa (NN 67/01).

Pravilnici s oznakom "9A – JAR..." usklađeni su s propisima "Joint Aviation Requirements–JAR's" koje donose Združene zrakoplovne vlasti (Europe) "Joint Aviation Authorities". Svi JAR-propisi donijeti su na temelju Uredbe Vijeća broj 3922/91 od 16. prosinca 1991. godine o usklađivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih postupaka u području civilnog zrakoplovstva.

Republika Hrvatska potpisnica je velikog broja međunarodnih konvencija i bilateralnih sporazuma, a tiču se zračnog prometa: Konvencija o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, Chicago, 7. prosinca 1944. godine (NN MU 1/96), Konvencija o međunarodnom priznanju prava na zrakoplovu, Ženeva, 19. lipnja 1948. godine (NN MU 1/6/96), Zakon o ratifikaciji Konvencije o suzbijanju nezakonite otmice zrakoplova i Konvencija o suzbijanju nezakonite otmice zrakoplova, Haag, 16. prosinca 1970. godine (SL SFRJ 33/72, NN MU 4/94), Zakon o ratifikaciji Konvencije o suzbijanju nezakonitih akata uperenih protiv sigurnosti civilnog zrakoplovstva i Konvencija o suzbijanju nezakonitih akata uperenih protiv sigurnosti civilnog zrakoplovstva, Montreal 23. rujna 1971. godine (SL SFRJ 33/72, NN MU 4/94), Uredba o ratifikaciji Konvencije kojom se dopunjuje Varšavska konvencija o izjednačavanju nekih pravila u međunarodnom zračnom prijevozu koji obavlja druga osoba a ne ugovorni prijevoznik, Guadalajara, 18. rujna 1961. godine, Odluka o ratifikaciji Dopunskog protokola broj 1 o izmjeni Konvencije o izjednačavanju izvjesnih pravila o međunarodnom zračnom prijevozu potpisane u Varšavi, 12. listopada 1929. godine, Montreal 25. rujna 1975. godine, Odluka o ratifikaciji Dopunskog protokola broj 2 o izmjeni Konvencije o izjednačavanju izvjesnih pravila o međunarodnom zračnom prijevozu potpisane u Varšavi, 12. listopada 1929. godine, Montreal 25. rujna 1975. godine, protokoli o izmjeni Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu koji se odnose na pojedine članke (članak 45., 48(a), 49(e) i 61., 50(a), 58 (a)).

Republika Hrvatska potpisala je i Odluku o pristupanju Međunarodnoj konvenciji o suradnji na sigurnosti zračne plovidbe – EUROCONTROL iz 1960. godine, s protokolima iz 1970., 1978. i 1981. godine i Mnogostranom sporazumu o rutnim naknadama iz 1981. godine i Međunarodnu konvenciju o suradnji na sigurnosti zračne plovidbe – EUROCONTROL, potpisanu u Bruxellesu 13. prosinca 1960. godine, s protokolima iz 1970., 1978. i 1981. godine i Mnogostrani sporazum o rutnim naknadama iz 1981. godine (NN MU 14/96).

Potrebno je istaknuti da je Republika Hrvatska potpisnica u ovome trenutku 47 bilateralnih sporazuma o zračnom prometu, od kojih su 24 trenutno na snazi, a ostali su nakon vođenih pregovora i potpisani, ali radi nerazmjene diplomatskih nota nije završen postupak ratifikacije.

Slijedom gore navedenih međunarodnih ugovora Republika Hrvatska članica je slijedećih Međunarodnih organizacija: Organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva – ICAO (International Civil Aviation Organisation) od 9. svibnja 1992. godine, Europske konferencije civilnog zrakoplovstva – ECAC (European Civil Aviation Conference) od 2. srpnja 1992. godine, Europske organizacije za sigurnost zračne plovidbe - EUROCONTROL

(European Organisation for the Safety of Air Navigation) od 1. travnja.1997. godine te je pridruženi član Združenih zrakoplovnih vlasti – JAA (Joint Aviation Authorities) od 27. lipnja 2001. godine.

Također, 27. lipnja 1997. godine potpisan je CEATS (Central European Air Traffic Services) ugovor između organizacije EUROCONTROLA i sedam, od ukupno osam, nacionalnih ugovorenih strana, među kojima i Republika Hrvatska, o stvaranju Službe kontrole leta Centralne Europe - CEATS za gornji sloj zračnog prostora.

Nadalje, potrebno je spomenuti da Uprava zračnog prometa Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka sudjeluje u CARDS projektu "Air Safety and Air Traffic Control Project (ASATC)" (Projekt zrakoplovne sigurnosti i kontrole zračnog prometa), čija je provedba planirana u okviru regionalne komponente CARDS programa iz 2002. godine.

Europska unija svoje odnose s trećim državama prije njihovog punopravnog članstva, a kako bi se uspostavio najviši stupanj međusobne suradnje, uređuje pomoću nekoliko pravnih instrumenata: EEA, ECAA, i EU / švicarski Sporazum o zračnom prijevozu. Ovi instrumenti, na temelju ravnopravnosti i reciprociteta reguliraju pristup zračnih prijevoznika trećih država liberaliziranom europskom tržištu zračnog prometa i obrnuto. Kroz postupno odobravanje zračnih sloboda izjednačavaju se zračni prijevoznici trećih država gotovo u svemu pa tako mogu preuzeti i većinski vlasnički paket zračnih prijevoznika iz EU.

Ovo je bitno napomenuti obzirom da je stupila na snagu Uredba Europskog parlamenta i Vijeća od 15. srpnja 2002. godine o zajedničkim pravilima na području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Europske agencije za sigurnost zračnog prometa – EASA (Uredba 1592/2002/EZ o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnutka Europske agencije za sigurnost u prometu).

Uredba o osnivanju Europske agencije za sigurnost zračnog prometa dopušta da Europska komisija sa državama nečlanicama EU zaključuje bilateralne ugovore o zračnom prometu. Bolju pregovaračku poziciju imati će države koje će postati i punopravne članice JAA. Republika Hrvatska u ovome trenutku je pridruženi član JAA (candidate member), a primanje RH u punopravno članstvo očekuje se najkasnije do kraja 2003. godine.

Kao i druge države nečlanice Europske unije (Norveška, Island, Švicarska), i Republika Hrvatska pregovarat će i morat će potpisati Ugovor o zračnom prometu s EU ("Aviation Agreement") koji obuhvaća *acquis communautaire* iz područja zračnog prometa.

Kao članica Europske organizacije za sigurnost zračne plovidbe – EUROCONTROL Republika Hrvatska dužna je započeti s implementacijom sigurnosnih zahtjeva i standarda kojima moraju udovoljavati pružatelji usluga kontrole leta – ESARR's Eurocontrol Safety Regulatory Requirements 2-5.

Zakon o zračnom prometu je odredio Nacionalni program zaštite zračnog prometa (National Aviation Security Programme) kao temeljni dokument koji sadrži sve mjere potrebne za zaštitu zračnog prometa od djela nezakonitog ometanja. Dokument je Vlada RH donijela 12. lipnja 2003. godine, a rađen na temelju ECAC Doc 30, te ICAO Annex-a 17 i sadrži sve standarde i preporuke iz ta dva dokumenta.

Imajući u vidu presudu Suda pravde Europske zajednice od 5. studenog 2002. godine u svezi kršenja odredbi zakona Europske Zajednice bilateralnim sporazumom o zračnom prometu između vlada osam zemalja članica Europske Zajednice i Sjedinjenih Američkih Država, te s Mišljenjem Europske Komisije o odnosima Europske Zajednice s zemljama nečlanicama u području zračnog prometa, na inicijativu Europske komisije započet će se postupak izmjene postojećih bilateralnih sporazuma između Republike Hrvatske i zemalja članica Europske Zajednice, kako bi se u sporazumu izmijenila tzv. "nacionalna kaluzula", i to na način da Europska Komisija pregovara u ime pojedinih vlada zemalja članica Europske Zajednice, ili da te vlade samostalno pristupe takvim pregovorima.

Potrebno je napomenuti da je u ovome trenutku u fazi rasprave Prijedlog o stvaranju "Jedinstvenog zračnog prostora" (COM (2001) 123 final, COM (2001) 564 final) za zračni prostor iznad Europske Unije.

Institucionalni okvir

Uprava zračnog prometa samostalna je uprava unutar Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka koja obavlja upravne i druge stručne poslove koji se odnose na zračni promet, priprema prijedloge zakonskih i podzakonskih akata za djelatnosti civilnog zrakoplovstva, predlaže prometnu politiku razvoja civilnog zrakoplovstva te njeno provođenje, utvrđuje pravna i operativna pitanja vezana za korištenje zračnog prostora iznad teritorija Republike Hrvatske, obavlja upravni nadzor u djelatnostima civilnog zrakoplovstva, prati i analizira stanje i poslovanje u djelatnostima zračnog prometa, priprema prijedloge osnova za vođenje i sklapanje međunarodnih ugovora, sudjeluje u međudržavnim pregovorima o problematici civilnog zrakoplovstva, predlaže nacionalnu prometnu politiku, priprema podloge i predlaže stručne programe osposobljavanja zrakoplovnog i ostalog stručnog osoblja u civilnom zrakoplovstvu, izdaje dozvole i ovlaštenja za obavljanje stručnih poslova zrakoplovnog i ostalom stručnom osoblju u civilnom zrakoplovstvu, izdaje potvrde (certifikate) za homologaciju zrakoplova i opreme domaće ili strane proizvodnje, obavlja osnovne, redovne i izvanredne tehničke preglede zrakoplova i opreme u civilnom zrakoplovstvu, izdaje certifikate o plovidbenosti zrakoplova i opreme za njihovu civilnu upotrebu, kao i potvrde o upisu u registar zrakoplova, vodi registar zrakoplova, zrakoplovnog osoblja i aerodroma Republike Hrvatske, provodi i osigurava primjenu zakona i ostalih propisa u civilnom zrakoplovstvu, sudjeluje u radu povjerenstva za tehnički pregled aerodroma, obavlja stručno-tehničke poslove Povjerenstva za istraživanje zrakoplovnih nesreća, te niz drugih poslova.

Za obavljanje poslova Uprave zračnog prometa ustrojeni su slijedeći odjeli :

1. Odjel pravnih, ekonomskih i sustavnih poslova
2. Odjel međunarodnih poslova (ICAO, JAA, ECAC, EUROCONTROL)

3. Odjel letaćkih operacija i sigurnosti zračnog prometa
4. Odjel aerodroma i zaštite zračnog prometa.

Potrebno je istaknuti da unutar Uprave Inspekcijskih poslova djeluje i Odjel zrakoplovne inspekcije koji obavlja poslove inspekcijskog nadzora nad provedbom propisa koji se odnose na: zrakoplov, zrakoplovni uređaj i zračni promet, aerodrom i aerodromske usluge, zrakoplovno osoblje, pomoćno zrakoplovno osoblje i drugo stručno osoblje, ispravnost i rad tehničkih sredstava, objekata i usluga u zračnoj plovidbi, prati i procjenjuje međunarodne standarde i postupke, predlaže i sudjeluje u usklađivanju donesenih propisa s međunarodnim standardima u zrakoplovstvu, te druge poslove.

Svi ovi poslovi detaljno su opisani Uredbom o unutarnjem ustroju Ministarstva pomorstva, prometa i veza (NN 125/03).

Kontrolu zračnog prostora i pružanje usluga upravljanja zračnim prometom (ATM) u Republici Hrvatskoj obavlja "Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o." koja je u vlasništvu RH, a aerodromske usluge pružaju zračne luke koje se nalaze u većinskom vlasništvu RH (55%) dok su u manjem dijelu suvlasnici županije i jedinice lokalne samouprave na čijem području se zračne luke nalaze.

3.9.7. Pomorski promet

Pravni okvir

Sigurnost plovidbe na moru u RH uređuju slijedeći zakoni i propisi: Pomorski zakonik (NN 17/94, 74/94 i 43/96), Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (NN 158/03), Zakon o lučkim kapetanijama (124/97), Zakon o hrvatskom registru brodova (81/96), Zakon o Plovputu (73/97), Zakon o hidrografskoj djelatnosti (68/98 i 110/98). Republika Hrvatska je potpisnica Pariškog Memoranduma od 1997. godine. Republika Hrvatska je, temeljem notifikacije o sukcesiji iz 1991. godine (NN 1/92) stranka određenih mnogostranih međunarodnih ugovora. To su: Konvencija o otvorenom moru (Geneva, 1958), Konvencija o teritorijalnom moru i vanjskom pojasu (Geneva, 1958), Konvencija o epikontinentalnom pojasu (Geneva, 1958), Međunarodna konvencija za ujednačavanje nekih pravila o sudaru brodova (Bruxelles, 1910), Međunarodna konvencija za ujednačavanje nekih pravila o pružanju pomoći i spašavanju na moru (Bruxelles, 1910) s Protokolom o izmjeni (Bruxelles, 1967), Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskog života na moru (London, 1974) s Protokolom iz 1978. godine, Međunarodna konvencija za ujednačavanje nekih pravila o krivičnoj nadležnosti za sudar i druge plovidbene nezgode (Bruxelles, 1952), Međunarodna konvencija za ujednačavanje nekih pravila o građanskoj nadležnosti za sudar (Bruxelles, 1952), Međunarodna konvencija o privremenom zaustavljanju pomorskih brodova (Bruxelles, 1952), Konvencija o međunarodnim pravilima o izbjegavanju sudara na moru (London 1972), Međunarodna konvencija za ujednačavanje nekih pravila o teretnici (Bruxelles, 1924), Konvencija i Statut o slobodi tranzita i Izjava o priznavanju prava na zastavu državama bez morske obale (Barcelona, 1921), Konvencija o tranzitnoj trgovini država bez

morske obale (New York, 1965), Konvencija i Statut o međunarodnom režimu pomorskih luka (Geneva, 1923), Konvencija o olakšicama u međunarodnom pomorskom prometu (London, 1965), Međunarodna konvencija o teretnim linijama (London, 1966), Međunarodna konvencija o baždarenju brodova (London, 1969), Međunarodna konvencija o sigurnosti kontejnera (CSC) (Geneva, 1972), Međunarodna konvencija o standardima za obuku, izdavanje potvrda i vršenje brodske straže pomoraca (London, 1978), Međunarodna konvencija o građanskoj odgovornosti za štetu uzrokovanu onečišćenjem naftom (Bruxelles, 1969), Međunarodna konvencija o intervenciji na otvorenom moru u slučaju nezgode koja uzrokuje ili bi mogla uzrokovati onečišćenje naftom (Bruxelles, 1969), Međunarodna konvencija o osnivanju međunarodnog fonda za naknadu štete uzrokovane onečišćenjem naftom (Bruxelles, 1971), Međunarodna konvencija o sprečavanju onečišćenja s brodova (London, 1973) s Protokolom iz 1978. godine.

Na temelju notifikacije o sukcesiji 1993. godine (NN 12/93) Republika Hrvatska je stranka slijedećih međunarodnih ugovora: Konvencije o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja (Barcelona, 1976), Protokola o sprečavanju onečišćenja Sredozemnog mora od onečišćenja mora zbog potapanja otpadnih i drugih tvari s brodova i zrakoplova (Barcelona, 1976), Protokola o suradnji u borbi protiv onečišćenja Sredozemnog mora naftom i drugim štetnim tvarima u slučaju nezgode (Barcelona, 1976), Protokola o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja s kopna (Atena, 1980), Protokola o posebno zaštićenim područjima Sredozemnog mora (Geneva, 1982).

Na temelju notifikacije o sukcesiji 1995. godine (NN 3/95) Republika Hrvatska je stranka Konvencije o sprečavanju zagađivanja mora izbacivanjem otpadaka (London, 1972).

Na temelju pristupa (akcesije) 1992. godine (NN 6/94) Republika Hrvatska je stranka Konvencije o osnivanju Međuvladine pomorske savjetodavne organizacije (IMCO) (Geneva, 1948).

Na temelju notifikacije o sukcesiji i pristupu (akcesiji) (NN 11/94) Republika Hrvatska je stranka Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora (Montego Bay, 1982) i Sporazuma o primjeni XI. Dijela Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora (New York, 1994).

Konvencija o ograničenju odgovornosti za pomorske tražbine (1976) stupila je na snagu 1993. godine (NN 2/92). Protokoli iz 1968. i 1979. godine o izmjeni Međunarodne konvencije za izjednačavanje nekih pravila o teretnici (1924) objavljeni su 1995. godine (NN 3/95).

Republika Hrvatska je pristupila određenim međunarodnim ugovorima koji su stupili na snagu tijekom 1998. godine. To su: Međunarodna konvencija o traganju i spašavanju na moru (1979) (NN 12/96), Atenska konvencija o prijevozu putnika i njihove prtljage morem (1974) s Protokolima iz 1976. i 1990. godine (NN 2/97), Međunarodna konvencija o pripravnosti, akciji i suradnji za slučaj onečišćenja mora uljem (1990) (NN 2/97). Republika Hrvatska pristupila je određenim međunarodnim ugovorima koji su stupili na snagu 1999. godine. To su: Protokol iz 1992.

godine o izmjeni Međunarodne konvencije o građanskoj odgovornosti za štetu zbog onečišćenja mora uljem (1969), Protokol iz 1992. godine o izmjeni Međunarodne konvencije o osnivanju Međunarodnog fonda za naknadu štete zbog onečišćenja mora uljem (1971) (NN 2/97) i Međunarodna konvencija o spašavanju iz 1989. godine (NN 9/98).

Odnosi Republike Hrvatske s ostalim državama, što bolja uspostava ekonomske suradnje, međunarodna trgovina i korištenje hrvatskih luka za međunarodni promet uređeni su važećim međunarodnim sporazumima o pomorskom prijevozu.

Nacionalni zakoni iz oblasti pomorstva prilagođeni su u velikoj mjeri zakonodavstvu Europske unije.

Na brodovima u međunarodnoj plovidbi primijenjeni su tehnički standardi u skladu sa standardima EU i konvencijom SOLAS uvođenjem odgovarajuće opreme (npr. VDR i AIS).

Međunarodna pomorska organizacija, specijalizirana agencija UN-a za pomorstvo, u prosincu 2002. godine na diplomatskoj konferenciji donijela je izmjene Međunarodne konvencije o zaštiti ljudskih života na moru iz 1974. godine, te Međunarodni pravilnik o sigurnosti brodova i lučkih prostora, kao dio SOLAS konvencije.

Predmetni propis donosi nove zahtjeve za brodare, pomorce i luke, rok implementacije je sveden na manje od dvije godine, tako da puna primjena započinje već 1. srpnja 2004. godine. Kako bi se udovoljilo vrlo zahtjevnim rokovima, MMTPR je izradio prijedlog Uredbe o sigurnosnoj zaštiti trgovačkih brodova i luka otvorenih za međunarodni promet Republike Hrvatske, koja će privremeno regulirati tu materiju do donošenja zakona.

Tijekom 2003. godine donesen je Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama, koji je djelomično usklađen sa direktivama Europske unije. Detaljnije usklađivanje provest će se podzakonskim aktima donesenim temeljem navedenog zakona. Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Pomorskog zakonika nije raspravljan na plenarnoj sjednici bivšeg saziva Hrvatskog Sabora (drugo čitanje) te će se isti razmatrati u ovom sazivu Hrvatskog Sabora. Vlada je Uredbom o postupnom isključenju iz plovidbe tankera bez dvostruke oplate (NN 187/03) propisala sustav postupnog isključenja iz plovidbe tankera bez dvostruke oplate i uvođenje u plovidbu tankera s dvostrukom oplatom. Isto tako Vlada je Uredbom o sigurnoj zaštiti trgovačkih brodova i luka otvorenih za međunarodni promet (NN 183/03) uredila sigurnost zaštite trgovačkih brodova hrvatske države pripadnosti u međunarodnoj plovidbi i luka u Republici Hrvatskoj otvorenih za međunarodni promet. Tijekom 2004. godine izradit će se Pravilnik o prijevozu, rukovanju, ukrcavanju i iskrcavanju opasnih tvari te načinu sprečavanja širenja isteklih ulja u lukama, te Pravilnik o brodicama i jahtama.

Nadalje, donesena su dva podzakonska akta, kojima su u cijelosti usklađeni postojeći pravilnici sa direktivama Europske unije: Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o zvanjima i svjedodžbama o osposobljenosti

pomoraca na brodovima trgovačke mornarice Republike Hrvatske (NN 5/03) i Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o obavljanju i održavanju straže članova posade na pomorskim brodovima trgovačke mornarice Republike Hrvatske (NN 5/03).

Tijekom 2004. godine Republika Hrvatska planira potpisati parafirane Ugovore o pomorskom prijevozu te pokrenuti postupke za donošenje Odluke o pokretanju postupka za sklapanje Ugovora o pomorskom prijevozu s nekoliko država (između ostalih s Republikom Portugal, Republikom Cipar, Maltom, Ruskom Federacijom, Republikom Brazil i Republikom Korejom) kako bi razvijala što jaču gospodarsku suradnju u području pomorskog prometa, utemeljenu na načelima jednakosti, uzajamne koristi, slobode prijevoza i nediskriminacije.

Hrvatska će i dalje sudjelovati na sjednicama glavnih odbora IMO-a (MSC, MEPC, Pravni odbor), te u radu tijela IOPC Fonda i u pripremi za ratifikaciju/objavu izmjena i dopuna Konvencije o osnivanju Međunarodne pomorske organizacije. Isto tako aktivno će sudjelovati u aktivnostima Jadransko-jonske inicijative koja se odnosi na poboljšanje povezanosti tih regija. Namjera je uspostaviti suradnju sa odgovarajućim tijelima EU, te objaviti višestrane ugovore kojih je RH stranka temeljem notifikacije o sukcesiji - SOLAS, MARPOL, STCW.

Uprava pomorstva priprema mjere za prilagodbu putničke flote standardima EU i općenito prilagodbu propisa kojima se unapređuju standardi sigurnosti plovidbe poglavito u pogledu prijevoza opasnih i štetnih tvari plovilima te zaštite mora od onečišćenja s brodova.

Kako je donesen Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama, a realizacija informatičkog rješenja izrade aplikacija vezanih za poslove nadzora i upravljanja pomorskim dobrom primjenom geografskog informacijskog sustava (GIS) nije ostvarena, isto se planira učiniti u 2004. godini.

Integralni dio nacionalne politike razvoja prometa tijekom 2004. godine Uprava pomorstva usmjerit će na daljnje unapređenje pomorskog putničkog prometa na vezama kopno-otoci i pomorskog teretnog prometa kao dijela intermodalnog transporta (luke, brodari, špedicija, agencije), uz istovremeno ulaganje u modernizaciju lučke infrastrukture kao kostura daljnjeg razvoja. Provodit će se politika potpore hrvatskim putničkim brodarima na nerentabilnim brodskim linijama kao i za održavanje međunarodnih teretnih linija preko hrvatskih luka, za obnovu putničke flote, a također će se nastaviti i poticanje gradnje brodova za hrvatske brodatelje u hrvatskim brodogradilištima.

Očekuje se donošenje Državnog programa prometnog povezivanja otoka s kopnom, otoka međusobno i unutar otočnog prometnog povezivanja u cilju izjednačavanja uvjeta gospodarskog razvitka otoka s kopnom. Sve rečene mjere imaju svrhu dugoročno rješenje prometne politike s posebnim naglaskom na razvoj pomorstva na unutarnjem planu kao i stvaranje uvjeta za njegovu konkurentnost na međunarodnom gospodarskom planu.

Osim toga Uprava pomorstva nastavit će usklađivanje postojećih i izradu novih propisa u skladu sa smjernicama Europske unije.

Institucionalni okvir

Uprava pomorstva Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka ustrojena je po unutarnjim ustrojstvenim jedinicama koje provode odredbe zakona i podzakonskih akata iz njihova djelokruga, a to su: Odjel upravnopravnih i međunarodnih poslova, Odjel pomorskog prometa, Odjel morskih luka i pomorskog dobra i Odjel stručno-tehničkih poslova i sigurnosti prometa.

Za obavljanje poslova državne uprave utvrđenih Zakonom o lučkim kapetanijama ustrojeno je osam područnih jedinica u sastavu Uprave pomorstva, lučkih kapetanija: Pula, Rijeka, Senj, Zadar, Šibenik, Split, Ploče i Dubrovnik, te 64 ispostave izvan sjedišta lučkih kapetanija (ukupno 289 službenika) koje provode odredbe iz Zakona o lučkim kapetanijama.

Inspeksijski nadzor nad provođenjem odredaba Pomorskog zakonika koje se odnose na sigurnost plovidbe obavljaju inspektori sigurnosti plovidbe Ministarstva (6 službenika) i lučkih kapetanija (24 službenika).

Tijekom 2003. godine obavljani su poslovi na integraciji cjelokupnog informacijskog sustava pomorskog prometa i u ovom trenutku sve lučke kapetanije i ispostave kapetanija su telekomunikacijski povezane s Upravom pomorstva. Ujedno je u suradnji s Državnim zavodom za statistiku izvršena revizija statističkog istraživanja pomorskog prometa u skladu sa zahtjevima Europske unije (Smjernice za statistiku pomorskog prometa 94/64/EZ), u dijelu koji se odnosi na praćenje prometa brodova, putnika i tereta u hrvatskim lukama. Cjelokupno istraživanje je informatizirano putem web aplikacije "Prijava dolaska/odlaska brodova" te se na taj način omogućava pravovremeno dobivanje kvalitetnih informacija u cjelokupnom segmentu pomorskog prometa.

Uprava pomorstva Ministarstva pomorstva, prometa i veza je dana 18. lipnja 2003. godine, zajedno s lučkim kapetanijama, uspješno završila proces uvođenja Sustava kvalitete sukladno normi ISO 9001:2000, što je gotovo 6 mjeseci prije planiranog roka. Time je Uprava pomorstva postala prva organizacijska cjelina u sklopu sustava državne uprave Republike Hrvatske koja je uspješno uvela Sustav upravljanja kvalitetom, prema međunarodnoj normi ISO 9001:2000.

U 2004. godini planira se unaprjeđenje sustava upravljanja kvalitetom sukladno zahtjevima standarda ISO 9001:2000 te daljnje istraživanje zadovoljstva pomoraca s uslugama Uprave u pogledu izdavanja svjedodžbi. Pored navedenoga planira se i periodička provjera sustava u Upravi pomorstva i svim lučkim kapetanijama kako bi se produljila valjanost certifikata o sukladnosti s normom ISO 9001:2000.

Uprava pomorstva, u cilju unapređenja sigurnosti plovidbe i zaštite morskog okoliša, planira postavljanje i puštanje u rad uređaja i opreme I. faze Sustava automatske identifikacije brodova (AIS sustav), koji će se koristiti za potrebe već uspostavljenog Sustava obveznog javljanja brodova u Jadranu kao i za primjenu novog Sustava

usmjerene i odijeljene plovidbe na Jadranu koji je prihvaćen od strane Međunarodne pomorske organizacije. Za realizaciju Sustava upravljanja pomorskim prometom u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske (VTS sustav) izradit će se Idejni projekt VTS sustava. U cilju unapređenja i modernizacije komunikacijskog sustava lučkih kapetanija te za obavljanje poslova traganja i spašavanja na moru dovršit će se realizacija Plana telekomunikacija za vlastite potrebe, prema kojem će sve lučke kapetanije, njihove ispostave i plovila biti opremljene s novim radijskim uređajima i opremom sukladno tehničkim zahtjevima Svjetskog pomorskog sustava za pogibelj i sigurnost (GMDSS sustav).

U skladu sa "Studijom razvoja flote lučkih kapetanija 2001-2011", Uprava pomorstva će u 2004. godini nastaviti sa započetim programom obnove flote plovila lučkih kapetanija u sklopu kojega će se nabaviti nova plovila.

Plan provedbe SSP

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Izraditi usporednu analizu zakonodavstva RH sa zahtjevima EU u području cestogradnje (čl. 69., Protokol 6. čl. 14. st. 2)	12/2004	MMTPR, MZOPUIG, DZNM
Izraditi usporednu analizu zakonodavstva RH sa zahtjevima EU u području obuke cestovnog prijevoznčkog osoblja (čl. 69.)	12/2004	MMTPR
Izraditi usporednu analizu zakonodavstva RH sa zahtjevima EU u području uvjeta vožnje (čl. 69.)	12/2004	MMTPR MGRIP
Izraditi usporednu analizu zakonodavstva RH sa zahtjevima EU u području vršnog opterećenja prometa (čl. 69.)	12/2004	MMTPR MUP
Uspostaviti mehanizam obavješćivanja i prethodnih konzultacija s EK u svezi s fiskalnim naknadama, cestarinama i drugim naknadama uključujući sustav njihova prikupljanja, a koje bi se primjenjivale na prijevoz iz EU u provozu preko RH (Protokol 6. čl. 13. st. 4.)	12/2004	MMTPR MFIN
Uspostaviti odgovarajuće mehanizme suradnje u svim područjima primjene Protokola 6. (Protokol 6. čl. 1.)	trajno	MMTPR
Započeti pregovore radi zaključivanja sporazuma o olakšavanju kontrolnih postupaka i formalnosti koje se odnose na prijevoz robe (Protokol 6. čl. 18. st.2.)	trajno	MMTPR, MVP, MUP, MFIN

3.10. OPOREZIVANJE

3.10.1. Pravni okvir

Zakonodavstvo kojim je uređeno područje oporezivanja uključuje:

- Opći porezni zakon (NN 127/00, 86/01, 150/02) koji propisuje jedinstvena načela postupanja u poreznom pravu i čini temelj poreznog sustava u Republici Hrvatskoj (uređuje odnos između poreznih obveznika i poreznih tijela, postupovne odredbe, ovršni postupak, žalbeni postupak te većinu poreznih prekršaja).
- Zakon o porezu na dohodak (NN 127/00, 150/02, 163/03) u potpunosti uređuje oporezivanje dohotka što ga ostvaruju fizičke osobe.
- Zakon o porezu na dobit (NN 127/00, 163/03) uređuje oporezivanje dobiti što je ostvaruju pravne osobe ili fizičke osobe po vlastitom izboru.
- Zakon o porezu na dodanu vrijednost (NN 47/95, 106/96, 164/98, 105/99, 54/00, 73/00) uređuje oporezivanje prometa dobara i usluga.
- Zakon o porezu na promet nekretnina (NN 69/97, 153/02), uređuje plaćanje poreza na promet nekretnina pri stjecanju vlasništva nekretnina, bez obzira na to stječu li se nekretnine naplatnim pravnim poslom ili darovanjem, nasljeđivanjem ili na drugi način, osim stjecanja građevina ili njihovih dijelova sagrađenih, isporučenih ili plaćenih nakon početka primjene Zakona o porezu na dodanu vrijednost.
- Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 117/93, 69/97, 33/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03) uređuje izvore sredstava i financiranja poslova iz samoupravnog djelokruga županije, općine i grada, odnosno propisuje županijske te gradske i općinske poreze, koji su vlastiti izvori prihoda županija, gradova i općina te raspodjelu zajedničkih poreza između države, županije, općine i gradova. Županija, općina ili grad svojom odlukom propisuje visinu poreza i način plaćanja poreza, ali u granicama uređenim Zakonom.

Oporezivanje posebnim porezom (trošarinama) određenih vrsta proizvoda i usluga uređuju posebni zakoni:

- Zakon o posebnom porezu na kavu (NN 139/97, 55/00, 59/00, 107/01),
- Zakon o posebnom porezu na naftne derivate (NN 55/00, 101/00, 27/01, 107/01, 136/02, 123/03)
- Zakon o posebnom porezu na duhanske proizvode (NN 51/94, 56/95, 67/99, 105/99, 55/00, 107/01)
- Zakon o posebnom porezu na pivo (NN 51/94, 139/97, 55/00, 107/01),
- Zakon o posebnom porezu na bezalkoholna pića (NN 51/94, 139/97, 107/01),
- Zakon o posebnom porezu na alkohol (NN 51/94, 141/98, 55/00, 67/01, 107/01),
- Zakon o posebnom proizvodu na luksuzne proizvode (NN 105/99, 114/01),
- Zakon o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove (NN 139/97, 105/99, 55/00, 127/00, 107/01),

- Zakon o porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila (NN 150/02)

Detaljnije postupanje na području poreza propisano je podzakonskim propisima – pravilnicima.

Usklađivanje hrvatskoga poreznog zakonodavstva u početnim fazama trebalo bi se usredotočiti na usklađivanje Zakona o porezu na dodanu vrijednost i Zakona o posebnim porezima.

U pogledu ciljeva koji se žele postići na području zakonodavnoga uređenja posebnih poreza, razmatraju se slijedeća pitanja: izrada jedinstvenoga zakona o trošarinama s pravilnicima za provedbu koji bi, uz bolje praćenje prometa proizvoda koji podliježu plaćanju trošarina osigurali i učinkovitiji nadzor i propisivanje poreznih skladišta.

3.10.2. Institucionalni okvir

Ministarstvo financija nadležno je za provedbu carinskih i poreznih propisa. Unutar Ministarstva financija su samostalne upravne organizacije: Porezna uprava - nadležna za izravne i neizravne poreze i Carinska uprava - nadležna za carine i posebne poreze (trošarine).

Porezna uprava je upravna organizacija čija je temeljna zadaća primjena poreznih propisa i propisa o plaćanju obveznih doprinosa. Djelokrug i ustrojstvo Porezne uprave te posebne obveze, odgovornosti i ovlaštenja službenika Porezne uprave propisane su Zakonom o Poreznoj upravi (NN 67/01,70A/01,94/01).

U Poreznoj upravi ustrojeni su: Središnji ured, 20 područnih ureda i 121 ispostava u sastavu područnih ureda. Poreznom upravom upravlja ravnatelj s položajem pomoćnika ministra, koji ujedno upravlja i radom Središnjeg ureda.

Područni uredi Porezne uprave ustrojeni su za područje županije. Područni ured zastupa pročelnik područnog ureda.

Ispostave područnih ureda ustrojene su na području pojedinih gradova unutar županija. Ispostavu Porezne uprave zastupa voditelj ispostave.

Carinska uprava je upravna organizacija koja uz carinski nadzor, obračun i naplatu carine obavlja i poslove obračuna, nadzora i naplate posebnih poreza (trošarina). U Carinskoj upravi, ustanovljene su slijedeće organizacijske jedinice: Središnji ured, 10 područnih carinarnica i njima pripadajućih 105 carinskih ispostava i 118 carinskih odjeljaka.

Radom carinarnice upravlja pročelnik carinarnice.

Carinske ispostave i carinski odjeli, kao unutarnje ustrojstvene jedinice carinarnice osnivaju se za obavljanje svih ili nekih poslova iz djelokruga rada carinarnice. Radom carinske ispostave upravlja predstojnik carinske ispostave.

Vezano uz usklađivanje hrvatskoga poreznog zakonodavstva, u Carinskoj upravi potrebno je formirati službu za posebne poreze koja bi obavljala poslove u svezi s izradom propisa o oporezivanju posebnim porezima (trošarinama) prema direktivama Europske unije, poslove nadzora, statistiku, evidencije, knjigovodstvo (što svakako zahtijeva i odgovarajuću programsku podršku) i dr.

Pretpostavka za ostvarivanje navedenih ciljeva i ustrojstva Službe za posebne poreze u sastavu Carinske uprave je stvaranje primjerene kadrovske strukture glede brojnosti i stručne kvalitete, sukladno preporukama Europske unije.

3.10.3. Izravni porezi

Zakon o porezu na dohodak

Do značajnih promjena u sustavu oporezivanja dohotka i dobiti od 1994. došlo je početkom 2001. donošenjem Zakona o porezu na dohodak i Zakona o porezu na dobit.

Osnovne odrednice Zakona o porezu na dohodak (NN 127/00) i razlike u odnosu na dotadašnje propise o oporezivanju dohotka su:

- uvođenje novog oblika dohotka i to od kapitala i od osiguranja,
- promjene raspona porezne osnovice za primjenu propisanih poreznih stopa od 15%, 25% i 35%,
- ukidanje zaštitne kamate kao izdataka koji se porezno priznavao poduzetnicima - fizičkim osobama,
- ukidanje revalorizacije vrijednosti dobara iz popisa dugotrajne imovine i propisivanje mogućnosti jednokratnog otpisa novonabavljenih dobara dugotrajne imovine poduzetnicima - fizičkim osobama,
- priznavanje novih vrsta izdataka svim obveznicima poreza na dohodak - po osnovi uplaćenih premija osiguranja i po osnovi danih darovanja za propisane svrhe i propisanim osobama,
- poduzetnicima fizičkim osobama priznavanje porezno priznatog izdatka reprezentacije u visini 30% stvarno nastalog,
- povećanje osnovnog osobnog odbitka,
- propisivanje dodatnih olakšica i oslobođenja - po osnovi zapošljavanja novih zaposlenika, isplaćenih nagrada učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja, na područjima posebne državne skrbi,
- propisivanje pojednostavljenja utvrđivanja i oporezivanja dohotka od imovine što ga ostvaruju fizičke osobe iznajmljivanjem nekretnina najmoprimcima u poslovne svrhe.

U Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (NN 150/02) koji se primjenjuje od 1. siječnja 2003. bitne su sljedeće izmjene:

- povećanje osnovnog osobnog odbitka za sve porezne obveznike i umirovljenike,
- izmjena faktora osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu,
- propisivanje dijela osobnog odbitka za sve porezne obveznike koji imaju izdatke za zdravstvenu zaštitu, a nisu pokriveni iz osnovnog, dopunskog i privatnog zdravstvenog osiguranja,
- propisivanje dijela osobnog odbitka za sve porezne obveznike koji ulažu u rješavanje stambenih potreba, uključivo i podstanare,
- propisivanje dijela osobnog odbitka za sve porezne obveznike koji daju donacije određenim korisnicima za propisane namjene,
- uvođenje, pored važećih stopa, nove porezne stope od 45%,
- izmjene raspona porezne osnovice za primjenu poreznih stopa,
- propisivanje oporezivanja dohotka od kapitala kojeg u RH ostvaruju inozemni porezni obveznici,
- izmjene načina oporezivanja dohotka od imovine,
- propisivanje porezno priznatih izdataka po osnovi plaćenih novouvedenih doprinosa iz određenih vrsta naknada,
- priznavanje izdataka za istraživanje i razvoj te školovanje i stručno usavršavanje u dvostrukom iznosu
- propisivanje olakšica za područje posebne državne skrbi, G. Vukovara i brdsko-planinskih područja - umanjuje se dohodak i povećava osnovni osobni odbitak i osobni odbici.

Odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (NN 163/03) koje se odnose na jednokratni ili ubrzani djelomični otpis nematerijalne imovine koja se koristi za istraživanje i razvoj, na umanjenje porezne osnovice u visini 100% nastalih izdataka za školovanje i stručno usavršavanje i na umanjenje porezne osnovice po osnovi izdataka za istraživanje i razvoj, primjenjivat će se i pri utvrđivanju i oporezivanju dohotka od propisanih samostalnih djelatnosti od 1. siječnja 2003.

Zakon o porezu na dohodak uglavnom ne sadrži odredbe koje nisu u skladu sa stečevinom EU.

Zakon o porezu na dobit

Od 1. siječnja 2001. primjenjuje se novi Zakon o porezu na dobit (NN 127/00) čija su glavna obilježja:

- ukinuta je zaštitna kamata,
- smanjena je porezna stopa s 35% na 20%,
- oporezuju se kapitalni dobici,
- daje se mogućnost jednokratnog otpisa oprema i poslovnih zgrada nabavljenih u poreznom razdoblju,
- darovanja (donacije) za određene namjene i određene korisnike, priznaju se kao porezni rashod do visine od 2% od prihoda koji je donator ostvario prethodne godine, a može i veći iznos po posebnom programu,

- porezno se priznaje 30% rashoda za reprezentaciju,
- plaća se porez po odbitku po stopi od 15% na naknade koje tuzemni porezni obveznik plaća u inozemstvo na ime određenih troškova, te pri isplati dividendi i udjela iz dobiti, te kamata (osim kamata na bankarske i robne zajmove),
- priznaje se porezna olakšica za iznose plaća novouposlenih,
- poticaji i porezne olakšice propisane u drugim propisima, objedinjene su u novom Zakonu.

Od 1. siječnja 2003. primjenjuju se odredbe Zakona o porezu na dobit (NN 163/03):

- oslobođenje od plaćanja poreza na dobit za sve pravne osobe koje su registrirane za obavljanje isključivo djelatnosti istraživanja i razvoja,
- mogućnost dodatnog, djelomičnog ili potpunog otpisa za nematerijalnu imovinu koja se koristi u obavljanju istraživačko razvojne djelatnosti,
- dodatno umanjenje porezne osnovice za iznos troškova istraživanja i razvoja koji se izravno mogu pripisati istraživanju i razvoju ili se opravdano mogu rasporediti za tu djelatnost,
- porezni obveznici, koji nematerijalnu imovinu za istraživanje i razvoj amortiziraju, mogu za iznos troškova amortizacije dodatno umanjiti poreznu osnovicu,
- porezni obveznik za koga neka druga osoba obavlja istraživačko razvojnu djelatnost, može također dodatno umanjiti poreznu osnovicu za iznos troškova koje ima po toj osnovi odnosno dva puta umanjiti poreznu osnovicu,
- dodatno umanjenje porezne osnovice za troškove školovanja i stručnog usavršavanja za one porezne obveznike koje permanentno obrazuju svoje zaposlenike,
- oslobođenje kamata po obveznicama poreza po odbitku kad se isplaćuju nerezidentima,
- porezna osnovica može se umanjiti za darovanja u kulturne, znanstvene, odgojno-obrazovne, zdravstvene, humanitarne, športske, vjerske i druge svrhe, udrugama i drugim osobama koje navedene djelatnosti obavljaju u skladu s posebnim propisima i to do visine 2% ostvarenih prihoda u prethodnoj godini pod uvjetom da porezni obveznik nije u gubitku.

Odredbe Zakona o porezu na dobit uglavnom nisu u suprotnosti sa stečevinom EU.

3.10.4. Neizravni porezi

Porez na dodanu vrijednost

Hrvatski sustav oporezivanja prometa dobara i usluga temelji se na Zakonu o porezu na dodanu vrijednost što ga je Hrvatski sabor donio 1995., a počeo se primjenjivati od 1. siječnja 1998. Nakon početka primjene Zakon je mijenjan u nekoliko navrata, a izmjene su se uglavnom odnosile na proširenje kruga poreznih oslobođenja te uvođenje, uz jedinstvenu poreznu stopu 22 %, nulte stope za oporezivanje određenih dobara i usluga u tuzemstvu

(kruh, mlijeko, lijekovi, knjige, znanstvene časopise, ortopedska pomagala, te usluge organiziranog boravka inozemnih turista u našoj zemlji i javnog prikazivanja filmova).

Hrvatski sustav PDV-a uglavnom je usklađen sa Šestom direktivom EU o harmonizaciji sustava oporezivanja porezom na promet. Međutim, sagledavajući cjelokupnu usklađenost hrvatskoga sustava PDV-a s preporukama Šeste direktive zaključuje se da postoji neusklađenost hrvatskoga sustava PDV-a kod institucionalnog pristupa u oporezivanju financijskih usluga i usluga osiguranja, za razliku od funkcionalnog pristupa koji zastupa Šesta direktiva.

Neusklađenost koja se odnosi na nultu stopu za oporezivanje određenih isporuka dobara i usluga u tuzemstvu, u izravnoj je suprotnosti sa Šestom direktivom prema kojoj se nulta stopa predviđa samo za izvozne isporuke.

Posebni porezi (trošarine)

Prvi posebni porez, posebni porez na kavu uveden je u srpnju 1993., posebni porezi na naftne derivate, duhanske proizvode, uvozne automobile, alkohol, pivo i bezalkoholna pića u 1994., dok je posebni porez na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove uveden 1998., na luksuzne proizvode 1999., a na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila 2002. godine.

Zakon o posebnom porezu na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove sadrži dvije vrste poreza i to: posebni porez (kojim se oporezuju novi i upotrebljavani automobili, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplovi koji se uvoze ili proizvode i prodaju u Republici Hrvatskoj) i posebni porez na promet (kojim se oporezuje promet rabljenih osobnih automobila, ostalih motornih vozila, plovila i zrakoplova koje u tuzemstvu kupuju ili stječu pravne i fizičke osobe).

Od 1. siječnja 2002. godine posebni porezi su od Porezne uprave prešli u nadležnost Carinske uprave, osim posebnog poreza na promet kojim se oporezuje promet rabljenih osobnih automobila, ostalih motornih vozila, plovila i zrakoplova koje u tuzemstvu kupuju ili stječu pravne i fizičke osobe, te porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila.

Budući da hrvatske propise o trošarinama treba u prijelaznom razdoblju uskladiti s propisima Europske unije, potrebno je izraditi novu adekvatnu organizaciju i ustanoviti službu za posebne poreze koja bi obuhvaćala njihovu primjenu i nadzor, osobito: izradu zakonodavstva prema direktivama Europske unije, nadzor, statistiku, evidenciju i knjigovodstvo i određena upravna rješenja.

U pogledu ciljeva koji se žele postići na području zakonodavnoga uređenja, razmatraju se slijedeća pitanja:

Poboljšanje kvalitete postojećih tekstova zakona i pravilnika o trošarinama radi otklanjanja svake dvojbenosti pri primjeni propisa u praksi te izrada jedinstvenoga zakona o trošarinama s pravilnicima za provedbu koji bi bili

znatno opširniji i koji bi osiguravali učinkovitiji nadzor, uključujući i propisivanje poreznih skladišta te obvezni početak rada na usklađivanju zakonodavstva sa direktivama Europske unije.

Pretpostavka za ostvarivanje navedenih ciljeva je stvaranje i uvođenje odgovarajuće organizacije ustrojstva Službe za posebne poreze te stvaranje primjerene kadrovske strukture glede brojnosti i stručne kvalitete sukladno zahtjevima ovlaštenih tijela u zemlji s preporukama Europske unije.

U narednom razdoblju osobito će se raditi na organizaciji Službe za posebne poreze u sastavu Carinske uprave, nadzoru nad kretanjem proizvoda podložnih trošarinama, sustavu skladištenja i primjeni propisa o obračunu i kontroli podmirenja poreznih obveza.

Oporezivanje nekretnina

Zakonom o porezu na promet nekretnina (NN 69/97, 153/02) oporezuje se stjecanje nekretnina (kupoprodaja, zamjena, nasljeđivanje, darovanje, unošenje ili izuzimanje iz trgovačkog društva ili bilo koji drugi prijenos vlasništva nad nekretninom) zemljišta i građevina, osim stjecanja građevina ili njihovih dijelova koji su sagrađeni, isporučeni ili plaćeni nakon početka primjene Zakona o porezu na dodanu vrijednost, koji se oporezuju porezom na dodanu vrijednost.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na promet nekretnina (NN 153/02) propisuje se oslobođenje od plaćanja poreza na promet nekretnina građana koji kupnjom prve nekretnine (stan, kuća, zemljište) rješavaju vlastito stambeno pitanje.

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Izraditi program za osnivanje poreznih skladišta (čl. 90)	12/2004	MFIN

3.11. EKONOMSKA I MONETARNA UNIJA

3.11.1. Pravni okvir

Prema mišljenju Hrvatske narodne banke, Zakon o Hrvatskoj narodnoj banki usklađen je s pravilima EU, osim određenih odstupanja u pogledu osobne nezavisnosti, koja će biti potrebno uskladiti prije ulaska u EU.

Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci pokrivaju se sva četiri ključna aspekta neovisnosti središnje banke koja su nužna da bi se postigla usklađenost s Ugovorom o EZ-u. Tako u pogledu funkcionalne neovisnosti Hrvatska narodna banka ima jasno definiran mandat i cilj djelovanja u postizanju i održavanju stabilnosti cijena, a svi su ostali ciljevi podređeni tome cilju. Zakon o Hrvatskoj narodnoj banci koji je na snazi donesen je u travnju 2001. godine. Pri izradi toga Zakona osobita je pažnja posvećena suvremenim ekonomskim spoznajama i pravnim rješenjima o položaju i ciljevima središnjih banaka u svijetu, kao i sukladnosti novog Zakona s ustrojem i zahtjevima koje Europska unija postavlja pred nove članice. Prema Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, osnovni cilj Hrvatske narodne banke je, u okviru njezinih ovlasti, postizanje i održavanje stabilnosti cijena (članak 3(1) Zakona). Ne dovodeći u pitanje ostvarivanje svog osnovnog cilja, Hrvatska narodna banka će podupirati gospodarsku politiku Republike Hrvatske i pri tom će djelovati u skladu s načelima otvorenog tržišnog gospodarstva i slobodne konkurencije (članak 3(2) Zakona). Takva formulacija temeljnog cilja je u skladu s člankom 105(1) Ugovora o EZ-u, koji također navodi stabilnost cijena kao jedini osnovni cilj.

Hrvatska narodna banka je u potpunosti financijski samostalna i u mogućnosti koristiti se primjerenim sredstvima za osiguravanje pravilnog izvršavanja njenih zadataka. Hrvatska narodna banka ima temeljni kapital u iznosu od 2.500.000.000 kuna (članak 50(1) Zakona). Temeljni kapital Hrvatske narodne banke drži isključivo Republika Hrvatska i on se ne može prenositi ili biti predmetom zaduženja (članak 50(2) Zakona). Također, Hrvatska narodna banka ne može odobriti kredit javnom sektoru, nego isključivo domaćim poslovnim bankama, a ne postoje ni regulacije niti aktivnosti koje bi bilo kome omogućile povlašteni pristup. Nadalje, ne postoji mogućnost treće strane da dopuni ili odobri financijski plan ili budžet HNB-a. Prema Zakonu, Hrvatska narodna banka ima pravo i obvezu utvrđivanja viška prihoda nad rashodima, kao i raspoređivanja ovog iznosa na utvrđeni način i u posebne svrhe. Višak ili manjak prihoda nad rashodima Hrvatske narodne banke izračunava se za svaku financijsku godinu kao zbroj neto prihoda iz redovnog poslovanja (realizirani prihodi) i neto dobiti, ili gubitka, s osnove usklađivanja vrijednosti pozicija bilance stanja s promjenama tečaja ili s promjenama tržišnih cijena (nerealizirani prihodi), umanjen za opće administrativne troškove i amortizaciju te za sredstva raspoređena u posebne pričuve (članak 52 Zakona).

Hrvatska narodna banka će formirati opće pričuve radi pokrića općih rizika poslovanja. Visina općih pričuva Hrvatske narodne banke nije ograničena. Također, slijedom odluke Savjeta Hrvatske narodne banke, Hrvatska narodna banka formira posebne pričuve radi pokrića identificiranih gubitaka (članak 51 Zakona). Višak prihoda nad rashodima raspoređuje se u opće pričuve i u korist državnog proračuna (članak 53(1) Zakona). Raspoređivanje viška prihoda nad rashodima u opće pričuve obavlja se u iznosu koji utvrđuje Savjet Hrvatske narodne banke. U tekućoj financijskoj godini ne mogu se formirati opće pričuve koje su manje od ostvarene neto dobiti s osnove usklađivanja vrijednosti pozicija bilance stanja s promjenama tečaja ili s promjenama tržišnih cijena, ili koje su veće od 20% ostvarenog viška prihoda nad rashodima. Iznimno, ako je višak prihoda nad rashodima manji od ostvarene neto dobiti s osnove usklađivanja vrijednosti pozicija bilance stanja s promjenama tečaja i s promjenama tržišnih cijena, višak prihoda nad rashodima u cijelosti se raspoređuje u opće pričuve (članak 53(2) Zakona).

Nakon završetka svake financijske godine, Hrvatska narodna banka u roku od pet mjeseci informira Hrvatski sabor o financijskom stanju, stupnju ostvarenja stabilnosti cijena i monetarne politike. Hrvatski sabor može, na temelju podnesene informacije, obaviti raspravu i donijeti posebne zaključke. (članak 58(1) Zakona). Donošenje posebnih zaključaka ne implicira da Hrvatski sabor ima pravo odobravati ili dopunjavati ove informacije/izvješća.

Ostatak viška prihoda nad rashodima, nakon raspoređivanja u opće pričuve, izvanredni je prihod državnog proračuna. Hrvatska narodna banka pokriva iz općih pričuva manjak prihoda nad rashodima.

Manjak prihoda nad rashodima koji nije moguće pokriti iz općih pričuva pokriva se iz državnog proračuna. Navedeni manjak prihoda nad rashodima može se pokriti i dužničkim vrijednosnim papirima koje za tu svrhu izdaje Republika Hrvatska. U slučaju da Hrvatska narodna banka drži dužničke vrijednosne papire koje je Republika Hrvatska izdala u skladu s odredbama ovog stavka, ostatak viška prihoda nad rashodima koristi se za otkup tih dužničkih vrijednosnih papira (članak 53. Zakona). Primjena već spomenutih odredbi Zakona zabranjuje naknadno pregledavanje računa središnje banke čime bi se povrijedila njena nezavisnost. (članci 53., 57. i 58. Zakona).

3.11.2. Institucionalni okvir

Ustav Republike Hrvatske, donesen 21. prosinca 1990., odredio je u članku 53. Hrvatsku narodnu banku kao središnju banku Republike Hrvatske i utvrdio njezine odgovornosti: "Narodna banka Hrvatske je središnja banka Republike Hrvatske. Narodna banka Hrvatske odgovorna je, u okviru svojih prava i dužnosti, za stabilnost valute i za opću likvidnost plaćanja u zemlji i prema inozemstvu. Narodna banka Hrvatske u svom radu je samostalna i odgovorna Hrvatskom saboru. Dobit ostvarena poslovanjem Narodne banke Hrvatske pripada državnom proračunu. Položaj Narodne banke Hrvatske uređuje se zakonom."

Uredbom o Narodnoj banci Hrvatske od 8. listopada 1991. i Odlukom o zamjeni jugoslavenskih dinara hrvatskim dinarima (stupile na snagu 23. prosinca 1991.) detaljnije su utvrđene i razrađene odgovornosti i funkcije središnje banke.

Zakon o Narodnoj banci Hrvatske od 4. studenoga 1992. zamijenio je spomenutu Uredbu i utvrdio pravni okvir poslovanja središnje banke Hrvatske. Ustavnim zakonom o izmjenama i dopunama Ustava Republike Hrvatske od 15. prosinca 1997. ime hrvatske središnje banke promijenjeno je u Hrvatska narodna banka.

Člankom 15. Promjene Ustava Republike Hrvatske (studen 2000.) izmijenjen je spomenuti članak 53. Ustava, koji sada glasi: "Hrvatska narodna banka je središnja banka Republike Hrvatske. Položaj, prava i dužnosti Hrvatske narodne banke uređuju se zakonom. Hrvatska narodna banka u svom radu je samostalna i odgovorna Zastupničkom domu Hrvatskog sabora."

Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci donesenim 5. travnja 2001. utvrđeni su, između ostaloga, položaj, poslovi, vlasnički status, ovlaštenja i ustroj hrvatske središnje banke. Tim je zakonom ojačana institucionalna, financijska i personalna neovisnost hrvatske središnje banke, a pravni okvir u skladu s kojim mora poslovati približen standardima Europske unije. Njime je određeno da je postizanje i održavanje stabilnosti cijena osnovni cilj djelovanja HNB-a.

Prijelazna, privremena valuta osamostaljene hrvatske države bio je hrvatski dinar, uveden 23. prosinca 1991., a od 1. siječnja 1992. postao je jedinim zakonitim sredstvom plaćanja u Republici Hrvatskoj. Kuna, kao trajno službeno sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj, uvedena je 30. svibnja 1994.

Zadaci Hrvatske narodne banke (čl. 4. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci) uključuju:

- utvrđivanje i provođenje monetarne i devizne politike (čl. 8-15. Zakona o HNB-u),
- držanje i upravljanje međunarodnim pričuvama Republike Hrvatske (čl. 16-17. Zakona o HNB-u),
- izdavanje novčanica i kovanog novca (čl. 19-24. Zakona o HNB-u),
- izdavanje i oduzimanje odobrenja za rad banaka, nadziranje poslovanja banaka i donošenje podzakonskih propisa kojima se regulira bankarsko poslovanje (čl. 25-28. Zakona o HNB-u),
- vođenje računa banaka i obavljanje platnog prometa po tim računima, davanje kredita bankama i primanje u depozit sredstava banaka (čl. 29-31. Zakona o HNB-u),
- reguliranje, unapređenje i nadziranje platnog sustava (čl. 29-31. Zakona o HNB-u),
- obavljanje zakonom utvrđenih poslova za Republiku Hrvatsku (čl. 32-33. Zakona o HNB-u),
- donošenje podzakonskih propisa u poslovima iz svoje nadležnosti,
- obavljanje ostalih zakonom utvrđenih poslova.

Kako bi se osigurala institucionalna neovisnost, Ustavom RH i Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci strogo se zabranjuje bilo kakav pokušaj ili radnja od strane institucija, tijela i organa središnje države koje bi rezultirale

pritiskom na članove vodstva Banke te tako potencijalno ugrozile postizanje osnovnih ciljeva Hrvatske narodne banke. Slijedom odredbe Ustava Republike Hrvatske (članak 53) Hrvatska narodna banka je u svom radu samostalna i odgovorna Hrvatskom saboru. Sukladno tomu, takva odredba navedena je u Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci. Također, prema Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, Hrvatska narodna banka je samostalna i neovisna u okviru Ustava i Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci u cjelokupnosti poslova iz svoje nadležnosti (članak 4 Zakona). Hrvatska narodna banka može surađivati s Vladom Republike Hrvatske i drugim tijelima državne vlasti u izvršavanju zakonom utvrđenih ciljeva i zadataka i u okviru svoje nadležnosti poduzima mjere za unapređenje te suradnje (članak 5(1) Zakona), ali ne postoji obveza suradnje, kao niti bilo kakva obveza ex ante konzultacija ili ex ante izvješćivanja. Hrvatska narodna banka je neovisna pri donošenju i provođenju svojih odluka koje se temelje na Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, ne traži niti je vezana na upute tijela Republike Hrvatske, tijela Europske unije ili drugih osoba (članak 2(10) Zakona). Tako definirana institucionalna neovisnost u skladu je s člankom 108. Ugovora o EZ i člankom 7 Protokola na Statut Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke. S druge strane, odgovornost Hrvatske narodne banke osigurana je time što nakon završetka svake financijske godine, Hrvatska narodna banka u roku od pet mjeseci informira Hrvatski sabor o financijskom stanju, stupnju ostvarenja stabilnosti cijena i monetarne politike. Hrvatski sabor može, na temelju podnesene informacije, obaviti raspravu i donijeti posebne zaključke (članak 58(1) Zakona).

Među zahtjeve koji se odnose na osobnu neovisnost središnje banke ubrajaju se trajanje mandata guvernera i članova tijela koja donose odluke, razlozi za njihovu smjenu te propisi koji se odnose na sukob interesa. Minimalni mandat za guvernera i članove tijela koja donose odluke, koji predstavlja jedan od temeljnih preduvjeta osobne neovisnosti, u Hrvatskoj iznosi 6 godina (članak 40. Zakona), što je duže od saziva Sabora te je u potpunosti u skladu sa zakonodavstvom EZ-a, koje zahtjeva da mandat iznosi najmanje 5 godina (članak 14(2) Protokola statuta Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke). Međutim, osnova za razrješenje dužnosti navedenih osoba, koja prema zakonima EZ-a jedino može uključivati ozbiljne propuste u obnašanju dužnosti i nemogućnost izvršavanja zadataka, u Hrvatskoj je nešto šira. Tako prema članku 42 Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci, Hrvatski sabor će razriješiti dužnosti guvernera Hrvatske narodne banke, zamjenika guvernera, viceguvernera i vanjske članove Savjeta Hrvatske narodne banke i prije isteka razdoblja na koje su imenovani, u sljedećim slučajevima:

1. Ako je nakon imenovanja na dužnost nastupila neka od okolnosti navedenih u članku 41 Zakona: neka od tih osoba postane zastupnik u Hrvatskom saboru ili osoba koja obavlja neku drugu dužnost na koju ju je imenovao Hrvatski sabor ili Vlada Republike Hrvatske, član Vlade Republike Hrvatske ili osoba koja obavlja dužnost u tijelima lokalne uprave i samouprave te u tijelima političkih stranaka i sindikalnih organizacija. Nadalje, član Savjeta Hrvatske narodne banke, njegov bračni drug i djeca s kojom živi u zajedničkom kućanstvu ili zajednički poslovno djeluje ne mogu biti imatelji dionica banaka te dionica i poslovnih udjela drugih pravnih osoba koje su vlasnički, upravljački ili funkcionalno povezane s bankama i revizorskim kućama. Konačno, član Savjeta Hrvatske narodne banke ne može biti član tijela, zaposlenik ili vanjski suradnik u bankama, revizorskim kućama i drugim pravnim osobama koje su vlasnički i upravljački

povezane s bankama ili pravnim osobama koje su na bilo koji način podložne kontroli Hrvatske narodne banke ili osobama koje imaju ili bi mogle imati koristi od pristupa takvog člana Savjeta informacijama koje su poslovna tajna, odnosno informacijama koje nisu namijenjene javnosti.

2. Ako je u kaznenom postupku pravomoćno osuđen na kaznu zatvora.
3. Ako Savjet Hrvatske narodne banke utvrdi ozbiljne propuste u obnašanju dužnosti ili postupke koji ukazuju na njegov nedostatan moralni i profesionalni integritet.
4. Ako je zbog bolesti trajno spriječen obavljati svoje poslove.
5. Ako sam zatraži razrješenje.
6. Ako ne dostavi ili dostavi lažnu izjavu o podacima navedenim u točki 1.
7. Ako Hrvatski sabor utvrdi da uslijed ozbiljnih propusta u obnašanju dužnosti dolazi do trajnog i bitnog odstupanja od ostvarenog osnovnog cilja Hrvatske narodne banke.

Sa stajališta zakonodavstva EZ-a - bilo bi dovoljno spomenuti ozbiljni propust u obnašanju dužnosti i nemogućnost izvršavanja relevantnih zadataka, kao jedinu osnovu za razrješenje dužnosti.

Konačno, Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci osigurano je da se ne pojavljuje sukob interesa za članove tijela koja donose odluke, što se tiče njihove uloge kao članova tijela za donošenje odluka i bilo koje druge funkcije koju mogu obnašati. Prema članku 41 Zakona, članovi Savjeta Hrvatske narodne banke, njihove obitelji i poslovni partneri ne smiju imati u vlasništvu dionice banaka, te dionice ili udjele drugih pravnih osoba koje su vlasnički, upravljački ili funkcionalno povezane s bankama i revizorskim kućama. Oni ne smiju biti članovi tijela, zaposlenici ili vanjski suradnici banaka, revizorskih kuća i drugih pravnih osoba koje su vlasnički i upravljački povezane s bankama ili pravnih osobama koje su na bilo koji način podložne kontroli Hrvatske narodne banke.

3.11.3. Koordinacija ekonomske i fiskalne politike

Osnovna strategija razvoja Hrvatske zasniva se na aktualnim svjetskim iskustvima u pogledu povezanosti fiskalne politike i razvoja. To se prvenstveno odnosi na pitanje redukcije veličine države s ciljem ostvarivanja brže stope gospodarskog rasta. Također, dokazano je da zemlje u razdoblju smanjivanja udjela države u BDP-u postižu mnogo brže stope rasta nego u razdobljima povećanja državnih rashoda.

U svom programu za razdoblje od 2000 – 2004, hrvatska Vlada započela je s realizacijom slične strategije.

Osnovne zadaće aktualne fiskalne politike su sljedeće:

- daljnje smanjenje udjela države u BDP-u od 50% u 2002. godini na najviše 46.7% u 2007. godini
- smanjivanje javnog duga, kako inozemnog, tako i domaćeg, što se najučinkovitije postiže nastavkom politike smanjivanja udjela državnih rashoda u BDP-u i rezultirajućim smanjenjem proračunskog deficita.

Tako je u razdoblju od 1999. g. do 2003. g. smanjen udio države u BDP-u sa 54.8% na 49.7% BDP-a, što je zasigurno utjecalo na ubrzanje rasta na 4% – 5% uz istovremeno smanjivanje stope inflacije. U razdoblju do 2010. g. planira se daljnje smanjivanje udjela države u BDP-u na oko 40% BDP-a.

U fiskalnoj strategiji osnovni je cilj smanjiti deficit opće države, koji će 2003. godine iznositi oko 4.6% BDP-a, a 2004. g. njega se namjerava spustiti na 2,9% BDP-a. To će udovoljavati kriterijima EU u pogledu veličine deficita (manje od 3% BDP-a) i veličine javnog duga (manje od 60% BDP-a). Naime, tek deficit ispod 3% omogućava smanjivanje javnog duga u BDP-u. Radi toga planira se i nakon 2005 – 2006 nastaviti sa smanjivanjem deficita, koji bi u 2007. g. trebao iznositi oko 1,9% BDP-a.

Ukupni javni dug (uključujući garancije i dug HBOR-a) krajem 2002. g. iznosio je 51.2% BDP-a, dok je polovicom 2003. taj udio smanjen na 50.8% BDP-a. Udio inozemnog javnog duga krajem 2002. g. iznosio je 30% BDP-a, dok je unutarnji dug bio na razini 21.2% BDP-a. U prvoj polovici 2003. g. udio inozemnog javnog duga u BDP-u iznosi 29,6%, dok se udio unutarnjeg duga zadržao na razini od 21,2% BDP-a.

Javni dug, koji će u 2004. godini iznositi 53-54% BDP-a, treba do 2007. g. smanjiti na 47% BDP-a, s tim da će smanjivanje biti naročito izraženo u 2006. i 2007. godini.

Inozemni dug države iduću godinu neće se povećavati, a u razdoblju do 2007. g. smanjit će se na oko 25% BDP-a.

Smanjenje javnog duga postići će se smanjivanjem korištenja inozemnih izvora za financiranje deficita, smanjivanjem inozemnih garancija javnim poduzećima te povećanim korištenjem koncesija za financiranje infrastrukturnih projekata.

Prekomjerno visoki udio izdataka za plaće državnih službenika, koji je u 2001. g. iznosio 11.3% treba svesti na oko 8.5% BDP-a, što podrazumijeva smanjenje broja zaposlenih na svim razinama. Sadašnji broj zaposlenih (oko 180.000) trebalo bi u razdoblju do 2007. g. smanjiti barem za 50.000. To će se postići nastavkom reforme u MORH-u i smanjivanjem MUP-a, drastičnim smanjivanjem broja općina i županija i drugih ureda, čija se efikasnost može poboljšati s osjetno manjim brojem zaposlenih.

Također, nastavit će se započeti proces smanjivanja udjela subvencija u BDP-u i njihovo svodenje na proporcije primjerene europskim standardima. To će se postići poboljšanjem učinkovitosti javnih poduzeća, isključivo njihovom privatizacijom i komercijalizacijom javnih usluga.

Navedene zadaće fiskalne politike u skladu su s osnovnim ciljevima gospodarske politike Vlade RH, a to su porast zapošljavanja (smanjenje nezaposlenosti) i porast životnog standarda. U tom smislu, Ministarstvo financija izradilo

je Fiskalne projekcije za razdoblje 2004 – 2007 koje imaju za cilj uskladiti kretanje proračuna sa strategijom ekonomskog razvoja.

3.11.4. Monetarna politika i politika tečaja

Hrvatska ima kontinuirano nisku razinu inflacije od 1994. godine. Prosječna godišnja stopa rasta cijena na malo u Hrvatskoj iznosila je u 2003. godini za prvih osam mjeseci 1,4%, što je niže od prosječne inflacije na području euro-zone. Monetarna politika raspolaže s adekvatnim instrumentima za politiku održavanja stabilnosti cijena, a najčešće se oslanja na intervencije na domaćem deviznom tržištu. Još je od početka devedesetih započeo proces postupnog isključivanja direktnih instrumenata monetarne politike i njihove zamjene tržišno orijentiranim indirektnim instrumentima. Danas u instrumentariju monetarne politike HNB-a postoje sljedeći osnovni instrumenti i mjere:

1. Devizne intervencije
2. Izdavanje blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u kunama
3. Obvezna pričuva
4. Krediti bankama i operacije na otvorenom tržištu
 - 4.1. Lombardni kredit
 - 4.2. Kratkoročni kredit za likvidnost
 - 4.3. Repo aukcije
5. Minimalno potrebna devizna potraživanja

Središnja banka se pri izboru instrumenata u prvom redu služi deviznim intervencijama zbog neuravnoteženosti devizne podbilance gotovo svih privrednih subjekata koju uzrokuje vrlo visoka valutna supstitucija njihovih obveza. Središnja banka tako vodi politiku tzv. upravljano-plutajućeg tečaja. HNB intervenira na svojim deviznim aukcijama kupujući odnosno prodajući devize od poslovnih banaka u nastojanju da ublaži prekomjerna kolebanja tečaja, koji se formira na domaćem deviznom tržištu u skladu s postojećim odnosima ponude i potražnje. Osim korištenja deviznih intervencija kroz krajnju kupnju ili prodaju središnjoj banci stoje na raspolaganju i devizni swap-ovi koji su instrument finog podešavanja i Banka ih može koristiti u razdobljima privremenih oscilacija na deviznom tržištu.

Središnja banka unaprijed ne utvrđuje niti objavljuje donju ili gornju intervencijsku točku, odnosno donju i gornju razinu tečaja kune koje se obvezuje braniti. Devizni tečaj kune prema euru glavno je nominalno sidro stabilnosti cijena zbog visoke razine euroizacije hrvatskog gospodarstva, još uvijek prisutne indeksacije određenih cijena u eurima te zbog utjecaja kretanja tečaja na inflacijska očekivanja. Stoga tečaj kune prema euru, odnosno ublažavanje njegove pretjerane kolebljivosti predstavlja najvažniji posredni cilj monetarne politike u ostvarivanju osnovnog cilja održavanja stabilnosti cijena. U obavljanju te zadaće Hrvatska narodna banka bila je uspješna, tečaj kune prema njemačkoj marki odnosno euru u razdoblju od 1. siječnja 1994. do 31. prosinca 2003. godine

kretao se u relativno uskom rasponu od plus/minus 6% oko prosječnog tečaja ostvarenog u spomenutom razdoblju.

Blagajnički zapisi su kratkoročni nematerijalizirani i prenosivi vrijednosni papiri središnje banke koji se prodaju na aukciji multiple price tipa, uz diskont. Osnovna svrha izdavanja ovih vrijednosnih papira je steriliziranje monetarnih učinaka deviznih intervencija Hrvatske narodne banke, a također predstavljaju kolateral za zaduživanje kod Hrvatske narodne banke kroz lombardne kredite i repo aukcije središnje banke. Pristup primarnom tržištu imaju domaće banke, podružnice stranih banaka i Hrvatska banka za obnovu i razvoj. Od početka 2004. godine Hrvatska narodna banka prestaje izdavati blagajničke zapise u devizama, te izdaje samo zapise denominirane u kunama. Hrvatska narodna banka od početka 2004. godine na osnovi diskrecijske odluke utvrđuje datum održavanja aukcije i o tome obavještava sudionike najkasnije na dan održavanja aukcije. Rok dospjeća tih zapisa je 35 dana, a namirenje je isti dan.

Domaće banke, štedionice i podružnice stranih banaka podliježu obveznoj pričuvi. Stopa obvezne pričuve trenutno iznosi 19%. Osnovica za obračun sastoji se od kunskog i deviznog dijela i obračunata obvezna pričuva se izračunava posebno. Od obračunatog deviznog dijela obvezne pričuve 42% uključuje se u obračunati kunski dio obvezne pričuve i izvršava se u kunama. Obračunsko razdoblje traje od prvog do posljednjeg dana kalendarskog mjeseca, a razdoblje održavanja traje mjesec dana od 8. kalendarskog dana u mjesecu do 7. kalendarskog dana sljedećeg mjeseca. Minimalni postotak izdvajanja kunskog dijela obvezne pričuve na posebni račun kod Hrvatske narodne banke, iznosi 60% dok se preostali iznos može održavati prosječnim dnevnim stanjima na računima likvidnih potraživanja. Postotak izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve na posebni račun kod Hrvatske narodne banke obračunatog na temelju deviznih sredstava nerezidenata i deviznih sredstava primljenih od pravnih osoba u posebnom odnosu prema banci iznosi 100%, dok minimalni postotak izdvajanja preostalog deviznog dijela obvezne pričuve iznosi 60%. Valuta izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve su EUR i USD. Trenutna stopa remuneracije na izdvojena sredstva kunskog dijela obvezne pričuve iznosi 1,25%, a na izdvojena sredstva deviznog dijela stopa remuneracije se utvrđuje na dan izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve i odgovara vrijednosti 75% US Federal Funds Target Rate za USD i 75% ECB Minimum Bid Refinance Rate za EUR. Smanjenje stope obvezne rezerve u budućnosti predstavlja strateški cilj u skladu s manjim oslanjanjem na direktne instrumente monetarne politike, a ispunjenje toga cilja će ovisiti o tekućim okolnostima.

Kredit bankama su, zbog strukturalnog viška likvidnosti koji je postojao tijekom proteklih godina, bili rijetko korišten instrument monetarne politike. Lombardni kredit je kratkoročni kolateralizirani kredit koji poslovne banke mogu koristiti u visini do 50% nominalne vrijednosti blagajničkih zapisa HNB-a u kunama i trezorskih zapisa Ministarstva financija te do 30% nominalne vrijednosti blagajničkih zapisa HNB-a u stranoj valuti do njihovog dospjeća u ožujku 2004. godine. Kamatna stopa na lombardni kredit je viša od kamatne stope na tržištu novca i trenutno iznosi 9,5%. Kredit se može koristiti maksimalno 5 radnih dana u mjesecu.

Za razliku od lombardnog kredita koji banke koriste na vlastitu inicijativu, odobravanje banci kratkoročnog kredita za likvidnost predstavlja diskrecijsku odluku Hrvatske narodne banke. Trenutno nema takvih kredita. Kratkoročni kredit za likvidnost općenito se odobrava temeljem zaloga vrijednosnih papira, bankama koje imaju likvidnosnih poteškoća uz uvjet da su solventne, a može se koristiti najdulje šest mjeseci. Kamatna stopa jednaka je kamatnoj stopi na lombardni kredit uvećanoj za 0,5 postotnih bodova za razdoblje korištenja kredita do tri mjeseca, odnosno, kamatnoj stopi na lombardni kredit uvećanoj za 1 postotni bod za razdoblje korištenja kredita dulje od tri mjeseca.

Repo aukcije HNB provodi radi osiguranja likvidnosti bankarskog sustava. Banke na aukcijama nude iznose vrijednosnih papira i repo stopu. Vrijednosni papiri koji se mogu HNB ponuditi na prodaju su blagajnički zapisi HNB-a i trezorski zapisi Ministarstva financija. U praksi repo aukcije nisu korištene od 1999. godine zbog visoke likvidnosti bankovnog sustava tijekom tog razdoblja.

Osim navedenih indirektnih instrumenata monetarne politike, HNB je početkom 2003. uvela nove mjere monetarne politike. Naime, tijekom prethodne tri godine ključnu ulogu u ekonomskoj politici zemlje imala je fiskalna politika u svojim naporima da svede državni dug i proračunski manjak na dugoročno održivu razinu. U 2003. godini u središte pažnje dolaze mjere monetarne politike kojima je krajnji cilj ostvariti sporiji rast pokazatelja relativne zaduženosti privatnog sektora, smanjenje manjka na tekućem računu platne bilance i zaustavljanje rasta inozemnog duga. Da bi ostvarila svoje namjere, HNB je u siječnju 2003. godine donijela dvije mjere iz svoje nadležnosti.

Prvom mjerom, Odlukom o obveznom upisu blagajničkih zapisa HNB-e, središnja je banka uvela mjeru obveznog upisa blagajničkih zapisa za banke čiji plasmani rastu brže od 4 posto tromjesečno, kao direktni instrument, s ciljem da se zaustavi prekomjerni rast kreditnih plasmana poslovnih banaka. Banke koje bi ostvarivale rast po tromjesečjima veći od 4% morale su upisivati obvezne blagajničke zapise u dvostrukom iznosu evidentiranog prekoračenja u sljedeća tri mjeseca, a iste zapise nisu mogle prodati na sekundarnom tržištu. Kao mjeri privremenog karaktera, a u skladu s orijentacijom HNB-a na indirektno instrumente, trajanje ovog direktnog instrumenta ograničeno je na 2003. godinu.

Drugom mjerom, Odlukom o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima, središnja banka je obvezala banke na postupno podizanje njihove devizne likvidnosti, s konačnim učinkom da agregatna likvidna devizna potraživanja banaka pokriju 35% njihovih deviznih obveza najkasnije do kraja prvog tromjesečja 2004. godine. Krajem 2002. godine agregatna stopa pokriva deviznih obveza likvidnim deviznim potraživanjima iznosila je manje od 30%.

Glavna specifičnost okružja u kojem djeluje monetarna politika u Hrvatskoj, u usporedbi s ostalim zemljama kandidatima i zemljama u procesu priključenja EU, predstavlja visoka razina eurizacije (dolarizacije) koja hrvatski

financijski sustav čini ranjivim prema oscilacijama tečaja kune prema euru. Visoka razina eurizacije glavni je motiv vođenja politike stabilnosti tečaja kune prema euru.

Visoka razina eurizacije posljedica je kronične visoke inflacije tijekom osamdesetih i početkom devedesetih godina kada su hrvatski građani i poduzeća, u pokušaju zaštite od gubitka vrijednosti financijske imovine, prihvatili držanje deviza kao glavni oblik štednje. Ostvarena eurizacija u velikoj je mjeri ireverzibilna, pa domaća valuta, nakon gotovo deset godina stabilnosti još uvijek nije preuzela sve funkcije novca. Kuna u potpunosti ostvaruje funkciju sredstva razmjene, čemu pogoduju i zakoni prema kojima se sve transakcije moraju odvijati u domaćoj valuti. Funkciju mjere vrijednosti kuna sve više poprima tako da se cijena rada i jeftinijih proizvoda obračunava isključivo u kunama, dok su u euru i dalje indeksirane cijene većine skupljih, uvoznih proizvoda (npr. automobila), te nekretnina. Funkciju sredstva (medija) štednje kuna nikad nije u potpunosti preuzela. Tako tijekom posljednjih desetak godina udio kunskih depozita u ukupnim štednim i oročenim depozitima nije premašio 20%, dok udio kunskih depozita kod sektora stanovništva iznosi oko 10%.

Kako bi se zaštitile od tečajnog rizika koji potječe iz pretežito deviznih izvora sredstava, poslovne banke većinu svojih kredita odobravaju u devizama ili indeksiraju uz kretanje tečaja (zabrana deviznog kreditiranja stanovništva ukinuta je u lipnju 2003. godine, a poduzeća u svibnju 2002. godine). Tako preko 50% svih kredita otpada na kredite dane uz valutnu klauzulu, dok kunski krediti bez valutne klauzule čine tek 1/4 svih kredita banaka (tek oko 10% kod kredita stanovništvu). Unatoč opisanim nastojanjima banaka da se zaštite, tečajni rizik je i dalje indirektno prisutan u bankarskom sektoru, jer je sadržan u kreditnom riziku (tečajnom riziku izloženi su korisnici kredita).

Ostale poteškoće u vođenju monetarne politike slične su onima u drugim tranzicijskim zemljama. Glavni problem predstavlja snažan kapitalni priljev (privatizacija, inozemno zaduživanje države te, u posljednje vrijeme, zaduživanje banaka i drugih financijskih institucija) koji stvara aprecijacijske pritiske i potiče domaću potrošnju što uzrokuje kontinuirane deficite tekućeg računa bilance plaćanja.

Snažnom kapitalnom priljevu u posljednjih nekoliko godina doprinijelo je i restrukturiranje bankarskog sustava i ulazak stranih banaka. Strano vlasništvo poslovnim bankama omogućuje lakše pribavljanje jeftinijeg inozemnog kapitala pogodnog za plasiranje na hrvatskom tržištu. Veća ponuda kredita dovela je do velikog rasta kredita, posebice sektoru stanovništva, posljednjih nekoliko godina. Slična kreditna ekspanzija sredinom devedesetih, koja je također bila uzrokovana povećanjem ponude, ukazuje da na kretanje kredita utječu prvenstveno faktori na strani ponude. Pritom je, nakon desetljeća ograničenog pristupa kreditima, kod sektora stanovništva prisutna relativna cjenovna neelastičnost potražnje za kreditima.

Na slabo djelovanje kamatnog kanala monetarne politike utjecala je i visoka likvidnost bankarskog sustava (zbog kapitalnih priljeva) u kojem su poslovne banke bile neto kreditori središnje banke. Umjesto da određuje domaće kamatne stope kreditiranjem poslovnih banaka, Hrvatska narodna banka tako mora sterilizirati viškove kunske

likvidnosti, koji nastaju konverzijom kapitalnih priljeva, izdavanjem blagajničkih zapisa. Pritom povećanje kamatnih stopa na blagajničke zapise potiče dodatni kapitalni priljev (od stranih banaka vlasnica domaćih banaka), čime se stvaraju dodatni viškovi likvidnosti. Promjena pozicije središnje banke pri kojoj bi središnja banka postala neto vjerovnik sustava u budućnosti će se ostvariti uvjeti za uvođenje naprednih instrumenata monetarne politike – operacije na otvorenom tržištu.

3.12. STATISTIKA

3.12.1. Pravni okvir

Službena statistika Republike Hrvatske uređena je Zakonom o službenoj statistici (NN 103/03.).

Zakon o službenoj statistici usklađen je s Uredbom Vijeća Europske unije br. 322/97 od 17. veljače 1997. o statistici Zajednice (Council Regulation (EC) No 322/97 of 17 February 1997 on Community Statistics, 31997R0322) i temeljnim načelima službene statistike u regiji Ekonomske komisije za Europu (The fundamental principles of official statistics in the region of the Economic Commission for Europe), dokumentom donesenim na 47. sjednici Ekonomske komisije Ujedinjenih naroda za Europu, u Ženevi, 15. travnja 1992.

Svrha službene statistike je proizvodnja i diseminacija statističkih podataka u skladu s temeljnim načelima službene statistike. Službena statistika na nepristranoj osnovi pruža državi, gospodarstvu i javnosti pouzdane statističke podatke o gospodarskom, demografskom, socijalnom, zdravstvenom i ekološkom stanju, djelatnostima ili događajima koji se mogu mjeriti statističkim metodama te osigurava ispunjavanje međunarodnih obveza Republike Hrvatske koje se odnose na proizvodnju i diseminaciju službene statistike.

3.12.2. Institucionalni okvir

Zakonom o službenoj statistici uređuju se temeljna načela službene statistike, organizacija, položaj, poslovi i koordinacija sustava službene statistike, Strategija razvitka službene statistike Republike Hrvatske, Program statističkih aktivnosti Republike Hrvatske, prikupljanje, obrada i čuvanje statističkog gradiva, statistički registri, diseminacija i korištenje statističkih podataka, povjerljivost i zaštita statističkih podataka, međunarodna statistička suradnja i ostala pitanja od značaja za službenu statistiku.

Zakonom o službenoj statistici određeno je da poslove službene statistike obavljaju sljedeći nositelji službene statistike:

1. Državni zavod za statistiku (DZS) kao središnje tijelo
2. Uredi državne uprave u županijama i upravno tijelo Grada Zagreba nadležni za poslove službene statistike
3. Hrvatska narodna banka
4. druga ovlaštena tijela službene statistike određena Programom (u nastavku teksta: ovlaštena tijela).

Zakonom je određeno da je Državni zavod za statistiku glavni nositelj, diseminator i koordinator sustava službene statistike Republike Hrvatske.

3.12.3. Podrška statističkim podacima, tehnička infrastruktura

U Državnom zavodu za statistiku obrada podataka statističkih istraživanja radi se na dvije platforme: središnjem računalu (mainframe) i mrežnoj platformi. Na središnjem računalu IBM 9672 R31 obrađuje se 85 redovnih statističkih istraživanja, a razvoj je usmjeren prema mrežnoj platformi i client-server načinu rada. Zasad su na ovaj novi način postavljena pilotna istraživanja i specijalne obrade (popis stanovništva i popis poljoprivrede). Mrežna platforma MS Windows NT/2000 u postupku je migracije na MS Windows 2003. U mreži je 30 servera i 350 radnih stanica pa se svi stručni djelatnici koriste uredskim alatima (MS Office 2000 i XP), elektroničkom poštom i pristupom internetu. DZS ima svoju internetsku stranicu www.dzs.hr, dostupnu 24 sata, na kojoj se objavljuju rezultati statističkih istraživanja prema SDDS-ovom standardu MMF-a te ostale informacije DZS-a. Aplikacije za obradu podataka na središnjem računalu izrađene su u programskom jeziku PL/I, transakcijski monitor je CICS/ESA, baza podataka je CA Universe. Aplikacije za obradu podataka na mrežnoj platformi izrađuju se alatima MS Visual Studio, baza podataka je MS SQL Server 2000. Za ankete se koristi sustav BLAISE. Za analizu podataka, tabeliranje i uzorak koristi se SAS.

Od 2001. uvedeno je optičko čitanje i prepoznavanje obrazaca s pomoću IBM-ova sustava IFP. Zasad se na ovaj način obuhvaćaju podaci velikih istraživanja (popis stanovništva i popis poljoprivrede), a postupno će se sav ručni unos podataka zamijeniti novim tehnikama. Godine 2001. uveden je i sustav za automatsko i računalom podržano kodiranje (ACTR) Statistike Kanade. Sigurnost podataka osigurana je arhitekturom mreže, vatrozidom (firewall) i antivirusnom zaštitom.

U Državnom zavodu za statistiku postoji Sektor statističkih infrastruktura kojem je zadaća izgradnja i održavanje (ažuriranje) poslovnog registra te stvaranje jedinstvenog klasifikacijskog sustava u svrhu uspostave koherentnog sustava prikupljanja, obrade i diseminacije podataka u četverodimenzionalnom klasifikacijskom prostoru: institucionalni sektori, djelatnosti, regije, robne grupe. U istome sektoru postoji i skupina stručnjaka za uzorak koja dizajnira strukturu uzorka za prikupljanje podataka u poslovnim, društvenim i poljoprivrednim statistikama.

Metodologije za pojedina područja rada razvijaju se decentralizirano u odgovarajućim sektorima. Važnu ulogu u uvođenju novih istraživanja, temeljenih na metodologijama najvažnijih svjetskih institucija (EUROSTAT, MMF, OECD, Svjetska banka) igraju hrvatski znanstveni instituti koji DZS-u osiguravaju znanstveno-stručnu podršku kod razvitka novih statističkih proizvoda i procesa.

Većina klasifikacija i nomenklatura u skladu je s međunarodnim preporukama.

Glavni problemi vezani sa statističkim istraživanjem i razvojem metodologija su: premali broj razvojno orijentiranih stručnjaka u Državnom zavodu za statistiku te generalni problem manjka znanja i vještina. Razvitak sustava obrazovanja i trajnog usavršavanja otežan je financijskim i vremenskim ograničenjima. Naime, opseg redovnih poslova u odnosu na broj djelatnika je takav da nije moguće višednevno izbivanje djelatnika s redovnog posla.

S ciljem savladavanja dijela ovog problema Državni zavod za statistiku je u suradnji s GTZ-om (Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit) izradio plan obrazovanja statističara u ključnim područjima statistike.

Državni zavod za statistiku u cilju što bolje statističke koordinacije, radi na uspostavi sustava za praćenje korisničkih potreba koji će davati parametre za izradu programa statističkih aktivnosti i godišnjih provedbenih planova. Definirani mehanizmi za praćenje potreba jesu:

- Statistički savjet Republike Hrvatske
- Statistički savjetodavni odbori
- Drugi oblici praćenja (sastanci korisnika, konferencije za tisak i sl.).

Zadnja dva navedena mehanizma u svojoj su funkciji već neko vrijeme, a početak rada Statističkog savjeta planiran je za kraj 2003. godinu.

Registri

Administrativni poslovni registar (pod nazivom Registar poslovnih subjekata) obuhvaća pravne osobe, tijela državne vlasti, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i dijelove ovih subjekata. U registar se za sada ne upisuju fizičke osobe koje obavljaju djelatnost sukladno propisima (obrti i slobodna zanimanja). Koristeći administrativni poslovni registar kao izvor podataka, statistički odjeli Državnog zavoda za statistiku stvaraju vlastite adresare za pojedina statistička istraživanja.

Statistički poslovni registar je u fazi razvitka. Sadrži podatke samo o jednoj statističkoj jedinici – poduzeću. Pri tome za svaki poslovni subjekt iz administrativnog poslovnog registra postoji jedno poduzeće u Statističkom poslovnom registru, ali s nekim dodatnim podacima (status životnosti, zaposlenost, promet). Ti dodatni podaci preuzimaju se od Porezne uprave te se iz istog izvora registar nadopunjuje podacima o obrtima i slobodnim zanimanjima.

Glavni problemi u izgradnji poslovnog registra su nepostojanje administrativnih izvora podataka o lokalnim jedinicama i neadekvatnost postojećih administrativnih izvora za utvrđivanje statusa životnosti poslovnih subjekata. Budući da se ne mogu koristiti kvalitetni administrativni izvori, potrebno je provoditi posebna statistička istraživanja.

U 2005. godini predviđa se provedba potpunog Popisa poslovnih subjekata koji će obuhvatiti sve poslovne subjekte te uspostava poslovnog registra usklađenog s propisima EU. U 2006. godini uspostaviti će se sustav redovitog ažuriranja registra te će se registar redovito ažurirati od 2007. godine.

3.12.4. Demografija i socijalne statistike

13.12.4.A Stanovništvo

Demografska statistika i projekcije

U okviru demografske statistike proizvode se i objavljuju podaci o rođenima, umrlima te o sklopljenim i rastavljenim brakovima. Projekcije broja stanovnika, tablice mortaliteta, očekivano trajanje života i neto stopa reprodukcije ne izrađuju se.

Podaci vitalne statistike usklađeni su s međunarodnim preporukama.

Projekcije stanovništva se ne izrađuju zbog nedostatka stručne i tehničke pomoći, tj. zbog nedovoljne razine stručnog znanja, uključujući specifična matematička i informatička znanja, neophodna za rad na projekcijama stanovništva.

Mjere predviđene za daljnje približavanje zahtjevima EU, a koje se planiraju provesti u srednjoročnom razdoblju, uključuju projekcije stanovništva koje se planiraju izrađivati svakih 3-5 godina (projekcija broja stanovnika po dobi i spolu za razinu RH, NUTS 2, NUTS 3).

Popis stanovništva, kućanstava i stanova

Popis stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj provodi se svakih 10 godina, a posljednji je proveden od 1. do 15. travnja 2001. (stanje 31. ožujka 2001.) na osnovi Zakona o Popisu stanovništva, kućanstava i stanova 2001. koji je donio Sabor Republike Hrvatske.

U Popisu 2001. primijenjene su Preporuke Ekonomske komisije UN-a za Europu i Statističkog ureda Europske unije – Eurostata. Nacionalna metodologija za Popis 2001. je usklađena s Preporukama Ekonomske komisije UN-a za Europu i Statističkog ureda Europske unije – Eurostata. Rezultati Popisa 2001. zadovoljavaju nacionalne i međunarodne potrebe.

Glavni problem je nepostojanje nacionalnog programa za uspostavu temeljnih registara koji bi omogućili kvalitetniju pripremu i provedbu popisa stanovništva.

Statistika migracije

Istraživanja o unutarnjoj i vanjskoj migraciji stanovništva u Republici Hrvatskoj provode se na temelju podataka koji se prikupljaju u Odjelu za upravne poslove Ministarstva unutarnjih poslova i obuhvaćaju sve državljane Republike Hrvatske i trajno nastanjene strance koji su u Ministarstvu unutarnjih poslova prijavili prebivalište, odnosno trajno nastanjenje u Republici Hrvatskoj i sve osobe koje su odjavile prebivalište s namjerom da se trajno nastane u

nekom drugom naselju u Republici Hrvatskoj ili u inozemstvu. Obuhvat odseljenih osoba u inozemstvo podcijenjen je jer ne postoji zakonska obveza osobe koja odlazi na duže vrijeme u inozemstvo da svoj odlazak prijavi Ministarstvu unutarnjih poslova.

Statistika migracija nije usklađena s međunarodnim preporukama.

Glavni problem je nedovoljno razvijena suradnja i koordinacija s tijelima državne uprave koja vode administrativne evidencije i baze podataka o osobama kao jedinicama upisa. Također nema potrebnih ljudskih i financijskih resursa te manjka stručna i tehnička pomoć za rad na razvojnim poslovima.

13.12.4.B Statistika tržišta rada

Zaposlenost i nezaposlenost

Anketa o radnoj snazi provodi se od 1996. i osigurava međunarodno usporedive podatke o ekonomskoj aktivnosti stanovništva (radno sposobno stanovništvo prema ekonomskoj aktivnosti, demografske i obrazovne karakteristike aktivnog stanovništva, karakteristike glavnog i dodatnog posla i posla koji je osoba obavljala u prošlosti, položaj u zaposlenju, sati rada, radno vrijeme, djelatnost, zanimanje, karakteristike nezaposlenih osoba, neaktivne osobe, stope aktivnosti, zaposlenosti i nezaposlenosti). Podaci se iskazuju prema nacionalnim klasifikacijskim standardima koji su međunarodno sukladni, a uključuju: klasifikaciju djelatnosti, klasifikaciju zanimanja, klasifikaciju položaja u zaposlenju i klasifikaciju obrazovanja (NKD-u, NKZ-u, ISCE-u i ISCED-u). Rezultati su raspoloživi u polugodišnjoj periodici na razini RH.

Anketa o radnoj snazi provodi se u skladu s metodološkim pravilima i načelima Međunarodne organizacije rada, donesenima na 13. konferenciji statističara rada i Europskog statističkog ureda, koji je metodološki uskladio ankete zemalja članica Europske Unije.

Postojeći problemi uključuju nepostojanje organizacijskog koncepta za objedinjenu provedbu anketnih istraživanja baziranih na uzorcima kućanstava, nepostojanje okvira za izbor kućanstava kao jedinica praćenja, neadekvatno razvijena podrška za dizajniranje i redizajniranje uzorka i nedovoljno razvijene demografske varijable za dizajniranje uzorka i utežavanje rezultata.

Da bi se postigla potpuna usklađenost s EU-om, u razdoblju do 2007. predviđa se provedba Ankete o radnoj snazi na uzorku kućanstava u tromjesečnoj dinamici na razini Republike Hrvatske te na razini NUTS 2. Dinamika ostvarenja planiranih mjera ovisit će o osiguranju potrebnih resursa.

Zaposleni prema administrativnim izvorima

Uz podatke Ankete o radnoj snazi, Državni zavod za statistiku prati broj zaposlenih i prema administrativnim izvorima provedbom statističkih istraživanja na obuhvatu poslovnih subjekata i preuzimanjem podataka iz administrativnih evidencija koje vode tijela državne uprave. Na ovaj način osiguravaju se rezultati u mjesečnoj periodici o zaposlenima i isplaćenoj plaći (broj zaposlenih po djelatnostima, ukupno i po spolu na razini Republike Hrvatske) te u godišnjoj periodici o zaposlenima i isplaćenoj plaći za mjesec ožujak (broj zaposlenih po djelatnostima, obliku vlasništva pravne osobe, vrsti radnog odnosa, vrsti radnog vremena, visini isplaćene plaće, stupnju stručnog obrazovanja, satima rada, starosti i spolu u godišnjoj periodici na razini Republike Hrvatske i županija, a broj zaposlenih po djelatnostima i na razini gradova/općina).

U dijelu koji se odnosi na definiciju zaposlene osobe, na osnovne demografske i obrazovne varijable, te na varijable koje opisuju radno mjesto i radno vrijeme zaposlene osobe rezultati su usklađeni sa zahtjevima EU, ali je nedovoljna usklađenost po modalitetima tih varijabli, po dinamici praćenja i po teritorijalnoj razini.

Postojeći problemi odnose se na nedostatak usklađene metodologije sa standardiziranim metodološkim definicijama, nedostatak Statističkog poslovnog registra kao okvira za uzorak i neadekvatno razvijenu podršku za dizajniranje uzorka.

U srednjoročnom razdoblju biti će provedena istraživanja na reprezentativnom uzorku poslovnih subjekata kojim će se osigurati rezultati na razini NUTS 2, u tromjesečnoj periodici.

Nezaposlenost prema administrativnim izvorima

Hrvatski zavod za zapošljavanje prati dio statistika o tržištu rada: statistiku o registriranim nezaposlenim osobama i statistiku o slobodnim radnim mjestima koje poslodavci prijavljuju Hrvatskom zavodu za zapošljavanje. Izvore podataka predstavljaju evidencije koje se vode prema odredbama nacionalnog zakonodavstva. U vođenju evidencija primjenjuju se nacionalni statistički standardi, Nacionalna klasifikacija djelatnosti i Nacionalna klasifikacija zanimanja bazirane na međunarodnim klasifikacijama. Statistika o nezaposlenim osobama temelji se na evidencijama o nezaposlenim osobama. Raspoloživi su podaci o osobama koje traže zaposlenje prema dobi, spolu, razini obrazovanja, zanimanju, općini stanovanja, ekonomskoj aktivnosti u mjesečnoj periodici i na razini županije i cijele Republike Hrvatske.

Istraživanja se provode u skladu s nacionalnim potrebama.

Zarade i trošak rada

Državni zavod za statistiku provodi statistička istraživanja kojima se prate podaci o plaćama. Istraživanjima su obuhvaćeni zaposleni u pravnim osobama, (nisu uključeni zaposleni u policiji i obrani, zaposleni u obrtu i slobodnim profesijama te individualni poljoprivrednici). U mjesečnoj dinamici na razini Republike Hrvatske

osiguravaju se podaci o prosječnoj neto i bruto plaći i o plaći prema satu rada, a u godišnjoj periodici na razini Republike Hrvatske i županija prate se podaci o prosječnoj neto i bruto plaći ukupno i prema stupnjevima stručne spreme. Istraživanje o trošku rada i istraživanje o strukturi plaća se ne provode. Započeo je rad na izradi međunarodno usporedive metodologije Ankete o trošku rada.

U dijelu koji se odnosi na definiciju bruto i neto plaća, rezultati su usklađeni s EU. Neusklađenost se odnosi na varijable koje čine strukturu plaća, dinamiku praćenja i teritorijalnu razinu.

Postojeći problemi odnose se na nedostatak međunarodno usklađene metodologije, nedostatak Statističkog poslovnog registra kao okvira za uzorak i neadekvatnu podršku za dizajniranje uzorka.

U srednjoročnom razdoblju uspostaviti će se provedba Ankete o trošku rada u četverogodišnjoj periodici. Za podatke o prosječnim bruto i neto plaćama u srednjoročnom razdoblju uspostaviti će se provedba istraživanja na reprezentativnom uzorku poslovnih subjekata koja će osigurati rezultate na razini NUTS 2, u tromjesečnoj periodici.

13.12.4.C Statistika obrazovanja

U ovom području statistike trenutačno se prikupljaju podaci o dječjim vrtićima, školama i visokim učilištima, učeničkim i studentskim domovima, prema vrsti i načinu rada; demografski podaci i podaci o školovanju za polaznike, učenike i studente; podaci o odgojiteljima, učiteljima i nastavnicima, prema spolu i stupnju obrazovanja, duljini radnog vremena i dr. Podaci se prikupljaju na razini Republike Hrvatske, županija i gradova/općina.

Podaci su u skladu s Nacionalnom standardnom klasifikacijom obrazovanja – NSKO (NN 105/01), koja je potpuno usuglašena s Međunarodnom standardnom klasifikacijom obrazovanja – ISCED 97.

Podaci o financiranju obrazovanja ne prikupljaju se statističkim istraživanjima koje provodi Državni zavod za statistiku nego njima raspolažu odgovorna ministarstva.

Usklađenost s EU je vrlo dobra; ali treba još dopuniti neke kategorije varijabli u svrhu popunjavanja UOE (podaci o financiranju obrazovanja) upitnika.

Postojeći problemi uključuju nedostatnu suradnju s tijelima državne uprave zaduženima za sustav obrazovanja posebno u dijelu koji se odnosi na zajednički rad u izradi, standardizaciji i istodobnoj primjeni klasifikacijskih standarda. Problem prikupljanja svih relevantnih podataka o financiranju obrazovanja uvećan je time što postoji nekoliko razina financiranja: državni, lokalni, privatni, donacije i dr. Sve te izvore treba prezentirati za EU prema razinama NSKO-a (ISCED-a 97).

Do 2007. provedit će se promjene u metodologijama redovitih istraživanja i stvoriti uvjete za popunjavanje UOE upitnika.

Statistika usavršavanja i osposobljavanja za zanimanja

Eurostat već niz godina provodi istraživanja Vocational Education and Training (VET) i Continuing Vocational Training Survey (CVTS), u koji su uključene zemlje EU-a i zemlje koje su bile obuhvaćene programom PHARE. Hrvatska nije bila uključena u ta dva istraživanja. Trenutačno statistika obrazovanja ne raspolaže podacima o dijelu neformalnog obrazovanja za zanimanja koje provode poslovni subjekti koji nisu u sustavu obrazovanja.

Ne postoji baza podataka ili jedinstveni registar pravnih subjekata koji provode neformalne programe obrazovanja za zanimanja. Ne postoje standardi propisani za neformalne obrazovne programe.

Mjere za usklađivanje sa zahtjevima EU u srednjoročnom razdoblju uključuju suradnju s institucijama odgovornim za odobravanje i izvođenje navedenih programa; suradnju s Eurostatom i nekom zemljom koja već provodi takvo istraživanje

13.12.4.D Statistika kulture

U ovom području statistike prate se podaci o umjetničkom stvaralaštvu i reproduktivnom izvođenju; medijima; kinematografiji; arhivima, muzejima i zbirnama; knjižnicama, udrugama kulturno-umjetničkog amaterizma; udrugama tehničke kulture; pučkim otvorenim učilištima i domovima kulture, zoološkom i botaničkim vrtovima, nacionalnim i parkovima prirode i sl. i to na razini Republike Hrvatske, županija i gradova/općina. Podaci o financiranju kulture ne prikupljaju se statističkim istraživanjima u Državnom zavodu za statistiku nego njima raspolažu odgovorna ministarstva.

U srednjoročnom razdoblju planira se upoznavanje s metodološkim uputstvima Eurostata. Prema sadašnjim saznanjima zahtjevi EU-a još uvijek nisu jasno definirani.

13.12.4.E Znanost i tehnologija

Statistika istraživanja i razvoja

Statistika istraživanja i razvoja prati podatke o financiranju, kadrovskim resursima i istraživačkim radovima. Podaci se prikupljaju, obrađuju i publiciraju odvojeno za tri sektora: poslovni i državni sektor i sektor visokog obrazovanja.

Istraživanje je usklađeno s priručnikom Frascati (Frascati Manual, OECD, 1994).

Usklađenost sa zahtjevima EU je dobra osim što su u poslovnom sektoru obuhvaćena samo poduzeća/trgovačka društva sa 100 i više zaposlenih.

Postojeći problemi uključuju nedostatak funkcionalnog Statističkog poslovnog registra.

Mjere za usklađivanje sa zahtjevima EU u srednjoročnom razdoblju odnose se na pripremu proširenja obuhvata u 2005.

Statistika inovacija

Zemlje Europske unije provode istraživanje CIS3 (Community Innovation Survey) – treća iteracija. Kako Hrvatska nije bila uključena u program Phare, nije ni pristupila izvođenju ovog istraživanja.

Zbog kompleksnosti ovog istraživanja, za njegovo uvođenje u program Državnog zavoda za statistiku potrebna je tehnička pomoć jedne od europskih država koja provodi ovo istraživanje te dodatni ljudski resursi.

13.12.4.F Zdravlje i zaštita

Trenutačno se u okviru ove teme podaci prate u više institucija. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje prati podatke o osobama osiguranicima u sustavu zdravstvenog osiguranja, Hrvatski zavod za javno zdravstvo prati zdravstveno-statističke podatke za sve tri razine javnog zdravstva (primarno, sekundarno i tercijarno zdravstvo), a Centar za gerontologiju Zavoda za javno zdravstvo Grada Zagreba prati podatke o zdravstvenim potrebama i o skrbi starijih osiguranika.

Na području morbiditetne statistike i resursa u zdravstvu nema navedenih istovrsnih istraživanja ili se, zbog usuglašavanja između država članica, provode različita pilotna istraživanja. Mortalitetnu statistiku moguće je uspoređivati prema standardnoj Međunarodnoj klasifikaciji bolesti i srodnih zdravstvenih problema, deseta revizija (MKB-10). Na području zaraznih bolesti, sve bolesti koje podliježu obveznoj registraciji u EU registriraju se i u Hrvatskoj te postoji potpuna kompatibilnost sa sustavom registracije Svjetske zdravstvene organizacije i primjena definicija bolesti za one bolesti kod kojih postoji individualna prijava Svjetske zdravstvene organizacije. Hrvatska je u sustavu praćenja pokazatelja u vezi s cijepljenjem Svjetske zdravstvene organizacije. U nadzoru nad zaraznim bolestima Hrvatska je dio sustava europske mreže pod nazivom CCEE-Baltics, koji je telematski povezan s Regionalnim uredom Svjetske zdravstvene organizacije. Osim Međunarodne klasifikacije bolesti i srodnih zdravstvenih problema, deseta revizija, koriste se i drugi međunarodni zdravstveni standardi prema smjernicama i preporukama Svjetske zdravstvene organizacije.

Postojeći problemi uključuju nedovoljnu informatizaciju zdravstvenog sustava, nedovoljnu standardizaciju podataka i usklađenost definicija između resora te nepostojanje temeljnih registara preko kojih bi se osigurali kvalitetniji podaci.

Mjere za usklađivanje sa zahtjevima EU u srednjoročnom razdoblju uključuju informatizaciju primarne zdravstvene zaštite i općenito zdravstvenog sustava te povezivanje zdravstvenih ustanova s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje u cilju osiguranja kvalitetnijih podataka; usklađivanje metodologije zdravstvene statistike sa standardima EU i Svjetske zdravstvene organizacije i formiranje registra profesionalnih bolesti, kao i drugih registara koji će pridonijeti poboljšanju kvalitete zdravstvene statistike.

13.12.4.G Raspodjela dohotka i životni standard

Anketa o potrošnji kućanstava

Anketa o potrošnji kućanstava (APK) je istraživanje koje se temelji na uzorku kućanstava. Njime se prikupljaju podaci o potrošnji (izdacima) kućanstava prema obilježjima koja opisuju društveno-ekonomske karakteristike kućanstva te podaci o dohotku kućanstava prema izvorima stjecanja. APK se provodi redovito od 1998.g. kao godišnje istraživanje, i to kontinuirano u 26 dvotjednih intervala tijekom godine na uzorku kućanstava koji je reprezentativan za razinu RH.

APK je usklađena s zahtjevima EU tj. primjenjena je metodologija «Household Budget Surveys in the EU, Methodology and Recommendations for Harmonisation 1997». Podaci o potrošnji kućanstava prate se prema međunarodnoj klasifikaciji COICOP/HBS (Classification of individual consumption by purpose). APK će se i dalje razvijati u skladu sa smjernicama i preporukama Eurostata.

Glavni problemi u ovom području statistike su nepostojanje adekvatnog okvira za izbor kućanstava kao jedinica praćenja, neadekvatna stručna podrška u dizajniranju uzorka na razini NUTS 2, nedovoljno razvijene demografske varijable na razini NUTS 2 i neadekvatna informatička i tehnološka rješenja u provedbi APK.

U razdoblju do 2007. predviđena je provedba APK na uzorku kućanstava reprezentativnim za razinu NUTS 2, uspostavljanje stalne mreže anketara te primjena suvremenih organizacijskih i informatičkih rješenja u prikupljanju i obradi podataka

Statistika korištenje vremena

Ovo istraživanje se ne provodi.

Prilikom postavljanja i provođenja ovog istraživanja rukovoditi će se Eurostatovim smjernicama, kao i nacionalnim potrebama.

Postojeći problemi uključuju nedovoljna metodološka znanja o istraživanju i nedovoljne kapacitete za njegovo postavljanje.

Planira se postavljanje i provođenje istraživanja ovisno o dinamici stvaranja preduvjeta.

Dohodak, siromaštvo i društvena isključenost

Trenutačno se ne izračunavaju pokazatelji siromaštva i društvene isključenosti.

Tijekom 2002. i 2003. Ministarstvo rada i socijalne skrbi je u suradnji sa Svjetskom bankom provelo projekt «Reforma sustava socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj». Dio tog projekta bio je i potprojekt «Povećanje sposobnosti praćenja siromaštva», čiji rezultat je prijedlog metoda prikupljanja, obrade i distribucije podataka o siromaštvu, te prijedlog načina izračuna pokazatelja siromaštva i ekonomske nejednakosti u RH. U tom smislu je Anketa o potrošnji kućanstava identificirana kao osnovni izvor podataka za izračun pokazatelja siromaštva.

Izračun pokazatelja temeljiti će se na metodološkim uputama Eurostata.

Postojeći problemi uključuju nedostatak metodoloških i informatičkih znanja o primjeni metoda za izračun pokazatelja siromaštva te nedefinirane nacionalne potrebe za izračunom vrste i sadržaja pokazatelja.

U srednjoročnom razdoblju planira se definiranje pokazatelja siromaštva za nacionalne potrebe i potrebe međunarodne usporedbe te izračun pokazatelja na temelju podataka prikupljenih APK-om.

Istraživanje na panelu kućanstava

Istraživanje na panelu kućanstava se ne provodi.

Prilikom postavljanja i provođenja ovog istraživanja rukovodit će se Eurostatovim smjernicama, kao i nacionalnim potrebama.

Postojeći problemi uključuju nedostatak metodoloških znanja o istraživanju i panel uzorku, neiskustvo na provođenju istraživanja na panel-uzorku i nedovoljna znanja o dizajniranju panel-uzorka.

U srednjoročnom razdoblju planira se upoznavanje s metodološkim uputama Eurostata.

13.12.4.H Socijalna skrb

U ovom području statistike prate se podaci o ustanovama koje pružaju socijalnu zaštitu, o korisnicima i uslugama socijalne zaštite, te podaci o državnim sredstvima i izdacima za socijalnu zaštitu. Podatke prikupljaju: Državni zavod za statistiku, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi te Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

U tijeku su pripreme za reformu djelatnosti socijalne skrbi i definiranje mjera za njenu implementaciju. Nije poznato kakve će sve promjene u socijalno-gospodarskom smislu izazvati primjena ovih mjera, a što će imati za posljedicu i izmjenu u praćenju statističkih podataka.

Kao glavni problem javlja se nedostatak suradnje među institucijama koje raspolažu administrativnim izvorima podataka i korisnicima ovih podataka.

Mjere koje će se provesti u srednjoročnom razdoblju su upoznavanje s EU metodologijom statistike socijalne skrbi i socijalnih pokazatelja (ESSPROS), utvrđivanje postojećih i potrebnih podataka, prilagodba postojećih istraživanja kako bi se prikupili podaci koji nedostaju, a kojima će se osigurati prikaz socijalnih pokazatelja te, u skladu s uspostavljanjem novih normativnih i operativnih rješenja za djelovanje sustava socijalne skrbi, definiranje statistički proizvoda koji korespondiraju s određenim temama i modulima prema Eurostatovom Statistical Requirements Compendiumu, a da istodobno zadovoljavaju nacionalne potrebe.

13.12.4.I Ostale socijalne statistike

Statistika stanovanja

Podaci o stanovanju prate se u Popisu stanovništva i Anketi o potrošnji kućanstava.

Oba istraživanja su usklađena kako s međunarodnim standardima, tako i s metodološkim zahtjevima Eurostata.

Postojeći problemi odnose se na nepoznavanje sadržaja pokazatelja statistike stanovanja.

U srednjoročnom razdoblju planira se upoznavanje EU metodologije za definiranje pokazatelja i utvrđivanje načina izračuna.

Socijalni indikatori i ostale socijalne domene

Trenutačno se Prikupljaju metodološki materijali EU vezani uz temu socijalnih indikatora (Living conditions in Europe. Statistical pocketbook 2000 Eurostat).

Razvojem svih područja socijalnih statistika osigurat će se usklađenost s metodološkim zahtjevima EU.

Postojeći problemi odnose se na nedovoljno poznavanje sadržaja i metodologije izračuna socijalnih indikatora.

U srednjoročnom razdoblju planira se osigurati potrebne izvore podataka i razvoj metodologije za izračun socijalnih indikatora.

Ostale socijalne domene

Podatke za ovo područje statistike prate Državni zavod za statistiku, Ministarstvo pravosuđa te Ministarstvo unutarnjih poslova.

Državni zavod za statistiku prati statistiku kriminaliteta statističkim istraživanjima o počiniteljima kaznenih djela i počiniteljima prekršaja. Ministarstvo pravosuđa prati podatke o: predmetima u kaznenom postupku i počiniteljima kaznenih djela, stanju kadrova u sudstvu, kaznenim ustanovama i zavodima za preodgoj, predmetima u građanskom postupku i pred trgovačkim sudom, upravnim sporovima i prekršajnim predmetima. Ministarstvo unutarnjih poslova prati podatke o: prijavljenim kaznenim djelima i osobama koje su osumnjičene za prijavljena kaznena djela.

Usklađenost sa zahtjevima EU uvjetovana je usuglašavanjem nacionalnog zakonodavstva sa međunarodnim standardima.

Usuglašavanjem nacionalnog zakonodavstva s načelima međunarodnog prava u procesu pridruživanja EU, donijete su izmjene i dopune Zakona o kaznenom postupku, Zakona o prekršajima kao i drugih zakona, te su statistička istraživanja ažurirana i usklađena s izmjenama i dopunama. Izmjene i dopune zakona su velike i česte pa postoji stalna potreba za ažuriranjem nastalih promjena u metodologiji statističkih istraživanja. Revidiranje istraživanja sukladno promjenama nacionalnog zakonodavstva vršit će se kontinuirano.

U srednjoročnom razdoblju planira se upoznavanje sa sadržajem indikatora vezanih uz ostale socijalne domene i sukladno tome razvoj socijalnih statistika radi osiguranja podataka za njihov potpuniji izračun.

Integracija istraživanja o kućanstvima i registrima

Ovo statističko područje bazira se na ispitivanju različitih varijabli dobivenih iz područja socijalnih statistika u cilju njihove harmonizacije za zemlje članice EU.

Daljnijim razvojem socijalnih statistika Republici Hrvatskoj osigurati će se podaci potrebni za integraciju i harmonizaciju istraživanja sa zemljama EU.

3.12.5. Ekonomske statistike

3.12.5.A Makroekonomske statistike

BDP se proizvodi u stalnim i tekućim cijenama u tromjesečnoj i godišnjoj periodici i to po sva tri pristupa: proizvodnom, dohodovnom i potrošnom. Osim BDP-a već pet godina se eksperimentalno proizvode svi tekući računi i kapitalni račun iz skupine računa akumulacije. Financijski računi i tablice ponude i uporabe, regionalni

računi i procjena bilance stanja RH se trenutno službeno ne proizvode. U tijeku je razvoj metodologije, a tablice ponude i uporabe i regionalni BDP za sada se proizvode samo eksperimentalno.

Gotovo sve stavke kod obračuna BDP-a su usklađene sa zahtjevima EU. Neusklađene su sljedeće stavke: potrošnja fiksnog kapitala i neto stjecanje dragocjenosti. Kada će biti usklađena prva stavka ponajviše ovisi o projektu procjene bilance stanja RH. Drugu stavku će biti moguće procijeniti do 2007. godine. Isto tako nisu usklađeni rokovi dostave BDP-a koje će trebati skratiti sa 90 na 70 dana. Trenutno se ne proizvodi BNP. Za proizvodnju BNP-a u tekućim cijenama osigurane su sve potrebne stavke u bilanci plaćanja HNB-a.

U suradnji s OECD-om od 1993. izračunava se BDP po paritetu kupovne moći (PKM). Dostava podataka u OECD je u trogodišnjim ciklusima. Metodologija koja se koristi potpuno je usklađena sa zahtjevima EU.

U statističkom sustavu prate se maloprodajne i proizvođačke cijene na osnovu kojih se izračunavaju sljedeći indeksi cijena: indeks cijena na malo i indeks troškova života, indeks cijena ugostiteljskih usluga, indeks cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima i indeks cijena poljoprivrednih proizvoda pri proizvođačima. Od siječnja 2004. izračunavat će se indeksi cijena industrijskih i poljoprivrednih proizvoda pri proizvođačima, a umjesto indeksa cijena na malo, indeksa troškova života i indeksa cijena ugostiteljskih usluga izračunavat će se indeks potrošačkih cijena (IPC) kao jedinstvena mjera inflacije. Metodologija je usklađena sa standardima Eurostata i ILO-a.

Glavni problemi u ovom području statistike su nedostatni financijski i ljudski resursi u pogledu broja i kvalitete, nepostojanje velikog dijela strukturnih pokazatelja, nezadovoljavajuća kvaliteta postojećih strukturnih pokazatelja te nedovoljna raščlanjenost indeksa cijena za potrebe deflaciranja BDP-a u tekućim cijenama.

U cilju unapređenja proizvodnje statističkih pokazatelja u ovom području u srednjoročnom razdoblju planira se izračunavanje nedostajućih stavki za područje makroekonomskih statistika u skladu s EUROSTAT-ovim transmisijskim programom (ESA 1995.), te u skladu s višegodišnjim programom za razdoblje 2004.-2007., razvitak metodologije i izračunavanja svih stavki koje prema višegodišnjem programu treba razviti do 2007. U istom razdoblju razvit će se metodologija za one nedostajuće stavke u području nacionalnih računa čijoj će se procjeni pristupiti nakon 2007.

3.12.5.B Poslovne statistike

Poslovne statistike pokrivene su u istraživanjima statistike industrije, građevinarstva i stanovanja, distributivne trgovine, ugostiteljstva, energije, transporta i komunikacija, te turizma. Podaci o cijenama, zaposlenima i plaćama te investicijama prema sadašnjoj unutrašnjoj organizaciji Državnog zavoda za statistiku nisu u nadležnosti i djelokrugu Sektora poslovnih statistika, nego se prikupljaju centralizirano, u okviru drugih sektora.

Strukturne poslovne statistike

U sadašnjoj situaciji nepostojanja Statističkog poslovnog registra ne postoji ni integrirani pristup u razvoju poslovnih statistika, osobito strukturnih poslovnih statistika za čije provođenje je takav pristup nužan. Strukturne poslovne statistike djelomično su pokrivena postojećim istraživanjima granskih statistika u statistici industrije i distributivne trgovine, dok se takva istraživanja ne provode u statistici građevinarstva, ugostiteljstva te transporta i komunikacija te također u području poslovnih usluga koje zasada nisu statistički pokrivena.

Nepostojanje integriranog pristupa utjecalo je na stupanj usklađenosti ove statistike sa zahtjevima EU. Nejedinstveni pristup je uzrok postojanja nekonzistentnosti podataka iz različitih područja. Postoji djelomična usklađenost u smislu pokrivenosti ovog područja statistike. Primijenjene varijable u postojećim istraživanjima su u najvećoj mjeri usklađene s propisom EU, Uredbom Vijeća br. 58/97 od 20.12.1996. Kod postojećih istraživanja postoje manja odstupanja u obuhvatu jedinica i varijabli i u definicijama.

Glavni problemi u ovom području su nepostojanje globalne strategije i integralnog pristupa u uvođenju strukturnih statistika, nepostojanje koncepta i zajedničkog pristupa za formiranje statističkih jedinica, nedostatak Statističkog poslovnog registra, nedostatak Obrtnog registra, neuključenost Državnog zavoda za statistiku u projekte EU-a o strukturnim statistikama i s tim u vezi nedovoljna educiranost o ovim statistikama. Problem je i kontinuirani nedostatak ljudskih, financijskih i tehničkih resursa za razdvajanje razvojnih poslova od operative te složenost upitnika i velika opterećenost izvještajnih jedinica.

Da bi se riješili navedeni problemi u poslovnim statistikama u srednjoročnom razdoblju potrebno je stvoriti osnovne preduvjete za njihov razvoj, a to su uspostavljanje poslovnih registara i osiguranje resursa (financijskih, ljudskih i tehničkih). Planira se uključivanje u projekte EU i povećavanje educiranosti djelatnika, definiranje globalne strategije i zajedničke koncepcije za implementaciju Propisa o strukturnim statistikama, prilagodba organizacije, definiranje metodologije, priprema i izvođenje pilotnog istraživanja te prelazak na redovito provođenje strukturnih istraživanja .

Kratkoročne statistike poduzeća

Trenutačno se kratkoročni pokazatelji prate postojećim istraživanjima u svim područjima poslovnih statistika osim u poslovnim uslugama koje nisu pokrivena statističkim istraživanjima.

Postoji djelomična usklađenost sa zahtjevima EU u smislu pokrivenosti. Definicije postojećih varijabli u najvećoj mjeri usklađene s propisom EU, Uredbom Vijeća br. 1165/98 od 19. 05.1998. Nešto je veća neusklađenost u pokrivenosti varijabli jer se pojedine varijable još ne izračunavaju, a kod nekih varijabli potrebno je provesti dodatne prilagodbe.

Glavni problemi ovog područja statistike su nedostatak Statističkog poslovnog registra, nedostatak potrebnih resursa (financijskih, ljudskih i tehničkih), neuključenost u projekte EU-a o kratkoročnim statistikama i s tim u vezi nedovoljna educiranost.

Za rješavanje ovih problema u srednjoročnom razdoblju potrebno je uspostaviti Statistički poslovni registar te osigurati financijske, ljudske i tehničke resurse. Izvršit će se revizija postojećih istraživanja, izrada metodologije i uvođenje novih istraživanja, proširenje obuhvata uz uvođenje uzorka malih poduzeća, analiza i rekonstrukcija vremenskih serija i primjena novih metoda desezoniranja.

PRODCOM statistike

PRODCOM istraživanje o industrijskoj proizvodnji prema PRODCOM listi proizvoda Eurostata (IND-21/PRODCOM) i u skladu s konceptom EU-a provodi se u godišnjoj dinamici. PRODCOM istraživanjem obuhvaćene su statističke jedinice iz područja C, D i E po NKD-u.

PRODCOM statistike trenutno su regulirane s dva propisa EU-a: Uredba Vijeća br. 3924/91 od 19.12.1991. i Uredba Komisije o Prodcum Listi br. 347/2003 od 30.12.2002., kojima je propisana metodologija za prikupljanje, obrađivanje, kontrolu, tehnički format, način i rokovi dostavljanja podataka Eurostatu. Podaci se prikupljaju temeljem PRODCOM liste proizvoda koja se mijenja svake godine, u skladu s promjenama Kombinirane nomenklature (CN) EU-a. PRODCOM istraživanje kontinuirano se prilagođava propisima EU-a. U Republici Hrvatskoj se podaci izvorno prikupljaju Nomenklaturom industrijskih proizvoda (NIP) koja ima preko 7000 proizvoda, a usklađena je s referentnom verzijom PRODCOM liste, od verzije NIP 2002. Godišnji PRODCOM podaci za 2002. formatirani su i diseminirani u Eurostat u skladu s njihovim zahtjevom (GESMES, via STADIUM).

Glavni problemi su manjak ljudskih resursa za kontinuirano participiranje u PHARE projektu PRODCOM, te oni tehničke prirode: izrada softverskih alata za kontrolu PRODCOM podataka s inkorporiranom DPS kontrolom Eurostata i automatiziranim softverima za konverziju NIP podataka u GESMES format, softverskih rješenja za kontrola PRODCOM podataka s podacima iz vanjske trgovine na razini Carinske tarife RH (CT). Problem je i manjak ljudskih resursa za specijalizaciju i razdvajanje kratkoročnih statistika od godišnjih strukturnih i proizvodnih statistika te za evaluaciju kvalitete PRODCOM podataka.

Mjere za daljnje usklađivanje PRODCOM statistika prema zahtjevima Eurostata predviđene su do kraja 2005. do kada se planira potpuno usklađivanje ovih statistika sa zahtjevima Eurostata.

Statistika željeza i čelika

Posebna statistička istraživanja za željezo i čelik ne postoje.

Podaci o proizvodnji željeza i čelika te jedinicama koje ga proizvode prate se u redovitim istraživanjima Statistike industrije i energije gdje su pokrivena područja C–E po NKD-u, pa tako i proizvodnja željeza i čelika:

Usklađenost sa zahtjevima EU ovdje je samo posredna, tj u onom obimu u kojem su usklađene strukturne poslovne statistike, kratkoročni pokazatelji i PRODCOM, u okviru kojih se prikupljaju podaci o proizvodnji i jedinicama industrije željeza i čelika.

Glavni problem je nedostatak ljudskih resursa za bavljenje ovom specifičnom problematikom zbog prioriternih poslova (proizvodnja željeza i čelika za Republiku Hrvatsku nije signifikantna).

Mjere za usklađivanja sa zahtjevima EU odnose se na proučavanje propisa EU-a i izradu studije izvedivosti za prikupljanje i/ili kompilaciju nacionalnih podataka o željezu i čeliku. Usklađenje se planira do 2007.

Energetske statistike

Strukturni energetske indikatori o proizvodnji prikupljaju se u industrijskim istraživanjima koja su standardizirana za poduzeća razvrstana u područja C, D ili E NKD-a. Državni zavod za statistiku prikuplja podatke o potrošnji energije za područja A, B, C, D, E, F i I NKD-a. Na temelju navedenih podataka i administrativnih izvora izrađuje se statistička Energetska bilanca Republike Hrvatske.

Podaci iz kojih se sastavlja statistička Energetska bilanca Republike Hrvatske nisu prikupljeni prema Eurostatovoj metodologiji već se prilikom sastavljanja navedene bilance prilagođavaju propisanoj metodologiji. Podaci o potrošnji nafte, plina i ugljena koje Državni zavod za statistiku prikuplja su nedovoljni u odnosu na zahtjeve EU. Zavod ne prikuplja podatke o efikasnosti korištenja energije, o funkcioniranju hrvatskog energetskeg tržišta i obnovljivim izvorima energije.

Glavni problemi u ovom području su nepostojanje globalne strategije i integralnog pristupa u uvođenju poslovnih strukturnih statistika. Problem je i kontinuirani nedostatak ljudskih, financijskih i tehničkih resursa.

U okviru mjera za daljnje uvođenje energetske statistike prema zahtjevima Eurostata u srednjoročnom razdoblju predviđen je nastavak rada na konceptu iz 2002. i projektu Energetske statistike RH, odnosno nastavak ugovorene suradnje s Energetskim institutom «Hrvoje Požar» na izradi Statističke energetske bilance. Izrada statističkih standarda za prikupljanje podataka o ukupnim pričuvama energije, efikasnosti korištenja energije, o funkcioniranju hrvatskog energetskeg tržišta, cijenama distribuirane električne energije prema vrstama korisnika, cijenama plina distribuiranog plinovodima, te ostalim pojedinačnim cijenama energenata i slično predviđena je istim projektom do kraja 2007., za kada se predviđa potpuno uvođenje energetske statistike RH u skladu sa zahtjevima EU.

Statistika transporta i komunikacija

U ovom području statistike trenutno se prikupljaju podaci o cestovnom, željezničkom, zračnom prometu, pomorskom i obalnom prijevozu, prometu u morskim lukama, prometu na unutrašnjim vodenim putovima, gradskom prijevozu i cjevovodnom transportu. Nadalje, prikupljaju se podaci o graničnom prometu, prekrcaju tereta i skladištenju robe, te o poštanskim i telekomunikacijskim uslugama. Podaci se prikupljaju u tjednoj, mjesečnoj, tromjesečnoj i godišnjoj dinamici. Radi se ukupno o 41 statističkom istraživanju.

U cilju što potpunijeg usklađivanja sa zahtjevima EU preveden je Pojmovnik za statistiku prometa (drugo dopunjeno izdanje) i prema njemu su usklađene definicije u svim publikacijama Državnog zavoda za statistiku. Prevedeni su i publicirani Eurostatov Metodološki priručnik za statistiku transporta i Terminologija za kombinirani prijevoz. Statistika transporta i komunikacija.

Glavni problemi koji priječe daljnji razvoj statistike transporta i komunikacija su nedovoljni ljudski resursi, kako za praćenje naglog razvoja i velikih promjena u poštanskom i komunikacijskom sektoru, tako i za razvoj novih područja statistike transporta (istraživanje o pokretljivosti putnika, intermodalni transport, statistika o informacijskom društvu i audiovizualne usluge).

Predviđene mjere za daljnje približavanje zahtjevima EU, a koje se planiraju provesti u srednjoročnom razdoblju, su potpuno usklađivanje statistike prometa u morskim lukama te statistike cestovnih prometnih nezgoda, do 2006. Do 2007. planira se potpuno usklađivanje statistike cestovnog, željezničkog, zračnog prometa, prometa na unutrašnjim vodenim putovima, te poštanskih i telekomunikacijskih usluga.

Statistika turizma

Trenutačno se u Državnom zavodu za statistiku provode samo istraživanja smještajne statistike turizma i neka specifična istraživanja za nacionalne potrebe, ponajprije potrebe Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka. Osim smještajne statistike, prema Direktivi EU potrebno je pokriti i druge aspekte turizma: traže se podaci o karakteristikama putovanja i turističkoj potrošnji domaćeg stanovništva. Ovaj dio varijabli pokriven je istraživanjima koja provode druge institucije: Anketom o potrošnji domaćih i stranih turista te kroz Anketu na granici koju provode Hrvatska narodna banka, Institut za turizam i dr. Anketa o potrošnji kućanstava koju provodi DZS također je izvor osnovnih podataka o putovanjima domaćeg stanovništva.

Klasificiranje smještajnih objekata kontinuirano se revidira u skladu s promjenama nacionalnih propisa o vrstama i kategorijama smještajnih objekata.

Za potrebe Ministarstva turizma napravljena je simulacija Turističkih satelitskih računa RH za 2001.

Za smještajnu statistiku postoji vrlo dobra usklađenost sa zahtjevima EU. Obuhvat, definicije i varijable mjesečnog istraživanja usklađene su s metodološkim preporukama WTO-a i Eurostata, tj. s Direktivom Vijeća br. 95/57/EZ od 23.12. 1995. i Odlukom Komisije br. 99/35 EZ od 9.12.1998..

Metodološko odstupanje ogleđa se u nepostojanju podataka za izračun neto iskorištenosti kapaciteta.

Glavni problem u smještajnoj statistici turizma je problem obuhvata, osobito privatnog smještaja tj. neregistriranog turističkog prometa.

Mjere za daljnje usklađivanje predviđaju se u srednjoročnom razdoblju do 2007., a one se odnose na uvođenje varijable o broju dana rada radi izračunavanja neto iskorištenosti kapaciteta, daljnje usklađivanje vrsta i kategorija smještajnih objekata s nacionalnim propisima te poboljšanje obuhvata.

3.12.5.C Novac, financije, robna razmjena i platna bilanca

Novac i financije

Statistike poslovnih usluga koje pokrivaju financijsko posredovanje i poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge se ne proizvode. Za izračun BDP-a za subjekte iz spomenutih područja koriste se podaci iz Računa dobiti i gubitka i Bilanci banaka i štedionica i osiguravajućih društava. Područje javnih financija prati Ministarstvo financija, a deficiti i javni dug paralelno prate Hrvatska narodna banka (HNB) i Ministarstvo financija (MF). Sve podatke o kamatnim stopama, depozitima i plasmanima banaka prati Hrvatska narodna banka.

Glavni problemi u ovom području su poteškoće u uvođenju osnovnih statističkih standarda svim proizvođačima službene statistike.

Tijekom srednjoročnog razdoblja 2004.-2007. uspostaviti će se bazne statistike za poslovne usluge ili osigurati dobivanje informacija od eksternih institucija (HNB, Agencija za nadzor osiguravajućih društava, itd.) Također će se izraditi zakonski i podzakonski akti o Registru godišnjih financijskih izvještaja.

Statistika robne razmjene s inozemstvom

Istraživanje robne razmjene s inozemstvom provodi se mjesečno, prikazujući naturalne i vrijednosne podatke o izvozu i uvozu robe po raznim obilježjima. Istraživanje izvoz i uvoz RH po osnovi vanjske i unutarnje proizvodnje provodi se mjesečno, prikazujući podatke u kunama, US dolarima i eurima, po odjeljcima Nacionalne klasifikacije djelatnosti i sektorima Standardne međunarodne trgovinske klasifikacije (SMTK). Indeksi izvoznih i uvoznih cijena izračunavaju se po težinskoj mjernoj jedinici. Obrađuju se i prikazuju tromjesečno na razini SMTK i NKD-a. Od 2000. godine izvor podataka je jedinstvena carinska deklaracija (JCD), koja je izgledom i sadržajem identična sa jedinstvenom carinskom deklaracijom (tzv. Single Administrative Document) koja je u upotrebi u zemljama

Europske unije za praćenje robne razmjene s trećim zemljama. JCD se osim za carinski postupak koristi i u statističke svrhe. U carinskom postupku pri tarifiranju proizvoda od 2002. godine koristi se Kombinirana nomenklatura proizvoda, koja je usklađena s Kombiniranom nomenklaturom Europske unije do nivoa 8 znamenki, a nacionalna razrada je na 10 znamenki. Ista nomenklatura koristi se pri statističkoj obradi i publiciranju podataka.

Statistika robne razmjene s inozemstvom u velikoj je mjeri usklađena s EU metodologijom, koja se odnosi na robnu razmjenu s trećim zemljama, osim kod šifri preferencijala, gdje su u upotrebi nacionalne šifre, te kod šifri zemalja gdje se koriste ISO 3166 3-numeričke šifre, umjesto Geonomenklature, koja je u upotrebi u EU.

Glavni problem je nedostatak ljudskih resursa u stručnom odjelu i pratećeg kadra u Sektoru informatičkih tehnologija.

Predviđene mjere za daljnjim usklađivanjem s propisima EU do 2007. su: poboljšanje kvalitete podataka, usklađivanje šifri preferencijala i šifri zemalja njihovim uvođenjem u carinski postupak, te pripreme za uvođenje Intrastata, kao novog istraživanja za praćenje robne razmjene između zemalja članica EU.

Platna bilanca

Platnu bilancu izrađuje Hrvatska narodna banka prema BOP (Platna bilanca) Priručniku Međunarodnog monetarnog fonda koji je u velikoj mjeri usklađen sa zahtjevima EU. Za potrebe izrade cjelovitog skupa nacionalnih računa u srednjoročnom razdoblju će se, u suradnji Državnog zavoda za statistiku i Hrvatske narodne banke identificirati pojedine stavke platne bilance na onoj razini detaljnosti koja je nužna za nacionalne račune.

3.12.6. Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo

Korištenje zemljišta i krajolik

U ovom području statistike prikupljaju se podaci o ukupnoj površini, poljoprivrednoj površini (prema kategorijama) i zasijanim površinama (prema glavnim usjevima). Istraživanja se provode dva puta godišnje.

Većina definicija koje se odnose na kategorije poljoprivrednih površina i zasijane površine usklađene su s Eurostatovim preporukama.

Nepostojanje registra poljoprivrednih gospodarstava jedan je od glavnih problema.

U 2004. godini uspostaviti će se početno stanje registra poljoprivrednih gospodarstava. U razdoblju od 2005. do 2007. predviđa se uspostava registra poljoprivrednih gospodarstava kao i izrada prijedloga uvođenja satelitskog snimanja uz uključivanje Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, odgovarajućih ustanova i eksperata EU.

Poljoprivredne strukture

U 2003. godini proveden je Popis poljoprivrede kojim su prikupljeni podaci o strukturi poljoprivrednih gospodarstava. Rezultati se očekuju krajem prosinca 2003.

Definicije korištene u Popisu poljoprivrede 2003. u potpunosti su usklađene s Eurostatovim preporukama o istraživanju o strukturi poljoprivrednih posjeda. Nakon obrade rezultata popisa podaci će se dostavljati u Eurofarm bazu podataka.

Podaci o strukturama voćnjaka i vinograda djelomično su usklađeni sa zahtjevima Eurostata.

Glavni problem predstavlja nepostojanje registra poljoprivrednih gospodarstava, a također i nepostojanje sustava knjigovodstva u obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima; kao i registra vinograda.

U razdoblju od 2005. do 2007. provesti će se revizija statistike voćarstva i vinogradarstva prema kriterijima EU; izraditi će se tipologija poljoprivrednih gospodarstava, a u 2005. će se provesti istraživanje o strukturi poljoprivrednih posjeda prema zahtjevima EU.

Agromonetarne statistike

Ekonomske račune u poljoprivredi i šumarstvu izračunava Sektor nacionalnih računa na osnovi podataka statistike poljoprivrede i drugih administrativnih izvora. Odjel poljoprivrede je izvor podataka o naturalnim pokazateljima poljoprivredne proizvodnje i zasad se u njemu ne prate financijski inputi. Cijene poljoprivrede su obuhvaćene s dva mjesečna istraživanja (prodaja i otkup) i predstavljaju prosječne vrijednosti po jedinici proizvoda. Na osnovu toga i naturalnih pokazatelja izračunava se indeks fizičkog obujma poljoprivredne proizvodnje. Neki elementi za dohodak poljoprivrednih kućanstava prate se u Anketi o potrošnji kućanstava, a radna snaga u poljoprivredi se djelomično prati u Anketi o radnoj snazi. Set pitanja u vezi s tim bio je uključen i u Popis poljoprivrede 2003. SPEL model (model za srednjoročne prognoze i simulacije u poljoprivredi) ne provodi se u DZS.

Glavni problem predstavlja nepostojanje registra poljoprivrednih gospodarstava kao i sustava knjigovodstva u obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima.

U razdoblju od 2005. do 2007. poboljšati će se postojeća istraživanja, uvesti nova za osiguranje ekonomskih pokazatelja i harmonizirati svi raspoloživi izvori podataka. Uspostaviti će se nova istraživanja u statistici cijena u poljoprivredi; poboljšati će se praćenje radne snage u poljoprivredi te izraditi prijedlog uvođenja SPEL modela.

Statistika biljne proizvodnje

Statistika biljne proizvodnje prati podatke o požnjevenim površinama i prirodima za žitarice, povrće, krmno bilje, ostale usjeve, voćnjake i vinograde. Istraživanja se provode tri puta godišnje. Prognoze proizvodnje provode se

dva puta godišnje i to metodom procjena; a ne temeljem trenutnih trendova i hidrometeoroloških podataka. Izrada godišnjih bilanci za glavne poljoprivredne proizvode povremeno se izrađuje u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Većina definicija je usklađena s EU preporukama kao i Nomenklatura biljnih proizvoda.

Glavni problem predstavlja nepostojanje registra poljoprivrednih gospodarstava.

U razdoblju od 2005. do 2007. predviđa se uspostava registra poljoprivrednih gospodarstava kao i promjena metode prikupljanja podataka. Umjesto procjene uvesti će se istraživanje temeljem uzorka. Izraditi će se prijedlog uvođenja prognoze žetve prema zahtjevima EU.

Statistika stočarstva

U statistici stočarstva godišnje se prikupljaju podaci o broju stoke i peradi prema kategorijama, broju konja i broju košnica pčela, podaci o proizvodnji mlijeka, jaja, meda i vune. Podaci o klanju stoke i peradi prikupljaju se tromjesečno i to za goveda, svinje, ovce, koze, konje i perad. Prognoze proizvodnje se ne izrađuju, a godišnje bilance za glavne stočarske proizvode i proizvode namijenjene ishrani stoke povremeno se izrađuju u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Podaci se prikupljaju na osnovu Nomenklature stočarskih proizvoda koja je usklađena s EU preporukama.

Glavni problem predstavlja nepostojanje registra poljoprivrednih gospodarstava.

U razdoblju od 2005. do 2007. predviđa se uspostava registra poljoprivrednih gospodarstava kao i uvođenje novog uzorka. Izraditi će se prijedlog uvođenja prognoze o proizvodnji prema zahtjevima EU. Poboľjšati će se statistika mlijeka i prilagoditi termini i frekvencija istraživanja.

Statistika šumarstva

U statistici šumarstva prikupljaju se podaci o promjenama u površini šuma i lovstvu godišnje, dok se podaci o proizvodnji šumskih proizvoda, bruto posjećenoj drvnoj masi prati tromjesečno.

Većina definicija je usklađena s EU preporukama kao i Nomenklatura šumskih proizvoda.

Glavni problem predstavlja nepostojanje registra za šume u privatnom vlasništvu.

U razdoblju od 2005. do 2007. poboljšati će se obuhvat šuma u privatnom vlasništvu i intenzivirati će se korištenje drugih administrativnih izvora.

Statistika ribarstva

U ovom području statistike prikupljaju se podaci o ulovu i uzgoju morskih i slatkovodnih riba i ostalih vodenih organizama. Podaci se prikupljaju temeljem Nomenklature ribarskih proizvoda koja je usklađena s preporukama FAO i EU. Podaci o ribarskim plovilima i opremi u morskom ribarstvu za ribare koji obavljaju gospodarski ribolov preuzimaju se od Ministarstva poljoprivrede i šumarstva – Uprave za ribarstvo; dok se podaci za plovila i opremu u slatkovodnom ribarstvu kao i o površini slatkovodnih ribnjaka prikupljaju godišnje, u Državnom zavodu za statistiku. Sportski ribolov nije obuhvaćen, a bilanca ulova ribe također se ne izrađuje u Državnom zavodu za statistiku.

Većina definicija je usklađena s preporukama EU kao i Nomenklatura ribarskih proizvoda.

Glavni problem predstavlja poboljšanje registra za pravne osobe i obrtnike.

U razdoblju od 2005. do 2007. intenzivirati će se suradnja s Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, prilagoditi frekvencija istraživanja i izraditi će se prijedlog uvođenja izrade bilance ulova prema zahtjevu EU.

3.12.7. Višesektorske statistike

Regionalne statistike

Za područje regionalnih statistika eksperimentalno se izrađuje BDP na razini NUTS 2 za 17 područja NKD-a. Eksperimentalni BDP na razini NUTS 3 izrađuje se za 3 temeljna područja NKD-a (primarne, sekundarne i tercijarne djelatnosti). Međutim, kvaliteta ovih pokazatelja nije takva da se oni mogu objaviti kao službeni podaci.

Glavni problem je nedostatna izobrazba kadrova za praćenje financijskih varijabli po lokalnim jedinicama.

Za približavanje zahtjevima EU potrebno je unaprijediti sustav praćenja naturalnih i financijskih varijabli na razini lokalnih jedinica poduzeća kako bi se dobili bolji indikatori za alokaciju nacionalnog BDP-a po regijama, te unaprijediti sustav praćenja nezaposlenosti kako bi se dobili pokazatelji o nezaposlenosti po regijama.

U cilju poboljšanja ovih statistika u srednjoročnom razdoblju planira se unapređenje sustava poslovnih strukturnih statistika da bi se mogla primijeniti pouzdanija «bottom up» metoda pri izračunu regionalnog BDP-a. Također se planira razviti metodologija i izvršiti procjena za kompilaciju BDP-a na razini NUTS 2 te poboljšati postojeće metodologije unutar statistike financija razvijanjem integriranog skupa upitnika za dijelove određenih izvješća i obuka osoblja u relevantnim metodama i procedurama.

U srednjoročnom razdoblju planira se razvoj statistike socijalne zaštite u svim segmentima usmjeren na veće korištenje administrativnih izvora podataka, kako bi se omogućio izračun socijalnih indikatora prema potrebama korisnika i EU zahtjevima (Leaken indikatori).

Održivi razvoj i statistika okoliša

U ovom području statistike podaci se prikupljaju izvještajnom metodom u Državnom zavodu za statistiku ili se koriste već dobiveni podaci iz Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva.

Podaci nisu u potpunosti usklađeni sa zahtjevima EU.

Glavni problem je što Eurostatove metodologije za ovo područje statistike nisu u potpunosti definirane.

Predviđene srednjoročne mjere za približavanje zahtjevima EU su revidiranje nomenklature, metodologije i obrasca za statistiku otpada i izrada metodologije i obrasca za statistiku troškova okoliša. U 2005. godini provest će se pilot istraživanja.

3.12.8. Izvori i upravljanje

Izvori su opisani u poglavlju 3.12.1 i 3.12.2.

Državni zavod za statistiku je državna upravna organizacija i njezin djelokrug rada uređen je pravnim propisima kojima se uređuje ustrojstvo i rad državne uprave i posebnim zakonom (Zakon o službenoj statistici).

Čelnik Državnog zavoda za statistiku je ravnatelj kojeg imenuje i razrješuje dužnosti Vlada Republike Hrvatske na temelju prijedloga predsjednika Vlade Republike Hrvatske. Ravnatelj je odgovoran Vladi Republike Hrvatske i on predstavlja Zavod i upravlja njegovim radom. Ravnatelj ima zamjenika kojeg imenuje i razrješuje dužnosti Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog ravnatelja. Zamjenik ravnatelja je odgovoran ravnatelju i Vladi Republike Hrvatske. Ravnatelj ima 7 pomoćnika koje na prijedlog ravnatelja imenuje i razrješuje dužnosti Vlada RH i koji za svoj rad odgovaraju ravnatelju. Pomoćnici ravnatelja upravljaju osnovnim ustrojstvenim jedinicama (sektori).

Stručni kolegij Državnog zavoda za statistiku djeluje kao stručno i savjetodavno tijelo ravnatelja. Stalni članovi Stručnog kolegija su zamjenik ravnatelja, pomoćnici ravnatelja i tajnik Kabineta ravnatelja.

Državni zavod za statistiku ima 9 sektora, Kabinet ravnatelja i 26 odjela.

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok provedbe	Nositelj
Uspostaviti redovno funkcioniranje Statističkog savjeta i unaprijediti rad statističkih savjetodavnih odbora, s ciljem bolje statističke koordinacije članak 83. SSP-a	trajno	DZS
Izraditi metodologiju u skladu sa zahtjevima EU za prikupljanje podataka o nafti, plinu i ugljenu Čl. 83. SSP	4/2004	DZS
Uspostaviti početno stanje Statističkog poslovnog registra za velike i srednje velike poslovne subjekte temeljem rezultata Probnog popisa poslovnih subjekata članak 83. SSP-a	6/2004	DZS
Izraditi nove internetske stranice DZS-a	6/2004	DZS
Uvesti nove načine diseminacije u obliku pogodnijem za korisnike (PC-Axis) članak 83. SSP-a	5/2004	DZS
Uvesti centralizirani sustav statističkih klasifikacija i nomenklatura u dvojezičnom obliku čl. 83. SSP-a	12/2004	DZS
Uvesti u uporabu skup informatičkih alata «Statistical toolbox» za brže i jednostavnije utjecanje na planiranje i izvršenje obrada statističkih istraživanja i publiciranje rezultata članak 83. SSP-a	10/2004	DZS
Izraditi analizu podataka o fertilitetu i migracijama stanovništva i napraviti nekoliko varijanti projekcija stanovništva Republike Hrvatske do sredine stoljeća. članak 83. SSP-a	12//2004	DZS
Izraditi snimku stanja administrativnih izvora podataka o migracijama i započeti razvoj nacionalne metodologije sukladno EU statističkim standardima i preporukama UN-a. članak 83. SSP-a	12//2004	DZS
Izraditi studiju izvodivosti za provedbu Ankete o potrošnji kućanstava i Ankete o radnoj snazi na razini NUTS 2. članak 83. SSP-a	12//2004	DZS
Provesti predpopisivanja stambenih jedinica na reprezentativnom uzorku popisnih krugova kako bi se stvorio okvir za izbor kućanstava u provedbi anketnih istraživanja. članak 83. SSP-a	12/2004	DZS
Provesti prvu fazu revidiranja metodologije sukladno standardima ESA 95 i SNA 93 o zaposlenim i plaćama zaposlenih iz administrativnih izvora te provesti pripremne aktivnosti za primjenu metode uzorka. Čl.83.SSP	12//2004	DZS
Izraditi metodologiju i provesti pilot istraživanja za Anketu o trošku rada. članak 83. SSP-a	12/2004	DZS
Provesti prvu fazu priprema za izradu metodološke osnove statistike obrazovanja i kulture, uključujući i podatke o financiranju u ovim djelatnostima te utvrditi sadržaj i dinamiku revizije postojećih istraživanja. članak 83. SSP-a	12/2004	DZS
Utvrđiti stanje administrativnih izvora podataka u području socijalne skrbi kako bi se mogli identificirati nedostajući podaci za izračun socijalnih pokazatelja prema EU metodologiji. članak 83. SSP-a	12/2004	DZS
Definirati pokazatelje siromaštva za nacionalne potrebe i potrebe međunarodne usporedbe. Čl. 83. SSP-a	12/2004	DZS
Provesti prvu fazu izračunavanja nedostajućih stavki za potrebe makroekonomskih statistika u skladu s EUROSTAT-ovim transmisijskim programom, a prema višegodišnjem programu za razdoblje 2004 - 2007. za skup tekućih računa (od računa proizvodnje do računa upotrebe dohotka). članak 83. SSP-a	12/2004	DZS
Provesti alokaciju institucionalnih jedinica po institucionalnim sektorima (ESA 1995.). Definirati okvirnu metodologiju i izvore podataka za potrebe izrade eksperimentalnih financijskih računa (Financijski račun i Financijska bilanca) članak 83. SSP-a	12/2004	DZS
Uvesti redoviti izračun potrošačkih cijena (IPC). članak 83. SSP-a	2/2004	DZS
Izraditi studiju izvedivosti za implementaciju Propisa o strukturno-poslovnim statistikama u nacionalni statistički sustav po konceptu EU-a. članak 83. SSP-a	12//2004	DZS
Izraditi probnu metodologiju za pilot istraživanja o strukturno-poslovnim statistikama. članak 83. SSP-a	12//2004	DZS
Proširiti sadržaj postojećih istraživanja u području kratkoročnih statistika poduzeća, uskladiti ih s propisima o kratkoročnim statistikama EU-a i primijeniti revidiranu klasifikaciju NKD 2002 i KPD 2002. čl. 83. SSP-a	12//2004	DZS
Uspostaviti zajedničku bazu PRODCOM podataka industrije i podataka vanjske trgovine na razini Carinske tarife (CT-a) članak 83. SSP-a	12/2004	DZS

Izraditi metodologiju za statističko praćenje potrošnje energije u područjima NKD-a u kojima se do sada to praćenje nije provodilo te malim gospodarskim subjektima i kućanstvima. članak 83. SSP-a	12//2004	DZS
Izraditi studiju izvedivosti za prikupljanje i/ili kompilaciju nacionalnih podataka o željezu i čeliku u skladu sa zahtjevima EU te uspostaviti standardizirani način diseminiranja podataka prema Eurostatu. Čl. 83. SSP-a	12//2004	DZS
Revidirati mjesečno istraživanje o turistima i noćenjima. članak 83. SSP-a	12/2004	DZS
Uvesti Standardnu klasifikaciju robe za statistiku prijevoza (NST/R) u statistiku željezničkog prometa članak 83. SSP-a	6/2004	DZS
Uvesti revidirano mjesečno istraživanje o prometu u morskim lukama. članak 83. SSP-a	12/2004	DZS
Izraditi analizu moguće primjene Intrastata u obradu statistike robne razmjene s inozemstvom. Čl.83.SSP-a	12/2004	DZS
Izraditi metodologiju registra poljoprivrednih gospodarstava i uspostaviti početno stanje registra na temelju podataka Popisa poljoprivrede 2003. članak 83. SSP-a	12/2004	DZS
Provesti pripremne aktivnosti za provođenje istraživanja temeljem uzorka u području statistika poljoprivrede, za provođenje istraživanja o strukturi poljoprivrednih gospodarstava u 2005., za uvođenje istraživanja o cijenama u poljoprivredi te za provođenje revidiranog istraživanja o promjenama u statistici šumskih površina članak 83. SSP-a	12/2004	DZS
Revidirati statistike ribarstva u suradnji s Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva čl. 83. SSP-a	12/2004	DZS
Provesti pripremne aktivnosti za provođenje probnih istraživanja o statistici otpada i statistici troškova okoliša, koja će se kao probna istraživanja provesti u 2005. godini. članak 83. SSP-a	12/2004	DZS

3.13. SOCIJALNA POLITIKA I ZAPOSŁJAVANJE

3.13.1. Radno zakonodavstvo

Pravni okvir

U sklopu postupka usklađivanja na području radnog zakonodavstva i zapošljavanja donijet je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radu (NN 114/03) kojim su na novi način, sukladno europskom zakonodavstvu, propisani instituti zaštite od diskriminacije, te zabrane izravne i neizravne diskriminacije, kao i zaštite radnika od uznemiravanja i spolnog uznemiravanja.

Novim Zakonom o osiguranju potraživanja radnika u slučaju stečaja poslodavca (NN 114/03) uveden je novi način zaštite radničkih potraživanja putem jamstvene institucije, sukladno europskim standardima.

Institucionalni okvir

Na području radnog zakonodavstva nije osnovana niti jedna nova institucija tijekom 2003. godine.

Opis aktivnosti

Usklađivanje radnog zakonodavstva s propisima Europske unije tijekom 2003. godine najvećim je dijelom dovršeno Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o radu, kao temeljnim zakonskim propisom kojim se uređuje područje radnih odnosa, kao i donošenjem Zakona o osiguranju potraživanja radnika u slučaju stečaja poslodavca, s ciljem postizanja kompromisa između fleksibilnosti tržišta rada i sigurnosti radnih mjesta, a u cilju uspješnog zadovoljavanja interesa radnika, poslodavaca i nacionalnog gospodarstva. Fleksibilnije tržište i veća konkurentna sposobnost Republike Hrvatske značit će dugoročno bolju investicijsku klimu s više novih radnih mjesta, povećanje zaposlenosti, smanjenje siromaštva i jačanje socijalne sigurnosti. Cijeneći pri tom i donijet Zakon o ravnopravnosti spolova (NN 116/03), kao i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti na radu (NN 114/03), radno pravno zakonodavstvo usklađeno je s europskim propisima i standardima u odnosu na zabranu diskriminacije, sadržaj ugovora o radu, jednakost plaća žena i muškaraca, rada u nepunom radnom vremenu, teretu dokazivanja, radu na određeno vrijeme, zaštiti dostojanstva žena i muškaraca i zaštiti žena od nasilja, kao i zaštite majčinstva, a normativno je uređen i institucionaliziran i poseban oblik zaštite radnika u slučaju stečaja poslodavca.

Od općih prioriteta iz područja rada tijekom 2004. godine treba intenzivno raditi na provođenju aktivnih mjera u cilju fleksibilizacije tržišta rada, otvaranju novih radnih mjesta i povećanju konkurentnosti gospodarstva, uz postupno smanjenje normativnih aktivnosti uređivanja i ograničavanja slobode ugovaranja na području rada normama prisilno pravne prirode.

3.13.2. Socijalni dijalog

Pravni okvir

Tijekom 2003. godine nije donesen niti jedan zakonski, odnosno podzakonski propis iz područja socijalnog dijaloga.

Institucionalni okvir

Tijekom 2003. godine socijalni dijalog u Republici Hrvatskoj je dodatno institucionalno osnažen, jer je pored značajne zastupljenosti socijalnih partnera u brojnim nacionalnim i tripartitnim tijelima, omogućeno sudjelovanje predstavnika socijalnih partnera u Savjetodavnom vijeću Fonda za razvoj i zapošljavanje i u Upravnom vijeću Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, a na regionalnoj razini je osnovano osamnaest Gospodarsko-socijalnih vijeća.

Opis aktivnosti

Pregovori socijalnih partnera na nacionalnoj razini okončani su brojnim izmjenama radno-socijalnog zakonodavstva, a pored toga su se intenzivno odvijali i procesi kolektivnog pregovaranja na svim razinama. Brojne aktivnosti su usmjerene na uspostavu procesa mirenja u kolektivnim radnim sporovima kako bi se osnažilo mirno rješavanje kolektivnih sporova u kojem cilju je obučen određen broj miritelja.

Prioritetne mjere za unapređivanje socijalnog dijaloga bit će usmjerene na promicanje potrebe mirnog rješavanja sporova, te ostvarenje svih potrebnih materijalnih i organizacijskih preduvjeta za obavljanje poslova mirenja i mirnog rješavanja individualnih radnih sporova, što bi posljedično moglo utjecati i na smanjenje priljeva radnih sporova na sudove. Za kvalitetnu provedbu izrade sustavnih stručnih analiza uspostaviti će se i adekvatan sustav istraživanja industrijskih odnosa, s ciljem šireg sagledavanja mogućih rješenja tema od interesa za socijalne partnere. Planirani Sporazum socijalnih partnera «Partnerstvom u Europsku uniju» bit će daljnji temelj u uspješnom razvoju socijalnog dijaloga u Republici Hrvatskoj.

3.13.3. Jednake mogućnosti za žene i muškarce

Pravni okvir

Pravni okvir iz ovog područja uspostavljen je stupanjem na snagu Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 116/03), kojim je stvoren temelj za ostvarivanje jednakih mogućnosti za žene i muškarce u svim područjima javnog i društvenog života. Donošenjem Zakona o ravnopravnosti spolova uspostavljeni su temelji za zaštitu i promicanje ravnopravnosti spolova kao najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske, te je precizno definiran i uređen način zaštite od diskriminacije na temelju spola kao i stvaranje jednakih mogućnosti za žene i muškarce. Prema navedenom Zakonu, ravnopravnost spolova znači da su žene i muškarci jednako prisutni u svim

područjima javnog i privatnog života, te da imaju jednak status, jednake mogućnosti za ostvarivanje svih prava, kao i jednaku korist od ostvarenih rezultata.

Ovaj Zakon tako zabranjuje diskriminaciju na području zapošljavanja i rada u javnom i privatnom sektoru, uključujući državna tijela, u odnosu na uvjete za zapošljavanje, samozapošljavanje ili obavljanje zanimanja, uključujući kriterije i uvjete za izbor kandidata za radna mjesta, u bilo kojoj grani djelatnosti i na svim razinama profesionalne hijerarhije, napredovanje na poslu, pristup svim vrstama i stupnjevima školovanja, profesionalne orijentacije, stručnog usavršavanja i osposobljavanja, dokvalifikacije i prekvalifikacije, uvjete zaposlenja i rada, sva prava iz rada i na temelju rada, uključujući jednakost plaća te članstvo i djelovanje u udrugama radnika ili poslodavaca ili u bilo kojoj drugoj profesionalnoj organizaciji, uključujući povlastice koje proizlaze iz tog članstva.

U skladu s ustavnom odredbom o načelu ravnopravnosti spolova, Zakon o radu je zabranio nejednako postupanje prema osobama koje traže zaposlenje odnosno koje se zaposle, između ostalog i po osnovi spola, bračnog stanja i porodičnih obveza, te je obvezao poslodavce na isplatu jednakih plaća prema ženama i muškarcima za jednak rad i rad jednake vrijednosti (članak 82. Zakona o radu).

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o radu (NN 114/03) zakonodavac uređuje zabranu diskriminacije u skladu sa smjernicama i europskim standardima zaštite žena, u smislu da potpunije uređuje institute izravne i neizravne diskriminacije, zabranjujući ih u odnosu na uvjete zapošljavanja, napredovanja na poslu, pristup svim vrstama i stupnjevima osposobljavanja, dokvalifikacije i prekvalifikacije.

Nastavno tome, Zakonom o radu zabranjena je izravna ili neizravna diskriminacija osobe koja traži zaposlenje i osobe koja se zaposli, između ostalog na temelju spola, a u odnosu na - uvjete za zapošljavanje, uključujući kriterije i uvjete za izbor kandidata za obavljanje određenog posla, u bilo kojoj grani djelatnosti i na svim razinama profesionalne hijerarhije; napredovanje na poslu; pristup svim vrstama i stupnjevima stručnog osposobljavanja, dokvalifikacije i prekvalifikacije; uvjete zaposlenja i rada i sva prava iz radnog odnosa i u svezi s radnim odnosom, uključujući jednakost plaća, otkaz ugovora o radu, prava članova i djelovanje u udrugama radnika ili poslodavaca ili u bilo kojoj drugoj profesionalnoj organizaciji, uključujući povlastice koje proizlaze iz toga članstva.

Odredbama Zakona o radu provedene su pozitivne mjere u odnosu na zaštitu majčinstva i prava oba roditelja vezano uz odgoj i njegu djece. Ovim odredbama propisuju se: poslovi na kojima ne smije raditi žena, zabrana nejednakog postupanja prema trudnicama, premještanje trudnice, odnosno žene koja doji dijete, odredbe o porodnom dopustu, skraćenom radnom vremenu roditelja, stanci za dojenje djeteta, pravima koja može koristiti djetetov otac, o mirovanju radnog odnosa do dvije godine djetetovog života, o naknadi plaće za vrijeme porodnog dopusta i rada u skraćenom radnom vremenu, o pravima roditelja djeteta s težim smetnjama u razvoju te o pravima posvojitelja, odnosno osobe koja skrbi o djetetu. Mjere koje se odnose na posebnu zaštitu i pomoć određenim kategorijama radnika, a posebice trudnica i žena koje koriste neko od prava iz zaštite majčinstva,

smatrat će se izuzecima od zabrane diskriminacije. Također je bitno istaći da se u sporovima za naknadu štete zbog diskriminacije teret dokazivanja prebacuje na poslodavca.

Nadalje, načelo jednakosti plaća za jednak rad muškaraca i žena zajamčeno je Ustavom, Zakonom o radu i Zakonom o ravnopravnosti spolova, koji obvezuju poslodavce da su dužni isplatiti jednake plaće ženama i muškarcima za jednak rad i rad jednake vrijednosti.

Zakon o radu (članak 82. stavci 2. i 3.) definira jednakost rada i rada jednake vrijednosti koje obavljaju osobe različitog spola na slijedeći način - da osobe obavljaju isti posao u istim ili sličnim uvjetima ili bi mogle jedna drugu mijenjati u odnosu na posao; da je posao kojeg obavljaju slične naravi, a razlike obavljenog posla i uvjeta pod kojim se obavljaju nemaju značaj u odnosu na narav posla u cjelini ili se pojavljuju tako rijetko da ne utječu na narav posla u cjelini i da se uzmu u obzir kriteriji kao što su stručna sprema, vještine, je li rad fizički ili nije te odgovornosti i uvjeti pod kojima se rad obavlja.

Institucionalni okvir

Zakonom o ravnopravnosti spolova predviđeno je osnivanje Ureda Vlade Republike Hrvatske za ravnopravnost spolova te pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, a u državnim tijelima uveden je institut koordinatora/ice za ravnopravnost spolova. Odlukom Sabora od 1. listopada 2003. imenovana je i prva pravobraniteljica za ravnopravnost spolova.

Opis aktivnosti

Ravnopravan tretman žena i muškaraca na tržištu rada ovisi i o osiguranju dovoljnog broja ustanova i službi za brigu o djeci ili starijim članovima obitelji o kojima skrbe radnice i radnici. Kako danas prevladava stajalište da je zapošljavanje i žena i muškaraca koji žive zajedno u obitelji najbolje rješenje za tu obitelj i njeno blagostanje, država se treba pobrinuti za provedbu mjera kojima bi im se osiguralo usklađenje radnih i obiteljskih obveza ponajprije razvojem servisa. Ovaj će se problem pokušati riješiti provođenjem mjera zacrtanih Nacionalnom obiteljskom politikom iz 2002. godine koja predviđa niz mjera usmjerenih na poboljšanje položaja žena, primjerice - afirmacija zapošljavanja žena putem profesionalne orijentacije, obrazovanja, poticanja ženskog poduzetništva, osposobljavanja za deficitarna zanimanja te programa za skupine žena koje se teže zapošljavaju, pravno uređivanje rada kod kuće i fleksibilizacija rada (regulirano izmjenama i dopunama Zakona o radu), provođenje mjera sustavne zaštite žena, sustavno provođenje preventivnih akcija s ciljem očuvanja i poboljšanja zdravlja ženske djece, proširenje i fleksibilizacija postojećeg instituta roditeljskog prava, afirmiranje instituta očinskog dopusta (izmjenama i dopunama Zakona o radu predviđeno je produljenje trajanja porodnog dopusta majki za dva mjeseca ako otac djeteta koristi najmanje 3 mjeseca roditeljskog dopusta); osiguranje osnovnog mirovinskog i zdravstvenog osiguranja temeljem svih oblika rada i tijekom trajanja porodnih, roditeljskih i očinskih dopusta.

3.13.4. Zapošljavanje

Pravni okvir

Tijekom 2003. godine stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (NN 114/03).

Institucionalni okvir

Postojećem Fondu za razvoj i zapošljavanje, osnovanom Zakonom o fondu za razvoj i zapošljavanje (NN 107/01) proširen je djelokrug rada na sve poslove jamstvene institucije za osiguranje potraživanja radnika u slučaju stečaja poslodavca, a temeljem odredaba novog Zakona o osiguranju potraživanja radnika u slučaju stečaja poslodavca (NN 114/03).

Opis aktivnosti

Vlada Republike Hrvatske je na prijedlog Ministarstva rada i socijalne skrbi i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u siječnju 2002. godine prihvatila Program poticanja zapošljavanja (NN 21/02) i zadužila Hrvatski zavod za zapošljavanje za operativnu provedbu. Program poticanja zapošljavanja provodi se od 01. ožujka 2002. godine, a od 01. siječnja 2003. do 31. kolovoza zaposleno je 16.750 osoba.

U sklopu Programa A «S faksa na posao» kojem je cilj poticati kraće i kvalitetnije studiranje te poticanje povratka u mjesto prebivališta, sufinancira se zapošljavanje mladih osoba visoke stručne spreme do 27 godina starosti bez radnog iskustva, kroz programe pripravničkog stažiranja, u razdoblju od 01. siječnja do 31. kolovoza 2003. godine zaposleno je 1.096 osoba.

U sklopu Programa B «Iz učionice u radionicu» s ciljem osposobljavanja osoba KV zanimanja u praktičnom i teoretskom dijelu znanja s posebnim naglaskom na sposobnost praćenja novih tehnologija u zanimanju i usavršavanje u struci sufinancira se zapošljavanje osoba srednje stručne spreme bez radnog iskustva, od 01. siječnja do 31. kolovoza 2003. godine zaposleno je 265 osoba.

U sklopu Programa C «Učenjem do posla» sufinancira se zapošljavanje mladih osoba bez radnog iskustva kroz programe pripravničkog stažiranja, uz stručno vođenje i nadzor nadležnog mentora u prvoj godini rada (C1.) Dužina sufinanciranja određena je trajanjem pripravničkog staža, a najduže 24 mjeseca. Za nezaposlene osobe s radnim iskustvom sufinancira se zapošljavanje kroz programe obrazovnih aktivnosti uvođenja u posao, prekvalifikacije, dokvalifikacije i stručnog osposobljavanja (C2.) U razdoblju od 01. siječnja do 31. kolovoza 2003. godine zaposleno je 12.011 osoba.

U sklopu Programa D «Iskustvom do profita» kojim se sufinancira zapošljavanje nezaposlenih ženskih osoba iznad 45 godina starosti te muških osoba iznad 50 godina starosti, bez obzira na stručnu spremu. U razdoblju od 01. siječnja do 31. kolovoza 2003. godine zaposleno je 1.278 osoba.

U sklopu Programa E «Šansa i za nas» stimulira se zapošljavanje osoba s invaliditetom kombinacijom sufinanciranja obrazovanja i zapošljavanja, a dužina sufinanciranja je 12 mjeseci. U razdoblju od 01. siječnja do 31. kolovoza 2003. godine zaposleno je 68 osoba.

U sklopu Programa F «Posao za branitelje» sufinancira se zapošljavanje hrvatskih branitelja, te ima za cilj omogućavanje zapošljavanja branitelja koji su zbog učešća u domovinskom ratu i stečajeva u razdoblju 1990. – 1992. izgubili radno mjesto, te prekinuli redovito obrazovanje i nisu bili u mogućnosti steći potrebna znanja i vještine i postati konkurentni na tržištu rada. U razdoblju od 01. siječnja do 31. kolovoza 2003. godine zaposleno je 2.032 osoba.

Hrvatski zavod za zapošljavanje je u 2003. godini započeo s izradom Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja (NAPZ), koristeći smjernice Europske strategije zapošljavanja kao podlogu za razvoj Plana. Trenutno je dovršena prva faza u izradi NAPZ koja uključuje identifikaciju postojećih i planiranih politika, programa i instrumenata (mjera) u odnosu na svaku od smjernica Europske strategije zapošljavanja, procjena podudarnosti između trenutnih mjera koje postoje u RH i smjernica EU. U idućoj fazi biti će izrađeni uravnoteženi prijedlozi za rješavanje problema u odnosu na pitanja identificirana unutar svake smjernice. U prvi nacrt NAPZ će biti uključene sve teme koje su pokrivene Europskom strategijom zapošljavanja, a bit će predložene i konkretne mjere za poboljšanje stanja na tržištu rada.

3.13.5. Socijalna sigurnost, umirovljenici, osobe s invaliditetom

Pravni okvir

Na području socijalne sigurnosti, u cilju deinstitutionalizacije izmijenjen je i dopunjen Zakon o socijalnoj skrbi (NN 103/03), a posebnim Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN 143/02) stvoreni su preduvjeti za posebnu brigu i zaštitu osoba s invaliditetom.

Institucionalni okvir

U sklopu reforme sustava socijalne skrbi, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi, djelatnost unaprjeđivanja, razvoja, istraživanja, praćenja, stručnog nadzora i financiranja sustava socijalne skrbi, kao i zaštita djece, braka, obitelji i osoba pod skrbništvom u nadležnosti je Hrvatskog zavoda za socijalni rad, koji se osniva ovim Zakonom kao javna ustanova socijalne skrbi.

Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom osnovan je Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, kao javna ustanova za provedbu politike razvitka i unaprjeđivanja profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom, kao i sufinanciranja ili financiranja ustanova za profesionalnu rehabilitaciju, zaštitnih radionica i radnih centara, u cilju održavanja i povećanja zaposlenosti osoba s invaliditetom.

Opis aktivnosti

U 2003. godini Vlada Republike Hrvatske donijela je «Strategiju razvitka Republike Hrvatske: Hrvatska u 21. stoljeću - Strategija razvitka mirovinskog sustava i sustava socijalne skrbi», kojom se postavlja ukupni razvojni okvir za unapređenje ovih sustava. Općenito govoreći, cilj je uspostava novog, racionalnijeg i djelotvornijeg sustava socijalne skrbi usmjerenog prema socijalno najugroženijim građanima, odnosno socijalno osjetljivim skupinama. U tom je dokumentu opisan dosadašnji razvoj sustava socijalne skrbi, pri čemu valja istaknuti da su utvrđene slabosti sustava poslužile kao polazišne osnove za definiranje pravaca reforme. Tako bi se u sklopu dugoročnih ciljeva reforme zapravo moglo govoriti o dvije kategorije mjera: podizanje razine učinkovitosti i modernizacija i demokratizacija sustava.

U sklopu projekta «Reforma sustava socijalne skrbi», u suradnji sa Svjetskom bankom, u lipnju 2003. godine izrađeno je konačno izvješće s prijedlozima i preporukama za provođenje reforme sustava socijalne skrbi. Prijedlozi obuhvaćaju područje fiskalne decentralizacije, bolju usmjerenost socijalnih davanja i kvalitetnije socijalne servise, diseminaciju podataka o pravima iz sustava socijalne skrbi, deinstitucionalizaciju, administrativno jačanje i jačanje suradnje s nevladinim organizacijama, te poboljšanje metodologije za praćenje siromaštva.

Program borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti Vlada Republike Hrvatske donijela je u 2002. godini. Prevencija i ublažavanje siromaštva zahtijevaju usklađeno djelovanje subjekata iz svih bitnih područja društvenog života. S tim u vezi prijedlozi mjera dati su po pojedinim područjima od značenja za ublažavanje i reduciranje siromaštva i socijalne isključenosti. Riječ je o području zapošljavanja, plaća i radnog zakonodavstva, zdravstva, obrazovanja, socijalnog stanovanja, obiteljske politike, području od posebnog interesa i skrbi o izbjeglicama i povratnicima, socijalne pomoći i skrbi, te civilnom društvu. Mjere su konkretne, s jasno navedenim nositeljima provedbe, te rokovima izvršenja. Provedba mjera je u tijeku, a za ostvarenje ciljeva navedenih u Programu nužna je određena promjena u legislativi, kao i osiguranje potrebnih financijskih sredstava. Praćenje provedbe mjera jedanput u tri mjeseca obavlja tripartitno povjerenstvo, koje je imenovala Vlada Republike Hrvatske u 2003. godini, a sastavljeno je od predstavnika sudionika Sporazuma «Partnerstvo za razvoj». Povjerenstvo najmanje jedanput godišnje izvještava Vladu Republike Hrvatske o rezultatima provedbe Programa, te predlaže moguće izmjene i dopune.

Ravnajući se prema ciljevima započete reforme, u skladu sa standardima Europske unije, donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi 26. lipnja 2003. godine. Relativno često mijenjanje ovog propisa

rezultat je nastojanja da se raspoloživim sredstvima zadovolje sve složenije i brojnije potrebe korisnika, te da se sustav socijalne skrbi uskladi s ukupnim započetim reformama i promjenama u području socijalne politike. Svrha je ovih izmjena osnivanje nove ustanove socijalne skrbi s javnim ovlastima - Hrvatskog zavoda za socijalni rad - radi odvajanja stručnih poslova od upravnih, poboljšanje rješenja važećeg zakona čija je primjena pokazala određene nejasnoće i nedostatke, te poboljšanje položaja osoba s invaliditetom kao socijalno osjetljive skupine. U tijeku je postupak ustrojavanja Zavoda.

U skladu s prijedlozima i preporukama iz dokumenta «Reforma sustava socijalne skrbi», koji će biti upućen Vladi Republike Hrvatske, tijekom 2004. godine pripremat će se i izraditi nacrti novih propisa iz ovog područja, pri čemu će se sustav socijalne skrbi usklađivati s kriterijima i standardima važećim u zemljama Europske unije. Kao jedan od značajnijih rezultata očekuje se utvrđivanje nacionalne linije siromaštva, kao parametra s pomoću kojeg će se moći kvalitetnije planirati i provoditi socijalni programi s ciljem suzbijanja siromaštva, kao što će se sustavno pratiti provedba mjera utvrđenih Programom borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti.

U sustavu mirovinskog osiguranja u tijeku je provedba reforme prvog stupa mirovinskog sustava, koja je započela 1999. godine, a završit će do kraja 2010. godine, a koja je obuhvatila obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti, koje se financira primjenom načela tekućeg financiranja, a mirovine se određuju prema načelu određenih davanja. Od 2002. godine počela je provedba drugog (obveznog) i trećeg (dobrovoljnog) stupa mirovinskog osiguranja, koji se financiraju primjenom načela kapitalne štednje, a mirovine određuju primjenom načela određenih doprinosa, kao mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje. Od 2003. godine u skladu s reformom javnog sektora u Republici Hrvatskoj, a temeljem Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja (NN 147/02), Porezna uprava Ministarstva financija provodi prikupljanje doprinosa za zdravstveno i mirovinsko osiguranje (sva tri stupa), osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti i za slučaj nezaposlenosti, čime je objedinjeno financiranje svih grana socijalnog osiguranja u Republici Hrvatskoj.

Glavni ciljevi provedenih reformi su :

- prilagođavanje demografskim promjenama, uspostavljanje financijske ravnoteže i konsolidacija sustava mirovinskog osiguranja,
- usporavanje rasta broja novih korisnika starosnih i invalidskih mirovina,
- stavljanje mirovinskog sustava u funkciju gospodarskog razvoja ulaganjem i kapitaliziranjem doprinosa osiguranika te odgoda potrošnje u mirovinskom osiguranju i
- djelovanje na pojedince da tijekom radnog vijeka brinu o svojoj budućnosti u mirovini.

Sukladno projektu Vlade Republike Hrvatske izradom strategije «Hrvatska u 21. stoljeću», koji sadrži i pod projekt «Mirovinski sustav i socijalna skrb», pretpostavlja se da će se do 2040. godine primjenjivati uspostavljeni trodijelni mirovinski sustav i sada važeća zakonska regulativa, a da će se pozitivna gospodarska kretanja odraziti na povećanje broja zaposlenih odnosno broja aktivnih osiguranika. Također se očekuje da će zaposleni, sukladno

stabilnijoj gospodarskoj situaciji, sve duže zadržavati status aktivnog osiguranika odnosno sve će manji biti broj prijevremenih umirovljenja iz ekonomskih razloga.

Nadalje, člankom 7. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN 143/02), propisano je da o pravu na profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom odlučuje Hrvatski zavod za zapošljavanje odnosno nadležni regionalni ured. Profesionalna rehabilitacija podrazumijeva niz mjera i aktivnosti: utvrđivanje preostale radne sposobnosti, profesionalno informiranje, savjetovanje i procjenu profesionalnih mogućnosti, analizu tržišta rada, mogućnost zapošljavanja i uključivanja u rad, procjenu mogućnosti izvođenja razvoja i usavršavanja programa profesionalnog osposobljavanja, radno osposobljavanje, dokvalifikaciju i niz drugih mjera, što dakako podrazumijeva kvalitetan interinstitucionalni pristup.

Prema navedenom Zakonu, Hrvatski zavod za zapošljavanje ima obvezu vođenja očevidnika o zaposlenim osobama s invaliditetom što otvara mogućnost stvaranja velike baze podataka osoba s invaliditetom, a što je neophodan preduvjet za efikasno praćenje i pružanje različitih oblika podrške osobama s invaliditetom pri zapošljavanju i zadržavanju zaposlenja. U okviru Odjela za profesionalno usmjeravanje, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, od 01. 07. 2003. godine djeluje Odsjek za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom. Obzirom na postojeću problematiku, radi se na izradi programa rada s nezaposlenim osobama s invaliditetom, s ciljem efikasnijeg potpomognutog zapošljavanja, a paralelno se provodi i dodatna edukacija djelatnika Hrvatskog zavoda za zapošljavanje koji bi novi program rada provodili.

Prema statističkim pokazateljima, u 2002. godini udio nezaposlenih osoba s invaliditetom u ukupnoj populaciji nezaposlenih osoba iznosio je 2,2%. Nezaposlene osobe s invaliditetom nalaze se u teškom položaju sa aspekta zapošljavanja na otvorenom tržištu rada obzirom na sljedeće pokazatelje: stupanj školske spremne, duljina boravka u evidenciji HZZ-a, dosadašnje radno iskustvo, objektivna ograničenja radnih kapaciteta i naročito velika konkurencija nezaposlenih osoba na tržištu rada.

Hrvatski zavod za zapošljavanje od 01. ožujka 2002. godine provodi Vladin Program poticanja zapošljavanja koji podrazumijeva različite potprograme sufinanciranja zapošljavanja različitih kategorija nezaposlenih osoba. Jedan od potprograma («Šansa i za nas», E1 i E2) odnosi se na sufinanciranje poslodavaca pri zapošljavanju osoba s invaliditetom i ostalim faktorima otežane zapošljivosti.

Po svojoj primjeni program je specifičan budući da zahtijeva višestapni pristup zapošljavanju osoba s invaliditetom koji kreće od senzibilizacije relevantnih aktera zapošljavanja, preko precizne analize radnih mjesta, općih i specifičnih uvjeta rada, osiguravanja mentora – osobe za uvođenje u posao odnosno prilagodbe kandidata i prilagodbe radnog mjesta, pa sve do praćenja uspješnosti zaposlene osobe kroz njenu efikasnost na radnom mjestu, ali i prihvaćenost u radnoj sredini, a time i osjećaj zadovoljstva i uključenosti u rad, odnosno u društvo uopće.

U razdoblju od 01. ožujka 2002. godine do 31. kolovoza 2003. godine, kroz sufinanciranje zapošljavanja zaposleno je 118 osoba s invaliditetom i ostalim faktorima otežane zapošljivosti. Primjenom novog Zakona i novog pristupa zapošljavanju ove kategorije nezaposlenih, u narednom razdoblju očekuju se značajniji pomaci u zapošljavanju osoba s invaliditetom i faktorima otežane zapošljivosti.

3.13.6. Javno zdravstvo

Pravni okvir

U Republici Hrvatskoj, dana 06. kolovoza 2003. stupio je na snagu novi Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 121/03). Prema odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti poslove iz područja javnog zdravstva obavlja Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Javnozdravstvena djelatnost obuhvaća: epidemiologiju karantenskih i drugih zaraznih bolesti, mikrobiologiju, epidemiologiju kroničnih masovnih bolesti, imunizaciju, sanitaciju, socijalnu medicinu i zdravstvenu statistiku, zdravstveno prosvjeđivanje s promicanjem zdravlja i prevencije bolesti, zdravstvenu ekologiju, školsku medicinu, prevenciju ovisnosti i toksikologiju. U 2004. godine planira se donošenje Zakona o promicanju zdravlja i prevenciji bolesti, kojim će se predvidjeti financiranje javno zdravstvenih aktivnosti izdvajanjem dijela poreza na duhan.

Institucionalni okvir

Novim Zakonom o zdravstvenoj zaštiti propisano je osnivanje zdravstvene ustanove za zaštitu i unapređenje mentalnog zdravlja pod nazivom Hrvatski zavod za mentalno zdravlje, a koja je upravo u postupku osnivanja.

Tijekom 2003. godine došlo je do institucionalnih promjena nad Centrima za prevenciju ovisnosti i izvanbolničkog liječenja. Centri su do sada osnovani u 14 županija i funkcionirali su kao zaseban sustav, financirani iz županijskih proračuna. Prema novom Zakonu o zdravstvenoj zaštiti od 1. siječnja 2004. godine postaju podružnice županijskih zavoda za javno zdravstvo.

Opis aktivnosti

U 2004. godini planira se daljnje redovito provođenje javno zdravstvenih akcija usmjerenih na borbu protiv pušenja, borbu protiv AIDS-a, te intenziviranje akcija na osvješćivanju građana o načinima prenošenja virusa HIV-a.

Temeljem Nacionalne strategije za sprječavanje i suzbijanje zlouporabe psihoaktivnih droga izrađuju se i provode opći i posebni programi, koji u suradnji s resornim ministarstvima obuhvaćaju aktivnosti na različitim područjima: prosvjete, zdravstva, pravosuđa, unutarnjih poslova, prometa i veza. U sustav prevencije ovisnosti i dalje će biti uključeni prosvjetni i zdravstveni djelatnici u školskim preventivnim programima te sustav savjetovaštva u službama školske medicine županijskih zavoda za javno zdravstvo.

U Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo vodi se od 1978. godine Registar o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga. Podaci se prikupljaju i analiziraju prema metodologiji Vijeća Europe (Pompidou grupe za epidemiologiju psihoaktivnih droga) i godišnje objavljuju u posebnoj publikaciji.

3.13.7. Zdravlje i zaštita na radu

Pravni okvir

Tijekom 2003. godine donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti na radu (NN 114/03), kojim su odredbe Zakona o zaštiti na radu u potpunosti usklađene s odredbama Okvirne Direktive 89/391/EEZ o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika pri radu.

Tijekom 2003. godine također su doneseni i slijedeći podzakonski propisi :

1. Pravilnik o zaštiti na radu pri radu sa zaslonima (usklađivanje s odredbama Direktive 90/270/EEZ)
2. Pravilnik o zaštiti na radu za osobna zaštitna sredstva (usklađivanje s odredbama Direktive 89/656/EEZ o minimalnim zahtjevima za sigurnost i zdravlje pri uporabi osobne zaštitne opreme)
3. Pravilnik o zaštiti na radu pri radu s karcinogenim tvarima (usklađivanje s odredbama Direktive 90/394/EEZ)

Tijekom 2004. planira se donošenje slijedećih pravilnika :

1. Pravilnik o sigurnosnim znakovima (usklađivanje s odredbama Direktive 92/58/EEZ o minimalnim zahtjevima za znakove)
2. Pravilnik o zaštiti na radu za građevine namijenjene za rad (usklađivanje s odredbama Direktive 89/654/EEZ o minimalnim zahtjevima za sigurnost i zdravlje na radnom mjestu)
3. Pravilnik o zaštiti na radu pri ručnom prenošenju tereta (usklađivanje s odredbama Direktive 90/269/EEZ o minimalnim zahtjevima za sigurnost i zdravlje pri ručnom rukovanju teretima, pri kojem postoji mogućnost oštećenja kralježnice)

Institucionalni okvir

Tijekom 2003. godine nije došlo do osnivanja nikakve nove institucije iz područja zaštite na radu.

Opis aktivnosti

Od aktivnosti u 2003. na području zaštite na radu, izrađena je Analiza učinaka primjene zakonodavstva EU u području zdravlja i sigurnosti, kojom su bile obuhvaćene slijedeće direktive EU:

- Direktiva 83/477/EEZ o zaštiti radnika pred rizicima zbog izloženosti azbestu pri radu
- Direktiva 78/610/EEZ o zaštiti zdravlja radnika pred rizicima zbog izloženosti vinilklorid monomeru
- Direktiva 90/394/EEZ o zaštiti radnika pred rizicima zbog izloženosti karcinogenim tvarima pri radu

- Direktiva 89/655/EEZ o minimalnim zahtjevima za sigurnost i zdravlje pri uporabi radne opreme
- Direktiva 90/270/EEZ o minimalnim zahtjevima za sigurnost i zdravlje pri radu sa zaslonima.

Analiza učinaka je rađena na primjeru trgovačkog društva «Salonit Vranjic» u suradnji s Ministarstvom za europske integracije. Ovakva vrsta analize za sada je jedna od prvih iz navedenog područja te će način njene izrade poslužiti i kao primjer za buduće vrste analiza koje će biti potrebno izraditi u području zaštite na radu do punopravnog stupanja u članstvo EU.

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Izraditi projekt za osnivanje regionalnih fondova za zapošljavanje radi traženja tehničke pomoći (čl. 91. st. 1.)	12/2004	MRSS MEI

3.14. ENERGETIKA

3.14.1. Pravni okvir

Reforma energetskega sektora u Republici Hrvatskoj započela je u srpnju 2001. godine kad je Hrvatski sabor na prijedlog Vlade prihvatio dokument o koncepciji reforme. Reforma je uključivala restrukturiranje zatečenih energetskega subjekata, prije svega INE i HEP-a, stvaranje novog zakonodavnog i institucionalnog okvira, utvrđivanje tržišnih pravila i obveza javnih usluga te u tom smislu i jasno razdvajanje energetskega djelatnosti na tržišne i javne. Jasno je utvrđeno načelo o prioritetu definiranja regulacije tržišta energenata, a tek nakon toga pokretanja procesa privatizacije. Stvaranje novog pravnog okvira usklađeno je procesom provedbe SSP-a sukladno ostvarivanju planiranog cilja integracije Republike Hrvatske u Europsku uniju.

Pravni okvir sadrži propise iz nadležnosti Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, usklađene s EU direktivama, a uređuje sljedeća područja energetike:

Strategija razvitka energetskega sektora (NN 38/02).

Temeljni ciljevi energetske politike Republike Hrvatske navedeni u Strategiji razvitka energetskega sektora usvojene za razdoblje od 10 godina su:

- povećanje energetske efikasnosti,
- sigurna dobava i opskrba i uključivanje u međunarodno tržište energije,
- diversifikacija energenata i izvora,
- korištenje obnovljivih izvora energije,
- zaštita okoliša

Na temelju Strategije razvitka energetskega sektora Vlada Republike Hrvatske donijela je:

- Program provedbe Strategije energetskega razvitka
Njime se utvrđuju mjere, nositelji aktivnosti i dinamika realizacije energetske politike i provođenja nacionalnih energetskega programa, način ostvarivanja suradnje s tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave na području planiranja razvitka energetskega sektora i suradnje s energetskega subjektima te s međunarodnim organizacijama. Program provedbe Strategije energetskega razvitka donosi se za razdoblje od najmanje tri godine. Nakon isteka razdoblja za koje je donesen Program provedbe Strategije energetskega razvitka, Vlada Republike Hrvatske podnosi Hrvatskom saboru izvješće o provedbi Strategije energetskega razvitka s prijedlogom potrebnih promjena.

Jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave su dužne u svojim razvojnim dokumentima planirati potrebe i način opskrbe s energijom i te dokumente usklađivati sa Strategijom energetskog razvitka i Programom provedbe Strategije energetskog razvitka.

Vlada Republike Hrvatske donosi dugoročne i godišnje energetske bilance kojima se utvrđuje ukupna potreba za energijom, izvori (vrste) energije te načini i mjere za zadovoljavanje tih potreba. Sastavni dio energetskih bilanci su potreban nivo rezervnih kapaciteta energetskih objekata, potrebna zaliha operativnih rezervi pojedinih vrsta energije, te zahtjevi u vezi s učinkovitim korištenjem energije. Godišnja energetska bilanca se donosi najkasnije do 15. prosinca tekuće godine za iduću godinu.

- Pravilnik o energetske bilanci (NN 33/03)
Propisuje sadržaj i način dostave podataka koje su tijela državne uprave, tijela jedinica lokalne i jedinica područne (regionalne) samouprave i energetski subjekti dužni dostaviti Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva radi utvrđivanja prijedloga energetskih bilanci.

Električna energija, nafta i plin

1. ZAKON O ENERGIJI (NN 68/01)

Opći zakon koji rješava temeljna pitanja unutar energetskog sektora. Zakon određuje strategiju energetskog razvitka Republike Hrvatske kao osnovni akt kojim se utvrđuje energetska politika i planira energetski razvitak. Zakonom se utvrđuje da je za obavljanje energetskih djelatnosti potrebna dozvola koju izdaje Vijeće za regulaciju energetskih djelatnosti te propisuje uvjete koje mora ispuniti energetski subjekt da bi mogao dobiti dozvolu za obavljanje djelatnosti i poslovati na energetskom tržištu. Uvjeti koji se odnose na tehničku i stručnu kvalificiranost energetskog subjekta te način vođenja registra oduzetih i izdanih dozvola za obavljanje energetske djelatnosti propisani su podzakonskim aktima:

- Pravilnik o uvjetima za obavljanje energetske djelatnosti (NN 6/03).
- Uredba Vlade RH o razdoblju za koje se izdaje dozvola za obavljanje energetskih djelatnosti (NN 116/02).

Energetske djelatnosti obavljaju se kao tržišne djelatnosti osim ako odredbama Zakona o energiji ili posebnih zakona o tržištima električne energije, plina te nafte i naftnih derivata nije propisano da se obavljaju kao javne usluge.

Zakon uređuje pitanje cijena energije koje, ovisno o stupnju otvorenosti tržišta mogu biti slobodne ili regulirane odnosno određene primjenom tarifnih sustava koje donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog energetskog subjekta na čije se djelatnosti tarifni sustav primjenjuje. Vlada RH je do sada donijela:

- Tarifni sustav za usluge elektroenergetskih djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge (NN 101/02, 121/02 i 129/02)
- Tarifni sustav za dobavu prirodnog plina za tarifne kupce (NN 99/02)

- Tarifni sustav za transport plina za dobavljače i povlaštene kupce plina (NN 99/02, 135/03)

U cijeni energije sadržane su i naknade za usluge energetske djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge, naknada za obavljanje poslova regulacije energetske djelatnosti te naknada za pokrivanje «naslijeđenih troškova» koju određuje Vijeće. Vlada Republike Hrvatske donosi i Opće uvjete za opskrbu, kojima se uređuju uvjeti i način opskrbe kupaca energijom.

2. ZAKON O REGULACIJI ENERGETSKIH DJELATNOSTI (NN 68/01 I 109/01)

Uspostavlja Vijeće za regulaciju energetske djelatnosti kao stalnu neovisnu pravnu osobu čiji je rad uređen podzakonskim aktima:

- Odluka o imenovanju predsjednika, zamjenika predsjednika i članova Vijeća za regulaciju energetske djelatnosti (NN 117/01)
- Statut Vijeća za regulaciju energetske djelatnosti (NN 62/02)
- Uredba o financiranju rada Vijeća za regulaciju energetske djelatnosti (NN 60/02)
- Odluka o davanju prethodne suglasnosti na Godišnji financijski plan sredstava za rad Vijeća za regulaciju energetske djelatnosti za 2002. godinu (NN 60/02)

3. ZAKON O TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE (NN 68/01)

Utvrdjuje tržišne uvjete proizvodnje električne energije i opskrbe električnom energijom za povlaštene kupce na način da energetske subjekti i kupci slobodno dogovaraju količinu i cijenu isporučene električne energije putem ugovora ili izravno na organiziranom tržištu. Proizvodnja električne energije za tarifne kupce, prijenos električne energije, distribucija električne energije, opskrba električnom energijom, vođenje elektroenergetskog sustava te organiziranje tržišta električnom energijom obavljaju se kao javne usluge. Izgradnja energetske objekata za proizvodnju električne energije za tarifne kupce odvija se temeljem natječaja i odobrenja koje provodi odnosno izdaje Vijeće. S druge strane, izgradnja energetske objekata za proizvodnju električne energije za povlaštene kupce slobodna je odluka energetskog subjekta koji ima dozvolu za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije. Položaj povlaštenog proizvođača, na temelju rješenja Vijeća, a u skladu s uvjetima koje propisuje ministar nadležan za pitanja energetike, može steći energetski subjekt koji u pojedinačnom proizvodnom objektu istovremeno proizvodi električnu i toplinsku energiju, koristi otpad ili obnovljive izvore energije na gospodarski način sukladno mjerama zaštite okoliša. Zakonom se utvrđuju uvjeti pristupa prijenosnoj odnosno distribucijskoj mreži u skladu s načelom reguliranog pristupa treće strane kao i načelni uvjeti i način snošenja troškova priključka novih energetske objekata i kupaca na mrežu. Zakon definira status Hrvatske elektroprivrede (HEP-a) u procesu reforme energetskog sektora. HEP je nositelj javne usluge za tarifne kupce električne energije. Tarifni kupci su oni kupci koji danom primjene Zakona imaju godišnju potrošnju manju od 40 GWh godišnje i ne mogu birati svog dobavljača električne energije. Kupci iznad te granice su povlašteni i oni električnu energiju mogu nabavljati iz uvoza posredstvom tržišnih posrednika ili zastupnika ili iz domaćeg opskrbnog sustava. Propisuje se obveza HEP-u da uskladi svoju organizaciju s odredbama Zakona o energiji i odredbama Zakona o tržištu električne energije

tako da pojedine djelatnosti obavljaju povezana pravno samostalna društva odnosno HEP Grupa. Utvrđuje se razdoblje u kojem HEP mora provesti propisano organizacijsko usklađenje, osnovati trgovačko društvo koje će obavljati djelatnosti vođenja elektroenergetskog sustava i organiziranja tržišta električne energije te prenijeti dionice odnosno poslovne udjele u tom trgovačkom društvu na Republiku Hrvatsku.

4. ZAKON O TRŽIŠTU PLINA (NN 68/01)

Uređuje djelatnosti koje se obavljaju kao tržišne, ali i one djelatnosti koje se obavljaju kao javna usluga. Zakon određuje uvjete pod kojima se obavlja djelatnost dobave plina te utvrđuje odgovornost za dobavu plina i ugovaranje uvoznih količina plina, odgovornost za dugoročno planiranje i razvoj plinskog transportnog sustava, pouzdan i ekonomičan transport plina do izravnih kupaca i distributera plina kao i odgovornost za izgradnju i održavanje distribucijskog sustava plinovoda i pouzdanu i ekonomičnu distribuciju plina do kupaca. Zakon utvrđuje uvjete za pristup treće strane transportnom plinskom sustavu u skladu s načelom pregovornog pristupa kao i uvjete pod kojima transporter plina može odbiti pristup dobavljačima plina i/ili povlaštenim kupcima plina. U slučaju nastalog spora nadležno je Vijeće.

- Mrežna pravila za pristup transportnom sustavu plinovoda

Zakonom je predviđeno obavljanje djelatnosti distribucije plina kao tržišne djelatnosti, a temeljem koncesije, koju nakon provedenog javnog natječaja, dodjeljuje jedinica područne (regionalne) samouprave.

- Pravilnik o distribuciji plina (NN 104/02 i 97/03).

Položaj povlaštenog kupca u trenutku stupanja na snagu ovog Zakona dobivaju: kupci koji kupuju plin za proizvodnju električne energije neovisno o iznosu godišnje potrošnje, kupci koji kupuju plin za istovremenu proizvodnju električne i toplinske energije neovisno o iznosu godišnje potrošnje, te kupci koji kupuju plin isključivo za vlastite potrebe s godišnjom potrošnjom većom od 100 milijuna m³ plina. Vlada Republike Hrvatske može propisati i drukčije parametre za stjecanje statusa povlaštenog kupca sukladno dinamici otvaranja plinskog tržišta. Zakon obvezuje transportere i distributere plina na usklađivanje svoga poslovanja sukladno odredbama ovoga Zakona, a u roku od šest mjeseci od njegova stupanja na snagu.

5. ZAKON O TRŽIŠTU NAFTE I NAFTNIH DERIVATA (NN 68/01)

Propisuje da se sve djelatnosti u sektoru nafte i naftnih derivata obavljaju na slobodnom tržištu.

- Pravilnik o utvrđivanju cijena naftnih derivata (NN 112/03).

Tarifu za transport nafte naftovodom, na prijedlog energetskog subjekta, donosi Vijeće. Zakonom se utvrđuje obveza energetskih subjekata ovlaštenih za obavljanje djelatnosti transporta nafte naftovodom i djelatnosti transporta naftnih derivata produktovodom da omoguće pristup svima koji podnesu zahtjev za pristup transportnim sustavima, u skladu s pregovornim pristupom treće strane. Određeni su i uvjeti pod kojima se može odbiti pristup trećoj strani, kao i oni pod kojima se skladišni kapaciteti mogu dati u zakup. Nadalje, za dobavljače nafte koja služi za proizvodnju električne ili toplinske energije te proizvođače i dorađivače nafte i naftnih derivata, utvrđena je obveza osiguranja operativnih zaliha u skladu s posebnim

uvjetima koje će propisati ministar nadležan za pitanja energetike. Ovim se Zakonom određuje način vođenja financijskih izvještaja za energetske subjekte koji obavljaju djelatnost transporta nafte naftovodom i drugim oblicima transporta. Uz utvrđivanje odgovornosti za opskrbu naftom i naftnim derivatima, predviđeno je da Vlada Republike Hrvatske može, u slučaju poremećaja na domaćem tržištu nafte i naftnih derivata, propisati određene mjere s ciljem ublažavanja i otklanjanja nastalih poremećaja.

- Uredba o obveznim zalihama nafte i naftnih derivata (NN 27/03)
- Pravilnik o općim uvjetima i tarifi za skladištenje obveznih zaliha nafte i naftnih derivata (NN 68/03).

Privatizacija

U ožujku 2002. godine stupili su na snagu posebni zakoni o privatizaciji energetskog sektora:

1. Zakon o privatizaciji Hrvatske elektroprivrede (NN32/02)
2. Zakon o privatizaciji INE (NN 32/02)

Vlada Republike Hrvatske odlučila je provesti proces privatizacije INE prema kojem se 25% plus 1 dionica prodaje strateškom partneru. Oglas za izražavanje interesa za kupnju navedenog udjela objavljen je u svibnju 2002. godine, a ugovori za ovu transakciju potpisani su 17. srpnja 2003.godine.

Energetska učinkovitost i okoliš

1. ZAKON O ENERGIJI (NN 68/01)

Zakon uređuje temeljna pitanja o energetske učinkovitosti i obnovljivim izvorima energije, te predviđa donošenje sljedećih dokumenata:

- Program za učinkovitije korištenje energije (do kraja 2003.)
- Pravilnik o učinkovitom korištenju energije (do kraja 2003.)
- Pravilnik o obnovljivim izvorima energije (do kraja 2003.)
- Pravilnik o naljepnicama energetske učinkovitosti (do kraja 2003.)

Provedbenim podzakonskim aktima uvodi se institucijska organizacija, koja treba omogućiti planiranje i izgradnju projekata obnovljivih izvora energije zasnovanih na poduzetničkoj inicijativi. Uspostava novih poslovnih odnosa u skladu s propisima odvijat će se kontinuirano, ovisno o Odluci o minimalnom udjelu obnovljivih izvora energije, raspoloživim financijskim sredstvima za poticaje na strani investicije i proizvodnje, poduzetničkom interesu za projekte obnovljivih izvora energije, razvitku domaće tehnologije itd.

Svi podzakonski akti na području energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije usklađuju se s odgovarajućim EU direktivama.

U svezi s financiranjem razvoja i projekata na području energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora donesen je:

2. ZAKON O FONDU ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I ENERGETSKU UČINKOVITOST (NN 107/03)

Zakon predviđa korištenje sredstava Fonda za financiranje projekata zaštite okoliša, energetske učinkovitosti te poticanje korištenja obnovljivih izvora energije.

Nuklearna energija

1. ZAKON O NUKLEARNOJ SIGURNOSTI (NN 173/03)

Zakonom je utvrđen pravni okvir i odgovarajuća infrastruktura za kontinuiranu i učinkovitu provedbu svih potrebnih mjera nuklearne sigurnosti sukladno međunarodnim normama i preporukama. Odredbe ovog Zakona odnose se na sve aktivnosti vezane uz nuklearne djelatnosti i nuklearne materijale te posebnu opremu.

Zakonom je predviđeno da Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske osniva Vijeće za nuklearnu sigurnost koje daje prijedloge i mišljenja o raznim aspektima nuklearne sigurnosti u Republici Hrvatskoj.

Zakonom se osigurava pravni okvir za donošenje provedbenih propisa kojima će se detaljno urediti pojedina specifična područja nuklearne sigurnosti.

2. ZAKON O ODGOVORNOSTI ZA NUKLEARNU ŠTETU (NN 143/98)

Zakon uređuje pitanja odgovornosti za nuklearnu štetu koja nastaje kao posljedica korištenja nuklearne energije u mirnodopske svrhe, osiguranje od te odgovornosti i druga jamstva za pokriće te odgovornosti.

3.14.2. Institucionalni okvir

Energetsku politiku u RH utvrđuje Vlada RH, uključujući principe zaštite okoliša što uključuje i energetske učinkovitost te proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva kao tijelo nadležno za energetiku predlaže Vladi Republike Hrvatske energetske potrebe i politiku, izrađuje nacrt propisa u suradnji s Vijećem za regulaciju energetske djelatnosti, kako bi se uspostavila opća načela na temelju kojih Vijeće za regulaciju energetske djelatnosti djeluje kao neovisna i autonomna ustanova.

Istovremeno, regionalne i lokalne vlasti reguliraju energetske usluge na regionalnoj i lokalnoj razini, uključujući proizvodnju i opskrbu toplinskom energijom, javnu rasvjetu i distribuciju plina, sudjeluju u donošenju odluka za smještaj i izgradnju novih elektrana, mreža i ostalih infrastrukturnih energetske objekata i postrojenja.

Vijeće za regulaciju energetske djelatnosti

Zakon o regulaciji energetske djelatnosti (NN 68/01 i 109/01) uspostavlja Vijeće za regulaciju energetske djelatnosti (VRED) kao stalnu neovisnu pravnu osobu u čijoj je nadležnosti nadzor nad primjenom tarifnih sustava, izdavanje dozvola za obavljanje energetske djelatnosti, osiguravanje preglednog i nepristranog obavljanja

energetskih djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge te drugi regulatorski poslovi utvrđene odredbama spomenutog zakona kao i odredbama ostalih zakona iz energetskog paketa.

VRED predstavlja posebice važan čimbenik u energetskom sustavu koji nadzire energetski sektor i prikuplja informacije za kreatore energetske politike. Uloga VRED-a također uključuje utvrđivanje tarifa temeljenih na prijedlozima reguliranih energetskih subjekata, izdavanje energetskih dozvola i osiguravanje poštivanja uvjeta iz dozvola, nadzor tržišta, uključujući tu i operatore tržišta i mreže, kako bi se osiguralo ispravno funkcioniranje i rad tržišta, zaštitu kupaca, rješavanje sporova između energetskih subjekata, odobravanje tržišnih pravila, pravila pogona i upravljanja sustavom, mrežna pravila i slično.

VRED ima pet članova, koje imenuje i razrješava Hrvatski sabor. Predsjednik, zamjenik i članovi Vijeća imenovani su u prosincu 2001. godine. Statutom Vijeća uređeno je unutarnje ustrojstvo Vijeća te druga pitanja značajna za njegov rad. Vijeće u obavljanju poslova javnih ovlasti donosi upravne akte koji su konačni i protiv kojih se može pokrenuti upravni spor. Krajem ožujka 2002. godine Vijeće je upisano u sudski registar.

Sredstva za početak rada Vijeća osigurana su u prvoj godini djelovanja iz državnog proračuna, a daljnja se sredstva za rad osiguravaju iz prihoda od obavljanja vlastite djelatnosti kao i iz iznosa od 0,07% od ukupnoga godišnjega prihoda koji su u prethodnoj godini ostvarili energetski subjekti koji obavljaju jednu ili više energetskih djelatnosti u skladu s Uredbom.

HEP Grupa

Od 01. srpnja 2002. godine HEP je preoblikovan u sustav povezanih društava temeljnih elektroprivrednih i pratećih djelatnosti. HEP Grupa je koncern u kojem je HEP d.d. krovno dioničko društvo, a sva ovisna društva nad kojima HEP d.d. ima prevladavajući utjecaj su:

- HEP-Proizvodnja d.o.o.
- HEP-Prijenos d.o.o.
- HEP-Distribucija d.o.o.
- HEP-Opskrba d.o.o.
- HEP-Plin d.o.o.
- HEP-Toplinarstvo d.o.o.
- Toplinarstvo Sisak d.o.o.

HNOSIT

Odlukom Vlade RH (NN 1/02) o davanju suglasnosti Hrvatskoj elektroprivredi d.d. za osnivanje trgovačkog društva "Hrvatski nezavisni operator sustava i tržišta d.o.o." osnovano je i djeluje društvo HNOSIT d.o.o. za vođenje elektroenergetskog sustava i organiziranje tržišta električne energije prema Glavi D i E Zakona o tržištu električne energije.

INA Grupa

- INA-Industrija nafte d.d.

Naftno i plinsko gospodarstvo najvećim se dijelom odvija u INA-Industriji nafte d.d., koja je vertikalno integrirano trgovačko društvo. Godine 1993. INA je postala dioničko društvo INA Industrija nafte d.d. u potpunom vlasništvu Republike Hrvatske.

Pored osnovnih djelatnosti, organizacijsku strukturu INA d.d. čine korporativne funkcije koje pružaju podršku temeljnim djelatnostima i obavljaju aktivnosti u svom specifičnom području. Neke sporedne aktivnosti, koje mogu funkcionirati kao zasebne jedinice, izdvojene su u ovisna društva u INA Grupi. Time su izdvojena poduzeća stekla veću samostalnost i mogu se lakše prilagođavati zahtjevima otvorenog tržišta.

- CROSCO d.o.o.

Integrirani naftni servisi u stopostotnom vlasništvu INE.

- PROPLIN d.o.o.

Trgovačko društvo koje obavlja prodaju ukapljenog naftnog plina na hrvatskom tržištu.

PLINACRO d.o.o.

U skladu s programom restrukturiranja INE d.d. te usklađivanja sa zakonskim rješenjima, INA osniva PLINACRO d.o.o. čija je osnovna djelatnost transport prirodnog plina na području Republike Hrvatske. Taj važan čimbenik u energetske sektoru Hrvatske Odlukom Vlade izdvaja se iz INE i prelazi u 100% vlasništvo Republike Hrvatske. Cijena transporta utvrđuje se Tarifnim sustavom a njegovu primjenu nadzire VRED. PLINACRO je izradio i donio razvojne planove za razvoj, izgradnju i modernizaciju plinskoga transportnog sustava sukladno odredbama Zakona o energiji. Te razvojne planove odobrilo je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva koje je odgovorno za kontinuitet i sigurnost opskrbe prirodnim plinom u okviru cjelovite energetske politike države. Vlada je osnovala posebno Povjerenstvo za praćenje provedbe tog plana.

JANAF d.d.

Jadranski naftovod, d.d. upravlja naftovodnim sustavom, koji je projektiran i građen u razdoblju od 1974. do 1979. godine kao suvremen, efikasan i ekonomičan sustav transporta nafte za domaće i inozemne korisnike u istočnoj i srednjoj Europi. Glavna poslovna aktivnost JANAF-a je domaći i međunarodni transport nafte.

JANAF je u tijeku ostvarenja svoje strategije razvoja međunarodnog projekta izvoza ruske nafte – Družba Adria te pripreme projekta izvoza Kaspijske nafte – CPOT.

Temeljem Zakona o nuklearnoj sigurnosti predviđa se osnivanje Državnog zavoda za nuklearnu sigurnost kao tijela državne uprave nadležnog za poslove nuklearne sigurnosti, koje izdaje dozvole za obavljanje nuklearne djelatnosti u svezi s nuklearnim materijalom i posebnom opremom i rješenja odnosno potvrde za smještaj, projektiranje, gradnju, uporabu te razgradnju objekta u kojem će se obavljati nuklearna djelatnost.

Državni zavod za nuklearnu sigurnost također osigurava stručnu pomoć u poslovima suzbijanja nedozvoljenog prometa nuklearnog materijala tijelima državne uprave nadležnim za te poslove.

Državni zavod za nuklearnu sigurnost provodi upravni nadzor nad provedbom Zakona o nuklearnoj sigurnosti, a inspeksijski nadzor provode inspektori za nuklearnu sigurnost.

Određene poslove iz područja nuklearne sigurnosti mogu obavljati stručne organizacije koje ispunjavaju posebne uvjete za pojedine djelatnosti, koje određuje Državni zavod za nuklearnu sigurnost.

Državni zavod za nuklearnu sigurnost preuzeo bi postojeće zaposlenike, nekretnine, pokretnine, opremu i sredstva sukladno poslovima koji se odnose na nuklearnu sigurnost i suradnju s Međunarodnom agencijom za atomsku energiju od Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. To bi za buduće financiranje Državnog zavoda za nuklearnu sigurnost značilo preusmjeravanje postojećih sredstava s pozicija tog ministarstva. Međutim, dodatna sredstva potrebno je osigurati za smještaj, dodatnu opremu i osoblje (vježbenici, stručnjaci).

Odlukom ministra gospodarstva od 24. studenog 1998. godine (NN 157/98.) u cilju pružanja stručne pomoći u slučaju nuklearne nesreće ustrojstvu za krizna stanja u Republici Hrvatskoj osnovan je Tehnički potporni centar (TPC).

TPC djeluje kao organizacijska jedinica tijela državne uprave nadležnog za poslove nuklearne sigurnosti, priprema i provodi stručne i tehničke aktivnosti nacionalnog programa pripravnosti i djelovanja na području Republike Hrvatske u slučaju opasnosti od nuklearne nesreće.

TPC djeluje u sastavu od sedam članova - stručnjaka i njihovih zamjenika, koji su raspoređeni u tri stručne grupe: Grupa za praćenje stanja radioaktivnosti i meteorološke situacije u okolišu, Grupa za analizu opasnosti i procjenu potencijalnih posljedica i Grupa za pripremu stručnih podloga i prijedloga mjera zaštite.

Odluka o osnivanju TPC-a se primjenjuje od 1. siječnja 1999. godine i u tom razdoblju je napravljen Priručnik o radu TPC-a s organizacijskim i radnim postupcima, a provedeno je i nekoliko vježbi u svrhu provjere provođenja tih postupaka.

3.14.3. Tržište energenata

Hrvatsko energetska zakonodavstvo je u visokom stupnju usuglašeno s odgovarajućim zakonodavstvom Europske unije. U skladu s SSP i NNPEU tijekom iduće godine potrebno je izvršiti dodatnu analizu usklađenosti s najnovijim direktivama, te izraditi određene revizije paketa energetske zakona. Posebno se treba usmjeriti na usklađivanje, pripremu i donošenje "tehničkih propisa" iz područja energetike.

Potrebno je, također, utvrditi poželjnu dinamiku liberalizacije odnosno otvaranja tržišta električnom energijom i plinom te ju podesiti i zahtjevima koje predlaže EK unutar "Atenskog procesa" u cilju integriranja regionalnog tržišta energije u jedinstveno energetska tržište EU.

Potrebno je donijeti propise iz područja toplinarstva.

- Zakon o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom
- Opći uvjeti za opskrbu toplinskom energijom (kraj 2004.)
- Pravilnik o distribuciji i opskrbi toplinskom energijom (kraj 2004.)
- Tarifni sustav za usluge energetske djelatnosti proizvodnje distribucije i opskrbe toplinskom energijom (kraj 2004.)
- Tarifni sustav po grupama i stankama za gradove Zagreb, Osijek, Velika Gorica, Samobor, Zaprešić (kraj 2004.)

3.14.4. Nuklearna sigurnost

Do kraja 2004. godine potrebno je provesti pripreme za osnivanje i početak rada Državnog zavoda za nuklearnu sigurnost.

U roku od godinu dana nakon početka rada Državnog zavoda za nuklearnu sigurnost potrebno je donijeti propise temeljem Zakona o nuklearnoj sigurnosti. U tu svrhu tijekom 2004. godine radit će se na pripremi radnih nacrtu propisa kojima će se detaljno urediti pojedina specifična područja nuklearne sigurnosti.

Do kraja 2004. godine predviđa se provedba pilot projekta kontrole nuklearnog materijala na jednom graničnom prijelazu Republike Hrvatske u sklopu projekta tehničke suradnje Republike Hrvatske s Međunarodnom agencijom za atomsku energiju (IAEA CRO/0/006) u razdoblju 2003/2004. Cilj projekta je da se pribavi oprema i osposobi kadar za nadzor te da se odgovarajuća rješenja u budućnosti primijene i na ostalim graničnim prijelazima Republike Hrvatske. Za to će biti potrebna dodatna sredstva za osiguranje opreme i školovanje osoblja.

Istovremeno se do kraja 2004. godine predviđa i priprema podloga za EURDEP/ECURIE/RODOS sustave brze razmjene podataka u slučaju nuklearne nesreće. Sustavi EURDEP (European Radiological Data Exchange Platform), ECURIE (European Community Urgent Radiological Information Exchange) i RODOS (Real Time On Line Decision Support) su sustavi koje koriste europske zemlje pri brzom razmjeni podataka i procjeni radiološkog

stanja u slučaju nuklearne nesreće. Hrvatska kao članica Međunarodne agencije za atomsku energiju sudjeluje u sustavu EMERCON, što nije u suprotnosti s nastojanjem da se što prije osiguraju uvjeti za primjenu navedenih sustava.

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Pripremiti podloge za EURDEP/ECURIE/RODOS sustave brze razmjene podataka u slučaju nuklearne nesreće	12/2004	MGRIP
Izraditi pilot projekt kontrole nuklearnog materijala na granici Republike Hrvatske	12/2004	MGRIP
Zatražiti tehničku i savjetodavnu pomoć EU pri izobrazbi menadžmenta u energetske sektoru (čl. 101. st. 2.)	12/2004	MGRIP
Uspostaviti mehanizme suradnje i konzultacija u području obnovljive energije, štednje energije i povećanja energetske učinkovitosti (mjera 201, čl.101. st.2.)	trajna	MGRIP

3.15. INDUSTRIJSKA POLITIKA

3.15.1. Pravni okvir

Industrija je važan sektor gospodarstva koji u BDP-u ukupnog gospodarstva sudjeluje sa 20%, koji nije reguliran jedinstvenim zakonskim propisom. U Republici Hrvatskoj je na snazi niz zakona o postojećoj raznorodnoj industrijskoj proizvodnji koji se tek trebaju uskladiti sa *acquis communautaire*om EU .

3.15.2. Institucionalni okvir

Za provedbu ukupne industrijske politike i praćenje prerađivačkih industrijskih sektora (osim proizvodnje hrane, pića i duhanskih proizvoda) nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva. Međutim, neophodno je da provedbu industrijske politike prate i drugi državni resori poput npr. Ministarstva financija, Hrvatske banke za obnovu i razvoj, Agencije za poticanje ulaganja, Vladinog ureda za strategiju razvitka RH, koji će prema svojim nadležnostima pravovremeno reagirati donošenjem mjera u cilju realizacije zacrtane politike odnosno programa. To se prvenstveno odnosi na prilagodbu carinskog i poreznog sustava, povoljnog kreditiranja proizvodnje u funkciji konkurentnosti i poticanja izvoza.

3.15.3. Industrijski sektori

Industrijska proizvodnja je važan segment gospodarstva s obzirom da u strukturi BDP-a sudjeluje sa 20%, da upošljava 283 807 djelatnika, odnosno 26% ukupno uposlenih u gospodarstvu, te da ima 9 000 registriranih trgovačkih društava od kojih najveći dio čine mala poduzeća. Također je važno istaknuti da industrijski proizvodi čine 95% ukupnog izvoza.

Aktivnosti Vlade Republike Hrvatske u tom segmentu bile su usmjerene na poticanje neizravnih odnosno horizontalnih mjera industrijske politike, što znači na pružanje raznih pravnih i financijskih uputa i informacijskih usluga. Te mjere imaju za cilj prezentaciju uvjeta poslovanja kako bi se što više potakla poduzetnička inicijativa. U funkciji toga su i sajamske promocije na međunarodnom tržištu kao i uspostava mreže trgovačkih predstavništva. Mjere aktualne gospodarske i industrijske politike koje provodi Vlada Republike Hrvatske prioritetno su usmjerene na ukupno povećanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva i industrije pa su zato one primarno horizontalne prirode i orijentirane na stvaranje uvjeta poslovanja i poslovnog okruženja koje će u Republici Hrvatskoj biti jednako ili barem približno jednako standardima koji vrijede u EU ili najrazvijenijim zemljama kandidatima za članstvo u EU.

U okviru tih mjera za sada nisu predviđeni mehanizmi za poticanje razvoja određenih specifičnih segmenata prerađivačke industrije koji su ključni za daljnji razvoj kao što su to npr. drvna industrija, industrija autodijelova i metalna industrija, a u kojima je neophodno provesti restrukturiranje kako bi njihova proizvodnja udovoljavala kriterijima svjetskog tržišta. Pored toga ne smije izostati ni trajna stimulacija koja će poticati rad na inovacijama i novim tehnološkim rješenjima.

Izuzetak čine mjere koje stimuliraju brodogradnju, budući da je taj segment od posebnog interesa za nacionalno gospodarstvo s multiplikativnim efektima na ukupno gospodarstvo. Brodogradnja je izvozno orijentirana i trebala bi riješiti probleme u proizvodnji željeza i čelika, kao dijela procesa privatizacije i restrukturiranja ovog sektora prerađivačke industrije.

U okviru PIAK programa izgradnje administrativnih kapaciteta, u tijeku je priprema provedbe projekta tehničke pomoći za restrukturiranje industrije čelika u suradnji s europskim stručnjacima. Program restrukturiranja potrebno je izraditi u skladu s odredbama Privremenog sporazuma (Protokol 2), prema kojem treba voditi računa o održivosti tvrtke, iznosu i intenzitetu potpora koje treba postupno smanjivati te o racionalizaciji i smanjenju proizvodnih kapaciteta.

Sadašnja domaća potrošnja čelika daleko je veća od mogućnosti instaliranih proizvodnih kapaciteta.

Plan restrukturiranja bit će pripremljen do ožujka 2004., kao što je i definirano u IA/SAA.

U sklopu programa - CARDS 2002 Tehnička pomoć za restrukturiranje sektora čelika u Hrvatskoj – pripremit će se Plan restrukturiranja i Nacionalna strategija razvoja sektora čelika. Jedna od dvije postojeće željezare, Željezara Sisak, je privatizirana i upošljava 1.700 djelatnika, dok je druga, Jadranska željezara, u postupku privatizacije i upošljava 400 djelatnika. Tarife točno prate protokol 2 od IA.

I u budućnosti će također naglasak biti na mjerama horizontalne politike, ali i na sektorski usmjerenim mjerama prema pojedinim specifičnim proizvodnjama, prvenstveno kroz pomoć i potpore za inovacije, istraživačko-razvojne aktivnosti, poticanje stvaranja klastera, industrijskih i poslovnih poduzetničkih zona, tehnoloških parkova, itd, a u iznimnim slučajevima i pružanju pomoći pri restrukturiranju ili "izlasku s tržišta" nekih tradicionalnih industrija.

U svakom slučaju, s obzirom na to da je na snazi Zakon o državnim potporama, sve financijske potpore namjenjene gospodarstvu kao i industriji bit će usklađene s pravilima i kriterijima koja vrijede u EU.

Dugoročni razvoj hrvatskog gospodarstva trebao bi se temeljiti na promjeni strukture BDP-a kao i na promjeni industrijske strukture usklađivanjem proporcija velikih, srednjih i malih poduzeća, posebno vodeći računa o kvaliteti, budući je kvaliteta proizvoda i usluga u današnjem konkurentskom okruženju, nužan uvjet opstanka.

Pored toga neophodan je ulazak u svijet novih tehnologija i sofisticiranih usluga kao i usvajanje modernih metoda upravljanja. Uz takvu orijentaciju ne smiju se zaboraviti interesi radnika, dioničara, kupaca, ali i društvene zajednice u cjelini.

Primjena međunarodnih i prvenstveno EU propisa u području unapređenja kvalitete proizvoda i usluga, neminovna je u cilju povećanja konkurentnosti gospodarstva.

U RH na području promicanja kvalitete aktivno djeluju Hrvatsko društvo za kvalitetu (HDK) koje je punopravni član Europske organizacije za kvalitetu i Hrvatska gospodarska komora koja je pokrenula Projekt vizualnog označavanja hrvatskih proizvoda - "Hrvatska kvaliteta" ("Croatian Quality") i "Izvorno hrvatsko" ("Croatian Creation").

Prema podacima Hrvatskog društva za kvalitetu certificirano je 473 tvrtki prema normi ISO 9001:2000

Strategija razvitka u 21. stoljeću polazi od općih ciljeva relevantnih za stvaranje uvjeta za održivi industrijski razvoj. To su: (i) ekonomski opravdana proizvodnja koja je orijentirana na rast, i osigurava uvjete budućim generacijama; (ii) poboljšana zaposlenost uz uvažavanje ostalih socijalnih aspekata kao što su socijalna sigurnost, pravednost, zdravlje na radnom mjestu i odnosi na tržištu rada, i (iii) smanjenje zagađenja, otpada, zdravstvenih rizika koji proizlaze iz zagađenosti okoliša, uz učinkovito korištenje prirodnih resursa i zaštitu prirodnog kapitala i njegove proizvodnosti.

Postojeći strateški dokumenti, provedba međunarodnih obveza i preporuka (posebno Johannesburg Summit commitments), nameću potrebu i obvezu da se u mjere razvojne industrijske politike ugrade mjere za poticanje ekološki prihvatljive proizvodnje (more environmentally friendly), što se posebno odnosi na moguću proizvodnju organsko uzgojene hrane s obzirom na sačuvane i nezagađene zemljišne i vodene resurse.

Turizam

Turistički razvoj će se temeljiti na očuvanju iznimno raznolikog prirodnog i kulturnog bogatstva; na principima održivog razvoja u planiranju kvalitetne turističke ponude; na adekvatnom tržišnom pozicioniranju i promociji, te zajedničkom djelovanju svih pojedinaca i stručnih institucija koje direktno i indirektno sudjeluju u turizmu.

Turistička politika polaziti će od usvojene Strategije razvoja turizma do 2010. godine kako bi se osigurao dugoročni rast pozitivnih efekata od turizma koji će na taj način ojačati svoju poziciju značajnog čimbenika gospodarskog rasta i generatora novih radnih mjesta.

S ciljem poboljšanja raznovrsnosti i kvalitete ukupne turističke ponude, jačanja konkurentne sposobnosti hrvatskog turizma, te poboljšanja njegovog položaja na međunarodnom turističkom tržištu u 2004. godini nastavit će se slijedeće aktivnosti:

- subvencioniranje organiziranog stranog i domaćeg turističkog prometa s ciljem približavanja predratnim rezultatima ostvarenog fizičkog prometa
- investicije u obnovu, uređenje i rekonstrukciju postojećih hotela i drugih smještajnih objekata prema visokim međunarodnim standardima
- poticanje izgradnje novih malih hotela i drugih smještajnih objekata s najmanje 3* uz sustav potpora Ministarstva turizma (povrat dijela doprinosa, subvencije na kredite) kako bi se ublažio nedostatak kvalitetnih objekata kojih je unatoč izuzetno visokom rastu potražnje još uvijek oko 20% manje nego 1990. godine
- nastavak procesa privatizacije s ciljem privlačenja stranog kapitala i kroz to poboljšanje kvalitete smještajne i dr. turističke infrastrukture, know-howa i dr.
- aktivnosti na razvoju programa golfa i wellness ponude
- razvoj ostalih selektivnih oblika turizma (seoski, nautički, zdravstvene, zimsko-planinski, kulturni i dr.)
- aktivnosti na zaštiti i racionalnoj upotrebi prostora kao jednog od najvrijednijih resursa za razvoj turizma
- noveliranje zakonodavstva kojim se regulira obavljanje ugostiteljske i turističke djelatnosti, te sustava turističkih zajednica.
- poboljšanje komunalne infrastrukture u turističkim područjima (vodoopskrba, kanalizacija i dr.)
- poboljšanje cestovne i dr. prometne infrastrukture
- uključivanje cijelog hrvatskog prostora u razvoj turizma

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Pratiti mjere koje EU primjenjuje na izvoz proizvoda podrijetlom iz EU u RH te izvoz proizvoda podrijetlom iz RH u EU (čl. 17. st. 1, čl. 19 i čl. 20.)	Trajno	MGRIP
Provesti analizu općeg gospodarskog stanja i stanja predmetnog sektora gospodarstva industrijskih proizvoda, a radi mogućeg bržeg snižavanja carina RH u trgovini s EU u odnosu na dinamiku predviđenu člankom 18. SSP-a (čl. 21.)	Trajno	MGRIP
Izraditi analizu stanja u industriji čelika radi otklanjanja strukturnih slabosti i povećanja konkurentnosti na svjetskoj razini (Protokol 2. čl. 5. st. 1.)	03/2004	MGRIP

3.16. MALO I SREDNJE PODUZETNIŠTVO

3.16.1. Pravni okvir

Vlada Republike Hrvatske u svojim se programskim smjernicama opredijelila za sustavno unapređenje gospodarstva. U usvojenim dokumentima velika pažnja posvećena je malom gospodarstvu, koje je u strukturnim promjenama velikih sustava i prilagodbom tržištu održalo razvoj i dokazalo sposobnost za uklapanja u svjetska tržišna kretanja.

Poseban značaj malog gospodarstva potvrđen je donošenjem Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva u ožujku 2002. godine (NN 29/02). Ovim se Zakonom uređuju osnove za primjenu poticajnih mjera gospodarske politike usmjerenih razvoju, restrukturiranju i tržišnom prilagođavanju malog gospodarstva, te osnivanje Hrvatske agencije za malo gospodarstvo (HAMAG).

Programom razvoja malog gospodarstva 2003 - 2006, usvojenim na sjednici Vlade RH u svibnju 2003. godine, nastavlja se provedba poticajnih mjera i stvaranje povoljnog okruženja za stvaranje i razvoj malih i srednjih gospodarskih subjekata u Hrvatskoj. Poticajne mjere osmišljene su korištenjem rezultata i iskustava stečenih u dosadašnjoj provedbi Programa razvoja malog gospodarstva za razdoblje 2001-2004., te su njegov logičan nastavak.

Program razvoja malog gospodarstva predviđa poticajne mjere i aktivnosti radi ostvarenja ciljeva razvoja malog gospodarstva, a odnose se na:

1. kreditiranje subjekata malog gospodarstva pod povoljnim uvjetima i subvencioniranje kamata po preuzetim kreditima, te kreditiranje za početak poslovanja,
2. davanje jamstava za kredite,
3. osnivanje fondova rizičnog kapitala,
4. davanje u zakup nekretnina i drugih infrastrukturnih objekata u vlasništvu Republike Hrvatske, pod pogodovnim uvjetima uključivo i bez naknade, te prodaja nekretnina i drugih infrastrukturnih objekata u vlasništvu Republike Hrvatske pod pogodovnim uvjetima,
5. pružanje stručne i savjetodavne pomoći za subjekte malog gospodarstva,
6. pojednostavljenje postupka za osnivanje, poslovanje i razvoj subjekata malog gospodarstva i njihovih udruga,
7. davanje potpora za povećanje zapošljavanja,
8. davanje potpora za sudjelovanje na međunarodnim sajmovima i specijaliziranim izložbama u zemlji i inozemstvu,

9. organiziranje centara za poduzetništvo, poduzetničkih inkubatora i zona malog gospodarstva, te drugih pravnih osoba za poticanje malog gospodarstva,
10. uspostavljanje informacijskog sustava za malo gospodarstvo,
11. promicanje poduzetništva i poticanje razvoja ženskog poduzetništva i poduzetništva mladih,
12. davanje potpora za istraživanje, razvoj i primjenu inovacija te uvođenje suvremenih tehnologija,
13. stvaranje uvjeta za povezivanje subjekata malog gospodarstva radi nastupa na tržištu i
14. druge aktivnosti vezane za ostvarivanje ciljeva razvoja malog gospodarstva.

Program razvoja malog gospodarstva 2003 - 2006 predviđa više poticajnih mjera. To obuhvaća: institucijsku potporu (poduzetnički centri, inkubatori i zone); tehnološki razvoj i inovacije; povezivanje poduzetnika; izobrazbu u poduzetništvu; financiranje (kreditiranje) u poduzetništvu; investicijske fondove; jamstva za malo gospodarstvo; poduzetničko korištenje nekretnina u vlasništvu RH te programe međunarodne suradnje za malo gospodarstvo.

Ostali zakonski i podzakonski akti jesu:

Zakoni i pravilnici iz obrta:

- Zakon o obrtu (NN 77/93),
- Zakon o izmjenama i dopunama zakona o obrtu (NN 90/96),
- Zakon o izmjenama i dopunama zakona o obrtu - ispravak (NN 64/2001, 71/2001),
- Zakon o obrtu - pročišćeni tekst (NN 49/2003),
- Pravilnik o obliku i načinu vođenja obrtnog registra (NN 86/2001),
- Pravilnik o obliku i sadržaju obrtnice i povlastice za obavljanje obrta (NN 86/2001),
- Rješenje o utvrđivanju cijene obrtnice (NN 86/2001),
- Pravilnik o vezanim povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastice (NN 87/2001).

Zakoni i pravilnici zadrugarstva:

- Zakon o zadrugama (NN 36/95),
- Zakon o izmjenama i dopunama zakona o zadrugama (NN 12/02),
- Pravilnik o imeniku zadrugara (NN 85/02),
- Zakon o izmjenama zakona o zadrugama (NN 67/2001),
- Zakon o štedno-kreditnim zadrugama (NN 47/98),
- Zakon o izmjenama zakona o štedno-kreditnim zadrugama (NN 67/2001).

Zakoni i pravilnici malog gospodarstva:

- Zakon o poticanju malog gospodarstva (NN 29/2003).

Malo i srednje poduzetništvo čine različiti subjekti malog gospodarstva koji su statusno regulirani različitim zakonima. Najvažniji su Zakon o obrtu, Zakon o zadrugama i Zakon o trgovačkim društvima, a drugi su oblici poslovanja, koji su sastavni dio malog gospodarstva, slobodna zanimanja (npr. oni iz područja zdravstva, obrazovanja ili odvjetništva), utvrđeni posebnim zakonskim i podzakonskim propisima.

Novousvojenim Zakonom o poticanju razvoja malog gospodarstva prihvaćena je definicija malog gospodarstva koja je usklađena s preporukama i definicijom Europske unije, te su također utvrđeni ciljevi i mjere za razvoj malog gospodarstva.

Osim statusnih propisa i posebnog zakona, na poslovanje malog gospodarstva značajno utječu i brojni drugi propisi od kojih je potrebno istaknuti porezne propise, propise o radnom zakonodavstvu te zakone o specifičnim poticajnim mjerama vezanim za malo gospodarstvo (ulaganja, posebnu državnu skrb i dr.).

3.16.2. Institucionalni okvir

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva centralna je institucija u Republici Hrvatskoj zadužena za provedbu programa Vlade RH u području malog gospodarstva. U svojem djelovanju Ministarstvo je oslonjeno na Hrvatsku agenciju za malo gospodarstvo i upućeno na suradnju s pojedinim ministarstvima i drugim tijelima, ovisno o njihovim ovlastima i područjima malog gospodarstva za koja su sektorski zadužena.

Hrvatska agencija za malo gospodarstvo (HAMAG), uz Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, glavni je nositelj provedbe Programa razvoja malog gospodarstva. Njezina je uloga da, kao stručno tijelo, usklađuje provedbu poticajnih mjera, neposredno ih provodi, ako je za to zadužena, te prati, analizira i izvještava o postignutim rezultatima, na temelju ostvarene suradnje sa svim ostalim tijelima i institucijama koje su uključene u poticanje razvoja malog gospodarstva. Zadaci su Agencije – u provedbi financijskih poticajnih mjera, posebno davanja garancija – davanje stručne pomoći poduzetništvu i ostali poticaji malom gospodarstvu.

Ostale institucije koje čine institucionalni okvir za razvoj malog gospodarstva jesu:

Hrvatski fond za privatizaciju (provodi pretvorbu poduzeća i privatizaciju imovine pravnih osoba u svom portfelju te upravlja tom imovinom)

Fond za regionalni razvoj (djelatnost Fonda je poticanje ujednačenog regionalnog razvoja Republike Hrvatske, što se ostvaruje provođenjem posebnih poticajnih programa za slabo naseljena područja, područja od posebne državne skrbi, otoka, brdsko-planinskih područja, graničnih i pograničnih područja te slabije razvijenih područja – kroz razvoj gospodarstva i infrastrukture)

Fond za razvoj i zapošljavanje (provodi više različitih programa i djelatnosti kojima je svrha potaknuti razvoj gospodarstva, investicija i tehnologija, a posebno razvoj malog gospodarstva, otvaranje poslovnih i razvojnih centara, slobodnih i industrijskih zona te ostale infrastrukture, kao i stvaranje uvjeta za korištenje nekretnina u vlasništvu države u funkciji razvojnih programa)

Hrvatski zavod za zapošljavanje (uloga Hrvatskog zavoda za zapošljavanje je posredovanje pri zapošljavanju, profesionalno usmjeravanje, materijalno osiguranje za vrijeme nezaposlenosti i provedba aktivne politike zapošljavanja i izobrazbe)

Hrvatska obrtnička komora (institucionalni zastupnik obrtnika koji provodi programe stručne pomoći obrtnicima)

Hrvatska gospodarska komora (u sklopu svojih aktivnosti provodi programe povezivanja poduzetnika, informiranja i stručne pomoći te se pojavljuje kao nositelj i suradnik provedbe tih mjera)

Hrvatski savez zadruga (institucija s ciljem unapređenja rada zadruga i zadružnih saveza – kroz uspostavljanje sustava razvoja zadrugarstva i usklađivanja aktivnosti i poticajnih mjera usmjerenih za zadrugarstvo)

Hrvatska banka za obnovu i razvoj (HBOR) (u provedbi je uključena u kreditne programe za hrvatsko gospodarstvo i posebno radi na poticanju malog gospodarstva, uvažavajući njegovu važnost u ukupnom razvoju gospodarstva i povezanosti s velikim gospodarskim sustavima).

3.16.3. Sadržaj sektora

Srednjoročni ciljevi

U narednim godinama glavni pravci razvoja malog gospodarstva bit će usmjereni prema povećanju konkurentnosti i dinamičnosti hrvatskog gospodarstva zasnovanog na znanju i načelima međusobne suradnje i poticanja svih interesnih grupa. Prilikom ispunjavanja zacrtanih kriterija uvažavat će se smjernice iz Lisabonskih kriterija.

Srednjoročni strateški ciljevi razvoja malog gospodarstva definirani prema Programu razvoja malog gospodarstva su:

- Povećanje udjela malog gospodarstva u ukupnom BDP
- Povećanje broja poslovnih subjekata i radnih mjesta u malom gospodarstvu
- Povećanje udjela proizvodnih i turističkih subjekata u strukturi djelatnosti malog gospodarstva
- Povećanje financijske stabilnosti i dostupnosti kapitala
- Poticanje ekološki utemeljenog tehnološkog razvoja
- Institucionalni razvoj poduzetničke infrastrukture

- Poduzetnička edukacija
- Povezivanje srednjih i malih poduzeća međusobno i s velikim gospodarskim subjektima
- Povećane institucionalnih kapaciteta lokalne uprave za implementaciju razvojnih projekata iz područja malog gospodarstva
- Nastavak aktivne regionalne suradnje na području srednjeg i malog poduzetništva

Plan za 2004. godinu

Potpisivanje Povelje o malom gospodarstvu sa Europskom unijom.

Svrha potpisivanja Povelje o malom gospodarstvu je preuzimanje obaveze primjene načela Europske unije za stvaranje povoljnog okruženja za razvoj malog poduzetništva.

Zemlje potpisnice Povelje obvezuju se, prema njenih deset točaka, na obrazovanje i obuku u područjima poduzetništva, osiguranje jeftinijeg i bržeg osnivanja poduzeća, te kvalitetnije zakonodavstvo itd.

Provedba zaključaka Analize usklađenosti strateških dokumenata o malom gospodarstvu s Europskom poveljom o malom gospodarstvu

Jedna od mjera utvrđenih Planom provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Europske unije je ispitivanje usklađenosti strateških dokumenata iz područja malog gospodarstva s Europskom poveljom za malo gospodarstvo.

Analizom je utvrđeno da je strateški dokument (Program razvoja malog gospodarstva 2003-2006) najvećim dijelom usklađen s područjima razvoja malog gospodarstva definiranim u Povelji (edukacija i trening za poduzetnike, smanjivanje ulaznih barijera u poduzetništvo, pojednostavljivanje zakonodavstva, dostupnost poduzetničkih vještina, poboljšanje "on-line" pristupa, omogućavanje kvalitetnog pristupa financijama, jačanje tehnoloških kapaciteta, usvajanje uspješnih e-business modela, učinkovito zastupanje poduzetničkih interesa na nacionalnoj i EU razini).

Ministarstvo za gospodarstva, rada i poduzetništva provodi programe koji imaju za cilj povećanje sposobnosti segmenta malog gospodarstva da izdrži pritisak konkurencije kojeg će uzrokovati slobodna trgovina i integracija s tržištem Europske unije, kao što su programi poticanja razvoja i inovacija (kroz unaprjeđivanje sustava kvalitete, poticanje inovacija i uvođenje novih tehnologija), poticanje izvoza, poticanja razvoja poduzetničke infrastrukture (s naglaskom na izgradnju poduzetničkih zona)

Područja koja je potrebno dodatno uskladiti s Poveljom su:

Uvođenje nastavnih programa s tematikom poduzetništva u osnovno i srednjoškolsko obrazovanje kako bi se poduzetnička kultura stjecala od najranije dobi, te razvoj specijaliziranih školskih programa za srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje iz područja poduzetništva.

Poboljšanje on-line pristupa poduzetničkim informacijama i komunikacije sa sektorom malog gospodarstva, s ciljem postizanja brzog i efikasnog načina distribucije informacija vezanih za poduzetništvo s državne na poduzetničku razinu i povećanje razine međusobne komunikacije među interesnim grupama u poduzetništvu. Ovo uključuje, pored on-line dobivanja savjeta , što je već sada omogućeno, i ispunjavanje zahtjeva i prijava , te ostale vrste elektronskog poslovanja.

Sustavna analiza učinaka uvođenja novog zakonodavstva na malo gospodarstvo, s ciljem stvaranja poduzetnicima razumljivog, brzog i efikasnog pravnog okvira za malo gospodarstvo.

Turizam

Razvoj malog poduzetništva, zapošljavanje i izgradnja malih obiteljskih hotela, pansiona jedna je od strateških odrednica budućeg povećanja kvalitetnih smještajnih kapaciteta. Hrvatska u budućnosti nema namjeru u većoj mjeri graditi velike hotelske sisteme već svoju ponudu razvijati na temelju selektivnih oblika turističke ponude revitaliziranjem i uključivanjem u funkciju turizma kulturne, tradicijske i prirodne baštine. Ovakav pristup i mjere gospodarske politike Vlade Republike Hrvatske konkretizirani su kroz dva programa poticanja malo i srednjeg poduzetništva i to: «Program razvoja turizma u malom gospodarstvu» i Program «Poticaj za uspjeh».

U daljnjem tijeku razradom Programa poticanja malog poduzetništva potrebno je dati podršku poduzetnicima u sustavu njihova organiziranja na razini destinacije i regije, edukacije, te daljnjih pojednostavljanja procedura za realizaciju poduzetničkih projekata kao i većeg uključivanja lokane uprave i samouprave u cjelokupni Program.

3.17. ZNANOST I ISTRAŽIVANJE

3.17.1. Pravni okvir

Pravni okvir za područje znanosti je Strategija razvitka RH «Hrvatska u 21. stoljeću» - Znanost (NN 108/03), te Zakon o znanosti i visokom obrazovanju (NN 123/03) koji je stupio na snagu 15. kolovoza 2003. godine.

Prijelaznim i završnim odredbama novog Zakona predviđeno je usklađivanje osnivačkih akata znanstvenoistraživačkih organizacija i drugih općih akata u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu zakona. Ministar znanosti i tehnologije obavezan je donijeti podzakonske propise i ustrojiti potrebne upisnike najkasnije u roku od 3 mjeseca od stupanja na snagu zakona, osim ako te propise ne donosi na prijedlog nekog drugog tijela. Dosadašnji zakoni i podzakonski propisi koji reguliraju oblast znanosti i visokog obrazovanja prestaju važiti danom stupanja na snagu zakona i podzakonskih propisa, osim odredbi zakona za koje je određena odgođena primjena.

U svezi s produženom primjenom zakona iz oblasti znanosti i istraživanja, u dijelu kako je to određeno novim Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, moguća je primjena pojedinih odredaba Zakona o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti (NN 96/93, 34/94, 43/96, 59/96-pročišćeni tekst), kao i podzakonskih propisa donijetih temeljem spomenutog Zakona i to: Pravilnik o upisniku znanstvenoistraživačkih pravnih osoba Ministarstva znanosti i tehnologije (NN 44/95), Pravilnik o vođenju popisa znanstvenika i istraživača Ministarstva znanosti i tehnologije (NN 93/95, 1/96), Pravilnik o utvrđivanju znanstvenih područja (NN 29/97, 135/97, 8/00, 30/00), Minimalni uvjeti za izbor u znanstvena zvanja (NN 38/97), Pravilnik o ustroju i načinu rada matičnih povjerenstava (NN 38/97, 19/99, 63/00, 18/01), Pravilnik o mjerilima i načinu korištenja prihoda javnih visokih učilišta i javnih znanstvenoistraživačkih instituta ostvarenih na tržištu od obavljanja svoje djelatnosti (NN 103/95), Pravilnik o osnovama financiranja znanstvenoistraživačkih instituta (NN 38/97, 28/99), Pravilnik o mjerilima i uvjetima za sklapanje ugovora o radu sa znanstvenim novacima radi specijalističkog usavršavanja (NN 79/97).

Ostali zakonski i podzakonski akti jesu: Zakon o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti (NN 34/91, 43/96, 159/02), Zakon o hrvatskim državnim nagradama za znanost (NN 109/95, 104/97, 142/98), Odluka o dodjeli državnih nagrada za znanost (NN 75/02), Pravilnik o postupku podjele državnih nagrada za znanost (NN 38/97, 99/97), Zakon o Nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske (NN 117/00), Strategija "Informacijska i komunikacijska tehnologija Hrvatske u 21. stoljeću" (NN 109/02), Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva znanosti i tehnologije (NN 70/01), Pravilnik o uvjetima glede posebnih mjera zaštite na radu s otrovima u pravnim osobama koje rabe otrove u znanstvenoistraživačke svrhe (NN 148/99), Pravilnik o uvjetima za ovlašćivanje znanstvenih mjeriteljskih laboratorija (NN 47/98), Odluka o osnivanju Međuresornog kontrolnog tijela za realizaciju programa HITRA (NN 108/01), Pravilnik posebnog dijela državnog

stručnog ispita za službenike Ministarstva znanosti i tehnologije (NN 49/02), Kolektivni ugovor za znanost i visoko obrazovanje (NN 101/02), Zakon o geološkim istraživanjima (NN 34/86), Pravilnik o uvjetima i načinu polaganja stručnog ispita i ispitnom programu za samostalno obavljanje geoloških istraživanja (NN 14/88, 82/95).

Pravni okvir za područje tehnologijske i inovacijske politike u nadležnosti MZOŠ su slijedeći zakoni i odluke Vlade RH: Program hrvatskog inovacijskog tehnologijskog razvitka (HITRA), Smjernice za provedbu programa HITRA - uključivanje domaćeg znanstvenoistraživačkog potencijala kojeg je usvojila Vlada RH 5.4.2001., zatim Uredba o postupku provedbe Programa – Razvoj na znanju utemeljenih poduzeća (NN 33/01) te osnivanje Međuresornog kontrolnog tijela za provedbu Programa hrvatskog inovacijskog tehnologijskog razvitka (HITRA) (NN 108/01).

Na temelju Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju tijekom 2004. godine biti će doneseni: Pravilnik o vrednovanju znanstvenih projekata, kolaborativnih znanstvenih programa i znanstvenih organizacija (donosi ministar na prijedlog Nacionalnog vijeća za znanost, rok: 2 mjeseca nakon što vijeće da prijedlog), Pravilnik o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama, te interdisciplinarnim znanstvenim i umjetničkim područjima (donosi Nacionalno vijeće za znanost 60 dana od imenovanja), Poslovnik o radu Nacionalnog vijeća za znanost, Poslovnik o zajedničkom radu Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, Pravilnik o vrednovanju javnih znanstvenih instituta (donosi ministar na prijedlog Nacionalnog vijeća za znanost, rok: 2 mjeseca nakon što vijeće da prijedlog), Pravilnik o sastavu područnih vijeća i matičnih odbora (donosi Nacionalno vijeće za znanost), Pravilnik o Upisniku znanstvenih organizacija (donosi ministar tri mjeseca od stupanja na snagu Zakona), Pravilnik o Upisniku znanstvenika (donosi ministar tri mjeseca od stupanja na snagu Zakona), Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja (donosi Nacionalno vijeće za znanost 60 dana od imenovanja) Pravilnik za prijavljivanje i vrednovanje suradničkih radnih mjesta znanstvenih novaka, Pravilnik o nabavci znanstvene opreme, te Etički kodeks (donosi ga Odbor za etiku).

3.17.2. Institucionalni okvir

Prema Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju znanstvenu djelatnost obavljaju znanstvene organizacije: sveučilišta i njihove sastavnice, javni znanstveni instituti, znanstveni instituti, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, druge pravne osobe upisane u Upisnik znanstvenih organizacije. Ostali subjekti su: Nacionalno vijeće za znanost, Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje, Ministarstvo znanosti i tehnologije, CARNet, Nacionalna zaklada za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj itd.

Osim nacionalnih vijeća, zakonom se osnivaju: Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja (čl. 14.), Agencija za znanost i visoko obrazovanje (čl. 15), područna znanstvena i umjetnička vijeća i matični odbori (čl. 19.).

Znanost i istraživanje u nadležnosti su Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Sukladno novom Zakonu o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija (NN 199/03) MZOŠ obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na: razvitak znanstvenoistraživačke djelatnosti i znanstveno-tehničkih informacija i komunikacija, osnivanje i razvitak znanstvenoistraživačkih i drugih pravnih osoba, razvitak znanosti i primjenu znanstvenih dostignuća, usklađivanje financiranja programa neprestane istraživačke djelatnosti i ugovornih projekata te znanstvenih projekata od posebnog interesa; planiranje, usklađivanje i provođenje razvitka informatičke djelatnosti i njezino povezivanje u cjeloviti informacijski sustav u Republici Hrvatskoj, te planiranje i usklađivanje tehnološkog razvitka u Republici Hrvatskoj. U svezi s međunarodnom suradnjom na području znanosti, istraživanja, visokog obrazovanja i tehnologije MZOŠ obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na: praćenje, evidentiranje i ostvarivanje znanstvene, tehničke i tehnološke suradnje sa stranim zemljama i međunarodnim organizacijama u skladu s međunarodnim ugovorima; upućivanje naših stručnjaka u inozemstvo i uključivanje stranih stručnjaka u Republici Hrvatskoj; evidenciju i suradnju s našim stručnjacima u svijetu; obavljanje poslova u svezi sa stipendiranjem; specijalizacijom i praktičnom izobrazbom domaćih i stranih stručnjaka na osnovi međunarodnih, državnih, poslovnih i drugih sporazuma. Ministarstvo priprema nacрте zakona i drugih propisa iz područja znanosti, istraživanja, tehnologije i visokog obrazovanja koje Vlada RH predlaže Hrvatskom saboru i upravlja proračunskim sredstvima za navedena područja.

MZOŠ također, obavlja i upravne i druge poslove koji se odnose na osiguravanje financijskih i materijalnih uvjeta za rad i stručno obrazovanje i usavršavanje nastavnika na visokim učilištima, smještaj, prehranu i druga pitanja životnog i radnog studentskog standarda, te druge poslove koji su mu stavljeni u nadležnost.

Savjetodavno tijelo za pitanje znanosti je Nacionalno vijeće za znanost koje imenuje Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. Ministar znanosti, obrazovanja i športa imenuje kao savjetodavna tijela Znanstveno vijeće Ministarstva, prosudbene skupine za znanstvenoistraživačke projekte (provode ocjenjivanje prijedloga projekata, godišnjih i završnih izvješća), Povjerenstvo za znanstvene skupove i znanstvene udruge, Povjerenstvo za izdavačku djelatnost i Povjerenstvo za nabavku opreme. Nacionalno vijeće za znanost imenuje znanstvena područna vijeća (za prirodne, tehničke, biomedicinske, biotehničke, društvene i humanističke znanosti). Hrvatski sabor imenuje Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu u čijoj je nadležnosti davanje mišljenja o prijedlozima zakonskih propisa iz djelokruga Ministarstva znanosti i tehnologije.

Institucionalni okvir tehnološkog razvitka uključuje slijedeće ustanove utvrđene programom HITRA:

- Institut za tehnološku politiku i razvoj (ITP)
- razvojnoistraživačke centre
- tehnološke inovacijske centre
- Poslovno inovacijski centar Hrvatske (BICRO).

Institut za tehnološki politiku i razvoj (ITP) stožerna je infrastrukturna institucija u području tehnološkog razvitka i kreiranja specijaliziranih programa potpore. Njegova je misija promicanje razumijevanja u odnosima između znanstvene, tehnološke i industrijske zajednice kao i značaja uloge inovacija u globalnom gospodarstvu i Nacionalnom inovacijskom sustavu.

Razvojnoistraživački centri su istraživačke jedinice pri sveučilišnim i veleučilišnim centrima sa zadatkom istraživanja i rješavanja posebne, specifične regionalne i lokalne tehnološke problematike. Postoje dva razvojno-istraživačka centra:

- Razvojno istraživački centar za marikulturu, Dubrovnik
- Centar za proizvodne postupke, Zagreb

Tehnološki inovacijski centri su osnovne infrastrukturne institucije koje osnivaju u načelu akademske ustanove, a podupiru ih lokalni državni i gospodarski subjekti. Njihova je zadaća materijaliziranje ideja, inovacija i rezultata javno, odnosno privatno financiranih znanstveno-istraživačkih projekata. U organizacijskom smislu tehnološki inovacijski centri su inkubatori malih i srednjih poduzeća utemeljenih na znanju, a ne klasičnih poduzetničkih poduzeća.

Postoje četiri tehnološka inovacijska centra:

1. Centar za transfer tehnologije (CTT), Zagreb, osnovan 1996.
2. Tehnološki centar Split (TCS), osnovan 1996.
3. Tehnološko inovacijski centar Rijeka, osnovan 1997.
4. Tehnološki razvojni centar Osijek, osnovan 2003.

Poslovno inovacijski centar Hrvatske – BICRO osnovan je 1998. kao tvrtka u potpunom vlasništvu države s ulogom krovne ustanove u stvaranju ukupne tehnološke infrastrukture. Nakon pokretanja programa HITRA, BICRO-u je povjerena provedba i koordinacija dijela HITRA programa - Programa potpore na znanju utemeljenih poduzeća (RAZUM) u suradnji s tehnološkim centrima. S obzirom na unapređivanje i razvitak sustava BICRO je u fazi restrukturiranja u instituciju koja investira u poduzeća utemeljena na tehnologiji (uvođenje i razvoj novih tehnologija), tehnološku sposobnost poduzeća (produktivnost/kvaliteta), te rizičan kapital nakon ispunjavanja pravnih zahtjeva.

Savjetodavno tijelo za provedbu drugog dijela HITRA programa - tehnoloških razvojnih projekata (TEST) – je Područno tehnološko vijeće (PTV) koje je MZT osnovalo 2001. godine u svrhu ocjenjivanja prijedloga projekata, te periodičnih godišnjih i završnih izvješća. PTV je u nadležnosti MZT ali je, u okviru svojeg djelovanja, potpuno neovisno, slično kao i ostala područna vijeća za znanstvenoistraživačku djelatnost. Vijeće također vrši nadzor nad provedbom projekata putem izvješća i posjeta istraživačkim grupama. Predviđena je bliska suradnja na aktivnostima Instituta za tehnološki politiku i razvoj (ITP) i Područnog tehnološkog vijeća.

Kontrolni mehanizmi inovacijske i tehnologijske politike su Međuresorno kontrolno tijelo i Etičko povjerenstvo. Međuresorno kontrolno tijelo je osnovano 6.12.2001. radi nadzora nad ukupnim radom tehnologijske infrastrukturne mreže, raspodjele i trošenja dodijeljenih sredstava (NN108/01). Posebno se nadzire korištenje proračunskih sredstava dodijeljenih za Program razvoja na znanju utemeljenih poduzeća i tehnologijske projekte. Aktivnosti međuresornog kontrolnog tijela koordinira MZT, a članovi su predstavnici slijedećih ministarstava: MZT, Ministarstva gospodarstva, Ministarstva za obrt, malo i srednje poduzetništvo, Ministarstva turizma, Ministarstva poljoprivrede i šumarstva, Ministarstva za zaštitu okoliša i prostorno uređenje, te Ministarstva kulture i športa.

Planira se osnivanje Etičkog povjerenstva pri MZT radi brige o usklađivanju tehnologijskih istraživanja i poduzetničkih aktivnosti vezanih za razvitak i komercijalnu primjenu novih tehnologija i općeprihvaćena moralna načela.

Također, u tijeku je formiranje Jedinice za zaštitu intelektualnog vlasništva u području tržišnog ostvarenja rezultata istraživanja i inovacija, te ostalih oblika njihove komercijalizacije. Projekt je odobren u sklopu CARDS programa.

Sadržaj aktivnosti za 2004.

Prioriteti za 2004. godinu su:

1. ugovaranje kolaborativnih znanstvenih programa te
2. vrednovanje znanstvenih ugovorenih projekata nakon isteka druge godine istraživanja.

Analitičke i institucionalne mjere u području znanosti su usmjerene ka slijedećim ciljevima:

1. redefinirati misije svih subjekata znanstvenog lanca
2. uvoditi transparentan, međunarodno uvriježen sustav vrednovanja znanstvenog rada i doprinosa ukupnom društvenom razvoju (mjerenjem rasta, zrelosti, kreativnosti, upravljivosti, konkurentnosti i korisnosti hrvatske znanosti)
3. izmijeniti način raspodjele sredstava a) uvođenjem pojačanog financiranja projekata u odnosu na financiranje institucija b) poticanjem okrupnjavanja uspješnih i zatvaranja neuspješnih projekata.
4. poticati uključivanje znanstvenika u međunarodnu razmjenu znanja i zahtijevati sudjelovanje znanstvenika u multidisciplinarnim i multiinstitucionalnim međunarodnim projektima
5. ojačati veze s hrvatskim znanstvenicima u svijetu i uključiti ih u znanstveni sustav RH
6. prekinuti trend starenja hrvatskog znanstvenog kadra.

Analitičke i institucionalne mjere tehnologijske politike su usmjerene ka slijedećim ciljevima²⁷:

²⁷ Instrumenti su utvrđeni u dva temeljna potprograma HITRA-e: Tehnologijski projekti (TEST) i Razvoj na znanju utemeljenih poduzeća (RAZUM).

- razvijanje tehnologija s komercijalnim potencijalom (proizvoda, procesa, usluga) prije komercijalizacije do etape originalnog rješenja (prototipa/pilot projekta)
- razvitak složenih tehnologijskih projekata čiji je cilj multidisciplinarno, predkomercijalno kolaborativno istraživanje radi pokretanja novih ili razvitka postojećih tehnologijskih polja
- razvitak poduzeća utemeljenih na znanju u cilju financiranja poduzetničkih projekata (pokretanje, razvitak i proširenje poduzeća) koji se zasnivaju na novim tehnologijama tj. proizvodima s pridodanom vrijednošću
- razvitak istraživačkih i tehnologijskih jezgri u cilju suradnje i koncentracije istraživačkih i razvojnih resursa (stručnjaka, opreme, instrumenata) javnog i privatnog sektora radi stjecanja sposobnosti za razvoj i pružanje usluga zasnovanih na tehnologiji i istraživanju.

Mjere tehnologijske politike jesu:

- proračunske potpore tehnologijskim projektima tj. razvitak novih tehnologija i inovacija (potpore uključuju i potrebnu opremu)
- sufinanciranje razvitka novih tehnologija i inovacija uz privatne partnere
- subvencije poduzećima za istraživanje i razvoj (30% ukupne vrijednosti projekta)
- povoljni komercijalni zajmovi s kamatama u visini eskontne stope Hrvatske narodne banke
- uvjetni zajmovi u slučaju projekata s visokim stupnjem rizika posebice u slučaju akademskog poduzetništva (tj. spin-offs sa sveučilišta)
- potpore za studije izvodljivosti za osnivanje/razvijanje istraživačkih i tehnologijskih jezgri
- subvencioniranje istraživačke opreme
- subvencioniranje zapošljavanja mladih stručnjaka na tehnologijskim projektima
- subvencioniranje doktora znanosti i tehnologijskih asistenata u istraživačkih i tehnologijskim jezgrama
- subvencioniranje tehnologijskih infrastrukturnih institucija.

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok provedbe	Nositelj
Izrađivati konkretne planove i prijedloge suradnje RH i EU kako bi se ubrzao i iskoristio priljev know-how-a te pristup novim tehnologijama u području različitih gospodarskih grana	trajno	MZOŠ

3.18. OBRAZOVANJE I USAVRŠAVANJE

3.18.1. Predškolsko, osnovno, srednje i strukovno obrazovanje

Pravni okvir

Osnovni propis koji uređuje predškolski odgoj i obrazovanje je Zakon o predškolskom odgoju i naobrazbi (NN 10/97). Prema odredbama Zakona predškolski odgoj obuhvaća djecu od šest mjeseci života do polaska u osnovnu školu.

Predškolski odgoj obuhvaća programe odgoja, naobrazbe, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi koji se ostvaruju u dječjim vrtićima i drugim ustanovama. U skladu s razvojnim osobinama i potrebama djece te socijalnim, kulturnim, vjerskim i drugim potrebama obitelji.

Pojedini elementi preciznije su definirani brojnim podzakonskim provedbenim propisima, a pitanja posebnih potreba (programi za djecu s teškoćama u razvoju, programi za darovitu djecu, programi za djecu pripadnike nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, programi za djecu naših građana u inozemstvu i programi predškole) uređena su Državnim pedagoškim standardom.

Rad stručnih djelatnika koji provode programe predškolskog odgoja uređuje poseban pravilnik, a njihova prava kao i njihove obveze iz radnog odnosa regulirana su temeljnim i granskim kolektivnim ugovorom. Stručno usavršavanje i napredovanje u zvanja omogućeno je svim zaposlenicima koji provode programe predškolskog odgoja.

Predškolska djelatnost u Republici Hrvatskoj je u potpunosti decentralizirana, još od 1993. godine. Osnivači predškolskih ustanova osiguravaju sredstva za njihov rad, a drugi zakoni uređuju i obveze jedinica lokalne samouprave prema provedbi predškolskog odgoja na njihovom području. Oni planiraju mreže dječjih vrtića sukladno županijskim mjerilima koji uređuju sva druga pitanja financiranja te djelatnosti.

Temeljni propis za osnovnoškolsku djelatnost je Zakon o osnovnom školstvu (NN 69/03). Sukladno Zakonu i temeljem ustavne odredbe osmogodišnje osnovno školovanje u Republici Hrvatskoj obvezno je za svu djecu u dobi od šeste godine života. To se odnosi na svu djecu koja imaju boravište u Republici Hrvatskoj bez obzira na njihovo državljanstvo. Svrha i ciljevi osnovnog školstva definirani su Zakonom i usmjereni su na kontinuirani razvoj učenika kao duhovnog, tjelesnog, moralnog, intelektualnog i društvenog bića u skladu s njegovim sposobnostima i sklonostima. Zakon regulira način utvrđivanja i financiranja javnih potreba u osnovnom školstvu, djelatnost osnovnoga školstva položaj, osnivanje i prestanak osnovne škole, te nastavni plan i program, organizaciju

nastave, prava i obveze učenika uključujući način praćenja i ocjenjivanja, načela zdravstvene i socijalne skrbi učenika, osnovna prava i obveze učitelja i stručnih suradnika i način zapošljavanja, osnovno školovanje odraslih, upravljanje školom te obveznu dokumentaciju koju škole vode. Osim navedenih propisa u osnovnoškolskom sustavu primjenjuju se i opći propisi koji reguliraju rad ustanova i radne odnose, posebni propisi koji reguliraju specifične segmente unutar djelatnosti (Zakon o knjižnicama, Zakon o socijalnoj skrbi i sl.) te ugovori s vjerskim zajednicama u kojima je definirana provedba izborne nastave konfesionalnog vjeronauka u osnovnim školama. Osnovno školovanje pripadnika nacionalnih manjina provodi se prema odredbama Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina (NN 51/00). Uvjeti i postupak odobravanja udžbenika regulirani su Zakonom o udžbenicima za osnovnu i srednju školu (NN 117/01), a nadzor nad radom osnovnoškolskih ustanova provodi se na temelju Zakona o prosvjetnoj inspekciji (NN 50/95 i 73/97) i Zakona o stručno-pedagoškom nadzoru (NN 73/97).

Osnovni je propis kojim se uređuje srednje školstvo Zakon o srednjem školstvu donesen 1992. i dopunjavao do 2002. te utvrđen kao pročišćeni tekst 2003. godine (NN 69/03). Na osnovu tog Zakona pravno je i programski uređena djelatnost, od cilja i zadaća srednjoškolskog obrazovanja do osnivanja, vlasništva i ustroja srednjoškolskih ustanova, prava i obveza nastavnika i učenika i načina financiranja djelatnosti. Tim je Zakonom i ostalim školskim propisima donesenim u skladu s tim i drugim zakonima utvrđen cilj i osnovne zadaće srednjeg školstva kao djelatnosti za temeljitu pripremu (obrazovanje i osposobljavanja) mladeži i odraslih osoba za nastavak obrazovanja i za profesionalan rad u prvom zanimanju kao i za stalne promjene u tehnologiji proizvodnog i drugog rada, zatim uvjeti i postupci za osnivanje javnih i privatnih škola i odobravanje njihova rada, struktura i trajanje programa obrazovanja, stručni uvjeti za rad u nastavi i ostala važna pitanja za rad srednjeg školstva.

Na osnovu tih propisa srednje je školstvo ustrojeno na oko 460 vrsta programa obrazovanja u nekoliko osnovnih skupina škola različitog trajanja, i to: u gimnazijama s općeobrazovnim programima četverogodišnjeg trajanja, u tehničkim i ostalim strukovnim školama sa strukovnim programima četverogodišnjeg trajanja i u industrijskim i obrtničkim školama sa strukovnim programima trogodišnjeg (a iznimno za najjednostavnija zanimanja i dvogodišnjeg) trajanja.

Navedenim propisima utvrđeno je i pravo mladih osoba koje su završile osnovnu osmogodišnju školu na upis u redovno srednjoškolsko obrazovanje pod jednakim uvjetima, a u skladu s njihovim sposobnostima od kojih zavisi izbor vrste i složenosti tog obrazovanja. U posljednjih deset godina to pravo je koristilo na teret državnog proračuna oko 99 posto mladih koji su završili osnovnu školu.

Što se tiče posebnih pitanja sustava i rada u ovoj djelatnosti kao što su obrazovanje pripadnika nacionalnih manjina, nadzor nad radom škola, udžbenici, knjižnice, vjeronauka u školama, obrazovanje stranaca i slično, ona

su uređena zakonima navedenim u prethodnom tekstu za osnovnoškolsku djelatnost kao i podzakonskim aktima o pravilima za upise učenika u srednje škole.

Pravo upisa u srednju školu (u programe obrazovanja odraslih) pod jednakim uvjetima imaju i odrasle osobe s razlikom što one same ili njihovi sponzori plaćaju troškove obrazovanja.

Analiza stanja u segmentu obrazovnog sustava koji se odnosi na nadzor odnosno prosvjetnu inspekciju pokazuje da se u ostvarivanju zakonitog poslovanja i obavljanja djelatnosti odgoja i obrazovanja školske ustanove suočavaju se sa znatnim poteškoćama, koje su, između ostalog, uzrokovane: nedostatkom stručnog kadra, tromošću unutarnje programske i ustrojstvene strukture otporom prema vlastitom razvoju, lošim propisima kao i zastarjelošću koncepta školskog nadzora, uslijed čega se pokazuju i slabosti u radu prosvjetne inspekcije kao jednog segmenta u sustavu odgoja i obrazovanja.

Donošenje novog Zakona o prosvjetnoj inspekciji tijekom 2004. godine trebalo bi osigurati jedinstven inspekcijski nadzor nad radom školskih ustanova u uvjetima decentraliziranih funkcija u odgoju i obrazovanju i razgraničiti poslove prosvjetne inspekcije od poslova stručno-pedagoškog nadzora u školskim ustanovama.

U odgojno-obrazovnom sustavu Republike Hrvatske nisu razvijeni modeli vanjskog vrednovanja učenikovih postignuća (znanja, sposobnosti, vještina) i uspješnosti odgojno-obrazovne ustanove. Upravo zbog toga što nema egzaktnih pokazatelja otežano je uvođenje inovacija u nastavni proces, upravljanje sustavom i kreiranje obrazovne politike.

Uspostavljanje nacionalnog sustava u Republici Hrvatskoj, kojim bi se osiguralo valjano, pouzdano i objektivno vrednovanje rezultata procesa obrazovanja nužno je za unapređivanje kvalitete obrazovanja u hrvatskim školama. Nezavisan sustav vrednovanja, temeljen na visokoj profesionalnosti i etičnosti, može pomoći svim subjektima u odgojno-obrazovnom procesu – prije svega učenicima i nastavnicima – da se usredotoče na poželjne ciljeve obrazovanja i da ih nastoje ostvariti radom i zalaganjem.

Slijedom navedenog, u srpnju 2003. godine u saborsku proceduru upućen je Prijedlog zakona o Nacionalnom ispitnom centru obrazovanja, donošenjem kojeg će se stvoriti pravne pretpostavke za osnivanje Nacionalnog ispitnog centra obrazovanja, propisati njegova djelatnost i ustroj te ostala pitanja za obavljanje njegove djelatnosti odnosno poslova vanjskog vrednovanja obrazovanja.

Prioriteti za 2004. godinu obuhvaćaju:

1. u okviru Programa za nacionalne manjine, izradu Programske orijentacije za nacionalne manjine i praćenje primjene programa,

2. inoviranje, praćenje i evaluaciju primjene Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo - unapređivanje programa u sklopu stručnog usavršavanja odgajatelja i učitelja,
3. integraciju romske djece uključivanjem u redovni odgojno obrazovni sustav,
4. rano učenje i poučavanje stranih jezika - uvođenje ranog učenja stranog jezika u prve razrede osnovnih škola, praćenje realizacije i vrednovanje te
5. realizaciju projekta za prepoznavanje i usvajanje multikulturalnih vrijednosti kao načina suvremenog života za nastavnike osnovnih i srednjih škola.

Institucionalni okvir

Za područje osnovnog i srednjeg, u okviru kojeg je i strukovno obrazovanje nadležne su sljedeće institucije: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zavod za školstvo, Vijeće za školske udžbenike, Vijeće za strukovno obrazovanje i Vijeće za opće i umjetničko obrazovanje te osnovne, srednje i strukovne škole.

Prema članku br. 17. Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija (NN 199/03), Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa obavlja:

- upravne i druge poslove u području prosvjete koji se odnose na: sustav predškolskog odgoja, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja u zemlji i inozemstvu; nastavne planove i programe; udžbenike, normative i standarde te druge uvjete za odgojno-obrazovni rad; razvitak školstva; stručno obrazovanje i usavršavanje odgajatelja, učitelja i nastavnika; učenički standard; inspekcijski i stručno-pedagoški nadzor, osnivanje i nadzor nad zakonitošću rada ustanova te osiguravanje financijskih i materijalnih uvjeta za rad u odgoju i obrazovanju.
- upravne i druge poslove na području športa i tjelesne kulture koji se odnose na: razvitak športa, zaštitu i podizanje zdravlja djece, mladeži i odraslih te na djelatnost udruga u ovom području.
- upravne i druge poslove koji se odnose na: osposobljavanje djece, mladeži i odraslih za stjecanje tehničkih znanja i vještina te djelatnost udruga u ovom području
- te druge poslove koji su mu stavljeni u nadležnost.

U cilju povećanja kvalitete i učinkovitosti odgojno obrazovnog sustava Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa provodi niz dugoročnih projekata:

- Evaluacija nastavnih programa i razvoj modela kurikuluma za obvezno obrazovanje u Hrvatskoj
- Samoevaluacija i eksterna evaluacija u funkciji unapređivanja kvalitete odgoja i obrazovanja, s državnom maturom
- Razvoj modela cjeloživotnog obrazovanja učitelja
- Model osnovnog i srednjeg školovanja s podprojektima: optimalizacija školske mreže, ljudski potencijali za promjene hrvatskog školstva, ekonomsko-financijski aspekti reforme osnovnog i srednjeg školovanja

Djelatnost Zavoda za školstvo je praćenje, unapređivanje i razvoj sustava odgoja i obrazovanja za područje ranog (predškolskog), osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja te školovanje djece hrvatskih građana u inozemstvu.

U obavljanju djelatnosti, Zavod za školstvo Republike Hrvatske:

- utvrđuje i razvija kurikulum za pojedina područja (izrađuje nastavne planove i programe, sudjeluje u izradi obrazovnih standarda, utvrđuje metodologiju poučavanja i učenja, izrađuje kataloge postignuća učenika, daje mišljenje o nastavnim programima u postupku licenciranja odgojno-obrazovnih ustanova, te obavlja druge poslove u vezi s kurikulumom, u skladu sa zakonom),
- pruža stručno-pedagošku pomoć odgajateljima, učiteljima, nastavnicima i stručnim suradnicima, prati i unapređuje sustav njihove trajne izobrazbe i napredovanja, te obavlja pedagoški uvid u ostvarivanje nastavnog plana i programa,
- izrađuje analize stanja te vodi akcijska i primijenjena istraživanja u sustavu odgoja i obrazovanja,
- ostvaruje zajedničke programe sa srodnim ustanovama, nastavničkim fakultetima, visokim školama, udrugama i stručnjacima u zemlji i inozemstvu, te obavlja informacijsko-dokumentacijsku i nakladničku djelatnost,
- obavlja druge poslove u sustavu odgoja i obrazovanja, u skladu sa Zakonom.

Odlukom ministra prosvjete i športa od 4. svibnja 2000. godine osnovano je Prosvjetno vijeće Ministarstva prosvjete i športa. Prosvjetno vijeće je osnovano kao stručno savjetodavno i radno tijelo Ministarstva prosvjete i športa (sada MZOŠ).

Prosvjetno vijeće ima sljedeće zadaće:

- razmatra i utvrđuje stručne i znanstvene podloge za promjene u školstvu, a posebno oblikovanje sustava odgoja i obrazovanja u cjelini i njegovim dijelovima;
- prati funkcioniranje sustava odgoja i obrazovanja u cjelini i u njegovim dijelovima te ministru predlaže mjere za njegovo unapređivanje;
- surađuje s drugim odgovarajućim tijelima u Republici Hrvatskoj na ostvarivanju zadaće iz ove odluke.

Odlukom ministra prosvjete i športa od 23. kolovoza 2000. godine imenovan je novi sastav i zadaci Vijeća za informatizaciju, kao stručnog, savjetodavnog i radnog tijela ministra prosvjete i športa.

Vijeće za informatizaciju ima sljedeće zadaće:

- razmatra i utvrđuje prijedlog strategije informatizacije školstva te program informatizacije Ministarstva prosvjete i športa;

- razmatra i utvrđuje stručne i znanstvene podloge te prijedloge normi i standarda vezanih uz pojedine programe i aktualnosti u informatizaciji školstva;
- utvrđuje i predlaže prioritete u ostvarivanju pojedinih programa i aktivnosti u informatizaciji školstva i Ministarstva te koordinira aktivnosti u realizaciji operativnih programa;
- prati ostvarivanje programa informatizacije te ministru predlaže mjere za njezino unapređenje;
- surađuje s odgovarajućim tijelima u Republici Hrvatskoj na ostvarivanju navedenih zadaća.

Odlukom ministra prosvjete i športa od 11. ožujka 2002. osnovano je Vijeće za školske udžbenike čija je zadaća izrada udžbeničkog standarda, elemenata i instrumentarija za ocjenu usklađenosti udžbenika i priručnika s udžbeničkim standardom, nastavnim sadržajima, ciljevima odgojno-obrazovnog rada i drugih akata iz djelokruga svoga rada. Vijeće za udžbenike svoj rad temelji na odredbama Zakona o udžbenicima za osnovnu i srednju školu i Poslovnika o radu Vijeća za školske udžbenike.

Vlada Republike Hrvatske donijela je 02. listopada 2003. Odluku o osnivanju dva nova vijeća (Narodne novine 158/03.): Vijeće za strukovno obrazovanje i Vijeće za opće i umjetničko obrazovanje.

Vijeće za strukovno obrazovanje kao međuresorno, stručno i savjetodavno tijelo Vlade Republike Hrvatske ima sljedeće zadaće:

- sudjeluje u koordinaciji i praćenju unaprjeđivanja strukovnog obrazovanja;
- razmatra i priprema nastavne planove i programe u strukovnom obrazovanju;
- predlaže predmetne kataloge znanja i vještina za sve stručno-teoretske i praktične predmete;
- predlaže normative i standarde za opremu strukovnih škola, te učila za stručno teoretske predmete;
- priprema i predlaže standarde obrazovanja odraslih;
- daje stručna mišljenja i preporuke o projektima u području strukovnog obrazovanja.

Vijeće za opće i umjetničko obrazovanje je također međuresorno, stručno i savjetodavno tijelo Vlade Republike Hrvatske ima sljedeće zadaće:

- sudjeluje u koordinaciji i praćenju unaprjeđivanja općeg i umjetničkog obrazovanja;

Razmatra i predlaže:

- nastavne planove i programe predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja, te obrazovanja odraslih;
- normative i standarde u školskom sustavu;
- modele obrazovanja odgojitelja, učitelja i nastavnika;
- oblike internog, eksternog i međunarodnog vrednovanja obrazovnih postignuća;
- donošenje zakonskih i podzakonskih akata;
- kriterije za izradu mreže odgojno-obrazovnih ustanova;
- sustav potpore djeci i učenicima s posebnim potrebama.

3.18.2. Visoko obrazovanje

Pravni okvir

Područje visokog obrazovanja uređuju Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03) i Zakon o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija (NN158/03).

Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju uređuju se sustavi znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja.

Visoko obrazovanje se temelji i na:

- akademskim slobodama, akademskoj samoupravi i autonomiji sveučilišta,
- otvorenosti visokih učilišta prema javnosti, građanima i lokalnoj zajednici,
- nedjeljivosti sveučilišnoga nastavnog rada i znanstvenog istraživanja, odnosno umjetničkog stvaralaštva,
- uzajamnosti i partnerstvu pripadnika akademske zajednice,
- europskoj humanističkoj i demokratskoj tradiciji te usklađivanju s europskim sustavom visokog obrazovanja,
- poštivanju i afirmaciji ljudskih prava,
- jedinstvu stručnog i obrazovnog rada u svrhu osposobljavanja za stručna znanja i vještine,
- konceptu cjeloživotnog obrazovanja,
- povezanosti sa srednjoškolskim obrazovanjem,
- interakciji s društvenom zajednicom i obvezi sveučilišta, veleučilišta, visokih škola i javnih znanstvenih instituta da razviju društvenu odgovornost studenata i drugih članova akademske i znanstvene zajednice.

Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju predviđa sveučilišno obrazovanje kroz tri razine: preddiplomski studij, diplomski studij i poslijediplomski studij. Zakonom je predviđeno da će se ustrojavanje i organizacija studija početi provoditi najkasnije od ak. god. 2005/2006.

Zakon predviđa obavezno uvođenje ECTS sustava, uvođenje dodatka diplomi (Diploma Supplement), promicanje mobilnosti, promicanje europske suradnje u osiguranju kvalitete, te promicanje europske dimenzije u visokom školstvu.

Zakonom o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija uređeno je područje priznavanja inozemnih obrazovnih kvalifikacija u Republici Hrvatskoj. Zakonom se propisuje brži postupak i utvrđuju uvjeti priznavanja inozemnih obrazovnih kvalifikacija, kao i dijelova obrazovanja, razdoblja studija ili položenih ispita, radi usvajanja načela Lisabonske konvencije.

Prioriteti za 2004. godinu na području visokog obrazovanja predstavljaju:

1. usklađivanje metodologije za praćenje broja studenata na visokim učilištima u RH između Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa i Zavoda za statistiku te
2. praćenje broja stranih studenata na visokim učilištima u RH po kriteriju zemlje porijekla.

Institucionalni okvir

Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju utvrđuje osnivanje Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, Nacionalnog vijeća za znanost i Agencije za znanost i visoko obrazovanje.

Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje je stručno i savjetodavno tijelo koje brine za razvitak i kvalitetu cjelokupnog sustava visokog obrazovanja Republike Hrvatske.

Zadaće Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje:

- predlaže i potiče donošenje mjera za unapređenje visokog obrazovanja
- predlaže projekciju mreže javnih visokih učilišta u Republici Hrvatskoj
- daje suglasnost na uvjete Rektorskog zbora i Vijeća veleučilišta i visokih škola za stjecanje znanstveno-nastavnih, umjetničko-nastavnih i nastavnih zvanja
- predlaže ministru pravilnike o mjerilima i kriterijima za osnivanje i vrednovanju visokih učilišta i studijskim programima
- imenuje recenzente i daje mišljenje o osnivanju visokih učilišta i studijskih programa
- provodi vrednovanje visokih učilišta i studijskih programa te predlaže ministru izdavanje dopusnica

Zajedničke zadaće Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje:

- predlažu Vladi Republike Hrvatske raspodjelu financijskih sredstava predviđenih u proračunu Republike Hrvatske za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje
- raspravljaju pitanja vezana uz policentrični sustav znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj te predlažu i potiču mjere za njegov razvoj
- predlažu i potiču mjere za sudjelovanje drugih subjekata, posebno drugih organa državne uprave, organa lokalne samouprave te gospodarskih subjekata u sustavu znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja
- predlažu mjere i poduzimaju aktivnosti za afirmaciju i napredovanje znanstvenog i nastavnog podmlatka
- imenuju članove Savjeta za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja, osim onih koje imenuje ministar
- predlažu članove Odbora za etiku
- zajedničke sjednice održavaju se najmanje jednom godišnje

Agencija je specijalizirana ustanova koju uredbom osniva Vlada Republike Hrvatske radi provođenja stručnih poslova pri vrednovanju znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja te obavljanja poslova vezanih uz priznavanje diploma i kvalifikacija.

Agencija obavlja stručne poslove u postupku vrednovanja:

- znanstvenih organizacija odnosno visokih učilišta
- znanstvenih projekata i kolaborativnih znanstvenih projekata prijavljenih na natječajne Ministarstva, znanstvenih projekata prijavljenih na natječajne drugih ministarstava i ostalih korisnika proračuna kao i znanstvenih projekata koje financiraju drugi izvori na njihov zahtjev
- nacionalne znanstvene mreže, posebice u odnosu na racionalno i svrhovito korištenje kapitalne znanstvene opreme
- studijskih programa na visokim učilištima
- sustava za unapređenje i kontrolu kvalitete koji se uspostavljaju na visokim učilištima odnosno u postupku akreditacije studijskih programa
- prikuplja i obrađuje na nacionalnoj razini podatke vezane uz sustav znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja
- provodi osnivanje nacionalne mreže za osiguravanje kvalitete visokog obrazovanja uključene u europsku mrežu za osiguranje kvalitete i nacionalnog informacijskog centra i nacionalne mreže ureda za prepoznavanje diploma i kvalifikacija ostvarenih u obrazovnim sustavima izvan Republike Hrvatske koji su uključeni u europsku mrežu informacijskih centara

3.18.3. Politika za mlade

Pravni okvir

Vlada Republike Hrvatske usvojila je u siječnju 2003. godine Nacionalni program djelovanja za mlade (dalje: Nacionalni program), koji donosi prioritetne strategijske ciljeve za djelovanje svih činitelja politike prema mladima u razdoblju do 2008. godine. Nacionalni program prethodno je podržao i Hrvatski sabor (u mjesecu listopadu 2002. godine). Nacionalni program izravna je, i prva u nizu, inicijativa Vlade Republike Hrvatske usmjerena poticanju brojnih aktivnosti kojima se nastoje implementirati međunarodni dokumenti s područja razvoja politike prema mladima. Donošenje Nacionalnog programa prvi je korak u poboljšanju legislative koja se odnosi na potrebe i probleme mladih, u definiranju zadataka pojedinih resora i stručnih institucija u sustavu državne uprave u ispunjenju ustavnih, zakonskih i međunarodnih obveza vezanih uz mlade, u izgradnji konstruktivnog i partnerskog odnosa s nevladinim organizacijama te jedinicama lokalne samouprave u postizanju zadanih i zajedničkih ciljeva. U nastajanju Nacionalnog programa sudjelovalo je više od 1000 mladih Hrvatske.

Nacionalni program sadrži sljedeća područja:

- obrazovanje i informatizacija
- zapošljavanje i poduzetništvo
- socijalna politika
- zdravstvena zaštita i reproduktivno zdravlje

- aktivno sudjelovanje mladih u društvu
- izgradnja civilnoga društva i volonterski rad
- kultura mladih i slobodno vrijeme
- mobilnost, informiranje i savjetovanje.

Za svako od navedenih područja predviđeno je niz mjera (ukupno 110) za čiju su razradu i provedbu zadužena tijela državne uprave koja su u Programu predložena kao nositelji pojedinih aktivnosti..

Smjernice politike prema mladima koje se ovim Nacionalnim programom operacionaliziraju su:

- unaprijediti zakonodavstvo koje se odnosi na potrebe i probleme mladih;
- definirati zadatke pojedinih resora, nadležnih tijela državne uprave i javnih ustanova u ispunjenju međunarodnih, ustavnih i zakonskih obveza Republike Hrvatske vezanih za mlade;
- poboljšati kvalitetu života svih građana, a posebice mladih, uvažavajući njihove interese, a prema europskim standardima i modelima dobre prakse;
- uključiti što veći broj mladih u procese odlučivanja, posebice o potrebama i problemima mladih;
- pomladiti upravljačke strukture društva;
- mobilizirati sve potencijale u društvu, posebice mlade i najkreativnije članove zajednice za stvaranje novih materijalnih i duhovnih vrijednosti, za otvoreni i samoodrživi razvoj, aktivnu ulogu u procesu europskih integracija i razvitka demokratskoga društva i pravne države;
- stvaranjem uvjeta za afirmaciju mladih u Hrvatskoj, smanjiti njihovo iseljavanje i poticati povratak i integraciju iseljenika u hrvatsko društvo;
- izgraditi konstruktivan i partnerski odnos s nevladinim udrugama mladih i za mlade te jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u postizanju ciljeva na dobrobit mladih.

Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži izradio je prijedlog Zakona o vijećima mladih, kojim će se regulirati osnivanje, status i njihovo ustrojstvo. Vijeća mladih osnivala bi se na lokalnoj razini (općine i gradovi) od predstavnika lokalnih udruga mladih i za mlade, političke mladeži, učenika, studenata i predstavnika lokalne zajednice, a bila bi zadužena za zastupanje interesa i potreba svih skupina mladih na razini određene zajednice, koordinaciju aktivnosti za mlade, te sudjelovala u radu općinskih i gradskih vijeća te županijskih vijeća (bez prava formalnog odlučivanja). Vijeća mladih općina i gradova bi se međusobno povezivala i putem svojih predstavnika tvorila županijska (regionalna) vijeća mladih. Donošenje Zakona o vijećima mladih očekuje se u lipnju 2004. godine.

Nacionalni odbor za razvoj volonterstva (radno tijelo Savjeta za razvoj civilnoga društva) izradio je krajem 2002. godine Analizu postojećeg pravnog okvira za volontiranje u Republici Hrvatskoj, koja je pokazala da hrvatski pravni sustav, osim nekih odredbi Zakona o radu koje propisuju mogućnost volonterskog rada u svrhu stručnog

osposobljavanja za obavljanje poslova određenog zanimanja, trenutno ne pruža zadovoljavajući pravni okvir za volontiranje tj. za pružanje usluga koje pojedinac dobrovoljno i bez naknade pruža drugoj osobi ili za korist druge osobe. Na inicijativu Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva, Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske izradio je nacrt prijedloga Zakona o volonterskom radu kojeg je tijekom srpnja 2003. godine uputio na javnu raspravu. U nacrtu prijedloga Zakona o volonterskom radu definirani su pojmovi: volontiranje, volonterske usluge, volonter, volontiranje maloljetnika, korisnik volonterskih usluga, organizatori volonterskih usluga, naknada troškova, ugovor o volontiranju (oblik ugovora, prava i obaveze volontera, prestanak ugovora, odgovornost za štetu, volonterska knjižica), prava iz socijalnog osiguranja (mirovinsko, zdravstveno osiguranje i prava za slučaj nezaposlenosti) te međunarodni volonteri. U članku 19. Nacrta prijedloga Zakona definirano je da strani državljani koji žele volontirati u Republici Hrvatskoj ne trebaju imati radnu dozvolu, no ostavljena je i alternativna odredba po kojoj se propisuje obveza posjedovanja osobne radne dozvole. Koje će se rješenje prihvatiti pokazat će javna rasprava čiji završetak se očekuje u listopadu 2003. godine. Donošenje Zakona o volonterskom radu očekuje se u lipnju 2004. godine.

Institucionalni okvir

Politika prema mladima u Republici Hrvatskoj provodi na međuresornoj razini. Prema tome, u Republici Hrvatskoj postoje brojna tijela državne uprave koja su jednim svojim dijelom nadležna za provođenje određenih aspekata politike prema mladima. Na zakonodavnoj razini to su Saborski odbori :

- Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo
- Odbor za obitelj, mladež i šport
- Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu.

Na razini Vlade Republike Hrvatske, kao stalno radno tijelo za ovo područje zadužena je Koordinacija za društvene djelatnosti i ljudska prava te sljedeća ministarstva i druga tijela državne uprave:

- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa,
- Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi,
- Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.
- Ured za udruge,
- Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Međutim i ostala tijela državne uprave u jednom segmentu svog djelokruga rada nadležna su za pitanja mladih, budući da se problemi mladih rješavaju na međuresornoj razini. Stoga je u svakom ministarstvu imenovan povjerenik za mlade, koji su zaduženi za komunikaciju s mladima i provedbu Nacionalnog programa.

Za koordinaciju provedbe Nacionalnog programa i politike za mlade u širem smislu zaduženo je tijelo državne uprave nadležno za mlade.

Postoje i povremena radna, odnosno stručna, savjetodavna i međuresorna tijela Vlade RH :

- Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga,

- Povjerenstvo za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladih i
- Savjet za razvoj civilnog društva.

Temeljem Nacionalnog programa djelovanja za mlade Vlada Republike Hrvatske je 10. srpnja 2003. godine formirala Savjet za mlade.

Savjet za mlade je međuresorno, stručno i savjetodavno tijelo Vlade Republike Hrvatske sa zadaćom sudjelovanja u koordinaciji provedbe i evaluacije Nacionalnog programa djelovanja za mlade.

U ostvarivanju svoje zadaće, Savjet za mlade:

- prati i koordinira rad ministarstava i drugih tijela državne uprave, u svezi provedbe mjera iz Nacionalnog programa;
- daje stručna mišljenja o pokazateljima evaluacije provedbe Nacionalnog programa;
- sudjeluje u predlaganju kriterija za definiranje pojmova i statusa: "udruga mladih i za mlade" i "nacionalna udruga mladih i za mlade" u okviru odgovarajućih propisa (prema broju i dobi članova i vodstva, broju i raspodjeli ogranaka, programima usmjerenim mladima, broju i vrsti programa koje izvode na nacionalnoj razini, i sl.) te sudjeluje u predlaganju kriterija za ostvarivanje financijske potpore udruga mladih i za mlade;
- sudjeluje u osmišljavanju programa ministarstava i drugih tijela državne uprave usmjerenih mladima;
- daje stručna mišljenja u svezi donošenja, provođenja i usavršavanja operativnih planova za provedbu Nacionalnog programa;
- daje preporuke u svezi pravovremenog planiranja i predlaganja odgovarajućih sredstava na proračunskim pozicijama nositelja u skladu s utvrđenim operativnim planovima za provođenje Nacionalnog programa;
- sudjeluje u pripremi Izvješća o provedbi Nacionalnog programa.

Sastav Savjeta predložen je prema načelu nadležnosti, stručnosti i suradnje s civilnim segmentom društva i u skladu sa strateškim ciljevima Nacionalnog programa. Savjet čine predstavnici tijela u sustavu državne uprave te predstavnici stručnih i znanstvenih institucija i udruga mladih i za mlade. Predstavnike stručnih i znanstvenih ustanova te predstavnike udruga mladih i za mlade, Vladi Republike Hrvatske predlaže Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži, temeljem uvida u djelovanje na području problematike mladih i prijedloga čelnika navedenih institucija. Rješenje o imenovanju članova Savjeta za mlade Vlada RH donijela je 18. rujna 2003. godine.

U sudbenoj vlasti postoje posebni sudovi za mlade. Od 1997. godine na snazi je Zakon o sudovima za mladež. Njime je posebno reguliran način suđenja maloljetnim počiniteljima kaznenih djela, ali i kaznenopravna zaštita djece i maloljetnika te su zasnovani Sudovi za mladež. U postupku donošenja je i Zakon o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje.

Za razvoj politike za mlade iz perspektive cjelovitog društva, od posebnog su značaja i nevladine organizacije kojih je u Hrvatskoj, temeljem Zakona o udrugama, registrirano oko 20.000, među kojima je oko 300 udruga mladih i za mlade.

Dana 1. srpnja 2003. godine formirana je Mreža mladih Hrvatske, kao nevladina i neprofitna udruga koja zagovara i promiče interese i dobrobit mladih, na načelima tolerancije, razumijevanja, te poštivanja njihovih prava i potreba.

Temeljni programski ciljevi Mreže su:

- jačati samosvijest mladih za aktivno i odgovorno sudjelovanje u društvu i javnom odlučivanju
- javno zagovarati donošenje i kvalitetnu provedbu nacionalnog i lokalnih programa djelovanja za mlade
- jačati civilno društvo pomoću osnaživanja udruga mladih i za mlade na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini
- suradnja, informiranje, razmjena i međusobna afirmacija udruga mladih i za mlade.

U svrhu ostvarenja ciljeva Mreža obavlja djelatnosti, kao što su npr. razmjena informacija, iskustava i programsko povezivanje, kreiranje i provedba zajedničkih programa, kampanja i javnih inicijativa, javno zagovaranje interesa i potreba mladih, partnerska suradnja s državnom i lokalnom upravom i samoupravom te međunarodna suradnja i razmjena mladih.

Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži tijekom 2003. godine ostvario je suradnju s 36 klubova mladih, koji također značajno pridonose ostvarivanju ciljeva Nacionalnih programa.

Prioriteti za 2004. godinu u području politike za mlade su:

1. poticanje osnivanja vijeća mladih na lokalnim i regionalnim razinama,
2. jačanje regionalne suradnje mladih, organizacijom Foruma mladih iz jugoistočne Europe te
3. provedba programa neformalnog obrazovanja voditelja za rad s mladima.

3.19. TELEKOMUNIKACIJE I INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA

3.19.1. Telekomunikacije

Pravni okvir

Područje telekomunikacija u Republici Hrvatskoj uređeno je Zakonom o telekomunikacijama (NN 122/03), Zakonom o razdvajanju Hrvatske pošte i telekomunikacija na Hrvatsku poštu i Hrvatske telekomunikacije (NN 101/98), Zakonom o elektroničkim medijima (NN 122/03) te Zakonom o Hrvatskoj radioteleviziji (NN 25/03).

Zakonom o telekomunikacijama, koji je stupio na snagu i počeo se primjenjivati 7. kolovoza 2003. godine, uređeno je područje telekomunikacija i radijskih komunikacija, način i uvjeti obavljanja telekomunikacijskih usluga i djelatnosti, prava i obveze davatelja i korisnika telekomunikacijskih usluga, izgradnja, održavanje i uporaba telekomunikacijske infrastrukture i opreme, radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme, upravljanje radiofrekvencijskim spektrom, adresnim i brojevnim prostorom u Republici Hrvatskoj, elektromagnetska kompatibilnost, zaštita podataka u telekomunikacijama te obavljanje nadzora i kontrole u telekomunikacijama.

Donošenjem novog Zakona o telekomunikacijama izvršeno je daljnje usklađivanje hrvatskog zakonodavnog okvira u telekomunikacijama s normama, direktivama i drugim propisima Europske unije, a istodobno su uklonjeni normativni nedostaci, nedorečenosti i neusklađenosti uočene kroz praktičnu provedbu ranije važećeg Zakona o telekomunikacijama te njegovih izmjena i dopuna.

Zakon je u najvećem dijelu usklađen sa starim regulatornim okvirom Europske unije (22 direktive iz područja telekomunikacija), koji su zemlje članice Europske unije počele primjenjivati 1998. godine.

Budući da je Europska unija tijekom 2002. godine usvojila novi regulatorni okvir u telekomunikacijama (6 direktiva, 1 odluka i 1 uredba), koje su (uz iznimku jedne direktive) u primjeni u zemljama Europske unije od srpnja 2003. godine, pri izradbi novoga Zakona o telekomunikacijama korištena su i većim dijelom ugrađena i rješenja iz propisa novoga regulatornog okvira, i to kako slijedi:

- Direktiva 2002/19/EZ o pristupu i međusobnom povezivanju elektroničkih komunikacijskih mreža i pripadajuće opreme (Direktiva o pristupu) U novi Zakon o telekomunikacijama ugrađen je dio ove Direktive koji se odnosi na transparentnost, nediskriminaciju, zasebno obračunavanje, kao i na rješavanje pitanja nadoknade deficita u pristupu mreži.
- Direktiva 2002/20/EZ o odobrenjima za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Direktiva o odobrenjima). U novi Zakon o telekomunikacijama ugrađen je dio ove Direktive koji se odnosi na pravo uporabe radijskih frekvencija i brojeva, kao i na harmoniziranu dodjelu radijskih frekvencija.

- Direktiva 2002/21/EZ o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Okvirna direktiva). U novi Zakon o telekomunikacijama ugrađen je dio ove Direktive koji se odnosi na osnivanje i rad nacionalnog regulatornog tijela u telekomunikacijama – Hrvatske agencije za telekomunikacije te na ostvarivanje načela i ciljeva regulacije telekomunikacijskog tržišta.
- Direktiva 2002/22/EZ o univerzalnoj usluzi i korisničkim pravima u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama (Direktiva o univerzalnoj usluzi). U novi Zakon o telekomunikacijama ugrađeni su dijelovi ove Direktive koji se odnose na opseg osnovne (univerzalne) usluge, uključujući dostupnost osnovne (univerzalne) usluge, pristup krajnjih korisnika popisu pretplatnika i službama davanja obavijesti, postavljanje javnih telefonskih govornica na javnim i dostupnim mjestima, besplatno pozivanje hitnih službi, kao i dostupnost osnovne (univerzalne) usluge korisnicima s posebnim potrebama (korisnici s invaliditetom).
- Direktiva 2002/58/EZ o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u elektroničkom komunikacijskom sektoru (Direktiva o privatnosti u elektroničkim komunikacijama). U novi Zakon o telekomunikacijama ugrađeni su dijelovi ove Direktive koji se odnose na sigurnost telekomunikacijske mreže, tajnost telekomunikacijskih priopćenja, čuvanje i uvjete korištenja podataka o telekomunikacijskom prometu, prikaz i prikrivanje pozivajućeg broja i s njim povezanog broja, iznimke u prikazu pozivajućeg broja, podatke o lokaciji bez podataka o telekomunikacijskom prometu, te neželjena telekomunikacijska priopćenja.
- Direktiva 2002/77/EZ o natjecanju na tržištu elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga. U novi Zakon o telekomunikacijama ugrađeni su dijelovi ove Direktive koji se odnose na dodjelu i uporabu radijskih frekvencija, na nespojivost obavljanja usluga kabela televizije u istoj pravnoj osobi za određene operatore, te na obvezu pružanja osnovne (univerzalne) usluge.
- Odluka br. 676/2002/EZ o regulatornom okviru za politiku radijskoga spektra u Europskoj zajednici (Odluka o radijskom spektru). U novi Zakon o telekomunikacijama ugrađeni su dijelovi ove Odluke koji se odnose na osiguravanje djelotvornog upravljanja i uporabe radiofrekvencijskog spektra u Republici Hrvatskoj, planiranje i usklađivanje uporabe radijskih frekvencija, obvezu redovitog objavljivanja ažurnog pregleda uporabe dodijeljenih radijskih frekvencija te obvezu uspostave i održavanja ažurne baze podataka o radiofrekvencijskom spektru.
- Uredba (EZ) br.2887/2000 o izdvojenom pristupu lokalnoj petlji. U novi Zakon o telekomunikacijama ugrađeni su dijelovi ove Uredbe koji se odnose na određivanje pojmova vezanih uz izdvojeni pristup lokalnoj petlji, na pružanje pristupa izdvojenoj lokalnoj petlji, rješavanje sporova iz ovog područja, osiguravanje cijena pristupa koje potiču djelotvorno tržišno natjecanje, kakvoća usluge, te način i uvjeti uporabe zajedničke opreme.

Na ovaj način novousvojenim Zakonom o telekomunikacijama ostvareni su važni ciljevi novoga regulatornog okvira Europske unije, kao što je donošenje tehnološki neutralne regulative te potpuno odvajanje regulacije programskih i drugih sadržaja od regulacije telekomunikacijske infrastrukture i prijenosa informacija, a također su ugrađeni odgovarajući mehanizmi koji osiguravaju pojednostavljenje pristupa telekomunikacijskom tržištu, jačaju tržišno

natjecanje, stvaraju podlogu za konvergenciju telekomunikacijskih usluga s uslugama informacijskog društva, djelotvornije štite korisnike usluga – potrošače te osiguravaju primjerenu zaštitu osobnih podataka i privatnosti korisnika usluga.

Na temelju odredaba Zakona o telekomunikacijama nadležni ministar ovlašten je donijeti 31 provedbeni propis (pravilnik), kao i niz provedbenih propisa koje može donositi prema potrebi, a u svrhu pobližeg uređivanja tehničkih uvjeta i uvjeta uporabe za određene vrste telekomunikacijske infrastrukture i opreme. Vlada Republike Hrvatske će u roku od 6 mjeseci od dana stupanja Zakona na snagu donijeti Uredbu o ograničenjima uporabe radijskih frekvencija. U najvažnije pravilnike, kojima će se pobliže urediti pojedina pitanja provedbe Zakona o telekomunikacijama, a koji se trebaju donijeti tijekom 2003. godine i u prvoj polovici 2004. godine, ubrajaju se sljedeći:

- Pravilnik o pristupu mreži i međusobnom povezivanju,
- Pravilnik o namjeni radiofrekvencijskog spektra,
- Pravilnik o adresiranju i numeriranju u javnim telekomunikacijama i plaćanju naknade,
- Pravilnik o telekomunikacijskim uslugama,
- Pravilnik o koncesijama i dozvolama za obavljanje telekomunikacijskih usluga,
- Pravilnik o dodjeli radijskih frekvencija,
- Pravilnik o plaćanju naknade za obavljanje telekomunikacijskih usluga i djelatnosti,
- Pravilnik o plaćanju naknade za dodjelu i uporabu radijskih frekvencija,
- Pravilnik o stavljanju na tržište, stavljanju u pogon i uporabu radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme (RiTT opreme),
- Pravilnik o elektromagnetskoj kompatibilnosti (EMC),
- Pravilnik o ograničenjima jakosti elektromagnetskih polja za radijsku opremu i telekomunikacijsku terminalnu opremu,
- Pravilnik o osnovnim telekomunikacijskim uslugama,
- Pravilnik o postupku utvrđivanja i analize mjerodavnih tržišta u telekomunikacijama,
- Pravilnik o općim uvjetima poslovanja davatelja telekomunikacijskih usluga,
- Pravilnik o načelima za određivanje cijena telekomunikacijskih usluga koje obavlja samo jedan davatelj usluga,
- Pravilnik o ovlastima za obavljanje djelatnosti u telekomunikacijama,
- Pravilnik o upravljanju nacionalnom internetskom domenom Republike Hrvatske, i dr.

Osim navedenih pravilnika planira se izrada i donošenje niza projekata i poticajnih mjera za razvoj navedenog područja kao što je Suradnja na projektu uvođenja inteligentnog prometnog sustava na prometnom koridoru br. 5, s mogućnostima razvoja regionalne suradnje i suradnje s nacionalnim manjinama, donošenje poticajnih mjera za uvođenje novih tehnologija u pokretne telekomunikacijske mreže –EDGE, DCS1800, UMTS, mjera za primjenu

širokopojasnih tehnologija u Hrvatskoj – ISDN, ADSL, kabelaške televizije, mjera za primjenu bežičnog prijenosa u nepokretnim mrežama (WLL) u Hrvatskoj.

Institucionalni okvir

Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka obavlja poslove utvrđene Zakonom o telekomunikacijama u sklopu svoje Uprave pošte i telekomunikacija, čiji je djelokrug i unutarnje ustrojstvo novom Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva napokon usklađeno sa zahtjevima i potrebama djelotvornog obavljanja upravnih i stručnih poslova u području telekomunikacija i informacijske tehnologije, na način da je uz postojeća dva odjela (Odjel pošte i Odjel telekomunikacija) ustrojen i Odjel za razvoj informacijskog društva.

Zakonom o telekomunikacijama osniva se Hrvatska agencija za telekomunikacije koja je nacionalna regulatorna agencija za obavljanje regulatornih i drugih poslova utvrđenih Zakonom o telekomunikacijama. Agencija za telekomunikacije detaljnije je opisana u poglavlju 4. Jačanje administrativne sposobnosti.

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Usvojiti Strategiju razvoja telekomunikacija i informacijske tehnologije Republike Hrvatske (članci 98. i 99. SSP-a)	12/2004	MMTPR
Usvojiti Strategiju razvoja digitalne televizije (članci 98. i 99. SSP-a)	12/2004	MMTPR
Izraditi Studiju o međusobnoj povezanosti operatora u telekomunikacijama (članci 98. i 99. SSP-a)	12/2004	MMTPR
Izraditi Projekt uvođenja jedinstvenog europskog broja za hitne službe (članci 98. SSP-a)	12/2004	MMTPR
Izraditi Multimedijski portal prometnog sustava Republike Hrvatske (članci 98. i 99. SSP-a)	12/2004	MMTPR

3.19.2. Poštanske usluge

Pravni okvir

Područje pošte i poštanskih usluga uređeno je sljedećim zakonima: Zakonom o pošti (NN 172/03) i Zakonom o razdvajanju Hrvatske pošte i telekomunikacija na Hrvatsku poštu i Hrvatske telekomunikacije (NN 101/98). Donošenjem novog Zakona o pošti, koji je stupio na snagu 6. studenoga 2003. godine, ispunjena je još jedna od obveza u postupku usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske zajednice. Novi Zakon o pošti u najvećem je dijelu usklađen sa sljedećim dvjema direktivama Europske unije:

- Direktivom 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, od 15. prosinca 1997. godine, o općim pravilima za razvoj unutarnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici i poboljšanje kakvoće usluga,
- Direktivom 2002/39/EZ o izmjenama i dopunama Direktive 97/67/EZ, od 10. lipnja 2002. godine, s obzirom na daljnje otvaranje poštanskih usluga u Zajednici tržišnom natjecanju.

Novim Zakonom o pošti usklađena su normativna rješenja u području pošte i poštanskog prometa sa zahtjevima Europske unije, u svrhu uspostave postupne liberalizacije tržišta poštanskih usluga, uz navođenje poštanskih

usluga i uvjeta uz koje će se te usluge obavljati na slobodnom tržištu, ali i određivanje rezerviranih poštanskih usluga nad kojima će HP – Hrvatska pošta d.d. zadržati monopol, prije svega s ciljem osiguranja određenog nužnog opsega poštanskih usluga određene kakvoće za sve korisnike na cijelom području Republike Hrvatske i pod jednakim uvjetima.

Donošenjem novoga Zakona o pošti stvara se poticajni normativni okvir te potrebni preduvjeti za promicanje već prihvaćenih europskih normi regulatornih pristupa koji trebaju pridonijeti daljnjem unapređenju poštanskog sektora u Republici Hrvatskoj, te njegovom integriranju u europsku i svjetsku poštansku infrastrukturu.

Institucionalni okvir

Za područje poštanskih usluga nadležno je Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka, Uprava pošte i telekomunikacija.

Novim Zakonom o pošti predviđeno je osnivanje samostalnog i neovisnog regulatornog tijela – Vijeća za poštanske usluge, u skladu sa standardima regulacije poštanskog prometa i poštanskih usluga na razvijenim europskim i svjetskim poštanskim tržištima.

Vijeće za poštanske usluge detaljnije je obrađeno u poglavlju IV. Jačanje administrativne sposobnosti.

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Izraditi Studiju uvođenja E-trgovine u poštansko poslovanje (članci 98. i 99. SSP-a)	12/2004	MMTPR

3.19.3. Informacijska tehnologija

Pravni okvir

Pravni okvir za razvoj informacijskog društva određen je Zakonom o telekomunikacijama (NN 122/03), tehničkim zakonodavstvom, pravima intelektualnog vlasništva, pravom na zaštitu osobnih podataka, pravom pristupa informacijama i pravnom regulativom elektroničkog trgovanja. Uređenje međunarodnih odnosa u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija vezano je uz implementaciju Konvencije o kibernetičkom kriminalu Vijeća Europe koju je Republika Hrvatska potpisala 23. studenoga 2001. godine (NN – Međunarodni ugovori, 9/02.). Republika Hrvatska potpisnica je i Agende eSEE o suradnji u području razvoja informacijskog društva u jugoistočnoj Europi u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Novi Zakon o telekomunikacijama koji je stupio na snagu 7. srpnja 2003. usklađen je s direktivama starog okvira Europske unije. Uspostavljanjem slobodnog tržišta telekomunikacijskih usluga i usluga s dodanom vrijednosti ovaj je Zakon ostvario pretpostavke za brži razvoj informacijskog društva u Republici Hrvatskoj.

Na jesenjoj je sjednici Hrvatski sabor usvojio skup tehničkih zakona: Zakon o normizaciji, Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (NN 158/03), Zakon o akreditaciji (NN 158/03) i Zakon o općoj sigurnosti proizvoda (NN 158/03) kojima se uređuje način djelovanja Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo, normizaciju i mjeriteljstvo (NN 199/03) kao i postupci usvajanja normi i akreditacije. Ovi su zakoni u potpunosti usklađeni s direktivama EU, preporukama Međunarodne organizacije za zakonsko mjeriteljstvo (OIML), međunarodnim i europskim normama niza EN 45000 i EN ISO/IEC 17000 te međunarodnim sustavom homologacije UN-ECE.

Od 1. siječnja 2004. na snagu su stupili novi Zakon o autorskom i srodnim pravima, Zakon o patentu, Zakon o žigu, Zakon o industrijskom dizajnu, Zakon o oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama izvornosti proizvoda i usluga i Zakon o zaštiti topografija poluvodičkih proizvoda. Ovi su zakoni usklađeni s direktivama EU kao i s međunarodnim ugovorima koje je nakon donošenja do sada važećih zakona potpisala i ratificirala Republika Hrvatska (Ugovor o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva Svjetske trgovinske organizacije [Sporazum TRIPs], Međunarodna konvencija za zaštitu umjetnika izvođača, proizvođača fonograma i organizacija za radiodifuziju, Konvencija o distribuciji signala za prijenos programa preko satelita, Ugovor o autorskom pravu i Ugovor o izvedbama i fonogramima Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo [WIPO], Konvencija o priznavanju europskih patenata [EPC], Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Europske Patentne Organizacije o suradnji na području patenata, Madridski sporazum o međunarodnoj registraciji žigova i Protokol koji se odnosi na Madridski sporazum, Haški sporazum o međunarodnoj pohrani industrijskoga dizajna). Novi Zakon o oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama izvornosti proizvoda i usluga usklađen je i s odredbama Lisabonskog sporazuma za zaštitu i međunarodnu registraciju imena podrijetla čime su stvoreni uvjeti da Republika Hrvatska pristupi i tom Sporazumu.

Zakon o elektroničkom potpisu (NN 10/02) Republika Hrvatska donijela je još 2002. godine. Također, doneseni su i prateći pravilnici; Pravilnik o evidenciji davatelja usluga certificiranja elektroničkih potpisa (NN 54/02), Pravilnik o registru davatelja usluga certificiranja elektroničkih potpisa koji izdaju kvalificirane certifikate (NN 54/02), Pravilnik o mjerama i postupcima uporabe i zaštite elektroničkog potpisa i naprednog elektroničkog potpisa, sredstava za izradu elektroničkog potpisa, naprednog elektroničkog potpisa i sustava certificiranja i obveznog osiguranja davatelja usluga izdavanja kvalificiranih certifikata (NN 54/02) te Pravilnik o tehničkim pravilima i uvjetima povezivanja sustava certificiranja elektroničkih potpisa (NN 89/02).

Zakonom o elektroničkoj trgovini, koji je donesen u Hrvatskom saboru 15. listopada 2003., uređuje se pružanje usluga informacijskog društva, odgovornost davatelja usluga informacijskog društva, te pravila u vezi sa sklapanjem ugovora u elektroničkom obliku. Odredbe navedenog Zakona neće se primjenjivati na zaštitu podataka, područje oporezivanja, javnobilježničku djelatnost, zastupanje stranaka i zaštitu njihovih interesa pred

sudovima, te na igre na sreću s novčanim ulozima, uključujući lutrijske igre, igre u casinima, kladioničke igre i igre na sreću u automatima, a u skladu s odredbama posebnih zakona koji uređuju odnosna područja.

Usvajanjem Zakona o elektroničkoj trgovini stvoren je pravni temelj za izjednačavanje sigurnih elektroničkih oblika poslovanja s klasičnim papirnatim oblikom, uz poseban naglasak na činjenicu da će ovaj Zakon dati gospodarstvu i državnoj upravi Republike Hrvatske važnu natjecateljsku prednost te otvoriti put u novo, tehnološki podržano tisućljeće, u kojem će elektronička trgovina sve više biti imperativ postizanja konkurentnosti na svjetskim tržištima.

Zakon o elektroničkoj trgovini u potpunosti je usklađen s Direktivom 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, od 8. lipnja 2000. godine, o određenim pravnim aspektima elektroničke trgovine na unutarnjem tržištu, kao i s postojećom regulativom ugovornog prava Republike Hrvatske.

Republika Hrvatska ratificirala je Konvenciju o kibernetičkom kriminalu (NN – Međunarodni ugovori, 9/02). Konvencija je nužna radi odvratanja od postupaka usmjerenih protiv tajnosti, cjelovitosti i dostupnosti računalnih sustava, mreža i računalnih podataka, kao i za odvratanje od njihovih zloraba, jer utvrđuje kriminalizaciju takvog ponašanja, usvaja ovlaštenja dovoljna za učinkovitu borbu protiv takvih kaznenih djela, olakšavajući time otkrivanje, istraživanje i kazneni progon tih kaznenih djela, kako na domaćoj, tako i na međunarodnoj razini, te osiguravajući brzu i pouzdanu međunarodnu suradnju.

Institucionalni okvir

Na temelju Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija (NN 199/03) Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa nadležno je za planiranje, usklađivanje i provođenje razvitka informatičke djelatnosti i njezino povezivanje u cjeloviti informacijski sustav u Republici Hrvatskoj.

Javna ustanova CARNet (Hrvatska akademska i istraživačka mreža) djeluje na cijelom teritoriju Republike Hrvatske. Djelatnosti CARNet-a definirane su Uredbom o osnivanju CARNet-a (NN 16/95): razvoj, izgradnja i održavanje računalno-komunikacijske infrastrukture koja međusobno povezuje obrazovne i znanstveno-istraživačke ustanove u jedinstveni informacijski sustav, povezivanje CARNet mreže s međunarodnim mrežama te razvoj i izgradnja informacijskih čvorišta i mreža.

CARNet održava javne servise nužne za funkcioniranje Interneta u Republici Hrvatskoj:

- CIX (Croatian Internet eXchange) predstavlja CARNet-ovu uslugu hrvatskim Internet Service Providerima u svrhu razmjene Internet prometa na nacionalnoj razini. CIX usluga je omogućena za komercijalne ISP-ove, nekomercijalne i privatne mreže.
- CARNet CERT (Computer Emergency Response Team) formiran je radi uspostave adekvatne koordinacije i suradnje u rješavanju sigurnosnih incidenata u kojima je barem jedna uključena strana iz Hrvatske, edukacije korisnika i rada na prevenciji sigurnosnih incidenata te suradnje s mjerodavnim ustanovama na

izradi odgovarajućeg zakonodavstva koje bi moglo pratiti razvoj informatizacije društva. Misija CERT-a je uspostava mjesta od povjerenja na području sigurnosti računalnih mreža i sustava u RH.

- HR-DNS služba vodi poslove vezane uz upravljanje domenskim prostorom Republike Hrvatske. Tehničku operativu DNS službe obavlja SRCE - Sveučilišni računski centar Sveučilišta u Zagrebu.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o Vladi Republike Hrvatske (NN 199/03) ustrojen je Središnji državni ured za e-Hrvatsku koji koordinira poslove iz djelokruga tijela državne uprave i povezivanje s privatnim sektorom u provedbi projekta e-Hrvatska. Projekt e-Hrvatska predviđa da će se uspostaviti i umrežiti sustav koji će građanima omogućiti da, putem Interneta, obavljaju komunikaciju s javnom upravom. Djelatnosti Središnjeg ureda za e-Hrvatsku obuhvatit će i poslove koje je dosad obavljao Ured za internetizaciju Vlade Republike Hrvatske. Spomenutom uredbom poslove, dokumentaciju, sredstva za rad, financijska sredstva, opremu te prava i obveze Ureda, preuzima Središnji državni ured za e-Hrvatsku.

Unutar djelokruga Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka nalazi se Uprava pošte i telekomunikacija koja, između ostalog, obavlja upravne poslove i druge stručne poslove u djelatnosti telekomunikacija, koje predstavljaju osnovnu informatičku infrastrukturu.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u svom djelokrugu ima i pripremu nacрта prijedloga zakona i drugih propisa iz područja informacijskog društva koje se odnose na primjenu u gospodarstvu te predlaže mjere, osigurava i provodi utvrđenu politiku i izvršava zakone i druge propise iz tog područja.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o Vladi Republike Hrvatske (NN 199/03) ustrojio se Središnji državni ured za upravu koji obavlja upravne i stručne poslove koji se odnose na sustav i ustrojstvo državne uprave i lokalne samouprave, politički i izborni sustav. Ured priprema i izrađuje nove propise o uredskom poslovanju u suradnji s HIDRA-om, kojima bi se uredsko poslovanje u Republici Hrvatskoj osuvremenilo i prilagodilo potrebama elektroničke uprave i komunikacije, sukladno modernoj regulativi i legislativi EU, na bazi EUROVOC klasifikacije.

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Osnivanje Nacionalnog vijeća za informacijsko društvo (članci 98. i 99. SSP-a)	05/2004	MZOŠ, MMTPR, SDeH, SDURS
Izraditi poticajne mjere za primjenu novih tarifnih modela u svrhu povećanja broja korisnika Interneta u Hrvatskoj (čl. 98. i 99. SSP)	12/2004	MMTPR, MZOŠ
Usvojiti plan provedbe Strategije razvitka informacijske i komunikacijske tehnologije za 2004.	4/2004	MZOŠ, MMTPR, SDeH, SDURS

3.20. KULTURA I AUDIOVIZUALNA POLITIKA

3.20.1. Audiovizualna politika

Pravni okvir

Tijekom 2003. godine Republika Hrvatska je donijela medijsko zakonodavstvo kojim se osigurava pravni okvir za slobodan i nezavisan rad medija, te pluralizam medija, te su u tom dijelu ostvarene zadaće iz Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji – 2003. godine. Donijeti su Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji (NN 25/03), Zakon o elektroničkim medijima (NN 122/03) i Zakon o medijima (NN 163/03).

Zakonom o Hrvatskoj radioteleviziji uređen je status, organizacija, djelatnost HRT-a, te programska načela i obveze HRT-a kao javne televizije, te je napose zajamčena javnost i samostalnost njezina rada.

Zakonom o elektroničkim medijima uređena su prava, obveze i odgovornosti pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju djelatnost proizvodnje i objavljivanja programskih sadržaja i programskih usluga putem elektroničkih medija, te interes Republike Hrvatske u području elektroničkih medija. Napose je ovim Zakonom uređen status Vijeća za elektroničke medije, kao nezavisnog regulatornog tijela za elektroničke medije, javnu televiziju i radio, te privatnu televiziju i radio. Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestale su važiti odredbe Glave XII. Radio i televizija Zakona o telekomunikacijama (NN 76/99, 128/99, 68/01 i 109/01).

Zakonom o medijima uređene su pretpostavke za ostvarivanje načela slobode medija, prava novinara i drugih sudionika u javnom informiranju na slobodu izvješćivanja i dostupnost javnim informacijama, prava i obveze nakladnika, javnost vlasništva, ostvarivanje prava na ispravak i odgovor, način obavljanja distribucije tiska, način zaštite tržnog natjecanja, te prava i obveze drugih pravnih i fizičkih osoba koje djeluju na području javnog informiranja. Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o javnom priopćavanju (NN 83/96, 143/98 i 96/01).

Doneseni propisi, pored drugih propisa iz područja kulture, predstavljaju pravni temelj za poduzimanje mjera u području audiovizualne politike. Međutim, potrebno je u pravni sustav Republike Hrvatske preuzeti i niz konvencija Vijeća Europe koje se odnose na audiovizualno područje.

Ministarstvo kulture će tijekom 2004. (do kraja drugog kvartala) godine pokrenuti postupak ratifikacije konvencije Vijeća Europe iz audiovizualnog područja i to Europsku konvenciju o kinematografskoj koprodukciji (ETS br. 147 – Strasbourg, 02. 10. 92.).

Ministarstvo kulture će do kraja drugog kvartala 2004. godine pokrenuti postupak potpisivanja slijedećih konvencija iz područja medija:

- Europskog sporazuma o razmjenama programa u obliku televizijskih filmova (ETS br. 27, Paris, 15. 12. 58.)
- Europskog sporazuma o zaštiti televizijskog programa (ETS br. 34- Strasbourg, 22. 06. 60.)
- Europskog sporazuma o sprječavanju programa emitiranog iz stanica izvan državnog područja (ETS br. 53, Strasbourg, 22. 01. 65)

Konvencije iz područja kulture ne zahtijevaju posebnu izmjenu postojećih propisa, a njihovim ratificiranjem one u smislu članka 140. Ustava Republike Hrvatske (NN 41/01) postaju dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske, a po pravnoj su snazi iznad zakona.

Institucionalni okvir

Za područje Audiovizualne politike nadležno je Ministarstvo kulture, te novo regulatorno tijelo ustrojeno Zakonom o elektroničkim medijima-Vijeće za elektroničke medije.

Sukladno članku 15. Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija, Ministarstvo kulture obavlja upravne poslove u području javnog informiranja.

Novim Zakonom o elektroničkim medijima uređen je djelokrug rada Vijeća za elektroničke medije kao nezavisnog regulatornog tijela za elektroničke medije. Ovo Vijeće prema članku 60. Zakona o elektroničkim medijima provodi postupak i dodjeljuje koncesiju za obavljanje djelatnosti radija i televizije, te osigurava nadzor nad provedbom odredbi o programskim načelima i obvezama utvrđenim za nakladnike radijskog i televizijskog programa.

Člankom 56. Zakona o elektroničkim medijima osnovan je Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija, koji ima zadaću poticati proizvodnju i objavljivanje programskih sadržaja elektroničkih medija na lokalnoj i regionalnoj razini koji je od javnog interesa.

3.20.2. Kultura

Pravni okvir

Područje kulture u Republici Hrvatskoj uređeno je slijedećim zakonima:

- Zakon o kulturnim vijećima (NN 53/01)
- Zakon o ustanovama (NN 76/93, 29/97 ispr.)
- Zakon o upravljanju javnim ustanovama u kulturi (NN 96/01)
- Zakon o financiranju javnih potreba u kulturi (NN 47/90 i 27/93).
- Zakon o "Nagradi Vladimir Nazor" (NN 27/91)
- Zakon o arhivskom gradivu i arhivima (NN 105/97 i 64/00)
- Zakon o knjižnicama (NN 105/97, 5/98 i 104/00)

- Zakon o muzejima (NN 142/98)
- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99 i 151/03)
- Zakon o obnovi ugrožene spomeničke cjeline Dubrovnika (NN 21/86, 33/89, 26/93 i 128/99).
- Zakon o potvrđivanju UNIDROIT-ove Konvencije o ukradenim ili nezakonito izvezenim kulturnim dobrima, sklopljen u Rimu 24. lipnja 1995. (NN, Međunarodni ugovori 5/00)
- Zakon o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva (NN 43/96, 44/96 i 127/00)
- Zakon o kinematografiji (NN 47/80, 20/90 i 53/90)
- Zakon o kazalištima (NN 61/91, 13/97 i 127/00)

Tijekom 2003. godine u provedbi Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji - 2003. godine donijet je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 151/03), kojim je zakonodavstvo u području zaštite kulturnih dobara usklađeno sa propisima EU. Ovim Zakonom je uređeno pitanje izvoza kulturnih predmeta navedenih u Uredbi Vijeća EEZ broj 3911/92 od 9. prosinca 1992. o izvozu kulturnih dobara, te pitanje povrata nezakonito odnesenih kulturnih predmeta iz država članica EU, sukladno Direktivi 93/7/EEZ o povratu kulturnih predmeta nezakonito odnesenih s područja države članice.

Ministarstvo kulture će tijekom 2004. godine pokrenuti postupak ratifikacije konvencija iz područja zaštite kulturne baštine i to Europske konvencije za zaštitu arheološke baštine (revidirana) (ETS br. 143 – La Valetta, 16. 01.92.) (do kraja drugog kvartala) i UNESCO-ve Konvencije za zaštitu podvodne kulturne baštine (Pariz, 2. studeni 2001.) (do kraja četvrtog kvartala).

Institucionalni okvir

Ministarstvo kulture obavlja poslove iz djelokruga koji mu je utvrđen člankom 15. Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija (NN 199/03).

Ministarstvo kulture obavlja upravne i druge poslove u području kulture koji se odnose na: razvitak i unapređenje kulture, kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, kulturnog života i kulturnih djelatnosti; osnivanje ustanova i drugih pravnih osoba u kulturi; promicanje kulturnih veza s drugim zemljama i međunarodnim institucijama; stručne i upravne poslove za Hrvatsko povjerenstvo za UNESCO; upravne poslove u području javnog informiranja; poticanje programa kulturnih potreba pripadnika hrvatskog naroda u drugim zemljama; osiguranje financijskih, materijalnih i drugih uvjeta za obavljanje i razvitak djelatnosti kulture, a osobito muzejske, galerijske, knjižničarske, arhivske, kazališne, glazbene i glazbeno-scenske, nakladničke, likovne i filmske.

Ministarstvo kulture obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na: istraživanje, proučavanje, praćenje, evidentiranje, dokumentiranje i promicanje kulturne baštine; središnju informacijsko-dokumentacijsku službu; utvrđivanje svojstva zaštićenih kulturnih dobara propisivanje mjerila za utvrđivanje programa javnih potreba u

kulturi Republike Hrvatske; skrb, usklađivanje i vođenje nadzora nad financiranjem programa zaštite kulturne baštine; osnivanje i nadzor nad ustanovama za obavljanje poslova djelatnosti zaštite kulturne baštine; ocjenjivanje uvjeta za rad pravnih i fizičkih osoba na restauratorskim, konzervatorskim i drugim poslovima zaštite kulturne baštine; osiguravanje uvjeta za obrazovanje i usavršavanje stručnih radnika u poslovima zaštite kulturne baštine; provedbu nadzora prometa, uvoza i izvoza zaštićenih kulturnih dobara; utvrđivanje uvjeta za korištenje i namjenu kulturnih dobara, te upravljanje kulturnim dobrima sukladno propisima; utvrđivanje posebnih uvjeta građenja za zaštitu dijelova kulturne baštine; obavljanje inspekcijskih poslova zaštite kulturne baštine. Ministarstvo obavlja i druge poslove koji su mu stavljeni u nadležnost.

Ministarstvo obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na: istraživanje, proučavanje, praćenje, evidentiranje, dokumentiranje i promicanje prirodne baštine, središnju informacijsko-dokumentacijsku službu; utvrđivanje svojstva zaštićenih dijelova prirode te njihovo vrednovanje; vođenje središnjih upisnika zaštićenih dijelova prirode; propisivanje mjerila za utvrđivanje programa javnih potreba u području zaštite prirode Republike Hrvatske; skrb, usklađivanje i vođenje nadzora nad financiranjem programa zaštite prirode; osnivanje i nadzor nad ustanovama za obavljanje poslova djelatnosti zaštite prirode; ocjenjivanje uvjeta za rad pravnih i fizičkih osoba na poslovima zaštite prirode; osiguravanje uvjeta za obrazovanje i usavršavanje stručnih djelatnika u djelatnostima zaštite prirode, provedbu nadzora prometa, uvoza, izvoza zaštićenih dijelova prirode; utvrđivanje uvjeta za korištenje i namjenu zaštićenih dijelova prirode, te upravljanje zaštićenim dijelovima prirode; utvrđivanje uvjeta zaštite prirode; inspekcijske poslove zaštite prirode.

Ministarstvo kulture sukladno Zakonu o muzejima (NN 142/98) obavlja administrativne, tehničke i druge poslove za Hrvatsko muzejsko vijeće, vodi očevidnik muzeja i galerija, utvrđuje uvjete za osnivanje muzeja i galerija u suradnji s Hrvatskim muzejskim vijećem, obavlja stručni nadzor nad radom matičnih muzeja, te nadzor nad zakonitošću rada muzeja i galerija kojima je Republika Hrvatska osnivač, kao i nadzor nad radom državnih arhiva sukladno Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima (NN 105/97 i 64/00).

Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva kulture (NN 70/01) propisano je da se za obavljanje poslova iz djelokruga ovoga Ministarstva ustrojavaju sljedeće upravne organizacije u sastavu Ministarstva i unutarnje ustrojstvene jedinice: 1. Kabinet ministra; 2. Tajništvo Ministarstva; 3. Uprava za normativne i upravno-pravne poslove; 4. Uprava za zaštitu kulturne baštine; 5. Uprava za međunarodnu kulturnu suradnju; 6. Uprava za kulturni razvitak i stvaralaštvo; 7. Zavod za kulturu i 8. Uprava za gospodarenje i financiranje u kulturi.

Člankom 8. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara propisano je da o povratu kulturnih dobara nezakonito odnesenih sa teritorija država članica Europske unije odlučuje nadležni sud. To je sud opće mjesne nadležnosti, općinski sud.

U postupku povrata kulturnih dobara dužni su postupati i nadležni Konzervatorski odjeli Ministarstva kulture, te Gradski ured za zaštitu spomenika kulture i prirode u Zagrebu, posebno u poduzimanju mjera koje se odnose na pronalaženje kulturnog i zaštitu kulturnog dobra, sukladno članku 8. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

3.21.REGIONALNA POLITIKA I KOORDINACIJA STRUKTURNIH INSTRUMENTATA

3.21.1 Pravni okvir

Sadašnji pravni okvir ne sadrži jedinstveni zakon koji bi sustavno rješavao problematiku regionalnog razvoja na cijelom državnom teritoriju. Umjesto toga, postoji niz zakona koji su relevantni za reguliranje i provođenje politike regionalnog razvoja.

Među njima posebno valja izdvojiti one kojima se reguliraju pitanja razvoja onih područja Republike Hrvatske koja zaostaju u razvoju. To su:

- Zakon o otocima (NN 34/99, 32/02),
- Zakon o područjima posebne državne skrbi (NN 26/03),
- Zakon o brdsko-planinskim područjima (NN 12/02, 32/02, 117/03),
- Zakon o obnovi i razvoju Grada Vukovara (NN 44/01) i Zakon o Fondu za regionalni razvoj (NN 107/01).

Pored spomenutih zakona koji izravno reguliraju pitanja razvoja onih područja RH koja zaostaju u razvoju, ostali relevantni zakoni koji na izravan ili neizravan način reguliraju pojedina pitanja vezana uz regionalni razvoj su:

a) zakoni koji definiraju sustav i organizaciju jedinica lokalne samouprave:

- Ustav Republike Hrvatske (NN 41/01, 55/01),
- Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01),
- Zakon o područjima županija, gradova i općina u RH (NN 10/97, 124/97, 68/98, 22/99, 117/99, 128/99, 44/00, 129/00, 92/01, 79/02, 83/02, 25/03, 107/03),
- Zakon o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 33/01, 10/02),
- Zakon o Gradu Zagrebu (NN 62/01);

b) zakoni o financiranju jedinica lokalne i područne samouprave i raznim oblicima državne potpore određenim područjima:

- Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 117/93, 33/01, 73/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02),
- Zakon o porezu na dobit (NN 127/00),
- Zakon o porezu na dohodak (NN 127/00),
- Zakon o poticanju ulaganja (NN 73/00),
- Zakon o poljoprivredi (NN 66/01, 83/02),

- Zakon o državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu (NN 87/02, 117/03),
- Zakon o državnim potporama (NN 47/03),
- Zakon o proračunu (NN 96/03),
- Zakon o izvršavanju Državnog proračuna za pojedinu godinu

c) zakon koji definira prostorno planiranje na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini:

- Zakon o prostornom planiranju (NN 30/94, NN 68/98, NN 61/00, 32/02).

U cilju sustavnog rješavanja pitanja regionalnog razvoja na cjelokupnom državnom teritoriju te jasnog definiranja svih potrebnih mehanizama za provođenje politike regionalnog razvoja na svim razinama, intencija je u što skorije vrijeme gore spomenute zakone, koji reguliraju razvoj pojedinih slabije razvijenih područja u RH zamijeniti jedinstvenim pravnim okvirom.

Pri tome valja napomenuti kako je značajan pomak u planiranju ne samo regionalnog razvoja, već razvoja na državnoj razini uopće, učinjen uvođenjem višegodišnjeg (trogodišnjeg) planiranja proračuna države, općina, gradova i županija te njihovih korisnika. Poseban značaj pri tome je dan planu investicijskih razvojnih programa koji će se zasnivati na razvojnoj strategiji države te na nacionalnim i regionalnim programima razvoja. Isto je regulirano novim Zakonom o proračunu (o tome više u poglavlju 3.29).

Definiranje odgovarajuće pravne osnove koja će biti usklađena s *acquis communautaire*om u području regionalne politike, očekuje se do kraja 2005. godine

Nadalje, kako RH trenutno nema pristup niti predpristupnim niti strukturnim fondovima, već je glavni program pomoći za Republiku Hrvatsku CARDS program (iz kojeg se od 2001. godine pomoć dobiva i na području regionalnog razvoja), ovdje također donosimo popis propisa i sporazuma koji reguliraju korištenje tog programa te institucionalni okvir za njegovu provedbu:

- Zakon o potvrđivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju EU (NN, MU 14/01)
- Zakon o potvrđivanju Okvirnog sporazuma između Europske komisije i Vlade RH u svezi sudjelovanja RH u programima pomoći EZ (NN, MU 8/02)
- Sporazumi o financiranju programa CARDS za pojedine godine (2001., 2002., 2003.)
- Memorandum o suglasnosti između Europske komisije i Vlade Republike Hrvatske o osnivanju Središnje jedinice za financiranje i ugovaranje (NN, MU 11/03).
- Odluka o imenovanju ministra za europske integracije Nacionalnim koordinatorom za programe pomoći i suradnje s Europskom unijom, od 18. listopada 2001.
- Zaključak Vlade RH od 18. listopada 2001. godine kojim se sva tijela korisnici programa CARDS obvezuju na uspostavu jedinica za provođenje projekata iz tog programa.

Iako Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju izričito ne navodi obveze vezane uz harmonizaciju na području regionalne politike, isti u svojim pojedinim dijelovima regulira obveze na područjima koja su izravno ili neizravno od značenja za provođenje politike regionalnog razvoja (npr. statistika, tržišno natjecanje, državne potpore, financijska kontrola i sl.; o tome više u potpoglavljima 3.6, 3.12, 3.28, 3.29). Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju ne sadrži obvezu Republike Hrvatske za usklađivanjem propisa o proračunu s pravnom stečevinom Europske unije. Ipak, člankom 105. Sporazuma preuzeta je obveza jačanja suradnje na regionalnom razvoju radi pridonosa gospodarskom razvoju i smanjenju regionalnih nejednakosti, na čemu se uz pomoć iz CARDS programa sustavno radi od 2001. godine.

Sukladno tome, ovdje dajemo pregled već provedenih te planiranih CARDS projekata koji na direktan ili indirektan način pomažu u ostvarivanju spomenute preuzete obveze:

- 1) Capacity Building for Regional Development Strategic Planning, CARDS 2001 (proveden)
- 2) Strategy and Capacity Building for Regional Development, CARDS 2002 (u provedbi)
- 3) Support to National Development Planning, CARDS 2003 (pred provedbom)
- 4) Sustainable Development in Return Areas, CARDS 2002 (u provedbi)
- 5) Sustainable Development in Areas of Special State Concern, CARDS 2003 (pred provedbom)

Konkretno zakonodavne mjere, kojima bi se vršilo usklađivanje s *acquis communautaire*om na području regionalne politike i koordinacije strukturnih instrumenata ne očekuju se u 2004. godini.

3.21.2 Institucionalni okvir

Jasan institucionalni okvir potreban za provođenje regionalne politike na svim razinama definirat će se kroz implementaciju CARDS 2002 projekta Strategija i jačanje kapaciteta za regionalni razvoj, čija implementacija započinje u listopadu 2003. godine. Ovim projektom će se, između ostalog, definirati svi potrebni mehanizmi i instrumenti za provođenje politike regionalnog razvoja u Republici Hrvatskoj. Dovođenje projekta predviđeno je do kraja 2005. godine.

Ciljevi projekta su:

- izraditi Nacionalnu strategiju regionalnog razvoja i odgovarajući akcijski plan
- izraditi odgovarajuću pravnu osnovu za regionalnu politiku u Republici Hrvatskoj koja korespondira istoj pravnoj osnovi u zemljama članicama EU, a prvenstveno zahtjevima vezanim uz upravljanje sredstvima iz Strukturnih fondova
- uspostaviti i ojačati odgovarajući institucionalni okvir, koordinacijske mehanizme kapacitete i procedure za planiranje i provođenje politike regionalnog razvoja na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini

- ojačati partnerstvo između svih relevantnih dionika u procesu planiranja i provođenje politike regionalnog razvoja

Slijedom toga, projektom će biti razmatrana pitanja vezana uz postizanje kompatibilnosti pravnog, financijskog i institucionalnog okvira za provođenje, praćenje i evaluaciju politike regionalnog razvoja.

Sadašnji institucionalni okvir za planiranje i provođenje politike regionalnog razvoja te koordinaciju programa pomoći CARDS kao temeljnog programa pomoći EU unutar kojeg se, između ostalih područja, osigurava i pomoć području regionalnog razvoja, uključuje sljedeće institucije:

- 1) Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka tijelo je državne uprave, između ostalog, nadležno i za poslove koji se odnose na organiziranje izrade strateških infrastrukturnih projekata i investicijskih programa od posebnog značenja za Republiku Hrvatsku i drugih odgovarajućih krupnih infrastrukturnih radova od značaja za održivi razvitak Republike Hrvatske koji se u cijelosti ili u većoj mjeri financiraju sredstvima državnog proračuna, te za stručne poslove koji se odnose na pokretanje, usklađivanje i nadzor poslova određenih aktima i propisima kojima se uređuje razvitak otoka kao i stručne poslove koji se odnose na razvitak i obnovu gospodarski zaostajućih područja i područja stradalih u Domovinskom ratu.
- 2) Ministarstvo financija, kao tijelo državne uprave, između ostalog, nadležno i za poslove pripreme i konsolidacije proračuna, izvršavanje državnog proračuna, državno računovodstvo i praćenje izvršenja, u suradnji s drugim tijelima državne uprave planira prihode i primitke te rashode i izdatke proračuna i financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika na temelju višegodišnjih programa, kao i njihovo izvršavanje i izvještavanje putem izvještaja i godišnjih obračuna proračuna i financijskih planova te konsolidacije na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i države. Na taj način planiraju se i sredstva za provedbu posebnih zakona kojima se reguliraju poticajne mjere za razvoj određenih područja u RH koja zaostaju u razvoju čime se zapravo osiguravaju sredstva iz državnog proračuna za provođenje politike regionalnog razvoja. Nadalje, u sastavu Ministarstva financija djeluje Središnja jedinice za financiranje i ugovaranje koja vrši administrativno i financijsko upravljanje decentraliziranim projektima koje financira EU, odnosno odgovorna je za provođenje natječajnih postupaka, ugovaranje, upravljanje sredstvima EU, računovodstvene poslove, izvješćivanje te praćenje učinkovitosti provedbe projekata. Pored spomenutog, Ministarstvo financija upravlja i programima i projektima u kojima sudjeluju međunarodne financijske institucije (Svjetska banka, EBRD, EIB, Council of Europe Development Bank) ili bilateralni partneri a koji se provode uz nacionalno sufinanciranje.
- 3) Ministarstvo europskih integracija, odnosno Uprava za koordinaciju programa pomoći i suradnje s Europskom unijom ima vodeću ulogu u procesu programiranja nacionalne komponente programa CARDS. Ona koordinira sudjelovanje tijela državne uprave u pripremi višegodišnjih strateških dokumenata koji predstavljaju okvir za korištenje programa CARDS, koordinira pripremu projekata koji se Europskoj komisiji predlažu za financiranje u okviru jedne proračunske godine programa CARDS, vrši prethodnu procjenu projektnih prijedloga kako bi se osiguralo da su oni u skladu sa strateškim dokumentima.

- 4) Ostala resorna ministarstva, svako u svojem djelokrugu rada, također sudjeluju u provedbi određenih segmenata regionalne razvojne politike, sukladno svojim sektorskim prioritetima (Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i dr.).
- 5) Fond za regionalni razvoj, sukladno Zakonu o Fondu za regionalni razvoj, upravlja dijelom sredstava iz državnog proračuna namijenjenim poticanju razvoja područja koja zaostaju u razvoju, a u cilju postizanja ravnomjernog razvoja na cjelokupnom području Hrvatske.
- 6) Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara, sukladno Zakonu o obnovi i razvoju grada Vukovara, zadužen je za provedbu Plana i Programa obnove i razvoja Grada Vukovara, odnosno za koordinaciju njegove provedbe.
- 7) Zavod za prostorno uređenje, u sastavu Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, zadužen je za razvojnu politiku u području prostornog uređenja. U skladu sa Strategijom prostornog uređenja RH i pripadajućim Programom prostornog uređenja RH koje je donio Hrvatski sabor, Zavod je koordinirao izradu regionalnih prostornih planova koja je okončana krajem 2002. godine. Kroz horizontalnu i vertikalnu koordinaciju, Zavod prati provedbu politike prostornog uređenja, a zadužen je i za praćenje stanja u prostoru te uspostavu informacijskog sustava podataka o prostoru.
- 8) Državni zavod za statistiku nadležan je za uvođenja sustava NUTS klasifikacije teritorijalnih jedinica te za prikupljanje i obradu podataka regionalne statistike.
- 9) Ured za strategiju razvitka Republike Hrvatske koordinira izradu strateških smjernica i razvojnih dokumenata Vlade RH, te provedbu Strategije razvitka Republike Hrvatske «Hrvatska u 21. stoljeću».
- 10) Predstavnička i izvršna tijela jedinica regionalne i lokalne samouprave u okviru svog samoupravnog djelokruga odlučuju o poslovima od područnog (regionalnog) i lokalnog značaja iz svoje nadležnosti, a osobito u područjima školstva, zdravstva, prostornog i urbanističkog planiranja, gospodarskog razvitka, prometa i prometne infrastrukture, planiranja i razvitka mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova i sl.

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Izraditi izvješće o procjeni problema i ciljeva vezanih uz izradu Nacionalne strategije regionalnog razvoja (čl. 105.)	06/2004	MMTPR

3.22. OKOLIŠ

3.22.1. Pravni okvir

Očuvanje prirode i čovjekova okoliša koja je jedna od najviših vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske, propisuje članak 3. Ustava. Zakoni iz pravnog područja zaštite okoliša kao i drugi zakoni moraju biti u skladu s Ustavom, a ostali propisi u skladu s Ustavom i zakonom.

Ustavne odredbe Republike Hrvatske koje predstavljaju osnovu za oblikovanje okvira i sadržaja prava okoliša u Republici Hrvatskoj, utvrđuju pravo na zdrav život, obvezu države da osigura uvjete za zdrav okoliš, dužnost svakoga da, u sklopu svojih ovlasti i djelatnosti, osobitu skrb posvećuje zaštiti zdravlja ljudi, prirode i ljudskog okoliša, pružanje osobite zaštite svim stvarima i dobrima od osobitog ekološkog značenja, koji su od interesa za Republiku Hrvatsku i mogućnost ograničenja poduzetničkih sloboda i vlasničkih prava radi zaštite prirode, ljudskog okoliša i zdravlja ljudi.

Pravno područje zaštite okoliša uređuju: Međunarodni ugovori kojih je stranka Republika Hrvatska i koji prema odredbi članka 140. Ustava čine dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske, Zakon o zaštiti okoliša (NN 82/94 i 128/99), Zakon o zaštiti zraka (NN 48/95), Zakon o otpadu (NN 151/03), Zakon o zaštiti prirode (NN 162/03), Zakon o zaštiti od ionizirajućih zračenja (NN 105/99 i 173/03), Zakon o vodama (NN 107/95), Zakon o zaštiti od buke (NN 20/03) te zakoni koji sadrže norme kojima se uređuju postupanje sa sastavnicama okoliša kao prirodnog dobra u cilju njihove zaštite pri planiranoj gospodarskoj uporabi i smanjenju pritiska na okoliš: Zakon o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 32/02), Zakon o gradnji (NN 175/03) itd., kao i posebni zakoni koji uređuju postupke i mjere sprječavanja i onečišćenja okoliša te sadrže mjere koje smanjuju rizik po okoliš: Zakon o prijevozu opasnih tvari (NN 97/93, 151/03), Zakon o zapaljivim tekućinama i plinovima (NN 108/95), Zakon o otrovima (NN 27/99, 55/99), Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 121/03), Zakon o zaštiti od požara (NN 58/93), itd. te njihovi provedbeni propisi.

U 2002. godini Hrvatski sabor donio je Nacionalnu strategiju zaštite okoliša (NN 46/02) koja dugoročno određuje i usmjerava ciljeve upravljanja okolišem u cilju održivog razvoja te opredjeljenje za dogradnju pravnog sustava. Donesen je i Nacionalni plan djelovanja za okoliš (NN 46/02) koji je u najvećoj mogućoj mjeri izrađen u skladu s 5. i 6. akcijskim programom EU. Plan sadrži detaljne planove djelovanja za tematska područja zaštite okoliša, tj. određene gospodarske sektore: industriju i rudarstvo, energetiku, poljoprivredu i šumarstvo, turizam, promet, lovstvo, ribarstvo; i za tematske cjeline: upravljanje kakvoćom zraka, upravljanje vodama, upravljanje tлом i šumama, gospodarenje otpadom, zaštita od buke, biološka raznolikost, očuvanje krajobraza i geološka baština, upravljanje obalnim i otočnim područjem, urbano područje, ruralno područje, upravljanje rizicima i nesrećama,

civilna zaštita, te okoliš i zdravlje. Svaki plan djelovanja sadrži : stanje, ciljeve i mjere za ostvarivanje ciljeva, razinu djelovanja, odgovorne nositelje, vremensko razdoblje za provedbu mjera i aktivnosti, moguće financijske izvore te povezanost s važećim EU direktivama.

Temeljem zaključaka Svjetskog skupa na vrhu održanog u Johannesburgu u rujnu 2002. godine započete su aktivnosti vezane za izradu Strategije održivog razvoja Republike Hrvatske. Početkom 2003. godine osnovan je Nacionalni odbor za izradu toga dokumenta, kojem je na čelu Predsjednik Vlade Republike Hrvatske, a članovi ministar nadležan za zaštitu okoliša, ministar gospodarstva i ministar rada i socijalne skrbi.

Međunarodni ugovori iz područja zaštite okoliša su: okvirne konvencije kojima stranke preuzimaju obveze i kojima se stvara pravni okvir za postupno usvajanje dodatnih protokola s detaljnim i konkretnim obvezama te oni kojima se uređuje zaštita pojedinih sastavnica okoliša, a koji su regionalnog ili globalnog značenja. Opće konvencije koje horizontalno pokrivaju zaštitu okoliša jesu: Konvencija o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (ESPO), Konvencija o prekograničnim učincima industrijskih akcidenata te Konvencija o pristupu informacijama o sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Arhuška konvencija) i njezin Protokol o registrima ispuštanja i prijenosa onečišćavala uz Arhušku konvenciju te Protokol o strateškoj procjeni okoliša koje je potpisala Republika Hrvatska. Ostali međunarodni ugovori koji pokrivaju područje zaštite okoliša, odnosno pojedinih sastavnica okoliša, dani su u dokumentima kojima su obrađene pojedine sastavnice i pojedina područja.

Zakon o zaštiti okoliša (NN 82/94 i 128/99) uređuje zaštitu okoliša radi očuvanja okoliša, smanjivanja rizika za zdravlje ljudi i stvara osnove za poboljšanje kakvoće okoliša. Njime su uređena temeljna načela hrvatskog pravnog poretka o zaštiti okoliša u čijoj su izradi korištene tadašnje direktive EU. Zakon je preuzeo pojedine institute iz europskih direktiva, kao što su praćenje stanja okoliša (monitoring), informacijski sustav zaštite okoliša, a stvorena je i osnova za uspostavu katastra onečišćivanja okoliša te podizanja svijesti i odgoja i izobrazbe za okoliš.

Na temelju ovog Zakona doneseni su provedbeni propisi: Pravilnik o procjeni utjecaja na okoliš (NN 59/00), Pravilnik o katastru emisija u okoliš» (NN 36/96), Uredba o kakvoći tekućih naftnih goriva (NN 83/02), Uredba o standardima kakvoće mora na morskim plažama (NN 33/96), Uredba o informacijskom sustavu zaštite okoliša (NN 74/99 i 79/99), Pravilnik o znaku zaštite okoliša (NN 64/96), Plan intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u Republici Hrvatskoj (NN 8/97), Plan intervencija u zaštiti okoliša (NN 82/99, 86/99, 12/01), Pravilnik o znaku zaštite okoliša (NN 64/96), Pravilnik o priznanjima i nagradama za dostignuća na području zaštite okoliša (NN 1/99, 26/02).

Izrađen je tekst potrebnih izmjena i dopuna Zakona o zaštiti okoliša te je predviđeno donošenje izmjena i dopuna Zakona o zaštiti okoliša tijekom II. odnosno III. kvartala 2004.

Izmjena i dopuna Zakona o zaštiti okoliša temelji se na postojećoj koncepciji odnosno rješenjima važećeg Zakona o zaštiti okoliša. Značajne novine odnose se na usklađivanje pojmova s pojmovima preuzetim iz direktiva EU, uvođenje instituta strateške procjene utjecaja na okoliš za strategije, planove i programe u njihovoj ranoj fazi izrade, ekološke dozvole, pristup informacijama o okolišu, sustav ekološkog upravljanja institucijom (EMAS). Razrađuju se i odredbe instituta praćenja stanja okoliša (monitoring), uvođenjem preciznog određivanja obveza za onečišćivača okoliša. Preciznije su utvrđeni poslovi i zadaci u vezi s katastrom onečišćivanja okoliša i informacijskim sustavom zaštite okoliša.

Izmjene i dopune Zakona o zaštiti okoliša izvršit će se prema: Direktivi Vijeća ministara 2001/42/EC o procjeni utjecaja određenih planova i programa na okoliš, Direktivi Vijeća ministara 85/337/EGS o procjeni utjecaja određenih javnih i privatnih projekata na okoliš, Direktivi 97/11/EEC o procjeni određenih javnih i privatnih projekata na okoliš, Direktivi 96/61/EC o cjelovitom sprečavanju i nadziranju onečišćavanja okoliša (IPPC Direktiva), Direktivi 2003/4/EC o pristupu ekološkim informacijama, Direktivi 96/82/EC o kontroli opasnih nesreća uključujući opasne tvari (Seveso II Direktiva), Uredbi (EC) br.1980/2000 Europskog parlamenta i Vijeća o revidiranom programu dodjele znaka zaštite okoliša Zajednice, Uredbi (EC) br.761/2001 Europskog parlamenta i Vijeća ministara o dopuštanju dobrovoljnog sudjelovanja institucija u sustav Zajednice za ekološko upravljanje institucijama (EMAS).

Također, bit će potrebno izmijeniti i dopuniti provedbene propise koji će također biti usklađeni s relevantnim direktivama EU i to: Uredba o procjeni i o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš, Uredba o uvjetima izdavanja ekološke dozvole, Pravilnik o praćenju stanja (monitoring) okoliša, Pravilnik o praćenju stanja tla, Pravilnik o postupku, metodologiji, načinu i mjerama za provođenje sanacije tla, Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra zaštite okoliša, Pravilnik o stručnom savjetu za poticanje za okoliš povoljnije proizvodnje (EMAS) i Pravilnik o sanacijskom programu uklanjanja oštećenja okoliša.

Zakon o zaštiti okoliša i njegovi provedbeni propisi sadržavat će rokove za provedbu pojedinih novih instituta koji osiguravaju visoku razinu zaštite okoliša sukladno pravnoj stečevini EU bude u zadanom roku.

Planirane aktivnosti za 2004. godinu

Zakonodavne mjere transponiranja pravne stečevine EU u nacionalni pravni sustav na području zaštite okoliša za 2004. jesu:

1. Izmjena i dopuna Zakona o zaštiti okoliša što predstavlja osnovnu zakonodavnu aktivnost u 2004.
 - Izrada izmjena i dopuna provedbenih propisa Zakona o zaštiti okoliša, u cilju usklađivanja s važećim direktivama EU: Pravilnik o katastru onečišćavanja okoliša, Plan intervencija u zaštiti okoliša.
 - Izrada provedbenih propisa koji će se donijeti na temelju izmjena i dopuna Zakona o zaštiti okoliša provodit će se tijekom njegovog donošenja odnosno usvajanja.

Također, provedbenim propisima obuhvatit će se mjere vezane uz međunarodne konvencije: Konvencija o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (ESPO) i Konvencija o prekograničnim učincima industrijskih akcidenata.

2. Druge važne zakonodavne mjere u području zaštite okoliša jesu:

- Izrada izmjena i dopuna Zakona o zaštiti zraka
- Izrada provedbenih propisa Zakona o zaštiti zraka, u cilju usklađivanja s važećim direktivama EU: Uredba o preporučenim graničnim vrijednostima i kritičnim vrijednostima kakvoće zraka i Uredba o tvarima koje oštećuju ozonski omotač
- Izrada i donošenje provedbenih propisa temeljem Zakona o otpadu

Nositelji usklađivanja navedenih propisa iz područja zaštite okoliša s pravnom stečevinom EU su MZOPU, Uprava za upravno-pravne poslove i Uprava za zaštitu okoliša.

Programi pomoći EU

Programi pomoći odvijaju se u okviru programa CARDS i REReP. U okviru projekta CARDS 2002 «Strategija za približavanje okolišnom zakonodavstvu EU» provodit će se aktivnosti na usklađivanju zakonodavstva u području gospodarenja otpadom, zaštite zraka i promjena klime i IPPC direktive. Cilj projekta REReP 1.3 "Pomoć u izradi i prilagodbi propisa u području zaštite okoliša u JI Europi" je jačanje kapaciteta u usklađivanju hrvatskih propisa sa zakonodavstvom EU.

3.22.2. Institucionalni okvir

Zakon o zaštiti okoliša propisuje da učinkovitost zaštite okoliša Države osiguravaju Hrvatski sabor i Vlada Republike Hrvatske te predstavnička i izvršna tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave donošenjem strategije zaštite okoliša, programa i planova intervencija i drugih planova zaštite okoliša te drugih dokumenata važnih za zaštitu okoliša i održivi razvitak i održivo upravljanje okolišem.

Stručno obavljanje poslova zaštite okoliša i provedbu mjera zaštite okoliša osiguravaju tijela državne uprave i tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Prema Zakonu o ustrojstvu ministarstava i državnih upravnih organizacija (NN 199/03) Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (MZOPUIG) obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na opću politiku zaštite okoliša u ostvarivanju uvjeta za održivi razvitak; zaštitu zraka, tla, voda, mora, biljnog i životinjskog svijeta u ukupnosti uzajamnog djelovanja, kao što su izrada prijedloga strategije za unapređenje stanja u oblasti zaštite okoliša; predlaganje, promicanje i praćenje mjera za unapređivanje zaštite okoliša, osiguravanje provedbe katastra onečišćavanja (monitoring); vođenje informacijskog sustava zaštite okoliša, utvrđivanje mjera, uvjeta i suglasnosti zaštite okoliša; skrb, usklađivanje i vođenje nadzora nad financiranjem programa zaštite okoliša;

postupanje s otpadom; priprema prijedloga standarda zaštite okoliša; ocjenjivanje uvjeta za rad pravnih i fizičkih osoba iz područja zaštite okoliša; inspekcijski poslovi zaštite okoliša, poticanje odgoja i obrazovanja te istraživanja u svezi sa zaštitom okoliša.

Ministarstvo obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na prostorno uređenje Republike Hrvatske i usklađivanje regionalnoga prostornog razvitka, planiranje, korištenje i zaštitu prostora, ostvarivanje međunarodne suradnje u prostornom uređenju; informacijski sustav o prostoru, praćenje stanja u prostoru i provedbu dokumenata prostornog uređenja Republike Hrvatske, lokacijske dozvole, surađuje u izradi dokumenata prostornog uređenja županija, gradova i općina radi osiguravanja uvjeta za gospodarenje, zaštitu i upravljanje prostorom i usklađivanja djelovanja tijela državne uprave koja sudjeluju u izradi, donošenju i provedbi dokumenata prostornog uređenja, osiguravanje uvjeta za razvitak i unapređenje poslovanja pravnih i fizičkih osoba iz područja prostornog uređenja, uređenje naselja, te uređenje i korištenje građevinskog zemljišta.

Ministarstvo obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na utvrđivanje uvjeta za projektiranje i gradnju građevina; poslovanje pravnih i fizičkih osoba iz područja graditeljstva, Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu te drugih inženjera koji sudjeluju u gradnji, praćenje i analiziranje kvalitete građevinskih i projektantskih usluga u graditeljstvu; građevne i uporabne dozvole, korištenje, održavanje i uklanjanje građevine, inspekcijske poslove gradnje te provodi upravni postupak iz područja stanovanja i komunalnog gospodarstva.

Ministarstvo obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na djelovanje instrumenata i mjera gospodarske politike u graditeljstvu, stanovanje, politiku stanovanja, gradnju stanova i naselja; socijalnih i službenih stanova; provedbu posebnih programa Vlade Republike Hrvatske u stanogradnji, komunalno gospodarstvo; politiku, praćenje i unapređivanje stanja u komunalnom gospodarstvu, ostvarivanje međunarodne suradnje u graditeljstvu i stanovanju.

Sadašnje unutarnje ustrojstvo Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva uređeno je Uredbom o unutrašnjem ustrojstvu koju je donijela Vlada Republike Hrvatske (NN 13/03). Za obavljanje poslova iz djelokruga Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva ustrojene su sljedeće upravne organizacije: Kabinet ministra, Odjel za informiranje, Tajništvo ministarstva, Uprava za upravno-pravne poslove, Uprava za zaštitu okoliša, Uprava za zaštitu prirode, Uprava za inspekcijske poslove, Uprava za graditeljstvo i Zavod za prostorno uređenje. Unutar Uprave za zaštitu okoliša ustrojeni su, izvan sjedišta Ministarstva, pododsjeci za zaštitu mora i priobalja i za zaštitu tla. Unutar Uprave za inspekcijske poslove, radi obavljanja inspekcijskih poslova na području Republike Hrvatske, ustrojene su područne jedinice-odjeli inspekcijskog nadzora za sve županije i Grad Zagreb koje imaju odsjeke i ispostave inspekcije. U okviru Uprave za upravno-pravne poslove ustrojen je Odjel za normativno-pravne poslove, međunarodno pravne poslove i usklađivanje pravnih propisa s propisima EU, a u okviru Uprave za zaštitu okoliša, Odjel za EU integracije i međunarodne projekte.

Osim Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva i druga središnja tijela državne uprave obavljaju upravne i druge poslove u vezi s zaštitom pojedinih sastavnica okoliša i stanovništva:

- Ministarstvo kulture: zaštita prirode i genetski modificirani organizmi;
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva: zaštita šuma i zaštita poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja štetnim tvarima, te integralno upravljanje vodama, genetski modificirani organizmi;
- Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka: zaštita mora od onečišćavanja s brodova
- Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi: zaštita od ionizirajućeg zračenja i zaštita od buke, genetski modificirani organizmi;
- Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva: nuklearna sigurnost i postupanje s kemikalijama.

Na temelju Zakona o vodama osnovane su Hrvatske vode, pravna osoba za obavljanje poslova kojima se ostvaruje upravljanje vodama koja između ostalih poslova upravlja državnim i lokalnim vodama te obavlja i poslove zaštita voda i mora od onečišćenja s kopna.

U 2002. godini Vlada Republike Hrvatske osnovala je javne ustanove: Agenciju za zaštitu okoliša (NN 75/02) i Državni zavod za zaštitu prirode (NN 126/02).

- Agencija za zaštitu okoliša obavlja poslove koji obuhvaćaju prikupljanje i objedinjavanje podataka o okolišu, obrade tih podataka i izrade izvješća i vođenje baze podataka o okolišu.
- Državni zavod za zaštitu prirode obavlja stručne poslove zaštite prirode koji između ostaloga obuhvaćaju prikupljanje i obrađivanje podatak u vezi s zaštite prirode, praćenje stanja očuvanosti biološke i krajobrazne raznolikosti, obavljanje statističkih analiza, organiziranje i provođenje odgojno-obrazovnih i promidžbenih aktivnosti i dr.

Agencijom i Državnim zavodom upravlja Upravno vijeće koje je dužno najmanje jedanput godišnje podnijeti izvješće o svome radu Vladi Republike Hrvatske i Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva i Ministarstvo kulture.

U 2003. godini donesen je Zakon o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (NN 107/03), koji je izvanproračunski fond, pravna osoba s javnim ovlastima te obavlja poslove financiranja pripreme, provedbe i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređenja okoliša i energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije. Fondom upravlja Upravni odbor i direktor Fonda. Fond je dužan dostaviti izvještaje o ostvarivanju programa rada i poslovanja ministru nadležnom za zaštitu okoliša i ministru nadležnom za energetiku.

Zakonom o sustavu državne uprave (NN 75/93, 92/96, 48/99, 15/00, 59/01 i 199/03) za obavljanje poslova državne uprave u više upravnih područja (racionalizacija uprave) na području jedinica područne (regionalne) samouprave

ustrojava se ured državne uprave. Za obavljanje upravnih i drugih stručnih poslova iz upravnog područja zaštite okoliša, prirode, prostornog uređenja i graditeljstva Uredbom o unutarnjem ustrojstvu ureda državne uprave (NN 21/02) osnovane su službe za prostorno uređenje, zaštitu okoliša i graditeljstvo, kao osnovne ustrojstvene jedinice u sjedištu ureda.

Na lokalnoj razini općina, grad i županija uređuje, organizira, financira i unapređuje poslove zaštite okoliša koji su regionalnog ili lokalnog značenja sukladno Ustavu i zakonu. Zaštita okoliša jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave obuhvaća: osiguravanje uvjeta za provođenje programa zaštite okoliša, pripremu i provođenje sanacije kada je to njezina obveza, osiguravanje praćenja stanja okoliša (monitoring), mjerenje imisija kad je to njezina obveza, osiguranje uvjeta za vođenje katastra onečišćenja okoliša, očevidnika o stanju okoliša i mjerama zaštite okoliša i načinu obavješćivanja javnosti. Prema Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01) za obavljanje poslova zaštite okoliša ustrojavaju se upravni odjeli i službe (upravna tijela). Skupština županije i Skupština Grada Zagreba donose Program zaštite okoliša koji sadrži osnovne ciljeve, uvjete i mjerila zaštite okoliša u cjelini, prioritetne mjere zaštite okoliša po sastavnim dijelovima i pojedinačnim prostornim cjelinama te razrađuje načela i smjernice zaštite okoliša sadržane u Strategiji zaštite okoliša te Izvješće o stanju okoliša. Program zaštite okoliša za pojedina uža područja grada ili općine donosi gradsko vijeće, odnosno općinsko vijeće kada je potrebno posebno zaštititi okoliš određenog područja grada ili općine radi očuvanja kulturno-povijesnih, estetskih i prirodnih vrijednosti krajolika. Prostornim planom određuju se zahvati na okoliš za koje je obvezna procjena utjecaja na okoliš te nadležna tijela vode postupak procjene utjecaja na okoliš za ove zahvate.

3.22.3. Procjena utjecaja na okoliš

Pravni okvir

Postupak procjene utjecaja na okoliš pojedinog zahvata provodi se temeljem Zakona o zaštiti okoliša (NN 94/82 i NN 128/99) i Pravilnika o procjeni utjecaja na okoliš NN (59/00) .

Pravilnik o procjeni utjecaja na okoliš, određuje zahvate za koje je obvezna procjena utjecaja na okoliš, sadržaj, rok i način izrade studije o utjecaju na okoliš, način donošenja ocjene i zaključka o namjeravanom zahvatu, način obavješćivanja javnosti i određivanje roka i načina sudjelovanja javnosti o odlučivanju, prava i obveze sudionika u postupku.

U izmjeni i dopunu Zakona o zaštiti okoliša unijeti će se strateška procjena okoliša radi usklađivanja s propisima odnosno direktivama EU.

Republika Hrvatska donijela je Zakon o potvrđivanju Konvencije o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo konvencija, NN – Međunarodni ugovori 6/96). Konvencija je stupila na snagu 10. rujna 1997.

godine. Također, potpisan je i Protokol o strateškoj procjeni okoliša na Ministarskoj konferenciji u Kijevu u svibnju 2003. godine.

Institucionalni okvir

Postupak procjene utjecaja na okoliš provodi Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, osim za zahvate za koje je prostornim planom županije ili Grada Zagreba određena obveza procjene utjecaj na okoliš, zahtjev se podnosi tijelu državne uprave nadležnom za poslove zaštite okoliša na području županije ili Grada Zagreba.

Uredbom o uvjetima za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (NN 7/97), propisuju se uvjeti koje mora ispunjavati pravna osoba za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša, koja uključuje i izradu studije o utjecaju na okoliš.

Sadržaj aktivnosti za 2004. godinu

Nakon višegodišnje primjene Zakona o zaštiti okoliša i njegovih provedbenih propisa uočile su se određene nepreciznosti i nejasnoće zakonskih rješenja koje treba poboljšati i unaprijediti u cilju usklađivanja s *acquis communautaireom*. Također su, na razini EU, doneseni novi pravni instrumenti, odnosno postojeće relevantne direktive su novelirane.

Jedna od osnovnih zakonodavnih aktivnosti u 2004. godini biti će izrada izmjena i dopuna Zakona o zaštiti okoliša i podzakonskih akata kojima će se urediti odnosno uskladiti s novim direktivama EU, procjena utjecaja na okoliš, odnosno strateška procjena utjecaja na okoliš.

Izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti okoliša:

- uskladit će se definicije iz područja okoliša s relevantnim direktivama, a posebno s Direktivom 96/61/EC (IPPC Direktiva) o integriranoj prevenciji i kontroli onečišćenja,
- uskladit će se postupak ishoda ekološke dozvole sukladno Direktivi 96/61/EC o integriranoj prevenciji i kontroli onečišćenja te se propisuje donošenje provedbenog propisa kojim će se odrediti uređaji/pogoni za koje je obavezno izdavanje ekološke dozvole,
- uskladit će se definicija operatera u skladu s Direktivom 96/82/EC o kontroli opasnih nesreća uključujući opasne supstance (Seveso II Direktiva),
- uskladit će se postupak strateške procjene utjecaj na okoliš na početku izrade prijedloga strategije, planova i programa sukladno s Direktivom 2001/42/EC o procjeni utjecaja određenih planova i programa na okoliš. Propisuje se donošenje provedbenog procesa kojim se određuje postupak strateške procjene utjecaja na okoliš, način pribavljanja svih potrebnih podataka, obrazloženja, rok provedbe postupka, sudjelovanje javnosti, praćenje provedbe, način donošenja odluke o utjecaju pojedinog zahvat u okviru prijedloga strategije, programa i plana, Stratešku procjenu utjecaja na okoliš za dokumente koje donosi Hrvatski sabor

i Vlada Republike Hrvatske provodi Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva u suradnji s tijelom državne uprave koje priprema dokument. Stratešku procjenu utjecaja na okoliš za dokumente koje donosi županijska skupština odnosno skupština Grada Zagreba provodi županijski, odnosno gradski upravni odjel za poslove zaštite okoliša.

- uskladit će se postupak procjene utjecaja na okoliš sukladno s Direktivom 97/11/EEC, koja dopunjuje Direktivu Vijeća ministara 85/33/EEC o procjeni određenih javnih i privatnih projekata na okoliš,
- uskladit će se definicija «javnosti» sukladno s Direktivom 2003/4/EC o pristupu okolišnim informacijama,
- odredit će se uvjeti koje mora ispunjavati organizacija za uključivanje u sustav EMAS preuzimaju se prema Uredbi 761/2001 EC o dopuštanju dobrovoljnog sudjelovanja organizacijama u sustav Zajednice za ekološko upravljanje EMAS.

U sklopu CARDS programa tijekom 2003. godine odobrena su dva projekta:

1. Provedba procjene utjecaja na okoliš-smjernice i obuka
2. Procjena učinaka razvojnih strategija na okoliš

3.22.4. Pristup informacijama i sudjelovanje javnosti

Pravni okvir

Više zakona Republike Hrvatske sadrže odredbe o obvezi davanja informacija iz djelokruga pojedinih državnih upravnih tijela, kao na primjer Zakon o sustavu državne uprave (NN 75/93, 48/99, 15/00, 59/01 i 199/03) i Zakon o javnom priopćavanju (NN 69/03).

Osnovni ciljevi zaštite okoliša kako je propisano odredbom članka 3. Zakona o zaštiti okoliša, NN 82/94 i 128/99) postižu se, između ostalog, sljedećim mjerama: «obavještavanjem javnosti o stanju okoliša i njenim sudjelovanjem u zaštiti okoliša, povezivanjem sustava i institucija zaštite okoliša Republike Hrvatske s međunarodnim institucijama, donošenjem pravnih propisa o zaštiti okoliša.»

Odredba članka 49. Zakona o zaštiti okoliša «Javnost podataka o okolišu» predstavlja osnovu na kojoj se temelji pristup informacijama o okolišu u hrvatskom pravnom sustavu.

I drugi zakoni i podzakonski akti iz djelokruga Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva propisuju informiranje javnosti: Zakon o otpadu (NN 151/03), Pravilnik o postupanju s ambalažnim otpadom (NN 53/96), Pravilnik o uvjetima za postupanje otpadom (NN 123/97), Plan intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u Republici Hrvatskoj (NN 8/97), Uredba o ustroju i djelovanju sustava motrenja i obavješćivanja u Republici Hrvatskoj (NN 11/93), Zakon o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (NN 107/03), Uredba o osnivanju Agencije za zaštitu okoliša (NN 75/03).

Pristup zakonodavstvu općenito je u skladu s Konvencijom o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Arhuškom konvencijom).

Konačni prijedlog Zakona o zaštiti okoliša, koji je u postupku usvajanja, uključuje odredbe o informiranju javnosti o okolišu potpuno u skladu s odredbama Arhuške konvencije i sa Direktivom 2003/4/EC Europskog parlamenta i Vijeća.

Zakonom o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02) propisan je pristup podacima i dokumentima značajnim za prostorno uređenje i praćenje stanja u prostoru te sudjelovanje javnosti u izradi i donošenju dokumenata prostornog uređenja.

Zakon o vodama (NN 107/95) propisuje obvezu vođenja vodne dokumentacije u području upravljanja vodama. U skladu sa Zakonom o vodama, Vodna dokumentacija vodi se i koristi prema načelu javnosti. Više odredaba domaćeg zakonodavstva propisuje sudjelovanje javnosti u zakonodavnom postupku i postupku odlučivanja u svezi s okolišem.

Kada se radi o sudjelovanju javnosti u svezi s planovima, programima i politikama koje se odnose na okoliš, Zakonom o zaštiti okoliša (NN 82/94, 128/99) propisano je sudjelovanje javnosti u izradi/donošenju dokumenta u svezi s planovima, programima i politikama koje se odnose na okoliš: strategija zaštite okoliša i programi zaštite okoliša. To su dokumenti kojima se uređuju osnovni ciljevi zaštite okoliša i to na razini županije, grada i općina.

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva propise u postupku donošenja objavljuje na svojim web stranicama na adresi www.mzopu.hr, pri čemu se javnost upoznaje s tekstom propisa prije njegovog usvajanja u Hrvatskom saboru.

Međunarodni ugovori iz područja pristupa informacijama i sudjelovanja javnosti

Republika Hrvatska potpisala je temeljni međunarodni ugovor iz područja pristupa informacijama i sudjelovanju javnosti: UN/ECE Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Arhuška konvencija) na četvrtoj ministarskoj konferenciji «Okoliš za Europu» u Aarhusu 1998. godine. Republika Hrvatska još nije ratificirala Arhušku konvenciju, ali se u okviru predratifikacijskog postupka od listopada 2001. godine provodi projekt «Pomoć Hrvatskoj u provedbi Arhuške konvencije», kojega financira Danska agencija za zaštitu okoliša. To je dio REReP projekta 2.2. «Pomoć pri implementaciji Arhuške konvencije u srednjoj i istočnoj Europi» («Support Developing Implementation Strategy for the Aarhus Convention in SEE»), kojega Danska i Republika Hrvatska provode bilateralno. Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, u pripremama za ratifikaciju Arhuške konvencije, provelo je zakonske i druge analize u vezi stupa 1 konvencije – pristup informacijama i stupa 2 – sudjelovanje javnosti. Nastavno na izrađene analize planira se provedba projekta pod programskom godinom CARDS 2003: «Promicanje pristupa informacijama i javnog sudjelovanja u pitanjima zaštite okoliša u skladu s Arhuškom konvencijom»

Institucionalni okvir

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva osigurava sudjelovanje javnosti u pitanjima okoliša provedbom zakona i podzakonskih akata, a poslove provodi Odjel za informiranje.

U području pristupa informacijama i sudjelovanja javnosti u zaštiti okoliša, osim Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva sudjeluju i druga tijela državne uprave, a koja u svom djelokrugu imaju pojedina područja zaštite okoliša. Informiranje se odnosi na tiskanje glasila, uređivanja web stranice, obavještanjem medija, objavljivanje nacrtu zakona i podzakonskih propisa i dr. te obavljanja drugih poslova kojima se osigurava pristup informacijama i sudjelovanje javnosti u vezi okoliša.

Također, Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/2001) propisano je neposredno sudjelovanje građana u pitanjima koja se odnose na okoliš.

Planirane aktivnosti za 2004.

Nacionalnom strategijom zaštite okoliša i Nacionalnim planom djelovanja za okoliš (NN 46/2002) utvrđena je politika i mjere za informiranje i sudjelovanje javnosti u Republici Hrvatskoj kojima se, između ostalog, nalaže:

- uspostaviti jasan sustav propisa koji omogućava proceduralna i institucionalna jamstva te formalizaciju protoka informacija i sudjelovanja javnosti u postupcima odlučivanja,
- javnost koju to zanima pravodobno uključiti u proces pripreme propisa i strateških dokumenata te u rad nekih od službenih tijela (npr. Savjet za zaštitu okoliša),
- uspostaviti informacijske terminale s podacima o radu ministarstava te sa zbirkama podataka o kakvoći okoliša (npr. katastar, registri, evidencije i slično),
- uspostaviti središnji informacijski centar s knjižnicom, čitaonicom, aktualnim sadržajem na internetu radi omogućavanja pristupa specifičnim informacijama o okolišu,
- na lokalnoj razini, posebice u mjestima većeg rizika i zamjetnih promjena u okolišu, pojačati obavješćivanje i sudjelovanje javnosti uspostavom informacijskih središta pri mjerodavnim lokalnim i područnim samoupravnim tijelima,
- u procese obavješćivanja i sudjelovanja javnosti u zaštiti okoliša uključiti i gospodarstvo te uspostaviti komunikacijske kanale sa svim potencijalnim partnerima,

U skladu s Nacionalnom strategijom zaštite okoliša u 2004. godini planira se:

- dopuniti odredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti okoliša odnosno uskladiti s direktivama EU,
- izvršiti pripreme za potvrđivanje UN/ECE Konvenciju o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Arhušku konvenciju),
- osigurati provedbu Arhuške konvencije,

- započeti s provedbom CARDS projekta «Promicanje pristupa informacijama i sudjelovanje javnosti u vezi zaštite okoliša u skladu s Arhuškom konvencijom»,
- unaprijediti rad informacijskog centra i knjižnice Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva,
- potaknuti ustrojavanje informacijskih središta pri lokalnim i područnim (regionalnim) samoupravnim tijelima,
- izraditi strategiju informiranja Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva,
- nastaviti s obavješćivanjem javnosti preko medija,
- redovito izdavati publikacije o zaštiti okoliša za širu javnost i za posebne ciljne skupine,
- osigurati bolji pristup svim oblicima obavješćivanja o okolišu i sudjelovanje javnosti u svezi s okolišem,
- osigurati izdavanje glasila Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva «Okoliš» (barem periodično i na engleskom jeziku) na papiru te besplatnu distribuciju ciljnim skupinama,
- poboljšati web stranice Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva i osigurati interaktivno sudjelovanje javnosti
- nastaviti rad u okviru UNEP/GEF projekta «Izrada nacionalnog okvira za biološku sigurnost» u dijelu koji se odnosi na informiranje javnosti i sudjelovanje javnosti čiji je nositelj Ministarstvo kulture.

U prosincu 2003. započela je izrada opisa posla za projekt CARDS 2003 – Projekt «Promicanje pristupa informacijama i sudjelovanja javnosti u vezi zaštite okoliša u skladu s Arhuškom konvencijom». Predviđeno trajanje projekta je 12 mjeseci, a troškovi projekta su procijenjeni na 300.000 EUR. Očekivani rezultati projekta su: ustrojeni mehanizmi koji osiguravaju odgovarajuće informacije o okolišu i sudjelovanje javnosti odnosno osiguranje sudjelovanja u pristupu informacijama svih sudionika u procesu zaštite okoliša.

3.22.5. Podizanje svijesti, odgoj i izobrazba za okoliš

Pravni okvir

Zakon o zaštiti okoliša (NN 82/94 i 128/99) temeljni je pravni akt za područje podizanja svijesti i odgoja i izobrazbe za okoliš. On propisuje, između ostalog, da se osnovni ciljevi zaštite okoliša postižu sljedećim mjerama: «razvijanjem svijesti o potrebi zaštite okoliša u odgojnom i obrazovnom procesu i promicanjem zaštite okoliša, poticanjem korištenja obnovljivih prirodnih izvora i energije, poticanjem upotrebe proizvoda i korištenja proizvodnih postupaka najpovoljnijih za okoliš te ujednačenim odnosom zaštite okoliša i gospodarskog razvoja».

Međunarodni ugovori iz područja pristupa informacijama i sudjelovanja javnosti

Na ministarskoj konferenciji «Okoliš za Europu», koja je održana u Kijevu 2003. godine, usvojena je izjava ministara UN/ECE regije o izobrazbi za održivi razvoj. Tom je prigodom podržan UN/ECE Nacrt Strategije izobrazbe za održivi razvoj kao pravodobna i važna osnova za dalji razvoj na tome području.

Institucionalni okvir

Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja (NN 13/03) ustrojen je Odjel za informiranje. U tome Odjelu obavljaju se poslovi kojima je cilj podizanje svijesti o okolišu te poslovi u vezi s odgojem i obrazovanjem na području zaštite okoliša, kao i suradnja s nevladinim udrugama koje se bave zaštitom okoliša.

U djelokrugu Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva je područje izvaninstitucionalnog odgoja i izobrazbe za okoliš, a u djelokrugu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa je razvoj odgoja i izobrazbe za okoliš u sustavu školovanja. U području podizanja svijesti za okoliš, pored Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, i neka druga tijela državne uprave u svojem djelokrugu promiču i potiču svijest o okolišu.

Planirane aktivnosti za 2004.

Nacionalnom strategijom zaštite okoliša i Nacionalnim planom djelovanja za okoliš (NN 46/2002) utvrđena je politika i mjere za podizanje svijesti, odgoj i izobrazbu za okoliš u Republici Hrvatskoj kojima se, između ostalog, nalaže:

- obrazovati novinare u području zaštite okoliša,
- stvarati institucionalne i materijalne okvire za sudjelovanje udruga i građana kao partnera pri primjeni načela održivoga razvoja i u procesima odlučivanja,
- promicati dobru ekološku praksu u industriji i poduzetništvu,
- omogućiti podizanje naobrazbe i modernizacijom nastavnih programa,
- priređivati kampanje podizanja svijesti ciljnih skupina u svezi sa strateškim problemima zaštite okoliša u zemlji,
- promicati nove oblike načina življenja i potrošačkih navika prihvatljivih za okoliš radi potencijalno dugoročnih promjena stajališta (stvaranje manje količine otpada, recikliranje, štednja energije, iskorištavanje obnovljivih energetske izvora, štednja prirodnih resursa, promicanje znaka zaštite okoliša i slično).

U skladu s Nacionalnom strategijom zaštite okoliša u 2004. godini planira se:

- uskladiti domaće zakonodavstvo s odnosnim EU zakonodavstvom u području podizanja svijesti i odgoja i izobrazbe za okoliš,
- uključiti se u izradu UN/ECE Strategije izobrazbe za održivi razvoj,
- izraditi državni program odgoja i izobrazbe za okoliš,
- nastaviti s provedbom međunarodnog programa GLOBE, kojega provodi Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa uz potporu Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva

- uspostaviti sustav obavješćivanja i promicanja dobre prakse te ustanoviti i stalno aktualizirati biblioteku domaće i strane literature, didaktičkih, AV i drugih sredstava – jačanjem postojećeg informacijskog centra i poticanjem otvaranja više regionalnih informacijskih središta i referalnih biblioteka za okoliš,
- nastaviti rad na «Programu odgoja i obrazovanja za okoliš i održivi razvoj», kojeg je 2001. godine na inicijativu Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva izradila nezavisna skupina stručnjaka za to područje,
- osigurati potporu i Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa za provedbu gore navedenog Programa,
- podupirati organizacijski i financijski stalne i sustavne aktivnosti odgoja i izobrazbe za okoliš i održivi razvoj,
- provoditi zajedničke programe izobrazbe za okoliš i održivi razvoj u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa, lokalnom i regionalnom samoupravom, gospodarstvom, udrugama, medijima i drugim sudionicima,
- podupirati nevladine udruge koje provode programe i projekte za podizanje svijesti i odgoja i izobrazbe za okoliš i održivi razvoj (npr. Udruge Romi za Rome, PPP «Lijepa naša», Hrvatskog centra «Znanje za okoliš», PUT – društva za komuniciranje ambijenta, Zelene Istre, Eko centra «Caput Insulae» Beli, i drugih nevladinih udruga)
- nastaviti rad u okviru UNEP Programa za održivu potrošnju i proizvodnju, kojim se podiže svijest o okolišu.

3.22.6. Okoliš i zdravlje

Pravni okvir

Zdravi okoliš shvaćen je i tretiran kao temeljni preduvjet kvalitete čovjekovog življenja i očuvanja njegovog zdravlja, što je izraženo već u temeljnom konstitutivnom aktu - Ustavu Republike Hrvatske kao općenito pravo svakog građanina na zdravi okoliš. To pravo se dalje razrađuje u specijalnim zakonima kao što su Zakon o zaštiti okoliša i Zakon o zdravstvenoj zaštiti. Odredbom članka 5. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN 121/03) kažu da Republika Hrvatska ostvaruje društvenu skrb za zdravlje stanovnika i provođenjem mjera na području zaštite zdravlja od štetnih čimbenika okoliša mjerama koje stanovništvu osiguravaju zdravstveno ispravne namirnice, i vodu za piće, vodu za rekreaciju i ostale vode, predmete opće uporabe, zaštitu od buke, kakvoću zraka, kao i mjerama za neškodljivo zbrinjavanje otpadnih tvari, mjerama zaštite zdravlja od štetnog djelovanja opasnih kemikalija te zaštitu od izvora ionizirajućih i neionizirajućih zračenja.

Drugi zakoni koji uređuju ovo područje su: Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti, (NN 60/92) Zakon o hrani (117/03), Zakon o otpadu (NN 151/03), Zakon o zaštiti zraka (NN 48/95) i njihovi podzakonski akti..

Važni dokumenti politike i strategije koji povezuju zdravlje s različitim aspektima zaštite okoliša su hrvatska politika i strategija "Zdravlje za sve do 2005" i Strategija razvitka zdravstva. Ključne strateške odrednice ovih dokumenata su: "Uspostava politike koja se temelji na učinkovitoj kontroli, evaluaciji i prevenciji svih zdravstvenih rizika koji su određeni fizikalnim, kemijskim, biološkim, socijalnim i psihosocijalnim čimbenicima životnog i radnog okoliša" i

također "složenom, međusobno podupirajućom, intersektorskom i multidisciplinarnom aktivnošću uklanjati će se i smanjivati po zdravlje štetni utjecaj onečišćenja u svim medijima koji okružuju čovjeka i s kojima čovjek dolazi u dodir".

Institucionalni okvir

U zdravstvenom sustavu djelatnost zdravstvene ekologije obavljaju Hrvatski zavod za javno zdravstvo s mrežom zavoda za javno zdravstvo županija, odnosno njihove organizacijske podjedinice Službe za zdravstvenu ekologiju. Njihova djelatnost određena je Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, a mjere koje su direktno u vezi s okolišem su:

- praćenje, analiza i proučavanje zdravstvene ispravnosti vode za piće, vode za dijalizu, vode za rekreaciju i fizikalnu terapiju, površinske i otpadne vode, stanje vodoopskrbe na terenu, zdravstvenu ispravnost namirnica i predmeta opće uporabe kao i onih namijenjenih međunarodnom prometu
- ispituje, prati, analizira i ocjenjuje utjecaj čimbenika okoliša na zdravlje ljudi te predlaže i sudjeluje u provođenju mjera za sprečavanje njihovih štetnih djelovanja.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo također provodi aktivnosti prevencije otrovanja i nesreća s kemikalijama. Uključen je u kontrolu prijevoza opasnih kemikalija, organizira edukaciju djelatnika koji rukuju otrovima i populacije općenito, a ujedno djeluje kao savjetodavni centar za hitne slučajeve otrovanja pojedinaca ili drugih hitnih stanja vezano uz otrovne supstance.

U pojedinim segmentima sustava zdravstvene ekologije uključene su i neke druge institucije kao Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada Medicinski fakultet i Škola narodnog zdravlja «Andrija Štampar»

Okoliš i zdravlje – situacijska analiza

Obuhvat stanovništva priključcima na javne vodoopskrbne sustave u Republici Hrvatskoj je nešto viši od 70 % s značajnim regionalnim varijacijama. U ruralnim područjima za piće se koristi voda iz zdenaca različite dubine (10 - 100 metara), a ispitivanja zdravstvene ispravnosti ovih voda pokazuju da je u oko jedne trećine ispitanih uzoraka prisutno mikrobiološko onečišćenje. Najčešći uzroci neispravnosti vode za piće od mikrobioloških parametara su heterotrofi i totalni koliformi, od kemijskih amonijak i nitrati, a od senzoričkih mutnoća.

Epidemije pri kojima je uzročnik prenesen vodom za piće su rijetke i dešavaju se uglavnom u manjim vodoopskrbnim sustavima koji nisu pod stalnim nadzorom javnozdravstvenih službi.

Zdravstvena ispravnost namirnica je temeljni preduvjet osiguranja zdravlja, radne sposobnosti i kvalitete života pučanstva. Ovo područje je regulirano Zakonom o hrani (NN 117/03). Provođenje ovog zakona i pratećih propisa osigurava sanitarna inspekcija provođenjem nadzora u proizvodnji, pri uvozu i u prometu. Kontrolu zdravstvene ispravnosti na tržištu sanitarni inspektor osigurava uzimanjem uzoraka i analizom u javnim laboratorijima ovlaštenim od Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo kontinuirano prati zarazne bolesti te unutar toga i bolesti koje se prenose hranom. Broj epidemija i pojedinačnih slučajeva alimentarnih toksiinfekcija prijavljenih Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo u sklopu sustava nadzora nad zaraznim bolestima kreće se između 50 i 100 godišnje, najčešći uzročnici epidemija su salmonele i toksin stafilokoka, a od parazita trihinela. Broj prijavljenih slučajeva alimentarnih toksiinfekcija se kreće između 8 i 10 tisuća godišnje, a od ukupnog broja prijavljenih slučajeva salmoneloze čine oko 50%.

Praćenje kakvoće zraka u Republici Hrvatskoj obavljaju pravne osobe koje su ishodile suglasnost ministarstva nadležnog za poslove zaštite okoliša sukladno Uredbi o uvjetima za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (NN 7/97).

Kakvoća zraka se utvrđuje sukladno odredbama Uredbe o preporučenim graničnim vrijednostima kakvoće zraka (NN 101/96, 2/97), temeljem čega se dalje utvrđuju kategorije kakvoće zraka (I, II i III kategorija) po stupnju onečišćenosti.

Sustavnog praćenja (monitoringa) buke u okolišu, kao i evaluacije utjecaja buke na zdravlje u Republici Hrvatskoj nema. Mjerenja buke obavljaju se u sklopu izrade studija utjecaja na okoliš pojedinih objekata i monitoringa koje iste propisuju, zatim prilikom ispitivanja u sklopu izdavanja dozvole za rad objekata, prilikom procjene ugroženosti na pojedinim radnim mjestima, te mjerenja buke na zahtjev građana, odnosno pritužbe na buku sanitarnoj inspekciji

Područje aktivnosti

U Zakonu o zdravstvenoj zaštiti je kao jedna od djelatnosti javnog zdravstva identificirana «ocjena i praćenje utjecaja okoliša na zdravlja stanovništva». Ove odredbe ne prate provedbeni propisi, a niti odgovarajući financijski instrumenti. Stoga se praćenje podataka o stanju okoliša i njihovo povezivanje s podacima o zdravlju stanovništva ne provodi sustavno, odnosno provodi se samo kroz pojedinačne studije i projekte. Razlog tome su nedovoljan broj stručnjaka, financijskih resursa i analitičkih kapaciteta, multikauzalnost zdravstvenih posljedica djelovanja štetnih čimbenika okoliša, visoke razine geografskih agregacija podataka o mortalitetu i morbiditetu itd. Vezano uz onečišćenja okoliša i njihov utjecaj na zdravlje u Republici Hrvatskoj se provodi :

- praćenje zdravstvene ispravnosti namirnica na tržištu
- praćenje zdravstvene ispravnosti vode za piće iz javnih vodoopskrbnih objekata
- unutar sustava praćenja i suzbijanja zaraznih bolesti posebno se prate i obrađuju slučajevi i epidemije bolesti koje se prenose hranom i epidemije bolesti koje se prenose vodom, kao i drugi epidemiološki podaci važni za zaštitu pučanstva od zaraznih i nezaraznih bolesti
- praćenje kvalitete zraka

- za nove objekte koji se planiraju graditi, sukladno Zakonu o zaštiti okoliša obvezna je izrada Studija o utjecaju na okoliš unutar koje se evaluiraju i propisuju mjere za sprečavanje utjecaja zahvata na okoliš i zdravlje ljudi, te isto tako i monitoring program kojim se često dobivaju korisni podaci o onečišćenjima okoliša i njihovom utjecaju na okoliš i zdravlje.

Također, informacijski sustavi (epidemiološki i zdravstvenostatistički) funkcioniraju tako da bi se eventualna pojava nekog klastera bolesti identificirala i na vrijeme istražila. Isto vrijedi i za slučaj da se kroz postojeće sustave praćenja okoliša (hrana, voda, zrak) identificira pojava nekog onečišćenja s potencijalno štetnim djelovanjem na zdravlje.

Postojeće sustave monitoringa treba ojačati i proširiti na one čimbenike i medije okoliša za koje se to sada ne provodi.

U Republici Hrvatskoj se trenutno radi na formiranju i jačanju mreže javnoga zdravstva i zdravstvene ekologije (edukacija i specijalizacija liječnika u Županijskim zavodima za javno zdravstvo), što je ključni element izgradnje kapaciteta evaluacije i praćenja utjecaja okoliša na zdravlje. Pred završetkom je prva faza izgradnje informacijskog sustava «okoliš i zdravlje», što će omogućiti brzu razmjenu podataka o zdravstvenoj ispravnosti namirnica, predmeta opće uporabe i vode za piće, a isti sustav će se u budućnosti proširiti na sve ostale dostupne podatke o stanju okoliša. Paralelna izgradnja ovog informacijskog sustava i njegovo povezivanje s zdravstvenim informacijskim sustavom, uz eventualnu uporabu GIS (geographical information system) omogućit će povezivanje i analizu podataka o utjecaju okoliša na zdravlje, uzimajući u obzir moguće zemljopisne razlike u stanju zdravlja odnosno pobolu i određivanje njihova odnosa prema stanju okoliša istog zemljopisnog područja.

Sukladno obvezi iz članka 5. Zakona o zdravstvenoj zaštiti potrebno je donijeti Program mjera zaštite zdravlja od štetnih čimbenika okoliša

3.22.7. Informacijski sustav zaštite okoliša (ISZO)

Pravni okvir

Obveza uspostave ISZO proizlazi iz Zakona o zaštiti okoliša (NN 82/94, 128/99) temeljem čl. 41. je provedbeni propis kojim se uređuje sadržaj, metodologija, obaveze, način dostavljanja podataka i upravljanje podacima je Uredba o informacijskom sustavu zaštite okoliša (NN 74/99, 79/99). Nužnost uspostave ISZO naglašena je i Strategijom zaštite okoliša (NN 46/02), Pravilnikom o katastru emisija u okoliš (NN 36/96) te Nacionalnim planom djelovanja na okoliš (NPDO). Uredbom o osnivanju Agencije za zaštitu okoliša (NN 75/02) propisani su poslovi prikupljanja i objedinjavanja odnosno obrade podataka o okolišu.

Drugi posebni propisi također uređuju obvezu prikupljanja podataka koji čine integralni dio informacijskog sustava zaštite okoliša npr.:

- Zakon o vodama (NN 107/95)
- Zakon o službenoj statistici (NN 103/03),
- Program statističkih istraživanja Republike Hrvatske za 2003. godinu (NN 105/03).

Institucionalni okvir

Prikupljanjem i obradom podataka o stanju i opterećenjima pojedine sastavnice okoliša, u Republici Hrvatskoj se već niz godina bave upravne i stručne institucije kao što su: Državna geodetska uprava (DGU), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, Državni zavod za statistiku (DZS), Državni hidrometeorološki zavod (DHMZ), Hrvatske vode, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Institut za oceanografiju i ribarstvo, Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada itd.

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, odnosno bivša Državna uprava za zaštitu okoliša, je od 1994. godine nadležno tijelo državne uprave za praćenje stanja i izvješćivanje o okolišu, a za provedbu tih aktivnosti Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva se oslanjalo i surađivao sa drugim ministarstvima, upravnim i stručnim organizacijama te jedinicama lokalne i područne samouprave.

Dosadašnje aktivnosti

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva zaduženo je za uspostavu jedinstvenog informacijskog sustava zaštite okoliša. Postoje pojedina područja koja su od donošenja Uredbe o informacijskom sustavu zaštite okoliša 1999. godine značajno napredovala u izradi vlastitih informacijskih sustava - npr. područje voda. Informacijski sustav zaštite okoliša definiran kao kooperativni informacijski sustav, sastavljen od većeg broja dislociranih, neovisno izrađenih, usklađenih i međusobno povezanih sustava. Zadatak Agencije za zaštitu okoliša je prikupljanje, obrada, usklađivanje svih podataka u vezi s okolišem a radi izrade izvješća o stanju okoliša. Potrebno je optimalno iskoristiti postojeći resursi u Republici Hrvatskoj (institucije/ postojeće znanje/ postojeće baze podataka), za pojedini segment okoliša biti će nominirana jedna institucija (tzv. nacionalni referentni centar-NRC), koja će biti odgovorna za prikupljanje i koordinaciju svih podataka vezanih uz taj segment okoliša. Trenutno se prikupljaju podaci o potencijalnim referentnim centrima, njihovim informacijskim sustavima i bazama podataka kojima raspolažu.

Katastar emisija u okoliš osigurava Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva. Postojeća metodologija i standardi prikupljanja, prijenosa i objave podataka i informacija, za područje zraka Katastra emisija u okoliš, usklađuju se sa standardima EU i drugim međunarodnim standardima kroz projekt LIFE Third Countries "Nadogradnja nacionalnog sustava za praćenje emisije i ubrzanje njegove provedbe" čija provedba će završiti 2004. godine .

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva radi i na slijedećim projektima vezanim uz uspostavu baze podataka pojedinih segmenata okoliša, kao što je: baza podataka o pokrovu tla u Republici Hrvatskoj a unutar Ministarstva kulture radit će se inventarizacija močvarnih staništa u Republici Hrvatskoj te zaštita i upravljanje vukovima.

Program mjerenja kakvoće zraka u državnoj mreži za trajno praćenje kakvoće, kojeg je donijela Vlada Republike Hrvatske 2002. godine, omogućit će kategorizaciju područja obzirom na kakvoću zraka. Do danas su u Republici Hrvatskoj uspostavljene četiri postaje za trajno praćenje kakvoće zraka te se planira daljnja uspostava nove tri postaje u 2004.godini.

Statistiku okoliša vodi Državni zavod za statistiku, a ista je određena prema Eurostat-u u Statistical Requirement Compendium, edition September 2001, Chapter V Multi-domain statistics. Prema ovim zahtjevima Državni zavod za statistiku je do sada uskladio, u potpunosti ili djelomično slijedeće module: 712 Statistika otpada, 714 Statistika korištenja voda i ispuštanja u vode, 715 Statistika cjelovitih emisija, 716 Indikatori pritiska na okoliš i indikatori održivog razvoja.

Dio provedenih aktivnosti predstavlja ispunjenje mjera za ostvarenje kvalitetnog informacijskog sustava zaštite okoliša kao najvažnijeg instrumenta za provedbu politike zaštite okoliša te drugih ciljeva prema Nacionalnom planu djelovanja za okoliš (NPDO).

Planirane aktivnosti u 2004.

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva uspostavlja informacijski sustav zaštite okoliša za koji pripremu podataka i stručnu podlogu izrađuje Agencije za zaštitu okoliša :

- početak izrade metabaze podataka, vezane uz stanje i opterećenje okoliša u Republici Hrvatskoj. Takva baza je «nulto stanje» postojećih baza podataka o okolišu i morala bi odgovoriti na pitanja koji se sve parametri okoliša sustavno mjere, kontroliraju, koje baze podataka postoje, u okviru kojih institucija, i tko su konačni korisnici
- izrada baze podataka o projektima zaštite okoliša koji se provode u Republici Hrvatskoj, posebice onih koji u sebi sadrže elemente monitoringa i inventarizacije
- uspostava suradnje sa referentnim centrima
- poboljšanje koordinacije monitoring sustava
- jačanje informatičke infrastrukture Agencije i suradničkih institucija – referentnih centara te,
- nastavak i daljnje jačanje suradnje sa Europskom agencijom za okoliš.

U sklopu projekta CARDS 2002 «Jačanje kapaciteta Agencije za zaštitu okoliša» započeti će pilot projekt uspostave referentnog /tematskog centra. Pilot projekt će razraditi i testirati način komunikacije, dostave i

razmjene podataka i informacija između referentnog centra, Agencije za zaštitu okoliša te drugih referentnih centara (NPDO mjera 6.1.M₁₂).

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva će u 2004. godini nastaviti aktivno sudjelovanje u MED POL programu UN-a, u sklopu kojeg se svake godine dostavljaju godišnja izvješća o monitoringu mora Koordinacijskoj jedinici MAP-a

Državni zavod za statistiku će provesti revidiranje metodologije, obrasca i nomenklature otpada za modul 712 i izradu metodologije i obrasca za modul 717.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva i Hrvatske vode su 2001. godini započeli s realizacijom projekta «Informacijski sustav voda». Dio toga projekta kojim će se definirati standardi za procedure, protokole i informacijsku infrastrukturu u skladu s standardima EU, je projekt CARDS 2002 «Informacijski sustav voda-standardizacija i monitoring».

CARDS projekt, također, za cilj ima sustavno i pravovremeno prikupljanje, obradu, razmjenu podataka i dostupnosti podataka i informacije interno - unutar Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva i Hrvatskih voda te eksterno - tijelima državne uprave, međunarodnim institucijama te svim zainteresiranima, a posebno javnosti. Završetak planirane faze projekta «Informacijski sustav voda» je kraj 2007. godine kada bi ovaj informacijski sustav u svom najvećem dijelu trebao biti usklađen sa svim zahtjevima EU-a.

3.22.8. Kakvoća zraka i promjena klime

Pravni okvir

Pravno područje zaštite zraka uređeno je Zakonom o zaštiti okoliša, Zakonom o zaštiti zraka i međunarodnim ugovorima koje je Republika Hrvatska potvrdila i koji su postali dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske. U pravnom sustavu Republike Hrvatske je niz posebnih zakona i drugih propisa koji sadrže mjere zaštite zraka i okoliša

Propisi koji su na snazi a koji su doneseni do 2000. godine i neposredno uređuju područje zaštite zraka te su u nadležnosti Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, jesu:

1. Zakon o zaštiti zraka (NN 48/95)

Zakon o zaštiti zraka uređuje sustav mjera, način organiziranja i provođenja zaštite i poboljšanje kakvoće zraka. Cilj Zakona je očuvanje zdravlja ljudi, biljnog i životinjskog svijeta, kulturnih i materijalnih vrijednosti putem osiguranja najbolje moguće kakvoće zraka; sprečavanje utjecaja na klimatske promjene i uspostavljanje i održavanje cjelovitog sustava upravljanja kakvoćom zraka u Republici Hrvatskoj. Za ostvarenje zakonskih ciljeva

određuje se praćenje i utvrđivanje kakvoće zraka, stupnja njegove onečišćenosti i izvora ispuštanja onečišćujućih tvari u zrak (emisija). Prema stupnju onečišćenosti zraka utvrđuju se kategorije kakvoće zraka od kojih ovise prava i obveze različitih subjekata u sprečavanju onečišćenja te gradnja objekata i obavljanje drugih djelatnosti. Na temelju zakona doneseni su provedbeni propisi kojima se detaljnije uređuje praćenje i utvrđivanje kakvoće zraka i emisija u zrak.

Zakon o zaštiti zraka temelji se na propisima i iskustvima EU koji su vrijedili do 1994. godine te ga je potrebno uskladiti s Direktivom 96/61/EEC o cjelovitom sprječavanju i nadziranju onečišćavanja okoliša, Direktivom 96/62/EC o procjeni i upravljanju kakvoćom vanjskog zraka, uzimajući u obzir i druge direktive EU koje se odnose na kakvoću zraka i emisije u zrak.

2. Uredba o preporučenim i graničnim vrijednostima kakvoće zraka (NN 101/96, 2/97),

PV i GV utvrđene u Uredbi o preporučenim i graničnim vrijednostima kakvoće zraka temelje se na međunarodnim normama, smjernicama ili propisima donesenim do 1995. godine.

Navedeni će propis biti potrebno uskladiti sa skupinom novih direktiva EU: Direktivom 96/62/EC o okvirnoj kakvoći zraka; Direktivom 99/30/EC o sumporovom dioksidu, dušikovim oksidima, lebdećim česticama i olovu u ambijentalnom zraku; Direktivom 2000/69/EC glede graničnih vrijednosti benzena i ugljikovog monoksida u ambijentalnom zraku te Direktivom 2002/3/EC glede ozona u ambijentalnom zraku.

Propisi koji posredno uređuju područje kakvoće zraka, a temelje se na Zakonu o normizaciji, Zakonu o sigurnosti prometa na cestama i Zakonu o zapaljivim tekućinama i plinovima, jesu:

- Pravilnik o kakvoći goriva za mlazne motore (NN 79/95)
- Pravilnik o postajama za opskrbu prijevoznih sredstava gorivom (NN 93/98)
- Pravilnik o homologaciji vozila (NN 15/02 i 28/03)
- Naredba o homologaciji (NN 69/98, 141/98, 147/98, 17/99, 28/99, 58/99, 64/99, 122/99, 12/00, 27/00, 123/00, 70A/01, 103/01, 94/02, 116/02, 125/02, 134/02, 4/03, 95/03 i 107/03)
- Pravilnik o tehničkim pregledima vozila (NN 9/93, 69/96, 89/96 i 149/02)

Nadležna tijela državne uprave postupno usklađuju navedene propise s propisima Europske unije u okviru svog dijela u Nacionalnom programu Republike Hrvatske za pridruživanje EU.

U razdoblju 2000-2003. godine kao pozitivni efekti mogu se smatrati donošenje propisa kojima se detaljnije uređuje upravljanje kakvoćom zraka na nacionalnoj razini.

1. Uredba o utvrđivanju lokacija postaja u državnoj mreži za trajno praćenje kakvoće zraka (NN 4/02)
2. Program mjerenja kakvoće zraka u državnoj mreži za trajno praćenje kakvoće (NN 43/02)

Uredba i Program mjerenja kakvoće zraka usklađeni su se smjericama Vijeća Europske unije: 1996/62/EC, 1997/101/EC i 1999/30/EC. Također su uvaženi i kriteriji za praćenje pozadinskog ili prekograničnog onečišćenja zraka koji se odnose na preuzete obveze Republike Hrvatske, posebno glede Konvencije o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka iz 1979. godine i njezinog EMEP programa.

Primjenu ova dva propisa osigurava Program Vlade Republike Hrvatske do kraja 2003. godine kojim je prihvaćen Plan izgradnje državne mreže za trajno praćenje kakvoće zraka do kraja 2007. godine te osiguranje sredstava u državnom proračunu.

3. Uredba o kakvoći tekućih naftnih goriva (NN 83/02)

Nova Uredba donesena je radi usklađivanja s Protokolom o daljnjem smanjenju emisija sumpora, direktivama Europske unije (98/70/EC, 99/32/EC, 2000/71/EC i 2002/159/EC) te Protokolom o suzbijanju acidifikacije, eutrofikacije i prizemnog ozona uz Konvenciju o dalekosežnom prekograničnom onečišćavanju zraka iz 1979. godine., Protokolom o teškim metalima te Deklaracijom UNECE o postupnom ukidanju potrošnje olovnog benzina do 2005. godine. Pri donošenju Uredbe vodilo se računa o mogućnosti domaćeg gospodarstva i drugih pravnih subjekata pa su propisani rokovi u kojima se moraju postići propisane vrijednosti značajki kakvoće tekućih naftnih goriva, a dan je i rok za primjenu zahtjeva normi HRN EN ISO/IEC 17025 i HRN EN 45004, vrste A.

Međutim, za očekivati je da će INA d.d. zbog nepravovremenog investiranja i nemogućnosti proizvodnje svih tekućih naftnih goriva prema propisanim rokovima sukladno Uredbi predložiti u 2004.godini izmjene i dopune postojeće Uredbe.

4. Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o graničnim vrijednostima emisije onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora (NN 105/02, 108/03)

Osnovni razlozi zbog kojih su donesene izmjene i dopune postojeće Uredbe o graničnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora (NN 140/97) jesu: usklađivanje načina mjerenja i svih propisanih GVE s odredbama iz međunarodnih ugovora i direktiva EU (1999/13/EC, 2000/76/EC, 2001/80/EC), uzimajući u obzir stanje tehnike hrvatskih postrojenja, činjenice da nakon 2002., odnosno 2004. godine veći broj stacionarnih izvora neće moći udovoljiti odredbama Uredbe, posebno glede emisija SO₂, NO_x i krutih čestica te nemogućnost jednog dijela hrvatskog gospodarstva udovoljavanju propisanim GVE radi nedostatka značajnih financijskih sredstava te propisanim rokovima primjene koji su istekli.

Uredba o GVE u postupku potpune harmonizacije s direktivama EU morat će proći još jednu reviziju. U pogledu kontrole emisija hlapivih organskih spojeva iz difuznih izvora hrvatsko zakonodavstvo izrazito je manjkavo te će biti potrebno donijeti nove propise sukladno EU direktivama: 94/63/EC glede emisija hlapivih organskih spojeva koje nastaju prilikom skladištenja i distribucije benzina te 99/13/EC glede emisija hlapivih organskih otapala koje nastaju upotrebom otapala.

Programi podrške EU

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva jedan je od sudionika regionalnog projekta 1.9. unutar Pakta o stabilnosti/REReP-a. U okviru ovog projekta tijekom 2002/2003. godine hrvatski su stručnjaci uz tehničku pomoć stranih stručnjaka pripremili prvi harmonigram usklađenosti propisa iz zaštite zraka sa sljedećim EU direktivama: 94/63/EC, 96/62/EC, 97/101/EC, 98/70/EC, 99/13/EC, 99/30/EC, 99/32/EC, 2000/69/EC, 2001/80/EC i 2002/3/EC.

Iz programa CARDS 2002 pod nazivom "Strategija usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s EU zakonodavstvom", pružit će se određena tehnička pomoć za provedbu zakonodavnih mjera u području zaštite zraka.

Međunarodni ugovori iz područja zaštite zraka

Potvrđeni međunarodni ugovori iz područja zaštite atmosfere odnosno zaštite zraka, kojima su stvorene neposredne obveze za Republiku Hrvatsku, a za čije izvršavanje se skrbi Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, kao tijelo državne uprave u čiju nadležnost spadaju pitanja koja se uređuju tim ugovorima, jesu: Bečka konvencija o zaštiti ozonskog omotača (1991), Montrealski protokol o tvarima koje oštećuju ozonski omotač (1991), Konvencija o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka (1991), Protokol Konvencije u svezi sa zajedničkim praćenjem i procjenom dalekosežnog prekograničnog prijenosa onečišćujućih tvari u Europi (EMEP protokol, 1999), Protokol Konvencije u svezi s daljnjim smanjenjem emisija sumpora (1999) i Okvirna konvencija UN o promjeni klime (1996).

U svrhu provedbe odredbi Montrealskog protokola donesena je 1999. godine Uredba o tvarima koje oštećuju ozonski omotač (NN 7/99., 20/99). Ova Uredba, između ostalog, uređuje način ukidanja potrošnje TOOO te postupanje s proizvodima koji sadrže te tvari ili su uz pomoć njih proizvedeni. Ovaj propis potrebno je uskladiti s propisima EU: 2037/2000, 2038/2000, 2039/2000 i pripadajućim amandmanima na Montrealski protokol – Zakonom o potvrđivanju izmjene Montrealskog protokola o tvarima koje oštećuju ozonski omotač, (NN-Međunarodni ugovori 10/00) i Zakonom o potvrđivanju izmjene Montrealskog protokola o tvarima koje oštećuju ozonski omotač (NN-Međunarodni ugovori 12/01).

U razdoblju 2005.-2007. godine planira se pokretanje postupka potvrđivanja potpisanih protokola uz Konvenciju o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka.

Republika Hrvatska potpisala je Kyoto protokol uz Konvenciju UN o promjeni klime 1999. godine prema kojem, kada on stupi na snagu i kada bude ratificiran od strane Hrvatskog sabora, proizlazi obveza smanjenja emisije stakleničkih plinova za 5%, u razdoblju od 2008. do 2012. godine, u odnosu na referentnu godinu.

Obzirom na malu polaznu emisiju, Republika Hrvatska je u Marakechu 2001. godine na Konferenciji stranaka UNFCCC (COP7) podnijela zahtjev za povećanjem visine emisije za referentnu godinu, pozivajući se na članak 4. 6. UNFCCC Konvencije. Zahtjev Republike Hrvatske za sada još nije riješen.

U veljači 2002. godine Republika Hrvatska dostavila je Sekretarijatu UNFCCC svoje Prvo nacionalno izvješće o promjeni klime. U skladu s obvezama prema UNFCCC konvenciji, Republika Hrvatska je u obvezi dostaviti tajništvu UNFCCC Drugo nacionalno izvješće o promjeni klime do kraja 2004. godine.

Temeljem Zakona o potvrđivanju Okvirne konvencije UN o promjeni klime potrebno je donijeti provedbeni propis kojim će se pobliže utvrditi provedba ovog međunarodnog ugovora. Također je potrebno naznačiti da je Republika Hrvatska s gledišta politike za sprječavanje klimatskih promjena još u stadiju planiranja te je potrebno razraditi operativni program mjera, uspostaviti institucionalne kapacitete za sustavno rješavanje pitanja klimatskih promjena, umrežavanju institucija, uspostavi međunarodne suradnje te povećanju javne svijesti o pitanjima klimatskih promjena. Očekuje se da će osnovani Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, sukladno Zakonu o fondu zaštite okoliša i energetske učinkovitosti (NN 107/2003), u znatnoj mjeri doprinijeti pokretanju konkretnih projekata.

Zakonodavstvo Republike Hrvatske također će biti potrebno uskladiti s odredbama direktiva EU: 93/389/EEC o monitoringu CO₂ i drugih stakleničkih plinova i 2003/30/EC o promociji i korištenju biogoriva ili drugih obnovljivih goriva za transport.

Institucionalni okvir

Unutar Uprave za zaštitu okoliša Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva ustrojen je Odjel za zaštitu atmosfere, tla, mora i priobalja koji se sastoji od tri organizacijske jedinice: Pododsjeka za zaštitu atmosfere, Pododsjeka za zaštitu tla (PJ Osijek) i Pododsjeka za zaštitu mora i priobalja (PJ Rijeka). U Pododsjeku za zaštitu atmosfere zaposleno je 5 službenika i namještenika.

U skladu s planiranim zadaćama potrebno je kadrovski ojačati Odsjek za zaštitu atmosfere u 2004. godini te pristupiti organizacijskoj promjeni unutarnjeg ustrojstva Ministarstva tako što će se ustrojiti novi odjel koji će se baviti samo stručnim poslovima zaštite zraka.

Sukladno Zakonu o zaštiti zraka općina, grad, Grad Zagreb i županija unutar upravnog i samoupravnog djelokruga uređuju, organiziraju, financiraju i unapređuju poslove zaštite zraka.

U području zaštite zraka, pored Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva i neka druga središnja tijela državne uprave posredno obavljaju upravne i druge poslove u vezi sa zaštitom atmosfere:

- Ministarstvo unutarnjih poslova: postupak i kontrola emisija ispušnih plinova iz vozila,

- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva: zaštite šuma i zaštite poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja štetnim tvarima,
- Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi: zaštita zdravlja ljudi od štetnih ekoloških čimbenika, ionizirajućih i neionizirajućih zračenja, zaštita od buke te postupanje s otrovima,
- Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva: postupanje s kemikalijama, energetska učinkovitost, obnovljivi izvori energije,
- Državni hidrometeorološki zavod: klimatske promjene, meteorološke postaje, praćenje pozadinskog onečišćenja zraka
- Državni zavod za intelektualno vlasništvo, normizaciju i mjeriteljstvo: postupak homologacije vozila,
- Državni inspektorat: nadzor kakvoće tekućih naftnih goriva na domaćem tržištu.
- Agencija za zaštitu okoliša: izvješćivanje o stanju okoliša,
- Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost: financiranje programa energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora.

Planirane aktivnosti za 2004.

Nacionalnom strategijom zaštite okoliša i Nacionalnim planom djelovanja za okoliš (NN 46/2002) utvrđena je politika i mjere za zaštitu zraka u Republici Hrvatskoj kojima se, između ostalog, nalaže:

- izraditi Strategiju zaštite zraka na državnoj razini,
- donijeti nove te revidirati postojeće zakone i provedbene propise,
- uspostaviti monitoring za praćenje kakvoće zraka na državnoj razini,
- izraditi program smanjivanja emisija stakleničkih plinova u Republici Hrvatskoj te uvjete i pravila za primjenu odredbi UNFCCC i Kyoto protokola

U skladu s Nacionalnom strategijom zaštite okoliša i Nacionalnim izvješćem Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji UN o promjeni klime u 2004. godini planira se:

- donijeti novi Zakon o zaštiti zraka usklađen s direktivama EU,
- donijeti podzakonske akte o kakvoći zraka usklađene s direktivama EU,
- započeti izradu strategije zaštite zraka čije se dovršenje planira u 2005. godini,
- nastaviti s uspostavom postaja za trajno praćenje kakvoće zraka u državnoj mreži s izgradnjom nove tri postaje u naseljenim mjestima,
- izraditi Drugo nacionalno izvješće o promjeni klime sukladno obvezama iz UNFCCC te dokument dostaviti tajništvu Konvencije do kraja 2004. godine,
- započeti s izgradnjom nacionalnog sustava za proračun emisija stakleničkih plinova te registra izvora i tehnologija,
- započeti s uspostavom nacionalnog programa za ublaženje klimatskih promjena,

- donijeti Uredbu o tvarima koje oštećuju ozonski omotač usklađenu s direktivama EU i amandmanima na Montrealski protokol.

3.22.9. Gospodarenje otpadom

Pravni okvir

Nacionalnom strategijom zaštite okoliša i Nacionalnim planom djelovanja za okoliš (NN 46/02) utvrđeno je da je neodgovarajuće gospodarenje otpadom sadašnji najveći problem zaštite okoliša koji treba početi rješavati donošenjem strategije gospodarenja otpadom i aktivnostima na usklađivanju propisa sa onima Europske unije.

Prijedlog Strategije gospodarenja otpadom upućen je u lipnju 2003. godine u saborsku proceduru. Ovaj dokument, kao instrument procesa pristupa Europskoj uniji, slijedi smjernice dane strateškim dokumentima i propisima EU s područja zaštite okoliša odnosno gospodarenja otpadom.

Donesen je novi Zakon o otpadu (NN 151/03), u čijoj izradi su bile korištene tadašnje direktive EU o otpadu i opasnom otpadu. Na snazi su provedbeni propisi temeljem Zakona o otpadu iz 1995.:

- Pravilnik o vrstama otpada (NN 27/96),
- Pravilnik o uvjetima za postupanje s otpadom (NN 123/97 i 112/01).
- Pravilnik o postupanju s ambalažnim otpadom (NN 53/96) i
- Uredba o uvjetima za postupanje s opasnim otpadom (NN 32/98).
- Popis stručnih institucija koje imaju ovlast za izdavanje izvješća o ispitivanju fizikalnih i kemijskih svojstava otpada (NN 51/96, 93/96)

Ostali relevantni propisi su: Uredba o određivanju građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku (NN 6/00), Pravilnik o procjeni utjecaja na okoliš (NN 59/00), Pravilnik o katastru emisija u okoliš (NN 36/96), Zakon o komunalnom gospodarstvu (NN 26/03), Zakon o prijevozu opasnih tvari (NN 97/93), Naputak o postupanju s otpadom koji nastaje pri pružanju zdravstvene zaštite (NN 50/00).

U rujnu 2003.godine, Hrvatski sabor donio je novi Zakon o otpadu (NN 151/03) koji je stupio na snagu 1.siječnja 2004. godine.

Izvršena su određena usklađivanja prema Direktivi Vijeća ministara o otpadu 75/442/EEC sa izmjenama/dopunama 91/156/EEC, 91/692/EEC i 96/350/EEC, Direktivi Vijeća ministara o odlagalištu otpada 1999/31/EC, Uredbi Vijeća 259/93 o nadzoru i kontroli prijevoza otpada u/iz/kroz EU, Direktivi Vijeća o opasnom otpadu 91/689/EEC sa izmjenama/dopunama 94/31/EC, Direktivi o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi 2002/96/EC, Direktivi 2000/53 Europskog Parlamenta i Vijeća o otpadnim vozilima, Direktivi Vijeća i Parlamenta o ambalaži i ambalažnom otpadu 94/62/EC.

Novim zakonom određene su obveze izrade novih podzakonskih propisa.

Republika Hrvatska donijela je Zakon o potvrđivanju Konvencije o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovu odlaganju (Baselska konvencija) još 1994. godine te pri postupku izvoza/provoza opasnog otpada Republika Hrvatska provodi postupak propisan ovom konvencijom.

Institucionalni okvir

Zakon o otpadu propisuje da Vlada Republike Hrvatske osigurava provođenje mjera postupanja s opasnim otpadom. Županije, odnosno Grad Zagreb osiguravaju provođenje mjera postupanja s industrijskim, ambalažnim, građevnim, električkim i elektroničkim otpadom, otpadnim vozilima i otpadnim gumama. Općina, odnosno grad, osiguravaju provođenje mjera za postupanje s komunalnim otpadom. Više jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave mogu sporazumno osigurati provođenje mjera za postupanje s komunalnim odnosno neopasnim otpadom.

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva obavlja upravni nadzor nad primjenom Zakona o otpadu i njegovih podzakonskih propisa, a inspekcijski nadzor provodi inspekcija zaštite okoliša pri Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva. Izvješća o ispitivanju fizikalno-kemijskih svojstava otpada izdaju ovlaštene stručne institucije. U Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva u okviru Uprave za zaštitu okoliša ustrojen je Odjel za postupanje s otpadom u kojem je predviđeno devet radnih mjesta.

Prema novom Zakonu o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija (NN 199/03), Ministarstvo za zaštitu okoliša, prostorno uređenje i graditeljstvo provodi upravni nadzor nad provedbom Zakona o komunalnom gospodarstvu, u okviru koga je komunalna djelatnost odlaganja komunalnog otpada te sakupljanje i odvoz komunalnog otpada na uređena odlagališta.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva daje mišljenje u postupku izdavanja dozvola za uvoz neopasnog otpada, koje izdaje Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva. Državni zavod za statistiku prikuplja statističke podatke za otpad.

Ostale institucije koje su važne za problematiku gospodarenja otpadom su Agencija za zaštitu okoliša, Hrvatski centar za čistiju proizvodnju, Hrvatska gospodarska komora (u okviru koje djeluje Burza otpada) i dr.

Planirane aktivnosti za 2004. godinu

Donošenje Strategije gospodarenja otpadom i izrada provedbenog dokumenta kojim će biti detaljnije određeno provođenje mjera kroz tehničke smjernice, rokove, nositelje, načine financiranja planira se za 2004. godinu.

Prema Zakonu o otocima koji je u nadležnosti Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka, Vlada Republike Hrvatske uz prethodno mišljenje Otočnog vijeća donosi Državni program postupanja s otočnim krutim otpadom na prijedlog Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva i Ministarstva financija.

Nakon formiranja Otočnog vijeća, planirano je donošenje navedenog Programa u 2004. godini, a njime bi se uredilo postupanje s otočnim krutim otpadom na način da se izbjegne odlaganje otpada na otocima.

U skladu s novim Zakonom o otpadu u 2004. godini planira se donošenje niza novih podzakonskih propisa:

- podzakonskog propisa koji će preuzeti liste otpada i katalog otpada iz Direktive 259/93, što je u skladu sa Aneksom VIII i IX Baselske konvencije,
- podzakonskog propisa kojim će se propisati uvjeti za privremeno skladištenje otpada unutar poslovnog prostora proizvođača,
- podzakonskog propisa kojim će se odrediti postupanje s ambalažnim otpadom, a u skladu s odgovarajućom direktivama EU za te vrste otpada,

Prijedlogom Strategije gospodarenja otpadom definirana je potreba da se tijekom 2004. godine obavi utvrđivanje stvarnog stanja gospodarenja otpadom (nulto stanje vezano za tokove otpada, infrastrukturu te stanje na odlagalištima). Također se predviđaju inicijalne aktivnosti na izgradnji sustava prikupljanja podataka i izvještavanja o otpadu te osposobljavanja informacijskog sustava o otpadu. Predviđena je i izrada smjernica za nadziranu sanaciju i/ili zatvaranje neuređenih odlagališta.

Državni zavod za statistiku u 2004. godini planira provesti revidiranje metodologije, obrasca i nomenklature otpada za modul 712 te izradu metodologije i obrasca za modul 717.

Provodi se pilot projekt: Odlaganje komunalnog otpada sjeverozapadne Republike Hrvatske koji se odvija u okviru programa Intereg IIIB Cadses Drava River Basin Project, koji je započeo u okviru bivšeg Ministarstva javnih radova, razvitka i obnove.

U pripremi je projekt CARDS 2001 "Municipal Environmental management capacity and infrastructure" i projekt CARDS 2002 "Pilot Waste Management Strategy for Dalmatia".

3.22.10. Upravljanje vodama

Pravni okvir

Zakon o vodama (NN 107/95) i Zakon o financiranju vodnog gospodarstva (NN 107/95, 19/96 i 88/98) predstavljaju temeljni pravni okvir za upravljanje vodama u Republici Hrvatskoj.

Zakonom o vodama uređuje se pravni status voda i vodnog dobra, način i uvjeti upravljanja vodama (korištenje voda, zaštita voda, uređenje vodotoka i drugih voda i zaštita od štetnog djelovanja voda), način organiziranja i obavljanja poslova i zadataka kojima se ostvaruje upravljanje vodama; osnovni uvjeti za obavljanje djelatnosti vodnog gospodarstva, ovlasti i dužnosti tijela državne uprave i drugih državnih tijela, jedinica lokalne samouprave i uprave i drugih pravnih subjekata te druga pitanja značajna za upravljanje vodama.

Zakon o financiranju vodnog gospodarstva utvrđuje izvore sredstava za financiranje poslova i namjena kojima se u skladu s Zakonom o vodama ostvaruje upravljanje vodama.

Osim ova dva zakona područje upravljanja vodama u Republici Hrvatskoj uređuje 38 podzakonskih akata.

Važan pravni okvir za upravljanja vodama su i međunarodni ugovori koje je Republika Hrvatska potpisala i ratificirala, a to su: Konvencija o zaštiti i uporabi prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera (NN-MU 4/96), Konvencija o suradnji na zaštiti i održivoj uporabi rijeke Dunav (NN-MU 2/96) i Okvirni sporazum o slivu rijeke Save (NN-MU 14/03). Osim navedenih međunarodnih multilateralnih ugovora važni su i bilateralni ugovori o vodnogospodarskoj suradnji, potpisani sa susjednim državama: Republikom Mađarskom, Republikom Slovenijom i Bosnom i Hercegovinom.

Institucionalni okvir

U skladu sa Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija (NN 199/03), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na upravljanja vodama i vodno-gospodarskim sustavom; praćenje i prilagođavanje vodnogospodarskog razvitka s potrebama gospodarskog razvitka; uređenje vodotoka i drugih voda i zaštitu od štetnog djelovanja voda i leda; zaštitu od erozija i bujica; hidromelioracijsku odvodnju i navodnjavanje; upravljanje vodnim dobrom i njegovo korištenje; zaštitu voda i mora od onečišćenja s kopna; osiguranje zaliha voda u svrhu vodoopskrbe naselja s pitkom vodom i gospodarstva s industrijskom vodom; korištenje vodnih snaga; planiranje i usklađivanje razvoja i izgradnje javnih vodoopskrbnih sustava i sustava javne odvodnje od državnog interesa i inspeksijske poslove.

U skladu s člankom 175. Zakona o vodama Hrvatski sabor imenuje Nacionalno vijeće za vode radi razmatranja sustavnih pitanja upravljanja vodama, usklađivanja različitih potreba i interesa te predlaganja mjera za razvoj i poboljšanje vodnog sustava u Republici Hrvatskoj. Nacionalno vijeće za vode ima predsjednika i deset članova.

U skladu s člankom 156. Zakona o vodama za obavljanje poslova kojima se ostvaruje upravljanje državnim i lokalnim vodama osnovana je pravna osoba čija je tvrtka Hrvatske vode pravna osoba za obavljanje poslova kojima se ostvaruje upravljanje vodama.

Upravni i drugi poslovi iz područja upravljanja vodama obavljaju se također u uredima državne uprave u županijama, lokalne uprave i samouprave u skladu s odredbama Zakona o vodama.

Planirane aktivnosti

Tijekom 2002. i 2003. godine bivša Državna uprava za vode je izradila prethodnu analizu propisa iz područja upravljanja vodama s propisima EU. Analizom su obuhvaćeni najvažniji propisi EU.

Na temelju provedene analize prema CARDS-Programu nominirana su dva projekta:

1. Informacijski sustav voda-standardizacija i monitoring i
2. Usklađivanje hrvatske legislative iz područja upravljanja vodama s *acquis communautaire*

Završetak jednog i drugog projekta uvjet su za utvrđivanje rokova detaljnog usklađivanje hrvatskih propisa s propisima EU iz područja upravljanja vodama.

Također je, u skladu s navedenom analizom, zaključeno da će se izradom Vodnogospodarske osnove Hrvatske (VOH) postići vrlo visoka usklađenost s propisima EU iz područja upravljanja vodama. S tim u vezi donesen je Pravilnik o izradi VOH-a i pristupilo se izradi VOH-a. I. dio VOH-a : Strateška osnova za upravljanje vodama u završnoj je fazi izrade. Započete su i aktivnosti na izradi II. dijela VOH-a: Planovi upravljanja vodnim područjima o čemu je donijet zaključak bivše Državne uprave za vode i napravljen plan ključnih aktivnosti u izradi Plana upravljanja vodama na vodnim područjima do 2009. godine.

U okviru Okvirnog sporazuma o slivu rijeke Save pokrenut je projekt Plan upravljanja voda u slivu rijeke Save, a sa Kraljevinom Nizozemskom u okviru bilateralne suradnje pokrenut je projekt «Izrada okvira za formuliranje vodnogospodarskih planova na vodnim područjima obalnog pojasa». U okviru Stalne hrvatsko-mađarske komisije pokrenuta je inicijativa za izradu Plana upravljanja vodama u slivu rijeke Drave. Putem izrade navedenih projekata obaviti će se i edukacija hrvatskih stručnjaka za izradu planova upravljanja vodama u skladu sa zahtjevima EU. Navedeni planovi upravljanja vodama međusobno se usklađuju sa Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske, Strategijom zaštite okoliša, planskom osnovom gospodarenja šumama na državnoj razini i planskom osnovom unutarnje plovidbe.

U nadležnosti je Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi kontrola vode za piće. Sredstva za kontrolu vode za piće osiguravaju se u županijama i Gradu Zagrebu kao jedinicama regionalne samouprave. Program službene kontrole vode za piće nije se obavljao u obimu kako je to propisano Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće zbog nedostatnih financijskih sredstava koje su u svojim proračunima za tu namjenu osiguravale županije i Grad Zagreb.

Stupanjem na snagu i početkom primjene Zakona o hrani (već za 2004. godinu) u državnom proračunu osiguravala bi se sredstva za opći monitoring vode za piće kojeg bi provodili sanitarni inspektori.

Za te namjene trebalo bi osigurati cca 5 milijuna kuna. U izradi je i Pravilnik o provođenju monitoringa ispitivanja hrane, a time i sanitarne ispravnosti vode za piće.

Uz navedene projekte koji će se financirati iz CARDS-Programa, osobito je važan Dunavski regionalni projekt kojeg financira GEF/UNDP, a u organizaciji je Međunarodne komisije za zaštitu rijeke Dunav (ICPDR). Projekt se radi u dvije faze i prva faza je pri završetku, a druga faza će se realizirati do 2006. godine u okviru koje je predviđena provedba komponenata obuhvaćenih prvom fazom.

U suradnji sa Japanskom agencijom za međunarodnu suradnju (JICA) predloženo je da se nastavi realizacija projekta «Smanjenje onečišćenja u slivu rijeke Save», a predložen je i novi projekt o razvoju monitoringa kakvoće voda na slivu rijeke Save.

3.22.11. Upravljanje obalnim i otočnim područjem

Pravni okvir

Upravljanje obalnim i otočnim područjem nije regulirano u okviru jednog zakonskog akta koji bi se odnosio isključivo na navedenu tematiku, već je to područje regulirano nizom zakona i podzakonskih akata od kojih su neki u nadležnosti Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, kao što su: Zakon o zaštiti okoliša (NN 82/94, 128/99), Zakon o zaštiti prirode (NN 30/94, 72/94), Zakon o otpadu (NN 34/95 i NN 151/03), Zakon o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00), Plan intervencije kod iznenadnog onečišćenja mora u Republici Hrvatskoj (NN 8/97), dok drugi spadaju pod sektorske zakone : Pomorski zakonik (NN 17/94, 74/94, 43/96), Zakon o otocima (NN 34/99), Zakon o vodama (NN 107/95), Zakon o morskim lukama (NN 108/95, 6/96, 97/00), Zakon o morskom ribarstvu (NN 74/94, 57/96, 46/97), Zakon o hidrografskoj djelatnosti (NN 68/98, 110/98).

Nacionalna strategija zaštite okoliša i Nacionalni plan djelovanja za okoliš (NN 46/02) utvrdili su ciljeve, mjere za ostvarivanje ciljeva, odgovorne nositelje, rokove i moguće financijske izvore za upravljanje obalnim i otočnim područjem.

Međunarodni ugovori

Potvrđeni međunarodni ugovori iz područja upravljanja obalnim i otočnim područjem kojima su stvorene neposredne obveze za Republiku Hrvatsku su:

- Konvencija o zaštiti morskog okoliša i obalnog područja Sredozemlja 1976.izmjene i dopune 1995. (NN - Međunarodni ugovori 17/98) i prateći protokoli:
 - Protokol o suradnji u borbi protiv onečišćenja Sredozemnog mora naftom i drugim štetnim tvarima u slučajevima opasnosti, 1976. Izvršene su izmjene i dopune koje je Republika Hrvatska ratificirala. Novi naziv Protokola je: Protokol o suradnji na sprječavanju onečišćenja s brodova, i u

slučajevima nezgoda, u borbi protiv onečišćenja Sredozemnog mora (NN -Međunarodni ugovori 12/03).

- o Protokol o sprječavanju onečišćavanja Sredozemnog mora potapanjem otpadnih i drugih tvari s brodova i zrakoplova, 1976. Protokol je nadopunjen 1995. tako da mu je novi naziv Protokol o sprječavanju i uklanjanju onečišćenja Sredozemnog mora potapanjem otpadnih i drugih tvari s brodova i zrakoplova ili spaljivanjem na moru. Republika Hrvatska ga je ratificirala 1998.(NN - Međunarodni ugovori 17/98),
 - o Protokol o posebno zaštićenim područjima, 1982. Izrađen je novi Protokol 1995. čiji je novi naziv: Protokol o posebno zaštićenim područjima i biološkoj raznolikosti u Sredozemlju. Republika Hrvatska je novi Protokol ratificirala 2001. (NN – Međunarodni ugovori 11/01),
 - o Protokol o zaštiti Sredozemnog mora od kopnenih izvora onečišćenja, 1980. Protokol je nadopunjen 1996. i novi mu je naziv: Protokol o zaštiti Sredozemnog mora od kopnenih izvora onečišćenja (NN - Međunarodni ugovori 12/93). Nadopunjeni Protokol Republika Hrvatska još nije ratificirala.
- Konvencija o sprječavanju zagađivanja mora izbacivanjem otpadaka 1972. tzv. Londonska konvencija i pripadajući Protokol iz 1996.

Institucionalni okvir

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva nadležno je za izradu zakonske i provedbene podloge za integralno planiranje obalnog i otočnog područja kao i za provođenje upravljanja obalnim i otočnim područjem.

Osim toga, u Upravi za zaštitu okoliša pri Odjelu za zaštitu atmosfere, tla, mora i priobalja ustrojen je poseban Pododsjek za zaštitu mora i priobalja. Pododsjek koordinira poslove praćenja stanja kakvoće mora, izrađuje stručne dokumente, predlaže mjere za poboljšanje kakvoće mora i priobalja, priprema stručne ocjene i izrađuje prijedloge u vezi sa sanacijskim programima za uklanjanje posljedica onečišćenja mora i priobalja.

Ostala tijela državne uprave koja u svom djelokrugu rada imaju dio nadležnosti glede obalnog i otočnog područja su: Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi.

Prioritetne aktivnosti u 2004.

Nastaviti i unaprijediti kontinuirano praćenje kakvoće obalnog mora

U svrhu kontrole kakvoće mora za kupanje Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva koordinira Program ispitivanja kakvoće mora na plažama hrvatskog Jadrana, sukladno Uredbi o standardima kakvoće mora na morskim plažama (NN 33/96), koja je usklađena s Direktivom EU 76/160/EEC.

Nacionalni istraživački program »Sustavno istraživanje Jadranskog mora kao osnova održivog razvitka Republike Hrvatske« (skraćeno Projekt Jadran) koordinira Ministarstvo znanosti i tehnologije. Navedeni Program započeo je 1998. godine prema odluci Vlade Republike Hrvatske donesene 1997. godine. Njegova je glavna svrha da osigura potrebne podatke za planiranje održivog razvitka obalnog područja. U Projektu sudjeluje, između ostalih, i Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva te različite institucije, uključujući znanstvene institucije koje istražuju more, sveučilišta, vladine institucije i županijski zavodi za javno zdravstvo. Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva planira i u 2004. godini sudjelovati u navedenom projektu.

U sklopu navedene mjere, a u okviru UNEP/MAP-ovog MED POL programa Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja u 2004. godini planira financirati pripremne radnje za uvođenje Programa eutrofikacije Jadrana. Predviđena sredstva iznose 50.000 kn.

U 2004. godini Republika Hrvatska će nastaviti aktivno sudjelovanje u MED POL programu UNEP/MAP-a u sklopu kojeg se svake godine dostavljaju godišnja izvješća o monitoringu mora Koordinacijskoj jedinici MAP-a za koja ona osigurava određena financijska sredstva. Za 2003. godinu UNEP/MAP osigurao je sredstva za izradu izvješća u iznosu od 25.000 USD koje će biti završeno do ožujka 2004. godine.

Informiranje javnosti i podizanje svijesti civilnog sektora o problematici zaštite mora i priobalja

U tu svrhu, Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva u 2004. godini planira, na temelju prikupljenih i obrađenih podataka o kakvoći mora na plažama, izraditi godišnje izvješće za 2003. godinu i financirati tiskanje brošure i karte o kakvoći mora na morskim plažama. Za to predviđena sredstva iznose oko 45.000 kn.

Ratifikacija međunarodnih zakonskih instrumenata te izmjene i dopune nacionalnog zakonodavstva

U okviru aktivnosti za 2004. godinu u svezi međunarodne zakonske regulative, Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva priprema izradu nacrtu prijedloga zakona o potvrđivanje Protokola o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja kopnenim izvorima i aktivnostima u sklopu Konvencije o zaštiti morskog okoliša i obalnog područja Sredozemlja i Protokola o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćavanja uslijed istraživanja i iskorištavanja epikontinentskog pojasa, morskog dna i morskog podzemlja.

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova i ostalim nadležnim tijelima planira u 2004. godini izraditi Izmjene i dopune Plana intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u Republici Hrvatskoj.

Suradnja s ostalim državama i s međunarodnim organizacijama u cilju zaštite mora i obalnog područja te uvođenje integralnog upravljanja na principima održivog razvoja.

U sklopu toga provodi se:

- suradnja s UNEP/MAP-om preko 6 regionalnih akcijskih centara i 3 programa. U sklopu SAP programa trenutno se provode tri projekta: Projekt za smanjenje kopnenih onečišćivača akvatorija grada Hvara (financiran od strane GEF-a, koordinator: Grad Hvar), Projekt u svezi primjene ekonomskih instrumenata kod rješavanja problema onečišćenja mora otpadnim uljima i zauljenim vodama u Kvarnerskom zaljevu (financiran od strane GEF-a, koordinator Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva) i Projekt izrade Predinvesticijske studije o kritičnoj točki u industrijskoj zoni Zadar u suradnji s Organizacijom Ujedinjenih naroda za industrijski razvoj UNIDO-m. (financira ga UNIDO sa 60.000 US\$, a koordinira Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva). Navedene projekte prema vremenskom rasporedu treba završiti u 2004. godini. U 2004.godini također treba izraditi Nacionalne akcijske planove (NAP-s) za smanjenje unosa onečišćenja s kopna u more u sklopu SAP-a i uz financijsku pomoć GEF-a.
- suradnja u sklopu METAP-a na aktivnostima stručnog i institucionalnog jačanja

Očuvanje biološke raznolikosti i integriteta vrijednih obalnih i morskih ekosustava

U 2003. godini Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva uz pomoć Programa UN za razvoj (UNDP) pripremlilo je prijedlog Projekta «Očuvanje i održivo korištenje biološke raznolikosti kroz integralno planiranje razvoja i upravljanje obalnim područjem, otocima i morem Dalmacije» tzv. Projekt COAST. Projekt se konceptijski i metodološki nastavlja na GEF/WB projekt «Očuvanje krških ekoloških sustava» čija je provedba započela u 2003. godini. Cilj projekta je razviti kapacitete za planiranje i upravljanje prirodnim resursima kroz uvođenje tehnika integralnog upravljanja obalnim ekološkim sustavima i procesa usmjerenih na očuvanje biološke raznolikosti. Dobivena je financijska potpora u iznosu 296.500 US\$ od strane GEF-a za razradu projektne faze PDF-B. Ministarstvo kulture će u 2004. godini koordinirati aktivnosti na detaljnoj razradi Projekta uključujući financijsku konstrukciju te odabir demonstracijskih područja za tzv. veliki projekt u čijem bi financiranju osim GEF-a trebala sudjelovati i Republika Hrvatska.

U međunarodnoj suradnji, po pitanjima zaštite biološke raznolikosti, u 2004. godini nakon odabira projekata, Kneževina Monako donirati će sredstva za njihovu izradu u iznosu oko 40.000 EUR.

Donijeti Subregionalni plan u slučaju iznenadnih onečišćenja Jadrana za Republika Hrvatsku, Italiju i Sloveniju

U 2004.godini planira se dovršiti izrada Subregionalnog plana intervencija kod iznenadnog onečišćenja Jadrana za Republiku Hrvatsku, Italiju i Sloveniju uz stručnu i financijsku pomoć REMPEC-a.

Nastaviti suradnju u okviru Trilateralne mješovite hrvatsko-talijansko-slovenske komisije za zaštitu voda Jadranskog mora i obalnih područja.

U okviru navedene Komisije u 2004. godini posebnu pažnju treba posvetiti novoosnovanoj radnoj skupini za davanje prijedloga o rješavanju pitanja balastnih voda kao i nastaviti s dosadašnjim aktivnosti monitoringa i istraživanja Jadrana te na programu vezanom za ekološku sigurnost pomorskog prometa.

Izraditi u skladu s prioritetima sustav za prihvat kaljužnih voda i otpadnih ulja u lukama rangiranim za međunarodni prijevoz

U skladu s time Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, u suradnji s Ministarstvom mora, turizma, prometa i razvitka sudjeluje u Projektu u svezi prihvatnih kapaciteta u lukama za prikupljanje otpada te otpadnih ulja i zauljenih voda s brodova kojeg financira i provodi UNEP/MAP-ov Regionalni centar za žurne intervencije u Sredozemlju –REMPEC. Projekt je započeo u rujnu 2003. godine i nastavlja se u 2004. godini i trebao bi rezultirati izradom standardiziranog dizajna za prihvatne kapacitete u lukama te za prikupljanje, skladištenje i obradu navedenih otpadnih tvari radi ispunjenja obveza iz međunarodnih konvencija.

U okviru CARDS 2003 projekta "Procjena učinaka razvojnih strategija na okoliš", čiji je opći cilj ustrojavanje okvira za održivi razvoj zaštite okoliša u Republici Hrvatskoj, provodit će se aktivnosti vezane uz razvoj integriranog pilot programa na Jadranu.

3.22.12. Zaštita prirode

Pravni okvir

Zakonska osnova za zaštitu prirode, odnosno vrsta i staništa, temeljila se na Zakonu o zaštiti prirode iz 1994. godine (NN 30/94, 72/94 i 107/03). Hrvatski sabor usvojio je 25. rujna 2003. godine Zakon o zaštiti prirode (NN 162/03) koji je stupio na snagu 23. listopada 2004. godine. Novi Zakon o zaštiti prirode regulira očuvanje i zaštitu sveukupne biološke i krajobrazne raznolikosti, dakle svih bioloških vrsta i prirodnih staništa.

Hrvatski sabor 1999.godine donio je Nacionalnu strategiju i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti, ključni obvezujući dokument i stručnu podlogu za zaštitu prirode koji utvrđuje stanje biološke i krajobrazne raznolikosti te prirodnih vrijednosti u Republici Hrvatskoj, analizira razloge njihove ugroženosti i donosi strateške smjernice s konkretnim akcijskim planovima potrebnim za njihovu zaštitu.

Zaštita prirode također je regulirana dokumentom Strategija zaštite okoliša i Nacionalni plan djelovanja za okoliš (NN 46/02).

Djelatnosti kojima se provodi zaštita šuma definirane su u Zakonu o šumama (NN 52/90) i u Nacionalnoj šumarskoj politici i strategiji (NN 120/03) koju je donijela Vlada Republike Hrvatske, a kojom je predviđeno da se šumama gospodari gospodarski održivo, socijalno odgovorno i ekološki prihvatljivo.

Republika Hrvatska stranka je svih relevantnih međunarodnih konvencija i sporazuma u području zaštite prirode čije odredbe su odgovarajuće ugrađene u novi Zakon o zaštiti prirode. Ugrađene su obveze i mehanizmi koji proizlaze iz Direktiva EU, naročito Direktive Vijeća 79/409/EEZ o zaštiti divljih, Direktive Vijeća 92/43/EEZ o zaštiti prirodnih staništa i divljih biljnih i životinjskih vrsta, Uredbe Vijeća 338/97/EZ o zaštiti divljih biljnih i životinjskih vrsta putem reguliranja trgovine tim vrstama.

Institucionalni okvir

Učinkovitost zaštite prirode osiguravaju Hrvatski sabor, Vlada Republike Hrvatske, javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima te predstavnička i izvršna tijela jedinica lokalne samouprave i područne (regionalne) samouprave.

Ministarstvo kulture (MINK) je središnje tijelo državne uprave koje obavlja upravne i druge poslove iz područja zaštite prirode.

Javne ustanove za upravljanje nacionalnim parkovima i parkovima prirode osniva Vlada Republike Hrvatske, a one obavljaju djelatnost zaštite, održavanja i promicanje zaštićenog dijela prirode. Temeljna služba u nacionalnim parkovima i parkovima prirode je stručna služba u kojoj rade specijalisti u zaštiti prirode. Ostalim kategorijama zaštićene prirode upravljaju općinske/gradske i županijske javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode koje osnivaju općinska/gradska vijeća i županijske skupštine ili Skupština Grada Zagreba.

Nadzor nad zakonitošću rada javnih ustanova nacionalnih parkova i parkova prirode obavljaju nadležna ministarstva, a nad općinskim/gradskim, odnosno županijskim javnim ustanovama nadležni županijski ili općinski/gradski uredi. Inspekcijski nadzor vrši inspekcija zaštite prirode.

U 2002. godini Vlada Republike Hrvatske osnovala je Državni zavod za zaštitu prirode (NN 126/02) (započeo je s radom 15. rujna 2003. godine) koji obavlja stručne poslove zaštite prirode, primjerice prikupljanje i obrađivanje podataka u vezi s zaštite prirode, praćenje stanja očuvanosti biološke i krajobrazne raznolikosti, obavljanje statističkih analiza, organiziranje i provođenje odgojno-obrazovnih i promidžbenih aktivnosti i dr.

Pored MINK i neka druga središnja tijela državne uprave obavljaju poslove u vezi s zaštitom pojedinih sastavnica prirode:

- Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva: utjecaj na okoliš, prostorno uređenje
- Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka: sveobuhvatne mjere zaštite Jadranskog mora, otoka i priobalja
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva: zaštite šuma i zaštite poljoprivrednog zemljišta, ekološka poljoprivreda i integralno upravljanje vodama,
- Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi: genetski modificirani organizmi

- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa: znanstvena istraživanja, genetski modificirani organizmi.

Dosadašnje i planirane aktivnosti

Razvoj zaštite prirode temelji se na Nacionalnoj strategiji i akcijskom planu zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti, Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske i Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske. Ovim dokumentima planira se pod posebnu zaštitu radi očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti staviti 15–20% površine Republike Hrvatske.

Analiza prikupljenih podataka ukazala je na sljedeće prioritete za zaštitu:

- krški ekološki sustavi predstavljaju jedinstvenost i bogatstvo globalne razine vrijednosti
- najugroženiji ekološki sustavi su močvarni i vodeni
- najugroženija staništa su prostorno mala područja ugrožena antropogenim činiteljima (pjeskovite i šljunkovite plaže, lokve na otocima, male močvare i drugo) ili su vrlo rijetka staništa izvan uobičajenoga područja rasprostranjenja (cretovi, vegetacija pijesaka).

Predviđena je revizija NSAP-a svakih pet godina pa se tijekom 2004. godine započinje s radom na prvoj reviziji. Započela je revizija popisa ugroženih vrsta te su u postupku izrade Crvene knjige i liste. Objavljena je GIS-karta svih stanišnih tipova mjerila 1: 100.000 na cijelom teritoriju Republike Hrvatske, uključujući i priobalna morska staništa. Načinjena je preliminarna ekološka mreža za Republiku Hrvatsku, a projekt izrade Nacionalne ekološke mreže i programa NATURA 2000 je u tijeku (financiran iz LIFE-Third countries), s predviđenim završetkom u lipnju 2005. godine.

U 2004. godini planirane su aktivnosti vezane za uspostavu Nacionalne ekološke mreže, propisivanje crvenih lista ugroženih vrsta, propisivanje karte stanišnih tipova kao obvezne podloge za sve vrste planiranja korištenja prostora i gospodarenja prirodnim dobrima te obvezno ugrađivanje uvjeta i mjera zaštite prirode u sve prostorne planove i sektorske planske dokumente.

Vrlo važan instrument u planiranju upravljanja posebno zaštićenim područjima jesu prostorni planovi područja posebnih obilježja. Za 8 parkova planovi su doneseni, a za 10 su u izradi. Novim Zakonom o zaštiti prirode predviđa se izrada planova upravljanja za stroge rezervate, posebne rezervate, nacionalne parkove, parkove prirode i regionalne parkove.

U postupke izrade su i planovi upravljanja (Management plan) za određene vrste, primjerice za risa i vuka, koji bi u 2004. ili 2005. godini trebali biti izrađeni.

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (MZOPUIG) nositelj je projekta pod nazivom Projekt očuvanja krških ekoloških sustava (Karst Ecosystem Conservation - KEC), koji financira IBRD i Vlada RH. Radi se

o programu očuvanja ekoloških sustava na kršu i u podzemlju, koji sadrži niz koordiniranih institucionalnih, stručnih i obrazovnih aktivnosti usmjerenih na izravne mjere očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti i održivo gospodarenje prirodnim dobrima, a u skladu s društvenim razvojem i potrebama stanovništva. Projekt će tijekom 2004 i 2005. godine financirati sredstvima darovnice istraživanja flore i faune na području nacionalnih parkova Paklenica, Plitvička jezera, Risnjak, Sjeverni Velebit i Park prirode Velebit. Na temelju podataka inventarizacije izradit će se prijedlozi za planove upravljanja za ova područja, što se planira isporučiti Ministarstvu 2006 godine. Također se planira nabavka opreme za terenska istraživanja i monitoring biološke raznolikosti. Ukupan budžet darovnice iznosi 5,07 mil USD, a u 2004. godini planira se utrošiti oko 20% toga iznosa.

Zakonom je za sve šume u Republici Hrvatskoj (81% državnih i 19% privatnih šuma) predviđena izrada osnova i programa gospodarenja kojima se osigurava održivo gospodarenje i prirodna struktura šuma. Zakon obvezuje poduzimanje mjera poradi zaštite šuma od požara i drugih elementarnih nepogoda, biljnih bolesti i štetočina. Isto tako, Zakonom je strogo zabranjeno krčenje šuma te su određeni uvjeti za korištenje sporednih šumskih proizvoda. Jedan od ciljeva Strategije je i provođenje nacionalne inventarizacije nedravnih šumskih proizvoda i njihovo korištenje na načelu održivog gospodarenja, kao i promicanje novih metoda pošumljavanja u krškim područjima, a u cilju očuvanja biološke raznolikosti i zaštite šumskih ekosustava. Mjere zaštite šuma od šteta koju čini divljač propisane su Zakonom o lovu (NN 10/94), podzakonskim aktima te odlukama tijela jedinice lokalne samouprave.

Republika Hrvatska potpisnica je svih Rezolucija dosadašnjih Ministarskih konferencija zaštite šuma u Europi te su po odredbama pojedinih Rezolucija poduzete i konkretne mjere, kao što je dobivanje FSC Certifikata 2002. godine za gotovo 80% ukupne površine pokrivene šumom, a shodno tome i izrada nacionalnih standarda za certificiranje šuma u Hrvatskoj u skladu s međunarodnim principima, kriterijima i indikatorima (FSC P&C, Pan-European C&I).

Rad na Međunarodnom kooperativnom programu za procjenu i motrenje štetnih utjecaja onečišćenja zraka na europske šume (ICP Forests) u tijeku je od 1987. godine te će se nastaviti i tijekom 2004. godine, kao i računanje i kartiranje kritičnih opterećenja kiselih sastojaka iz atmosfere za šumske ekosustave koje je otpočelo 1997. godine. Poradi naglašenog propadanja šuma jele i hrasta nastavit će se provoditi projekti i tijekom 2004. godine s ciljem utvrđivanja razloga propadanja i definiranja mjera za poboljšanje stanja.

3.22.13. Industrijsko onečišćenje, upravljanje rizicima i nesrećama

Pravni okvir

Pristupanjem međunarodnim sporazumima i usvajanjem i ratificiranjem Konvencije o prekograničnim učincima industrijskih nesreća (NN-MU 7/99) provedbom Programa Ujedinjenih Naroda za zaštitu okoliša - APELL proces, Republika Hrvatska obvezala se da će promovirati, osigurati i unaprijediti mjere pri izradi pravila, kriterija i

postupaka na području obveza i odgovornosti radi ostvarivanja ciljeva koji su propisana međunarodnim ugovorima i sporazumima, kao i da će odredbe konvencije ugraditi u svoje nacionalno zakonodavstvo.

Prihvatanjem odredaba iz Konvencije Republika Hrvatska se obvezala na ostvarivanje više ciljeva od kojih je za ovu problematiku bitno izrada harmoniziranih planova intervencija na svim razinama što uključuje:

- zajedničke planove intervencija za opasne djelatnosti koje mogu izazvati prekogranične učinke,
- uspostava prikladnog sustava za obavješćivanje o industrijskim nesrećama na svim odgovarajućim razinama,
- pružanje uzajamne pomoći i ublažavanje posljedica iz područja industrijskih nesreća,
- znanstvena i tehnološka suradnja na polju prevencije, pripravnosti i odgovora na industrijske akcidente,
- izvješćivanje o industrijskim akcidentima unutar mreže postojećeg EU-Major Accident Reporting System-a (MARS),
- razmjena i dostava informacija.

Trenutno su na snazi:

- Zakon o zaštiti okoliša (NN 82/94, 128/99)
- Pravilnik o znaku zaštite okoliša (NN 64/96)
- Plan intervencija u zaštiti okoliša (NN 82/99 i 12/02) koji je usklađen sa Konvencijom o prekograničnim učincima industrijskih nesreća (NN- MU 7/99) i Direktivom 96/82/EC (Seveso II)
- Zakon o vodama (NN 107/95)
- Pravilnikom o graničnim vrijednostima pokazatelja, opasnih i drugih tvari u otpadnim vodama (NN 40/99, NN 6/01)
- Zakonom o zaštiti od požara (NN 58/93),
- Zakonom o zapaljivim tekućinama i plinovima (NN 108/95)
- Zakonom o prijevozu opasnih tvari (NN 97/93, NN 34/95)
- Uredba o graničnim vrijednostima emisije onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora (NN 140/97, 105/02, 108/03)

Odredbe Uredba o graničnim vrijednostima emisije onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora temelje se na sljedećim međunarodnim smjernicama/propisima:

- Protokol uz Konvenciju o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka iz 1979. godine o daljnjem smanjenju emisija sumpora (NN - Međunarodni ugovori 17/98, 3/99),
- Protokol uz Konvenciju o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka iz 1979. godine o suzbijanju acidifikacije, eutrofikacije i prizemnog ozona (Republika Hrvatska potpisala je Protokol 1999. godine, ali ga nije još potvrdila),

- Njemački propis TA-LUFT 1986,
- Odluka Federalnog zakona, Njemačka, 17.BImSchV,
- WHO i Međunarodna agencija za istraživanje raka (IARC),
- Direktiva Vijeća 84/360/EEC u svezi sa smanjenjem onečišćavanja zraka iz industrijskih postrojenja,
- Direktiva Vijeća 88/609/EEC u svezi s ograničavanjem emisija određenih onečišćavala u zrak iz velikih postrojenja za izgaranje,
- Direktiva Vijeća 94/67/EC u svezi sa spaljivanjem opasnog otpada,
- Direktiva 2000/76/EC Europskog Parlamenta i Vijeća od 4. prosinca 2000.godine u svezi sa spaljivanjem otpada,
- Direktiva 2001/80/EC Europskog Parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2001. godine u svezi s ograničavanjem emisija određenih onečišćavala u zrak iz velikih postrojenja za izgaranje.

Institucionalni okvir

Zakonom o zaštiti okoliša (NN 82/94, 128/99) predviđeno je da u slučaju moguće ekološke nesreće ili izvanrednog događaja osobite ugroženosti okoliša, Vlada Republike Hrvatske donosi Plan intervencija u zaštiti okoliša (NN 82/99, 12/01).

Glavni cilj Plana intervencija u zaštiti okoliša je sprječavanje gubitka života ili oštećenja zdravlja i imovine kao i očuvanje okoliša na cijelom području Republike Hrvatske. Planom intervencija u zaštiti okoliša utvrđuju se vrste rizika i opasnosti, postupak i mjere za ublažavanje i uklanjanje neposrednih posljedica štetnih za okoliš, subjekti za provedbu pojedinih mjera, odgovornost i ovlaštenja u svezi s provedbom kao i način usuglašavanja s interventnim mjerama koje se provode na temelju drugih zakona.

Potrebno je naglasiti da se kada dođe do onečišćenja kopnenih voda i voda mora s kopna i otoka ne primjenjuje ovaj Plan već se u takvim slučajevima poduzimaju mjere prema Državnom planu zaštite voda. Kod iznenadnog onečišćavanja mora poduzimaju se mjere utvrđene Planom intervencija kod iznenadnog onečišćavanja mora

Planirane aktivnosti za 2004. godinu

Naprijed navedeno zahtjeva razradu mehanizma i postupaka kako bi se smanjio rizik od industrijskih nesreća i poboljšale mjere za sprječavanje, pripravnost i odgovor na industrijske nesreće izazvane opasnim tvarima kao i nesreće nastale u prometu opasnim tvarima te unaprijedila i ojačala zakonska, institucionalna, sigurnosna tehnička, informacijska i financijska osnova, mehanizmi, postupci i mjere za sigurno gospodarenje opasnim tvarima.

Monitoring lokacija s opasnim djelatnostima proizašlim iz vrste i količine opasnih tvari započeo je izradom operativnih planova intervencija u zaštiti okoliša pravnih i fizičkih osoba i predstavlja osnovu za izradu planova intervencija u zaštiti okoliša u jedinicama lokalne uprave i samouprave.

Za učinkovito sprečavanje i odgovaranje na nesreće koje za posljedicu imaju onečišćenje okoliša potrebno je:

- stalno usavršavanje sustava ažuriranjem popisa lokacija na kojima su smještene opasne tvari;
- provoditi stalnu edukaciju, osposobljavanje i praktičnu provjeru osoba koje proizvode, skladište, ili obavljaju druge radnje s opasnim otpadom,
- razvijati informacijski sustav za vođenje evidencije o opasnim tvarima;
- uspostaviti jedinstven sustav upravljanja kemikalijama
- na planu prometne infrastrukture izgraditi i rekonstrukcijom pojedinih prometnih pravaca usmjeriti opasne terete izvan naseljenih i posebno zaštićenih područja;
- izraditi i uskladiti planove intervencija za postupanje u slučaju iznenadnog i nekontroliranog istjecanja opasnih tvari u okoliš s preuzetim obvezama po međunarodnim ugovorima i konvencijama;
- odabirom prikladnih tehnologija i poboljšanjem postojećih spriječiti velike industrijske nesreće i njihov prekogranični učinak;
- održavati kontinuirani inspekcijski nadzor temeljem drugih propisa koji reguliraju područje planova intervencija.

Razvoj informacijskih sustava za vođenje evidencije o opasnim tvarima je u nadležnosti Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva preko Nacionalnog povjerenstva za sigurno gospodarenje kemikalijama koje će služiti za sprečavanje i odgovor na neželjene događaje.

Projektom CARDS 2002 «Strategija usklađivanja okolišnog zakonodavstva s EU» planira se usklađivanje zakonodavstva, između ostalog, i na području IPPC Direktive. Istim projektom predviđeno je usklađivanje procedure za izdavanje integralne ekološke dozvole, kao i jačanje sposobnosti za uključivanje u sustav EMAS.

3.22.14. Genetski modificirani organizmi

Pravni okvir

Republika Hrvatska ratificirala je Protokol o biološkoj sigurnosti (Kartagenski protokol) u svibnju 2002. godine, a isti je stupio na snagu 11. rujna 2003. godine.

U novom Zakonu o zaštiti prirode (NN 162/03), u dijelu koji se odnosi na problematiku prekograničnog prijenosa, provoza, ograničene uporabe, ispuštanja u okoliš i stavljanja na tržište genetski modificiranih organizama (GMO) i proizvoda od GMO-a, ugrađene su odredbe Protokola o biološkoj sigurnosti, Direktive Vijeća EU o ograničenoj uporabi GMO-a (90/219/EEC) te Direktive Vijeća EU o namjernom ispuštanju GMO u okoliš (2001/18/EEC).

Zakon o hrani (NN 117/03) čiju izradu je koordiniralo Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, a koji je stupio na snagu u srpnju 2003. godine, područje GMO regulira na načelima EU te su u zakon ugrađene odredbe: Uredbe (EZ) br. 258/97 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. siječnja 1997.godine o novoj hrani i

sastojcima nove hrane, Direktive 2001/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. ožujka 2001. godine o namjernom puštanju u okoliš genetski modificiranih organizama.

Ovo područje djelomično je pokriveno i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj ispravnosti i zdravstvenom nadzoru nad namirnicama i predmetima opće uporabe (NN 55/96), Zakonom o ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (NN 12/01) te Zakonom o zaštiti potrošača (NN 96/03).

Institucionalni okvir

Temeljem navedenih propisa, problematika GMO stavlja se u nadležnost više ministarstva, sukladno njihovim ovlastima. Za provedbu Zakona o zaštiti prirode bit će nadležno Ministarstvo kulture, a u dijelu odredbi koje se tiču GMO nadležnost dijeli s Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva u okviru Zakona o hrani te Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi i Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa.

Dosadašnje i planirane aktivnosti

Novi Zakon o zaštiti prirode regulira problematiku GMO u cilju sprečavanja negativnog utjecaja na očuvanje i održivo korištenje biološke raznolikosti, vodeći računa o opasnostima po zdravlje ljudi i okoliš. Zakon bi trebao osigurati odgovarajuće mjere zaštite u cilju sigurnog prekograničnog prijenosa, provoza, ograničene uporabe, namjernog uvođenja u okoliš i stavljanja GMO ili proizvoda koji sadrže GMO na tržište, rukovanje, prijevoz i pakiranje GMO te postupanje s otpadom nastalim od uporabe GMO (neškodljivo uništavanje), kao i praćenje i inspekciju.

Detaljne procedure za dobivanje uvoznih dozvola na osnovi prethodne najave, postupka procjene rizika, uvjeta za ograničenu uporabu u laboratorijima itd., temeljem Zakona o zaštiti prirode, bit će regulirane podzakonskim aktima koji se namjeravaju izraditi tijekom 2004. i 2005. godine.

3.22.15. Kemikalije

Pravni okvir

Glavna značajka postojećeg zakonodavstva, koje se odnosi na kemijske tvari je da isto nije cjelovito i ne omogućuje integrirani pristup sigurnom gospodarenju kemikalijama, odnosno ne osigurava cjeloviti sistem kemijske sigurnosti.

Nadležnosti nad postupanjem pojedinim skupinama kemikalija, a često samo i nad pojedinim segmentima životnog vijeka kemikalija, raspodijeljene su po brojnim ministarstvima. Važeće zakonodavstvo spomenutog područja dovodi do preklapanja nadležnosti i multipliciranja pojedinih aktivnosti u postupanju s kemikalijama, odgovornost pri tome je netransparentna, a i gospodarstvenike vremenski i financijski opterećuje prisutna situacija.

Za pojedine skupine kemijskih tvari provedeno je ili je u tijeku usklađivanje postojećeg domaćeg zakonodavstva s određenim EU direktivama.

U pripremi je novo zakonodavstvo, kojim će se, u najskorije vrijeme, adekvatnije organizirati državna uprava na ovom području, a sam krovni Zakon o kemikalijama (NN 173/03), kao temelj za novo zakonodavno i institucionalno uređenje područja kemijskih tvari u skladu s relevantnim Direktivama EU, početak će se primjenjivati od 1. siječnja 2005. godine.

Trenutno su na snazi:

1. Zakon o otrovima (NN 27/99 i 55/99) te njegovi podzakonski akti, kako slijedi:
 - Pravilnik o označavanju i obilježavanju otrova koji se stavljaju u promet (NN 47/99)
 - Pravilnik o mjerama za razvrstavanje otrova u skupine (NN 47/99)
 - Pravilnik o uvjetima i načinu stjecanja te provjere znanja o zaštiti od otrova (NN 62/99)
 - Pravilnik o uvjetima i načinu skladištenja otrova skupine I koji djeluju u obliku plina (NN 92/99)
 - Pravilnik o posebnim uvjetima koje moraju ispunjavati pravne osobe koje se bave proizvodnjom, prometom, uporabom ili zbrinjavanjem otrova i o uvjetima koje moraju ispunjavati fizičke osobe koje obavljaju promet otrova na malo ili rabe otrove (NN 92/99)
 - Pravilnik o uvjetima glede posebnih mjera zaštite na radu s otrovima u pravnim osobama koje rabe otrove u znanstveno-istraživačke svrhe (NN 148/99)
 - Pravilnik o uvjetima za držanje otrova skupine III u prostorijama koje služe za druge potrebe (NN 7/01)
 - Lista otrova koji se mogu stavljati u promet (NN 7/01)
 - Pravilnik o načinu vođenja očevidnika o otrovima te o načinu dostave podataka iz očevidnika (NN 78/02 i 15/03)
 - Popis otrova namijenjenih održavanju komunalne higijene, za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju, odstranjenje lošeg mirisa i dekontaminaciju (NN 151/02)
 - Pravilnik o izmjenama i dopuni Pravilnika o posebnim uvjetima koje moraju ispunjavati pravne osobe koje se bave proizvodnjom, prometom, uporabom ili zbrinjavanjem otrova i o uvjetima koje moraju ispunjavati fizičke osobe koje obavljaju promet otrova na malo ili rabe otrove (NN 151/02)
 - Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu vođenja očevidnika o otrovima te o načinu dostave podataka iz očevidnika (NN 15/03)
 - Pravilnik o vrstama ambalaže i načinu rukovanja ambalažom za otrove (NN 39/03)
 - Pravilnik o malim količinama otrova namijenjenih za laboratorijske i znanstvene svrhe (NN 39/03)
2. Zakon o zaštiti bilja (NN 10/94)
3. Zakon o vodama (NN 107/95),
4. Zakon o zapaljivim tekućinama i plinovima (NN 108/95),

5. Zakon o zaštiti od požara (NN 58/93)
6. Zakon o prijevozu opasnih tvari (NN 97/93, 34/95)
7. Pravilnik o zapaljivim tekućinama (NN 54/99)

Uvoz, izvoz i provoz određenih kemikalija obuhvaćeni su nizom međunarodnih ugovora kojih je RH stranka (Konvencija o zabrani razvijanja, proizvodnje, gomilanja i korištenja kemijskog oružja i njegovu uništenju, NN- MU 4/95; Montrealski protokol o tvarima koje oštećuju ozonski omotač).

Kontrola uvoza i izvoza kemijskih tvari obuhvaćenih Montrealskim protokolom o tvarima koje oštećuju ozonski omotač ostvaruje se putem izdavanja dozvola za uvoz i izvoz Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, uz prethodno pribavljeno mišljenje Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva koje vodi i evidenciju potrošnje ovih tvari.

Institucionalni okvir

Za sada ne postoji cjeloviti službeni registar kemikalija koje postoje na našem tržištu, niti je to područje zakonodavno uređeno. Identifikacija «novih» kemijskih tvari za sada nije obvezna, prema postojećem zakonodavstvu, niti je ta aktivnost uopće njime uređena.

Postojećim zakonodavstvom nije predviđeno nadležno tijelo za obavljanje o «novim» tvarima.

Cjelovito područje registracije kemikalija i «novih» kemijskih tvari uredit će se novim Zakonom o kemikalijama, a za stručno-administrativne poslove spomenutog područja taj Zakon predviđa osnivanje nacionalnog Ureda za kemikalije.

Zakon je djelomično usklađen s sljedećim EU direktivama koje uređuju to područje:

- Direktiva 67/548/EEC o približavanju zakona, propisa i administrativnih odredbi vezanih za klasificiranje, pakiranje i označavanje opasnih tvari
- Direktiva 92/32/EEC kojom se sedmi put nadopunjava Direktiva 67/548/EEC o približavanju zakona, propisa i administrativnih odredbi vezanih za klasificiranje, pakiranje i označavanje opasnih tvari
- Direktiva 99/45/EEC koja se odnosi na približavanje zakona, propisa i administrativnih odredbi država članica vezanih za klasificiranje, pakiranje i označavanje opasnih tvari
- Direktiva 76/769/EEC o približavanju zakona, propisa i administrativnih odredbi država članica vezanih za ograničenja prilikom prodaje i uporabe opasnih tvari i pripravaka
- Direktiva 87/18/EEC o harmonizaciji zakona, propisa i administrativnih zabrana u skladu s načelom dobre laboratorijske prakse (DLP) i verifikacija njihove primjene u testovima koji se provode s kemikalijama.
- Direktiva 88/320(EEC direktiva o provođenju inspekcije i verifikaciji DLP.

- Direktiva 93/72/EEC o prilagođavanju tehničkom napretku Direktive 67/548/EEC 19. put u približavanju zakona, propisa i administrativnih odredbi vezanih za klasificiranje, pakiranje i označavanje opasnih tvari
- Direktiva 91/155/EEC kojom se definira i određuje detaljno provođenje sustava za specifično informiranje o opasnim tvarima pri implementaciji u članak 10 Direktive 88/379/EEC
- Direktiva 98/8/EEC koja se odnosi na stavljanje biocidnih pripravaka u promet
- Odluka 89/569/EEC Europske zajednice o prihvatanju OECD odluka/preporuka o udovoljavanju principima u skladu s DLP
- Propis 93/793/EEC o evaluaciji i kontroli rizika postojećih tvari

Ne postoji zakonskom regulativom utvrđen jedinstven postupak prikupljanja podataka i procjene rizika za kemikalije.

Planirane aktivnosti za 2004. godinu

U okviru EU twinning projekta CARDS 2002 «Capacity Building in the Area of Agriculture, Live Animals and Food Products» predviđena je izrada novog Zakona o sredstvima za zaštitu bilja, koji će u cijelosti regulirati sredstva za zaštitu bilja (dakle objediniti odredbe o sredstvima za zaštitu bilja iz sadašnjih Zakona o otrovima i Zakona o zaštiti bilja, radi usklađivanja s temeljnom EU smjernicom 91/414/EEC). Nastavno, nakon izrade Zakona o sredstvima za zaštitu bilja predviđena je i izrada provedbenih propisa i njihovo potpuno usklađivanje s temeljnom EU smjernicom i ostalim EU smjernicama i odlukama koje se odnose na SZB.

Za očekivati je da će tijekom 2004. godine Hrvatska pristupiti Roterdamskoj konvenciji o prethodno upućenom pristanku (PIC) i Stockholmskoj konvenciji o postojećim organskim onečišćavateljima (POPs).

3.22.16. Zaštita od ionizirajućih zračenja

Pravni okvir

U Republici Hrvatskoj ovo područje uređeno je Zakonom o zaštiti od ionizirajućih zračenja (NN 27/99, 173/03). Zakon određuje osnovna načela i mjere za zaštitu od ionizirajućih zračenja, postupanje u izvanrednim događanjima, način postupanja s radioaktivnim otpadom i nadzor nad provedbom sigurnosnih mjera u cilju zaštite od ionizirajućih zračenja, a sve radi povećanja sigurnosti i smanjenja rizika za život i zdravlje ljudi te zaštita okoliša. Važeći Zakon usklađen je s propisima Europske unije:

- Direktiva Vijeća 96/29/Euratom kojom se utvrđuju osnovni sigurnosni standardi za zaštitu zdravlja radnika i javnosti od opasnog djelovanja ionizirajućeg zračenja
- Direktiva Vijeća 97/43/Euroatom o zdravstvenoj zaštiti pojedinaca od opasnog djelovanja ionizirajućih zračenja u odnosu na medicinska izlaganja koja ukida Direktivu 84/466/Euroatom.

Zakon je usklađen i s Međunarodnim osnovnim sigurnosnim standardima za zaštitu od ionizirajućih zračenja i sigurnost izvora zračenja (IAEA BSS, 1996., Beč). Poglavlja koja se odnose na definicije, svrhu i područje primjene, načela zaštite od zračenja, utvrđivanje efektivne doze, osnovne mjere zaštite radnika, vježbenika i studenata, primjenu mjera zaštite od ionizirajućih zračenja za stanovništvo i interventnim mjerama u skladu su s navedenim smjernicama i drugim međunarodnim propisima, posebice Europske unije.

Temeljem važećih zakonskih propisa iz zaštite od ionizirajućih zračenja doneseni su slijedeći podzakonski propisi:

- Pravilnik o granicama izlaganja ionizirajućim zračenjima te o uvjetima izlaganja u posebnim okolnostima i za provedbe intervencija u izvanrednom događaju (NN 108/99)
- Pravilnik o uvjetima i mjerama zaštite od ionizirajućih zračenja za obavljanje djelatnosti s rendgenskim uređajima, akceleratorima i drugim uređajima koji proizvode ionizirajuća zračenja (NN 84/00)
- Pravilnika o izmjenama Pravilnika o uvjetima i mjerama zaštite od ionizirajućih zračenja za obavljanje djelatnosti s rendgenskim uređajima, akceleratorima i drugim uređajima koji proizvode ionizirajuća zračenja (NN 106/03)
- Pravilnik o uvjetima i mjerama zaštite od ionizirajućih zračenja za obavljanje djelatnosti s radioaktivnim izvorima (NN 84/00)
- Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima i mjerama zaštite od ionizirajućih zračenja za obavljanje djelatnosti s radioaktivnim izvorima (NN 106/03).
- Pravilnik o uvjetima i načinu stjecanja stručne naobrazbe osoba koje obavljaju djelatnosti s izvorima ionizirajućih zračenja (NN 67/00)
- Pravilnik o zdravstvenim uvjetima za rad s izvorima ionizirajućih zračenja, te mjerilima, sadržaju, načinu i rokovima čuvanja podataka o zdravstvenim pregledima osoba koje rade i izvorima ionizirajućih zračenja (NN 76/00)
- Pravilnik o uvjetima, načinu mjesta i rokovima sustavnih ispitivanja ionizirajućih zračenja te vrsta i aktivnosti radioaktivnih tvari u okolišu (NN 86/00)
- Pravilnik o uvjetima za primjenu izvora ionizirajućih zračenja u medicini i stomatologiji (NN 113/99)
- Pravilnik o načinu i rokovima provedbe neposrednog nadzora nad izvorima ionizirajućih zračenja, načinu mjerenja ozračenja djelatnika i bolesnika koji su izloženi ionizirajućim zračenjima, vođenju i sadržaju evidencija i registra te načinu izvješćivanja u vezi s tim zračenjima (NN 63/00)
- Pravilnik o uvjetima za davanje ovlaštenja pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite od ionizirajućih zračenja (NN 108/99)

Institucionalni okvir

Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija (NN 48/99), Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi ovlašteno je za obavljanje upravnih i drugih poslova koji se odnose na zaštitu stanovništva od ionizirajućih zračenja. Temeljem Zakona o zaštiti od ionizirajućih zračenja izdaje odobrenja za

obavljanje djelatnosti u vezi s izvorima ionizirajućih zračenja, ovlašćuje pravne osobe za obavljanje određenih poslova vezanih uz zaštitu od zračenja te provodi inspekcijski nadzor nad provedbom tog Zakona. Inspekcijski nadzor provodi se i temeljem odredbi Zakona o sanitarnoj inspekciji (NN 27/99).

Hrvatski zavod za zaštitu od zračenja temeljem Zakona o zaštiti od ionizirajućih zračenja (NN 27/99), Pravilnika o izmjenama Pravilnika o uvjetima i mjerama zaštite od ionizirajućih zračenja za obavljanje djelatnosti s rendgenskim uređajima, akceleratorima i drugim uređajima koji proizvode ionizirajuća zračenja (NN 106/03) i Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima i mjerama zaštite od ionizirajućih zračenja za obavljanje djelatnosti s radioaktivnim izvorima (NN 106/03), izdaje dozvole za uporabu i nabavu izvora ionizirajućih zračenja. Odredbe Pravilnika o načinu i rokovima provedbe neposrednog nadzora nad izvorima ionizirajućih zračenja, načinu mjerenja ozračenja djelatnika i bolesnika koji su izloženi ionizirajućim zračenjima, vođenju i sadržaju evidencija i registra te načinu izvješćivanja u vezi s tim zračenjima (NN 63/00) obvezuje Zavod za vođenje evidencija o ovlaštenim pravnim osobama za obavljanje određenih poslova vezanih uz zaštitu od zračenja, o pravnim i fizičkim osobama koje obavljaju djelatnost s izvorima ionizirajućih zračenja, o izvorima ionizirajućih zračenja, o djelatnicima i njihovom ozračenju tokom rada s izvorima te drugim podacima vezanim uz izvore ionizirajućih zračenja. Gore spomenuti Zakon i Pravilnik o uvjetima i načinu stjecanja stručne naobrazbe osoba koje obavljaju djelatnosti s izvorima ionizirajućih zračenja (NN 67/00) propisuju da svi djelatnici koji rade u zoni ionizirajućeg zračenja moraju biti upoznati s mjerama zaštite od ionizirajućih zračenja bilo tokom redovnog školovanja ili kroz tečajeve koje organizira Zavod za zaštitu od zračenja. Zakon propisuje i obnovu znanja iz područja zaštite od ionizirajućih zračenja koju također provodi Zavod.

Važećim zakonom, međutim, nije sustavno riješeno pitanje statusa regulatornog tijela zaduženog za provođenje poslova zaštite od zračenja. Naime, prema propisima Europske unije takvo tijelo moralo bi stvarno biti neovisno o utjecaju zainteresiranih skupina, a posebno korisnika izvora ionizirajućih zračenja. Također, Međunarodna agencija za atomsku energiju (IAEA), kao specijalizirana organizacija Ujedinjenih naroda dostavila je ozbiljne primjedbe na sukobe interesa do kojih dolazi zbog načina na koji je u Republici Hrvatskoj riješena upravna funkcija vezana uz zaštitu od zračenja. Smatraju da je zdravstvo najveći korisnik izvora ionizirajućih zračenja zbog čega traže da se upravljačko tijelo izdvoji iz tog sustava.

Odredbama sadržanim u Međunarodnim osnovnim sigurnosnim standardima za zaštitu od ionizirajućih zračenja i sigurnost izvora zračenja (IAEA) donesenim 1996. godine traži se da upravljačko tijelo bude neovisno o korisniku i proizvođačima te da mora biti neovisno o državnim tijelima i agencijama koje su odgovorne za promociju i razvoj djelatnosti koje uključuju poslove s izvorima ionizirajućih zračenja.

Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 121/03) u dijelu koji uređuje zdravstvene zavode za razliku od ranijeg Zakona, više ne sadrži odredbe koje se odnose na Hrvatski zavod za zaštitu od zračenja. U skladu s prijelaznim i završnim

odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN 121/03) odredbe ranijeg Zakona u dijelu koji se odnosi na Hrvatski zavod za zaštitu od zračenja prestaju važiti 01. srpnja 2004. godine.

Do navedenog roka, zbog svih navedenih razloga, potrebno je ustrojiti novo upravljačko tijelo koje će u potpunosti odgovarati standardima koje propisuju Europska unija i međunarodne organizacije.

Hrvatski sabor usvojio je Zakon izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od ionizirajućih zračenja temeljem kojeg se predviđa osnivanje Državnog zavoda za zaštitu od zračenja. Novo upravljačko tijelo će u potpunosti zadovoljiti gore navedene zahtjeve, čime bi zakonodavstvo Republike Hrvatske kojim se regulira zaštita od ionizirajućih zračenja u potpunosti uskladili i sa zahtjevima Direktiva Europske unije i zahtjevima međunarodnih institucija iz područja zaštite od ionizirajućih zračenja.

Planirane aktivnosti

Sukladno međunarodnim propisima i preporukama, a na osnovu intervencijskih i izvedenih intervencijskih mjera potrebno je donijeti Državni plan i program za izvanredni događaj. Tim planom treba utvrditi način provedbe mjera zaštite života i zdravlja ljudi, okoliša, domaćih životinja i poljodjelstva u slučaju izvanrednog događaja. Planom treba odrediti tijela nadležna za provedbu tih mjera, način izvještavanja javnosti te način i učestalost periodičke provjere učinkovitosti dijelova i cjeline plana. Prijedlog plana je načinjen te ga treba usuglasiti s nadležnim državnim tijelima prije no što se uputi Vladi RH na prihvaćanje. Nakon izrade propisa, potrebno je pristupiti izradi troškovnika provedbe planova.

Na osnovu postojećeg Zakona o zaštiti od ionizirajućih zračenja potrebno je donijeti Pravilnik o upravljanju radioaktivnim otpadom. U skladu s predviđenim odredbama bit će potrebno napraviti inventuru postojećih izvora ionizirajućih zračenja te zbrinuti izvore za koje se ne provode predviđeni sigurnosni postupci.

Saniranje i zbrinjavanje izvora provodi se na trošak vlasnika izvora. Međutim, postoji izvjestan broj izvora koji nisu pod kontrolom, ne zna im se vlasnik ili je isti u stečaju, uslijed čega se saniranje istih financira sredstvima državnog proračuna.

U skladu s EU smjernicama potrebno je razviti metodu praćenja i evidentiranja izloženosti pacijenta ionizirajućim zračenjima. Na osnovu dobivenih podataka utvrdit će se stupanj izloženosti stanovništva ionizirajućem zračenju u jatrogene svrhe s ciljem poduzimanja mjera optimalizacije zaštite.

3.22.17. Zaštita od buke

Pravni okvir

Odredbama Zakona o zaštiti od buke (NN 20/03), određene su mjere zaštite od buke na kopnu, vodi i u zraku te nadzor nad provedbom ovih mjera radi sprječavanja ili smanjivanja buke i otklanjanja opasnosti za zdravlje ljudi. U području zaštite od buke donesen je i dokument Nacionalna strategija zaštite okoliša i Nacionalni plan djelovanja za okoliš (NN 46/02).

U Zakonu o zaštiti od buke, kao i podzakonskim aktima koji slijede iz njega (9 pravilnika u izradi), određeni su pravni okviri i definirana nužna infrastruktura potrebna za kontinuiranu i učinkovitu provedbu svih mjera zaštite od buke sukladno međunarodnim standardima i direktivama EZ.

Prva značajka ovog Zakona je uvođenje preventivnog djelovanja na nastajanja prekomjernih razina buke koje su određene podzakonskim aktima koji detaljno obrađuju specifične grupe aktivnosti (najviše dopuštene razine buke na radnom mjestu i s obzirom na namjenu prostora, izvori buke u otvorenom i zatvorenom prostoru, glazba, šport, rekreacija, obaveza izrade karata buke i akcijskih planova). Druga značajka ovog Zakona jest uvođenje pravnog okvira za stalnu provjeru i nadzor stanja buke, utvrđivanje subjekata koju su dužni provoditi mjere za zaštitu od buke, kao i nadzor nad pravnim osobama ovlaštenim za stručne poslove zaštite od buke.

Pravilnikom o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave (u izradi) svrstane su najviše dopuštene planske vrijednosti ekvivalentne razine buke s obzirom na namjenu prostora u 6 zona. Veličine za izražavanje buke, način, trajanje i uvjeti mjerenja definirani su u hrvatskim normama HRN IEC 50(801), HRN EN 60804, HRN ISO 1996-1, HRN ISO 1996-2, HRN ISO 1996-3., HRN EN 60651, HRN ISO 1999, HRN ISO 9612.

U području graditeljstva problem buke uređen je bitnim zahtjevom za građevinu - zaštita od buke, sukladno Direktivi 89/106/EEZ i Zakonu o gradnji (NN 175/03). Razrada bitnog zahtjeva zaštita od buke za pojedini tip građevine uređuje se tehničkim propisima. U postupku izdavanja građevne dozvole provjerava se udovoljava li projektirana građevina bitnom zahtjevu zaštite od buke.

Zakonom o zračnom prometu (NN 132/98) utvrđena su područja i ekvivalentne razine buke u zračnom prometu.

Nadalje, Pravilnik o letenju zrakoplova (NN17/00) propisuje precizna ograničenja za civilne zrakoplove na mlazni pogon kao i postupke za smanjenje buke u pojedinim fazama leta zrakoplova a sve usklađeno sa međunarodnim i europskim propisima o zaštiti od buke zrakoplova.

Institucionalni okvir

Buka i zaštita od buke u nadležnosti su Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi – Uprave za inspekcijske poslove, MZOPUIG-a – Uprave za graditeljstvo, Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka te Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo, normizaciju i mjeriteljstvo.

Planirane aktivnosti u 2004. godini

U Nacionalnoj strategiji zaštite okoliša i Nacionalnom planu djelovanja za okoliš (NN 46/02), točka 4.2.5.-Zaštita od buke, određeni su ciljevi i mjere u području upravljanja bukom okoliša u slijedećih 5 godina.

Sukladno postavljenim ciljevima u Nacionalnom planu djelovanja za okoliš u 2004. godini, potrebno je:

- unaprijediti, upotpuniti i kontinuirano usklađivati zakonsku regulativu prema postojećim propisima EU
- izraditi programe za izobrazbu sudionika u provedbi zaštite od buke i početi s izobrazbom, osobito nadzornih službi, kao i opremanje potrebnim instrumentima
- provesti postupke odobravanja i ovlaštivanja pravnih osoba za provođenje stručnih poslova za zaštitu od buke.

U području graditeljstva potrebno je utvrđivanjem: obaveznog sadržaja projekata zaštite od buke, načina proračuna zaštite od buke, načina odabira mjera za zaštitu od buke, postavljanja zahtjeva glede akustičkih i neakustičkih svojstava barijera za zaštitu od buke i utvrđivanjem načina dokazivanja uporabljivosti građevina sa stanovišta bitnog zahtjeva zaštite od buke tijekom čitavog uporabnog razdoblja, urediti udovoljavanje građevina bitnom zahtjevu zaštite od buke.

U području zračnog prometa najvažnija aktivnost predviđena za 2004 godinu je donošenje podzakonskih akata u području zaštite od buke zrakoplova odnosno implementiranje u cijelosti europskih propisa JAR-34 i JAR-36, čime će biti udovoljeno svim europskim standardima po pitanju regulative zaštite od buke zrakoplova.

Plan provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Izraditi planove intervencija za slučaj nekontroliranog istjecanja opasnih tvari u okoliš (čl.103.st. 3)	09/2004	MZOPUIG
Izraditi nacrt programa usklađivanja zakonodavstva RH s pravnom stečevinom EZ-a (acquis) iz područja obuhvaćenih člankom 103. (okoliš) (čl. 69.)	12/2004	MZOPUIG
Izraditi Strategiju informiranja javnosti MZOPUIG (čl. 103)	03/2004	MZOPUIG
Izraditi II. Nacionalno izvješće o promjeni klime prema UNFCCC konvenciji (čl. 103)	12/2004	MZOPUIG
Izraditi Plan provedbe Strategije gospodarenja otpadom (čl. 103)	12/2004	MZOPUIG
Izraditi Državni program postupanja s otočnim krutim otpadom (čl. 103)	12/2004	MZOPUIG MFIN
Izraditi Plan upravljanja vodama u slivu rijeke Save od 2003. do 2006. godine. (čl. 103)	09/2004	MPŠIVG
Izraditi okvir za formuliranje vodnogospodarskih planova na vodnim područjima obalnog pojasa (čl. 103)	09/2004	MPŠIVG
Izraditi godišnje izvješće o sanitarnoj kakvoći mora za 2003. godinu te tiskati karte i brošure (čl. 103)	12/2004	MZOPUIG
Izraditi godišnje Nacionalno izvješće o monitoringu Jadrana (čl. 103)	12/2004	MZOPUIG MPŠIVG
Provesti reviziju Nacionalne strategije i akcijskog plana zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti (čl. 103)	10/2004	MZOPUIG
Izraditi Državni plan i program za izvanredni događaj (čl. 103)	12/2004	MZSS
Izraditi strategiju gospodarenja vodama (čl. 69)	02/2004	MPŠIVG

3.23. ZAŠTITA POTROŠAČA I ZDRAVLJA

3.23.1. Pravni okvir

Temeljna odredba kojom se štite prava potrošača, sadržana je u članku 69. Ustava Republike Hrvatske, u toj se odredbi navodi da svako ima pravo na zdrav život, te da je svatko dužan, u sklopu svojih ovlasti i djelatnosti osobitu skrb posvećivati zdravlju ljudi, prirode i ljudskog okoliša.

Postojeća zaštita potrošača u Republici Hrvatskoj, uređena je Zakonom o zaštiti potrošača (NN 96/2003) kao temeljnim zakonom koji je u primjeni od 8. rujna 2003. godine, a na sustavan način uređuje zaštitu osnovnih prava potrošača pri kupnji proizvoda i usluga kao i pri drugim oblicima stjecanja proizvoda i usluga na tržištu, u svrhe koje nisu namijenjene njihovoj poslovnoj a ni poduzetničkoj djelatnosti. Dakle, Zakonom se uređuje pravo na zaštitu gospodarskih interesa potrošača, pravo na zaštitu od opasnosti za život, zdravlje i imovinu, pravo na pravnu zaštitu potrošača, pravo na informiranje i izobrazbu potrošača i pravo na udruživanje potrošača sa svrhom zaštite i njihovih interesa.

Zakon o zaštiti potrošača jedan je od propisa kojim je započeo postupak implementacije direktiva Europske zajednice s područja zaštite potrošača u naš pravni sustav, a time su preuzeti i europski standardi ponašanja na tržištu kako u pogledu informiranja tako i same zaštite potrošača.

Preuzete direktive Europske unije osobito se odnose na: isticanje cijena proizvoda koji se nude potrošačima, na prodaju izvan poslovnih prostorija trgovca; na prodaju na daljinu (putem kataloga, tiskanih promidžbenih poruka s narudžbenicom, televizije, elektroničke pošte i slično); o potrošačkom zajmu; o oglašavanju; na nepoštene odredbe u potrošačkim ugovorima i na ugovore o pravu na vremenski ograničenu uporabu nekretnine (timesharing). Direktiva o univerzalnoj usluzi i pravima korisnika elektronske komunikacijske mreže i usluga, preuzeta je djelomično i to u dijelu koji se odnosi na ugovorne obveze davatelja usluge.

Odredbe o zaštiti potrošača sadržane su još i u cijelom nizu propisa koji uređuju različita pravna područja primjerice: Zakon o trgovini (NN 11/96, 75/99, 76/99, 62/01, 109/01, 49/03 – pročišćeni tekst, 96/03, 103/03), Zakon o pošti (NN br. 53/94), Zakon o komunalnom gospodarstvu (NN 26/03 – pročišćeni tekst), Zakon o zdravstvenoj ispravnosti i zdravstvenom nadzoru nad namirnicama i predmetima opće uporabe (NN 1/97 – pročišćeni tekst i 128/99), Zakon o energiji (NN br. 68/01), Zakon o regulaciji energetske djelatnosti (NN 68/01), Zakon o tržištu električne energije (NN br.68/01), Zakon o općoj sigurnosti proizvoda (NN 158/03), Zakon o

obveznim odnosima (NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 112/99) ne štiti potrošača kao posebnu društvenu skupinu već kao jednu od ugovornih strana.

3.23.2. Institucionalni okvir

Sustav zaštite i tijela zadužena za provođenje ove zaštite određena su Zakonom o zaštiti potrošača i drugim zakonom. Prema Zakonu o zaštiti potrošača, zaštita potrošača je javni interes Republike Hrvatske. Državni parlament svake dvije godine donosi Nacionalni program zaštite potrošača, kojim se određuje izbor i opseg prioritarnih zadaća na području zaštite potrošača u narednom dvogodišnjem razdoblju koje će se financirati iz proračuna. Hrvatska Vlada jednom godišnje uoči Svjetskog dana prava potrošača, izvješćuje Parlament o ostvarivanju politike zaštite potrošača iz Nacionalnog programa. Vlada imenuje Vijeće za zaštitu potrošača od predstavnika nadležnih tijela državne uprave Saveza udruga za zaštitu potrošača, Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore, Hrvatske udruge poslodavaca, te uglednih stručnjaka sa područja zaštite potrošača. Vijeće za zaštitu potrošača je savjetodavno tijelo ministru gospodarstva, rada i poduzetništva koji je i predsjedavajući Vijeća. Rad Vijeća za zaštitu potrošača je javan, a odluka o osnivanju i sastavu Vijeća objavljuje se u službenom glasilu Republike Hrvatske.

Središnja institucija odgovorna za zaštitu potrošača i provođenje politike zaštite je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva. Ono donosi Nacionalni program i prati njegovu provedbu te vodi evidenciju obavljenih poslova iz Nacionalnih programa. Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva izdaje i odobrenja za rad savjetovališta za zaštitu potrošača u skladu s potrebama predviđenih Nacionalnim programom i stručnom osposobljenosti osoba zaposlenih u savjetovalištu. Ocjena stručne osposobljenosti osoba za rad u savjetovalištu utvrdit će se posebnim aktom kojeg donosi ministar gospodarstva, rada i poduzetništva do 31. ožujka 2004.. Sredstva za rad savjetovališta osigurava državni proračun. Radi obavljanja navedenih poslova iz područja zaštite potrošača, potrebno je osnovati organizacijsku jedinicu unutar Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva.

Potrošači osnivaju udruge potrošača kao neprofitne organizacije, koje promiču i štite prava potrošača. Poslovi udruga osobito su : informiranje potrošača, testiranje proizvoda preko ovlaštenih laboratorija, pružanje pomoći oštećenom potrošaču u nastupu prema trgovcu, davanje primjedbi i prijedloga na propise iz područja zaštite potrošača u postupku njihovog donošenja, te pokretanje sudskih postupaka predviđenih zakonom. Savez udruga objavljuje listu trgovaca koji su višekratno u proteklih godinu oštetili potrošače ili svjesno prodavali proizvode opasne za zdravlje i sigurnost potrošača te osniva mirovna vijeća u suglasnost stranaka.

3.23.3. Zaštita gospodarskih interesa potrošača

Iako su usvajanjem Zakona o zaštiti potrošača u većoj mjeri gospodarski interesi potrošača zaštićeni u skladu s propisima EU, u ovom trenutku pitanje odgovornosti za neispravne proizvode u Republici Hrvatskoj nije uređeno u

skladu s Direktivom 85/374/EEZ. Odgovornost proizvođača za proizvode s nedostatkom uređena je člankom 179. Zakona o obveznim odnosima.

Izmjena postojećeg zakonodavnog uređenja odgovornosti proizvođača za štetu uzrokovanu nedostatkom proizvoda planira se u okviru (novoga) Zakona o obveznim odnosima. Izrada Nacrta prijedloga zakona o obveznim odnosima je u tijeku – izrađen je radni tekst toga Nacrta, a njime će se odredbe o odgovornosti proizvođača za štetu uzrokovanu nedostatkom stvari uskladiti s Direktivom 85/374/EEZ.

Planirano je da Vlada Republike Hrvatske Nacrt prijedlog Zakona o obveznim odnosima (koji će se sadržavati i odredbe o odgovornosti proizvođača za štetu uzrokovanu neispravnim proizvodom), utvrdi do kraja veljače 2004. i uputi ga u zakonodavnu proceduru.

3.23.4. Obrazovanje i informiranje potrošača

Načelo obrazovanja i informiranja potrošača jedno je od temeljnih načela prava zaštite potrošača EU. U Republici Hrvatskoj to je pitanje posebno uređeno Zakonom o zaštiti potrošača kojim se u hrvatsko zakonodavstvo preuzima Direktiva 84/450/EEZ i Direktiva 97/55/EZ o zavaravajućem oglašavanju, te Direktiva 98/6/EZ o zaštiti potrošača pri označavanju cijene proizvoda. Tim se direktivama uređuje pravo potrošača na potpunu i točnu obavijest o proizvodu.

Zakon o zaštiti potrošača člankom 104. određuje se da školski odgojni programi osnovnog i srednjeg školovanja trebaju sadržavati i osnovna znanja o obvezama, pravima i zaštiti potrošača.

Za sada Vlada Republike Hrvatske nema program obrazovanja, informiranja i program podizanja svijesti o pitanjima zaštite potrošača. Ovaj program razviti će se uz pomoć projekta programa CARDS 2002 za zaštitu potrošača (Capacity Building in the Area of Consumer Protection) i Nacionalnog programa za zaštitu potrošača kojeg će donijeti Parlament do 31. ožujka 2004. godine. U svrhu obrazovanja i informiranja potrošača Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je u mjesecu rujnu 2003. pripremio prvi hrvatski priručnik za zaštitu potrošača "Potrošački pojmovnik", koji je podijeljen obrazovnim i drugim institucijama, saborskim zastupnicima i zainteresiranim građanima radi podizanja nivoa znanja o potrošačkim pravima.

3.23.5. Nevladine udruge za zaštitu interesa potrošača

U Republici Hrvatskoj postoje tri veće nevladine udruge za zaštitu potrošača sa sjedištem u Zagrebu koje proširuju svoju organizaciju i na druge gradove: Osijek, Varaždin, Split a u toku je i osnivanje udruga u drugim gradovima. Udruge svojim javnim djelovanjem utječu na prikupljanje i širenje broja članova udruga uz simboličnu članarinu od 30 kuna po osobi. Udruge jednom mjesečno izdaju potrošačke novine sa korisnim informacijama za potrošače a pružaju i direktnu pomoć potrošačima koji im se obrate u nastupu prema trgovcima. Svojim mišljenjima i

inicijativama udruge nastoje poboljšati rad uprave i odgovornih tijela u provođenju politike zaštite potrošača. Za sada udruge raspolažu minimalnim financijskim sredstvima za rad. Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je u prosincu 2003. udrugama za zaštitu potrošača doznačilo 47 000 kn na ime troškova provođenja Zakona o zaštiti potrošača, time da će se udjel vladinog financiranja povećati proračunom za 2004. godinu kada se odrede prioritete Nacionalnog programa.

3.23.6. Prioriteti

Osnivanje organizacijske jedinice unutar Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva radi obavljanja poslova iz područja zaštite potrošača, donošenje Nacionalnog programa s utvrđenim ciljevima zaštite potrošača i okvirnim opsegom korištenja financijskih sredstava iz Državnog proračuna, za poticanje razvoja i djelovanja udruga za zaštitu potrošača.

3.24. PRAVOSUĐE I UNUTARNJI POSLOVI

3.24.1. Azil

Pravni okvir

Na svojoj sjednici 12. lipnja 2003. godine, Hrvatski je sabor usvojio novi Zakon o azilu («Narodne novine» br. 103/03), koji će se primjenjivati od 1. srpnja 2004. godine. Do tada se postupak priznavanja statusa izbjeglice provodi prema odredbama (čl.31.- 38.) Zakona o kretanju i boravku stranaca («Narodne novine» br. 53/91, 22/92, 26/93, 29/94.).

Zakonom o azilu uređuju se načela, uvjeti i postupak za priznavanje azila u Republici Hrvatskoj strancima koji su progonjeni zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili zbog svog političkog mišljenja. Zakonom je uređen i status, prava i obveze osoba koje u Republici Hrvatskoj traže azil kao i osoba kojima je azil priznat.

Osim toga, Zakonom je osigurano poštivanje načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja izbjeglica u zemlju u kojoj bi njihov život ili sloboda mogli biti ugroženi zbog rase, vjerske ili nacionalne pripadnosti, zbog pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili zbog političkog mišljenja kao i u državu u kojoj bi mogle biti podvrgnute mučenju, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni.

Zakonom su uređena i načela, uvjeti i postupak odobravanje privremene zaštite strancima koji zbog određenih razloga napuštaju zemlju podrijetla i kojima je potrebna međunarodna zaštita kao i njihov status, prava i obveze, ukoliko im je odobrena privremena zaštita u Republici Hrvatskoj.

Stupanjem na snagu ovog Zakona sustav azila u Republici Hrvatskoj bit će uređen cjelovito i u skladu s relevantnim međunarodnim dokumentima, prvenstveno s Konvencijom i Protokolom o statusu izbjeglica te Konvencijom o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda. U Zakon su ugrađene i odredbe slijedećih akata Europske Unije: Rezolucije Vijeća EU od 30.11.1992. g. o nedvojbeno neutemeljenim zahtjevima za azil, Rezolucije Vijeća EU od 20.06.1995. g. o minimalnim jamstvima u postupku azila, Direktive Vijeća 2001/55/EC od 20.06.2001. o minimalnim standardima za davanje privremene zaštite, Direktive Vijeća 2003/9/EC od 27.01.2003. g. o postavljanju minimalnih standarda za prijam tražitelja azila, te relevantnih preporuka Vijeća Europe.

Primjenom Zakona o azilu osigurat će se stvarna i učinkovita provedba Ustavne odredbe kojom je predviđeno da strani državljani i osobe bez državljanstva mogu dobiti utočište u Republici Hrvatskoj osim ako su progonjeni za nepolitičke zločine i djelatnosti oprečne temeljnim načelima međunarodnog prava. Osigurat će se i pružanje

privremene zaštite strancima kojima je, zbog nemogućnosti povratka u njihovu izvornu zemlju, potrebna međunarodna zaštita.

Postupak priznavanja azila prema odredbama Zakona o azilu pokreće se temeljem zahtjeva tražitelja azila, koji se podnosi u Prihvatilištu za tražitelje azila. Namjera za podnošenje zahtjeva za azil može se izjaviti prilikom obavljanja granične kontrole na graničnom prijelazu, u policijskoj upravi ili postaji ili kod drugog državnog tijela. Stranac koji izrazi namjeru na jedan od navedenih načina uputit će se u Prihvatilište za tražitelje azila, u kojem može ostati do okončanja postupka za priznavanje azila.

U Prihvatilištu se tražitelju azila osiguravaju osnovni uvjeti za život kao što je smještaj, hrana, novčana pomoć, zdravstvena zaštita te pomoć u osnovnim higijenskim potrepštinama. U slučajevima kada tražitelj azila posjeduje sredstva za uzdržavanje ili su mu smještaj i skrb osigurani na drugi način, Ministarstvo unutarnjih poslova odredit će da tražitelj azila, nakon sedam dana boravka u Prihvatilištu, boravi izvan Prihvatilišta.

Protiv odluke Ministarstva unutarnjih poslova nezadovoljna stranka može izjaviti žalbu Povjerenstvu Vlade Republike Hrvatske za rješavanje o žalbama tražitelja azila i azilanata. Povjerenstvo ima predsjednika i osam članova, koji se biraju na vrijeme od 4 godine iz redova diplomiranih pravnika. Povjerenstvo je neovisno u svom radu.

Protiv rješenja Povjerenstva tražitelj azila može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske. Tužba nema suspenzivni učinak.

U postupku priznavanja azila javnost je isključena. Iznimno, uz pristanak tražitelja azila, u prvostupanjskom postupku može sudjelovati predstavnik UNHCR-a. U postupku mora sudjelovati zakonski zastupnik ili skrbnik maloljetnika bez pratnje i poslovno nesposobne osobe.

Tražitelji azila imat će pravo na boravak u Republici Hrvatskoj do okončanja postupka priznavanja prava na azil, pravo na osiguranje osnovnih uvjeta za život i smještaj, zdravstvenu zaštitu, osnovno školovanje, novčanu, pravnu i humanitarnu pomoć te pravo na slobodu vjeroispovijesti.

Azilanti će imati pravo na boravak u Republici Hrvatskoj, pravo na smještaj, pravo na rad, zdravstvenu zaštitu, školovanje, slobodu vjeroispovijesti, novčanu pomoć i pomoć pri uključivanju u društveni život te pravo na spajanje s članovima uže obitelji.

Osobe kojima će u Republici Hrvatskoj biti odobrena privremena zaštita imat će pravo na boravak, osnovne uvjete za život i smještaj, zdravstvenu zaštitu, osnovno i srednje školovanje, pravnu pomoć i slobodu vjeroispovijesti.

U postupku priznavanja azila primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine br. 53/91) ako Zakonom o azilu nije drukčije određeno.

U roku od 60 dana od dana stupanja na snagu Zakona o azilu Ministarstvo unutarnjih poslova i ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi obvezni su donijeti podzakonske akte. Planira se donošenje triju podzakonskih akata (Pravilnika). Jedan bi propisivao način vođenja evidencija o tražiteljima azila, azilantima i strancima na privremenoj zaštiti, izgled obrazaca i iskaznica koje će se izdavati navedenoj kategoriji stranaca, te način vođenja posebne evidencije o uzetim otiscima prstiju i fotografiranju. Drugi propis regulirao bi visinu novčane pomoći tražiteljima azila, azilantima i strancima pod privremenom zaštitom, a treći bi propisivao postupak smještaja navedenih osoba. Za donošenje Pravilnika kojim bi se regulirala visina novčane pomoći tražiteljima azila, azilantima i strancima na privremenoj zaštiti zaduženo je ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi.

Donošenjem Zakona o azilu i njegovih podzakonskih akata, sustav azila u Republici Hrvatskoj približit će se praksi i standardima zemalja Europske unije.

Institucionalni okvir

Budući se Zakonom o azilu sustav azila u Republici Hrvatskoj po prvi puta cjelovito i sustavno uređuje, provođenje Zakona zahtijevat će organizacijske i kadrovske promjene tijela nadležnih za azil.

Tijelo državne uprave nadležno za rješavanje zahtjeva za azil je Ministarstvo unutarnjih poslova. Poslovima azila bave se dva odsjeka unutar Odjela za strance i azil, Uprave za inspekcijske i upravne poslove. To su Odsjek za azil i Prihvatilište za azilante. U Odsjeku za azil sistematizacijom je predviđeno 10 radnih mjesta, 8 radnih mjesta VSS i 2 radna mjesta SSS. U Prihvatilištu za tražitelje azila sistematizacijom je predviđeno 6 radnih mjesta, 5 radnih mjesta VSS i 1 radno mjesto SSS. U Odsjeku za azil nepopunjena su 2 radna mjesta VSS. U Prihvatilištu za tražitelje azila nepopunjena su 2 radna mjesta VSS i 1 radno mjesto SSS. Kako bi se osigurala učinkovita primjena Zakona o azilu, tijekom 2004. godine biti će potrebno poduzeti značajne institucionalne reforme.

3.24.2. Migracije

Pravni okvir

Stupanjem na snagu Zakona o strancima 17. 07. 2003. godine, čija je primjena počela od 01. siječnja 2004. godine, inkorporirana su rješenja koja će u znatnijoj mjeri poboljšati migracijsku politiku u Republici Hrvatskoj.

Navedeni zakon između ostalog uređuje problematiku viza, boravak stranaca, zapošljavanje stranaca te izričito definira kategoriju stranaca koji se i pod kojim uvjetom mogu prisilno udaljiti. Predviđen je institut zadržavanja stranaca, odnosno prisilno zadržavanje u Prihvatnom centru za strance. Nadalje, utvrđene su odredbe koje se odnose na boravište i prebivalište stranaca, prikupljanje osobnih podataka, kretanje stranaca u odori, vođenje

evidencija itd. Također, predviđene su i odredbe kojima se razrađuju bilateralni readmisijski ugovori te način i njihove provedbe i primjene.

Zakonom o strancima utvrđen je boravak stranaca do 90 dana (boravak bez vize, s vizom i s graničnom propusnicom), privremeni boravak koji će se odobriti strancu koji želi boraviti u Republici Hrvatskoj određeno vrijeme i u određenu namjenu (rad, liječenje, spajanje obitelji itd.) i stalni boravak koji se odobrava strancu koji do dana podnošenja zahtjeva za stalni boravak ima neprekidno pet godina odobren privremeni boravak ili ako je tri godine u braku s hrvatskim državljaninom ili sa strancem na odobrenom stalnom boravku, a u Republici Hrvatskoj ima odobren privremeni boravak.

Posebice ističemo, da se odredbama Zakona o strancima, po prvi put u Republici Hrvatskoj uvodi godišnja kvota radnih dozvola, koju utvrđuje Vlada Republike Hrvatske do 31. listopada tekuće godine za narednu godinu. Radne dozvole utvrđene godišnjom kvotom izdavati će se za produženje već izdanih radnih dozvola te za novo zapošljavanje.

Prioriteti u ovom području su izrada podzakonskih akata temeljem odredbi Zakona o strancima koji su pripremljeni u 2003.g ,a primjenjuju se od 1. siječnja 2004. g. Ministar unutarnjih poslova donio je dva provedbena propisa:

- Pravilnik o statusu stranaca u Republici Hrvatskoj,
- Pravilnik o putnim ispravama za strance, vizama, graničnim propusnicama te o načinu postupanja prema strancima.

Zakon o strancima temeljni je zakon koji uređuje suzbijanje nezakonitih migracija. Svi podaci o službenim postupanjima prema strancima bilježe se u Informacijskom sustavu Ministarstva unutarnjih poslova.

Tijekom 2002. g. zapriječen je ulazak 13.374 stranca, a u prvih šest mjeseci 2003. g. ulazak u RH zapriječen je 6.915 stranaca. U 2002. g. bilo je 936 stranaca smještenih u Prihvatni centar za strance, a za devet mjeseci 2003. g. u centar je smješteno 470 stranaca. Broj nezakonitih migranata možemo pratiti kroz više prekršaja. Polazeći od važećeg zakonodavstva te činjenice da nezakoniti migranti u pravilu ne ispunjavaju uvjete za zakonit ulazak u RH, najbolji prikaz se dobiva praćenjem broja podnesenih prekršajnih prijava radi prekršaja izbjegavanja granične kontrole i "ilegalnog prelaska državne granice" Zakona o nadzoru državne granice. Tako su u 2002. g. prekršajne prijave podnesene protiv 5.415 osoba, dok su u prvih devet mjeseci 2003. g. prijave podnesene protiv 2 962 osoba radi prekršaja izbjegavanja granične kontrole i ilegalnog prelaska državne granice.

Iz naprijed iznijetih podataka, jasno je vidljiv trend pada broja nezakonitih migranata. Sličan trend bilježe i druge države u regiji. S obzirom da je jedan dio nezakonitih migracija posljedica rata na prostoru bivše Jugoslavije, možemo govoriti o stanovitom sigurnosnom stabiliziranju tog prostora koje se odrazilo i na stanje nezakonitih

migracija. Istina, državljani Srbije i Crne Gore i Makedonije, poglavito etnički Albanci, i dalje su prisutni u značajnom broju, ali ukupan broj stranaca-nezakonitih migranata u značajnom je padu.

Na primjer, u prvih devet mjeseci 2003. g., u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, bilježimo pad ilegalnih migracija državljana Srbije i Crne Gore za 40% (u 2002.g. zabilježeno je 1 965 ilegalnih prelazaka, izbjegavanja graničnih kontrola, dok je u 2003.g zabilježeno 1 100).

S druge strane, u evidentnom su porastu nezakonite migracije državljana Kine, Albanije te, u nešto manjoj mjeri državljana Rumunjske.

RH je potpisala 22 readmisijska ugovora s 24 države (zemlje Beneluksa imaju zajednički readmisijski ugovor s RH). Na snazi ih je 13, od kojih se četiri privremeno primjenjuju. Potpisani su readmisijski ugovori sa sljedećih 8 članica Europske unije: Republikom Austrijom, Kraljevinom Belgijom, Velikim Vojvodstvom Luxemburga, Kraljevinom Nizozemskom, Francuskom Republikom, Republikom Grčkom, Talijanskom Republikom i Kraljevinom Švedskom.

Nadalje, readmisijski ugovori potpisani su i sa sljedećim zemljama koje će 2004. g. postati punopravne članice EU: Republikom Slovenijom, Republikom Mađarskom, Republikom Poljskom, Republikom Slovačkom, Češkom Republikom, Republikom Latvijom, Republikom Estonijom i Republikom Litvom.

Ugovore o readmisiji Vlada RH potpisala je i sa Švicarskom konfederacijom, Republikom Island, Republikom Makedonijom, Bosnom i Hercegovinom, Srbijom i Crnom Gorom, Republikom Bugarskom, Republikom Rumunjskom i Republikom Albanijom.

Posebno bismo izdvojili readmisijski ugovor sa Srbijom i Crnom Gorom, koji je potpisan 23. travnja 2002. g., potvrđen u Hrvatskom saboru 8. svibnja 2003. godine, no još uvijek nije na snazi jer ga nisu ratificirale skupštine Republike Srbije i Republike Crne Gore. Nakon stupanja na snagu tog ugovora RH će imati važeće readmisijske ugovore sa svim susjednim državama.

S Vladom Savezne Republike Njemačke Vlada RH nema klasičan readmisijski ugovor, ali je 25. travnja 1994. g. u Bonnu, između Vlade RH i Vlade Savezne Republike Njemačke potpisan Sporazum o prihvatu povratnika, s Protokolom za provedbu sporazuma. Navedenom Sporazumu, naknadno, 11. kolovoza 2001. g. pristupile su i Kraljevina Nizozemska te Veliko Vojvodstvo Luksemburg.

U tijeku su pregovori za potpisivanje readmisijskih ugovora sa sljedećim državama: Republikom Turskom, Republikom Ciprom, Republikom Slovenijom (novi tekst Ugovora prema europskom obrascu readmisijskih ugovora koji bi trebao zamijeniti postojeći ugovor), Kraljevinom Španjolskom, Republikom Ukrajinom, Kraljevinom

Danskom, Republikom Finskom, a pregovori oko zaključenja readmisijskih ugovora planiraju se sa sljedećim državama: Demokratskom Socijalističkom Republikom Šri Lankom, Narodnom Republikom Bangladeš, Kraljevinom Nepal i Kanadom.

Institucionalni okvir

U području legalnih migracija nadležno je Ministarstvo unutarnjih poslova, Uprava za inspekcijske i upravne poslove, Odjel za strance i azil, Odsjek za statusna pitanja stranaca, a za ilegalne migracije Ravnateljstvo policije, Uprava za granicu, Odjel za nezakonite migracije. Posebnu ulogu ima Prihvatni centar za migracije, kao sastavni dio Uprave za granicu.

3.24.3. Vize

Pravni okvir

Novi Zakon o strancima ("Narodne novine" broj 109/03) stupio je na snagu 17. srpnja 2003. godine, a primjenjuje se od 1. siječnja 2004. godine. Njime je sveobuhvatno uređeno pitanje viza.

U posljednjem kvartalu 2003. godine doneseni su novi provedbeni propisi vezani uz Zakon o strancima, ali se također primjenjuju od 1. siječnja 2004. godine.

Ministar unutarnjih poslova donio je:

- Pravilnik o statusu stranaca u Republici Hrvatskoj ("Narodne novine" broj 202/03),
- Pravilnik o putnim ispravama za strance, vizama, graničnim propusnicama te o načinu postupanja prema strancima ("Narodne novine" broj 202/03).

Ističe se kako Pravilnik o putnim ispravama za strance, vizama, graničnim propusnicama te o načinu postupanja prema strancima, između ostalog, propisuje nove obrasce zahtjeva za izdavanje vize te novu naljepnicu vize. I obrazac i naljepnica vize usklađeni su s odgovarajućim dokumentima *acquis communautaire*.

Ministar vanjskih poslova, uz suglasnost ministra unutarnjih poslova donosi pravilnike kojima se detaljnije uređuje:

- izdavanje putnih listova za strance, viza i posebnih osobnih iskaznica
- izdavanje diplomatskih i službenih putovnica i viza hrvatskim državljanima.

Prvi navedeni provedbeni propis što ga je donio ministar vanjskih poslova - Pravilnik o izdavanju putnih listova, viza i posebnih osobnih iskaznica strancima ("Narodne novine" broj 203/03) - primjenjuje se od 1. siječnja 2004. godine.

Drugi provedbeni propis donosi se na osnovi Zakona o putnim ispravama hrvatskih državljana ("Narodne novine" 77/99, 133/02). Njime je utvrđeno izdavanje tzv. "izlazno-ulaznih" diplomatskih i službenih viza hrvatskim državljanima, nositeljima diplomatskih i službenih putovnica. Međutim, usklađivanjem hrvatskog zakonodavstva s *acquis communautaire*om, ukinut je institut izlaznih i izlazno-ulaznih viza za strance. Odredbe o izdavanju takvih viza hrvatskim državljanima pokazuju se prevladanim i suvišnim tim više što zakonodavstva demokratskih država uopće ne poznaju institut izlaznih viza.

Stoga je pokrenut postupak za izmjenu Zakona o putnim ispravama hrvatskih državljana, kojima bi se ukinule izlazne vize za hrvatske državljanke. Nakon stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o putnim ispravama hrvatskih državljana, moguće je pristupiti izradi i donošenju novog provedbenog propisa kojim bi se uredilo izdavanje diplomatskih i službenih putovnica hrvatskim državljanima.

Predviđa se kako bi rečene izmjene Zakona o putnim ispravama hrvatskih državljana i izrada provedbenog propisa stupile na snagu u drugom kvartalu 2004. godine.

Usporedno s podzakonskim propisima, izrađen je Konzularni naputak za izdavanje viza u diplomatskim misijama i konzularnim uredima Republike Hrvatske, koji će biti objavljen u I. kvartalu 2004. godine.

Prema članku 15. i 29. Zakona o strancima, Vlada Republike Hrvatske utvrđuje vizni sustav te visinu sredstava potrebnih strancu za uzdržavanje tijekom boravka u Republici Hrvatskoj i za povratak u matičnu državu ili za putovanje u treću državu.

U prvom kvartalu 2004. godine predviđa se donošenje odgovarajućeg jedinstvenog akta Vlade Republike Hrvatske (Uredba o viznom sustavu) kojim bi bili obuhvaćeni svi elementi viznog sustava.

Tijekom 2003. godine, vizni se sustav Republike Hrvatske donekle promijenio. U odnosu na Uredbu EU 539/2001 od 15. ožujka 2001. godine, provedeno je usklađenje te je ukinut vizni režim za posebna upravna područja Hong Kong i Macao NR Kine.

Odlukom Vlade Republike Hrvatske od 4. lipnja 2003. godine, privremeno je suspendiran vizni režim za državljane Srbije i Crne Gore, od 10. lipnja do 31. prosinca 2003. godine. Vlada Republike Hrvatske donijela je 18. prosinca 2003. Odluku o produljenju suspenzije viznog režima za državljane Srbije i Crne Gore do 31. siječnja 2004. godine. U 2004. godini predviđeno je daljnje usklađivanje sa spomenutom Uredbom EU, te suzdržavanje od sklapanja novih dvostranih ugovora o ukidanju viza s onim državama koje su na "negativnom" popisu Europske unije.

Institucionalni okvir

U Republici Hrvatskoj za poslove viza nadležno je Ministarstvo unutarnjih poslova i Ministarstvo vanjskih poslova, te diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske.

U I. kvartalu 2004. godine planira se dodatno stručno osposobljavanje djelatnika navedenih resora u vezi s provedbom novih propisa o strancima.

Planira se nastavak informatičkog povezivanja diplomatskih misija i konzularnih ureda s Ministarstvom vanjskih poslova, uvođenjem informacijsko-komunikacijskog sustava IKOS te njihovo povezivanje s informatičkim sustavom za vize Ministarstva unutarnjih poslova.

Do listopada 2003. godine IKOS je uveden u 24 diplomatske misije i konzularnih ureda. Predviđeno je da se tijekom 2004. godine sustav IKOS uvede u većinu diplomatskih misija i konzularnih ureda Republike Hrvatske u inozemstvu.

3.24.4. Upravljanje granicom

Pravni okvir

Državna granica Republike Hrvatske dugačka je ukupno 3.332,0 km, od čega je 1.369,5 km kopnene, 1.012,5 km riječne i 950 km pomorske granice. Upravljanje granicom, nadzor i zaštita državnog područja provodi se na temelju važećeg unutarnjeg zakonodavstva i međunarodnog prava, polazeći od utvrđene republičke granice koja je postojala u bivšoj SFRJ prema svim susjednim zemljama i u okviru kojih je Republika Hrvatska međunarodno priznata kao samostalna i suverena.

Iako Republika Hrvatska ima zaključene ugovore o državnoj granici, još uvijek postoje neriješena pitanja demarkacije granice s nekim od susjednih zemalja. Republika Hrvatska je pravni slijednik svih ranijih ugovora sklopljenih između bivše SFRJ i Republike Italije, Republike Mađarske, te sporazuma odnosno konvencija koje se odnose na pitanje granice.

Ugovor o državnoj granici između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine potpisan je 30. srpnja 1999. godine. Tim je ugovorom osnovano i Međudržavno diplomatsko povjerenstvo unutar kojeg se vode pregovori između hrvatske i bosansko-hercegovačke strane o Aneksu Ugovora.

Pregovori oko Ugovora o državnoj granici s Republikom Slovenijom su u tijeku, a potkraj 2001. godine započeo je postupak za utvrđivanje hrvatsko-jugoslovenske granice. Osnovana je Međudržavno diplomatska komisija za identifikaciju-utvrđivanje granične crte i pripremu Ugovora o državnoj granici. Određen napredak u približavanju različitih polaznih stajališta postignut je potpisivanjem Protokola o načelima za identifikaciju-utvrđivanje granične

crte i pripremu Ugovora o državnoj granici u travnju 2002. godine, koji je sada temeljni okvirni dokument za daljnji rad. Vođenje pregovora o ugovorima o državnoj granici u nadležnosti je Komisije za granice, osnovane u srpnju 2001. godine.

Nadzor državne granice u nadležnosti je Ministarstva unutarnjih poslova, te je ponajprije bio reguliran Zakonom o nadzoru državne granice (NN br.9/92 i 34/95). Uz Zakon o nadzoru državne granice, način postupanja granične policije i aktivnosti relevantne za državnu granicu uređeni su i drugim posebnim propisima i podzakonskim aktima.

U okviru Twinning projekta «Integrirano upravljanje granicom-granična policija», a koji je proveden u okviru CARDS programa 2001. izrađen je sa stručnjacima Europske unije novi Zakon o nadzoru državne granice (173/03) koji je donesen 15. listopada 2003. g. i stupio na snagu 08. studenog 2003. godine.

Odredbе ovoga Zakona u potpunosti su usklađene sa Schengenskim provedbenim sporazumom, Schengenskim zajedničkim priručnikom i obvezujućim europskim smjernicama. Pri izradi prijedloga Zakona uvažavana su iskustva hrvatske granične policije kao i spoznaje stručnjaka zemalja partnera iz Europske unije koji su sudjelovali u okviru Twinning projekta, u izradi Nacrta prijedloga Zakona.

Prioritet u području upravljanja granicom za 2004. godinu prije svega je izrada podzakonskih akata u vezi s provođenjem Zakona o nadzoru državne granice i to:

- Uredba o standardima i uvjetima koje moraju ispunjavati granični prijelazi za sigurno i ekonomično obavljanje granične kontrole,
- Pravilnik o načinu obavljanja nadzora državne granice,
- Pravilnik o uvjetima i načinu određivanja područja graničnih prijelaza,
- Pravilnik o načinu utvrđivanja i rješavanja povrede državne granice,
- Pravilnik o uvjetima određivanja privremenih graničnih prijelaza, uvjetima i načinu rada.

Nadalje, prioritet je i provedba Sporazuma o prekograničnoj policijskoj suradnji sklopljenog između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije i sklapanje novih sporazuma do kraja 2004. godine, te implementacija Strateških dokumenata za prilagodbu granične policije za područja prilagodbe zakonodavstva i organizacijsko-kadrovskog koncepta.

Za provođenje mjera u području upravljanja granicom u 2004. godini potrebno je osigurati financijska sredstva u državnom proračunu, prije svega za provođenje Zakona o nadzoru državne granice uključujući i izradu podzakonskih akata u iznosu od 377.195.000 kuna.

Institucionalni okvir

Prema Zakonu o nadzoru državne granice poslove zaštite državne granice po cijeloj njenoj dužini i poslove granične kontrole obavlja Ministarstvo unutarnjih poslova. Prema ustrojstvu Ministarstva unutarnjih poslova unutar

toga Ministarstva nema samostalne granične policije. Organizacijske jedinice policije koje provode zadatke granične policije sastavni su dio Ravnateljstva policije.

Donošenjem Zakona o policiji, koji je stupio na snagu 2001. godine, Uredbe Vlade RH i Pravilnika o unutarnjem redu Ministarstva unutarnjih poslova RH za poslove nadzora državne granice zadužena je Uprava za granicu u okviru Ravnateljstva policije. Ista je 15. siječnja 2002. godine ustrojena na državnoj razini, te je stavljena u funkciju 1. srpnja 2002. godine.

Uprava za granicu je nadležna za provedbu i usklađivanje zadataka granične policije (nadzor državne granice i suzbijanje nezakonitih migracija).

Kako bi se ostvario strateški cilj RH za članstvo u Europskoj uniji, a slijedom uspješne provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju te sukladno programskim prioritetima Vlade RH, potrebno je sveobuhvatno, sukcesivno postizanje standarda Europske unije na svim područjima relevantnim za graničnu policiju.

To uključuje, između ostalog, razvoj učinkovitog koncepta ustroja i korištenja osoblja granične policije, uz uvažavanje standarda Europske unije u području nadzora državne granice.

Također je potrebno dovršiti preustroj granične policije na regionalnoj i lokalnoj razini, te uspostaviti jasan sustav zapovijedanja po vertikalnoj liniji s razine ministarstva do razine policijske postaje.

Sve institucionalne promjene i mjere koje se, u tom smislu, predviđaju za 2004. godinu detaljno su razrađene u Poglavlju IV. Jačanje administrativne sposobnosti.

3.24.5. Policijska suradnja

Pravni okvir

Republika Hrvatska je notifikacijom o sukcesiji postala stranka tri konvencije Ujedinjenih naroda koje se odnose na policijsku suradnju (Jedinstvena konvencija o opojnim drogama, Konvencija o psihotropnim tvarima, Konvenciju protiv nedozvoljenog prometa opojnim drogama i psihotropnim tvarima), do sada je ratificirala sedam konvencija i dva protokola Vijeća Europe koji se odnose na policijsku suradnju (Europska konvenciju za sprečavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja, Kaznenopravnu konvenciju o korupciji, Građanskopravnu konvenciju o korupciji, Konvenciju o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenom kaznenim djelom, Konvenciju o kibernetičkom kriminalu, Konvenciju o uzajamnoj sudskoj pomoći u kazneno pravnim stvarima s protokolom, Konvencija o borbi protiv terorizma te protokole (1. i 2.) za sprečavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja) pored toga ratificirala je i dvije konvencije, dva protokola, jednu rezoluciju i jedan pakt Ujedinjenih naroda koji se odnose na policijsku suradnju (Konvenciju protiv mučenja i

drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kazni, Konvenciju o borbi protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta, Protokol o sprečavanju, suzbijanju i kažnjavanju krijumčarenja ljudi, posebice žena i djece, Protokol protiv krijumčarenja imigranata kopnom, morem i zrakom, Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima i Rezolucija 1373 o borbi protiv terorizma). U pripremi za ratificiranje nalaze se četiri međunarodna pravna akta koji se odnose na policijsku suradnju (Europski sporazum o propisima koji uređuju kretanje osoba između država članica Vijeća Europe, Europska konvencija o kontroli stjecanja i posjedovanja vatrenog oružja od pojedinaca, Sporazum o nezakonitoj trgovini morskim putem kojim se primjenjuje članka 17 Konvencije UN-a protiv nezakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima te Konvencija o zaštiti pojedinaca obzirom na automatsku obradu podataka), dok se jedan međunarodni akt koji se odnosi na policijsku suradnju nalazi u postupku notifikacije (Međunarodnu konvenciju protiv uzimanja talaca).

Kada je u pitanju nacionalno zakonodavstvo, policijska suradnja regulirana je kroz 24 nacionalna zakona od kojih je 8 do sada na odgovarajući način usklađeno s konvencijama VE i UN-a (Kazneni zakon, Zakon o kaznenom postupku, Zakon o prekršajima, Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira, Zakon o policiji, Zakon o nadzoru državne granice, Zakon o sigurnosti prometa na cestama i Zakon o javnom okupljanju).

Tijekom 2003. g. provodili su se svi bilateralni ugovori o suradnji u borbi protiv međunarodne protuzakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarim, međunarodnog terorizma i organiziranog kriminala.

Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije o prekograničnoj policijskoj suradnji potpisan 5. studenog 2002. godine, 23. siječnja 2003. godine ratificiran je od Sabora Republike Hrvatske 23. siječnja 2003. godine. Sporazum je stupio na snagu 16. travnja 2003. godine. Ovim sporazumom dogovoreni su: oblici policijske suradnje dvaju ministarstava, način funkcioniranja zajedničkih ophodnji na zajedničkoj državnoj granici, izmjena časnika za vezu, uredi za vezu, razmjena informacija i dr.

Interpol

NCB Interpol Zagreb je 18.04.2003. Napustio komunikacijski sustav X.400 i prešao na novi globalni Interpolov komunikacijski sustav I-24/7 kao 33. Zemlja na svijetu koja je sustav uvela u rad. Za sada radimo na specifikacijama koje zadovoljavaju malu infrastrukturu dok ćemo realizacijom EC-CARDS projekta preći na srednju infrastrukturu koja se u bilo kojem trenutku zbog svoje polivalntne strukture ostvarene kroz kvalitetno planiranje projekta može prebaciti u veliku infrastrukturu, te kvalitetno odraditi zadaće i u radu sa aplikacijama poput workflow software-a.

EC-CARDS projektom "Interpol/Balkan Project", kojega je nosioc IPSG, NCB Interpol Zagreb zaprimat će računalnu, sigurnosnu i mrežnu opremu u vrijednosti od ca 125.000,00 Eur na temelju vlastitog projekta implementacije sustava I-24/7 u informatički sustav MUP-a. Instalacija opreme očekuje se tijekom travnja 2004. Godine. Oprema će biti kompatibilna sa FBI listom opreme kompatibilne sa AFIS-om, te je projekt izveden tako da

se djelomično naslanja na EC-CARDS projekt "Integrated Border Management" tj. tako da može u budućnosti koristiti njegovu mrežnu infrastrukturu koja će u sklopu istog biti realizirana.

Europol

U sklopu aktivnosti usmjerenih ka pristupanju Europolu, unutar MUP-a RH, dana 14. prosinca 2002., osnovana je radna skupina za pripremu početka pregovora za sklapanje Sporazuma o suradnji između Republike Hrvatske i Europolu. Postupak sklapanja Sporazuma o suradnji s pet država nečlanica Europske unije (Državna zajednice Srbije i Crne Gore, Bosna i Hercegovina, Republika Albanija, Bivša Jugoslavenska Federativna Republika Makedonija i Republika Hrvatska), započet je temeljem odluke Vijeća Europske unije za pravosuđe i unutarnje poslove od 13. lipnja 2002. Hrvatsko izaslanstvo bilo je nazočno na inicijalnom seminaru u Hagu 15. i 16. listopada 2002. godine – u organizaciji Europolu u svrhu priprema za službene pregovore, a tada je izaslanstvo zaprimilo i službeni poziv za početak razgovora o sklapanju Sporazuma o suradnji s Europolom kao i Upitnik za evaluaciju sposobnosti sudjelovanja u Europolu.

Odgovori na navedeni Upitnik poslužiti će evaluacijskom timu Europolu za procjenu ispunjavanja uvjeta za sklapanje sporazuma o suradnji.

Na rečenom sastanku, hrvatska delegacija izvijestila je predstavnike Europolu o statusu domaće legislative. Također je priopćeno da je u vrlo kratkom roku realno očekivati ratifikaciju Konvencije 108, te da Zakon o zaštiti osobnih podataka, koji je u tom trenutku bio u visokom stupnju izrade, sadrži standarde iz rečene Konvencije, odnosno Direktive EU br. 95/C 316/01 što upućuje na mogućnost da Republika Hrvatska vrlo brzo stekne traženi preduvjet za sklapanje Sporazuma o suradnji s Europolom, za što je Republika Hrvatska zainteresirana.

Republika Hrvatska 5. lipnja 2003. g. potpisala je Konvencije o zaštiti osoba kod automatske obrade osobnih podataka.

Zakon o zaštiti osobnih podataka stupio je na snagu dana 20. lipnja 2003. godine.

Odgovori na Upitnik prosljeđeni dana 25. studenog 2003.g., nakon usklađivanja sa Zakonom o zaštiti osobnih podataka i Konvencijom VE o zaštiti osoba kod automatske obrade podataka.

U Ministarstvu unutarnjih poslova Republike Hrvatske osnovana je radna skupina u cilju što skorije pripreme pregovora za sklapanje Ugovora o suradnji s Europolom. U tom smislu pristupilo se izradi podzakonskih akata koji bi trebali urediti kako zaštitu osobnih podataka tako i organizaciju budućeg Odsjeka Europolu. Uz navedeno, pristupljeno je utvrđivanju stupnja uključivanja ostalih agencija za provođenje zakona u Sporazum o suradnji s Europolom te oblikovanju nacionalnog ureda Europolu. U sklopu oblikovanja nacionalnog ureda Europolu, izvršeno je utvrđivanje organizacije i definiranje radnih procesa, te izrada sistematizacije. Adekvatno reguliranje

pitanja uspostavljanja, zaštite i korištenja evidencija koje sadrže osobne podatke, prioritetna je zadaća u cilju zadovoljavanja standarda koji nameće Europol. Donošenjem Zakona o zaštiti osobnih podataka ostvaren je veliki pomak ka standardima Europola, dok u narednom periodu slijedi izrada podzakonskih akata koji će regulirati sva pitanja u svezi određivanja vrste podatka, načina prikupljanja, pohrane, zaštite, korištenja i obaveze brisanja podataka.

Institucionalni okvir

Tijelo nadležno za provedbu policijske suradnje je Ministarstvo unutarnjih poslova, Kabinet ministra - Odjel za međunarodne odnose i Ravnateljstvo policije, Uprava kriminalističke policije, Odjel za međunarodnu policijsku suradnju.

Organizacijski, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske izradilo je prijedlog za osnivanje Odsjeka Europola u Odjelu za međunarodnu policijsku suradnju te je izrađen prijedlog ustroja i radne zadaće Odsjeka Europola po osnivanju.

3.24.6. Terorizam

Pravni okvir

U odnosu na Nacionalni program Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji za 2003. g. prioritetna je zadaća Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske bila da se Kaznenim zakonom obuhvate ponašanja koja se prema međunarodno prihvaćenim standardima smatraju terorističkim, kao i da se osigura sudjelovanje Republike Hrvatske u međunarodnoj borbi protiv terorizma.

Ova nastojanja rezultirala su stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona RH (Narodne novine broj 111/03 od 15.07.2003. godine), kojim je bio izmijenjen dio propisa koji se odnosi na definiciju terorizma, inkriminiranje udruživanja u terorističku grupu, kriminalizaciju pripremnih radnji koje prethode počinjenju terorističkih kaznenih djela i u tom kontekstu financiranja terorističkih aktivnosti i usklađivanja sustava kaznenopravnih sankcija. Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona trebao se početi primjenjivati od 01.12.2003. godine.

Međutim, Odlukom Ustavnog suda RH od 27.11.2003. koja je bila objavljena u Narodnim novinama broj 190 od 03.12.2003. godine, u cijelosti je ukinut Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona RH i to radi pogreške u proceduri njegova donošenja, odnosno glasovanju zastupnika u Hrvatskom saboru.

Usljed navedenog, predmetni Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona nije više na snazi u Republici Hrvatskoj, međutim kako njegove materijalne odredbe koje se odnose na pitanje terorizma nisu bile upitne, pa će

kao takve najvjerojatnije biti upućene u saborsku proceduru radi ponovnog donošenja. Stoga se u nastavku daje skraćeni prikaz navedenih prijedloga izmjena materijalnih odredaba Kaznenog zakona RH.

Novu definiciju međunarodnog terorizma, predlaže se donijeti usuglašenu sa standardom Okvirne odluke o borbi protiv terorizma od 13.6.2002. (Council Framework Decision od 13 June 2003 od combating terrorism, OJ L 164 of 22 June 2002, p.3). Osnovni oblik kaznenog djela sadržavao bi element inozemnosti koji bi razgraničio ovu definiciju od definicije kaznenog djela protudržavnog terorizma sadržanu u članku 141 KZ koja ima nacionalni značaj.

Članak 89. stavak 23. KZ predlaže se uskladiti za novom definicijom zločinačke organizacije u skladu s odredbom članka 2. Konvencije UN o transnacionalnom organiziranom kriminalitetu.

Članak 187. predlaže se dopuniti inkriminiranjem udruživanja u grupu radi počinjenja terorističkih kaznenih djela - međunarodnog terorizma, ugrožavanja sigurnosti osoba pod međunarodnom zaštitom, uzimanjem talaca, zlouporabom nuklearnih tvari, otmice zrakoplova ili broda, te ugrožavanja sigurnosti međunarodnog zračnog prometa i međunarodne plovidbe. Obzirom na povećanu opasnost tih kaznenih djela predlaže se pooštriti kazne u skladu s međunarodnim Konvencijama sa zatvorskim kaznama čije bi trajanje bilo usklađeno sa standardima iz Okvirne odluke.

Kao nova kaznena djela predlažu se i djelo naknadne pomoći počinitelju kaznenog djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, te pripremanje kaznenih djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom.

Prema važećem kaznenom zakonodavstvu RH u slučaju kada bi bilo počinjeno kazneno djelo terorizma ulogu koordinatora kriminalističke obrade preuzima nadležni državni odvjetnik koji zahtjeva poduzimanje potrebnih mjera radi pronalaska počinitelja, poduzimanja izvida kaznenih djela i provjeravanje provedbe pojedinih izvidnih radnji i mjera radi prikupljanja podataka važnih za pokretanje kaznenog postupka.

Pozitivno kazneno zakonodavstvo RH sadrži odredbe o mjerama osiguranja prisilnog oduzimanja sredstava, prihoda ili imovine ostvarene kaznenim djelima do okončanja kaznenog postupka, tako da se ta imovina «zaleđuje» prije započinjanja kaznenog postupka. Radi se o postupku prisilnog oduzimanja imovine koja se može upotrijebiti za financiranje terorizma ili potječe od akata međunarodnog terorizma.

Tijekom 2004. godine i nadalje je prioritet provedba Europske konvencije o suzbijanju terorizma, kao i Međunarodne konvencije o sprječavanju financiranja terorizma, te daljnje sklapanje bilateralnih ugovora i pristupanje multilateralima kojima Republika Hrvatska još nije pristupila."

Institucionalni okvir

U Republici Hrvatskoj prema Zakonu o policiji, policijski poslovi obavljaju se u Ravnateljstvu policije koje je ustrojeno na razini države – sa sjedištem u glavnom gradu Zagrebu i nadležnošću za teritorij cijele države, 20 policijskih uprava, koje u potpunosti slijede ustroj državne uprave i pokrivaju 20 županija, te u svom sastavu imaju policijske postaje.

U Ravnateljstvu policije, ustrojena je i djeluje Uprava kriminalističke policije koja je zadužena i nadležna za praćenje i izučavanje stanja i kretanja ukupnog kriminaliteta na cijelom državnom teritoriju.

U Upravi kriminalističke policije u sjedištu ustrojen je i djeluje Odjel terorizma i ratnih zločina, u čijoj nadležnosti je praćenje stanja i kretanja terorizma i terorističkih aktivnosti, te kriminalističko istraživanje kaznenih djela terorizma i drugih sigurnosnih pojava koje su u svezi sa terorizmom, na području cijele države. Također, u policijskim upravama, ovisno o veličini uprave su ustrojene odgovarajuće organizacione jedinice sa istom zadaćom. Svi policijski službenici moraju imati završenu visoku stručnu spremu, odnosno fakultetsku naobrazbu i određena specijalistička znanja, koja se stječu dodatnom edukacijom.

U Ravnateljstvu policije je ustrojeno i Zapovjedništvo specijalne policije čije su antiterorističke jedinice posebno uvježbane i zadužene za djelovanje u kriznim situacijama poput talačkih kriza, otmica zrakoplova i sl., odnosno za savladavanje direktnog otpora.

Svojom Odlukom od 22. 11. 2001. g., Vlada Republike Hrvatske je osnovala Međuresorsku radnu skupinu za nadgledanje nacionalne implementacije Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a broj 1373 (2001), koja se odnosi na borbu protiv terorizma. Vlada RH povjerila je ovoj Međuresorskoj radnoj skupini koordinaciju svih aktivnosti nadležnih državnih tijela koja su zadužena za implementaciju Rezolucije Vijeća sigurnosti broj 1373, kao i pripremu izvještaja prema paragrafu 6. Rezolucije 1373.

Međuresorska radna skupina za nadgledanje nacionalne implementacije Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a broj 1373 (2001) ima sjedište u Ministarstvu vanjskih poslova i sačinjena je od predstavnika Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva obrane, Ministarstva pravosuđa, Ministarstva financija, Ureda za sprečavanje pranja novca Ministarstva financija, Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka, Hrvatske narodne banke i Ureda Glavnog državnog odvjetnika (tužitelja). Predsjedavajući Međuresorske radne skupine ovlašten je uključiti predstavnike bilo kojeg drugog državnog tijela u skupinu, ako smatra da je ti potrebno.

Međuresorska radna skupina informira Vladu Republike Hrvatske podatke o mjerama koje je neophodno poduzeti radi smanjenja potencijalnog rizika od terorističkih napada, a do sada je podnijela tri izvješća Antiterorističkom komitetu Vijeća sigurnosti UN-a o nacionalnoj implementaciji rezolucije 1373 (2001).

Vlada Republike Hrvatske je dana 22. studenog 2001. g. usvojila zaključak prema kojem su sva nadležna državna tijela obvezna podnijeti amandmane na sve zakone i propise, unutar svoje nadležnosti, koji su neophodni za implementaciju obveza sadržanih u rezoluciji Vijeća sigurnosti broj 1373 (2001). Nadalje, sva nadležna državna tijela su dobila zadaću da ponovno ocijene zakone koji su u proceduri izglasavanja u Hrvatskom saboru, te da predlože nove amandmane koji će osigurati punu implementaciju rezolucije Vijeća sigurnosti broj 1373 (2001). Ovaj zakonski postupak je u tijeku.

Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta kao posebna ustrojstvena jedinica Državnog odvjetništva sa sjedištem u Zagrebu za cijelo područje Republike Hrvatske je središnje specijalizirano tijelo, tijelo sa određenim djelokrugom i nadležnosti koja je propisna katalogom kaznenih djela. Ured je nadležan za koruptivna kaznena djela, a isto tako za sva kaznena djela koja su proizašla iz djelovanja organizirane grupe ili zločinačke organizacije te za kaznena djela gdje su počinitelji povezani s inozemstvom što je u svezi članka 19. Konvencije UN-a o borbi protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta.

Odjeli Ureda nadležni su za suradnju u skladu s međunarodnim ugovorima, pa surađuju s nadležnim tijelima drugih država i međunarodnih organizacija i usmjeravaju rad radi otkrivanja kaznenih djela, te provode zajedničke istrage posebnim istražnim tehnikama (članak 19. Konvencije UN.-a o borbi protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta).

U Ministarstvu unutarnjih poslova se posvećuje velika pažnja edukaciji i obuci policijskih službenika. Ona se sastoji od redovitog organiziranja seminara i tečajeva, samostalno ili u suradnji s Policijskom akademijom, koristeći vlastita znanja i kadrove, ali i uključivanjem vanjskih suradnika – znanstvenika i stručnjaka. Ističemo tečaj pod nazivom "Kriminalistička obrada kaznenih djela počinjenih eksplozivnim napravama", koji se održava svake godine, a namijenjen je policijskim službenicima koji obnašaju poslove suzbijanja terorizma. Osim toga osoblje se obučava i kroz tečajeve i seminare koji su organizirani od strane drugih zemalja, te možemo kao primjer navesti tečaj "Major case management" održan na FBI Akademiji u Sjedinjenim Američkim Državama, a organiziran od strane Department of State – DS/ATA (Diplomatic security service - Anti terrorism assistance program).

Kao član Interpola, Ministarstvo unutarnjih poslova je aktivno uključeno u razmjenu informacija o teroristima, terorističkim organizacijama te organizacijama i pojedincima koji aktivno logistički i financijski pomažu terorističke aktivnosti, što je posebno vidljivo kroz vrlo aktivno sudjelovanje u Interpolovoj ekspertnoj skupini "FUSION" za borbu protiv terorizma.

U cilju što efikasnije borbe protiv terorizma Ministarstvo unutarnjih poslova u 2004. g. i nadalje planira konstantno provoditi edukaciju i stručno usavršavanje svih policijskih službenika, a poglavito onih koji sudjeluju neposredno u borbi protiv terorizma s posebnim naglaskom na nove oblike i vidove terorizma.

3.24.7. Organizirani kriminal i korupcija

3.24.7.1. Organizirani kriminal

Tijekom 2003. g. u Republici Hrvatskoj poduzeto je niz mjera u cilju borbe protiv organiziranog kriminala. Aktivnosti su se odnosile prije svega na sustavno prikupljanje podataka i rješavanja pojava organiziranog kriminala, s naglaskom na međusobnu suradnju između tijela državnih vlasti uključenih u proces suzbijanje organiziranog kriminala

Temeljni pravni okvir nacionalnog zakonodavstva za suzbijanje organiziranog kriminala nalazi se u Kaznenom zakoniku (Narodne novine br. 110/1997, 27/1998, 129/2000 i 51/2001 i 111/03), Zakonu o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (Narodne novine br. 88/01 i 12/02) i Zakonu o kaznenom postupku (Narodne novine br. 110/97, 27/98, 58/99, 112/99 i 58/02).

U studenom 2003. g. Vlada Republike Hrvatske usvojila je Program posebnih akcijskih mjera protiv organiziranog kriminaliteta, te je osnovala Povjerenstvo za praćenje provođenja mjera, čiji članovi su predstavnici Ministarstva pravosuđa, Ministarstva unutarnjih poslova, Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala, Ureda za sprečavanje pranja novca, Županijskog suda u Zagrebu i Pravnog fakulteta U Zagrebu.

Za 2004. g. predviđa se donošenje posebnog Nacionalnog plana za borbu protiv organiziranog kriminala, te izmjene Zakona o kaznenom postupku i izmjene Zakona o USKOK-u.

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Izrada Nacionalnog plana za borbu protiv organiziranog kriminala - članak 80. SSP-a	06/2004	MP, MUP, DO, USKOK, USPN

3.24.7.2. Trgovanje ljudima

U okviru važećeg nacionalnog zakonodavstva Republike Hrvatske postoji više zakonskih inkriminacija koja pravno reguliraju područje trgovanja ljudima, i to posebice odredbe kaznenog djela Uspostava ropstva i prijevoz robova u smislu članka 175 Kaznenog zakona, Međunarodne prostitucije u smislu članka 178 Kaznenog zakona, Podvođenja u smislu članka 195 Kaznenog zakona te Protuzakonito prebacivanje osoba preko državne granice u smislu članka 177 Kaznenog zakona.

U skladu s propisanim obvezama iz Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima, koje se odnose na pružanje pomoći i zaštite žrtvama trgovanja ljudima, izrađen je i novi Zakon o strancima (Narodne novine br. 109/2003), kojim se propisuje mogućnost davanja privremenog boravka žrtvi trgovanja ljudima, ako za to postoji opravdan razlog određen zakonom ili međunarodnim sporazumom.

Za istaknuti je da je Republika Hrvatska aktivno učestvovala u izradi Konvencije Ujedinjenih naroda o transnacionalnom organiziranom kriminalu i jedna je od prvih zemalja koja je navedenu Konvenciju potpisala i ratificirala, kao i njoj dva pripadajuća Protokola i to Protokol o prevenciji, suzbijanju i kažnjavanju trgovanja ljudima i Protokol protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i zrakom (NN MU br. 14 od 22. 11. 2002.).

Također, na UN-ovoj konferenciji o suzbijanju transnacionalnog organiziranog kriminala, održanoj 2000.-te godine u Palermu, usvojena je i Antitraficking deklaracija država jugoistočne Europe. Deklaracija je usvojena na inicijativu Radne skupine za suzbijanje trgovanja ljudima Pakta o stabilnosti, koja djeluje u okviru Podstola za pravosuđe i unutarnje poslove III. Radnog stola. Republika Hrvatska aktivno sudjeluje i u radu te Radne skupine.

Kao instrument ove Deklaracije Pakta o stabilnosti, u Hrvatskoj je, u gradu Zagrebu, 2001. godine održan i Regionalni ministarski forum na temu suzbijanja trgovanja ljudima na kojem su državni predstavnici ministarstava unutarnjih poslova zemalja jugoistočne Europe potpisali "Izjavu o obvezi za stvaranje mehanizma razmjene informacija u svezi trgovanja ljudima u jugoistočnoj Europi". Također, Republika Hrvatska potpisala je 11. prosinca 2002. godine na III. Regionalnom ministarskom forumu u Tirani i "Izjavu o preuzimanju obveza u svezi odobravanja privremenog boravišta žrtvama trgovanja ljudima".

Nadalje, na Europskoj konferenciji o sprečavanju i borbi protiv trgovanja ljudima, koja je održana u rujnu 2002. godine u Bruxellesu, usvojen je prvi dokument Europske unije koji cjelovito regulira problem trgovanja ljudima te su sve aktivnosti predviđene hrvatskim Nacionalnim planom za suzbijanje trgovanja ljudima usklađene sa načelima i aktivnostima predviđenim Bruxelleskom deklaracijom.

Za istaknuti je, također, da je u Republici Hrvatskoj, u cilju usklađivanja zakonodavstva s postojećim međunarodnim standardima, donesen Zakona zaštititi svjedoka, kao i Zakon o kaznenoj odgovornosti pravnih osoba.

Upravo zbog činjenice da je trgovanje ljudima značajan međunarodni problem, dana 9. svibnja 2002. godine, odlukom Vlade RH, osnovan je Nacionalni odbor za suzbijanje trgovanja ljudima. Članovi Nacionalnog odbora su predstavnici svih relevantnih ministarstava i državnih upravnih organizacija, Hrvatskoga sabora, Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, te predstavnici nevladinih udruga i medija. Tajništvo Nacionalnog odbora smješteno je u Vladinom Uredu za ljudska prava i ima ulogu koordinacije svih aktivnosti na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Dana 14. studenoga 2002. godine, zaključkom Vlade Republike Hrvatske donesen je Nacionalni plan za suzbijanje trgovanja ljudima, koji sadrži cijeli niz aktivnosti i mjera, i to podijeljenih u 5 prioriternih područja:

- Zakonski okvir (usklađivanje važećeg zakonodavstva s postojećim međunarodnim standardima, te donošenje novih zakonskih i podzakonskih propisa, posebice onih koji se odnose na zaštitu i pružanje pomoći žrtvama trgovanja u smislu zaštite žrtve u svojstvu svjedoka, reguliranja statusa boravka žrtve, naknade štete i dr.), Iz već prethodno navedenog, razvidne su postignute aktivnosti usmjerene na usklađivanje zakonodavstva s postojećim međunarodnim standardima.

- Pomoć i zaštita žrtava (formiranje i osposobljavanje mobilnog tima stručnjaka, prihvata i zbrinjavanje žrtve, smještaj u prihvatne centre /skloništa uz pružanje pravne, psihosocijalne i zdravstvene pomoći), Sukladno Nacionalnom planu za suzbijanje trgovanja ljudima, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, u cilju identifikacije žrtava trgovanja ljudima, te pružanja pomoći i zaštite, uspostavilo je suradnju kako s drugim ministarstvima uključenim u rješavanje problema tako i s nevladinim organizacijama i međunarodnim organizacijama, (prije svega Međunarodnom organizacijom za migracije) te je u konkretnim slučajevima trgovanja ljudima usvojena standardna procedura postupanja u smislu neposrednih izvršitelja te načina djelovanja, i to:

- Izvori saznanja: MUP RH, USKOK, Nacionalni odbor, IOM, NGO, SOS line i dr.
- Postupak identifikacije žrtve trgovanja ljudima: MUP RH, USKOK, a u slučajevima kada je žrtva maloljetna osoba, uključuju se i službenici resornog ministarstva nadležnog za skrb nad maloljetnicima.
- Asistencija u pružanju pomoći i smještaju: IOM
- Pružanje pomoći i zaštite žrtvi (siguran smještaj – medicinska, psihosocijalna i pravna pomoć): MGRIP, NGO, IOM i Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi
- Sudski postupak: Državno odvjetništvo RH, USKOK

Za istaknuti je također, da su nevladine organizacije, koje operativno rade na SOS-liniji, u direktnom 24-satnom kontaktu s osobom iz Ministarstva unutarnjih poslova RH nadležnom za rješavanje problematike u svezi trgovanja ljudima.

Resorno ministarstvo izvršilo je potrebne aktivnosti vezane uz uspostavu sigurnog skloništa i prihvatnih centara. Prijedlog je usvojen na sjednici Nacionalnog odbora održanoj 03. srpnja 2003. godine čime je RH i službeno dobila sigurno sklonište te tri prihvatna centra, koji su namijenjeni isključivo sa smještaj i zaštitu žrtava trgovanja ljudima.

Radi sustavnog praćenja svih aktivnosti u svezi pružanja pomoći i zaštite trgovanim osobama, u Vladinom Uredu za ljudska prava, ustrojena je središnja baza podataka o žrtvama trgovanja ljudima.

- Prevencija (identificiranje uzroka trgovanja ljudima, proučavanje i sprječavanje socijalnih i ekonomskih uzroka trgovanja ljudima, informiranje javnosti, senzibiliziranje i osvješćivanje javnosti o pojavi trgovanja ljudima)

U cilju informiranja javnosti o problemu trgovanja ljudima Nacionalni odbor za suzbijanje trgovanja ljudima u suradnji s Međunarodnom organizacijom za migracije proveo je široku javnu kampanju (TV spotovi, poster, letci) u sklopu koje je pokrenut i rad SOS telefonske linije. Ta je linija osim žrtvama trgovanja ljudima, namijenjena svim osobama koje žele dobiti više informacija o problemu trgovanja ljudima.

Uz tu široku nacionalnu kampanju, Koordinacija nevladinih udruga, koje se bave ovom problematikom, organizirala je posebnu kampanju na razini lokalnih zajednica, a koja je prije svega namijenjena populaciji srednjoškolskog uzrasta.

U cilju utvrđivanja stupnja informiranosti građana RH o problematici trgovanja ljudima, misija Međunarodne organizacije za migracije u RH, u suradnji s lokalnim nevladinim udrugama, provela je istraživanje javnog mnijenja koje je objavljeno u srpnju 2002. godine, a koje je pokazalo da su hrvatski državljani, pogotovo osobe mlađe životne dobi, o istom dobro informirani.

- Edukacija (sustavna edukacija djece, mladeži i žena s ciljem podizanja razine samozaštite, ali i edukacija edukatora i posebnih ciljanih skupina radi stjecanja specifičnih znanja o trgovanju ljudima, a to obuhvaća policijske i carinske djelatnike, djelatnike u pravosuđu, u medijima, kao i osoblje koje će skrbiti o žrtvama trgovanja ljudima).

Sukladno obvezama koje proizlaze iz Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima, kontinuirano se provodi sustavna edukacija svih gore navedenih ciljanih skupina radi stjecanja specifičnih znanja o trgovanju ljudima, kao i usvajanja multidisciplinarnog pristupa, potrebnog u rješavanju ove problematike. Ista je zasnovana na razmjeni međunarodnih iskustava i znanja o problemu trgovanja ljudima, a posebice se u ovom području ističe regionalna suradnja u okviru Pakta o stabilnosti koja se odnosi na provedbu treninga policije, sudaca, državnih odvjetnika, i nevladinih udruga.

- Međunarodna suradnja (Regionalna suradnja u okviru Pakta o stabilnosti, bilateralna suradnja s državama regije, suradnja s državama članicama EU, sa zemljama kandidatima za članstvo u EU, te suradnja s međunarodnim organizacijama.)

S obzirom da je trgovanje ljudima međunarodni problem uspostavljena je uska suradnja kako sa susjednim državama i državama regije tako i suradnja na široj globalnoj razini. Pritom, za istaknuti je posebice aktivnu suradnju u okviru Pakta o stabilnosti, Radne skupine za suzbijanje trgovanja ljudima (Task Forces on Trafficking in Human Beings TTF) unutar III Radnog stola / Podstol za pravosuđe i unutarnje poslove.

Osim navedenih aktivnosti unutar projekta Pakta o stabilnosti za jugoistočnu Europu, Republika Hrvatska angažirala se na području regionalne i međunarodne suradnje i u okviru Jadransko-jonske inicijative,

Kvadrilaterale, SEI i SECI inicijative, a posebice su se tijekom 2003. godine, s ciljem zajedničkog suprotstavljanja ovom obliku kriminaliteta, u okviru međunarodne policijske suradnje, intenzivirale aktivnosti MUP-a RH s Interpolom i Europolom (suradnja u zajedničkim projektima i operativnim akcijama).

Slijedom navedenog, prioriteti za 2004. godinu su: razvijanje i jačanje formirane strategije suzbijanja trgovanja ljudima (na preventivnom, operativnom i edukativnom planu), predviđene sadržajem Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima

3.24.7.3. Ilegalno posjedovanje i krijumčarenje oružja

U Republici Hrvatskoj je u smislu Kaznenog zakona kažnjivo izrađivanje, nabavljanje, posjedovanje, prodaja ili na drugi način pribavljanje u posjed vatreno oružje ili eksplozivne tvari čije nabavljanje, prodaja ili držanje građanima nije dozvoljeno. Kvalificirani oblik postoji kada se radi o većoj količini oružja i eksplozivnih tvari bez obzira je li njihovo posjedovanje građanima dozvoljeno ili ne. Prema Kaznenom zakonu također je kažnjivo prenošenje navedene robe preko carinske crte uz izbjegavanje mjere carinskog nadzora. Zakon o oružju regulira niz aspekata u vezi s registracijom, držanjem i nošenjem oružja, proizvodnjom i prometom oružja i sl., a kršenje odredbi navedenog zakona povlači prekršajnu odgovornost. Pravni okvir na zadovoljavajući način pokriva ovu problematiku, s napomenom da je potrebno modificirati Zakon o oružju radi niza nedostataka i neadekvatnih rješenja.

Što se tiče institucionalnog okvira Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta nadležan je za procesuiranje kaznenih djela nedozvoljenog posjedovanja oružja i eksplozivnih tvari kada su počinjena u sastavu grupe ili zločinačke organizacije. U Ministarstvu unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Ravnateljstvu policije, Upravi kriminalističke policije, suzbijanje krijumčarenja i ilegalnog posjedovanja veće količine oružja i eksplozivnih tvari u nadležnosti je Odjela organiziranog kriminaliteta. Suzbijanje ilegalnog posjedovanja manjih količina oružja i eksplozivnih tvari u nadležnosti je Odjela općeg kriminaliteta. Vještačenja oružja i eksplozivnih tvari obavljaju se u Centru za kriminalistička vještačenja "Ivan Vučetić". Odjel za upravne poslove unutar Uprave za inspeksijske i upravne poslove zadužen je za postupanje u vezi s primjenom Zakona o oružju. Određene zadaće u vezi s ovom problematikom obavljaju i Uprava za tehniku MUP-a RH, Odjel za međunarodnu policijsku suradnju, Odjel za međunarodne odnose, te Ministarstvo vanjskih poslova Republike Hrvatske. Izdavanje izvoznih dozvola za oružje i eksplozivne tvari u nadležnosti je Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva Republike Hrvatske. Nadzor prometa i proizvodnje vojnog oružja u nadležnosti je Ministarstva obrane Republike Hrvatske. Ključni problem u vezi s institucionalnim okvirom jest nepostojanje središnjeg tijela koje će se baviti ovom problematikom, te koordinirati aktivnosti na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Prioritetne aktivnosti koje je na ovom području potrebno poduzeti su sljedeće:

- Odrediti, odnosno formirati tijelo koje će na nacionalnoj razini biti zaduženo za suzbijanje krijumčarenja i ilegalnog posjedovanja oružja, te praćenje, nadzor i koordinaciju u vezi s tom problematikom.

- Izraditi jedinstvenu metodologiju postupanja u vezi sa suzbijanjem krijumčarenja i ilegalnog posjedovanja oružja koja će biti usklađena s metodologijama drugih zemalja.
- Jasno definirati nadležnosti pojedinih tijela zaduženih za ovu problematiku, te osigurati učinkovitu koordinaciju i suradnju, kako između tijela na području Republike Hrvatske tako i s nadležnim tijelima u inozemstvu.
- Razviti neophodnu infrastrukturu za učinkovitije suzbijanje krijumčarenja i ilegalnog posjedovanja oružja i eksplozivnih tvari (analitički programi i informatička oprema, prilagodbe informacijskog sustava MUP-a RH, baze podataka, IBIS i sl.). Razmotriti mogućnost izrade projekta za CARDS ili druge programe pomoći.
- Okončati izradu novog Zakona o oružju – po potrebi formirati radni tim za procjenu konačnog prijedloga Zakona prije njegovog slanja u saborsku proceduru.
- Pristupiti Europskoj konvenciji o kontroli stjecanja i posjedovanja vatrenog oružja od pojedinca (ETS 101)

3.24.7.4. Krivotvorenje novca

U smislu Kaznenog zakona Republike Hrvatske (čl. 274., čl. 275., čl. 276. i čl. 277.) kažnjiva je izrada i distribucija lažnog novca, kao i izrada, nabavljanje, posjedovanje, prodaja i davanje na uporabu sredstava za krivotvorenje, te izrada i distribucija lažnih vrijednosnih papira (državni vrijednosni papiri, obveznice, čekovi i sl.), prema čemu je hrvatsko zakonodavstvo usklađeno sa Ženevskom konvencijom o sprječavanju krivotvorenja novca. Iako Republika Hrvatska nije preuzela Ženevsku konvenciju, praktički postupa kao da je stranka te konvencije (zakonski, institucionalno, suradnja s drugim državama, razmjena informacija i dr.).

Bitno je istaknuti da su svi prioriteti planiranih aktivnosti, predviđeni u okviru NPP EU ZA 2003. godinu ostvareni, i to:

- u svezi pokretanje postupka za pristupanje Republike Hrvatske Ženevskoj konvenciji o sprječavanju krivotvorenje novca, Ministarstvo unutarnjih poslova RH pokrenulo je inicijativu za notifikaciju sukcesije Republike Hrvatske u odnosu na Ženevsku konvenciju o sprječavanju krivotvorenja novca od 20.04.1929. god.
- također je ostvarena koordinacija rada svih nadležnih tijela za sprječavanje krivotvorenja novca

Slijedom navedenog, prioriteti za 2004. godinu su:

- okončanje postupka pristupanja Republike Hrvatske Ženevskoj konvenciji o sprječavanju krivotvorenja novca od 20.04.1929. godine;
- sudjelovanje u projektu Europske unije «Pericles» koji se odnosi na sprječavanje krivotvorenja EUR-a, prema planu koji usvoji Europska komisija;
- daljnje jačanje suradnje svih tijela nadležnih za suzbijanje krivotvorenja novca u Republici Hrvatskoj, kao i međunarodnim tijelima;
- održavanje seminara o krivotvorenju novca za policijske službenike.

3.24.7.5. Korupcija

Pravni okvir nacionalnog zakonodavstva za suzbijanje korupcije nalazi se u Kaznenom zakonu, Zakonu o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta i Zakonu o kaznenom postupku.

Republika Hrvatska je implementirala u svoje nacionalno zakonodavstvo nekoliko međunarodnih i europskih konvencija vezanih uz suzbijanje korupcije.

U Republici Hrvatskoj nakon potpisivanja i ratificiranja na snazi su Konvencija o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog kaznenim djelom Vijeća Europe (ETS 141, za Republiku Hrvatsku na snazi od 1. veljače 1998.) i Kaznenopravna konvencija o korupciji Vijeća Europe (ETS 173, na snazi od 1. srpnja 2002.).

Republika Hrvatska ratificirala je 5. lipnja 2003. godine Građanskopravnu konvenciju o korupciji Vijeća Europe (ETS 174). Konvencija još nije stupila na snagu jer nije prikupljen dovoljan broj ratifikacija (uvjet je 14 ratifikacija).

Također, Republika Hrvatske je ratificirala konvenciju UN-a protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta.

Republika Hrvatska je u postupku pristupanja OECD-ovoj Konvenciji o sprječavanju potkupljivanja stranih javnih dužnosnika koji sudjeluju u međunarodnim poslovnim transakcijama jer nije članica OECD-a. Republika Hrvatska je član radne skupine država nečlanica i prošla je monitoring OECD-a, a aktivno sudjeluje u radu i članica je Anti-korupcijske mreže (ACN).

Veći broj zakona u Republici Hrvatskoj sadrži odredbe koje doprinose suzbijanju korupcije, među njima su:

1. Kazneni zakon,
2. Zakon o kaznenom postupku,
3. Zakon o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta,
4. Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela,
5. Zakon o zaštiti svjedoka.

Osim navedenih, postoji više zakona koji se odnose na sprječavanje sukoba interesa. Među njima su: Zakon o obvezama i pravima dužnosnika, koji samo djelomično i ograničeno osigurava suzbijanje konflikta interesa koji pod određenim okolnostima dovodi do korupcije. Zakon o državnim službenicima i namještenicima, Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi te Zakon o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, također sadrže ove odredbe. Isto tako Zakon o sudovima, Zakon o državnom odvjetništvu sadrže odredbe prema kojima suci i državni odvjetnici ne smiju obavljati poslove člana upravnog ili nadzornog odbora trgovačkog društva ili druge pravne osobe koja je osnovana radi stjecanja dobiti, a niti smiju obavljati drugu službu ili posao koji bi mogao utjecati na njihovu samostalnost, nepristranost ili neovisnost.

Pored toga donesen je Zakon o sprečavanju sukobu interesa u obnašanju javnih dužnosti. Ovaj Zakon treba spriječiti sukob interesa koji nastaje u situacijama kada dužnosnici imaju privatni interes koji utječe ili bi mogao utjecati na nepristranost dužnosnika u obnašanju javnih dužnosti. Na određeni način to je i etički kodeks ponašanja, ali je propis koji na zakonodavnoj razini treba predstavljati dio sveukupne borbe protiv korupcije.

U pozitivnom hrvatskom kaznenom zakonodavstvu korupcija je inkriminirana kroz članke 347. Kaznenog zakonika (primanje mita) i 348. (davanje mita) i to kroz odgovornost "službene osobe" i "odgovorne osobe".

Vlada RH usvojila je Nacionalni program za suzbijanje korupcije 2001. godine, koji je prije upućivanja na usvajanje hrvatskom parlamentu bio je predmet javne rasprave.

Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK), kao posebno, specijalizirano tijelo za progon korupcije i organiziranog kriminaliteta, svoje aktivnosti na otkrivanju i progonu kaznenih djela korupcije i organiziranog kriminala provodi u suradnji sa specijaliziranim odjelima u Upravi kriminalističke policije MUP-a RH, prvenstveno sa Odjelom gospodarskog kriminaliteta i korupcije i Odjelom organiziranog kriminaliteta, ali po potrebi i s drugim odjelima. Tijekom 2003. godine ovaj Ured je nastavio sa ustrojavanjem i kadrovskim popunjavanjem a riješen je i dosadašnji problem nedostatka adekvatnog radnog prostora.

Slijedom navedenog, prioriteti za 2004. godinu su:

- trajno provođenje stručnog usavršavanja za službenike koji rade ili će raditi na poslovima suzbijanja korupcije, kao i za rukovoditelje operativnih odjela u policijskim upravama,
- edukacija službenika radi upoznavanja s tekućim promjenama u kaznenom zakonodavstvu,
- popunjavanje predviđenih radnih mjesta u policijskim upravama, službenicima za suzbijanje korupcije.

3.24.8. Droge

Pravni okvir

Sukladno svjetskim trendovima, te tada zabrinjavajućim porastom problematike zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj, Hrvatski sabor je još 1996. godine donio Nacionalnu strategiju nadzora nad opojnim drogama, suzbijanja zlouporabe opojnih droga i pomoći ovisnicima o opojnim drogama, kao osnovu za djelovanje tijela državne vlasti, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, ustanova, udruga i vjerskih organizacija, te drugih pravnih i fizičkih osoba.

Republika Hrvatska potpisnica je slijedećih međunarodnih konvencija: Jedinствene konvencije o opojnim drogama iz 1961., Protokola o izmjenama Jedinствene konvencije o opojnim drogama iz 1972, Konvencije o psihotropnim tvarima iz 1971, Konvencije UN-a protiv nedozvoljenog prometa opojnim drogama i psihotropnim tvarima iz 1988.

Na osnovu Nacionalne strategije iz 1996. godine, te potpisanih međunarodnih konvencijama s područja suzbijanja zlouporabe droga, izrađen je Prijedlog Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga. U lipnju 2001. Hrvatski sabor donio je Zakon o suzbijanju zlouporabe opojnih droga, koji je na snagu stupio 13. prosinca 2001. (NN 107/2001). Zakon o suzbijanju zlouporabe opojnih droga je središnja jezgra, koja povezuje strukture i materiju te je temelj za propise s područja kaznenog prava, socijalne i zdravstvene skrbi, gospodarskog poslovanja i međunarodne suradnje na području opojnih droga. Riječ je o normativnom aktu koji propisuje najvažniju i cjelovitu legislativnu osnovu vezanu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga.

Propisuje uvjete za uzgoj biljaka iz kojih se mogu dobiti opojne droge, uvjete za izradu, posjedovanje i promet opojnih droga i tvari koje se mogu uporabiti za izradu opojnih droga, nadzor nad uzgojem biljaka iz kojih se mogu dobiti opojne droge te nadzor nad izradom, posjedovanjem i prometom opojnih droga i tvari koje se mogu uporabiti za izradu opojnih droga. Također, definira sustav za prevenciju ovisnosti, te pomoći ovisnicima i povremenim uzimateljima opojnih droga te mjesto i ulogu ustanova i nevladinih organizacija u sustavu skrbi i pomoći ovisnicima i povremenim uzimateljima opojnih droga. Zakon o suzbijanju zlouporabe opojnih droga iz 2001. u skladu je sa relevantnim propisima EU. Osim usklađivanja odredbi o proizvodnji i prometu opojnih droga ovaj Zakon regulira i pitanje kontrole nad proizvodnjom i prometom tvari koje se mogu zloupotrijebiti u izradi sintetičkih opojnih droga tzv. prekursora.

Provedenom reformom kaznenog zakonodavstva od siječnja 1998. godine, kada je stupio na snagu Kazneni zakon, koji u članku 173. od stavka 1. do stavka 6. propisuje sve pojavne oblike vezane uz krijumčarenje i zlouporabu opojnih droga, te stupanjem na snagu Zakona o kaznenom postupku, koji u članku 180. daje mogućnosti provedbe posebnih mjera (nadzor i tehničko telefonskih razgovora, odnosno sredstava za tehničko komuniciranje na daljinu; ulazak u prostoriju radi provođenja nadzora i tehničko snimanje prostorija; tajno praćenje i tehničko snimanje osoba i predmeta; uporabu prikrivenih istražitelja i pouzdanika; simulirani otkup predmeta te simulirano davanje potkupnine i simulirano primanje potkupnine i nadzirani prijevoz i isporuka predmeta kaznenog djela) kao i donošenje Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga, ostvarile su se sve pretpostavke za uspješnu borbu protiv kriminaliteta koji je vezan uz krijumčarenje i nedozvoljenu trgovinu opojnim drogama.

Zakonom o kaznenom postupku dobivene su ovlasti, kao u svim modernim europskim državama, kojima se sudskom odlukom privremeno ograničavaju ustavna prava i slobode sa ciljem posebnih izvida kaznenih djela prema osobi za koju postoji osnovne sumnje da je počinila ili se priprema počiniti kazneno djelo, čime je navedeni zakon u velikom djelu postao kompatibilan sa sličnim europskim zakonima, a temeljem kojeg je moguće uspješno provođenje zajedničkih međudržavnih policijskih operacija, poput npr. kontrolirane isporuke.

Također istim Zakonom u članku 175. propisano je odlučivanje državnog odvjetnika o kaznenom progonu prema načelu oportuniteta (svrhovitosti), koje odredbe su iznimke od načela legaliteta kaznenog progona, temeljnog

načela odlučivanja državnog odvjetnika, tako da se daje mogućnost državnom odvjetniku za uvjetnu odgodu kaznenog progona za neko kriminalno ponašanje počinitelja, kao i mogućnost oprosta za beznačajno kazneno djelo.

Zakon o sudovima za mladež (NN 111/1997 i NN 128/1999) propisuje posebnu primjenu kaznenih sankcija za maloljetnike i adolescente.

Dana 09. siječnja 2003. Vlada Republike Hrvatske usvojila je Nacionalni program suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003. Program je izrađen u koordinaciji s nadležnim ministarstvima i detaljno propisuje oblike prevencije, edukacije i borbe protiv zlouporabe opojnih droga te je odredio koja su tijela državne uprave obvezna donijeti opće i posebne programe kojima će se definirati konkretne akcije na svakom pojedinom području.

U tijeku je provedba Nacionalnog Programa suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2003. g. a započelo se i s izradom Nacrta Nacionalnog Programa suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2004.

Daljnji prioritet u 2004. g. u području droga je izrada nove Nacionalne strategije za droge koju prema Zakonu o suzbijanju zlouporabe opojnih droga (čl. 6.) na prijedlog Vlade RH donosi Hrvatski sabor.

Institucionalni okvir

U skladu sa Zakonom o suzbijanju zlouporabe opojnih droga, Vlada Republike Hrvatske donijela je Uredbu o osnutku Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga kao ustrojbene jedinice upravnog tijela Vlade sa djelatnošću koordinacije izvršne vlasti na prevenciji i suzbijanju zlouporabe opojnih droga te nositeljem aktivnosti međunarodne suradnje u suzbijanju zlouporabe opojnih droga (NN 18/2002.). Ured za suzbijanje zlouporabe droga sustavno prati pojave, razmatra pitanja i obavlja druge poslove u vezi s primjenom Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga te provedbom Nacionalne strategije nadzora nad opojnim drogama, suzbijanja zlouporabe opojnih droga i pomoći ovisnicima o opojnim drogama.

Pri Uredu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga djeluje Stručni savjet koji daje mišljenje na prijedlog općeg programa i posebnih programa mjera za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, proučava, prati i analizira čimbenike zlouporabe opojnih droga, prati kretanje te izvršenje mjera i aktivnosti suzbijanja zlouporabe opojnih droga, prati i objedinjava te usmjerava aktivnosti koje se poduzimaju u cilju preventivnog djelovanja na području suzbijanja ovisnosti te pruža stručnu pomoć nositeljima aktivnosti na lokalnoj, područnoj (regionalnoj) i državnoj razini, daje stručno mišljenje te prijedloge za donošenje propisa na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga.

Pri Vladi Republike Hrvatske djeluje Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, čija zadaća je koordinacija aktivnosti ministarstava i drugih subjekata uključenih u program suzbijanja zlouporabe opojnih droga, od prevencije do resocijalizacije kao i usvajanje godišnjih programa nadležnih ministarstava i državnih upravnih

organizacija. Povjerenstvo će donositi opće i posebne programe mjera za suzbijanje zlouporabe opojnih droga koja će provoditi ministarstva i to:

- programe prevencije za djecu predškolske dobi, učenike osnovnih i srednjih škola i studente visokih učilišta
- za liječenje i odvikavanje od ovisnosti
- za skrb o ovisnicima o opojnim drogama, te povremenim uzimateljima opojnih droga
- za programe resocijalizacije
- za pripadnike Oružanih snaga Republike Hrvatske i hrvatske branitelje
- za osobe u pritvoru i osobe na izdržavanju kazni zatvora
- posebne programe za nadležna ministarstva i državne upravne organizacije

Ravnateljstvo policije, odnosno specijalizirani policijski službenici u policijskim upravama, neprekidno poduzimaju i provode sve zakonom propisane operativno-kriminalističke i operativno-taktičke mjere i postupci, u cilju što učinkovitijeg suzbijanja najorganiziranijih pojava oblika proizvodnje, krijumčarenja i preprodaje droga. Prate se dosadašnji, odnosno najnoviji modaliteti krijumčarenja opojnih droga na svjetskoj razini, iz razloga pravovremenog uočavanja istih, ili sličnih pojava oblika kaznenih djela u Republici Hrvatskoj, te osmišljavanjem metoda za njihovo učinkovito suzbijanje, odnosno što efikasnije provođenje kriminalističkih obrada, pri čemu ovisno o potrebama usko surađuje s policijama stranih zemalja i specijaliziranim međunarodnim tijelima. Prikupljaju se podaci o dostupnosti pojedinih opojnih droga, čistoći, načinu distribucije, cijeni istih na ilegalnom narko tržištu, mjestima gdje se iste najviše distribuiraju i ostalo, a na osnovu čega se prate trendovi, (kretanja) na ilegalnom narko tržištu, te usmjeravaju preventivne i represivne aktivnosti, prvenstveno službenika Ravnateljstva, a potom i ostalih čimbenika na suzbijanju zlouporabe opojnih droga.

U tom smislu i tijekom 2004. g. predviđa se neprekidno provođenje i poduzimanje operativno-kriminalističkih i operativno-taktičkih mjera i postupaka, u cilju što učinkovitijeg suzbijanja najorganiziranijih pojava oblika kriminaliteta vezanog uz proizvodnju, krijumčarenje i preprodaju opojnih droga, koji s obzirom na problematiku nužno ima međunarodnu dimenziju.

U tom smislu potrebno je kontinuirano provođenje edukacije svih policijskih službenika vezano uz problematiku zlouporabe opojnih droga, kao i pojačano postupanje policijskih službenika, odnosno pojačano poduzimanje preventivno represivnih mjera i aktivnosti na javnim mjestima, poglavito oko škola, a u svrhu smanjenja dostupnosti droga i sprječavanje uspostave narko scena.

Daljnji prioritet je ustrojiti Službu za prevenciju ovisnosti pri Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo te oformiti mrežu Centara za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti kao podružnica županijskih zavoda za javno zdravstvo temeljem novog Zakona o zdravstvenoj zaštiti te izmjena i dopuna Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Izrada Nacionalnog programa suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2004. čl.79. SSP-a	06/2004	USZOD
Izrada Nacionalne strategije za droge. članak 79. SSP-a	06/2004	USZOD

3.24.9. Carinska suradnja**Pravni okvir**

Temeljni zakon koji čini pravni okvir za ovo područje te propisuje postupanje carinskih službenika je Zakon o carinskoj službi (Narodne novine, broj 67/01).

Prema čl. 9. st. 2. i 3. Zakona o policiji i čl. 10. st. 1. točka 25. Zakona o carinskoj službi, propisana je suradnja s upravnim tijelima i drugim državnim tijelima i javnim službama u predmetima koji se odnose na područje djelatnosti službe (npr. glede utvrđivanja identiteta osoba, utvrđivanja vlasništva vozila, razmjena službene dokumentacije i sl.).

Granična policija i carinska služba redovito surađuju kroz razmjenu informacija i održavanje radnih sastanaka na kojima se planiraju i dogovaraju aktivnosti na granici koje se zatim zajednički provode.

Suradnja policije i Carinske uprave u praksi odvija se uspješno, kako na središnjoj razini, tako i na lokalnoj razini između policijskih uprava i carinarnica.

Novim Zakonom o nadzoru državne granice, koji je stupio na snagu 08. studenog 2003. godine ova suradnja će biti još učinkovitija budući da će se formalizirati Sporazumom o međusobnoj suradnji policije i carine (Memorandum o suradnji). Nacrt navedenog Sporazuma izrađen je u okviru provedbe Twinning projekta "Integrated Border Management". Povezivanje obostranih pravnih i stvarnih mogućnosti suradnje između ove dvije službe predstavlja važan korak u smjeru integriranog upravljanja granicom. Ravnateljstvo policije i Carinske uprave donijeli su, 21. listopada 2003. godine, Uputu kojom se određuje jedinstvena metodologija međusobne suradnje i koordiniranog djelovanja policijskih službenika i ovlaštenih carinskih službenika.

Institucionalni okvir

Nadležna institucija za područje carinske suradnje je Carinska uprava i sklopu Ministarstva financija. Na razini Središnjeg ureda Carinske uprave ustrojene su Služba za suzbijanje krijumčarenja, te Služba za reviziju i naknadnu kontrolu, koje se bave otkrivanjem carinskih prekršaja i kaznenih djela. Na lokalnoj razini carinarnica ustrojeni su odgovarajući odjeli. U slučaju otkrivanja kaznenih djela, Carinska uprava prikuplja sve raspoložive podatke i dokaze, te izvješćuje policiju i Državno odvjetništvo, koji provode daljnju istragu.

Naprijed navedene službe u Središnjem uredu, kao i carinarnice na lokalnom nivou raspolažu dovoljnim financijskim sredstvima za svoj rad, koja su osigurana državnim proračunom za svaku kalendarsku godinu. Pored toga koriste se i tehnička sredstva: informatička oprema, vozila, oprema za pregled i pretragu vozila, rendgen uređaji za skeniranje velikih vozila i kontejnera i drugo. Dio carinskih službenika koji rade na poslovima suzbijanja krijumčarenja je i naoružan kratkim oružjem. Za pojedine akcije mobilne ekipe djeluju koordinirano s djelatnicima policije, osobito kada su u pitanju pretrage većih pomorskih brodova. U otkrivanju prijevара u značajnoj mjeri pomaže korištenje podataka iz informacijskog sustava Carinske uprave.

3.24.10. Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima

Pravni okvir

Republika Hrvatska stranka je Europske konvencije o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (ETS. 030) i njenog Dodatnog protokola (ETS. 099), isto tako stranka je Europske konvencije o izručenju (ETS. 024), te njenog Dodatnog protokola (ETS.086) i Drugog dodatnog protokola (ETS. 098), kao i Konvencije o transferu osuđenih osoba (ETS. 112).

U ožujku 2003. g. Republika Hrvatska potpisala je Europsku konvenciju o prijenosu postupaka u kaznenim stvarima (ETS. 073), te je u tijeku njena ratifikacija.

Uz navedene međunarodne ugovore koji su sastavni dio pravnog sustava Republike Hrvatske, temeljni pravni okvir za pravosudnu suradnju u kaznenim stvarima čini Zakon o kaznenom postupku.

Za 2004. godinu predviđa se ratifikacija Drugog dodatnog protokola Europske konvencije o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (ETS 182.), zatim ratifikacija Dodatnog protokola Konvenciji o transferu osuđenih osoba (ETS. 167) i ratifikacija Trećeg protokola Konvencije UN-a o borbi protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta (trgovanje oružjem).

Nadalje, predviđa se donošenje tri nova zakona kojima će se u hrvatski pravni sustav preuzeti odredbe europskih pravnih instrumenta koji uređuju pitanje pravosudne suradnje u kaznenim stvarima. U tom smislu predviđa se donošenje Zakona o ekstradiciji, Zakona o transferu osuđenih osoba i Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći.

Institucionalni okvir

Za područje pravosudne suradnje u kaznenim stvarima nadležno je Ministarstvo pravosuđa, Uprava za međunarodnu pravnu pomoć, suradnju i ljudska prava.

3.25. CARINSKA UNIJA

Obveze hrvatske strane u vezi s provedbom Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, mjerodavne za utvrđivanje programa rada na njegovoj provedbi u 2004. godini u području carina, uređene su kako slijedi:

- a) usklađivanje postojećega hrvatskoga carinskoga zakonodavstva sa carinskim zakonodavstvom Europske unije (članak 69.);
- b) normativno uređivanje zaštite i provedba carinskih mjera zbog povreda prava intelektualnoga, industrijskoga i trgovačkoga vlasništva (članak 71.);
- c) suradnja u pogledu politika i aktivnosti usmjerenih na smanjivanje opskrbe, trgovine i potražnje nedopuštenih droga i učinkovite kontrole prekuzora (članak 79.);
- d) suradnja pri suzbijanju i sprečavanju trgovine krivotvorenim proizvodima i krijumčarenja (članak 80.), uključujući:
 - izradu nacionalnog zakonodavstva na području kaznenoga prava,
 - povećanje učinkovitosti institucija zaduženih za sprečavanje i suzbijanje kriminala,
 - izobrazba osoblja i usavršavanje istražnih sredstava, te
 - utvrđivanje mjera za sprečavanje kriminala;
- e) suradnja u području carina, radi otvaranja puta mjerama liberalizacije predviđenih Sporazumom (članak 89. stavak 2.), uključujući:
 - međusobno povezivanje tranzitnih sustava te uporaba obrazaca jedinstvene carinske deklaracije pri provedbi carinskih procedura (JCD),
 - poboljšanje i pojednostavnjenje inspekcija i formalnosti oko prijevoza robe,
 - razvoj prekogranične infrastrukture između stranaka,
 - razvoj potpore za suradnju na području carina radi uvođenja modernih carinskih informacijskih sustava,
 - razmjena informacija uključujući i informacija o metodama istrage,
 - primjena Kombinirane nomenklature pri razvrstavanju roba, te
 - izobrazba carinskih službenika;
- f) usklađenje suradnje i međusobna pomoć carinskih tijela sukladno Protokolu 5 o uzajamnoj pravnoj pomoći u carinskim pitanjima.

3.25.1. Pravni okvir

Temeljni propisi hrvatskoga carinskog sustava usklađeni su s temeljnim propisima carinskog sustava Europske unije tokom 2000. godine. U međuvremenu su hrvatski propisi i višeputno mijenjani ili dopunjavani sukladno promjenama odgovorajućih propisa EU, kako slijedi:

- donošenjem hrvatskog Carinskog zakona (NN 78/99,94/99,117/99,73/00 i 47/03) izvršeno je usklađivanje s Uredbom Vijeća br. 2913/92 o utvrđenju Carinskog kodeksa EZ,
- donošenjem Uredbe za provedbu Carinskog zakona (NN 161/03) izvršeno je usklađivanje s Uredbom Komisije br. 2454/93 s provedbenim odredbama za Uredbu br. 2913/92 o utvrđenju Carinskog kodeksa EZ i
- donošenjem Uredbe o uvjetima i postupcima za ostvarivanje oslobođenja od plaćanja carine (NN 154/03) izvršeno je usklađivanje s Uredbom Vijeća br. 918/83 o zajedničkom sustavu carinskih oslobođenja.

Preuzetim sustavnim propisima u hrvatski carinski sustav su u cijelosti preuzete sve materijalno pravne i postupovne odredbe sadržane u carinskim propisima EU, odnosno u odgovarajućim segmentima carinskih propisa njezinih država članica.

Hrvatska carinska tarifa sustavno je usklađena s Uredbom Vijeća (EEZ) br. 2658/87 o carinotarifskoj i statističkoj nomenklaturi i zajedničkoj Carinskoj tarifi donošenjem:

- Zakona o carinskoj tarifi (NN 61/00 i 117/00), te
- Uredbe o carinskoj tarifi za 2002. godinu (NN 113/01).

Pri donošenju Uredbe o carinskoj tarifi za 2003. godinu (NN 142/02), kao i Uredbe o carinskoj tarifi za 2004. godinu (NN 184/03) nastavljen je proces usklađivanja nomenklature carinske tarife s tekućim promjenama u Kombiniranoj nomenklaturi, kao i usklađivanje visine carinskih opterećenja s obvezama preuzetim zaključivanjem SSP.

Donijeti su provedbeni propisi o primjeni objašnjenja za provedbu Harmoniziranog sustava Svjetske carinske organizacije (WCO), kao i propis o preuzimanju objašnjenja za primjenu Kombinirane nomenklature EU, te su utvrđene normativne pretpostavke za njihovo permanentno usklađivanje s promjenama u okviru WCO odnosno u promjenama u propisima EU.

Donošenjem Zakona o carinskoj službi (NN 67/01) hrvatska carinska služba je ustrojena i utvrđena su joj ovlaštenja i odgovornosti za provedbu carinskih i drugih propisa sukladno ovlaštenjima i odgovornostima carinskih službi država EU.

U dijelu koji se odnosi na neusklađene dijelove propisa carinskog sustava posebice valja ukazati na odredbe propisa o proznom postupku, u dijelu koji se odnosi na uzajamno priznavanje proznom isprava pri provedbi formalnosti propisanih odredbama europskih i hrvatskih propisa o proznom postupku.

Otvoreno pitanje predstavlja uzajamno priznavanje isprava o polaganju osiguranja za namirenje carinskog duga, te stjecanje povjerenja europskih carinskih tijela u sposobnost hrvatske carinske službe da osigura zakonitu i djelotvornu provedbu proznom procedura.

Sukladno izvršenim promjenama u sustavnim carinskim propisima valja izvršiti odgovarajuće promjene i u provedbenim propisima kojima se uređuje instrumentarij za osiguranje namirenja nastalog carinskog duga odnosno carinskog duga koji bi mogao nastati (propisi u djelokrugu ministra financija).

Nastavno, valja ukazati i na potrebu ubrzanja procedure donošenja hrvatskog Zakona o financijskim prekršajima, kao pretpostavke za formalno usklađivanje odredbi hrvatskih propisa o carinskim prekršajima s odnosnim propisima država članica EU, odnosno sustavnim odredbama hrvatskih carinskih propisa.

3.25.2. Institucionalni okvir

Prema odredbama Zakona o carinskoj službi Carinska uprava je upravno tijelo u sklopu Ministarstva financija, kojemu je u djelokrug stavljena provedba carinskih propisa i propisa o posebnim porezima (trošarinama).

U odnosu na prethodni ustroj, novim sustavnim carinskim propisima i propisima o ustroju carinske službe, iz djelokruga Carinske uprave izdvojeno je obavljanje slijedećih poslova:

- drugostupanjski upravni carinski postupak, čija provedba je povjerena samostalno ustrojenoj službi za drugostupanjski upravni postupak u poreznim i carinskim predmetnima,
- drugostupanjski prekršajni postupak, čija provedba je propisima o prekršajima povjerena Visokom prekršajnom sudu.

Uredbom o područjima na kojima djeluju carinarnice (NN118/01) propisan je teritorijalni ustroj carinske uprave, utemeljen na djelovanju carinske službe u državi izvan europske carinske integracije.

Sukladno predvidivom tijeku procesa približavanja i pridruživanja Hrvatske Europskoj uniji, kao i očekivanim promjenama u regionalnom i samoupravnom ustroju, valja pristupiti izradi stručnih podloga za donošenje novih propisa o teritorijalnom ustroju carinske službe, vodeći računa o okolnosti da bi hrvatska carinska služba trebala postati carinska služba na vanjskim granicama EU.

Kako zbog izmijenjenih okolnosti valja računati i s promjenama u prometnim tokovima visokorizičnih roba, to valja preispitati postojeći obuhvat i prometne oblike uvoza ili izvoza rizičnih roba, te utvrditi potrebite promjene u mreži i ovlaštenjima pojedinih carinskih ispostava za provedbu carinskih postupaka s određenim vrstama visoko rizičnih roba.

Ustrojiti organizacijsku jedinicu Središnjega Ureda Carinske uprave za provedbu carinskih mjera za zaštitu prava intelektualnoga vlasništva, osposobljenu za izravnu suradnju s korisnicima prava i podnositeljima zahtjeva za zaštitu, te ovlaštenu za usklađivanje postupanja carinarnica u navedenim postupcima.

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Izraditi analizu usklađenosti hrvatskih carinskih sustavnih propisa. članak 89. SSP-a	4/2004	MFIN
Izraditi stručne podloge za sporazumno uređivanje s Europskom unijom uvjeta za provedbu provoznoga postupka, na način koji će omogućiti uzajamno priznavanje i primjenu carinskih provoznih isprava, uključujući i primjenu instrumenta osiguranja za namirenje mogućeg carinskoga duga članak 89. SSP-a	9/2004	MFIN
Izraditi stručne podloge o polaganju osiguranja za namirenje nastalog carinskog duga ili carinskoga duga koji bi mogao nastati. članak 89. SSP-a	9/2004	MFIN
Izraditi stručne podloge za uspostavljanje i primjenu sustava za analizu rizika kao mjere za potpuniju zaštitu interesa državnog proračuna, te sužavanja prostora za arbitrarno postupanje carinskih službenika i koruptivno postupanje. članak 89. SSP-a	12/2004	MFIN
Izraditi stručne podloge za preuzimanje odluka Komisije EU o razvrstavanju robe u kombiniranu nomenklaturu članak 89. SSP-a	5/2004	MFIN

3. 26. VANJSKI ODNOSI I RAZVOJNA POMOĆ

3.26.1. Vanjski trgovinski odnosi

Pravni okvir

Temeljni propis za područje trgovinske politike je Zakon o trgovini (NN br. 49/2003 pročišćeni tekst, br. 96/2003, 103/2003 i br. 170/03) kojim se uređuju uvjeti za obavljanje djelatnosti trgovine na domaćem tržištu, obavljanje trgovine s inozemstvom, zaštitne mjere pri uvozu i izvozu, mjere ograničavanja obavljanja trgovine, nepošteno tržišno natjecanje te nadzor i upravne mjere. Na temelju Zakona o trgovini donesen je veći broj provedbenih propisa koji pobliže uređuju pojedine odredbe Zakona, a to su:

- Uredba o određivanju robe koja se izvozi i uvozi na temelju dozvola (NN 67/2003 i 83/2003, 121/2003, 198/03)
- Uredba o uvjetima za osnivanje i rad predstavništava stranih osoba u Republici Hrvatskoj (NN 7/1997)
- Uredba o mjerama zaštite domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza (NN 73/2002 i 33/2003)
- Uredba o nadzoru uvoza i izvoza neobrađenih dijamanta (NN 97/2003 i 142/2003).

Republika Hrvatska primjenjuje kontrolu izvoza i uvoza radi izvršavanja međunarodnih ugovora, osiguranja državne sigurnosti, zaštite života i zdravlja ljudi, životinja i biljaka te zaštite čovjekove okoline, zaštite javnog morala, nadzora izvoza umjetničkih djela i pojedinih plemenitih kovina. Kontrola se provodi temeljem Uredbe o određivanju robe koja se izvozi i uvozi na temelju dozvola.

Kontrola izvoza i uvoza predmeta naoružanja za komercijalne svrhe provodi se u skladu sa spomenutom Uredbom. Dozvole za izvoz i uvoz predmeta naoružanja za komercijalne svrhe izdaje Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva uz prethodnu suglasnost Povjerenstva, kojeg čine predstavnici Ministarstva obrane, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva vanjskih poslova i Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva.

Također, u svrhu nadzora nad uvozom i izvozom neobrađenih dijamanta radi provođenja Procesu Kimberley, međunarodno dogovorenog postupka izdavanja certifikata od strane nadležnih tijela, Vlada Republike Hrvatske donijela je Uredbu o nadzoru uvoza i izvoza neobrađenih dijamanta čime je ispunila minimalne uvjete za pristupanje Procesu Kimberley.

U cilju doprinosa Republike Hrvatske u sprječavanju širenja oružja za masovno uništavanje, te radi usklađivanja zakonodavstva s zakonodavstvom EU u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva je u izradi Prijedlog Zakona o nadzoru izvoza robe s dvojnomo namjenom, u koji su već ugrađeni komentari Europske komisije (DG

TRADE). Nakon donošenja Zakona, Vlada Republike donijet će popis robe s dvojnog namjenom (koji će biti u potpunosti usklađen s Uredbom EU).

Zakonom o trgovini propisane su opće odredbe o antidampinškim i kompenzacijskim mjerama koje Republika Hrvatska još ne primjenjuje jer nisu doneseni provedbeni propisi. Trenutno je pri Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva u izradi provedbeni propis kojim će se Vladi Republike Hrvatske predložiti uvođenje postupka i provedbe pitanja u svezi s primjenom navedenih mjera. Uredbom o postupku i utvrđivanju antidampinške i kompenzacijske pristojbe utvrđivat će se postojanje dampinškog, odnosno subvencioniranog uvoza i materijalne štete koja je nastala domaćoj proizvodnji takvim uvozom.

Uvjeti i postupci za uvođenje zaštitnih mjera od prekomjernog uvoza robe na carinsko područje Republike Hrvatske utvrđeni su Uredbom o mjerama zaštite domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza.

Republika Hrvatska je postala članica Svjetske trgovinske organizacije (WTO-a) u studenom 2000. godine. U postupku pristupanja WTO-u hrvatski gospodarski i trgovinski sustav potpuno je usklađen s WTO sustavom pravila i normi.

Ulaskom u WTO Republika Hrvatska uvelike je liberalizirala svoje tržište pa tako i tržište uslugama. Područje slobode pružanja usluga u Republici Hrvatskoj uređeno je zakonima i drugim pravnim propisima koji su u potpunosti usklađeni s pravilima i normama Svjetske trgovinske organizacije.

Usporedba Rasporeda specifičnih obveza u trgovini uslugama Republike Hrvatske i Europske unije pokazuje da je Republika Hrvatska u svoj Raspored uključila veći broj sektora i podsektora kao i da je razina preuzetih obveza u liberalizaciji tržišta usluga viša. Ipak, potrebno je uvijek uzeti u obzir da manje ili veće razlike u nekim sektorima ili podsektorima usluga proizlaze iz razlika u liberalizaciji tržišta uslugama između država članica EU bilo po broju uključenih sektora ili po razini preuzetih obveza.

Republika Hrvatska je većinu preuzetih obveza ispunila tijekom postupka pristupanja WTO-u, te u potpunosti uskladila nacionalno zakonodavstvo s odredbama i pravilima WTO-a. Članicom WTO Sporazuma o trgovini civilnim zrakoplovima i Sporazuma o informacijskoj tehnologiji postala je stjecanjem članstva u WTO-u, međutim pregovori vezani uz članstvo Republike Hrvatske WTO Sporazumu o državnim nabavkama za sada još nisu započeli.

Nadalje, temeljem Zakona o carinskoj tarifi (NN 61/2000 i 117/2000) Vlada Republike Hrvatske, najkasnije do kraja studenog tekuće godine, donosi carinsku tarifu za sljedeću godinu. Carinska tarifa uzima u obzir obveze Republike Hrvatske koje proizlaze iz njezinog članstva u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji kao i ostalim

međunarodnim ugovorima koje je sklopila s ostalim državama. S tim u svezi donesena je i Uredba o carinskoj tarifi za 2004. godinu (NN 184/2003, 188/2003, 189/2003 i 197/2003).

Institucionalni okvir

U Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva Uprava za trgovinsku politiku i međunarodne gospodarske odnose nadležna je za provedbu Zakona o trgovini i ostalih podzakonskih akata, kao i za poslove u vezi s trgovinskom politikom Republike Hrvatske i njenim uključivanjem u međunarodne gospodarske organizacije, posebice Svjetsku trgovinsku organizaciju i europske trgovinske integracije. Isto tako usklađuje aktivnosti oko priprema za uključivanje Republike Hrvatske u Europsku uniju u dijelu koji se odnosi na nadležnost Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva poduzima aktivnosti u vezi s prilagodbom hrvatskog zakonodavstva koje se odnosi na trgovinu, tržište te zaštitu potrošača sa zakonodavstvom Europske unije.

Nadzor nad provedbom odredaba zakona o trgovini i drugih poslova koji se odnose na primjenu zakona i drugih propisa u području trgovine obavlja Državni inspektorat, Ministarstvo financija - Devizni inspektorat i Carinska tijela.

Za provedbu Uredbe o carinskoj tarifi nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Ministarstvo financija-Carinska uprava.

3.26.2. Preferencijalni trgovinski ugovori

Republika Hrvatska učinila je velike korake u daljnjoj liberalizaciji tržišta. Članstvom u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji, SSP-om, odnosno Privremenim sporazumom o trgovinskim i s njima povezanim pitanjima i nizom ugovora o slobodnoj trgovini najveći dio vanjske trgovine RH odvija se sukladno načelima slobodne trgovine. Uz postojeće ugovore o slobodnoj trgovini koji se primjenjuju u trgovini s Republikom Makedonijom, Bosnom i Hercegovinom, državama EFTA-e i državama članicama EU, u 2003. godini, Republika Hrvatska je postala punopravna članica Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini (CEFTA) kojim su bilateralni ugovori sa svakom od članica stavljeni van snage. Ugovorom s CEFTA-om dogovorena je potpuna liberalizacija trgovine industrijskim proizvodima, osim s Rumunjskom s kojom je dogovoreno prijelazno razdoblje u trajanju do 1. siječnja 2005. godine. Za poljoprivredne proizvode dogovorene su poljoprivredne bilateralne koncesije različite od zemlje do zemlje.

U 2003. godini RH primjenjuje od 1. lipnja Ugovor o slobodnoj trgovini s Republikom Albanijom, od 1. svibnja Ugovor o slobodnoj trgovini s Republikom Litvom, a od 1. srpnja 2003. primjenjuje se Ugovor o slobodnoj trgovini s Republikom Turskom. Ugovor o slobodnoj trgovini sa Srbijom i Crnom Gorom potpisan je u prosincu 2002. godine, ratificiran je 7. svibnja 2003. godine u Hrvatskom saboru, međutim nije stupio na snagu jer ga nije ratificirala Srbija i Crna Gora. Obzirom da je tijekom 2003. godine došlo do harmonizacije carinskih sustava

između dviju članica državne zajednice Srbije i Crne Gore, dogovorene su izmjene i dopune osnovnog Ugovora, koje su potpisane 14. siječnja 2004. godine. Ugovor će stupiti na snagu po obavljenom postupku potvrđivanja u RH i SCG. . Pregovori o ugovoru o slobodnoj trgovini s Republikom Moldovom su završeni, a ugovor će biti potpisan početkom 2004. godine.

Republika Hrvatska primjenjuje preferencijalne ugovore u trgovini s ukupno 31 europskom zemljom.

Usprkos ovako razgrananoj mreži ugovora o slobodnoj trgovini kao i činjenici da se pretežit dio naše trgovine obavlja sukladno načelima slobodne trgovine, RH još ne može u potpunosti koristiti sve prednosti preferencijalnog pristupa stranim tržištima zbog toga što ne sudjeluje u sustavu paneuropske dijagonalne kumulacije podrijetla robe. To je cilj koji RH želi postići kako bi unaprijedila svoju vanjsku trgovinu.

Ugovor o slobodnoj trgovini između RH i BiH, potpisan krajem 2000. godine i koji je u privremenoj primjeni od 1. siječnja 2001. godine, ratificiran je od strane Hrvatskog Sabora u kolovozu 2001. godine, dok BiH strana još uvijek odlaže ratifikaciju od strane njihovog parlamenta.

Pored navedenog, Vijeće ministara BiH je, krajem 2003. godine, bez prethodnih najava, i, po Ugovoru, obvezujućih konzultacija, jednostrano suspendiralo Ugovor o slobodnoj trgovini između RH i BiH na rok od tri mjeseca, na način da se zadrže carinske stope za uvoz roba podrijetlom iz RH na razini 1. siječnja 2003. godine. Potrebno je žurno založiti se za punu primjenu potpisanog Ugovora o slobodnoj trgovini.

3.26.3. Razvojna suradnja

Pravni okvir

U Republici Hrvatskoj ne postoji zakonski okvir koji bi sustavno uređivao razvojnu pomoć Republike Hrvatske prema drugim zemljama. Prioritet Vlade Republike Hrvatske u proteklom razdoblju bio zbrinjavanje velikog broja prognanika i izbjeglica u Republici Hrvatskoj, a što je predstavljalo i veliko financijsko opterećenje. Međutim, Republika Hrvatska je na humanitarnom planu uvijek bila spremna pomoći kako zemljama koje je pogodila neka elementarna nepogoda (pomoć se manifestirala u lijekovima, hrani i sl.), tako i u procesu obnove i povratka (novčana i materijalna pomoć) izbjeglicama u Bosni i Hercegovini, gdje se radilo o suradnji i pomoći na bilateralnoj osnovi. Posebna proračunska sredstva za te svrhe nisu predviđena, već se odluke o davanju pomoći ugroženim državama i narodima u novcu ili materijalnim sredstvima donose ad hoc.

Nepostojanje zakonodavnog okvira prepreka je ostvarivanju politike dugoročne razvojne suradnje. Uzimajući to u obzir, u tijeku je prikupljanje zakonodavnih i institucionalnih rješenja o strukturiranju razvojne i humanitarne suradnje i pomoći iz razvijenih i tranzicijskih zemalja. Analiza tih podataka poslužit će kao osnova za stvaranje zakonske regulative koja će odrediti nosioca projekta kao i okvir implementacije. Zakonski okvir će osim

uključivanja institucija obuhvaćati i nevladine organizacije. Suradnja treba biti sveobuhvatna te će uključivati i Hrvatski crveni križ, organizaciju civilne zaštite, Centar za prevenciju katastrofa itd.

Institucionalni okvir

Ne postoji posebno ministarstvo ili agencija za međunarodnu suradnju u čijem bi primarnom djelokrugu bila djelatnost razvojne suradnje sa drugim zemljama. Donošenjem zakonodavnog okvira otvorile bi se i mogućnosti za institucionaliziranje takve suradnje.

Resorna ministarstva iz svog djelokruga pokrivaju specifična područja suradnje s inozemstvom, uključivo i sa zemljama u razvoju. Tako je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva nadležno za ukupnu gospodarsku suradnju s inozemstvom i za pregovore o sklapanju Ugovora o slobodnoj trgovini, Ugovora o gospodarskoj i trgovinskoj suradnji te Ugovora o zaštiti i poticanju ulaganja kao i za međunarodnu gospodarsku suradnju na području energetike i industrije (UNIDO, ugovori o kemikalijama itd.), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva za suradnju na području poljoprivrede, zaštite bilja, veterinarstva itd.

Ministarstvo vanjskih poslova nastavit će suradnju sa međunarodnim organizacijama kao što su EU, OECD, UN, NATO i dr. uključenim u područje razvojne suradnje.

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Osnovati radnu skupinu za ocjenu stanja i razvitka politike razvojne suradnje. čl. 105. SSP	09/2004	MVP, MGRIP

3.27. ZAJEDNIČKA VANJSKA I SIGURNOSNA POLITIKA

3.27.1. Uvod

Strateški vanjskopolitički ciljevi Republike Hrvatske jesu:

- članstvo u Europskoj uniji
- članstvo u NATO-u
- promicanje politike dobrosusjedstva i rješavanje otvorenih pitanja
- regionalna dvostrana i višestrana suradnja (vidi poglavlje Politički kriteriji)
- poštivanje preuzetih međunarodnih obveza i suradnja s MKSJ
- razvijanje i produblivanje odnosa sa Sjedinjenim Američkim Državama i suradnja sa svim demokratskim državama svijeta
- unaprjeđenje odnosa s međunarodnom zajednicom
- spremnost na aktivno sudjelovanje u radu i misijama međunarodnih organizacija.

Strateška orijentacija pridruživanja Republike Hrvatske Europskoj uniji uključuje njenu spremnost prihvaćanja odredbi, pravne strukture kao i organizacijskih mehanizama Zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP) EU, uključujući njenu vojnu dimenziju, koje će podupirati aktivnosti EU na međunarodnoj sceni, vođenu principima koji su nadahnuli samo njeno stvaranje, razvoj i proširenje. Demokracija, vladavina prava, univerzalnost i nedjeljivost ljudskih prava i temeljnih sloboda, poštovanje ljudskog dostojanstva, jednakost i solidarnost, održanje mira i sigurnosti te poštivanje međunarodnog prava u suglasnosti s Poveljom UN, također su načela koja oblikuju i određuju vanjsku politiku RH.

Republika Hrvatska u praksi velikim dijelom već slijedi Zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku EU, što je u posljednje vrijeme osobito došlo do izražaja u pitanjima borbe protiv terorizma, razoružanja i stajališta prema Međunarodnom kaznenom sudu gdje su ta stajališta i formalno bila priopćena EU. Ovim aktivnostima Hrvatska pridonosi jačanju europskog političkog i sigurnosnog identiteta i priprema se za postepeno uključivanje u europsku zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku.

U 2003. godini, Hrvatska se unilateralno pridružila Izjavi Predsjedništva EU od 4. veljače 2003., Zaključcima Europskog vijeća od 17. veljače 2003. i od 20/21. ožujka 2003. o situaciji u Iraku, a u lipnju 2003. jednostrano se pridružila Zajedničkom stajalištu EU o Međunarodnom kaznenom sudu.

RH će se i u 2004. godini pridruživati izjavama, zajedničkim stajalištima i zaključcima EU iz područja ZVSP kao i stajalištima EU u međunarodnim organizacijama, te će pripremati funkcionalni sustav za redovito pridruživanje RH

vanjsko-političkim odlukama EU, sukladno praksi pristupajućih država i država kandidatkinja, a slijedom poziva Tajništva Vijeća EU za početak sustavne suradnje između EU i PSP država. Slijedom otvaranja sustavnije suradnje PSP država s EU na području ZVSP, RH je zaprimila 6. siječnja 2004. prvi poziv Glavnog tajništva Vijeća EU za pridruživanje Izjavi Predsjedništva u ime EU o predsjedničkim izborima u Gruziji, kojoj se pridružila.

3.27.1.1. Politički dijalog

U 2003. godini nastavljen je bilateralni politički dijalog s EU. U Bruxellesu je 24. veljače 2003. održan treći formalni sastanak političkog dijaloga RH i Trojke EU na ministarskoj razini. Sastanak je bio prigoda da se razmotri aktualno stanje odnosa Hrvatske i Europske unije, situacija u regiji, uključujući regionalnu suradnju RH i njezine odnose sa susjednim državama, te najvažnija međunarodna pitanja, poput krize u Iraku. Sljedeći sastanak održat će se 23. veljače 2004. u Bruxellesu.

U 2004. godini, RH će nastaviti aktivno sudjelovati u bilateralnom političkom dijalogu s EU, utemeljenom na Zajedničkoj izjavi RH i EZ i njezinih država članica o političkom dijalogu, koja omogućava intenziviranje obostranih odnosa u političkim područjima do stupanja na snagu SSP-a, u okviru sastanka između Trojke EU i predstavnika RH na ministarskoj razini, kao i u političkim konzultacijama s predstavnicima Europske komisije, Europskog parlamenta i država članica EU.

Politički dijalog na parlamentarnoj razini ostvario se, kao i tijekom proteklih deset godina, kroz susrete Pododbora (Odbora za vanjsku politiku Hrvatskog Sabora) za suradnju s EP i Izaslanstva Europskog Parlamenta za Jugoistočnu Europu, na čijem je čelu bio mr. Ivo Škrabalo i gđa Doris Pack. 11. susret europskih i hrvatskih zastupnika održan je u Hrvatskoj 23. i 24. ožujka 2003., prilikom kojeg je iskazana puna podrška europskih parlamentaraca hrvatskim naporima za približavanje Europskoj uniji nakon službenog podnošenja zahtjeva za članstvo grčkom predsjedništvu EU. Idući sastanak trebao bi se održati u Bruxellesu 17. i 18. veljače 2004. godine.

Zajedničkim usvajanjem Deklaracije na Sastanku na vrhu EU-PSP država 21. lipnja u Solunu, sve države su ujedno prihvatile i sadržaj dokumenta pod nazivom "Solunski program za Zapadni Balkan: Kretanje prema Europskoj integraciji (Thessaloniki Agenda for the Western Balkans: Moving towards European integration)". Ovaj program predviđa uvođenje čitavog niza novih instrumenata i oblika suradnje između EU i PSP-država temeljenih na instrumentima i iskustvima iz procesa proširenja. Prema tom dokumentu, suradnja u Zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici podrazumijeva pozivanje PSP-država na pridruživanje izjavama, zajedničkim stajalištima i drugim odlukama u okviru ZVSP EU. Također, razmotrit će se pozivanje PSP-država na koordinacijske i "briefing" sastanke organizirane za pristupajuće države i države kandidate u glavnim europskim gradovima i sjedištima međunarodnih organizacija, te na sastanke Političkog i sigurnosnog odbora ukoliko su na dnevnom redu teme iz područja sigurnosti i upravljanja kriznim situacijama u regiji.

Slijedom Solunske agende i uspostave Foruma EU – “Zapadni Balkan”, u Bruxellesu je 3. prosinca 2003. održan prvi sastanak ministara vanjskih poslova, na kojem je Hrvatska aktivno sudjelovala.

U 2004. godini, Hrvatska će i dalje aktivno sudjelovati u svim novim oblicima bilateralnog i multilateralnog političkog dijaloga, uspostavljenim Sastankom na vrhu u Solunu, kako na ministarskoj razini tako i na parlamentarnoj razini.

3.27.2. Suradnja s međunarodnim organizacijama

3.27.2.1. Članstvo u međunarodnim organizacijama

Trenutno Hrvatska ima članstvo u 33 međunarodne organizacije univerzalnog karaktera (vidi popis u Dodatku 1.).

3.27.2.1.1. Organizacija Ujedinjenih naroda (OUN)

Nastavno na preporuke rezolucije 753 Vijeća sigurnosti od 18. svibnja 1992., Hrvatska je postala 178. članica Organizacije Ujedinjenih naroda, od 22. svibnja 1992., nakon raspada bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

Tijekom proteklih jedanaest godina, uloga Hrvatske u UN-u doživjela je značajne promjene od države koja je bila predmetom rasprava u rezolucijama VS-a i OS-a, dok je sada aktivna nositeljica aktivnosti Ujedinjenih naroda, posebice na području gospodarskih i socijalnih pitanja, kao i davateljica vojnih postrojbi u mirovnim misijama UN-a.

Hrvatska podržava zajedničku viziju Ujedinjenih naroda o prosperitetnijem i mirom ispunjenom svijetu koji je utjelovljen u Milenijskoj deklaraciji. Provedba Milenijskih razvojnih ciljeva, kao i zaključaka konferencija u Monterreyu o financiranju za razvoj, te Johannesburgu o održivom razvoju prioriteta su Republike Hrvatske.

Hrvatska želi nastaviti intenzitet sudjelovanja u aktivnostima, te je prijavila kandidature za nekoliko tijela Ujedinjenih naroda i njegovih specijaliziranih agencija, od kojih je najvažnija Hrvatska kandidatura za nestalnu članicu u Vijeću sigurnosti za izbore koji će se održati 2007. godine, za mandat od 2008.-2009.

Svjesna da su mir i sigurnost osnovni preduvjeti za gospodarsko i socijalno blagostanje, Hrvatska je pojačala svoje napore da što više sudjeluje u sadašnjim i budućim mirovnim operacijama. Kriteriji odabira za sudjelovanje u mirovnim misijama su sljedeći: sigurnosna pitanja i kriza koje izravno utječu na nacionalnu sigurnost u Hrvatskoj, ili su povezani s državama članicama NATO-a i EU; sigurnosna pitanja i krize koja neizravno mogu utjecati na sigurnost Hrvatske ili su povezani s državama članicama NATO-a i EU; te sigurnosna pitanja i krize koji spadaju u sigurnosno područje i aktivnosti.

U skladu s raspoloživim resursima, Hrvatska trenutno aktivno sudjeluje u sljedećim UN-ovim mirovnim operacijama s vojnim promatračima: Sierra Leone (UNAMSIL), Etiopija/Eritreja (UNMEE), Indija/Pakistan (UNMOGIP), Zapadna Sahara (MINURSO) i Liberija (UNMIL). Također, Hrvatska se priprema za slanje vojnih promatrača u Gruziju (UNOMIG) i na upućivanje stožernih časnika unutar slovačkog kontingenta na Cipar (UNFYCIP).

Potpomažući mehanizme kolektivne sigurnosti kroz euro-atlantske integracije, Hrvatska će nastaviti s vojnom i policijskom suradnjom na bilateralnim i multilateralnim razinama, posebno kroz mirovne operacije. Trenutno, u mirovnoj operaciji NATO-a u Afganistanu sudjeluje hrvatski vod vojne policije u potpori misije stabilizacije i pomoći pod vodstvom NATO-a (ISAF).

Hrvatska je doprinijela i međunarodnim naporima u Iraku 2003. godine prije vojne intervencije, sa svoja dva inspektora za naoružanje u okviru Komisije UN za nadzor, provjeru i inspekciju u Iraku (UNMOVIC). Hrvatska je u postupku pripreme borbenih postrojbi, postrojbi za borbenu potporu, nacionalne potpore raspoređenim postrojbama i pomoćne borbene potpore, kao i inženjerskih i sanitetskih postrojbi za buduće mirovne operacije UN-a i NATO/PfP-a. Te bi postrojbe trebale biti potpuno spremne do kraja 2003. godine.

Hrvatska također planira:

- dovršiti pripreme vezane za opremanje i logističku potporu postrojbama koje su prijavljene za sudjelovanje u mirovnim operacijama;
- održavati spremnost snaga i rotaciju voda Vojne policije na zadaći potpore NATO i UN operacijama u inozemstvu;
- dovršiti opremanje jedne lake pješačke satnije, koja je spremna, te se pripremiti za procjenu i potom za sudjelovanje u mirovnim operacijama izvan zemlje;
- obučiti prema standardima i opremiti kopnene i zrakoplovne postrojbe koje su odabrane za postizanje ciljanih zadaća;
- poboljšati sposobnosti domaćinske potpore inozemnim snagama ("host-nation support");
- postići napredak po ostalim partnerskim ciljevima vezanima za Plan djelovanja za članstvo (MAP) - po pitanjima politike, planiranja i priprema.

Na području međunarodnih mirovnih operacija (MVO), u 2004. RH planira sljedeće aktivnosti:

- mogućnost angažiranja nekih od postrojbi u statusu "stand-by" za MVO: lake pješačke satnije gardijske brigade, voda ABKO, dviju helikopterskih posada;
- angažiranje oko 30 časnika za potrebe rotacija u postojećim UN misijama vojnih promatrača, kao i u misijama koje će se otvoriti;
- angažiranje dvaju nacionalnih potpornih elemenata (NSE) u potpori dva voda u MVO, te angažiranje NSE u potpori drugih postrojbi u statusu "stand-by" za MVO;

- značajnije sudjelovanje naših časnika i dočasnika u međunarodnim vojnim stožerima.

Za ispunjenje obveza koje su preuzete ili se realno očekuju potrebno je imati:

- dva voda VP u pripravnosti za rotaciju radi zamjene, te otpočeti s odabirom ljudi i obukom nova dva voda;
- tri satnije pješastva obučene za upućivanje u MVO, od kojih jednu opremljenu i u 30 dnevnoj spremnosti;
- jedan vod ABKO za dekontaminaciju u 24 satnoj spremnosti za intervenciju u slučaju potrebe;
- dvije medicinske ekipe i jednu helikoptersku posadu u 30 dnevnoj spremnosti.

U okviru potpisanog "stand-by" aranžmana s UN potrebno je u 60-dnevnoj spremnosti za upućivanje ili zamjenu imati:

- vod vojne policije (44 pripadnika);
- 40 vojnih promatrača;
- 25 časnika za multinacionalne stožere;
- 7 vojnih eksperata;
- 16 pripadnika civilne policije.

3.27.2.1.2. Vijeće Europe

RH sudjeluje u svim aktivnostima VE putem Stalnog predstavništva, Izaslanstva Hrvatskog sabora pri Parlamentarnoj skupštini VE, Izaslanstva u Kongresu lokalnih i regionalnih vlasti, te vladinih i neovisnih stručnjaka, koji djeluju u radu stručnih odbora i skupina.

Hrvatska će nastaviti s aktivnostima na razvijanju normi i pravnih standarda na području razvoja demokratizacije, zaštite ljudskih i manjinskih prava, te vladavine prava. Hrvatska se također pridružila aktivnostima VE u borbi protiv terorizma – ratificirala je Konvenciju o suzbijanju terorizma, Konvenciju o kibernetičkom kriminalu, te je potpisala Europsku konvenciju o ustupanju kaznenih postupaka i Dodatni protokol uz Konvenciju o kibernetičkom kriminalu o inkriminiranju djela ksenofobne i rasističke naravi.

S obzirom da je, u cilju bržeg usklađivanja sa zakonodavstvom EU, potrebno pristupiti i nekim pravnim instrumentima VE iz tzv. "acquis conventionnela", koji su dio "acquis communautaire", početkom 2003. godine pripremljeni su planovi pristupanja tim konvencijama VE, ratificiranja konvencija koje su potpisane, te ugrađivanja u hrvatsko zakonodavstvo odredaba konvencija kojih je RH članica. U 2004. godini, poticat će se nadležna tijela državne uprave da pristupe preostalim pravnim instrumentima koji su bitni za prilagodbu nacionalnog zakonodavstva europskim standardima, te će se pripremati i poticati ratifikacija već potpisanih pravnih instrumenata VE.

Do sada je RH potpisala i ratificirala 65 konvencija i protokola VE, te je članica 10 parcijalnih sporazuma. Do kraja 2005. godine, očekuje se da Hrvatska potpiše još tridesetak pravnih instrumenata VE, važnih za usklađivanje hrvatskog zakonodavstva s "acquis communautaireom".

3.27.2.1.3. Organizacija za europsku sigurnost i suradnju

Suradnja Hrvatske s Misijom OEES-a usredotočena je na učinkovitu provedbu postojećih programa, posebno onih vezanih za povratak izbjeglica. Zajednička je ocjena Vlade RH i Misije OEES-a da se na tom području u proteklom godinama uspostavio odgovarajući pravni okvir, koji omogućava svim građanima RH povratak u domovinu.

Poziv bivšeg predsjednika Vlade RH Ivica Račana i sadašnjeg predsjednika Vlade RH dr. Ive Sanadera izbjeglicama državljanima RH srpske nacionalnosti da se vrate u svoju domovinu nadopunit će se medijskom kampanjom za promicanje povratka izbjeglica i njihove integracije u hrvatsko društvo, na čemu zajednički rade Vlada RH i Misija OEES-a, te mjerama iz Sporazuma o suradnji Vlade RH i zastupnika SDSS u Hrvatskom saboru.

RH će također nastaviti sa svojim aktivnostima kao punopravna članica OEES-a. Sekundiranjem djelatnika iz državne uprave kao i hrvatskih državljana iz nevladinih udruga, RH će i dalje davati značajnu potporu misijama OEES/ODIRH za promatranje izbora, posebno onima u jugoistočnoj Europi. Hrvatska će nastaviti doprinostiti i terenskim misijama OEES-a, gdje sudjeluju sekundirani hrvatski državljani (Albanija, Kosovo i Gruzija).

3.27.2.1.4. Međunarodni kazneni sud

Republika Hrvatska od samog je početka prihvatila osnovnu ideju i aktivnosti pokrenute pod okriljem UN-a s ciljem osnivanja stalnog Međunarodnog kaznenog suda, te je aktivno sudjelovala u radu Diplomatske konferencije u Rimu 1998. godine i usvajanju Rimskog statuta. Hrvatski sabor donio je Zakon o potvrđivanju Rimskog statuta Međunarodnoga kaznenog suda 28. ožujka 2001. godine. Zakon o potvrđivanju objavljen je u službenom listu Republike Hrvatske (NN – MU 5/01), a stupio je na snagu osmog dana od objave. Isprava o ratifikaciji položena je kod glavnog tajnika UN-a 22. svibnja 2001. godine. Tim se činom Hrvatska, koja je bila prva država jugoistočne Europe koja je ratificirala Rimski statut, uvrstila u krug izvornih stranaka Statuta, za koje je Statut stupio na snagu 1. srpnja 2002. godine. Ranom ratifikacijom Rimskog statuta Hrvatska je iskazala snažnu političku i formalnopravnu podršku što skorijem osnivanju i početku rada Suda.

RH se zalaže za integritet, nezavisnost i efikasno funkcioniranje ovoga Suda u skladu sa načelima izraženima u preambuli Rimskog statuta i ostalim njegovim odredbama. Hrvatska poduzima nužne korake prilagodbe svog nacionalnog zakonodavstva i time stvaranja uvjeta za implementaciju Rimskog statuta, kao i za osiguranje pravnog mehanizma za komplementarno djelovanje između nacionalnog kaznenog sudovanja i MKS-a. Ove aktivnosti uključuju i donošenje posebnog Zakona o primjeni Statuta Međunarodnog kaznenog suda i progonu za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, koji je Vlada RH u lipnju 2003. uputila Hrvatskom saboru, a koji ga je prihvatio 1. listopada 2003 (NN 175/03).

Sjedinjene Američke Države su u srpnju 2002. godine Republici Hrvatskoj predložile sklapanje bilateralnog ugovora o ne-predaji određenih osoba Međunarodnom kaznenom sudu. Republika Hrvatska zauzela je stajalište da ponuđeni tekst američkog prijedloga nije prihvatljiv jer bi se time povrijedile obveze koje je Hrvatska preuzela kao stranka Statuta, a isto tako se i odstupilo od smjernica koje je Europska unija usvojila o ovom pitanju. Budući da ugovor nije sklopljen do 1. srpnja 2003. godine, Sjedinjene Američke države uskratile su Hrvatskoj daljnje pružanje vojne pomoći. Pregovori sa Sjedinjenim Američkim Državama o ovom pitanju će se nastaviti ne bi li se pokušalo pronaći obostrano prihvatljivo rješenje, koje bi uzelo u obzir interese Sjedinjenih Američkih Država, ali i međunarodno pravne obveze RH, te smjernice EU. U pregovorima sa Sjedinjenim Američkim Državama izražena je nada da će Europska unija i Sjedinjene Američke što prije postići dogovor o spornim pitanjima, te time olakšati položaj Hrvatskoj i drugim državama koje se nalaze u sličnoj situaciji.

Republika Hrvatska ustraje na punoj suradnji država stranaka sa Međunarodnim kaznenim sudom poštujući obveze preuzete Rimskim statutom kao i na uvažavanju temeljnih načela Suda prema kojima za pojedince, počinitelje najtežih kaznenih djela koja se tiču međunarodne zajednice kao cjeline mora nužno postojati jasno definiran pravni mehanizam njihove kaznene odgovornosti. Hrvatska se također zalaže za jačanje međunarodnog kaznenog prava općenito, kao sredstva za promicanje međunarodnog mira i sigurnosti.

Gornje stajalište Republika Hrvatska jasno je potvrdila u diplomatskim notama od 13. veljače 2002. i 24. lipnja 2003., koje je putem svoje Misije pri Europskim zajednicama u Bruxellesu uputila Tajništvu Vijeća EU, Europskoj komisiji, te predsjedavajućim Vijeća EU, i u kojima izjavljuje da dijeli ciljeve Zajedničkog stajališta 2001/443/ZVSP i 2003/444/ ZVSP o Međunarodnom kaznenom sudu.

Zakonom o primjeni statuta Međunarodnog kaznenog suda i progonu za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava (NN 175/03) se, između ostalog, određuje nadležnost četiri najveća županijska suda (Zagreb, Split, Osijek i Rijeka) i postupak za suđenje počiniteljima ratnih zločina na području Hrvatske.

3.27.3. Kontrola naoružanja

RH je ugovorna stranka i aktivna sudionica svih važnih međunarodnih ugovora i konvencija koji se odnose na neširenje oružja za masovno uništavanje kao i konvencionalnog oružja. To su uz ostalo: Ugovor o neširenju nuklearnog oružja (NPT); Konvencija o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala (CPPNM); Konvencija o zabrani razvijanja, proizvodnje i skladištenja bakteriološkog (biološkog) i otrovnog oružja i o njihovu uništavanju (BTWC); Konvencija o zabrani razvijanja, proizvodnje, skladištenje i uporabe kemijskog oružja i o njihovu uništavanju (CWC); Obuhvatni ugovor o zabrani nuklearnih pokusa (CTBT).

Vežano uz NPT, Hrvatska je Pripremnom odboru predala izvješće o napretku u provedbi po članku VI Ugovora i paragrafu 4(c) odluke «Načela i ciljevi nuklearnog neširenja i razoružanja».

U svezi s pitanjima CWC valja spomenuti da je Hrvatska bila domaćin trima svjetskim kongresima o kemijskom i biološkom terorizmu s temom «Kemijski i biološki rat bez kemijskog i biološkog oružja». kao i prvu međunarodnu vježbu pomoći u slučaju incidenta uzrokovanoga kemijskim oružjem ASSISTEX 1. U skladu s čl. X. Kemijske konvencije Nacionalno povjerenstvo za provedbu CWC-a imalo je zahtjevu ulogu u organizaciji i koordinaciji vježbe i održavanju izravne veze s OPCW-om.

Hrvatska ujedno priprema sporazum s OPCW-om o stavljanju na raspolaganje jednoga voda za radiološku, biološku i kemijsku dekontaminaciju, sukladno članku X. CWC-a. Dekontaminacijski vod bi djelovao u slučaju kemijskog incidenta.

Hrvatska je bila aktivna u pregovorima Ad Hoc skupine država članica BTWC o Provedbenom protokolu BTWC gdje je hrvatski tim značajno doprinio uspjehu skupine predloživši kriterije i popise ljudskih, životinjskih i biljnih patogena i toksina.

Hrvatska je, zajedno s drugim državama, sudjelovala u osnivačkoj konferenciji o Međunarodnim pravilima ponašanja protiv širenja balističkih projektila. U rujnu 2003. godine, Hrvatska je predstavila godišnje izvješće o programu balističkih projektila.

Po pitanju provedbe međunarodnih instrumenata, valja istaći kako RH nema provedbene zakone za sve međunarodne instrumente na području razoružanja. Međutim, značajno je jamstvo to što po Ustavu RH obveze iz međunarodnih sporazuma i konvencija imaju prednost nad nacionalnim zakonodavstvom u slučaju nejasnoća ili sukoba odredbi.

Prioriteti u 2004. godini:

- podnošenje izvješća o NPT-u,
- redovito podnošenje izvješća po članku XI CWC Konvencije o svom nacionalnom programu protiv kemijskog rata,
- nastavak priprema za uklapanje glavnih odredaba BTWC Konvencije u hrvatsko zakonodavstvo.

3.27.3.1. Uvozno / izvozno zakonodavstvo

Na preporuku Ministarstva gospodarstva (MGRIP), Vlada RH je donijela 10. travnja 2003.g. Uredbu o robi za koju je potrebna uvozna odnosno izvozna dozvola. Uredba sadrži popis takve robe zajedno s tarifnim brojevima.

Prema spomenutoj Uredbi i novom Zakonu o proizvodnji, remontu i prometu naoružanja i vojne opreme, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva odgovorno je za izdavanje uvoznih/izvoznih dozvola za oružje i vojnu opremu za komercijalne svrhe. Dozvole izdaje (na određeni rok) Međuresorna skupina za izdavanje dozvola za naoružanje, koja se sastoji od predstavnika Ministarstva vanjskih poslova, gospodarstva, rada i poduzetništva, unutarnjih poslova i obrane. Svaki član Skupine za izdavanje dozvola daje u okviru svoga djelokruga mišljenje o pojedinom aspektu zahtjeva za izdavanje dozvole. Uvozne dozvole za oružje i vojnu opremu namijenjenu Oružanim snagama RH izdaju ministarstva obrane i unutarnjih poslova.

U okviru nastojanja da se što više poboljša hrvatski uvozno/izvozni sustav, Vlada RH je tijekom 2003. godine pripremila nacrt Zakona o nadzoru izvoza robe s dvojnomo namjenom ("dual use"). Zakonom će se odrediti uvjeti izvoza robe s dvojnomo namjenom iz RH, nadležnosti odgovornih tijela za kontrolu izvoza robe s dvojnomo namjenom, kao i prava i obveze pravnih i fizičkih osoba uključenih u izvor robe s dvojnomo namjenom.

U Strategiji nacionalne sigurnosti Hrvatska je izrazila interes za pristupanje međunarodnim režimima na području kontrole izvoza. S tim u svezi, RH je ove godine službeno podnijela zahtjev za članstvo u Wassenaarskom aranžmanu (WA) iz 1996.g. o kontroli izvoza konvencionalnog naoružanja i dvonamjenske opreme i tehnologije te Režimu kontrole raketne tehnologije (MTCR) iz 1987.g. Jedan od preduvjeta za pristupanje navedenim međunarodnim režimima je upravo donošenje spomenutog Zakona o dvojnomo namjeni.

Provedba odredbi CWC i NPT: Aneks III, Popisi 1, 2 i 3 Uredbe o robi za koju je potrebna uvozna odnosno izvozna dozvola, regulira izdavanje uvoznih/izvoznih dozvola za robu koja se nalazi na popisu tvari iz Konvencije o zabrani razvijanja, proizvodnje, skladištenja i uporabe kemijskog oružja i o njihovu uništenju. Uvozne/izvozne dozvole za tvari na gore navedenim popisima izdaje Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva.

Kao stranka Ugovora o neširenju nuklearnog oružja (NPT) i sukladno Dodatnom protokolu Sporazuma između RH i Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA) o pripremi zaštitnih mjera u svezi s Ugovorom NPT (Aneks II) kao i prema Uredbi o robi za koju je potrebna uvozna odnosno izvozna dozvola, za uvoz i izvoz nuklearnog materijala i određene opreme za nuklearni materijal potrebna je dozvola. Uvozne/izvozne dozvole za te materijale i opremu izdaje Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva.

Prioriteti u 2004. godini:

- usvajanje Zakona o nadzoru izvoza robe s dvojnomo namjenom (dual use) u Hrvatskom saboru.

3.27.4. Provedba restriktivnih mjera i gospodarskih sankcija

Temeljem relevantnih rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a, Ministarstvo vanjskih poslova RH izvijestilo je relevantna tijela u državi o sadržaju svake od rezolucija VS UN i obvezama sadržanim u njima, uključujući i potrebu potpunog

ispunjavanja restriktivnih mjera donesenih od strane VS UN protiv određenih država. Trenutačno, RH provodi restriktivne mjere protiv sljedećih država: Afganistan, Liberija, Sierra Leone, Somalija i Ruanda.

Vlada RH prihvatila je 4. lipnja 2003. godine Uredbu o kontroli izvoza i uvoza neobrađenih dijamanta koje ne kontrolira Vlada Sierra Leone (NN 97/03), na temelju rezolucije VS UN 1306 (2000) i 1446 (2002). Štoviše, nastojeći u potpunosti ispuniti odredbe spomenutih rezolucija VS, RH je također inicirala proces pristupanja Kimberly procesu (Međunarodna svjedodžba o porijeklu).

RH redovito izvješćuje Odbore za sankcije VS UN o mjerama poduzetim temeljem rezolucija VS.

Kao članica UN-a, RH ima obvezu ispunjavanja odredbi pod Poglavljem VII Povelje UN-a. Povelja je međunarodni ugovor i sukladno članku 140. Ustava RH, dio je unutarnje pravne regulative RH i ima prioritet pred domaćim pravom. Ova ustavna odredba nalazi se u izmjenama i dopunama Zakona o trgovini, koji je donesen 15. listopada 2003 (NN br. 170/03).

Trenutačno Hrvatska ne provodi nikakve unilateralne mjere ili ekonomske sankcije protiv niti jedne države. Vlada RH će, do kraja četvrtog kvartala 2004. godine izraditi nacrt prijedloga Zakona o provedbi restriktivnih mjera i gospodarskih sankcija i uputiti ga Hrvatskom saboru.

3.27.5. Doprinos RH u borbi protiv terorizma

Nakon terorističkih napada od 11. rujna 2001.g. Hrvatska se pridružila globalnoj koaliciji za borbu protiv međunarodnog terorizma. U tom cilju Hrvatska je postala strankom 8 ključnih UN konvencija za suzbijanje terorizma.

Hrvatska je pokrenula potrebne zakonodavne procese radi pristupanja sljedećim protu-terorističkim konvencijama Ujedinjenih naroda:

- Međunarodna konvencija za suzbijanje terorističkih napada - Ministarstvo unutarnjih poslova pokrenulo je ratifikacijski proces koji je trenutno u međuresorskoj proceduri;
- Konvencija za suzbijanje nezakonitih djela protiv sigurnosti pomorske plovidbe – Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka pokrenulo je ratifikacijski proces koji je trenutno u međuresorskoj proceduri;
- Protokol za suzbijanje nezakonitih djela protiv sigurnosti čvrstih platformi smještenih na epikontinentalnom pojasu - Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka pokrenulo je ratifikacijski proces koji je trenutno u međuresorskoj proceduri;
- Konvencija o obilježavanju plastičnih eksploziva za potrebe otkrivanja - Ministarstvo obrane pokrenulo je ratifikacijski proces koji je trenutno u međuresorskoj proceduri;

Hrvatska je također stranka 5 konvencija Vijeća Europe vezanih za suzbijanje terorizma.

Do danas je Hrvatska predala tri izvješća Protu-terorističkom odboru Vijeću sigurnosti o nacionalnoj provedbi rezolucije Vijeća sigurnosti 1373 (2001). Ova izvješća prikazuju aktivnosti i mjere koje je RH poduzela u borbi protiv terorizma. U posljednjem izvješću predanom 27. ožujka 2003., Hrvatska je izvijestila Protu-teroristički odbor o zakonodavnim promjenama koje je predložila u cilju pune provedbe rezolucije 1373 Vijeća sigurnosti. Također, u cilju pune provedbe rezolucije 1373 (2001) i rezolucije 1456 (2003), te sukladno *acquis communautaire*-u, Hrvatska je donijela Zakon o sprječavanju pranja novca (donesen 15. srpnja 2003., NN br. 117/03), te je usvojila Zakon o azilu (donesen 12. lipnja 2003., NN br. 103/03) i Zakon o nadzoru državne granice (donesen 15. listopada 2003., NN 173/03), dok je Zakon o pravnoj pomoći trenutno u zakonodavnoj proceduri.

U tijeku razmatranja zakonskih promjena, Hrvatska se posebno pobrinula za Zajedničko stajalište Europske Unije od 28. prosinca 2001. te Okvirne odluke Vijeća EU od 13.06.2002. o suzbijanju terorizma (OJ L 164 od 22.06.2002.) u namjeri da uskladi svoju legislativu s *acquis communautaire*om. Također, u hrvatsku legislativu su već ugrađene neke od relevantnih preporuka, rezolucija i direktiva Europske Unije. Primjerice, Zakon protiv pranja novca odražava direktivu Vijeća Europske unije o prevenciji korištenja financijskog sistema u svrhu pranja novca od 10.06.1991.

Provedba združenog projekta o «Upravljanju integriranim granicama» počela je 1. listopada 2002. Projekt, financiran od strane CARDS programa Europske unije za obnovu, razvoj, stabilizaciju i proveden zajedno s projektnim partnerima iz Njemačke i Slovenije, podijeljen je u sljedeće segmente:

- revizija/analiza/jačanje i poboljšavanje legislative;
- organizacija i upravljanje;
- obrazovanje hrvatske granične policije.

Na regionalnoj razini, Hrvatska podržava ideju Glavnog tajnika Vijeća Europe da države članice VE razvijaju Okvirnu konvenciju u borbi protiv terorizma, koja može predstavljati primjer uspješne regionalne suradnje. Hrvatska vjeruje da su ovi pokušaji komplementarni globalnim pokušajima Ujedinjenih naroda u pripremi opsežne konvencije u borbi protiv terorizma.

Izabrani Odbor stručnjaka Vijeća Europe u Strasbourgu za vrednovanje mjera protiv pranja novca (u daljnjem tekstu: PC-R-EV) je za Hrvatsku žarišna točka, kojeg Odjel protiv pranja novca Ministarstva financija RH redovito izvještava glede pridržavanja preporuka Radne skupine za financijsko djelovanje (u daljnjem tekstu: FATF). Radna skupina za procjenu stanja iz PC-R-EV posjetila je Hrvatsku i sačinila izvještaj, koji je dostupan u Vijeću Europe.

Hrvatska je provela 98% FATF preporuka, koje su unesene u njenu nacionalnu legislativu: Kazneni Zakon, Zakon o kaznenom postupku, Zakon o deviznim transakcijama, itd.

Budući je Hrvatska aktivni član Interpola u razdoblju više od deset godina, 2002. godine su u Hrvatskoj uspostavljeni prvi kontakti s EUROPOL-om s perspektivom zaključivanja Sporazuma o suradnji koji pokriva razmjenu informacija, te časnika za vezu kao i prevenciju i zaštitu Eura od krivotvorenja.

Hrvatska igra aktivnu ulogu u različitim protu-terorističkim inicijativama. Kao članica OESS-a, Hrvatska je provela obveze zacrtane u Bukureštanskom planu akcije za suzbijanje terorizma, kao i one koje su određene s pet protu-terorističkih konvencija Vijeća Europe (vidi gore).

Plan akcije suzbijanja terorizma, prihvaćen na Varšavskoj konferenciji predsjednika središnje, istočne i jugoistočne Europe, inicirao je daljnje mjere s ciljem jačanja suradnje unutar regije.

Trenutno se ostvaruje određeni broj dodatnih projekata vezanih uz terorizam u okviru Pakta o stabilnosti za Jugoistočnu Europu, Forumu ministara obrane Jugoistočne Europe (SEDM), Srednjoeuropske inicijative, Jadransko-jonske inicijative, budimpeštanskog procesa, Regionalnog centra za suzbijanje prekograničnog kriminala SECI (Jugoistočne inicijative za suradnju), ili u direktnoj suradnji sa susjednim zemljama.

Na bilateralnoj razini Hrvatska je zaključila Sporazume o suradnji u borbi protiv terorizma, organiziranog kriminala i zloporabe droga s tridesetak država, dok je nekoliko dodatnih sporazuma u pripremi. Stavljanjem žarišta na kontrolu migracija, granica, usklađivanje legislative, doprinos u informacijama te borbu protiv organiziranog kriminala i pranja novca, ove inicijative su važne u sprečavanju i eliminiranju terorizma.

S obzirom na organizirani kriminal, Hrvatski Sabor je 6. prosinca 2002. ratificirao Konvenciju UN protiv transnacionalnog organiziranog kriminala kao i dva tome pridodana protokola: Protokol za sprečavanje, suzbijanje i kažnjavanje trgovanja s osobama, naročito s ženama i djecom te Protokol protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i zrakom.

Hrvatska priprema potrebnu Vladinu proceduru za stupanje u treći Protokol TOC (konačne operativne suradnje) konvencije o oružju te se nada da će dovršiti svoje priključenje čim je prije moguće.

3.27.6. Europska sigurnosna i obrambena politika

Hrvatska slijedi pažljivo dinamičan razvoj Europske sigurnosne i obrambene politike (ESOP) u okviru ZVSP. Hrvatska aktivno sudjeluje u konzultacijskim procesima i mehanizmima suradnje na tom području, pripremajući se za postupno formalno uključivanje u europsku zajedničku sigurnosnu i obrambenu politiku. Hrvatska je spremna doprinijeti daljnjem razvoju ESOP-a, te ispuniti sve obveze koje ESOP nameće i prije punopravnog članstva u EU.

U pogledu vojne dimenzije, Hrvatska pozdravlja integraciju obrambene politike u ZVSP. Hrvatska je spremna doprinijeti razvoju operativnih sposobnosti EU za djelovanje u zajedničkim operacijama razoružanja, humanitarnim i zadaćama spašavanja, zadaćama vojnog savjetovanja i pomoći, prevenciji sukoba i mirovnim zadaćama, zadaćama borbenih snaga u upravljanju krizama, uključujući "peacemaking" i upravljanje post-konfliktnim situacijama. Glede svojih vojnih kapaciteta, Hrvatska je već inicirala sveobuhvatnu reformu svog sustava obrane. Ciljevi reforme su dvostruki: stvoriti modernu i održivu vojnu snagu sposobnu za učinkovitu obranu nacionalnog teritorija i za puno sudjelovanje u najsloženijim međunarodnim misijama; te, dostići standarde i sposobnost interoperabilnosti neophodne za članstvo u NATO-u.

U cilju provedbe ZVSP, Hrvatska je spremna staviti na raspolaganje već razvijena vojna i civilna sredstva, kao i sredstva koja će razviti u budućnosti. RH ostaje predana progresivnom unapređivanju vlastitih vojnih kapaciteta i pozdravlja predviđenu mogućnost uspostavljanja strukturirane suradnje unutar europskog okvira, posebno u multilateralnim operacijama očuvanja međunarodnog mira i sigurnosti.

Hrvatska je razvila značajne sposobnosti za upravljanje krizama. Te povećane sposobnosti trebale bi omogućiti Hrvatskoj da bude spremna na aktivno sudjelovanje u složenim civilnim i vojnim operacijama upravljanja krizama koje bi EU poduzela. Dodatna vrijednost takvim operacijama bilo bi akumulirano iskustvo koje je Hrvatska stekla sudjelujući u prijašnjim međunarodnim poduhvatima. Svjesna važnosti povećane suradnje NATO-a i EU, Hrvatska je naročito aktivna u težnji priključivanja NATO-u, sudjelujući u programu "Partnerstvo za mir" (PfP) i "Akcijskom planu za članstvo" (MAP). Aktivnosti koje doprinose hrvatskom članstvu u NATO-u u isto vrijeme će omogućiti stjecanje dodatnog iskustva, te razvijanje sofisticiranih sredstava za sveobuhvatan odgovor na krizne situacije. Hrvatska će stoga biti spremna u svakom pogledu na doprinos sredstava, osoblja i stručnosti u potporu Unijinim vojnim i civilnim operacijama upravljanja krizama.

Hrvatska radi na prilagođavanju i integraciji u EU sustav upravljanja krizama i mehanizma planiranja, imajući u vidu moguće hrvatsko sudjelovanje u budućim operacijama upravljanja krizama pod vodstvom EU. U sklopu adaptacije sustavu, Hrvatska razvija odgovarajuće potencijale ističući važnost nekonvencionalnih prijetnji sigurnosti i potrebu za multi-dimenzionalnim pristupom upravljanju krizama, jamčeći maksimum koordinacije između vojne i civilne strane upravljanja.

Temeljno načelo razvoja obrambenih sposobnosti i snaga RH je interoperabilnost s oružanim snagama država članica NATO saveza. U tijeku je preustroj sustava obrane na osnovi Vladinog plana i programa, započetog u studenom 2002. godine, sa ciljem oblikovanja Ministarstva obrane i Oružanih snaga u malu, učinkovitu i opremljenu organizaciju za provedbu svake dodijeljene zadaće, uključujući nacionalne i međunarodne operacije pod pokroviteljstvom UN, NATO, EU i OESS. U 2003. godini pokrenuta je izrada Defense Review, procesa čiji će rezultati bitno utjecati na konačnu verziju Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga 2004. - 2014. Dovršenje

procesa revizije sustava obrane te donošenja odgovarajućih dokumenata strateške razine očekuje se tijekom 2004. godine.

Na operativnom planu, kao budući doprinos Headline Goalu, a u skladu sa Petersberškim zadacima, Hrvatska predviđa uporabu snaga deklariranih za sudjelovanje u NATO/PfP obuci, vježbama i operacijama. Raspoloživi kontingent hrvatskih snaga trenutno je jačine oko 200 ljudi, raspoređenih u pješачke, vojno-policijske, inženjerijske, ABKO i medicinske postrojbe. U predstojećem razdoblju RH planira održati postojeće kapacitete, osposobiti i opremiti dodatne, te postići napredak u pitanjima politike, planiranja i priprema. U svrhu postizanja potpune interoperabilnosti s obrambenim sustavima članica NATO-a, Hrvatska u sklopu mehanizma PARP već radi na usklađivanju svih segmenata obrambenog planiranja.

Aktivna uloga u sigurnosnim inicijativama pokazuje jasnu političku volju i dinamizira hrvatski doprinos europskoj sigurnosnoj i obrambenoj politici, prvenstveno imajući u vidu sudjelovanje i unaprjeđivanje suradnje unutar regionalnih inicijativa poput CENCOOP-a, vojne komponente Kvadrilaterale, SEDM-a, SEEGROUP-a, Jadransko-jonske inicijative i Američko-jadranske povelje. Stratešku poveznicu s euro-atlantskim partnerstvom, Hrvatska također vidi u usklađenom pristupu NATO-a i EU-a na području sigurnosti i stabilnosti jugoistočne Europe, dogovorenom u srpnju 2003, u sklopu kojeg Hrvatska očekuje ulogu lidera u regionalnoj promociji mira i sigurnosti.

3.27.7. Vizni sustav

Prema članku 15. i 29. Zakona o strancima, Vlada Republike Hrvatske utvrđuje vizni sustav, te visinu sredstava potrebnih strancu za uzdržavanje tijekom boravka u Hrvatskoj i za povratak u matičnu državu ili za putovanje u treću državu.

Tijekom 2003. godine, vizni se sustav RH donekle promijenio. U odnosu na Uredbu Vijeća ministara EU 539/2001 od 15. ožujka 2001. godine koja navodi treće države čiji državljani moraju imati vizu kada prelaze vanjske granice kao i one čiji su državljani izuzeti od tog zahtjeva, provedeno je usklađivanje, te je ukinut vizni režim za posebna upravna područja Hong Kong i Macao NR Kine.

Odlukom Vlade Republike Hrvatske od 4. lipnja 2003. godine, privremeno je suspendiran vizni režim za državljane Srbije i Crne Gore od 10. lipnja do 31. prosinca 2003. godine. Vlada Republike Hrvatske donijela je 18. prosinca 2003. Odluku o produljenju suspenzije viznog režima za državljanje Srbije i Crne Gore do 31. siječnja 2004. godine.

U prvom kvartalu 2004. godine predviđa se donošenje odgovarajućeg jedinstvenog akta Vlade Republike Hrvatske, (Uredba VRH o viznom sustavu) kojim bi bili obuhvaćeni svi elementi viznog sustava.

U 2004. godini predviđeno je dalje usklađivanje sa spomenutom Uredbom EU te suzdržavanje od sklapanja novih dvostranih ugovora o ukidanju viza s onim državama koje su na "negativnom" popisu Europske unije.

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Donositi odgovarajuće odluke o potrebi formalnog izjašnjenja i solidariziranja s odlukama EU-a na području ZVSP-a (čl. 7. st. 2.)	trajno	MVP

Dodatak 1. Članstvo RH u međunarodnim organizacijama

Rb	Kratica	Naziv organizacije	Učlanjenje
1.	WIPO	SVJETSKA ORGANIZACIJA ZA INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO	08.10.1991.
2.	ICAO	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA CIVILNOG ZRAKOPLOVSTVA	09.05.1992.
3.	OUN	ORGANIZACIJA UJEDINJENIH NARODA	22.05.1992
4.	UNIDO	ORGANIZACIJA UJEDINJENIH NARODA ZA INDUSTRIJSKI RAZVOJ	02.06.1992.
5.	WHO	SVJETSKA ZDRAVSTVENA ORGANIZACIJA	11.06.1992.
6.	UNESCO	ORGANIZACIJA UJEDINJENIH NARODA ZA OBRAZOVANJE, ZNANOST I KULTURU	07.07.1992.
7.	UPU	SVJETSKA POŠTANSKA UNIJA	20.07.1992.
8.	ILO	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA RADA	06.08.1992.
9.	IMO	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA ZA POMORSTVO	08.10.1992.
10.	INTERPOL	Međunarodna organizacija kriminalističke policije	04.11.1992
11.	WMO	SVJETSKA METEOROLOŠKA ORGANIZACIJA	08.11.1992.
12.	IMF	MEĐUNARODNI MONETARNI FOND	14.12.1992.
13.	INTELSAT	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA ZA TELEKOMUNIKACIJSKE SATELITE	14.12.1992.
14.	IMSO	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA ZA POKRETNE SATELITE	1992.
15.	IAEA	MEĐUNARODNA AGENCIJA ZA ATOMSKU ENERGIJU	12.02.1993.
16.	ISO	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA ZA NORMIZACIJU	01.01.1993.
17.	MIGA	GRUPA SVJETSKE BANKE (IBRD, IDA, IFC, MIGA, ICSID) MIGA – Agencija za multilateralno garantiranje investicija, ICSID – Međunarodni centar za rješavanje ulagačkih sporova	19.05.1993. 16.06.1997.
18.	WCO	SVJETSKA CARINSKA ORGANIZACIJA	01.07.1993.
19.	WTO (MD)	SVJETSKA ORGANIZACIJA ZA TURIZAM	04.10.1993.
20.	FAO	ORGANIZACIJA ZA PREHRANU I POLJODJELSTVO	06.11.1993.
21.	IOM	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA ZA MIGRACIJE	23.11.1993.
22.	IADB	INTERAMERIČKA RAZVOJNA BANKA	16.12.1993.
23.	ICCROM	MEĐUNARODNI CENTAR ZA PROUČAVANJE OČUVANJA I RESTAURACIJE KULTUR. BAŠTINE	1994.
24.	ITLS	MEĐUNARODNI SUD ZA PRAVO MORA	05.04.1995.
25.	OPCW	ORGANIZACIJA ZA ZABRANU KEMIJSKOG NAORUŽANJA	13.04.1995.
26.	IIAS	MEĐUNARODNI INSTITUT ZA UPRAVNE ZNANOSTI	01.07.1995.
27.	IHO	MEĐUNARODNA HIDROGRAFSKA ORGANIZACIJA	23.11.1995.
28.	UNIDROIT	MEĐUNARODNI INSTITUT UN ZA UJEDNAČAVANJE PRIVATNOG PRAVA	01.01.1996.
29.	I SBA	MEĐUNARODNE VLASTI ZA MORSKO DNO	28.07.1996.
30.	IIR	Međunarodni institut za hlađenje	02.07.1998.
31.	PCA	STALNI ARBITRAŽNI SUD	02.10.1998.
32.	OIML	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA ZA ZAKONSKO MJERITELJSTVO	24.01.1999.

33.	WTO (GE)	SVJETSKA TRGOVINSKA ORGANIZACIJA	30.11.2000.
-----	----------	----------------------------------	-------------

POSEBNA MEĐUNARODNA (VLADINA) ORGANIZACIJA U KOJOJ RH IMA STATUS ČLANICE

CTBTO Organizacija za provođenje ugovora o cjelovitoj zabrani nuklearnih proba - 22.01.01.:isprava o potvrđivanju RH je deponirana, ali Ugovor o osnivanju Organizacije neće stupiti na snagu dok ga ne potpišu i ratificiraju one 44 države koje su 1996. godine bile članice Konferencije o razoružanju u Ženevi.

3.28. FINANCIJSKI NADZOR

3.28.1. Pravni okvir

Državni ured za reviziju

Zakon o državnoj reviziji, predstavlja osnovni zakon kojim se uređuje područje državne revizije. Zakon se zasniva na osnovnim načelima Limske deklaracije kao temeljnog međunarodnog dokumenta o pravnom ustroju, položaju i postupanju državne revizije. Vezano uz navedeni Zakon te njegove izmjene i dopune potrebno je usklađivanje postojećih internih akata.

Unutarnja revizija

Zakon o proračunu (NN 96/03) je osnovni zakonski dokument koji uređuje područje javnih financija u Republici Hrvatskoj, a u okviru istog i područje ustrojavanja unutarnje revizije kod proračunskih korisnika.

Proračunski korisnici ustrojavat će unutarnju reviziju u skladu sa Zakonom o proračunu, Pravilniku o unutarnjoj reviziji proračunskih korisnika, Uredbom o načelima za unutarnje ustrojstvo tijela državne uprave, Uredbom o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u državnoj upravi.

Prema Zakonu o proračunu;

- Unutarnja revizija tijelo je proračunskog korisnika koje neovisno i objektivno utvrđuje ostvarivanje cjelovitih zadaća i funkcija proračunskih korisnika, upozorava na nepravilnosti i neusklađenost sa zakonskim i drugim propisima kojima je utvrđeno njihovo poslovanje te predlaže mjere za njihovo otklanjanje i mjere za unapređenje poslovanja proračunskog korisnika.
- Unutarnju reviziju proračunskog korisnika ustrojava čelnik proračunskog korisnika.

3.28.2. Institucionalni okvir

Državni ured za reviziju

Državni ured za reviziju je vrhovna revizijska institucija Republike Hrvatske osnovana 1994. godine.

Budući da je usklađivanje zakonskih propisa i načina rada državnih institucija sa zakonodavstvom Europske unije jedan od osnovnih uvjeta koje Republika Hrvatska treba ispuniti prije pridruživanja, Državni ured za reviziju kontinuirano provodi aktivnosti vezane uz usklađenje i prilagođavanje načina rada i zakonske regulative s propisima i standardima Europske unije.

U tom smislu Ured je, na temelju zaključaka i preporuka proizišlih iz samo-ocjenjivanja i vanjskog neovisnog ocjenjivanja njegovog rada, izradio Strateški razvojni plan.

Strateški razvojni plan sadrži Integralni program procesa strateškog upravljanja, a sastoji se od elemenata koji će povećati stručnost i učinkovitost djelatnika Državnog ureda za reviziju i uspješnost cijelog ureda.

Aktivnosti obuhvaćene Strateškim razvojnim planom grupirane su u pet osnovnih područja (komponenti) kako slijedi:

1. Poboljšanje i razvoj s revizijom povezanog zakonskog okvira (Izmjene i dopune Zakona o državnoj reviziji i u skladu s time postojećih internih akata);
2. Razvoj metodologije i poboljšanje kvalitete rada u skladu s međunarodnim standardima;
3. Jačanje upravljačke i administrativne strukture Ureda;
4. Razvoj ljudskih resursa (usavršavanje kadrova) i
5. Jačanje i razvoj informatičke podrške,

Provedba navedenih aktivnosti predviđena je kroz petogodišnje razdoblje (2003-2007), od čega se dio planira ispuniti tijekom 2004.

Ministarstvo financija, Uprava za unutarnju reviziju i nadzor

Na temelju Zakona o proračunu, Uredbe o načelima za unutarnje ustrojstvo tijela državne uprave i Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija, u Ministarstvu financija ustrojena je Uprava za unutarnju reviziju i nadzor sa karakteristikama centralne harmonizacijske jedinice za internu reviziju u javnom sektoru, odnosno koordinacijsko tijelo za izradu PIFC-a, koja trenutno u svom sastavu ima slijedeće ustrojstvene jedinice:

- Odjel unutarnje revizije,
- Odjel unutarnjeg nadzora.

Kao centralna harmonizacijska jedinica ova ustrojstvena jedinica pored koordinacije procesa izrade Politike internih financijskih kontrola u javnom sektoru; predlaže i prati organiziranje i provedbu unutarnje revizije u ostalim ministarstvima i tijelima države uprave, izrađuje standarde i metodologiju rada, koordinira aktivnosti izrade i provedbe stručnog programa za obuku unutarnjih revizora, uključivo programe za stjecanje certifikata za unutarnjeg revizora, organizira i koordinira revizije ugovaranja i provedbe multilateralnih i bilateralnih projekata koje je Vlada Republike Hrvatske sklopila s drugim državama i/ili međunarodnim institucijama, surađuje s državnom revizijom, strukovnim udruženjima i drugim nadzornim tijelima, te sudjeluje pri izradi i izmjeni propisa iz nadležnosti Ministarstva u području unutarnje revizije i nadzora.

Odjel unutarnje revizije procjenjuje i unapređuje učinkovitost upravljanja rizicima, sustava interne kontrole i procesa upravljanja u Ministarstvu, obavlja reviziju rada osoba s posebnim ovlaštenjima i odgovornostima i svih

organizacijskih dijelova Ministarstva kako bi se osiguralo poštivanje zakona i drugih propisa koji se odnose na ustrojstvo i poslovanje Ministarstva, obavlja reviziju i daje preporuke ministru financija o računima i knjigama, te o računovodstvenim postupcima i kontrolama, izrađuje strateške i operativne planove revizije u Ministarstvu, obavlja posebne preglede i provjere na zahtjev ministra ili prema potrebi, izrađuje izvješća o obavljenoj unutarnjoj reviziji koja podnosi ministru financija i odgovornim osobama, prati provedbe preporuka navedenih u izvješćima iz prethodno obavljenih revizija.

Proračunski korisnici ustrojavat će unutarnju reviziju u skladu sa Zakonom o proračunu.

PLAN PROVEDBE SSP-a

U 2004. godini planiraju se daljnje aktivnosti na Planu provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Jedan od prioriteta je daljnji razvoj revizijskih metoda u skladu s međunarodnim revizijskim standardima i poboljšanje kvalitete revizije, sukladno postavljenim načelima revizijskih postupaka za financijske revizije, revizije učinkovitosti, revizije IS i revizije EU fondova s izradom odgovarajućih smjernica.

Osim navedenog planiraju se poduzimanje sljedeće mjere na Planu provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanja:

MINISTARSTVO FINACIJA – UPRAVA ZA UNUTRANJU REVIZIJU I NADZOR (centralna harmonizacijska jedinica)

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Izrada i prihvaćanje strateškog dokumenta PIFC članak 84. SSP-a	6/2004	MFIN

3.29. FINACIJSKE I PRORAČUNSKÉ ODREDBE

3.29.1. Pravni okvir

Zakon o proračunu (NN 96/03) je osnovni zakon koji uređuje područje javnih financija u Republici Hrvatskoj.

Hrvatski sabor donio je Zakon o proračunu krajem svibnja 2003. godine, u vrijeme ostvarivanja programa Vlade Republike Hrvatske i predprijamne strategije za pridruživanje sukladno zahtjevima institucija Europske zajednice.

Opredjeljenje za pridruživanje Europskoj zajednici i članstvo u međunarodnim institucijama bile su poticaj da se zakonodavno-institucionalni sustav javnoga proračunskog sektora Republike Hrvatske, u dijelu proračuna i proračunskih odnosa, temeljito i sveobuhvatno dogradi i izmijeni.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica, ne sadrži obvezu Republike Hrvatske za usklađivanjem propisa o proračunu s pravnom stečevinom Europske zajednice.

Temeljni cilj citiranoga zakona je izvršavanje zadaća i programa države i lokalne samouprave uz učinkovito i gospodarsko korištenje proračunskih prihoda i primitaka, a na osnovi jasnih pravila o tome da se proračunom utječe na socijalnu stabilnost i gospodarski razvitak zemlje.

Ciljevi, načela, sadržaj, planiranje i izvršavanje proračuna te struktura proračuna koji su propisani Zakonom o proračunu primjereni su zahtjevima, načelima i pravilima Europske zajednice i međunarodnih institucija prikladno modelima primijenjenima u zakonodavstvima zapadnoeuropskih zemalja i zemalja koje su u postupku pridruživanja.

Zakon je usmjeren na povećanje učinkovitosti i transparentnosti proračuna sukladno međunarodnoj standardizaciji i terminologiji i predviđa poboljšanje informatičkog i informacijskog sustava proračuna i proračunskih korisnika u planiranju, izvršavanju, izvještavanju i računovodstvu.

Zakonom su uvedeni instituti višegodišnjeg – trogodišnjeg planiranja proračuna države općina, gradova i županija te njihovih korisnika, a poseban je značaj dan planu razvojnih programa za investicije koji će se zasnivati na razvojnoj strategiji države, nacionalnim i regionalnim programima razvoja.

Proračunom se utvrđuje globalni opseg prihoda i rashoda prema ekonomskim namjenama te potanki raspored rashoda po organizacijskoj strukturi iskazan po programskoj, ekonomskoj i funkcijskoj te lokacijskoj klasifikaciji.

Proračun se izvršava na temelju mjesečnih dodjela proračunskim korisnicima u skladu s raspoloživim sredstvima preko jedinstvenog računa riznice.

Zakonom o proračunu je propisano da se uravnoteženje proračuna tijekom godine provodi po postupku za donošenje proračuna, i to ako se zbog izvanrednih prilika i potreba povećaju rashodi i izdaci, odnosno smanje prihodi i primici.

Zakon o proračunu regulira razinu i uvjete zaduživanja i državni dug, upravljanje državnim dugom, intervencije na tržištu vrijednosnih papira, uvjete i načini sklapanja kreditnih poslova s inozemstvom, izdavanje jamstava, zaduživanje i davanje jamstva države i lokalne samouprave te izvanproračunskih korisnika državnog proračuna. Zakonom se osigurava dugoročno ispunjavanje Maastrichtskoga kriterija glede udjela duga u bruto domaćem proizvodu. Odluku o visini državnog duga i jamstava donosi predstavničko tijelo (Hrvatski Sabor).

Citiranim zakonom se propisuje sadržaj način i rokovi izvještavanja proračuna i korisnika, polugodišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna i konsolidiranog godišnjeg obračuna proračuna države odnosno lokalne samouprave koji donosi predstavničko tijelo koje donosi i proračun.

Zakonom o proračunu se propisuje proračunski nadzor zakonitosti, svrhovitosti i pravodobnosti korištenja proračunskih sredstava proračunskih i izvanproračunskih korisnika, nalažu se mjere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti te mjere za poboljšanje stanja i posebne ovlasti osoba koje obavljaju proračunski nadzor te unutarnju reviziju i unutarnji nadzor kao postupak. Propisan je nadzor kojim se obuhvaćaju računovodstveni, financijski i ostali poslovni dokumenti proračunskih korisnika.

Ministarstvo financija obavlja proračunski nadzor i nad namjenskim korištenjem proračunskih sredstava svih pravnih i fizičkih osoba koje dobivaju sredstva iz proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika te kreditna sredstva s osnove jamstva države i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Propisana je obveza provođenja unutarnje revizije kod korisnika putem njegovog tijela koje neovisno i objektivno utvrđuje ostvarivanje cjelovitih zadaća i funkcija proračunskih korisnika, upozorava na nepravilnosti i neusklađenosti sa zakonskim i drugim propisima kojima je utvrđeno njihovo poslovanje te predlaže mjere za njihovo otklanjanje i mjere za unapređenje poslovanja proračunskog korisnika.

Zakonom o proračunu propisana je obveza donošenja Zakona o izvršavanju državnog proračuna.

Zakon o proračunu propisao je donošenje podzakonskih propisa za njegovu provedbu: uredbe koje donosi Vlada Republike Hrvatske i pravilnika koje donosi ministar nadležan za financije samostalno ili u suradnji sa ministrima koji su nadležni za određena područja.

U nastavku iznosimo prateće propise, koji će se izraditi do lipnja 2004. godine.

Uredbe Vlade Republike Hrvatske:

- Uredba o nadležnosti odjela za financije koji obavlja zadaće za više korisnika kojom Vlada treba propisati poslove toga odjela te druga prava, obveze i odnose između odjela i proračunskih korisnika,
- Uredba o određivanju tijela koje donosi plan razvojnih programa kojom će se imenovati tijelo koje će donositi jedinstveni plan razvojnih programa za trogodišnje razdoblje u skladu s strategijom dugoročnog razvitka Republike Hrvatske,
- Uredba o uvrštenju programa i projekata u plan razvojnih programa kao i mjerila te načina korištenja mjerila za izbor programa kojom će se propisati jedinstvena metodologija za izradu programa javne nabave investicijskog značenja, uvjeti za uvrštavanje programa i projekata u plan te mjerila i način korištenja mjerila za izbor konkurentskih programa,
- Uredba o tijelu koje donosi plan radnih mjesta svih proračunskih korisnika za sljedeće tri godine.
- Uredba o određivanju tijela koje donosi plan nabave dugotrajne imovine (plan nabave) proračunskog korisnika, koja bi trebala imenovati zajedničko tijelo koje donosi plan nabave za sve proračunske korisnike,
- Odluka Vlade o stjecanju nefinancijske imovine kupnjom ili bez naknade kojom treba propisati načela i standarde za provedbu stjecanja nefinancijske imovine, pri čemu mora voditi računa o načelima učinkovitosti i ekonomičnosti.
- Uredba o utvrđivanju tijela koje će voditi središnji registar pravnih osoba i imovine u vlasništvu države ili lokalnih jedinica
- Odluka Vlade o financiranju investicijskih projekata i posebnih programa, zbog kojih može nastati dug kojom se utvrđuju uvjeti koje moraju ispunjavati investicijski projekti i posebni programi ako ih se financira na navedeni način, postupak razmatranja te prihvaćanje njihova financiranja.

Pravilnici ministra/ ministara

- Pravilnik o proračunskim korisnicima i registru korisnika državnog i lokalnih proračuna kojim treba utvrditi korisnike državnog proračuna i proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te način vođenja registra korisnika državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- Pravilnik o postupcima rada odjela za financije kojim treba urediti zajedničke osnove za postupak rada odjela za financije, način provođenja poslova oko izrade i izvršavanja proračuna i proračunskog

računovodstva te druge zadaće u vezi sa zaduživanjem i upravljanjem imovinom kao i zajedničke osnove za trajno obrazovanje financijskih djelatnika na razini države i lokalnih jedinica,

- Pravilnik o sadržaju financijskog plana izvanproračunskih korisnika
- Pravilnik o proračunskim klasifikacijama - kojim treba urediti sadržaj, strukturu i način vođenja propisanih proračunskih klasifikacija (organizacijska, ekonomska, funkcijska, lokacijska i programska),
- Pravilnik o izradi prijedloga planova razvojnih programa kojim treba propisati sadržaj, način i rokove za izradu prijedloga planova razvojnih programa korisnika te načine i postupak evidentiranja obveza na teret proračuna,
- Pravilnik o prijedlogu plana radnih mjesta proračunskih korisnika kojim treba propisati sadržaj, način i rokove pripreme prijedloga plana radnih mjesta proračunskih korisnika,
- Registar djelatnika proračunskih korisnika kojim treba ustrojiti posebne registre djelatnika iz svoje nadležnosti koje vode nadležna ministarstva, a središnji registar djelatnika svih proračunskih korisnika vodi Ministarstvo financija.
- Registar nabave proračunskih korisnika- Nadležna ministarstva trebaju ustrojiti registar nabave proračunskih korisnika iz svoje nadležnosti, a da središnji registar nabave svih proračunskih korisnika vodi nadležno tijelo uprave,
- Pravilnik o planu nabave proračunskih korisnika kojim se propisuje sadržaj, način i rokovi priprema prijedloga plana nabave proračunskih korisnika državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- Pravilnik o uvjetima za preuzimanje obveza proračunskih korisnika po ugovorima koji zahtijevaju plaćanje u idućim godinama kojim se mogu propisati i dodatni uvjeti za preuzimanje obveza u odnosu na odredbe Zakona o izvršavanju državnog proračuna,
- Pravilnik o postupcima i uvjetima kod utvrđivanja proračunskih dodjela te mjera u slučaju nepoštivanja propisanih dodjela
- Pravilnik o namjenskim sredstvima kojim se treba urediti namjenu i uvjete korištenja te način iskazivanja i evidentiranja namjenskih prihoda i primitaka te rashoda i izdataka u proračunu kao sredstva vlastite djelatnosti.
- Pravilnik o isplatama sredstava iz proračuna kojim treba urediti način preuzimanja obveza i izvještavanja o preuzetim obvezama te način isplate iz proračuna.
- Pravilnik o uvjetima ulaganja novčanih sredstava i odluka o izboru banke kojom treba propisati uvjete ulaganja novčanih sredstava propisuje donijeti odluku o izboru poslovne banke gdje će se polagati sredstva.
- Pravilnik o obavljanju javnih službi kojim se utvrđuje obavljanje javnih službi i djelatnosti u javnom interesu, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno i to: za usklađivanje programa rada i financijskih planova ustanova, fondova i drugih pravnih osoba te financiranje djelatnosti tih pravnih osoba prema potvrđenim

programima, za nadzor nad odobrenim programima pravnih osoba, za nadzor nad zaduživanjem pravnih osoba i za ostvarivanje različitih vlasničkih prava u udjelu u kapitalu.

- Pravilnik o načinu osiguranja i kamatama u slučaju odgode dužnikova plaćanja kod postojanja duga prema državi
- Pravilnik o osiguranju nefinancijske dugotrajne imovine u kojem će se propisati uz primjenu načela učinkovitosti i ekonomičnosti raspolaganja proračunskim sredstvima, zajednička mjerila za državu i lokalne jedinice
- Pravilnik o izdavanju državnih jamstava kojim se propisuju uvjeti i način izdavanja državnih jamstava.
- Pravilnik o zaduživanju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave propisuje obvezne sastojke zahtjeva, obvezne priloge i dokumentaciju, način izvještavanja o zaduživanju te o davanju suglasnosti za zaduživanje i davanju jamstava.
- Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu
- Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu
- Pravilnik o polugodišnjem i godišnjem obračunu proračuna koji propisuje strukturu i izradu obračuna proračuna te konsolidiranog obračuna proračuna države i proračuna Republike Hrvatske
- Pravilnik o bilanci dugotrajne imovine kojim se propisuje obuhvat proračunskih korisnika, te strukturu i rokove za dostavu bilance Ministarstvu financija,
- Pravilnik o proračunskom nadzoru kojim se propisuju ciljevi, djelokrug, sadržaj, način i uvjeti, ovlaštena osoba proračunskog nadzora i mjere proračunskog nadzora.
- Pravilnik o unutarnjoj reviziji kojim se propisuju uvjeti koje trebaju ispunjavati osobe za obavljanje ovih poslova, metodologiju rada u skladu sa strukovnim načelima i standardima unutarnjeg revidiranja te kodeksom strukovne etike unutarnjih revizora. Nadalje pravilnikom se propisuju i zajednički kriteriji na temelju kojih proračunski korisnici mogu urediti unutarnju reviziju u skladu s međunarodnim standardima za unutarnju reviziju.

3.29.2. Institucionalni okvir

Na temelju Zakona o sustavu državne uprave, (NN 75/93, 48/99, 15/2000, 127/2000 i 59/2001) Zakona o proračunu (NN 96/03) i Uredbe o načelima za unutarnje ustrojstvo tijela državne uprave (NN 43/2001) Vlada Republike Hrvatske je u srpnju 2001. godine donijela Uredbu o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija (NN 70/01), kojom je uređeno unutarnje ustrojstvo Ministarstva financija, naziv upravnih organizacija u njegovom sastavu i drugih unutarnjih ustrojstvenih jedinica, njihov djelokrug i način upravljanja, te okvirni broj državnih službenika i namještenika potrebnih za obavljanje poslova iz njegovog djelokruga.

Za obavljanje poslova iz djelokruga Ministarstva financija, između ostalih, ustrojene su upravne organizacije i to:

1. ZAVOD ZA MAKROEKONOMSKE ANALIZE I PLANIRANJE

Zavod za makroekonomske analize i planiranje je upravna organizacija u sastavu Ministarstva financija. Prema Uredbi o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija Zavod planira, izrađuje, analizira, prati, sudjeluje, surađuje, i priprema i to:

- godišnje i višegodišnje projekcije i prognoze proračunskih agregata;
- makroekonomska kretanja u Republici Hrvatskoj i svijetu;
- fiskalnu politiku na razini državnog proračuna, izvanproračunskih fondova, te lokalne uprave i samouprave;
- monetarnu politiku i politiku tečaja;
- u aktivnostima međunarodne suradnje s međunarodnim institucijama (EU, IMF, WB, EBRD, EIB i druge), te poslovima u svezi s nastupom Republike Hrvatske na međunarodnom financijskom tržištu i agencijama za ocjenu kreditne sposobnosti Republike Hrvatske;
- priprema Mjesečni i Godišnji statistički prikaz Ministarstva financija i
- s Narodnom bankom Republike Hrvatske i s domaćim i inozemnim ekonomskim fakultetima.

2. DRŽAVNA RIZNICA

Državna riznica je upravna organizacija u sastavu Ministarstva financija u kojoj se obavljaju poslovi i zadaci što se odnose na pripremu, izradu i konsolidaciju državnog proračuna, izvršavanje polugodišnje izvještavanje, godišnji obračun proračuna, upravljanje javnim dugom, financijskom i ne financijskom imovinom države, državno računovodstvo i nadzor proračunskim korisnika.

Za obavljanje poslova iz djelokruga Državne riznice ustrojeni su:

- a. Sektor za pripremu državnog proračuna;
- b. Sektor za izvršavanje državnog proračuna
- c. Sektor za upravljanje javnim dugom
- d. Odjel za unapređenje sustava
- e. Odjel proračunskog nadzora

Kadrovska i informatička osposobljenost Državne riznice

U skladu s Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija (NN 70/01) i Pravilnika u unutarnjem radu Ministarstva financija od 24.07.2003. godine u Državnoj riznici sistematizirano je 99 izvršitelja ekonomske i pravne struke od čega je 73 izvršitelja visoke stručne spreme, 14 izvršitelja više stručne spreme i 12 izvršitelja srednje stručne spreme.

Od ukupnog broja sistematiziranih izvršitelja u Državnoj riznici na dan 30.9.2003. godine zaposleno je 60 izvršitelja ili za 39 izvršitelja manje, od čega je nepopunjeno 31 izvršitelj visoke stručna sprema, 2 izvršitelja više stručne spreme i 6 izvršitelja srednje stručne spreme.

Pored tih izvršitelja u Državnoj riznici planirana su 4 izvršitelja u statusu državnih dužnosnika, od čega je 1 glavni državni rizničar i 3 izvršitelja u statusu pomoćnik ministra financija.

Međutim, što se tiče osposobljavanja zaposlenika i nabave informacijske opreme za potrebe Državne riznice, ističe se da su to stalni zadaci koji će se obavljati kroz godišnje i dugogodišnje programe obuke zaposlenika, opremanja i povezivanja informacijskog sustava Državne riznice sa informacijskim sustavima korisnika državnog proračuna, te osposobljavanje zaposlenika korisnika državnog proračuna.

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
Provesti reviziju programske klasifikacije jedinstvenog izvještajno-analitičkog sustava javnih financija članak 84. SSP-a	05/2004	MFIN
Provesti reviziju opisnih elemenata programa i podprograma izvještajno-analitičkog sustava javnih financija članak 84. SSP-a	09/2004	MFIN
Izraditi Proračunski priručnik članak 84. SSP-a	06/2004	MFIN
Uvođenje mjera uspješnosti za svaki program odnosno podprogram	10/2004	MFIN
Edukacija proračunskih analitičara u MFIN i drugim tijelima državne uprave	11/2004	MFIN
Uspostava informacijskog sustava za strateško upravljanje i odlučivanje – izgradnja portala za management MFIN-a	12/2004	MFIN
Provođenje programa edukacije "Usavršavanje računovođa u javnom sektoru" – prvi dio ciklusa	12/2004	MFIN
Izrada i donošenje provedbenih akata temeljem Zakona o proračunu (NN br. 96/03)	06/2004	MFIN

IV. JAČANJE ADMINISTRATIVNE SPOSOBNOSTI

)

IV. JAČANJE ADMINISTRATIVNE SPOSOBNOSTI

Temeljem članka 88. Ustava Republike Hrvatske, Hrvatski Sabor je na sjednici održanoj 22. prosinca 2003. godine usvojio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Vladi Republike Hrvatske kojim su ustrojeni sljedeći državni uredi:

1. Središnji državni ured za upravu,
2. Središnji državni ured za e-Hrvatsku,
3. Središnji državni ured za upravljanje državnom imovinom i
4. Središnji državni ured za razvojnu strategiju.

Također je usvojen Zakon o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija, prema kojem ministarstva čine:

1. Ministarstvo vanjskih poslova,
2. Ministarstvo financija,
3. Ministarstvo obrane,
4. Ministarstvo unutarnjih poslova,
5. Ministarstvo pravosuđa,
6. Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva,
7. Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka,
8. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva,
9. Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva,
10. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi,
11. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa,
12. Ministarstvo kulture,
13. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti,
14. Ministarstvo europskih integracija.

Prema istom Zakonu, državne upravne organizacije jesu:

1. Državna geodetska uprava,
2. Državni hidrometeorološki zavod,
3. Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo,
4. Državni zavod za intelektualno vlasništvo,
5. Državni zavod za statistiku,
6. Državni inspektorat.

Na sjednici Vlade Republike Hrvatske 5. siječnja 2004. donesena je Uredba o prestanku rada Ureda za suradnju s Međunarodnim sudom i međunarodnim kaznenim sudovima, a dana 15. siječnja 2004. Uredba o prestanku rada Ureda Vlade Republike Hrvatske za zatočene i nestale.

4.1. HORIZONTALNA PITANJA

Na području horizontalnih mjera za jačanje kapaciteta državne uprave, dakle mjera koje se odnose na cjelokupni sustav državne uprave, mjerodavne institucije hrvatske državne uprave, u suradnji s međunarodnim institucijama (Europska komisija, Svjetska banka) tijekom 2003. godine najviše su pažnje posvetile analizi postojećeg stanja i pripremi za reformske zahvate, uključujući i izradu detaljnijih preporuka i smjernica za reformu.

Tri su dokumenta najznačajniji rezultat ovog nastojanja:

1. Ekonomski memorandum za Hrvatsku (Country Economic Memorandum) - Dokument Svjetske banke kojim se analiziraju problemi i mogućnosti za gospodarski rast i razvoj kroz europske integracije, a koji u poglavlju pod nazivom Izgradnja suvremene javne uprave obuhvaća i dio vezan uz institucionalne pretpostavke takvog razvoja.

Među ostalima, općeniti su prioriteti reforme prema tom dokumentu sljedeći:

- re-strukturiranje ne-civilnog javnog sektora (vojska, policija, sigurnosne službe);
- reforma sustava naknada (plaća) u državnoj upravi;
- formuliranje i provedba politika zapošljavanja i zadržavanja u državnoj upravi;
- re-organizacija državne uprave s obzirom na podjelu prema sektorima (unutarnji i vanjski poslovi/socijalni sektor/gospodarski sektor);
- reforma pravnog okvira za službeničke odnose kojim se regulira upravljanje, standardizacija poslovanja, i sustav odgovornosti;
- jačanje horizontalnog sustava obrazovanja i usavršavanja državnih službenika;
- re-organizacija sustava i odgovornosti u sustavu odlučivanja o strateškim, horizontalnim pitanjima;
- re-organizacija strukture središta izvršne vlasti;
- jačanje mehanizama za razvoj politika po ministarstvima i mehanizama za koordinaciju, objedinjavanje strateških okvira i analitiku.

Nakon predstavljanja dokumenta Ekonomski memorandum za Hrvatsku u Bruxellesu i Zagrebu tijekom rujna 2003., održani su radni sastanci s ciljem utvrđivanja daljnjih konkretnih aktivnosti i konzultacije sa Svjetskom bankom su u tijeku.

2. Izvješće o horizontalnom pregledu u sklopu projekta CARDS 2001 – Potpora tekućoj reformi državne uprave, koje daje pregled stanja u ministarstvima i državnim upravnim organizacijama u području primanja u službu,

ocjenjivanja službenika i namještenika, napredovanja i opisa poslova. Projekt Reforma državne službe ima za cilj unaprijediti zakonski okvir koji regulira rad državne uprave, ojačati organizacijske sposobnosti Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave i drugih tijela državne uprave za provođenje reformskih mjera te uspostaviti sustav kontinuiranog obrazovanja i stručnog usavršavanja državnih službenika nakon ulaska u državnu službu, čime bi se potaklo stvaranje učinkovite i moderne državne službe koja je spremna nositi se sa standardima i zahtjevima Europske unije. Projekt će se provoditi tijekom 2004. godine, a njegov nastavak financirat će se iz sredstava programa CARDS 2003.

3. Programski dokument Program reforme državne uprave, izrađen od strane radne skupine Vlade RH za reformu državne uprave i dostavljen Vladi na razmatranje u lipnju 2003. godine.

Jedan od važnih segmenata jačanja ljudskih potencijala u državnoj upravi je i u obrazovanje o pitanjima vezanim za europsku integraciju Republike Hrvatske. Tako je u 2003. godini proveden program stipendiranja mladih stručnjaka na poslijediplomskim europskim studijima u inozemstvu i njihovo zapošljavanje u različitim tijelima državne uprave (za akademsku godinu 2003/04 dodijeljeno je 18 stipendija), kao i organizacija brojnih seminara namijenjenih državnim službenicima iz ciklusa "Abeceda EU" (Osnove EU -10 seminara/280 polaznika, Pravo EZ - 8 seminara/185 polaznika, Regionalna politika EU - 8 seminara/210 polaznika, Upravljanje projektnim ciklusom - 9 seminara/195 polaznika). U okviru bilateralne suradnje s francuskom, danskom, britanskom, nizozemskom, austrijskom i njemačkom Vladom, te uz potporu njemačkog ne-vladinog sektora (zaklada) organizirani su seminari, tečajevi, predavanja, studijska putovanja i boravci, te kraća stručna usavršavanja. U lipnju 2003. Ministarstvo europskih integracija organiziralo je i međunarodnu konferenciju pod nazivom "Learning Europe" na temu obrazovanja o europskim integracijama.

Donošenjem nove Uredbe o stručnom osposobljavanju i usavršavanju državnih službenika u svibnju 2003., u program općeg dijela državnog stručnog ispita za državne službenike uveden je novi predmet pod nazivom Osnove sustava Europske unije.

Tijekom 2004. godine, na području obrazovanja za proces europskih integracije predviđene su sljedeće aktivnosti:

1) STIPENDIJE ZA POSLIJEDIPLOMSKE EUROPSKE STUDIJE U INOZEMSTVU

U siječnju 2004. planira se otvoriti tri natječaja za poslijediplomske europske studije na inozemnim sveučilištima:

1. natječaj za College of Europe, unutar kojeg će 1-2 stipendije biti financirane od strane Ministarstva europskih integracija, a ostale od strane sveučilišta;
2. natječaj za zajedničke stipendije Ministarstva europskih integracija i Vlade Velike Britanije za Suvremene europske studije na Sveučilištu u Sussexu, za koje Ministarstvo plaća 1/3 ukupnog iznosa, Vlada Velike Britanije 1/3, a Sveučilište Sussex 1/3 iznosa stipendije;

3. natječaj za stipendije Ministarstva europskih integracija na ostalim inozemnim sveučilištima, gdje Ministarstvo plaća ukupni iznos stipendije, uz mogućnost sufinanciranja od strane većih hrvatskih tvrtki.

Ostavlja se otvorenom mogućnost raspisivanja natječaja za poslijediplomske europske studije u RH tijekom godine, ovisno o broju i kvaliteti programa studija.

2) ORGANIZACIJA SEMINARA, TEČAJEVA, PREDAVANJA, KONFERENCIJA I STUDIJSKIH PUTOVANJA

Ciklus seminara Abeceda EU proširit će se novim modulima na hrvatskom jeziku (održavanje seminara o Pretraživanju i pronalaženju dokumentacije EU i Prevođenju u EU, te priprema novih modula o ekonomiji EU, o politikama Europske zajednice, II i III stupu Europske unije - vanjskoj i sigurnosnoj politici, te pravosuđu i unutarnjim poslovima).

Organizacija seminara, tečajeva, studijskih putovanja i boravaka u okviru bilateralne suradnje s vladinim ili nevladinim sektorom zemalja članica EU planirana je u skladu s dosadašnjim iskustvima, uz najavljenju mogućnost proširenja suradnje i na zemlje koje su pokazale interes za prenošenjem svojih iskustava u priključivanju, odnosno pregovaranju s EU (Švedska, Španjolska i Norveška).

4.2. DEMOKRACIJA I VLADAVINA PRAVA, LJUDSKA PRAVA I ZAŠTITA MANJINA

Sudbena vlast

Prioriteti reforme pravosuđa Republike Hrvatske u 2004. godini, u odnosu na jačanje institucionalne sposobnosti pravosudnih tijela su sljedeći:

- popunjavanje upražnjenih sudačkih mjesta i povećanje njihovog broja;
- stalna i sustavna izobrazba sudaca i državnih odvjetnika;
- informatizacija pravosuđa;
- poboljšanje uvjeta rada; te
- sustavna izobrazba sudaca i državnih odvjetnika kroz učenje stranih jezika (engleskog i francuskog).

U sklopu projekata iz CARDS programa koji će se provoditi tijekom 2004. godine predviđen je niz mjera kojima je cilj unaprijediti rad sudova te ojačati sustav kontinuirane obuke sudskog osoblja. Pri Ministarstvu pravosuđa kao samostalna služba djeluje Centar za stručno usavršavanje sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika. Kroz projekt CARDS 2001 - Centar za stručno usavršavanje sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika predviđena je pomoć Centru u jačanju postojećeg sustava obuke. Projekt CARDS 2003 - Obuka i obrazovanje državnih odvjetnika osigurat će sredstva za stručno usavršavanje državnih odvjetnika, kroz razvoj kurikuluma, osiguravanje infrastrukture za obuku te provođenje obrazovnih programa.

CARDS program također osigurava podršku reformi sudova, s ciljem povećanja učinkovitosti njihova rada te smanjenja broja zaostataka u sudskim predmetima. Projekt CARDS 2002 Podrška učinkovitom i modernom radu hrvatskog pravosuđa osigurat će potporu Ministarstvu pravosuđa, županijskim sudovima u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku kao i općinskim sudovima u Splitu, Rijeci i Osijeku, provedbom mjera kojima je cilj poboljšanje organizacije sudova, unapređivanje sudskih postupaka te informatizacija sustava upravljanja sudskim predmetima.

Informatička oprema uvodi se zasebno i u trgovačke sudove kroz projekt unapređenja rada trgovačkih sudova u okviru financijske pomoći USAID programa. Uz navedeno, planirane su i aktivnosti usmjerene na informatizaciju katastra i zemljišnih knjiga, uz potporu Europske komisije i Svjetske banke.

Protukorupcijske mjere

Relevantni podaci u odnosu na institucionalno jačanje Ureda za sprječavanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK) navedeni su u poglavlju 4.3.24. Pravosuđe i unutarnji poslovi - Borba protiv organiziranog kriminala.

Sloboda udruživanja

U Republici Hrvatskoj provest će se novi model organizacijske strukture za poticanje razvoja civilnog društva koji se temelji na osnivanju Savjeta za razvoj civilnoga društva, decentralizaciji financijskih sredstava za udruge s pozicije Ureda za udruge na pozicije nadležnih tijela državne uprave, uvođenju načela javnosti i odgovornosti u dodjeli i korištenju javnog novca kroz Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga, te osnivanju Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva javna je zaklada koju osniva Republika Hrvatska posebnim zakonom koji donosi Hrvatski sabor. Nacionalna zaklada će na sustavan način, izvan okvira državno-upravnih organizacija, pomoći razvitak civilnoga društva u Hrvatskoj. Imajući na umu da će gotovo svi veći strani donatori (s izuzetkom EU) u idućih 2-3 godine završiti svoje programe potpore civilnom društvu u Hrvatskoj, te više neće imati svoje ureda na području RH, nameće se potreba izgradnje domaće infrastrukture koja će do tog trenutka biti osposobljena za samostalno djelovanje u pravcu podupiranja razvoja civilnoga društva u Hrvatskoj. U tom kontekstu, osnivanjem javne Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva stvorit će se preduvjeti za stvaranje novih organizacijskih modela i institucija koje će biti u stanju privući sredstva iz domaćih i stranih izvora i usmjeriti ih u razvoj civilnoga društva.

Uvođenjem novog modela organizacijske strukture za razvoj civilnoga društva decentralizira se dosadašnja funkcija Ureda za udruge glede dodjeljivanja financijske potpore iz sredstava državnoga proračuna. Novim modelom osnažuju se i svi dionici procesa razvoja civilnoga društva: Savjet za razvoj civilnoga društva, tijela državne uprave, organizacije civilnoga društva, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, te jedinice lokalne i

područne (regionalne) samouprave. Decentralizacija u financijskom smislu podrazumijeva aktivniju ulogu tijela državne uprave koja u svom proračunu osiguravaju dio sredstava namijenjen financiranju programa/projekata organizacija civilnoga društva iz djelokruga njihovog rada.

Vlada će i dalje, putem predstavnika pojedinih ministarstava u Upravnom odboru Zaklade, ostvarivati određeni utjecaj na rad Zaklade. S jedne strane, Vlada kao osnivač Zaklade na to ima pravo, a s druge strane utvrđeni sastav Upravnog odbora u kojem se, osim predstavnika ministarstava (3), nalazi većina stručnjaka za razvoj civilnoga društva (5), te predstavnik lokalne i područne (regionalne) samouprave (1), obećava da će Zaklada raditi prema kriterijima djelovanja za opće dobro.

Donošenjem Zakona o priređivanju igara na sreću i nagradnih igara (2002.) stvorena je materijalna osnova za osnivanje Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva jer će se dio sredstava određen člankom 10. spomenutog Zakona, koji je namijenjen organizacijama koje pridonose razvoju civilnoga društva, usmjeriti u Nacionalnu zakladu. Uredbom koju je Vlada RH donijela u travnju 2003. godine, visina tog izdvajanja za aktivnosti Nacionalne zaklade iznosi 14% od ukupnog dijela prihoda od igara na sreću koji se usmjeravaju organizacijama civilnoga društva sukladno članku 10. Zakona o priređivanju igara na sreću i nagradnih igara.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva s osnivačkim ulogom od dva milijuna kuna i kontinuiranim prilivom sredstava od dijela prihoda od igara na sreću, već odobrenom financijskom potporom Europske unije putem CARDS programa, financijskom potporom DFID-a (Odjela britanske Vlade za međunarodni razvoj), drugim donacijama domaćih i stranih fizičkih i pravnih osoba te prihodima od vlastite djelatnosti, svrstava se u kategoriju javnih mješovitih zaklada (mixed = operational and grant-giving foundation). Njena svrha je prikupljanje sredstava i njihovo usmjeravanje u aktivnosti kojima se ostvaruje zakladna svrha, a to je poticanje razvoja civilnoga društva u Republici Hrvatskoj kroz:

- potporu manjim građanskim inicijativama za razvoj lokalne zajednice (ukorjenjivanje civilnoga društva u Hrvatskoj i razvoj aktivnog građanstva);
- inovativna partnerstva na lokalnoj razini kako bi se lokalna i regionalna samouprava osposobile za intenzivniju i sadržajniju suradnju, te financiranje usluga i programa koje provode lokalne udruge (princip supsidijarnosti, decentralizacija, jačanje socijalnog kapitala);
- razvoj međusektorske suradnje (javni, profitni i neprofitni sektor);
- izgradnju infrastrukture za razvoj civilnoga društva (centri potpore razvoja);
- istraživanja;
- kampanje za poticanje i razvoj aktivnog građanstva, solidarnosti i vrijednosti u društvu;
- razvoj socijalnog poduzetništva (za to su već osigurana dodatna sredstva od Europske komisije putem CARDS programa);
- edukaciju i primjenu informacijsko-komunikacijskih tehnologija;
- definiranje standarda u osiguranju kvalitete djelovanja i socijalnog ugovaranja (osigurana donacija DFID-a);

- pružanje usluga evaluacije;
- izdavanje stručnih i popularnih publikacija;
- promicanje filantropije i dobrovoljnog rada (volonterstvo);
- pronalaženje donacija iz zemlje i inozemstva te njihova distribucija za gore navedene aktivnosti.

Zadaće Ureda za udruge, nakon što financiranje aktivnosti vezanih uz razvoj civilnoga društva i demokratizaciju preuzme Nacionalna zaklada, bit će sljedeće:

- suradnja na kreiranju i predlaganju novih zakonskih okvira djelovanja nevladinog, neprofitnog sektora u RH koji će poticati razvoj filantropije, dobrovoljnog rada i civilnoga društva kao temelja izgradnje demokratskog, uključivog, socijalnog i solidarnog društva u cjelini;
- stvaranje baze podataka o programima/projektima udruga koje ostvare pravo na financijsku potporu iz sredstava Državnoga proračuna;
- praćenje provedbe Programa suradnje Vlade RH i nevladinog, neprofitnog sektora na republičkoj, regionalnoj i lokalnoj razini te predlaganje poboljšanja;
- obavljanje stručnih poslova kontinuirane edukacije i usavršavanja zaposlenika u državnoj upravi te lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi putem seminara, radionica i savjetovanja za ostvarivanje partnerske suradnje s organizacijama civilnoga društva sukladno Programu suradnje Vlade RH i nevladinog, neprofitnog sektora (u suradnji sa Zakladom);
- pružanje stručne, administrativne i tehničke pomoći projektnom timu za izradu Strategije za razvoj civilnoga društva, te praćenje provedbe strateških odrednica;
- praćenje međunarodne pravne regulative koja omogućava razvoj civilnoga društva u pojedinim zemljama, te temeljem komparativnih analiza, predlaganje poboljšanja zakonskih okvira u Hrvatskoj sukladno standardima utvrđenim u Europskoj uniji;
- obavljanje stručnih, administrativnih i tehničkih poslova za Savjet za razvoj civilnoga društva
- praćenje relevantnih događanja u Europi i svijetu u vezi s radom, djelovanjem i odnosima s organizacijama civilnoga društva te modelima međusektorske suradnje;
- izrada i distribucija "Spone" – informativnog glasila Ureda s ciljem izvješćivanja o aktivnostima Ureda i Vlade RH te učinkovitije suradnje tijela državne uprave i organizacija civilnoga društva u Hrvatskoj sukladno Programu suradnje Vlade RH i nevladinog, neprofitnog sektora u Hrvatskoj;
- koordiniranje rada ministarstava i drugih državnih upravnih organizacija u svezi s praćenjem i unapređenjem suradnje s nevladinim, neprofitnim sektorom u RH;
- praćenje provođenja Kodeksa pozitivne prakse za financiranje programa/projekata udruga;
- koordiniranje savjetovanih i stručnih tijela Ureda koja mu pomažu u kvalitetnijem i učinkovitijem obavljanju poslova;
- obavljanje i drugih poslova koje mu povjeri Vlada Republike Hrvatske i Savjet za razvoj civilnoga društva.

Od prioriteta je za 2004. godinu u smislu jačanja administrativnih sposobnosti nužno istaknuti izradu priručnika o primjeni Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga koji će pomoći tijelima državne uprave i lokalne samouprave u lakšoj implementaciji odredaba Kodeksa (Savjet i Zaklada), pripremu i uvođenje sustava kvalitete djelovanja organizacija civilnoga društva (Zaklada), te izradu modela i uvođenje pozitivne prakse u ugovaranju socijalnih usluga koje pružaju organizacije civilnoga društva (Zaklada, Savjet, Vlada RH)

Sloboda medija

Tijekom 2004. godine predviđene su mjere s ciljem profesionalizacije i stručnog ekipiranja Vijeća za elektroničke medije.

Ravnopravnost spolova

Prioritet za 2004.g. u odnosu na jačanje institucionalnih sposobnosti u području ravnopravnosti spolova je imenovanje koordinatora za ravnopravnost spolova pri tijelima državne uprave.

Zaštita prava djeteta

Temeljem Zakona o pravobranitelju za djecu u rujnu 2003. imenovan je dječji pravobranitelj, te se očekuje i dovršetak ustrojstva njegova ureda. Do listopada 2004. godine planira se osnivanje Nacionalnog dječjeg parlamenta.

Prava manjina i zaštita manjina

S ciljem praćenja provedbe Nacionalnog programa za Rome, Vlada RH će u 2004. godini utemeljiti Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome, koji će Vladi podnositi izvješće o provedbi mjera. Stručne i administrativne poslove za Povjerenstvo obavljati će Ured za nacionalne manjine.

Ured za nacionalne manjine i Ministarstvo pravosuđa u suradnji s OEES-om organizirali su 2003. godine četiri regionalna seminara o načinu rada novoizabranih vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, načinu njihova participiranja u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima, te ulozi vijeća na unapređivanju očuvanja i zaštite položaja manjina. 2004. godine Tijekom 2004. godine u planu je više seminara - radionica kojima bi osnovni cilj bio edukacija članova vijeća i predstavnika nacionalnih manjina o njihovim pravima i obvezama u skladu sa Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina. Ovi seminari - radionice održat će se u organizaciji Ureda za nacionalne manjine, Ministarstva pravosuđa i OEES-a koji će financirati njihovo održavanje, a predviđa se i mogućnost suradnje s Fakultetom političkih znanosti.

4.3. JAČANJE INSTITUCIONALNE SPOSOBNOSTI ZA PROVEDBU ZAKONODAVSTVA

SLOBODA KRETANJA ROBA

Tehničko zakonodavstvo

Područje slobode kretanje roba ulazi u nadležnost više institucija. Područje tehničkog zakonodavstva, s obzirom na donošenje tehničkih propisa, prije svega je u nadležnosti Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. U tom smislu za 2004. g. predviđa se osnivanje posebne Uprave za unutarnje tržište u sklopu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva.

Tijekom 2004. godine, Europska komisija će u sklopu programa financijske pomoći nastaviti osiguravati potporu razvoju hrvatske infrastrukture za kakvoću. Kroz projekt pod nazivom Industrijski standardi EU, iz programa CARDS 2001, vršit će se mjere institucionalnog jačanja Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo, kao i drugih resornim tijela državne uprave zaduženih za donošenje propisa i provedbu tehničkog zakonodavstva.

Usklađivanjem tehničkog zakonodavstva predviđa se i usklađivanje institucionalne strukture, što će utjecati i na dosadašnju organizaciju Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo. Novi zakonodavni okvir predviđa osnivanje nezavisnih tijela za normizaciju i akreditaciju, koja moraju postati operativna do početka 2005.g. Program CARDS 2003 osigurat će podršku novoosnovanim nacionalnim tijelima zaduženim za normizaciju i akreditaciju, kao i ispitnim i mjernim laboratorijima s kojima ista surađuju.

Razmjena podataka

Zakonom o zaštiti osobnih podataka (N/N br.103/03), predviđena je realizacija institucionalne mjere koja se sastoji u osnivanju Agencije za zaštitu osobnih podataka, kao novog tijela koje će temeljem javnih ovlasti nadzirati provođenje zaštite osobnih podataka, te ukazivati na uočene zlouporabe u prikupljanju osobnih podataka.

Zakonom koji je stupio na snagu dana 04. srpnja 2003. utvrđuje se da ustrojstvo i način rada Agencije uređuje Statut Agencije, koji je ista dužna donijeti u roku od 30 dana od dana imenovanja ravnatelja Agencije i dostaviti ga na potvrdu Hrvatskom saboru.

Vlada RH je temeljem zakonske obveze u roku 60 dana od dana stupanja na snagu Zakona podnijela Hrvatskom saboru prijedlog za imenovanje ravnatelja Agencije i zamjenika ravnatelja. Ministarstvo pravosuđa je u ime Vlade Republike Hrvatske raspisalo natječaj za izbor kandidata za ravnatelja i zamjenika ravnatelja Agencije, radi podnošenja prijedloga Hrvatskom saboru. Iako je agencija formalno osnovana još u srpnju 2003. njen efektivan rad započet će imenovanjem ravnatelja i zamjenika ravnatelja koje je još u tijeku realizacije.

Predviđeno je da Agencija obavlja slijedeće poslove kao javne ovlasti: nadzire provođenje zaštite osobnih podataka, ukazuje na uočene zloupotrebe prikupljanja osobnih podataka, sastavlja listu država i međunarodnih organizacija koje imaju odgovarajuće uređenu zaštitu osobnih podataka, rješava povodom zahtjeva za utvrđivanje povrede prava zajamčenih ovim zakonom te u tom smislu ima pravo narediti da se nepravilnosti uklone u određenom roku, privremeno zabraniti prikupljanje, obradu i korištenje osobnih podataka koji se prikupljaju, obrađuju ili koriste suprotno zakonu, narediti brisanje osobnih podataka prikupljenih bez pravne osnove, zabraniti iznošenje osobnih podataka iz Republike Hrvatske ili davanje na korištenje osobnih podataka drugim korisnicima ako se osobni podaci iznose iz Republike Hrvatske ili daju na korištenje drugim korisnicima suprotno zakonu, zabraniti povjeravanje poslova prikupljanja i obrade osobnih podataka izvršiteljima obrade ako ne ispunjavaju uvjete u pogledu zaštite osobnih podataka ili je povjeravanje navedenih poslova provedeno suprotno zakonu. Agencija može predložiti pokretanje postupka kaznene ili prekršajne odgovornosti pred nadležnim tijelom.

Agencija također prati uređenje zaštite osobnih podataka u drugim zemljama i surađuje s tijelima nadležnim za nadzor nad zaštitom osobnih podataka u drugim zemljama, nadzire iznošenje osobnih podataka iz Republike Hrvatske, izrađuje metodološke preporuke za unapređenje zaštite osobnih podataka, daje savjete u svezi s uspostavom novih zbirki osobnih podataka, daje mišljenja u slučaju sumnje, smatra li se pojedini skup osobnih podataka zbirkom osobnih podataka u smislu ovog Zakona, prati primjenu organizacijskih i tehničkih mjera za zaštitu osobnih podataka te predlaže poboljšanje tih mjera, daje prijedloge i preporuke za unapređenje zaštite osobnih podataka, surađuje s nadležnim državnim tijelima u izradi prijedloga propisa koji se odnose na zaštitu osobnih podataka, daje prethodno mišljenje o tome predstavlja li određeni način obrade osobnih podataka specifične rizike za prava i slobode ispitanika te obavlja i druge poslove određene zakonom.

Što se tiče financiranja, prema Zakonu o zaštiti osobnih podataka, sredstva za rad Agencije osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske. Procjenjuje se da je za početak rada Agencije (poslovni prostor, djelatnici, oprema, uspostava središnjeg registra zbirki osobnih podataka, izrada projekata i standardizirane opreme za vođenje evidencija zbirki osobnih podataka te njihovo ustanovljenje) potrebno osigurati cca 3 milijuna kuna za 2004. godinu. Prijedlog za osiguranje sredstava upućen je Ministarstvu financija.

Prehrambeni proizvodi

Zakonom o hrani postavljen je novi model službene kontrole kakvoće hrane prema kojem se inspeksijski nadzor provodi u maloprodaji. U vezi s tim, doći će do preraspodjele nadležnosti poslova inspeksijskog nadzora. Tako će u maloprodaji pored kontrole zdravstvene ispravnosti hrane veterinarski i sanitarni inspektori uz zakonom jasno utvrđene nadležnosti provoditi i kontrolu kakvoće, koja je do sada bila isključivo u nadležnosti gospodarske inspekcije Državnog inspektorata. Inspeksijski nadzor obuhvaćat će provjeru da li hrana udovoljava temeljnim zahtjevima, ukoliko su za nju propisani, kao i ispitivanje sastava hrane i provjeru istinitosti navoda na deklaraciji. Inspeksijski nadzor kontrole kakvoće hrane u maloprodaji dijelom će provoditi i inspektori Državnog inspektorata uz ovlasti kontrole deklariranja hrane sukladno pravilnikom propisanim zahtjevima za deklariranje. Nadzor kakvoće

hrane provodit će se i u proizvodnji samo u slučajevima kada je to propisano posebnim propisima, primjerice Zakonom o ekološkoj proizvodnji, Zakonom o vinu, Zakonom o stočarstvu.

Javne nabave

Vlada Republike Hrvatske svojim je aktom sukladno odredbi članka 75. Zakona o javnoj nabavi, osnovala Ured za javnu nabavu Vlade Republike Hrvatske, što je bilo predviđeno paralelno s početkom rada Državne komisije.

Projekt CARDS 2002 - Jačanje hrvatskog sustava javne nabave osigurat će podršku spomenutom Uredu u vidu jačanja njegovih upravnih i tehničkih sposobnosti. Donošenjem Uredbe o osnutku navedenog Ureda službeno su ispunjeni preduvjeti za početak provedbe CARDS projekta kroz koji će biti pružena tehnička pomoć pri pripremi relevantnog zakonodavnog okvira za javne nabave, definiranju organizacije i postupaka vezanih uz javne nabave te obrazovanju djelatnika Ureda za javne nabave, kao i podrška pri usavršavanju stručnjaka u Državnoj komisiji za kontrolu provedbe postupka javne nabave.

SLOBODA KRETANJA OSOBA

Uzajamno priznavanje kvalifikacija

Temeljem Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN broj 123/03), obveza je Vlade Republike Hrvatske osnivanje Agencije za znanost i visoko obrazovanje, koja će obavljati formalna priznanja inozemnih obrazovnih kvalifikacija donošenjem rješenja o priznavanju na temelju vrednovanja stručnih tijela sveučilišta, veleučilišta ili visokih škola, te preporuke Nacionalnog ENIC/NARIC ureda, kojeg će također Uredbom osnovati Vlada Republike Hrvatske.

U okviru programa CARDS 2002, Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa odobren je projekt pod nazivom Mobilnost u visokom obrazovanju – politika i zakonodavstvo o priznavanju diploma. Početak projekta očekuje se početkom 2004, a on predviđa savjetodavnu i tehničku pomoć pri:

- ustrojavanju Nacionalnog informacijskog centra i nacionalne mreže za prepoznavanje diploma i kvalifikacija ostvarenih u obrazovnim sustavima izvan RH, te njihovo uključivanje u europsku mrežu informacijskih centara (European Network of Information Centers – ENIC, sukladno čl. 15. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju - NN 23/03) te
- izradi pojedinih podzakonskih propisa u ovom području.

SLOBODA PRUŽANJA USLUGA

Financijske usluge

U Hrvatskoj narodnoj banci u tijeku su pripreme za novi ustroj Sektora nadzora i kontrole, koji stupa na snagu početkom 2004. godine. Naglasak u novom ustroju je na stvaranju nužnih preduvjeta za specijalizaciju u

pojedinih segmentima supervizijske funkcije, kao i na uspostavi fleksibilnijeg okruženja u kojem bi se na kvalitetniji i efikasniji način odgovorilo svim postojećim i budućim zahtjevima koji predstoje supervizijskom poslu.

S obzirom na aktualno stanje u bankarskom i financijskom sektoru u Republici Hrvatskoj, te na odgovornu zadaću funkcije nadzora banka kao i do sada, i za 2004. godinu predviđena je redovita edukacija zaposlenih u Sektoru nadzora i kontrole kako putem održavanja redovitih radionica i drugih oblika edukacije u Hrvatskoj narodnoj banci, tako i posjetom brojnih seminara u inozemstvu.

Do sada su najčešće korištene usluge i obrazovni programi u okviru tehničke pomoći Banke za međunarodne namire (BIS), a u posljednje dvije godine programi institucija poput Financial Stability Institute, World Learning, OCC, OTS, FDIC, te središnjih banaka razvijenih zemalja Deutsche Bundesbank, Bank of England, Banque de France, FED i sl.

SLOBODA KRETANJA KAPITALA

Sprječavanje pranja novca

Tijekom 2004. godine, u sklopu projekta CARDS 2002 - Jačanje međuinstitucionalne suradnje tijela uključenih u suzbijanje i procesuiranje pranja novca, pružit će se podrška institucijama uključenim u suzbijanje navedenih ilegalnih radnji - Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, Ministarstvu financija - Uredu za sprječavanje pranja novca i Ministarstvu unutarnjih poslova - Upravi kriminalističke policije. Projekt institucionalne podrške navedenim tijelima u borbi protiv pranja novca i prijevare, kao i programi obuke njihovih djelatnika, bit će nastavljeni i kroz program CARDS 2003.

PRAVO TRGOVČKIH DRUŠTAVA

Intelektualno, industrijsko i trgovačko vlasništvo

Nositelj izrade zakona u području intelektualnog vlasništva bilo je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, a stručni nositelji izrade bili su djelatnici Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo. Sve navedene aktivnosti trebale su se izvršiti u Sektoru za razvoj sustava intelektualnog vlasništva (pravnoj službi) navedenog Zavoda. Međutim, s obzirom na činjenicu da ova služba ne raspolaže s dovoljnim brojem pravnika s iskustvom i znanjem potrebnim za obavljanje svih navedenih aktivnosti u zadanim rokovima, u Zavodu je osnovana radna skupina za usklađivanje zakonodavstva u području prava intelektualnog vlasništva s europskim i međunarodnim propisima. Ovu radnu skupinu činili su pravnici i prevoditelji zaposleni u drugim sektorima Zavoda koji su i do sada sudjelovali u izradi propisa u području prava industrijskog vlasništva koji su danas na snazi u Republici Hrvatskoj.

Stoga Zavod tijekom 2004. godine u Sektoru za razvoj sustava intelektualnog vlasništva planira zaposliti tri vježbenika, diplomirana pravnika, od kojih bi se neki specijalizirali za međunarodno i europsko pravo intelektualnog vlasništva. Time bi se, nakon izvršenog usklađivanja zakonodavstva, omogućilo sustavno i

kontinuirano praćenje međunarodnih i europskih propisa koji će se donositi u svrhu unifikacije nacionalnih propisa u ovome području te njihova implementacija u hrvatsko zakonodavstvo.

Državni zavod za intelektualno vlasništvo korisnik je projekta CARDS 2001 - Intelektualno vlasništvo, u sklopu kojeg je predviđena tehnička pomoć Europske komisije pri edukaciji službenika Zavoda zaduženih za rad u postupku priznavanja pojedinih prava industrijskog vlasništva, kako bi se isti provodio u skladu s novim zakonima (njihova primjena počinje od 1. siječnja 2004. godine), a u koje su inkorporirane odredbe odnosnih direktiva i uredbi Europske unije. Tijekom 2004. godine također predviđeno je i stručno usavršavanje ostalih službenika Zavoda koje će se provesti dijelom iz sredstava spomenutog projekta CARDS 2001, a dijelom iz sredstava nacionalnog proračuna. Navedeni projekt obuhvaća i izradu strategije za pružanje učinkovite zaštite već priznatim pravima te potrebnu edukaciju sudaca, državnih odvjetnika, službenika Državnog inspektorata, policije i carine, u cilju što kvalitetnijeg, bržeg i učinkovitijeg ostvarivanja odnosno zaštite prava intelektualnog vlasništva.

Spomenuti CARDS 2001 projekt djelomice će financirati i uspostavu odgovarajućeg informatičkog sustava za kvalitetno povezivanje Zavoda, carine, policije, Državnog inspektorata, Državnog odvjetništva i sudova u cilju bržeg i efikasnijeg postupanja povodom povreda prava intelektualnog vlasništva.

Tijekom 2004. godine radit će se i na uspješnom provođenju Sporazuma o suradnji i proširenju koji je Vlada Republike Hrvatske 17. lipnja 2003. godine potpisala s Europskom patentnom organizacijom, a koji je u postupku ratifikacije. Predmetnim Sporazumom omogućeno je da europski patenti u Republici Hrvatskoj uživaju isti status kao i patenti koje je Državni zavod za intelektualno vlasništvo priznao prema Zakonu o patentima, što znači da Republika Hrvatska priznaje europski patent kao vlastiti patent. Ovaj Sporazum sklopljen je na vrijeme od pet godina. Implementacija Sporazuma vrlo je važna za Republiku Hrvatsku jer isti predstavlja prijelaznu fazu prema punopravnom članstvu u Europskoj patentnoj organizaciji. U okviru navedenoga planirano je održavanje radionica u svrhu pružanja osnovne i specijalizirane izobrazbe službenika Zavoda o administriranju i tumačenju proširenih europskih patenata, koje će voditi strani eksperti u Zavodu. Projekt financira Europska patentna organizacija.

Sukladno odredbama Zakona o računovodstvu, Hrvatski odbor za računovodstvo i računovodstvene standarde (HORRS) prati, usklađuje i objašnjava primjenu MRS-ova, a po Prijedlogu novog Zakona ulogu HORRS-a obavljat će Vijeće za financijsko izvješćivanje. To stručno tijelo imenovat će Vlada koja će ujedno i propisati broj članova.

TRŽIŠNO NATJECANJE I DRŽAVNE POTPORE

Tijekom 2004. godine planira se niz institucionalnih promjena u Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja koja će inkorporirati novo upravljačko tijelo - Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja - kao i novo područje nadležnosti - državne potpore. Sukladno navedenom, izmijenit će se Statut Agencije, a potom i ostali opći akti (Pravilnik o unutarnjem redu, Sistematizacija radnih mjesta). Uz zapošljavanje članova Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja,

tijekom 2004. godine predviđeno je i zapošljavanje novog osoblja, prvenstveno stručnjaka u području državnih potpora.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja korisnik je CARDS 2001 projekta pod nazivom Politika tržišnog natjecanja. Predviđeni ciljevi spomenutog projekta su jačanje institucionalnih sposobnosti Agencije za ispunjenje obveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, izrada zakona i stvaranje pravnog okvira u području zaštite tržišnog natjecanja u skladu s pravnom stečevinom EZ, pomoć pri izmjenama postojećeg zakonodavstva, te obrazovanje djelatnika Agencije i izrada empirijske studije sa svrhom procjene zapreka ulasku određenim infrastrukturnim i proizvodnim sektorima.

U sklopu projekta CARDS 2002 - Podrška hrvatskom sustavu državnih potpora osigurat će se podrška pri razvoju sustava državnih potpora kroz jačanje institucionalnih sposobnosti Agencije i promicanje znanja o sustavu državnih potpora.

Nužno je spomenuti i mogućnost provedbe projekta u suradnji s Odjelom za međunarodni razvoj Vlade Ujedinjenog Kraljevstva (DFID), koji bi bio usmjeren na obrazovanje i stručno usavršavanje djelatnika Agencije u području državnih potpora.

POLJOPRIVREDA

Tijekom 2004. godine, iz sredstava projekta CARDS 2002 - Poboljšanje administrativne učinkovitosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva predviđeno je provođenje mjera kojima je cilj povećati operativnu učinkovitost Ministarstva za razvijanje i provedbu novih politika i zakona sukladno Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju. Projekt uključuje sve uprave Ministarstva. U okviru provedbe projekta bit će ispitana postojeća struktura Ministarstva te utvrđene poteškoće vezano uz njegovo funkcioniranje. Razmotrit će se ključni elementi potrebni za uspješno funkcioniranje Ministarstva (funkcionalna struktura, tehničke vještine, broj djelatnika, program obuke), te će se predložiti nova organizacijska struktura.

Tržišno-cjenovna politika i politika ruralnog razvitka

Jedna od najznačajnijih institucionalnih zadataka vezanih uz ovo područje jest prerastanje Ravnateljstva za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi u učinkovitu administrativnu agenciju za provedbu i kontrolu sustava plaćanja državne potpore poljoprivredi. Nadalje, u sklopu provedbe modela ruralnog razvitka iz Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu, potrebno je donijeti provedbenu regulativu te uspostaviti institucionalnu (organizacijsku) strukturu za provedbu i praćenje mjera ruralnog razvitka. U tom procesu obuka ljudskih resursa na svim razinama od posebne je važnosti.

U sklopu programa CARDS 2002 – Poboljšanje administrativne učinkovitosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva predviđene su mjere jačanje institucionalnih sposobnosti Odjela poljoprivredne politike i

ruralnog razvitka u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva. Strani stručnjaci pružat će tehničku pomoć Odjelu u različitim područjima kao što su strukturna politika, kreditiranje u poljoprivredi, trgovinska politika, politika državne potpore poljoprivredi i drugo. U okviru twinning komponente istog projekta između ostalog planirana je izrada studija za ruralni razvitak i potpora pri uspostavi Integriranog administrativnog kontrolnog sustava (IACS).

Uz navedeno, Zakon o poljoprivredi predviđa uspostavu Poljoprivrednog informacijskog centra u okviru Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva. Aktivnosti oko njegove uspostave su započele, a njegova daljnja izgradnja jedan je od prioriteta tijekom 2004. godine.

Sigurnost hrane

Zakonom o hrani osniva se Hrvatska agencija za hranu, koja će pored Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, te Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, biti nadležna za poslove vezane uz sigurnost hrane. Uspostavom Agencije osigurat će se preduvjeti za poboljšanje strateškog upravljanja sigurnošću hranom koji će se temeljiti na znanstvenoj procjeni rizika, te će se osigurati da politika sigurnosti hrane bude usmjerena na ključne probleme te brzo djelovanje u odnosu na pojavu novih opasnosti u hrani (ili hrani za životinje). Hrvatska agencija za hranu obavljat će znanstvene i stručne poslove vezane uz zdravstvenu ispravnost i higijenu hrane. Agencija će moći povjeriti obavljanje pojedinih stručnih poslova iz svojeg djelokruga Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo i Hrvatskom veterinarskom institutu, te drugim pravnim osobama s javnim ovlastima.

Djelatnost Hrvatske agencije za hranu, utvrđena Zakonom o hrani, jest analiza rizika - odnosno procjena, obavještanje i koordinacija aktivnosti upravljanja rizikom glede zdravstvene ispravnosti hrane i hrane za životinje. U okviru poslova procjene rizika Agencija će prikupljati i analizirati znanstvene i tehničke podatke radi karakterizacije i praćenja rizika koji imaju izravan ili neizravan utjecaj na higijenu i zdravstvenu ispravnost hrane i hrane za životinje, te će u tu svrhu uspostaviti sustav tijela državne uprave, ustanova i drugih pravnih osoba koje djeluju na području zdravstvene ispravnosti hrane i hrane za životinje. U suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo i Hrvatskim veterinarskim institutom te drugim ovlaštenim pravnim osobama provodit će monitoring zdravstvene ispravnosti hrane i hrane za životinje. Nadalje, poduzimat će aktivnosti radi identifikacije i karakterizacije rizika koji se pojavljuju u odnosu na zdravstvenu ispravnost hrane i hrane za životinje, izrađivat će znanstvene studije potrebne za unapređivanje procjene rizika za područja zdravstvene ispravnosti hrane i hrane za životinje te uspostaviti jedinstvenu metodologiju procjene rizika u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije hrane i hrane za životinje.

Agencija će također obavještavati o rizicima te davati stručna i znanstvena mišljenja Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi, subjektima u poslovanju s hranom i hranom za životinje, potrošačima i drugim pravnim osobama u vezi s opasnostima te zdravstvenom ispravnošću hrane i hrane za životinje, uspostaviti će sustav brzog uzbunjivanja, te u tu svrhu primati i prosljeđivati sve

informacije u svezi s opasnostima u hrani putem središnjeg informacijskog sustava za razmjenu podataka koji je također potrebno uspostaviti.

U okviru poslova upravljanja rizikom, Agencija će koordinirati aktivnostima Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, te Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, koje se odnose na službenu kontrolu zdravstvene ispravnosti hrane i hrane za životinje te razvoj i izradu propisa u području hrane i hrane za životinje. Zadaća Agencije biti će i standardizacija i kontrola inspeksijskih aktivnosti te organizacija stručnog usavršavanja za inspektore.

Agencija će osim navedenih poslova analize rizika obavljati i druge poslove kao što su izrada priručnika dobre proizvođačke prakse, priručnika za primjenu HACCP sustava i priručnika dobre laboratorijske prakse, davati znanstvena mišljenja u svezi s prehranom ljudi, hranom za životinje i drugim pitanjima koja se odnose na zdravlje i dobrobit životinja te na zdravlje bilja. Agencija će surađivati s međunarodnim institucijama i organizacijama koje se bave pitanjima hrane i prehrane.

Sve pripreme za početak rada Agencije izvršit će se do kraja 2003. godine, te bi ona u 2004. godini trebala započeti obavljati djelatnosti definirane Zakonom.

Vinarstvo

Temeljem Zakona o vinu, u okviru Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva uspostavljena je institucija vinarske inspekcije i predviđeno je zapošljavanje 4 vinarska inspektora. Zadatak vinarske inspekcije je provođenje inspeksijskog nadzora u proizvodnji grožđa, vina i drugih proizvoda od grožđa i vina te voćnih vina po Zakonu o vinu i propisima donesenim na temelju njega.

Istovremeno, došlo je do smanjenja funkcija Državnog inspektorata koji su, do donošenja Zakona o vinu (NN 96/03) bili nadležni za područje inspeksijskog nadzora proizvodnje grožđa, vina i drugih proizvoda od grožđa i vina te voćnih vina.

Sukladno postojećim propisima (Zakon o vinu, Zakon o Državnom inspektoratu) Državni inspektorat obavlja inspeksijski nadzor vina i drugih proizvoda od grožđa i vina te voćnih vina u prometu.

Biljna karantena

Sukladno izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti bilja (NN 117/03) kojim su izmijenjene odredbe o inspeksijskom nadzoru na način da inspeksijski nadzor obavlja fitosanitarna inspekcija u prijelaznom razdoblju od dvije godine, planira se, uz dodatno izdvajanje odgovarajućih financijskih sredstava i dodatnog stručnog osposobljavanja fitosanitarnih inspektora, da dosadašnja granična inspekcija zaštite bilja postupno preuzima poslove inspekcije zaštite bilja.

U okviru završenog projekta CARDS 2001 - Jačanje sposobnosti granične fitosanitarne službe, tijekom 2003. godine izvršena je detaljna analiza postojećeg stanja u ustanovama uključenim u poslove zaštite bilja (biljne karantene), te su dane preporuke budućeg ustroja i djelokruga rada fitosanitarne službe, kao i preporuke vezane uz buduću stručnu suradnju sa Zavodom za zaštitu bilja.

Sukladno preporukama iz izvješća izrađenog u sklopu projekta CARDS 2001 – Jačanje sposobnosti granične fitosanitarne službe, u svezi organizacije buduće fitosanitarne službe, odnosno cjelokupnog ustroja službe za zaštitu bilja, planira se donošenje odluke oko uspostave organizacijske jedinice nadležne za koordinaciju poslova zaštite bilja, koja će u potpunosti udovoljiti zahtjevima EU glede postojanja "jedininstvenog državnog tijela" za zaštitu bilja

U okviru projekta CARDS 2002 – Jačanje sustava fitosanitarne inspekcije, predviđena je detaljna analiza potreba za obukom fitosanitarnih inspektora i stručnog osoblja uključenog u poslove zaštite bilja (biljne karantene), te početak njihovog stručnog osposobljavanja u cilju učinkovite primjene usklađenih propisa iz područja zaštite bilja (biljne karantene).

Sredstva za zaštitu bilja i rezidue

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva

U sklopu projekta Jačanje sposobnosti na području poljoprivrede, životinja i prehrambenih proizvoda iz programa CARDS 2002, predviđeno je provesti analizu i procjenu potreba za ljudskim resursima u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva koji će obavljati poslove vezane uz sredstva za zaštitu bilja i rezidue. Predviđeno trajanje projekta je dvije godine, a aktivnosti vezane za jačanje institucionalnog okvira za potkomponentu zaštita bilja započinju u drugoj polovici 2004. godine i nastavit će se tijekom 2005. godine. U projekt će biti uključen i Zavod za zaštitu bilja te malim dijelom stručnjaci Instituta za medicinska istraživanja i medicinu rada. S obzirom na znatno veći opseg budućih obveza, a da je u Ministarstvu sistematizirano samo 1,5 radno mjesto za poslove vezane uz sredstva za zaštitu bilja, sukladno već djelom učinjenoj analizi, planira se povećati broj radnih mjesta u ovom području i osigurati odgovarajuća sredstva iz Državnog proračuna. Sredstva za obuku i stručno usavršavanje zaposlenog službenika i novih djelatnika dijelom su osigurana iz programa CARDS 2002.

Zavod za zaštitu bilja i Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U 2003. godini u okviru projekta CARDS 2001 - Jačanje institucionalne sposobnosti na području zaštite bilja, obavljena je analiza i procjena osposobljenosti Zavoda za zaštitu bilja za obavljanje tehničkih poslova zaštite bilja. Sukladno učinjenoj analizi i preporukama, tijekom 2004. godine planira se kompletna reorganizacija Zavoda za zaštitu bilja: donošenje odluke o novom smještaju Zavoda (rješavanje pitanja nove zgrade), reorganizacija ljudskih potencijala u Zavodu (putem nove sistematizacije radnih mjesta i u skladu s tim preraspodjele radnih obaveza

postojećih kadrova). U okviru navedenog projekta obavljena je i analiza i procjena osposobljenosti laboratorija Odsjeka za pesticide u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo.

Navedene aktivnosti potrebno je provesti u prvoj polovici 2004. godine, jer je to preduvjet realizacije odobrenog CARDS iz proračunske godine 2003. koji predstavlja nastavak projekta CARDS 2001 – Jačanje institucionalne sposobnosti na području zaštite bilja. Ovaj se projekt u cijelosti odnosi na nabavku nove opreme za kemijski laboratorij Zavoda za zaštitu bilja i na nabavku opreme za laboratorij Odsjeka za pesticide u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo. Početak realizacije projekta CARDS 2003, odnosno aktivnosti samog opremanja navedenih laboratorija, početak će krajem 2004. ili početkom 2005. godine.

Uz navedeno, u sklopu projekta CARDS 2002 - Jačanje sposobnosti na području poljoprivrede, životinja i prehrambenih proizvoda, predviđeno je u prvoj polovici 2004. godine započeti prvi dio obuke stručnjaka u Zavodu za zaštitu bilja i Institutu za medicinska istraživanja i medicinu rada. Plan je da dio obrazovnih aktivnosti za određen broj stručnjaka završi do kraja 2004. godine, dok će se druga komponenta obuke provoditi tijekom 2005. godine. Stručnjaci će po završetku treninga biti osposobljeni za provođenje evaluacije dossier-a koje tvrtke prilažu prilikom registracije sredstava za zaštitu bilja, prema proceduri koja je standard u Europskoj uniji.

Navedenim treningom bit će obuhvaćeno najmanje osmero stručnjaka koji rade na području toksikologije sredstava za zaštitu bilja, ekotoksikologije, fizikalno-kemijskih svojstava, «fate and behaviour», «operator exposure», rezidue SZB, učinkovitost SZB itd.. Stručnjaci koji završe obuku imat će obvezu prenijeti stečeno znanje ostalim stručnjacima u svojim institucijama.

Veterinarstvo

Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva došlo je do jasnije podjele inspekcijskih i administrativnih poslova. To znači da će se sva inspekcija vršiti u Odjelu veterinarske inspekcije dok će Odjel veterinarskog javnog zdravstva biti odgovoran za pravne poslove, provedbu planova monitoringa, registraciju objekata i sl. Također, u tijeku je povećanje broja djelatnika u odjelima Uprave za veterinarstvo, za čije su zapošljavanje osigurana sredstva u proračunu RH. U planu za 2004. godinu je zapošljavanje oko 50 novih djelatnika. Svi novouposleni djelatnici bit će zaposleni u Upravi veterinarstva i raspoređeni u županijskim veterinarskim uredima.

Donošenjem Zakona o hrani došlo je do proširenja ovlasti veterinarske inspekcije, prvenstveno na dio prometa namirnicama životinjskog podrijetla. Njime je također točno precizirana podjela nadležnosti čime se ukinulo preklapanje poslova do kojeg je dolazilo prilikom uvoza proizvoda životinjskog podrijetla u unutarnjem prometu.

Obuka djelatnika veterinarske službe do sada je uglavnom bila provođena u suradnji i preko Hrvatske veterinarske komore (HVK) u skladu s Pravilnikom o usavršavanju veterinarskih djelatnika (temeljen na Statutu HVK). Obukom

su se stjecali uvjeti za izdavanje i produžavanje licenci dr.vet.med, a dijelom je obuhvaćala i tečajeve za ovlaštene veterinare. U budućnosti se planira pojačana edukacija, naročito novozaposlenih službenika, ali također i obnavljanje znanja te stjecanje novih znanja iz svih područja kojima se bavi Uprava za veterinarstvo.

U sklopu projekta CARDS 2003 - Jačanje hrvatske veterinarske službe, predviđene su mjere jačanja institucionalne sposobnosti na području kontrole zdravlja životinja, koje uključuju i procjenu potreba za obukom, izradu i provođenje programa obuke u obliku seminara, treninga, studijskih putovanja i radionica za javne i privatne veterinare kako bi oni bili u mogućnosti što uspješnije provoditi nove zakone usklađene sa zakonodavstvom Zajednice.

RIBARSTVO

Kao jedna od tri komponente projekta CARDS 2002 - Poboljšanje administrativne učinkovitosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, predviđena je podrška Upravi za ribarstvo u vidu tehničke pomoći pri usklađivanju nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom Zajednice, te općenito u procesu integracije u sustav EU. Cilj je projekta, između ostalog, i uskladiti način rada, stupanj stručne osposobljenosti i načina delegiranja zadataka i odgovornosti u okviru djelokruga rada Uprave za ribarstvo sa strukturom odgovarajućih tijela u zemljama članicama EU.

Temeljem predviđenih promjena Zakona o morskome ribarstvu (NN 46/97) Uprava ribarstva predviđa zapošljavanje dodatnog stručnog kadra, a kroz jačanje sustava kontrole, nadzora i inspekcije ribarskih djelatnosti planira se dodatno kapacitiranje i edukacija uposlenika.

PROMET

U području prometa unutarnjim plovnim putovima tijekom 2004. godine prioritetno će biti osnivanje i započinjanje s radom Agencije za plovne putove. U području zračnoga prometa planira se osnivanje Agencije za zračni promet, a u području pomorskog prometa Ureda za priobalnu plovidbu (Short Sea Shipping).

Uz navedene organizacijske izmjene, predviđeno je da 10 djelatnika Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka bude angažirano na poslovima vezanima za međunarodne poslove, prometnu politiku i europske integracije. Planira se da 3 osobe rade isključivo na poslovima europskih integracija te da se navedeni djelatnici upućuju na stručna usavršavanja kako u temeljnim pitanjima vezanima za Europsku uniju, tako i na eventualno usavršavanje u pitanjima vezanima za promet u nekoj od zemalja EU. Obuka djelatnika također će se provoditi putem seminara i radionica dostupnih u okviru programa suradnje u nadležnosti Ministarstva europskih integracija.

Unutar Samostalnog odjela za međunarodne poslove, prometnu politiku i europske integracije Ministarstva predviđa se obavljanje poslova na multilateralnoj razini te koordinacija poslova na izradi dokumenata vezanih na

proces europskih integracija. U toj se ustrojstvenoj jedinici planiraju obavljati i poslovi vezani za objedinjavanje dokumenata o prometnoj politici za promet kao jedinstvenu djelatnost.

POREZI

Nisu predviđene mjere jačanja administrativne sposobnosti.

EKONOMSKA I MONETARNA UNIJA

Nisu predviđene mjere jačanja administrativne sposobnosti.

STATISTIKA

U 2004. godini, Državni zavod za statistiku provest će plan obrazovanja statističara koji je napravljen u suradnji s agencijom GTZ-om (Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit). Također će se uspostaviti novi odjel čija će zadaća biti razvoj i usklađivanje statističkih metodologija.

Zbog velikog broja novih zadataka koje je Državni zavod za statistiku obvezan ispuniti u procesu usklađivanja s Europskim statističkim sustavom nužno će biti osigurati dodatne resurse, ljudske, financijske i materijalne.

Tijekom 2004.godine provodit će se program tehničke pomoći za područje službene statistike CARDS 2001, u suradnji s danskom statistikom. Projekt će obuhvatiti prikupljanje i obradu podataka, statistički poslovni registar i primjenu ESA 95 u nacionalnim računima. Planirano je ukupno 50 kratkoročnih konzultativnih misija, tijekom kojih će se izraditi odgovarajuće preporuke, a Državni zavod za statistiku poduzeti potrebne mjere za njihovu provedbu. Komplementarno navedenoj komponenti projekta, predviđena je i potpora informatičkoj infrastrukturi Državnog zavoda za statistiku kroz nabavu opreme vrijednosti 350,000 Eura.

SOCIJALNA POLITIKA I ZAPOŠLJAVANJE

U sklopu programa CARDS do sada je odobreno tri projekta čiji je korisnik Hrvatski zavod za zapošljavanje, a koji predviđaju određene institucionalne promjene i jačanje kapaciteta Zavoda: CARDS 2001 - Restrukturiranje tržišta rada, CARDS 2002 - Lokalna partnerstva za zapošljavanje i CARDS 2003 - Decentralizacija i modernizacija Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Putem projekta CARDS 2001 - Restrukturiranje tržišta rada, biti će unaprijeđen sustav prikupljanja podataka o tržištu rada putem anketa kojima će biti ispitane buduće potrebe poslodavaca (za zapošljavanjem, kvalifikacijskom strukturom budućih zaposlenika, te znanjima i vještinama koje poslodavci od njih traže), rad odjela za profesionalnu orijentaciju i suradnja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje s poduzećima koja se nalaze u procesu restrukturiranja i koje imaju veći broj tehnološkog viška radnika. Projekt je započeo s provedbom u lipnju 2003. godine, a sastoji se od 4 komponente:

- pregled metoda prikupljanja informacija o tržištu rada i izrada metodologije za kvalitativnu anketu o stanju na tržištu rada, te razvoj software-a za analizu podataka dobivenih anketom;
- razvoj instrumenata za profesionalnu orijentaciju i s time povezanih informacija o obrazovanju;
- uspostavljanje Fonda za zbrinjavanje tehnološkog viška i 10 Centara za potporu poslovnim promjenama za pružanje usluga zbrinjavanja tehnološkog viška u poduzećima koja prolaze kroz razdoblje restrukturiranja;
- proširenje informatizacije Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Projekt CARDS 2002 - Lokalna partnerstva za zapošljavanje, unaprijedit će suradnju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje sa socijalnim partnerima u svrhu povećanja zapošljivosti na lokalnom nivou. Projekt se sastoji od slijedećih komponenti:

- uspostava lokalnih partnerstava u 4 hrvatske županije;
- odabir perspektivnog sektora u županijama i izrada analiza potreba poduzeća o vještinama i znanjima koja se traže u poduzećima koja pripadaju tom sektoru;
- izrada programa za osposobljavanje nezaposlenih sukladno potrebama poslodavaca i njihovo zapošljavanje.

Vezano uz jačanja administrativnih sposobnosti, potrebno je izdvojiti projekt Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ) pod nazivom Decentralizacija i modernizacija HZZ-a, financiran putem CARDS programa za 2003. godinu. Cilj projekta je jačanje kapaciteta za prilagodbu promjenama na tržištu rada unutar Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini putem decentralizacije. Sastavni dijelovi projekta su:

- definiranje decentralizirane organizacijske strukture HZZ-a;
- definiranje operativnih smjernica za voditelje unutar HZZ-a u skladu s novom decentraliziranom strukturom;
- razvoj ljudskih resursa na ključnim pozicijama unutar HZZ-a u cilju provedbe nove decentralizirane strukture;
- definiranje plana provedbe nove decentralizirane strukture.

Sukladno obvezi metodološkog usklađivanja prikupljanja statističkih podataka i izrade statističkih pokazatelja sa standardima Europske unije i zahtjevima iz Statistical Requirement Compendiuma, iz CARDS programa za 2003. godinu Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva planira projekt unapređenja i sustavne obrade statističkih podataka tržišta rada prema zahtjevima Theme 23 i modulima 321 i 322 Compendiuma.

ENERGETIKA

Kao doprinos institucionalnom jačanju na području sektora energetike predviđa se osnivanje Državnoga zavoda za nuklearnu sigurnost u okviru Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva temeljem Zakona o nuklearnoj sigurnosti. Državni zavod za nuklearnu sigurnost financirat će se iz državnog proračuna.

U sektoru energetike provodi se i projekt pod nazivom Strategija usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s EU zakonodavstvom. Projekt se financira iz državnog proračuna RH, a između ostalog obuhvaća i upošljavanje 5 novih djelatnika u Upravi za energetiku i rudarstvo Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva.

Izobrazba djelatnika Ministarstva planira se pod projektom CARDS 2003 - Procjena izvora energije vjetra i energije sunca u pilot regiji u Hrvatskoj, čiji početak je predviđen u 2004. godini. Cilj projekta je razvijanje temelja za ekonomski i, u smislu zaštite okoliša, održivog tržišta za projekte na području energije vjetra i sunčeve energije. Projektom se želi dati doprinos razvoju strategije obnovljivih izvora energije te stvoriti zakonska osnovica na tom području. Sama izobrazba djelatnika odnosi se na područje procesuiranja podatka vezano za energiju vjetra i sunca, te izobrazbu na području pripreme kompjuterskih modela energije vjetra i sunca.

INDUSTRIJSKA POLITIKA

U prvom kvartalu 2004. godine, u okviru projekta Tehnička podrška pri restrukturiranju industrije čelika u Hrvatskoj (CARDS 2002), provodit će se projekt tehničke pomoći pri restrukturiranju industrije čelika. Prilikom izrade programa restrukturiranja imat će se u vidu činjenica da su, u skladu s odredbama Privremenog sporazuma (Protokol 2), osnovna načela o kojima treba voditi računa u procesu restrukturiranja održivost tvrtke, ograničen iznos i intenzitet potpore te racionalizacija i smanjivanje kapaciteta.

Plan restrukturiranja biti će pripremljen do ožujka 2004., kao što je definirano Planom provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. U sklopu programa CARDS 2002 pripremiti će se i Nacionalna strategija razvoja sektora čelika. Jedna od dvije postojeće željezare – Željezara Sisak koja zapošljava 1.700 djelatnika je privatizirana, dok je druga – Jadranska željezara, koja zapošljava 400 djelatnika, u postupku privatizacije. Tarife točno prate protokol 2 Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

MALO I SREDNJE PODUZETNIŠTVO

Nisu predviđene mjere jačanja administrativne sposobnosti.

ZNANOST I ISTRAŽIVANJE

Integriranje znanosti i tehnologije RH u Europski istraživački prostor utvrđeno je Strategijom razvitka znanosti u Republici Hrvatskoj u 21. stoljeću i novim Zakonom o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Ti dokumenti predviđaju korjenite promjene kako bi se ostvario djelotvoran i poticajan sustav znanosti i tehnologije po uzoru na zemlje Europske unije. Iz takve orijentacije proizlazi politika znanstvenog razvitka kojom se podržava optimalno uključivanje znanosti i tehnologije RH u Europski istraživački prostor.

Uključivanje sustava znanosti i tehnologije RH u Europski istraživački prostor odvija se u sklopu programa tehničke pomoći CARDS i TEMPUS, u sklopu bilateralnih programa sa zemljama članicama EU i posebnih napora uloženi u povećanje sudjelovanja u multilateralnim programima EU (EUREKA, Peti okvirni program, Šesti okvirni program).

Program CARDS je značajan instrument integriranja RH u područje istraživanja i tehnološkog razvoja Europske unije. Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa odobrena su tri projekta u područjima važnim za razvoj sustava visokog obrazovanja i znanosti:

- CARDS 2002 - Mobilnost u visokom obrazovanju: politika i zakonodavstvo o priznavanju diploma. Početak provedbe projekta očekuje se početkom 2004. godine.
- CARDS 2003 - Razvoj infrastrukture za intelektualno vlasništvo u području istraživanja i razvoja. Projekt predviđa potporu razvoju Instituta za tehnologijsku politiku i razvoj, te obuku zaposlenika Instituta.
- CARDS 2003 - Daljnje unapređivanje Agencije za osiguranje kvalitete i pratećeg informacijskog sustava u visokom obrazovanju. U sklopu projekta osigurati će se podrška Agenciji za osiguranje kvalitete i umrežavanje sveučilišnih informatičkih sustava što podrazumijeva izradu procjene o potrebi za obukom te, na temelju procjene, organizaciju odgovarajuće obuke za obje komponente projekta.

Program TEMPUS koji je prvenstveno usmjeren na restrukturiranje visokog obrazovanja obuhvaća 22 projekta u kojima hrvatska visoka učilišta sudjeluju bilo kao koordinatori bilo kao članovi konzorcija.

Solidan temelj za uspješnu integraciju u Europski istraživački prostor predstavlja bilateralna suradnja sa zemljama članicama EU i pristupajućim zemljama. S ovim zemljama Hrvatska realizira ukupno 152 bilateralna znanstvenoistraživačka projekta kako slijedi: Austrija (20), Francuska (11), Italija (12), Njemačka (19), Slovenija (73) i Velika Britanija (17). Osim znanstvenoistraživačkih projekata modaliteti suradnje obuhvaćaju i studentske boravke za specijalizaciju kadrova, te stipendije za poslijediplomski studij u inozemstvu.

U sklopu znanstvenoistraživačkih programa Europske unije Hrvatska je aktivna u EUREKI, u Petom okvirnom programu i u Šestom okvirnom programu. Program EUREKA predstavlja značajnu poveznicu između istraživačkih institucija i gospodarskog sektora, prije svega kroz zajedničko uključivanje domaće znanstvene zajednice i inovativnih malih i srednjih poduzeća u međunarodne istraživačko-razvojne projekte. U sklopu programa EUREKA RH sudjeluje u 22 projekta, 7 mreža i 2 «cluster» projekta. Od ulaska u punopravno članstvo programa EUREKA 2000. godine Ministarstvo znanosti i tehnologije je EUREKA projekte sufinanciralo u ukupnom iznosu od 2,4 milijuna EUR od ukupno 9 milijuna EUR koliko iznosi hrvatsko sufinanciranje programa EUREKA. Uz sufinanciranje Ministarstva projekte programa EUREKA sufinanciraju hrvatski partneri na projektu. U sklopu Petog okvirnog programa Hrvatska je realizirala 29 projekata. U Šestom okvirnom programu EU do sada su podnesena 73 prijedloga projekata čija je evaluacija u tijeku.

Značajno iskustvo je sudjelovanje u sve-europskom programu COST, u kojem Hrvatska trenutno ima 39 projekata koji su bili dodatno sufinancirani od strane Ministarstva znanosti i tehnologije s oko 100,000 EUR godišnje.

Osim navedenih oblika uključivanja znanosti i tehnologije RH u Europski istraživački prostor, tijekom 2004. godine predviđaju se i određene institucionalne izmjene na tom području. Pod prioritetne aktivnosti se tako ubrajaju imenovanje savjetodavnog tijela za pitanje znanosti Nacionalnog vijeća za znanost te imenovanje područnih znanstvenih i umjetničkih vijeća i matičnih odbora.

OBRAZOVANJE I USAVRŠAVANJE

Temeljem Zakona o Zavodu za školstvo Republike Hrvatske (NN 152/03), Zavod za unapređivanje školstva prešao je s radom 30. studenog 2003.g. kao uprava u okviru Ministarstva prosvjete i športa, a od 1. prosinca 2003.g. počeo je s radom novoustrojeni Zavod za školstvo RH. Novi zavod će biti uspostavljen kao središnja, stručno-razvojna služba na području inicijalnog obrazovanja (predškolski odgoj, osnovno i srednje školstvo). Sukladno Statutu i razvojnim planovima, u novom Zavodu za školstvo RH osnovano je:

- tajništvo;
- stručni odjeli (Odjel za razvoj kurikuluma i istraživanja, Odjel za stručno-pedagošku pomoć i trajnu izobrazbu, Odjel za strukovno obrazovanje, Odjel za informacijsko-dokumentacijsku djelatnost i nakladništvo);
- Centar za međunarodnu suradnju i Centar za obrazovanje odraslih;
- područne jedinice u regionalnim središtima- Zagreb, Split, Rijeka, Osijek.

Trenutačno je u Zavodu za školstvo uposleno 85 djelatnika, a planom razvoja Zavoda za školstvo predviđeno je da do kraja 2004. godine budu uposlena 160 djelatnika, do kraja 2005.g. 260 djelatnika a u konačnosti 2006.g. 375 djelatnika.

S ciljem stvaranja neovisnog sustava vrednovanja rezultata procesa obrazovanja, tijekom 2004. godine predviđeno je i osnivanje Nacionalnog ispitnog centra obrazovanja.

U području visokog obrazovanja prioriteti za 2004. godinu su imenovanje članova Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu, te osnivanje Agencije za znanost i visoko obrazovanje. Predviđeni rok za provedbu ovih mjera je veljača 2004. godine

Temeljem obveza koje proizlaze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, CARDS program osigurava financijsku podršku za provođenje projekata na području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, posebno s obzirom na imperativne koje nameću elementi kao što su institucionalno jačanje, decentralizacija obrazovanja na lokalne vlasti, upravljanje obrazovanjem te unapređivanje kvalitete obrazovanja. U kontekstu općeg cilja - stvaranja osnove za moderan, fleksibilan, i visokokvalitetan sustav strukovnog obrazovanja i osposobljavanja koji je sposoban odgovarati na potrebe tržišta rada – očekuje se postizanje odgovarajuće usklađenosti strukovnog obrazovnog sustava s relevantnim zakonodavstvom Zajednice. Sukladno izraženom interesu pojedinih škola za stalnim inovacijama koje relevantne državne/lokalne institucije do sada nisu mogle sustavno pratiti, CARDS projekti će

kroz provedbu planiranih pilot-aktivnosti u velikoj mjeri doprinijeti promidžbi inovacija te različitih primjera dobre prakse, kako onih iz EU zemalja, tako i hrvatskih.

Tijekom 2004. godine očekuje se provedba sljedećih projekata:

- CARDS 2001- Ljudski potencijali - Strukovno obrazovanje i osposobljavanje (SOO) čiji je cilj razvoj zakonodavnog okvira i propisa o SOO-u, te izrada faznog programa provedbe propisa, osposobljavanje kritične mase dionika za reforme SOO-a, ustrojavanje institucija za nastavak predloženih reformskih zahvata te daljnje osposobljavanje strukovnih nastavnika i stručnih učitelja u Hrvatskoj. Važna komponenta projekta je i razvoj kurikuluma i osiguravanje kvalitete, kroz koju će se pripremiti nastavni programi na sektorskoj i regionalnoj osnovi te provesti pilot projekti. Ova komponenta predstavlja početni zahvat u nastavne sadržaje, metodologiju razvoja kurikuluma i uključuje elemente kurikularnog planiranja u strukovnom obrazovanju.
- CARDS 2002 - Strukovno obrazovanje i osposobljavanje - Modernizacija i izgradnja institucija. Projekt će pružiti podršku Zavodu za školstvo kao modernoj pedagoškoj instituciji putem izrade pouzdanih analiza, smjernica i razvojnih planova za SOO, dodatno će proširiti koncept za reformu SOO-a i podržati upravljanje obrazovanjem u decentraliziranom okruženju, te unaprijediti holističke reforme kurikuluma i osposobljavanje nastavnika (kako u početnom i kontinuiranom profesionalnom razvoju tako i u perspektivi cjeloživotnog učenja) započete kroz CARDS 2001 projekt.

Tijekom 2004.g. započet će uključivanje Republike Hrvatske u međunarodni Program provjere znanja (PISA PROGRAM), koji se planira provesti u 2006.g.

TELEKOMUNIKACIJE I INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA

Telekomunikacijske usluge

Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka obavlja poslove utvrđene Zakonom o telekomunikacijama u sklopu Uprave pošte i telekomunikacija. Djelokrug i unutarnje ustrojstvo usklađeno je sa zahtjevima i potrebama djelotvornog obavljanja upravnih i stručnih poslova u području telekomunikacija i informacijske tehnologije, na način da je uz postojeća dva odjela (Odjel pošte i Odjel telekomunikacija) ustrojen i Odjel za razvoj informacijskog društva. U 2004. godini predstoji popunjavanje predviđenog broja radnih mjesta (najmanje 10-ak visokoobrazovanih stručnjaka elektrotehničke, matematičko-informatičke, prometne, pravne i ekonomske struke), kao i dodatno stručno usavršavanje postojećih državnih službenika u Upravi pošte i telekomunikacija.

Također je u 2004. godini potrebno izvršiti popunjavanje odgovarajućeg broja radnih mjesta (najmanje 6) i dodatno stručno osposobljavanje inspektora telekomunikacija u okviru Uprave inspekcijskih poslova, kako bi se omogućilo djelotvorno obavljanje inspekcijskog nadzora nad provedbom Zakona o telekomunikacijama i Zakona o elektroničkoj trgovini.

Zakonom o telekomunikacijama predviđeno je osnivanje Hrvatske agencije za telekomunikacije kao nacionalne regulatorne agencije za obavljanje regulatornih i drugih poslova utvrđenih Zakonom o telekomunikacijama. Hrvatska agencija za telekomunikacije je samostalna, neprofitna i neovisna pravna osoba s javnim ovlastima, njezin je osnivač Republika Hrvatska, a osnivačka prava ostvaruju Hrvatski sabor i Vlada Republike Hrvatske. Agencija za svoj rad odgovara Hrvatskom saboru. Rad Agencije je javan, a Zakonom je zabranjen svaki oblik utjecaja na rad Agencije koji bi mogao dovesti u pitanje njezinu samostalnost i neovisnost.

Hrvatskom agencijom za telekomunikacije upravlja Vijeće Agencije koje se sastoji od pet članova, koje imenuje i razrješava Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, na razdoblje od pet godina. Članovi Vijeća Agencije dužnost obnašaju profesionalno, a Zakonom su precizno određeni uvjeti koje moraju ispunjavati osobe koje se imenuju za članove Vijeća Agencije, dužnosti koje su nespojive s članstvom u Vijeću Agencije, kao i uvjeti za razrješene članova Vijeća Agencije prije isteka razdoblja na koje su imenovani.

Predsjednik Vijeća Agencije predstavlja i zastupa Agenciju te odgovara za zakonitost rada Agencije. Agencija ima stručnu službu za obavljanje stručnih, administrativnih i tehničkih poslova za potrebe Agencije, a stručnom službom rukovodi upravitelj Agencije, koji za svoj rad odgovara Vijeću Agencije.

U nadležnosti Hrvatske agencije za telekomunikacije su sljedeći poslovi:

- donošenje odluka o davanju i oduzimanju koncesija i dozvola u telekomunikacijama,
- nadzor i regulacija cijena i kakvoće telekomunikacijskih usluga,
- rješavanje sporova između operatora te između operatora i davatelja usluga,
- rješavanje sporova između davatelja usluga i korisnika usluga, uz posredovanje Vijeća korisnika telekomunikacijskih usluga,
- donošenje odluka i rješenja u vezi s obavljanjem drugih regulatornih poslova koji su u nadležnosti Agencije,
- upravljanje adresnim i brojevnim prostorom u telekomunikacijama i izrada pripadajućih planova,
- upravljanje radiofrekvencijskim spektrom, izrada Tablice namjene radiofrekvencijskog spektra i planova dodjele radijskih frekvencija,
- provedba postupka usklađivanja radijskih frekvencija na domaćoj i međunarodnoj razini te dodjela radijskih frekvencija,
- kontrola radiofrekvencijskog spektra i poduzimanje mjera zaštite od štetnih smetnji,
- sklapanje ugovora o koncesiji za frekvenciju za obavljanje telekomunikacijskih usluga, te ugovora o koncesiji za obavljanje djelatnosti radija i televizije u skladu sa Zakonom o elektroničkim medijima,
- predlaganje nacrtu podzakonskih propisa koje donosi ministar na temelju Zakona o telekomunikacijama,
- davanje stručnih mišljenja o pojedinim pitanjima iz područja telekomunikacija i provedbe Zakona o telekomunikacijama i propisa donesenih na temelju tog Zakona, na zahtjev zainteresiranih osoba,

- priređivanje stručnih skupova, javnih savjetovanja te ispitivanja tržišta i javnog mnijenja u vezi s pojedinim pitanjima iz područja telekomunikacija,
- obavljanje poslova međunarodne suradnje s međunarodnim telekomunikacijskim organizacijama i institucijama te sudjelovanje u radu njihovih stručnih tijela i radnih skupina, uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske i Ministarstva pomorstva, prometa i veza,
- suradnja s inozemnim regulatornim tijelima u telekomunikacijama,
- obavljanje drugih poslova utvrđenih Zakonom o telekomunikacijama i Statutom Agencije.

Dio navedenih poslova Agencije od posebnog je interesa za Republiku Hrvatsku, te ih Agencija obavlja na temelju javne ovlasti. Odluke Vijeća Agencije su konačne i protiv njih nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske. Vijeće Agencije podnosi Hrvatskom saboru i Vladi Republike Hrvatske godišnje izvješće o svojem radu te o stanju i ostvarivanju načela i ciljeva regulacije telekomunikacijskog tržišta u Republici Hrvatskoj.

Sredstva za obavljanje poslova Hrvatske agencije za telekomunikacije, ne osiguravaju se iz državnog proračuna Republike Hrvatske, već iz sljedećih izvora:

- od dijela naknade za uporabu radijskih frekvencija koji, izražen u postotku, ne može biti manji od 5%, što utvrđuje Vlada Republike Hrvatske,
- od naknade za uporabu adresa i brojeva, iz iznosa od 0,2% od ukupnog godišnjeg bruto prihoda koji su u prethodnoj godini u obavljanju telekomunikacijskih usluga i djelatnosti ostvarili koncesionari i davatelji telekomunikacijskih usluga, osim koncesionara radiodifuzijskih usluga

U području telekomunikacija proveden je projekt potpore Vijeću za telekomunikacije u iznosu od 185,000 eura, u razdoblju od studenog 2002. do travnja 2003. Uz navedeno, Ministarstvo prima podršku pri razvoju tržišta telekomunikacija kroz dodatni CARDS projekt vrijedan 173.000 eura, u sklopu kojeg se vrši analiza novog regulatornog okvira i pripremaju podzakonski propisi, koji se donose na temelju Zakona o telekomunikacija, a koristiti će ih Ministarstvo nadležno za telekomunikacije.

Poštanske usluge

Novim Zakonom o pošti predviđeno je osnivanje samostalnog i neovisnog regulatornog tijela – Vijeća za poštanske usluge, u skladu sa standardima regulacije poštanskog prometa i poštanskih usluga na razvijenim europskim i svjetskim poštanskim tržištima. Vijeće za poštanske usluge je samostalna, neovisna i neprofitna pravna osoba s javnim ovlastima.

Vijeće za poštanske usluge sastojat će se od pet članova koje imenuje i razrješava Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, na razdoblje od pet godina. Predsjednika i zamjenika predsjednika Vijeća imenuje Hrvatski sabor iz reda članova Vijeća. Predsjednik Vijeća za poštanske usluge predstavlja i zastupa Vijeće te je

jedini član Vijeća koji svoju dužnost obavlja profesionalno. Zakonom su precizno određeni uvjeti koje moraju ispunjavati osobe koje se imenuju za članove Vijeća, dužnosti koje su nespojive s članstvom u Vijeću, kao i uvjeti za razrješenje članova Vijeća prije isteka razdoblja na koje su imenovani.

Vijeće za poštanske usluge imati će stručnu službu koja obavlja administrativne, stručne i tehničke poslove za potrebe Vijeća, kao i poslove obavljanja tehničkih pregleda.

Vijeće za poštanske usluge donosi rješenja na temelju javne ovlasti u sljedećim slučajevima:

- izdavanja i oduzimanja dozvola za obavljanje poštanskih usluga,
- utvrđivanja iznosa sredstava iz državnog proračuna, u svrhu podmirivanja troškova javnog operatora, u slučaju kad se oni ne mogu podmiriti iz dobiti javnog operatora,
- rješavanja sporova u vezi s davanjem pristupa javnoj poštanskoj mreži.

U nadležnosti Vijeća za poštanske usluge je i obavljanje sljedećih poslova:

- određivanje cijena rezerviranih poštanskih usluga, na prijedlog javnog operatora,
- praćenje primjene cijena poštanskih usluga i predlaganje nadležnom tijelu državne uprave poduzimanja zakonskih mjera u slučaju kad davatelj poštanskih usluga donosi ili primjenjuje cijene suprotno mjerilima utvrđenima Zakonom o pošti,
- davanje suglasnosti na opće uvjete davatelja poštanskih usluga,
- davanje suglasnosti na opći akt javnog operatora kojim se uređuju uvjeti i cijena pristupa javnoj poštanskoj mreži,
- praćenje razvoja poštanske djelatnosti i tržišta poštanskih usluga i poduzimanje potrebnih mjera za osiguranje ravnopravnog i djelotvornog tržišnog natjecanja na tržištu poštanskih usluga,
- osiguravanje korisnicima usluga ravnopravnih uvjeta za korištenje poštanskih usluga,
- vođenje upisnika davatelja poštanskih usluga,
- objavljivanje popisa davatelja poštanskih usluga u "Narodnim novinama",
- donošenje poslovnika o svojem radu.

KULTURA I AUDIOVIZUALNA POLITIKA

Ministarstvo kulture planira tijekom 2004. godine upućivati službenike na organizirano obrazovanje za europske integracije (seminari, studijska putovanja i sl.), kao i na seminare koji se bave temama upravnog postupka i upravnih sporova, uredskog poslovanja, službeničkih odnosa, sustava lokalne i područne (regionalne) samouprave, ustavnog uređenja, sustava državne uprave, usavršavanja na području informatizacije, te upravljanja i rukovođenja. Napose će se službenicima osigurati mogućnost pohađanja tečajeva stranih jezika. Ostvarivanje ovoga programa zavisit će od sredstava osiguranih u državnom proračunu.

REGIONALNA POLITIKA

Tijekom 2004. godine provodit će se niz mjera usmjerenih na jačanje administrativne sposobnosti za upravljanje regionalnom politikom te također, općenito, za što učinkovitiju pripremu, provedbu i praćenje provedbe projekata koji se financiraju iz sredstava Europske unije.

Od institucionalnih mjera potrebno je izdvojiti sljedeće:

1. Temeljem Analize i preporuka za organizaciju i management Fonda za regionalni razvoj RH, dokumenta koji je rezultat projekta CARDS 2001 - Jačanje kapaciteta za strateško planiranje na području regionalnog razvoja planira se:

- reorganizacija unutarnjeg ustrojstva Fonda za regionalni razvoj bazirana na funkcionalnoj podjeli zadataka;
- osnivanje tri funkcionalne jedinice: Odjela za razvojnu politiku i prikupljanje sredstava, Odjela za implementaciju programa i Odjela za administrativne poslove. Predviđeno je zapošljavanje 5-8 novih djelatnika.

2. Sukladno čl. 12. Memoranduma o suglasnosti o osnivanju Središnje jedinice za financiranje i ugovaranje, uspostaviti će sustav praćenja decentraliziranih projekata iz programa CARDS na nacionalnoj razini. Praćenje decentraliziranih projekata na nacionalnoj razini provodit će se kroz dva odbora:

- Zajednički odbor za praćenje (ZOP) koji čine Nacionalni koordinator za programe pomoći i suradnje s EU, Dužnosnik za ovjeravanje programa i predstavnik Europske komisije. Zajednički odbor za praćenje će se sastajati najmanje jednom godišnje i pregledavati sve programe koji su financirani iz decentraliziranih programa EZ-a. Na osnovi izvješća o nadzoru ZOP će procjenjivati napredak programa s obzirom na operativne ciljeve iskazane u Sporazumu o financiranju. ZOP će također davati preporuke vezano uz promjenu prioriteta i/ili prenamjenu sredstava pomoći EZ-a, ako to bude potrebno, kako bi se osiguralo ispunjenje ciljeva zacrtanih godišnjim sporazumima o financiranju programa CARDS.
- Pododbor/e za praćenje koji se sastoji/e od predstavnika Nacionalnog koordinatora za programe pomoći i suradnje s EU, predstavnika Dužnosnika ovlaštenog za ovjeravanje programa te predstavnika Komisije. Pododbor/i će ocjenjivati napredak svih decentraliziranih programa i njihovih komponenata te ugovora, u skladu s pravilima koja se primjenjuju na decentralizirani sustav provedbe. Pododbor/i će razmatrati stvarno stanje s obzirom na plan, dinamiku provedbe i ugovaranje, financijski tok i strukturu upravljanja programima i projektima, davati preporuke za poboljšanje, a ako se ti koraci ne budu provodili, poduzimat će potrebne korektivne korake. Pododbor/i će odgovarati ZOP-u, a prije nego što održi godišnji sastanak podnijet će mu opći detaljan izvještaj o decentraliziranim programima.

S obzirom na izvjesnost daljnje decentralizacije većeg broja projekata iz proračunske godine CARDS 2003., realno je za očekivati da će se tijekom sljedeće godine povećati broj zaposlenika u Središnjoj jedinici za financiranje i ugovaranje, sukladno stvarnim potrebama te odredbama Memoranduma o suglasnosti koje reguliraju ovo pitanje.

Uz navedene organizacijske izmjene, provodit će se i niz aktivnosti s ciljem stručnog usavršavanja za potrebe provedbe programa pomoći EU, kao i mjera vezanih uz regionalnu politiku:

1. Tijekom 2004. godine kroz implementaciju projekta Strategija i jačanje kapaciteta za regionalni razvoj za koji je odobrena tehnička pomoć iz programa CARDS 2002 planira se održati niz seminara i treninga za širok krug relevantnih dionika sa svih razina odlučivanja vezanih uz regionalnu politiku i EU praksu na tom području (poglavlje 21 *acquisa*). Također će se u okviru navedenog projekta u tijeku 2004. godine izraditi izvješće o kapacitetima za provođenje politike regionalnog razvoja.

Većina seminara i treninga održat će se tijekom 2004. godine a ukupno se za vrijeme trajanja projekta tj. tijekom 2004. i 2005. godine planira najmanje:

- 10 informativnih/konzultacijskih radionica za relevantne dionike u procesu izrade Nacionalne strategije regionalnog razvoja;
- 5 informativnih/konzultacijskih radionica za relevantne dionike u procesu izrade Zakona o regionalnom razvoju;
- 5 općenitih treninga vezanih uz regionalnu politiku EU, strukturne fondove, strateško planiranje i prekograničnu suradnju;
- 10 tehničkih treninga o programiranju i pripremi projekata, implementaciji, praćenju i evaluaciji, financijskom upravljanju i kontroli;
- 2 seminara na visokoj razini vezano uz Nacionalnu strategiju regionalnog razvoja i Zakonu o regionalnom razvoju.

Nadalje, Jedinica za implementaciju spomenutog projekta, osim što će sudjelovati na svim gore spomenutim seminarima i radionicama, jačat će svoje kapacitete vezane uz planiranje i provođenje politike regionalnog razvoja i na dnevnoj osnovi.

Pored obuke direktno vezane uz regionalnu politiku i EU praksu na tom području, tijekom 2004. godine predviđena je kontinuirana edukacija tijela državne uprave uključenih u korištenje programa pomoći EU, i to:

1. Kontinuirano osposobljavanje državnih službenika na središnjoj i lokalnoj razini o osnovama projektnog ciklusa Europske unije, te pripremi projektnih dokumenata za natječaje temeljem kojih se raspisuju projekti koje financira Europska zajednica.

2. Sukladno čl. 4., stavak 5. Memoranduma o suglasnosti planirana je obuka djelatnika Središnje jedinice za financiranje i ugovaranje. Obuka iz područja javne nabave, te financijskog i administrativnog upravljanja projektima započeta je u 2003. godini te se planira kontinuirano provoditi i tijekom 2004. Organizirana je uz pomoć stranih

stručnjaka koje financira Europska komisija u okviru projekta OBNOVA 2000 - Potpora tijelima hrvatske Vlade zaduženima za koordinaciju, upravljanje i praćenje financijske pomoći Europske Unije, i u suradnji s Delegacijom Europske komisije u Republici Hrvatskoj. Navedenim projektom Središnjoj jedinici za financiranje i ugovaranje dodijeljena je tehnička potpora s ciljem učinkovitog administrativnog i financijskog upravljanja projektima koji se provode na decentraliziranoj osnovi, prihvaćanjem svih relevantnih EU propisa i procedura koji se odnose na natječajni postupak, ugovaranje, plaćanje i financijsko izvještavanje.

3. U sklopu projekta CARDS 2003 - Potpora hrvatskim državnim tijelima pri koordinaciji pomoći EU i EU integracijskim procesima (početak se očekuje krajem 2004. godine) vršit će se osposobljavanje djelatnika tijela državne uprave za sustavno praćenje i izradu izvješća o projektima koji se financiraju sredstvima Europske zajednice.

Nadalje, pored spomenutog, u periodu od 2004. do 2006. godine planira se i niz institucionalnih i administrativnih mjera vezanih uz unapređenje procesa planiranja i pripreme proračuna, unapređenje informacijskog sustava riznice i sustava za strateško planiranje, izradu baze i utvrđivanje kriterija za mjerenje fiskalnog kapaciteta lokalnih jedinica za potrebe fiskalne decentralizacije, o čemu je više navedeno u poglavlju 3.29. NPPEU-a.

OKOLIŠ

Na području zaštite okoliša, tijekom 2004. godine planirano je niz mjera s konkretnim aktivnostima, usmjerenim na jačanje administrativne sposobnosti, koje su u nastavku navedene prema zasebnim tematskim cjelinama.

Usklađivanje zakonodavstva na području zaštite okoliša

U cilju jačanja administrativnih sposobnosti na području usklađivanja zakonodavstva, u okviru projekta CARDS 2002 Strategija približavanja okolišnom zakonodavstvu EU, Europska komisija osigurat će stručnu podršku u procesu usklađivanja zakonodavstva u području otpada, zaštite zraka i IPPC Direktive. Komplementarno projektu koji financira Europska komisija, u 2004. godini pružit će se i podrška iz programa REReP kroz sljedeće projekte:

- REReP 1.3. Pomoć u izradi i prilagodbi propisa u području zaštite okoliša u Jugoistočnoj Europi. Cilj programa je jačanje kapaciteta u usklađivanju hrvatskih propisa sa zakonodavstvom EU.
- REReP 1.7. Jačanje nacionalnih agencija zaštite okoliša i njihovih inspektorata u Jugoistočnoj Europi. Svrha projekta je uspostaviti Balkansku mrežu za pravnu usklađenost u području zaštite okoliša i provedbu (BERCEN), koja pomaže i potiče primjenu propisa u JI Europi kroz distribuciju informacija, pronalaženje zajedničke osnove za suradnju, i razvoj projekata od zajedničkog interesa država uključenih u Mrežu. Članice BERCEN mreže će zajednički raditi na ubrzanju provedbe okolišnog zakonodavstva i povećanju učinkovitosti naredbodavnih agencija i inspektorata. Izvori financiranja provedbe su programi EU (Phare/OBNOVA), Ministarstvo vanjskih poslova Nizozemske, Ministarstvo vanjskih poslova Norveške i Finski okolišni institut (Suomen Ympäristökeskus - SYKE). Planira se da projekt traje do završetka procesa

pridruživanja Europskoj uniji u regiji. Nakon toga će se Mreža integrirati u jednu od postojećih mreža među državama članicama EU.

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva tijekom 2004. godine planira zaposliti 2 djelatnika s VSS za rad na pripremi i provedbi projekata iz EU programa pomoći u Odjelu za EU integracije i međunarodne projekte i 2 djelatnika u Odjelu za normativno-pravne poslove, međunarodno pravne poslove i usklađivanje pravnih propisa s propisima EU, za poslove na usklađivanju zakonodavstva. Izvor financiranja je državni proračun, a procjena potrebnih financijskih sredstava za 1 godinu iznosi oko 400.000 HRK.

Također se planira zatražiti tehnička pomoć za izradu projekata izobrazbe lokalne i regionalne samouprave, vezano za provedbu Zakona o zaštiti okoliša, Zakona o zaštiti zraka i Zakona o otpadu.

Procjena utjecaja na okoliš

Na području procjene utjecaja na okoliš (PUO) planirana je provedba projekta CARDS 2003 Provedba procjene utjecaja na okoliš – smjernice i obuka. Cilj projekta je povećanje održivosti razvojnih projekata u Hrvatskoj, odnosno jačanje i olakšavanje provođenja procjene utjecaja na okoliš sukladno standardima i praksi EU. Odobrena financijska sredstva iznose 0,7 MEUR, a izrada Opisa posla (terms of reference) predviđena je za prvu polovinu 2004. godine.

U sklopu iste proračunske godine CARDS programa odobren je i projekt Procjena učinaka razvojnih strategija na okoliš, u okviru kojeg će se provoditi aktivnosti vezane uz:

- jačanje institucionalne sposobnosti za provođenje postupaka strateške procjene zaštite okoliša, za planove i programe na nacionalnoj i regionalnoj razini;
- provedbu strateške procjene zaštite okoliša i razvoj među-mrežnih učinaka izabраниh sektorskih politika.

Ukupna vrijednost odobrene pomoći iznosi 0,8 MEUR. Dio sredstava je predviđen i za provedbu aktivnosti vezanih uz razvoj integriranog pilot programa na Jadranu (vidjeti poglavlje o upravljanju obalnim i otočnim područjem). Izrada Opisa posla (ToR) za spomenuti projekt predviđena je za prvu polovicu 2004. godine. Trajanje projekta se predviđa na 24 mjeseca.

Vezano uz PUO i sudjelovanje javnosti, planira se zatražiti i tehnička pomoć za izradu analize usklađenosti sudjelovanja javnosti u postupku procjene PUO-a, strateške procjene utjecaja na okoliš i postupka izdavanja ekološke dozvole.

Pristup informacijama i sudjelovanje javnosti

U području pristupa informacijama i sudjelovanja javnosti planira se provedba projekta CARDS 2003 - Promicanje pristupa informacijama i sudjelovanja javnosti u pitanjima zaštite okoliša sukladno Aarhuškoj konvenciji. Izrada Opisa posla započeta je u prosincu 2003., uz osigurana financijska sredstva od 0,3 MEUR.

Kakvoća zraka i klimatske promjene

Na području kakvoće zraka i promjene klime planira se zapošljavanje 2 djelatnika VSS za potrebe izrade Strategije zaštite zraka i provedbe klimatskog programa i rada na projektu Operativni plan za provedbu klimatskog programa.

Gospodarenje otpadom

Na području gospodarenja otpadom provodit će se tri projekta:

- CARDS 2001 - Sposobnosti općina za gospodarenje okolišem i infrastruktura (MEMC). Odobrena financijska sredstva iznose 1,8 MEUR, a provedba projekta trebala bi započeti početkom 2004. godine i trajati 20 mjeseci.
- CARDS 2002 - Pilot strategija gospodarenja otpadom za Dalmaciju. Izrada Opisa posla (ToR) za ovaj projekt započeti će u prvoj polovici 2004. godine, a njegovo predviđeno trajanje je 18 mjeseci. Financijska sredstva namijenjena provedbi projekta iznose 0,8 MEUR.
- Interreg III B CADSES Projekt bazena rijeke Drave - pilot projekt Odlaganje komunalnog otpada sjeverozapadne Hrvatske, koji će trajati 36 mjeseci, a izvori financiranja provedbe su EU INTERREG III B CADSES u iznosu od 50,000€; Republika Hrvatska u iznosu od 750,000€; Republika Austrija u iznosu od 759,834 € te Republika Mađarska u iznosu od 24,000€.

Upravljanje vodama

U području upravljanja vodama planira se uspostava Odjela za provedbu Okvirne direktive o vodama (Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council) u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, a u sastavu uprave nadležne za vode s načelnikom Odjela i 8 zaposlenika s VSS. Izvor financiranja je državni proračun. U svezi izobrazbe djelatnika, predviđena je edukacija stručnjaka iz područja upravljanja vodama u suradnji s Kraljevinom Nizozemskom, Japanom, te u sklopu Konvencije za zaštitu rijeke Dunava, sredstvima iz državnog proračuna i u sklopu programa UNDP/GEF (potrebna financijska sredstva su 200.000 HRK).

Tijekom 2004. godine provodit će se projekt CARDS 2002 - Informacijski sustav za vode - standardizacija i monitoring u trajanju od 12 mjeseci i vrijednosti 800.000€. Cilj projekta je poboljšanje informacijskog sustava za vode, što će osigurati zaštitu i racionalno korištenje vodnih resursa. Dio koji se odnosi na izobrazbu djelatnika vezan je za organizaciju seminara u domeni standardizacije i kontrole kvalitete podataka, uz izobrazbu o postupcima monitoringa (real time data gathering).

Na području zaštite voda i obalnog područja, planirana je suradnja Republike Hrvatske i Kraljevine Nizozemske u sklopu koje je identificiran projekt institucijskog jačanja, pod nazivom „Elementi za formuliranje vodnogospodarskih planova na vodnim područjima obalnog pojasa Hrvatske“.

Upravljanje obalnim i otočnim područjem

U području upravljanja obalnim i otočnim područjem odobreni su sljedeći projekti:

- CARDS 2003 - potprojekt Razvoj integriranog pilot programa na Jadranu u okviru projekta Procjena učinaka razvojnih strategija na okoliš. Cilj projekta je ustrojavanje okvira za zaštitu Jadrana na državnoj razini. Početak izrade Opisa posla predviđen je za sredinu 2004. godine.
- Projekt Upravljanje okolišem u jadranskom morskom i obalnom području, koji se provodi na bilateralnoj osnovi u suradnji s Njemačkim društvom za tehničku suradnju (GTZ). Svrha projekta je redefiniranje obveza i jačanje institucionalne i stručne organizacije Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Pododsjeka za zaštitu mora i priobalja. Projekt je započeo u svibnju 2003. godine i trajat će do kraja 2004. godine, a odobrena financijska sredstva iznose 200,000 EUR. U okviru istog projekta planira se zaposliti 1 viši savjetnik u 2004. godini.
- Projekt Sveobuhvatni plan upravljanja okolišem obalnog područja Jadrana (ASEMP - modul Hrvatska), koji će se provoditi temeljem Sporazuma Vlade RH i Organizacije Ujedinjenih naroda za znanost, prosvjetu i kulturu (UNESCO) iz travnja 2003. godine. Projekt je odobren u okviru REReP programa, Pakta o stabilnosti. Ciljevi projekta su razviti prototipski modul mrežno dostupnog alata za sveobuhvatno planiranje obalnim područjem Hrvatske korištenjem GIS-a i sustava podrške odlučivanju (DSS). Vrijednost projekta je 660.000 EUR, a sredstva osigurava Vlada Talijanske Republike.

Daljnja administrativna mjera koju je potrebno navesti je i suradnja s ostalim državama i međunarodnim organizacijama, u cilju zaštite mora i obalnog područja, uz uvođenje integralnog upravljanja na principima održivog razvoja. Provođenje je planirano u sklopu Programa za tehničku pomoć u Sredozemlju u vidu održavanja tečajeva, radionica i seminara o pitanjima integralnog upravljanja obalnim područjima i strateške procjene utjecaja na okoliš (SPUO). Financijska sredstva predviđena su proračunom METAP-a za navedene aktivnosti, a izvor financiranja provedbe su METAP partneri: Svjetska banka, Europska investicijska banka, Europska komisija, UNDP, Finska i Švicarska.

Sredinom 2003. godine pokrenut je Projekt «Upravljanje okolišem u jadranskom morskom i obalnom području», u sklopu hrvatsko-njemačke suradnje, s ciljem jačanja administrativnog ustroja, te stručne i organizacijske sposobnosti Pododsjeka za zaštitu mora i priobalje. U okviru projekta planira se horizontalno i vertikalno povezati Pododsjek sa svim institucijama i organizacijama, te javnim i poslovnim sektorima koji neposredno ili posredno sudjeluju u planiranju i provođenju aktivnosti zaštite mora i priobalja. Na taj način bi se Pododsjek osposobio za

efikasnije provođenje međuinstitucionalne i međusektorske suradnje, te uspostavu transparentnih odnosa u javnosti, u cilju izrade i provođenja učinkovite politike upravljanja i zaštite mora i priobalja.

Genetski modificirani organizmi (GMO)

Temeljem novog Zakona o zaštiti prirode predviđeno je da Vlada RH osnuje Povjerenstvo za GMO-e kao i tri znanstveno-stručna odbora, Znanstveni odbor za ograničenu uporabu GMO-a, Znanstveni odbor za uvođenje GMO-a u okoliš te Odbor za novu hranu i hranu za životinje koja sadrži GMO. Sastav, djelokrug i način rada Znanstvenog odbora za ograničenu uporabu GMO-a te Znanstvenog odbora za uvođenje GMO-a u okoliš propisan je Zakonom o zaštiti prirode, dok se sastav, djelokrug i način rada Odbora novu hranu i hranu za životinje koja sadrži GMO-e propisan Zakonom o hrani koji je u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva. Osnivanje navedenih Odbora planira se za prvo tromjesečje 2004. godine.

Zaštita od zračenja i buke

U području zaštite od zračenja planira se osnivanje Državnog zavoda za zaštitu od zračenja, uz potrebna sredstva od 2 milijuna HRK iz državnog proračuna.

Na području zaštite od buke u planu je izrada programa za izobrazbu inspektora, kao i izrada programa za izobrazbu sudionika u provedbi zaštite od buke. U planu je i početak izobrazbe nadzornih službi te opremanje potrebnim instrumentima.

Kemikalije

U skladu sa Zakonom o kemikalijama, koji je u nadležnosti Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, potrebno je osnovati Ured za kemikalije, te započeti sa izradom podzakonskih akata, koji se temelje na Zakonu o kemikalijama, a kako bi primjena istog započela u utvrđenom roku sa 01. siječnja 2005. godine.

ZAŠTITA POTROŠAČA I ZDRAVLJA

Za sada Vlada Republike Hrvatske nema program obrazovanja, informiranja i program podizanja svijesti o pitanjima zaštite potrošača. Ovaj program će se razviti uz pomoć projekta programa CARDS 2002 - Jačanje sposobnosti na području zaštite potrošača te u sklopu Nacionalnog programa za zaštitu potrošača kojeg će Sabor usvojiti do 31. ožujka 2004. godine. U svrhu obrazovanja i informiranja potrošača Ministarstvo gospodarstva je u mjesecu rujnu 2003. pripremlilo prvi hrvatski priručnik za zaštitu potrošača "Potrošački pojmovnik", koji je podijeljen obrazovnim i drugim institucijama, saborskim zastupnicima i zainteresiranim građanima radi podizanja nivoa znanja o potrošačkim pravima.

PRAVOSUĐE I UNUTARNJI POSLOVI

Međunarodna pravna suradnja

U sastavu Ministarstva pravosuđa, Uprave za međunarodnu pravnu pomoć, suradnju i ljudska prava ustrojava se Odjel za prilagodbu europskom pravnom sustavu, koji će u svoja dva odsjeka - Odsjeku za prilagodbu pravosudnog sustava te Odsjeku za prilagodbu upravnog sustava zapošljavati 15 ljudi. Ovom organizacijskom promjenom ojačati će se institucionalna sposobnost Ministarstva pravosuđa u odnosu na poslove usklađivanja pravosudnog i upravnog sustava standardima i propisima Europske unije; koordiniranje poslova usklađivanja zakonodavstva u područjima iz djelokruga Ministarstva; suradnje s međunarodnim ustanovama u postupku usklađivanja zakonodavstva; nadzora izrade programa za osposobljavanje pravosudnog i upravnog sustava za usklađivanje standardima i propisima Europske unije; suradnje s međunarodnim ustanovama u provedbi programa; te suradnje s pravosudnim i upravnim tijelima u provedbi praćenja procesa usklađivanja zakonodavstva u područjima iz djelokruga Ministarstva.

U odnosu na institucionalno jačanje pravosudnih tijela, relevantni podaci navedeni su u Poglavlju 2. Demokracija i vladavina prava, ljudska prava i zaštita manjina, u sklopu odjeljka Sudbena vlast.

Azil

Budući da se Zakonom o azilu sustav azila u Republici Hrvatskoj po prvi puta cjelovito i sustavno uređuje, provođenje spomenutog Zakona zahtijevat će organizacijske i kadrovske promjene tijela nadležnih za ovo područje.

Tijelo državne uprave nadležno za rješavanje zahtjeva za azil je Ministarstvo unutarnjih poslova. Poslovima azila bave se dva odsjeka unutar Odjela za strance i azil, Uprave za inspekcijske i upravne poslove. To su Odsjek za azil i Prihvatilište za azilante. U Odsjeku za azil sistematizacijom je predviđeno 10 radnih mjesta, 8 radnih mjesta VSS i 2 radna mjesta SSS. U Prihvatilištu za tražitelje azila sistematizacijom su predviđena 6 radna mjesta, od kojih 5 VSS i 1 SSS. U Odsjeku za azil nepopunjena su 2 radna mjesta VSS. U Prihvatilištu za tražitelje azila nepopunjena su 2 radna mjesta VSS i 1 radno mjesto SSS.

Kada Zakon stupi na snagu, 01. srpnja 2004. godine, ovisno o broju tražitelja azila, povećat će se broj djelatnika zaduženih za obavljanje psihosocijalne i medicinske skrbi u Prihvatilištu.

Zakon o azilu predviđa i uspostavljanje Prihvatilište za tražitelje azila, kao ustrojstvene jedinice Ministarstva unutarnjih poslova, gdje će se tražiteljima azila osigurati prihvat, smještaj i osnovna skrb do okončanja postupka.

Uspostava institucije Prihvatilišta za tražitelje azila jedan je od ciljeva projekta CARDS 2001 - Reforma azila. Projekt ima investicijsku komponentu kao i komponentu jačanja institucionalne sposobnosti koja se provodi u suradnji s

odabranim twinning partnerima. U sklopu investicijske komponente ovog projekta uložiti će se 800,000 € u rekonstrukcijske radove za uređenje Prihvatišta, dok će se unutar institucionalne komponente, između ostalog, definirati standardi i preporuke za prihvati i smještaj tražitelja azila, integraciju prihvaćenih i povratak odbijenih tražitelja azila.

U sklopu spomenutog CARDS 2001 projekta financira se i uspostavljanje te opremanje Informacijsko-dokumentacijskog centra s odgovarajućom bazom podataka, u kojem će se sustavno prikupljati, obrađivati i sistematizirati sve dostupne informacije o zemljama podrijetla tražitelja azila, što predstavlja nužan preduvjet za kvalitetno provođenje postupka azila. Nakon toga, prikupljene informacije moći će se analizirati i obrađivati posebnom metodologijom prema međunarodno prihvaćenim standardima.

Kao drugostupanjsko upravno tijelo za rješavanje žalbi tražitelja azila i azilanata, Zakon o azilu predviđa Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske. Predsjednika i članove Povjerenstva imenovat će Vlada Republike Hrvatske, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu Zakona o azilu, a na prijedlog ministra unutarnjih poslova. Članove Povjerenstva biti će potrebno educirati za obavljanje poslova iz područja azila.

Provedba CARDS projekta Reforma azila započela je 01. ožujka 2003. godine, a planirano trajanje projekta iznosi 16 mjeseci. Provedba ovog projekta omogućit će unapređenje zakonodavstva i propisa u svezi azila u skladu s relevantnim međunarodnim dokumentima, jačanje administrativnih kapaciteta institucija uključenih u postupak azila, te jačanje postojećeg sustava obuke za djelatnike koji rade na poslovima azila (procjeni zahtjeva za azilom, prihvatu i smještaju tražitelja azila i azilanata).

Migracije

Za provođenje odredbi Zakona o strancima, biti će potrebno osigurati odgovarajuće tehničke i ljudske resurse. To podrazumijeva povećanje broja službeničkih mjesta, edukaciju službenika, osiguranje prostorija za rad, nabavu informatičke opreme, izradu novih obrazaca za vize i boravak, radnih i poslovnih dozvola, u skladu s provedbenim propisima donesenim krajem 2003. g., koji se primjenjuju od početka 2004. g.

U sklopu projekta CARDS 2003 - Jačanje sposobnosti na području nezakonitih migracija – izvršit će se analiza stanja i potreba vezano za ilegalne migracije (tokovi, trendovi itd.), s posebnim osvrtom na organizacijske i postupovne potrebe Prihvatnog centra za strance Ježevo, adaptaciju navedenog Centra te daljnje usavršavanje osoblja Centra kao i policijskih službenika vezano uz postupke uhićenja ilegalnih migranata, njihova prihvata te deportacija zrakom i kopnom.

Upravljanje granicom

Prioritet u području upravljanja granicom je preustroj granične policije na regionalnoj i lokalnoj razini kao i ustrojavanje novih organizacijskih oblika u policijskim upravama i policijskim postajama te formiranje

specijaliziranih i mješovitih postaja granične policije. Sukladno navedenom, potrebno je alocirati dodatnih 500 policijskih službenika na poslove upravljanja državnom granicom, što će biti ostvareno unutarnjom preraspodjelom postojećih ljudskih resursa Ministarstva unutarnjih poslova.

U svrhu što učinkovitijeg upravljanja granicama, također je potrebno sukcesivno provoditi obrazovanje i usavršavanje graničnih policajaca kroz organiziranje seminara za rukovoditelje na temu približavanja standardima Europske unije i provođenje skraćenog tečaja u trajanju od četiri tjedna, namijenjenog policijskim službenicima koji već rade na poslovima granične kontrole bez prethodno završene specijalističke obuke.

Kako bi granična policija postigla sigurnosni standard kojeg u okviru zaštite postojećih i budućih vanjskih granica EU u smislu Amsterdamskog ugovora prenesenog iz Schengenskih propisa nalaže EU, Uprava za granicu otpočela je u listopadu 2002. godine u okviru programa CARDS 2001 provedbu twinning projekta Integrirano upravljanje granicama - granična policija. Ovim projektom obuhvaćena su sva relevantna područja rada granične policije (usklađivanje zakonodavstva, razvoj organizacijsko-kadrovskih modela, tehničko opremanje, informacijsko-telekomunikacijska struktura, specifičnosti prekograničnog, pomorskog, zračnog i željezničkog prometa, te obrazovanje i usavršavanje).

Unutar programa CARDS 2003 predviđena je provedba projekta pod nazivom Nastavak podrške i izgradnja kapaciteta Uprave za granicu. Spomenuti projekt usmjerit će se jačanje modela stručnog usavršavanja granične policije, usklađivanje provedbenih propisa vezanih uz nadzor granice te proširenje međugranične suradnje kroz relevantne pravne sporazume. Sukladno navedenom, predviđa se razvoj sustava edukacije budućih predavača, organizacija niza tečajeva za operativne i rukovodne djelatnike granične policije, te posebni programi edukacije nastavno na preporuke CARDS 2001 projekta. Također će se izraditi razni podzakonski akti, napuci i pravilnici te elaborirati model sporazuma o prekograničnoj policijskoj suradnji sa susjednim zemljama.

Borba protiv organiziranog kriminaliteta

Na području borbe protiv organiziranog kriminaliteta, predviđen je određen broj mjera s ciljem institucionalnog jačanja Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta. Tijekom 2004. godine planira se kadrovsko ekipiranje sjedišta Ureda u Zagrebu i odsjeka u Rijeci i Splitu potrebnim brojem dužnosnika, stručnih suradnika, policijskih službenika, ostalih službenika i namještenika, te uspostavljanje odgovarajućeg sustava edukacije za osoblje Ureda. Važno je i uspostaviti kvalitetan informatički sustav radi ustrojavanja baze podataka kompatibilne s bazama podataka ostalih važnih institucija. Predviđeno je da se uredima u Rijeci i Splitu osigura neophodan prostor za rad, te da ih se opremi odgovarajućom uredskom i informatičkom opremom.

Radi unaprjeđenja preventivne i edukativne protu-korupcijske komponente središnjeg Ureda, planira se uspostaviti Odjel za sprječavanje korupcije i odnose s javnošću, čija će uloga biti usmjeravanje aktivnosti Ureda, te koordinacija provedbe Akcijskog plana Nacionalnog programa za borbu protiv korupcije. U cilju provedbe

Nacionalnog programa za borbu protiv korupcije nužno je u Hrvatskom saboru ustrojiti Povjerenstvo za provedbu Nacionalnog programa za borbu protiv korupcije.

Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta će kroz program CARDS 2002 dobiti tehničku podršku pri pripremi i provedbi strategije upravljanja ljudskim resursima, te programa stručnog usavršavanja, pri jačanju međuinstitucionalne suradnje s drugim tijelima uključenim u suzbijanje kriminaliteta, a osigurat će mu se i odgovarajuća informatička podrška za rad.

Droge

Potrebno je kontinuirano provođenje edukacije svih policijskih službenika vezano uz problematiku zlouporabe opojnih droga, kao i pojačano postupanje policijskih službenika, odnosno pojačano poduzimanje preventivno represivnih mjera i aktivnosti na javnim mjestima, poglavito oko škola, a u svrhu smanjenja dostupnosti droga i sprječavanje uspostave narco scena.

Daljnji prioritet je ustrojiti Službu za prevenciju ovisnosti pri Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo te oformiti mrežu Centara za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti kao podružnica županijskih zavoda za javno zdravstvo temeljem novog Zakona o zdravstvenoj zaštiti te izmjena i dopuna Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga.

CARINSKA UNIJA

Tijekom 2004.godine Carinska uprava RH planira nastaviti s realizacijom projekta CARDS 2001 - Integrirano upravljanje granicama. U sklopu ovog projekta posebna komponenta namijenjena je jačanju institucionalnih sposobnosti Carinske uprave te nabavci potrebne opreme za njen rad. Provedba projekta započela je 1. ožujka 2003. godine u suradnji s austrijskim twinning partnerima, a planirane aktivnosti trajati će 21 mjesec. Carinska uprava primit će podršku u procesu prilagodbe hrvatskog zakonodavstva na području carinske unije, institucionalnoj reorganizaciji, kao i edukaciji djelatnika Carinske uprave u provođenju carinskih postupaka kroz niz stručnih seminara i radionica.

Nužno je navesti i projekt Olakšavanja trgovine i transporta u jugoistočnoj Europi koji se većim dijelom financira iz zajma Svjetske banke, a čiji je završetak planiran za ožujak 2004. godine. Ciljevi ovog projekta su smanjenje carinskih troškova u trgovini i transportu, borba protiv korupcije te jačanje regionalnog partnerstva i regionalne trgovine. Projekt se sastoji od pet komponenti od kojih su neke relevantne u kontekstu jačanja institucionalnih sposobnosti. Komponenta institucionalne reforme carinskih postupaka između ostalog se bavi uvođenjem novih operativnih postupaka u Carinskoj upravi kao i izobrazbom radi promicanja međuagencijske suradnje.

Krajem 2004. godine u cilju daljnjeg unaprjeđenja informatizacije carinskog postupka nužno je izraditi stručne podloge za usklađivanje programske podrške za njihovu računalnu provedbu.

Također je nužno ustrojiti organizacijsku jedinicu Središnjega Ureda Carinske uprave za provedbu carinskih mjera za zaštitu prava intelektualnoga vlasništva, osposobljenu za izravnu suradnju sa korisnicima prava i podnositeljima zahtjeva za zaštitu, te ovlaštenu za usklađivanje postupanja carinarnica u navedenim postupcima.

VANJSKI ODNOSI I RAZVOJNA POMOĆ

Nisu predviđene mjere jačanja administrativne sposobnosti.

ZAJEDNIČKA VANJSKA I SIGURNOSNA POLITIKA

Nisu predviđene mjere jačanja administrativne sposobnosti.

FINANCIJSKI NADZOR

Jačanje i razvoj sustava financijskog upravljanja i unutarnjih kontrola u javnom sektoru nužan je preduvjet za daljnje institucionalno unaprjeđenje područja financijske kontrole.

U tom smislu, u okviru jačanja funkcije unutarnjih kontrola potrebno je definirati zajedničku suradnju između Ureda za državnu reviziju i Ministarstva financija Republike Hrvatske, Uprave za unutarnju reviziju i nadzor.

Prema novom Zakonu o proračunu koji je stupio na snagu u lipnju 2003. godine, svi proračunski korisnici na središnjoj i lokalnoj razini dužni su uspostaviti funkciju unutarnjih kontrola sukladno napucima koje će izraditi Ministarstvo financija kao središnje koordinativno tijelo. Projekt CARDS 2002 - Razvoj javne unutarnje financijske kontrole u javnom sektoru i unutarnje revizije namijenjen je pružanju podrške Ministarstvu financija kao nositelju projekta te drugim ministarstvima i ostalim korisnicima državnog proračuna u uspostavljanju kvalitetnog sustava unutarnje financijske kontrole u javnom sektoru i unutarnje revizije. Projekt će se, između ostalog, usmjeriti na izradu relevantnog zakonodavnog okvira, izradu postupovnih priručnika i metodologije za rad unutarnjih revizora te programa edukacije unutarnjih revizora.

Tijekom 2004. godine predviđa se i početak provedbe projekta CARDS 2003 - Jačanje vanjskog nadzora nad korištenjem proračuna čiji je glavni korisnik Državni ured za reviziju. Projekt će se provoditi uz pomoć twinning partnera, koji će biti odabran tijekom natječajnog postupka početkom 2004. Aktivnosti projekta usmjerit će se na jačanje relevantnog zakonodavnog okvira, definiranje organizacijske i postupovne strukture vanjskog nadzora kao i jačanje sustava odgovornosti među dionicima procesa vanjskog nadzora te izobrazbu vezanu uz uspješnu provedbu prethodno spomenutih organizacijskih i postupovnih promjena na području vanjskog nadzora.

Radi jačanja institucionalnog kapaciteta, nužno je kontinuirano razvijati IT sustav i to prvenstveno provođenjem seminara za primjenu IT strategije i provedbu pilot revizije.

FINANCIJSKE I PRORAČUNSKE ODREDBE

Ministarstvo financija RH će se u kontekstu planiranja i provođenja financijskih i proračunskih odredbi usmjeriti na dvije ključne mjere:

- Unapređenje procesa planiranja i pripreme proračuna kao i unapređenje informacijskog sustava riznice te sustava za strateško upravljanje
- Usavršavanje računovođa u javnom sektoru.

U sklopu prve mjere cilj je uspostaviti jedinstveni izvještajno-analitički sustav javnih financija, unaprijediti stručne vještine proračunskih analitičara, preispitati postojeće proračunske klasifikacije te uvesti mjere uspješnosti u planiranje i praćenje proračuna. Ostali ciljevi u sklopu ove mjere uključuju uspostavu informacijskog sustava za strateško planiranje i odlučivanje pri izradi proračuna, informatičkog sustava za upravljanje javnim nabavama, informatičkog sustava za upravljanje doniranim financijskim sredstvima kao i daljnje unapređenje informacijskog sustava riznice.

Kako bi se ostvarili prethodno navedeni ciljevi, tijekom 2004. godine Ministarstvo financija planira provođenje aktivnosti edukacije djelatnika zaduženih za informacijske sustave i tehnologiju, edukaciju ključnih korisnika spomenutih sustava kao i financijskih analitičara te edukaciju djelatnika Ministarstva financija u korištenju engleskog jezika.

Spomenute aktivnosti financiraju se sredstvima državnog proračuna, darovnicom Svjetske banke te kroz tehničku pomoć savjetnika Američke riznice (UST), EU i USAID.

Druga navedena mjera u kontekstu planiranja i provođenja financijskih i proračunskih odredbi odnosi se na usavršavanje računovođa u javnom sektoru, započeto tijekom 2003. godine s predviđenim trajanjem do kraja 2006.

Cilj ove mjere jest stjecanje i razvoj posebnih znanja i vještina zaposlenika u javnom sektoru kao jednog od najvažnijeg elementa reforme javnih financija.

Kako bi se ostvario spomenuti cilj, tijekom 2004. planiraju se aktivnosti edukacije računovođa u javnom sektoru kroz četiri konkretna modula, organiziranje i provođenje ispita te izrada nacionalnog modula „Pravo i porezi“.

Provedba ovih aktivnosti financira se sredstvima državnog proračuna, Svjetske banke, Ministarstva vanjskih poslova Velike Britanije te organizacije Ireland Aid.

V. KOMUNIKACIJSKA STRATEGIJA ZA INFORMIRANJE
HRVATSKE JAVNOSTI O PRIBLIŽAVANJU RH
EUROPSKIM INTEGRACIJAMA

V. KOMUNIKACIJSKA STRATEGIJA ZA INFORMIRANJE HRVATSKE JAVNOSTI O PRIBLIŽAVANJU REPUBLIKE HRVATSKE EUROPSKIM INTEGRACIJAMA

5.1. UVOD

Strateški dokument kojim su definirani opseg, ciljevi i načini informiranja javnosti o procesu europskih integracija je **Komunikacijska strategija za informiranje hrvatske javnosti o približavanju Republike Hrvatske europskim integracijama**, izrađena u Ministarstvu za europske integracije i usvojena na sjednici Vlade 18. listopada 2001. godine.

Komunikacijska strategija izrađena je i usvojena temeljem opredjeljenja Vlade Republike Hrvatske, zacrtanog u Programu Vlade za razdoblje 2000.-2004. godinu, gdje se ističe da je "u procesu europskih integracija strateški cilj Republike Hrvatske (...) uspostavljanje ugovornih odnosa s Europskom unijom, a kroz Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju". Sklapanjem tog sporazuma Republika Hrvatska ostvarila je važan korak u procesu približavanja europskim integracijama. Budući da provedba ovakvog opredjeljenja podrazumijeva političke i ekonomske odluke koje će se značajno odraziti na sve aspekte života građana naše zemlje, te obzirom na složenost promjena, u proces donošenja tih odluka neophodno je uključiti domaću javnost. Stoga je u istom programskom dokumentu Vlade navedeno da će Vlada "usvojiti vlastitu komunikacijsku strategiju kojom će odmah započeti proces sustavnog informiranja javnosti o svim aspektima pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji i njegovim posljedicama za građane Republike Hrvatske, kako bi se pripremili za zadnji čin pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji koji će se morati provesti odlukom građana Republike Hrvatske putem referenduma".

Budući da su, u 2003. godini, učinjeni daljnji važni koraci u procesu približavanja Republike Hrvatske Europskoj Uniji, osobito podnošenjem Zahtjeva Republike Hrvatske za članstvo u Europskoj Uniji i daljnjim odvijanjem postupka razmatranja ovog Zahtjeva od strane nadležnih tijela Unije, informativne aktivnosti Ministarstva za europske integracije su u 2003. godini bile obilježene upravo ovim etapama procesa pridruživanja.

5.2. CILJEVI KOMUNIKACIJSKE STRATEGIJE I ORGANIZACIJA INFORMATIVNIH AKTIVNOSTI

Glavni **ciljevi** Komunikacijske strategije jesu:

I. **Pripremanje donositelja odluka** te onih koji sudjeluju u kreiranju politika za ulogu koju će odigrati u integracijskom procesu i unapređenju javne svijesti o njemu.

II. **Upoznavanje ciljnih skupina i pokretača javnog mnijenja** s europskim integracijama i njihovom ulogom u pripremama za prilagodbe u sklopu integracijskog procesa.

III. **Informiranje građana i jačanje svijesti javnosti** o potrebi uključenja u europske integracijske procese te poticanje zanimanja i potrebe građana za informacijama vezanim uz europske integracije.

Uz ove glavne ciljeve, cilj Komunikacijske strategije je i **suradnja s drugima**, osobito onima koji se bave pružanjem informacija o EU i europskim integracijama ili su na neki drugi način uključeni u proces. Takva suradnja ima dvojak učinak - pojačavanje efekta "**multiplificiranja mišljenja**" s jedne strane i, s druge, **prenošenje poruka putem posrednika** kao što su tisak, poslovni ljudi, nevladine organizacije ili nastavnici. U tom kontekstu Ministarstvo za europske integracije osobito podupire rad **Županijskih savjeta za europske integracije** kao sudionika u realizaciji Komunikacijske strategije i partnera u informacijskim aktivnostima.

5.2.1. Organizacija informativnih aktivnosti

Informativne aktivnosti dijele se na:

- istraživanje potreba za informacijama i istraživanje kanala za njihovo prenošenje
- stvaranje i oblikovanje prikladnih radnih sredstava i postupaka
- širenje općih informacija i komunikaciju sa ciljnim skupinama
- praćenje i procjenjivanje napretka u postizanju ciljeva strategije.

Istraživanje potreba za informacijama i istraživanje učinkovitosti kanala za njihovo prenošenje

Istraživanje javnog mnijenja prvi je korak u vrednovanju i radnoj prilagodbi komunikacijske strategije. Takva istraživanja provode se dva puta godišnje po ustaljenoj metodi i na reprezentativnom uzorku s dva osnovna cilja:

- a) utvrđivanje raspoloženja građana prema europskom integracijskom procesu
- b) utvrđivanje razine znanja građana o EU i procesu pristupanja.

U lipnju 2003. godine provedeno je sedmo istraživanje javnog mnijenja koje je, u usporedbi s prvim valom istraživanja provedenim 2000. godine, pokazalo stabilno visok postotak (79% 2000., 75% 2003.) ispitanika koji imaju pozitivan stav prema Europskoj uniji. Također visok je i gotovo nepromjenjiv udio onih koji su za uključivanje Republike Hrvatske u Europsku uniju: 74% 2003. godine naspram 78% 2000. godine. U porastu je udio onih ispitanika koji su protiv uključivanja RH u EU (od 8% 2000. godine do 13.5% 2003.), dok je broj neopredijeljenih u blagom smanjenju - od 14.5% 2000. do nešto ispod 13% 2003. Broj ispitanika koji smatraju da će približavanje Hrvatske EU rezultirati većinom pozitivnim posljedicama kretao se od 75-80% u 2000. do 66-84% u 2003. Udio onih koji izražavaju bojazan od gubitka samostalnosti porastao je od nešto iznad 35% u 2000. do 55% u 2003. godini.

Osmo ovakvo istraživanje predviđeno je za prosinac 2003. godine, a deveto i deseto za 2004. godinu.

Stvaranje i oblikovanje prikladnih radnih sredstava i postupaka

U okviru ove informativne aktivnosti MEI:

- a) stalno prikuplja informacije o EU, njezinoj organizaciji i djelovanju, institucijama i zajedničkim politikama kao i o razvoju odnosa između RH i EU;
- b) istražuje učinke prilagodbi u procesu integracija na hrvatske institucije, gospodarstvo, državni proračun i ciljne skupine u društvu.

Prikupljene informacije obrađuju se i/ili prevode te koriste za razvoj vlastitih informativnih sredstava kao što su:

- tiskane i elektroničke publikacije
- uporaba Interneta
- medijske aktivnosti
- razne manifestacije koje podižu osviještenost o EU i razvoju zbivanja vezanih za odnose RH i EU.

Širenje općih informacija i komunikacija s ciljnim skupinama

Redovito obavještavanje javnosti odnosi se na:

- sve aspekte pristupanja RH u EU
- aktivnosti Vlade RH vezanim za europske integracije u procesu priključenja kao što su planovi i konkretna postignuća u vezi sa:
 - usklađivanjem zakonodavstva i propisa s europskim pravnim standardima
 - gospodarske prilagodbe vezane uz europske integracije
- Europsku uniju, njezine institucije, njihovo funkcioniranje i proces donošenja odluka
- suradnju na području europskih integracija ostvarenu s državama kandidatkinjama za članstvo u EU
- povelje koje je RH potpisala i ratificirala.

Praćenje i procjenjivanje napretka u postizanju ciljeva Komunikacijske strategije

Rezultati procesa informiranja prate se putem redovitog polugodišnjeg istraživanja javnog mnijenja, praćenja tiska te putem upita na internetskim stranicama MEI i Glasovnom portalu MEI.

5.3. PROVEDBA KOMUNIKACIJSKE STRATEGIJE PREMA CILJNIM SKUPINAMA

5.3.1. Dijalog s ciljnim skupinama

U vrijeme oblikovanja Komunikacijske strategije kao i danas, načelno opredjeljenje i praktična politika Vlade RH za približavanje zemlje europskim integracijama uživaju snažnu potporu javnosti. Međutim, trenutak pristupa

Republike Hrvatske Europskoj uniji nije moguće predvidjeti budući da tek predstoji ispunjavanje dugačkog niza uvjeta i obveza, a specifični interesi različitih skupina, sudionica u tom procesu, još nisu do kraja definirani. Stoga će se tijekom samog procesa pristupanja dogoditi promjene koje će iziskivati ne samo iscrpno i pravodobno obavještanje ciljnih skupina, nego i njihovo uključivanje u provedbu kako samog procesa tako i ove komunikacijske strategije.

Radi operativnosti u provedbi komunikacijske strategije, ciljne skupine podijeljene su na:

- opću javnost s podskupinama ruralnog stanovništva i mladih
- tri temeljne kategorije nositelja i izravnih sudionika u procesu od kojih je svaka kategorija podijeljena na nekoliko ključnih ciljnih skupina:
 - donositelji odluka i tvorci politike:
 - predsjednik RH i njegovi savjetnici
 - Vladini dužnosnici
 - saborski zastupnici
 - vijećnici u županijskim, gradskim i općinskim
 - vijećima
 - pokretači i oblikovatelji javnog mnijenja:
 - novinari i urednici
 - uglednici iz javnog života
 - pripadnici akademske zajednice
 - političke stranke i političari
 - nastavnici i profesori u osnovnim i srednjim školama
 - zaposleni u Nacionalnoj i sveučilišnim knjižnicama, te u matičnim i stručnim knjižnicama
 - poslovni ljudi i njihove udruge
 - sindikalna vodstva
 - predstavnici nevladinih organizacija
 - vjerske zajednice
 - neposredno uključeni u usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s pravnim sustavom EU:
 - državni službenici i javni djelatnici
 - poslodavci, poslovni ljudi, njihove interesne i strukovne udruge, te sindikati.

Osnovni komunikacijski ciljevi, definirani u Komunikacijskoj strategiji, jesu:

- upoznavanje s procesom europskih integracija
- upoznavanje s djelatnošću Vlade i tijela državne uprave na području europskih integracija
- podizanje razine svijesti o važnosti ideje i procesa europskih integracija.

Ciljevi informativnog djelovanja prema **ključnim ciljnim skupinama** su dvojaki: **opći ciljevi** informiranja o EU i procesu europskih integracija, koji su zajednički svim ključnim skupinama, i **specifični ciljevi** informiranja definirani prema karakteristikama i potrebama svake ključne ciljne skupine posebno.

Opći ciljevi informativnog djelovanja prema ključnim ciljnim skupinama jesu:

- upoznavanje s Europskom unijom, njezinim funkcioniranjem, metodama donošenja odluka, institucijama i politikama te mehanizmima stvaranja europskog zakonodavstva
- upoznavanje s izvorima informacija o EU i europskim integracijskim procesima (kao što su Internet, baze podataka, stručne publikacije)
- poticanje interesa za traženje informacija o EU, europskim integracijskim procesima i približavanju RH europskim integracijama
- priprema i obrazovanje za sudjelovanje u procesu europskih integracija
- upoznavanje s mogućnostima obavljanja stručne prakse u tijelima EU
- informiranje o i poticanje sudjelovanja u dostupnim programima EU
- poticanje suradnje s odgovarajućim strukovnim ili interesnim tijelima ili organizacijama u EU i zemljama kandidatkinjama.

Specifični ciljevi informativnog djelovanja prema ključnim skupinama određeni su karakterom određene skupine i prirodom njezine djelatnosti slijedom čega proizlazi da su važniji specifični ciljevi komunikacije sa:

- donositeljima odluka i tvorcima politike - posebna priprema i obrazovanje za sudjelovanje u procesu europskih integracija.
- novinarima i urednicima - povezivanje i suradnja s medijima na nacionalnoj i regionalnoj razini.
- uglednicima iz javnog života - informiranje o prednostima i troškovima integracija te o aktivnostima koje je potrebno poduzeti vezano uz prilagodbu sustavu EU.
- pripadnicima akademske zajednice - širenje i poticanje znanja i istraživanja o europskim integracijama u znanstvenoj sredini i studentskoj populaciji te poticanje uspostave i razvoja multidisciplinarnih europskih studija.
- političkim strankama i političarima - isticanje dobrobiti za građane i društvo u cjelini koje donosi članstvo u EU, ali i upozoravanje na određene troškove za pojedine sektore gospodarstva kako bi se oni na vrijeme mogli pripremiti za djelovanje u izmijenjenim uvjetima.
- nastavnicima i profesorima u osnovnim i srednjim školama - širenje i poticanje znanja učenika o procesu europskih integracija u Europi i u RH te poticanje uvođenja metodoloških jedinica o europskim integracijama u nastavne programe.
- zaposlenima u Nacionalnoj i sveučilišnim knjižnicama, te u matičnim i stručnim knjižnicama - širenje i poticanje znanja među građanstvom o europskim integracijama te poticanje osposobljavanja knjižničarskog osoblja za takvu djelatnost.

- poslovnim ljudima i njihovim udrugama - pripremanje poduzetnika i zaposlenih te njihovih strukovnih udruga za promjene koje će donijeti uključivanje RH u europske integracije i informiranje o poslovnim mogućnostima koje se time otvaraju.
- sindikalnim vodstvima - priprema za ulogu koju će odigrati u procesu približavanja RH Europskoj uniji.
- predstavnicima nevladinih organizacija - dijalog o pitanjima europskih integracija, prvenstveno s komplementarnim partnerima kao što su Europski pokret, Europski domovi i sl.
- vjerskim zajednicama - upoznavanje sa specifičnim vidovima procesa europskih integracija u RH.
- državnim službenicima i javnim djelatnicima - priprema za potrebne prilagodbe u integracijskom procesu, stručno usavršavanje, uklanjanje prepreka u komunikaciji kako bi se uspostavila cjelovita informacijska mreža te poticanje transparentnosti rada.

Opća javnost

Opća javnost obavještava se putem sredstava masovnog komuniciranja (publikacija, Interneta i medija) te putem manifestacija koje podižu osviještenost o EU i razvoju zbilžavanja vezanih za EU. U tu svrhu MEI u 2003. godini nastavlja već ranije započete aktivnosti dopunjujući ih novim projektima, a njihov nastavak planiran je i u 2004. godini:

a) Internet stranice Ministarstva za europske integracije

Na ovim dvojezičnim, hrvatsko-engleskim stranicama nalaze se informacije i novosti o ustroju i radu MEI, o približavanju RH Europskoj uniji, o Europskoj uniji i njezinim politikama i programima te o Vijeću Europe. Na Internet stranicama MEI-a postavljene su i veze na stranice Europske unije, a omogućena je i interaktivna komunikacija s posjetiteljima putem elektronske pošte te narudžba publikacija. Od prosinca 2002. postavljena je nova, redizajnirana Internet stranica, još bolje prilagođena potrebama korisnika.

b) Projekt Europa u Hrvatskoj - Euro info točke i info police

Do sada je postavljeno 66 info točaka u RH, od toga pedeset i tri info točke s Internet kioscima u gradskim i fakultetskim knjižnicama svih županijskih i sveučilišnih središta Hrvatske, te u više regionalnih i otočkih centara. Na info kioscima, putem internetskih stranica projekta Europa u Hrvatskoj, građani se mogu informirati o temama vezanim za Europsku uniju i proces približavanja Hrvatske Uniji, dok mlađa populacija može naći specifične obavijesti o tome što EU nudi mladima, o udrugama mladih u Hrvatskoj, o tome što MEI radi za mlade te veze na druge internetske stranice namijenjene ovoj dobnoj skupini. Na info policama postavljaju se tiskovna izdanja MEI, a dosada je postavljeno ukupno šezdeset i pet takvih policica (pedeset i dvije uz info kioske na info točkama te još trinaest u zgradama Hrvatskog sabora i Vlade Republike Hrvatske te u manjim gradskim središtima). Krajem 2003. i u 2004. godini planirana je uspostava deset novih info točaka, te će se nastaviti redoviti kontakt s već postavljenim info točkama slanjem publikacija i organizacijom posebnih događanja poput predavanja i sl.

c) Izdavanje publikacija

MEI je u 2003. godini pokrenuo novi dvomjesečnik *Euroforum* u hrvatskom i engleskom izdanju koji, u odnosu na prijašnju publikaciju MEI ove vrste (*Bulletin*), donosi opsežnije, problemski prezentirane priloge o različitim aktualnim aspektima procesa europskih integracija i to na povećanom broju stranica s poboljšanom grafičkom opremom. Uz to, MEI je objavio i niz tiskanih te elektronskih publikacija vezanih za tematiku Europske unije i procesa približavanja Republike Hrvatske europskim integracijama bilo autorstvom vlastitih djelatnika bilo u suradnji s drugim relevantnim ustanovama ili tijelima državne uprave. Također objavljuju se i tekstovi programskih dokumenata kao i letci sa sažetim informacijama, te promotivni materijal poput prigodnih razglednica ili kalendara.

U 2003. izdane su publikacije: *Hrvatska na putu u Europsku uniju: od kandidature do članstva*, brošura izdana povodom predaje Zahtjeva Republike Hrvatske za članstvo u Europskoj uniji; *Nacionalni program Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji - 2003. godina*, prva u nizu takvih publikacija, u hrvatskom i engleskom izdanju; dvojezično hrvatsko - englesko izdanje *Godišnjeg izvješća Ministarstva za europske integracije 2002.*; *Priručnik za prevođenje pravnih akata Europske unije*; *Državne potpore i europske integracije: iskustva za Hrvatsku*; *Horizontalna analiza učinaka usklađivanja zakonodavstva Hrvatske s propisima Europske unije* i CD izdanje *Interaktivnog plana provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju*.

Uz ove publikacije, tiskani su i informativni letci sa sažetim informacijama o programima tehničke pomoći Europske unije CARDS i Interreg III. Izdanjima promotivnih materijala, poput razglednica, čestitki, plakata i kalendara, popularizirane su manifestacije i projekti Ministarstva za europske integracije kao što su Europski tjedan ili Glasovni portal MEI, te građanima, na vizualno i tekstualno sažet način, približene različite teme iz područja europskih integracija. Predaja Zahtjeva za članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji popraćena je, osim medijskom kampanjom, i posebnim izdanjem mini CD-a *RE:member CROATIA* na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku te prigodnim plakatima.

U 2004. godini planiran je kontinuitet izdavačke djelatnosti objavljivanjem publikacija, među kojima četvrtog dopunjenog i ažuriranog izdanja *Malog leksikona europskih integracija* te publikacije o najnovijem proširenju Europske unije; redovitog dvomjesečnika *Euroforum*; prigodnih brošura, kao i programskih dokumenta slijedom njihovog nastajanja.

d) Glasovni portal MEI

U veljači 2003. godine pokrenut je Glasovni portal MEI koji omogućuje građanima da, pozivom na besplatni telefonski broj, dobiju informacije o različitim aspektima europskih integracija bilo slušanjem prethodno snimljenih poruka bilo izravnim razgovorom s operaterima. Tijekom prvih šest mjeseci rada glasovnog portala zabilježeno je preko 16 000 poziva građana, a nastavak ovog projekta planiran je i za 2004. godinu.

e) Medijske aktivnosti

U 2003. godini Ministarstvo za europske integracije pokrenulo je nekoliko medijskih kampanja kojima su promovirani, s jedne strane, izuzetno značajan događaj u razvoju odnosa između Republike Hrvatske i Europske unije - podnošenje Zahtjeva RH za članstvo u EU, a, s druge strane, projekti Ministarstva za europske integracije usmjereni k obavještavanju javnosti o svim aspektima procesa europskih integracija. Povodom podnošenja Zahtjeva Republike Hrvatske za članstvo u EU, pokrenuta je trodnevna medijska kampanja (od kraja veljače do sredine ožujka) s ciljem senzibiliziranja i informiranja javnosti o važnosti tog događaja. Tijekom ove kampanje emitirani su tematski televizijski i radijski spotovi, oglasi u dnevnim i tjednim novinama, te tiskani prigodni plakati. Ujedno, u okviru ove kampanje promoviran je i Glasovni portal Ministarstva za europske integracije. Glasovni portal oglašavan je i u zasebnoj medijskoj kampanji početkom veljače i početkom svibnja putem emitiranja posebnog televizijskog spota te oglasa u dnevnim novinama. Neposredno prije početka manifestacije Europski tjedan, ovaj je događaj najavljen slanjem publikacija i prigodnih promotivnih materijala s programom pripadnicima ciljnih skupina, dok je centralna proslava na Cvjetnom trgu u Zagrebu najavljena i na radiju.

Uz to, Ministarstvo je, sponzorstvom i suradnjom, podržalo inicijative medijskih kuća u objavljivanju priloga o temama iz područja europskih integracija kao što su dvotjedni ciklus emisija *Abeceda europskih integracija* na Radiju 101, pokretanje mjesečnog podliska *Europa* u *Novom listu* ili objavljivanje posebnog, dvojezičnog hrvatsko-englesko izdanja *Privrednog vjesnika - Hrvatska: korak prema pridruživanju EU*.

U 2004. godini planirane su posebne medijske kampanje koje bi pratile dinamiku razvoja odnosa između Republike Hrvatske i Europske unije, kao i nastavak radijske serije *Abeceda europskih integracija*, kontinuirano izlaženje podliska *Europa* te daljnja suradnja s medijskim kućama u pokretanju tematskih emisija, ili edicija, posvećenih procesu europskih integracija.

f) Europitalice

Projekt Europitalice bio je namijenjen korisnicima Interneta koji su, tijekom mjesec dana, od sredine travnja do sredine svibnja 2003. godine, sudjelovanjem u interaktivnom ciklusu pitalica o europskim integracijama mogli proširiti svoje znanje o ovoj temi. U 2004. godini planirana je daljnja suradnja s pružateljima internetskih usluga na širenju informacija o europskim integracijama putem postavljanja informativnih tekstova i interaktivnih programa za posjetioce internetskih stranica.

g) Manifestacija Europski tjedan

Ovom se manifestacijom svake godine obilježavaju važni datumi iz suvremene europske povijesti: 5. svibnja - Dan Vijeća Europe i 9. svibnja - Dan Europe, te se tijekom ovog tjedna posebno intenzivira informiranje o europskim integracijama putem različitih prigodnih programa. U 2003. godini, uz već tradicionalne programe - obilježavanje Europskog tjedna na Cvjetnom trgu u Zagrebu, Tjedan otvorenih vrata u MEI te obilježavanje Europskog tjedna u županijama, ostvareno je, u suradnji s mnogobrojnim sponzorima, udrugama i zakladama, još nekoliko značajnih

projekata. Povodom Europske godine osoba s invaliditetom objavljene su tri publikacije Ministarstva za europske integracije (*100 pitanja o europskim integracijama*, *Dan Europe* i *Učimo o EU*) na Brailleovom pismu i audio kazetama. Održano je i drugo po redu natjecanje Login@Europe u izradi internetskih stranica za učenike osnovnih i srednjih škola, a za korisnike Interneta organiziran je *chat* s ministrom za europske integracije. Još jedno natjecanje, Euquiz, učenika srednjih škola u poznavanju Europske unije i integracijskog procesa, održano je na županijskoj, a zatim i na završnoj nacionalnoj razini, uz sudjelovanje čak stotinu natjecateljskih timova iz osamdeset i tri srednje škole iz gotovo svih hrvatskih županija. U Goethe Institutu u Zagrebu postavljena je izložba posvećena njemačkom državniku Konradu Adenaueru, jednom od začetnika ideje o ujedinjenoj Europi. Tijekom Europskog tjedna djelatnici MEI održali su, u županijskim središtima i u prostorijama MEI u Zagrebu, oko stotinu predavanja za građanstvo, kao i za specifične skupine poput mladih ili državnih službenika. Na centralnoj proslavi Europskog tjedna na Cvjetnom trgu u Zagrebu, uz zabavni program, organiziran je i kviz znanja o europskim integracijama za građane, te promocija izdanja centara za kulturu zemalja članica Europske unije koji djeluju u Zagrebu. U okviru svih ovih projekata građanima, sudionicima natjecanja te polaznicima predavanja podijeljeno je više od 20 000 primjeraka tematskih publikacija i raznih promotivnih materijala, dok su oni koji su postigli najbolje rezultate na natjecanjima primili i vrijedne nagrade. Izdano je posebno izdanje *Euroforuma* s prilogima o svim događajima Europskog tjedna 2003. godine, a u 2004. također je planirano obilježavanje Europskog tjedna tradicionalnim manifestacijama, novim izdanjima natjecanja Login@Europe i Euquiz, publikacijama, kao i novim prigodnim projektima.

h) Izložba Europa 2020

Izložba Europa 2020 prvotno je održana u Zagrebu, u okviru Europskog tjedna 2002. godine kao rezultat paneuropskog natjecanja dizajnera u izradi plakata na temu Europa 2020. U 2003. godini selekcija radova s ove izložbe prezentirana je inozemnoj publici u Kopenhagenu i Bruxellesu. Krajem 2003. i u 2004. godini predviđeno je predstavljanje ove izložbe u više inozemnih centara, među kojima su Berlin, Budimpešta, Sofija i Strasbourg.

Obavještavanje ruralnog stanovništva

U Komunikacijskoj strategiji ruralno stanovništvo je prepoznato kao specifičan segment opće javnosti za koji se može očekivati da će imati određenih teškoća u prilagodbi kako to pokazuju iskustva država koje su postale članice Europske unije u posljednjim valovima proširenja, te iskustva budućih članica. Stoga će se, u skladu s dinamikom prilagodbe domaćeg zakonodavstva i drugih odredbi koje se odnose na poljoprivredu i ruralna pitanja, pokloniti posebna pažnja točnom i pravodobnom obavještavanju ruralnog stanovništva o promjeni i početku primjene zakonskih i drugih propisa, te tržišnih i kvalitativnih standarda koji će se prihvaćati u sklopu prilagodbe hrvatskog zakonodavstva pravnoj stečevini Unije.

Pokretanje i informiranje mladih

Ciljevi obavještavanja mladih jesu:

- podizanje svijesti o ideji europskih integracija i upoznavanje s odvijanjem euro-integracijskih procesa u RH

- upoznavanje mladih s EU i mogućnostima koje ona pruža za njihov razvoj i stručno usavršavanje
- unapređivanje povezivanja mladih Hrvatske s vršnjacima i udrugama mladih u državama EU i državama kandidatima za članstvo
- poticanje stvaranja mreže udruga mladih koje se bave europskim integracijama u RH
- promicanje sudjelovanja mladih Hrvatske u EU programima

U 2003. godini obavještavanje mladih provodi se na dva načina: u sklopu informiranja opće javnosti putem Interneta, publikacija i događanja, te specifičnim projektima usmjerenim na ovu dobnu skupinu. Mladima su npr. namijenjene posebne stranice u okviru internetskih stranica Europa u Hrvatskoj na euro info kioscima, posebni projekti u sklopu Europskog tjedna kao što su posjete školskih grupa Ministarstvu za europske integracije tijekom dana otvorenih vrata i već spomenuti projekti natjecanja Login@Europe i Euquiz. Uz ovo, djelatnici Ministarstva za europske integracije održavali su tematska predavanja za ravnatelje, nastavnike i učenike srednjih škola u županijskim središtima. Predavanjima za nastavnike nastoji se, putem njihovog edukativnog djelovanja kao multiplikatora, postići bolja obaviještenost srednjoškolske populacije o europskim integracijama. Nastavak ovih aktivnosti planiran je i u 2004. godini, kao i novi projekt poticanja studenata na izradu diplomskih radova iz područja europskih integracija.

Ključne ciljne skupine

Oblici komunikacije s ključnim ciljnim skupinama, definirani u Komunikacijskoj strategiji, osim već spomenutih oblika komunikacije s općom javnošću, jesu:

- dostava biltena, publikacija i informativnih materijala
- odgovaranje na specifične upite vezane uz proces europskih integracija
- pružanje informacija o obrazovnim programima i stručnim seminarima u EU te kontakti s pripadnicima ili organizacijama ciljnih skupina zainteresiranim za učestvovanje u njima
- organiziranje i pozivanje članova ciljnih skupina na predavanja, tribine i seminare
- uspostava osobnih kontakata te dvosmjerni posjeti između MEI i ustanova ili organizacija ciljnih skupina
- suradnja sa strukovnim udrugama i drugim organizacijama unutar ciljnih skupina
- sudjelovanje djelatnika MEI na stručnim konferencijama ili seminarima
- specifični oblik komunikacije s donositeljima odluka i tvorcima politike sastoji se u redovitom kontaktu između MEI i drugih relevantnih tijela Vlade RH sa saborskim Odborom za europske integracije, Odborom za međunarodnu parlamentarnu suradnju i Odborom za vanjsku politiku, kojima ministar za europske integracije i drugi dužnosnici periodično podnose izvještaje o procesu približavanja Republike Hrvatske europskim integracijama.

Ove se komunikacijske aktivnosti kontinuirano provode u razdoblju 2003.-2004. godine. Uz to, paralelno se ažurira baza podataka o ciljnim skupinama, te se provodi postupak istraživanja potreba ciljnih skupina za specifičnim

informacijama putem upitnika. Intenziviranje ciljanog obavještanja ključnih ciljnih skupina očekuje se u onoj fazi približavanja RH EU u kojoj će započeti sektorski pregovori a time se povećati i količina specifičnih informacija relevantnih za pojedine ciljne skupine.

5.3.2. Nastup prema građanima, udrugama i strankama koje ne prihvaćaju proces europskih integracija

Nastup prema građanima, udrugama i strankama koje ne prihvaćaju proces europskih integracija jedna je od aktivnosti zacrtanih Komunikacijskom strategijom. Osnovni cilj informativnog djelovanja prema građanima i interesnim skupinama - protivnicima priključenja RH europskim integracijama jest pružanje pravodobnih i točnih informacija kako se njihova stajališta ne bi temeljila na nedostatku informacija ili na pogrešnim informacijama. U razdoblju 2003.-2004. godine nastoji se, u okviru ukupnih navedenih informativnih djelatnosti MEI, pružati upravo takve informacije da bi obaviještena javnost mogla formirati svoje stavove. Ovisno o dinamici procesa približavanja RH EU očekuje se porast potrebe informativnog djelovanja prema udrugama i pojedincima kojima bi pristup Republike Hrvatske europskim integracijama mogao prouzročiti izravne ekonomske probleme i štete – što vrijedi za grane u onim sektorima čiji će dosadašnji način poslovanja biti ugrožen otvaranjem prema EU te će možda osjetiti najteže posljedice uključenja RH u EU i stoga će morati poduzeti najveće i najteže prilagodbe. Pri obraćanju takvim ciljnim skupinama posebna će se pozornost posvetiti cjelovitom kritičkom informiranju tako da se mogući negativni aspekti pristupa RH Europskoj uniji iznose usporedo s izglednim pozitivnim aspektima.

5.4. PROVJERA UČINAKA I PRILAGODBA

Ministarstvo za europske integracije prati provedbu strategije i procjenjuje njezinu uspješnost na temelju istraživanja javnog mnijenja, praćenjem medija, te praćenjem upita na Internet stranicama MEI i Glasovnom portalu MEI. Pretpostavka je da će za provođenje prve faze Komunikacijske strategije – informiranje – trebati do tri godine. Nakon toga će se provesti detaljno istraživanje javnog mnijenja i, u svjetlu rezultata tog istraživanja, Strategija će se uskladiti s novim potrebama uzimajući u obzir već postignuto i naznačujući nove pravce djelovanja.

DODATAK A

Plan usklađivanja zakonodavstva RH s *acquis communautaire*om za 2004. godinu

DODATAK A - PLAN USKLAĐIVANJA ZAKONODAVSTVA REPUBLIKE HRVATSKE S ACQUIS COMMUNAUTAIREOM ZA 2004. GODINU

3.1. SLOBODA KRETANJA ROBA

3.1.3. Horizontalna pitanja

3.1.3.3. Mjeriteljstvo

1. Opis prioriteta: Usklađivanje s Direktivom 71/316 koja je horizontalna direktiva za sva mjerila starog pristupa.

2.. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o sigurnosti proizvoda	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o normizaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o akreditaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o mjeriteljstvu	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o postupcima ispitivanja zakonitih mjerila koji se stavljaju u promet i upotrebljavaju u području zakonskog mjeriteljstva	DZNM	-	-	-	60 000 kn

4. Usvajanje acquis communautairea:

Zakonodavna mjera	EU acquis s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU acquisem	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o postupcima ispitivanja zakonitih mjerila koji se stavljaju u promet i upotrebljavaju u području zakonskog mjeriteljstva	Direktiva Vijeća od 26. srpnja 1971. 71/316/EEZ o približavanju propisa država članica koji se odnosi na zajedničke odredbe o mjerilima i metodama mjeriteljskog nadzora	Djelomično usklađeno	31971L0316	-	III. kvartal 2004.

3.1.3.5. Razmjena podataka

1. Opis prioriteta: Donošenje podzakonskih propisa prema Zakonu o zaštiti osobnih podataka.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto:
Zakon o zaštiti osobnih podataka	6.2.5.	MPULS	NN 103/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Uredba VRH kojom se propisuje način pohranjivanja i posebne mjere tehničke zaštite posebnih kategorija osobnih podataka (uz prethodno mišljenje Agencije za zaštitu osobnih podataka)	Agencija za zaštitu osobnih podataka	ravnatelj Agencije	-	-	3.000.000,00 kn
Uredba VRH kojom se propisuje način vođenja evidencije o zbirkama osobnih podataka i obrazac evidencije (uz prethodno mišljenje Agencije za zaštitu osobnih podataka)	Agencija za zaštitu osobnih podataka	ravnatelj Agencije	-	-	

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Uredba VRH kojom se propisuje način pohranjivanja i posebne mjere tehničke zaštite posebnih kategorija osobnih podataka (uz prethodno mišljenje Agencije za zaštitu osobnih podataka)	Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u pogledu obrade osobnih podataka i slobodnog kretanja tih podataka	Djelomično usklađeno	31995L0046	I kvartal 2004.	I kvartal 2004.
Uredba VRH kojom se propisuje način vođenja evidencije o zbirkama osobnih podataka i obrazac evidencije (uz prethodno mišljenje Agencije za zaštitu osobnih podataka)	Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u pogledu obrade osobnih podataka i slobodnog kretanja tih podataka	Djelomično usklađeno	31995L0046	I kvartal 2004.	I kvartal 2004.

3.1.4. Direktive novog pristupa

3.1.4.1. Niskonaponska oprema

1. Opis prioriteta: Usklađivanje područje niskonaponske opreme s direktivom Novog pristupa.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o sigurnosti proizvoda	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o normizaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o akreditaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o mjeriteljstvu	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o niskonaponskoj opremi	MGRIP	Dragutin Barić, viši stručni savjetnik	dragutin.baric@mingo.hr	CARDS 2001	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o niskonaponskoj opremi	Direktiva 73/23/EEZ o niskonaponskoj opremi	Djelomično usklađeno	31973L0023	-	IV. kvartal 2004.

3.1.4.2. Jednostavne tlačne posude

1. Opis prioriteta: Usklađivanje pravnog okvira koji uređuje jednostavne tlačne posude s direktivom Novog pristupa

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o sigurnosti proizvoda	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o normizaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o akreditaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o mjeriteljstvu	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik za jednostavne tlačne posude	MGRIP	Ivan Poljičanin, viši str. suradnik	ivan.poljicanin@mingo.hr	CARDS 2001	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik za jednostavne tlačne posude	Direktiva 87/404/EEC za jednostavne tlačne posude	Djelomično usklađeno	31987L0404	-	IV. kvartal 2004

3.1.4.3. Igračke

1. Opis prioriteta: Usklađivanje pravnog okvira koji uređuje

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Opis aktivnosti	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o sigurnosti proizvoda	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o normizaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o akreditaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o mjeriteljstvu	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik za sigurnost igračkaka	MGRIP	Nevenka Zrinski Lovrić, načelnica	nevenka.zrinski@mingo.hr	CARDS 2001	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i> (potpuno usklađeno, djelomično usklađeno, neusklađeno, neprimjenjivo)	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik za sigurnost igračkaka	Direktiva 88/378/EEZ za sigurnost igračkaka	Djelomično usklađeno	31988LO378	-	IV kvartal 2004.

3.1.4.4. Građevni proizvodi

1. Opis prioriteta: Usklađivanje tehničkog zakonodavstva u području građevinskih proizvoda.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o gradnji	-	MZOPU	NN 175/03
Pravilnik o uporabljivosti građevnih proizvoda	-	MZOPU	-
Pravilnik o uvjetima i mjerilima za davanje ovlaštenja pravnoj osobi za davanje tehničkog dopuštenja	-	MZOPU	-
Pravilnik o projektima potrebnim za osiguranje pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i drugim osobama smanjene pokretljivosti	-	MZOPU	-

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Uvjeti za obavljanje poslova certificiranja građevnih proizvoda	MZOPUIG	Lino Fučić, pom.ministra	dubravko.horvat@mzopu.hr	-	-
Uvjeti za provođenje postupaka radnji ocjenjivanja sukladnosti građevnih proizvoda	MZOPUIG	Lino Fučić, pom.ministra	dubravko.horvat@mzopu.hr	-	-
Sadržaj i uvjeti za davanje isprave o	MZOPUIG	Lino Fučić,	dubravko.horvat@mzopu.hr	-	-

sukladnosti građevnih proizvoda		pom.ministra			
Način označavanja i sadržaj znaka sukladnosti građevnih proizvoda	MZOPUIG	Lino Fučić, pom.ministra	dubravko.horvat@mzopu.hr	-	-
Pravilnik o nesmetanom pristupu, kretanju i boravku u građevinama osobama smanjenje pokretljivosti	MZOPUIG	Lino Fučić, pom.ministra	tijana.novakovic@mzopu.hr	-	-
Tehnički propis za zaštitu od buke sa cestovnih prometnica	MZOPUIG	Lino Fučić, pom.ministra	vanja.keindl@mzopu.hr	-	-
Tehnički propis za odvodnju cestovnih prometnica	MZOPUIG	Lino Fučić, pom.ministra	vanja.keindl@mzopu.hr	-	-
Tehnički propis za zidane konstrukcije	MZOPUIG	Lino Fučić, pom.ministra	vesna.veselin@mzopu.hr	-	-
Tehnički propis za kolničke konstrukcije	MZOPUIG	Lino Fučić, pom.ministra	vanja.keindl@mzopu.hr	-	-
Tehnički propis za energetske učinkovitost zgrada	MZOPUIG	Lino Fučić, pom.ministra	nada.mardetko@mzopu.hr	-	-

4. Usvajanje acquis communautairea:

Zakonodavna mjera	EU acquis s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU acquisem	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Uvjeti za obavljanje poslova certificiranja građevnih proizvoda	Direktiva 89/106/EEZ za građevne proizvode	Potpuno usklađeno	31989LO106	-	IV. kvartal 2004
Uvjeti za provođenje postupaka radnji ocjenjivanja sukladnosti građevnih proizvoda	Direktiva 89/106/EEZ za građevne proizvode	Potpuno usklađeno	31989LO106	-	IV. kvartal 2004
Sadržaj i uvjeti za davanje isprave o sukladnosti građevnih proizvoda	Direktiva 89/106/EEZ za građevne proizvode	Potpuno usklađeno	31989LO106	-	IV. kvartal 2004
Način označavanja i sadržaj znaka sukladnosti građevnih proizvoda	Direktiva 89/106/EEZ za građevne proizvode	Djelomično usklađeno	31989LO106	-	IV. kvartal 2004
Pravilnik o nesmetanom pristupu, kretanju i boravku u građevinama osobama smanjenje pokretljivosti	-	-	-	-	IV. kvartal 2004
Tehnički propis za zaštitu od buke sa cestovnih prometnica	Direktiva 2002/49/EZ za utvrđivanje i zaštitu od buke okoliša Preporuka 2003/ 613/ EZ za proračun za razne izvore buke	Potpuno usklađeno	32002LO049 32003HO613	-	IV. kvartal 2004
Tehnički propis za odvodnju cestovnih prometnica	Direktiva 89/106/EEZ za građevne proizvode	Potpuno usklađeno	31989LO106	-	IV. kvartal 2004
Tehnički propis za zidane konstrukcije	Direktiva 89/106/EEZ za građevne proizvode	Djelomično usklađeno	31989LO106	-	IV. kvartal 2004
Tehnički propis za kolničke konstrukcije	Direktiva 89/106/EEZ za građevne proizvode	Potpuno usklađeno	31989LO106	-	IV. kvartal 2004
Tehnički propis za energetske učinkovitost zgrada	Direktiva za energetske djelovanje zgrada	Djelomično usklađeno	32002LO091	-	IV. kvartal 2004

3.1.4.5. Elektromagnetska kompatibilnost

1. Opis prioriteta: Donijeti Pravilnik o elektromagnetskoj kompatibilnosti usklađen s direktivom 89/336/EEC.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto:
Zakon o telekomunikacijama	6.12.3	MPPV	NN 122/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o elektromagnetskoj kompatibilnosti	MMTPR	Mladen Zadro, načelnik	mladen.zadro@mppv.hr	CARDS 2001	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o elektromagnetskoj kompatibilnosti	Direktiva 89/336/EEZ koja se odnosi na elektromagnetsku kompatibilnost	Potpuno usklađeno	31989L0336	-	I. kvartal 2004.

3.1.4.6. Strojevi

1. Opis prioriteta: Usklađivanje sa tehničkom regulativom EU.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o sigurnosti proizvoda	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o normizaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o akreditaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o mjeriteljstvu	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik za sigurnost strojeva	MGRIP	Ivan Poljičanin, viši str. suradnik	ivan.poljicanin@mingo.hr	CARDS 2001	

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik za sigurnost strojeva	Direktiva 98/37/EZ o strojevima	Djelomično usklađeno	31998L0037	-	IV.kvartal 2004.

3.1.4.7. Osobna zaštitna oprema

1. Opis prioriteta: Usklađivanje sa tehničkom regulativom EU.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o sigurnosti proizvoda	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o normizaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o akreditaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o mjeriteljstvu	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o stavljanju na tržište osobnih zaštitnih sredstava i opreme	-	-	-	CARDS 2001	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o stavljanju na tržište osobnih zaštitnih sredstava i opreme	Direktiva 89/686/EEZ koja se odnosi na na osobnu zaštitu opremu	Djelomično usklađeno	31989L0686	-	IV.kvartal 2004.

3.1.4.8. Neautomatske vage

1. Opis prioriteta: Usklađivanje sa tehničkom regulativom EU.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o sigurnosti proizvoda	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o normizaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o akreditaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o mjeriteljstvu	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o mjeriteljskim zahtjevima za neautomatske vage i načinu ocjene sukladnosti	DZNM	-	-	CARDS 2001 CARDS 2003	300 000 kn

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o mjeriteljskim zahtjevima za neautomatske vage i načinu ocjene sukladnosti	Direktiva Vijeća od 20. lipnja 1990. 90/384/EEZ o približavanju propisa država članica koji se odnosi na neautomatske vage	Djelomično usklađeno	31990L0384	-	III. kvartal 2004.

3.1.4.9. Plinski uređaji

1. Opis prioriteta: Usklađivanje sa tehničkom regulativom EU.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o sigurnosti proizvoda	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o normizaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o akreditaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o mjeriteljstvu	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik za plinske uređaje	MGRIP	Ivan Poljičanin, viši str.suradnik	ivan.poljicanin@mingo.hr	CARDS 2001	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik za plinske uređaje	Direktiva 90/396/EEZ za uređaje na plinovita goriva	Djelomično usklađeno	31990L0396	-	IV.kvartal 2004.

3.1.4.10. Toplovodni kotlovi

1. Opis prioriteta: Usklađivanje tehničkih propisa s direktivom Novog pristupa 92/42/EEZ.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o sigurnosti proizvoda	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o normizaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o akreditaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o mjeriteljstvu	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o zahtjevima za djelotvornost novih toplovodnih kotlova na plinovita ili kapljevita goriva	MGRIP	Ivan Poljičanin, viši str.suradnik	ivan.poljicanin@mingo.hr	CARDS 2001	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o zahtjevima za djelotvornost novih toplovodnih kotlova na plinovita ili kapljevita goriva	Direktiva 92/42/EEZ o zahtjevima za djelotvornost novih toplovodnih kotlova na plinovita ili kapljevita goriva	Djelomično usklađeno	31992L0042	-	IV.kvartal 2004.

3.1.4.11. Eksploziv za civilnu uporabu

1. Opis prioriteta: Usklađivanje tehničkih propisa s direktivama Novog pristupa.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o sigurnosti proizvoda	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o normizaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o akreditaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o mjeriteljstvu	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu

Šifra	Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba,	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
			zvanje			
-	Zakon o eksplozivnim tvarima za gospodarsku uporabu	MUP	Zlatimir Kaštelanac, načelnik	zkastelanac@mup.hr	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o eksplozivnim tvarima za gospodarsku uporabu	Direktiva 93/15/EEZ koja se odnosi na stavljanje na tržište eksploziva za civilnu uporabu	Potpuno usklađeno	31993I0015	III. kvartal 2004.	III. kvartal 2004.

3.1.4.13. Dizala

1. Opis prioriteta: Usklađivanje tehničkih propisa s direktivama Novog pristupa.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o sigurnosti proizvoda	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o normizaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o akreditaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o mjeriteljstvu	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o dizalima	MGRIP	Dragutin Barić, viši stručni savjetnik	dragutin.baric@mingo.hr	CARDS	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o dizalima	Direktiva 95/16/EZ koja se odnosi na dizala	Djelomično usklađeno	31995L0016	-	IV. kvartal 2004.

3.1.4.14. Energetska djelotvornost električne opreme

1. Opis prioriteta: Usklađivanje tehničkih propisa s direktivama Novog pristupa.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o sigurnosti proizvoda	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o normizaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o akreditaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o mjeriteljstvu	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o zahtjevima za energetske djelotvornost kućanskih električnih hladnjaka, zamrzivača i njihovih kombinacija	MGRIP	Dragutin Barić, viši stručni savjetnik	dragutin.baric@mingo.hr	CARDS	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru u VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o zahtjevima za energetske djelotvornost kućanskih električnih hladnjaka, zamrzivača i njihovih kombinacija	Direktiva 96/57/EZ o zahtjevima za energetske djelotvornost kućanskih električnih hladnjaka, zamrzivača i njihovih kombinacija	Djelomično usklađeno	31996L0057	-	IV. kvartal 2004.

3.1.4.15. Oprema pod tlakom

1. Opis prioriteta: Usklađivanje tehničkih propisa s direktivama Novog pristupa.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o sigurnosti proizvoda	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o normizaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o akreditaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o mjeriteljstvu	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik opreme pod tlakom	MGRIP	Ivan Poljičanin, viši str. suradnik	ivan.poljicanin@mingo.hr	CARDS 2001	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik opreme pod tlakom	Direktiva 97/23/EZ koja se odnosi na tlačnu opremu	Djelomično usklađeno	31997L0023	-	IV. kvartal 2004.

3.1.4.16. Radijska oprema i telekomunikacijska terminalna oprema

1. Opis prioriteta: Usklađivanje tehničkih propisa s direktivama Novog pristupa.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o telekomunikacijama	6.1.3.3.	MPPV	NN 122/03
Pravilnik o stavljanju na tržište, u pogon i uporabu RiTT opreme	6.1.3.3.	MPPV	usvojen

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o stavljanju na tržište, u pogon i uporabu RiTT opreme (revidiran)	MMTPR	Mladen Zadro, načelnik	mladen.zadro@mppv.hr	CARDS 2001	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o stavljanju na tržište, u pogon i uporabu RiTT opreme	Direktiva 1999/5/EZ o radijskoj opremi i telekomunikacijskoj terminalnoj opremi	Potpuno usklađeno	31999L0005	-	IV. kvartal 2004.

3.1.4.17. Rekreativna plovila i 3.1.4.18. Pomorska oprema

1. Opis prioriteta: Implementirati propise o plovilima za sport i rekreaciju te propise o opremi brodova.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Tehnička pravila HRB-a, Dio 23 – Prijevoz tereta	-	MINGO	NN 85/02

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Tehnička pravila HRB-a - Pomorska oprema	MMTPR	Igor Vidović ravnatelj HRB-a	crs-dir@crs.hr	-	Nisu predviđena
Tehnička pravila HRB-a - Tankeri	MMTPR	Igor Vidović ravnatelj HRB-a	crs-dir@crs.hr	-	Nisu predviđena
Pravilnik o brodicama i jahtama	MMTPR	kap. Mario Babić, pomoćnik ministra	Tel. 6169 070	-	Nisu predviđena

4. Usvajanje *acquis communautaire*-a:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Tehnička pravila HRB-a - Pomorska oprema	Direktiva 96/98/EZ o pomorskoj opremi	Potpuno usklađeno	31996L0098	-	IV. kvartal 2004.
Tehnička pravila HRB-a - Tankeri	Uredba (EZ) No 417/2002	Potpuno usklađeno	32002R0417	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o brodicama i jahtama	Direktiva 94/25/EEZ koja se odnosi na rekreativna plovila	Djelomično usklađeno	31994L0025	-	IV. kvartal 2004.

3.1.4.19. Željeznički sustav velikih brzina

1. Opis prioriteta: Donošenje Pravilnika o interoperabilnosti pruga velikih brzina

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o sigurnosti proizvoda	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o normizaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o akreditaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o mjeriteljstvu	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o sigurnosti željezničkog prometa	MMTPR	Nikola Kancijan, dipl.ing., pomoćnik ministra	uprava.zeljeznice@mppv.hr	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o sigurnosti željezničkog prometa	Direktiva 96/48/EC funkcionalnoj spojivosti transeuropskih željezničkih sustava velikih brzina	Djelomično usklađeno	31996L0048	IV.kvartal 2004.	IV.kvartal 2004

3.1.4.20. Pakiranje i ambalažni otpad

1. Opis prioriteta: Usklađivanje tehničkih propisa s direktivama Novog pristupa.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o sigurnosti proizvoda	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o normizaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o akreditaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o mjeriteljstvu	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o postupanju s ambalažnim otpadom	MZOPUIG	Anto Groznica	anto.groznica@mzopu.hr	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i> (potpuno usklađeno, djelomično usklađeno, neusklađeno, neprimjenjivo)	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o postupanju s ambalažnim otpadom	Direktiva Vijeća i Parlamenta o pakiranju i ambalažnom otpadu, 94/62/EC	Djelomično usklađeno	31994L0062	-	IV. kvartal 2004.

3.1.4.21. Medicinska oprema i medicinski proizvodi

1. Opis prioriteta: Usklađivanje tehničkih propisa s direktivama Novog pristupa.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o lijekovima i medicinskim proizvodim	6.2.3.3.	MIZ	NN 121/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik koji se odnosi na medicinske aktivne implantabilne uređaje	MZSS	Csaba Dohoczky, načelnik	Csaba.dohoczky@miz.hr	-	-
Pravilnik koji se odnosi na medicinske uređaje	MZSS	Csaba Dohoczky, načelnik	Csaba.dohoczky@miz.hr	-	-
Pravilnik o in vitro dijagnostičkim medicinskim uređajima	MZSS	Csaba Dohoczky, načelnik	Csaba.dohoczky@miz.hr	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik koji se odnosi na medicinske aktivne implantabilne uređaje	Direktiva 90/385/EZ koja se odnosi na medicinske aktivne implantabilne uređaje	Potpuno usklađeno	-	-	IV.kvartal 2004.
Pravilnik koji se odnosi na medicinske uređaje	Direktiva 93/42/EEZ o medicinskim uređajima	Potpuno usklađeno	31993L0042	-	IV.kvartal 2004.
Pravilnik o in vitro dijagnostičkim medicinskim uređajima	Direktive 98/79/EEZ o in vitro dijagnostičkim medicinskim uređajima	Potpuno usklađeno	-	-	IV.kvartal 2004.

3.1.5. Direktive starog pristupa

3.1.5.1. Prehrambeni proizvodi

1. Opis prioriteta: Donošenje propisa – pravilnika kojima se uređuje kakvoća hrane i njihovo usklađivanje sa standardima EU

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o hrani	6.2.10.	MPŠ	NN 117/03 i 130/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o kakvoći jakih alkoholnih pića	MPŠIVG	Božica Rukavina, načelnica	rukavina@mps.hr tel. 610 66 92	CARDS 2002	Nisu predviđena
Pravilnik o kakvoći šećera	MPŠIVG	Božica Rukavina, načelnica	rukavina@mps.hr	CARDS 2002	Nisu predviđena
Pravilnik o kakvoći kave	MPŠIVG	Božica Rukavina, načelnica	rukavina@mps.hr	CARDS 2002	Nisu predviđena
Pravilnik o kakvoći prirodne mineralne vode	MPŠIVG	Božica Rukavina, načelnica	rukavina@mps.hr	CARDS 2002	Nisu predviđena

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o kakvoći jakih alkoholnih pića	Uredba 1576/89/EEZ	Djelomično usklađeno	31989R1576R	-	II. kvartal 2004.
	Uredba 1014/90/EEZ	Djelomično usklađeno	31990R1014	-	II. kvartal 2004.
	Uredba 2870/2000/EEZ	Djelomično usklađeno	32000R2870	-	II. kvartal 2004.
Pravilnik o kakvoći šećera	Direktiva 73/437/EEZ	Potpuno usklađeno	31973L0437	-	II. kvartal 2004.
	Direktiva 2001/111/EZ	Potpuno usklađeno	32001L0111	-	II. kvartal 2004.
Pravilnik o kakvoći kave	Direktiva 77/436/EEZ	Potpuno usklađeno	31977L0436	-	IV. kvartal 2004
	Direktiva 1999/4/EZ	Potpuno usklađeno	31999L0004	-	IV. kvartal 2004
Pravilnik o kakvoći prirodne mineralne vode	Direktiva 80/777/EEZ	Potpuno usklađeno	31980L0777	-	IV. kvartal 2004

3.1.5.2. Motorna vozila

1. Opis prioriteta: Usklađivanje s propisima EU sektorskog pristupa koji uređuju motorna vozila.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o sigurnosti proizvoda	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o normizaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o akreditaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o mjeriteljstvu	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnici i tehničke specifikacije prema specifikaciji u točki 4.	DZNM	-	-	-	360 000, 00 kn
Usklađivanje tehničkog zakonodavstva u području vozila	DZNM	-	-	CARDS 2001	75 000,00 kn

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o EU-homologaciji za motorna vozila	Direktiva 70/156/EEZ	Potpuno usklađeno	31970L0156	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 101 o dopuštenoj razini buke motornih vozila	Direktiva 70/157/EEZ	Potpuno usklađeno	31970L0157	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 103 o spremnicima za gorivo i zaštiti od podlijetanja straga	Direktiva 70/221/EEZ	Potpuno usklađeno	31970 L 0221	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 104 o prostoru stražnje registarske ploče	Direktiva 70/222/EEZ	Potpuno usklađeno	31970 L 0222	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 105 o uređajima za upravljanje	Direktiva 70/311/EEZ	Potpuno usklađeno	31970 L 0311	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 106 o okovima i bravama vrata motornih vozila	Direktiva 70/387/EEZ	Potpuno usklađeno	31970 L 0387	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 107 o zvučno upozornim uređajima i signalima motornih vozila	Direktiva 70/388/EEZ	Potpuno usklađeno	31970L 0388	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 108 o retrovizorima motornih vozila	Direktiva 71/127/EEZ	Potpuno usklađeno	31971 L 0127	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 110 o elektromagnetskim smetnjama	Direktiva 72/245/EEZ	Potpuno usklađeno	31972 L 0245	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 111 o dimljenju iz dizelskih motora	Direktiva 72/306/EEZ	Potpuno usklađeno	31972 L 0306	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 112 o unutrašnjoj opremljenosti vozila	Direktiva 74/60/EEZ	Potpuno usklađeno	31974 L 0060	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 113 o zaštiti od neovlaštene uporabe vozila	Direktiva 74/61/EEZ	Potpuno usklađeno	31974L 0061	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 114 o zaštiti vozača od upravljačkog mehanizma u slučaju sudara	Direktiva 74/297/EEZ	Potpuno usklađeno	31974 L 0297	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 115 o čvrstoći sjedala	Direktiva	Potpuno	31974 L 0408	-	IV. kvartal

	74/408/EEZ	usklađeno			2004
Tehnička specifikacija TSV 116 o vanjskim izbočinama motornih vozila	Direktiva 74/483/EEZ	Potpuno usklađeno	31974 L 0483	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 117 o brzinomjerima i vožnji unatrag	Direktiva 75/443/EEZ	Potpuno usklađeno	31975 L 0443	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 118 o pločicama proizvođača	Direktiva 76/114/EEZ	Potpuno usklađeno	31976 L 0114	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 119 o sidrištima sigurnosnih pojaseva	Direktiva 76/115/EEZ	Potpuno usklađeno	31976 L 0115	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 120 o ugradbi uređaja za osvjetljavanje i svjetlosnu signalizaciju	Direktiva 76/756/EEZ	Potpuno usklađeno	31976 L 0756	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 121 o katadioptrima motornih vozila i njihovih prikolica	Direktiva 76/757/EEZ	Potpuno usklađeno	31976 L 0757	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 122 o gabaritnim, prednjim i stražnjim pozicijskim i kočnim svjetlima, bočnim svjetlima za označavanje i svjetlima za vožnju po danu	Direktiva 76/758/EEZ	Potpuno usklađeno	31976 L 0758	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 123 o pokazivačima smjera	Direktiva 76/759/EEZ	Potpuno usklađeno	31976 L 0759	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 124 o svjetlima stražnje registarske ploče	Direktiva 76/760/EEZ	Potpuno usklađeno	31976 L 0760	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 126 o prednjim svjetlima za maglu	Direktiva 76/762/EEZ	Potpuno usklađeno	31976 L 0762	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 127 o kukama za vuču	Direktiva 77/389/EEZ	Potpuno usklađeno	31977 L 0389	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 128 o stražnjim svjetlima za maglu motornih vozila i njihovih prikolica	Direktiva 77/538/EEZ	Potpuno usklađeno	31977 L 0538	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 129 o svjetlima za vožnju unatrag	Direktiva 77/539/EEZ	Potpuno usklađeno	31977 L 0539	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 130 o parkirnim svjetlima	Direktiva 77/540/EEZ	Potpuno usklađeno	31977 L 0540	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 132 o vozačevom vidnom polju	Direktiva 77/649/EEZ	Potpuno usklađeno	31977 L 0649	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 134 o napravama za odmrzavanje/odmagljivanje stakala	Direktiva 78/317/EEZ	Potpuno usklađeno	31978 L 0317	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 135 o napravama za brisanje i pranje vjetrobranskog stakla	Direktiva 78/318/EEZ	Potpuno usklađeno	31978 L 0318	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 136 o sustavima za grijanje putničkog prostora motornih vozila i njihovih prikolica vozila	Direktiva 2001/56/EZ	Potpuno usklađeno	32001 L 0056	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 137 o blatobranima vozila	Direktiva 78/549/EEZ	Potpuno usklađeno	31978 L 0549	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 138 o naslonima za glavu	Direktiva 78/932/EEZ	Potpuno usklađeno	31978 L 0932	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 139 o emisiji CO ₂ i potrošnji goriva	Direktiva 80/1268/EEZ	Potpuno usklađeno	31980 L 1268	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 140 o mjerenju snage motora	Direktiva 80/1269/EEZ	Potpuno usklađeno	31980 L 1269	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 142 o bočnoj zaštiti	Direktiva 89/297/EEZ	Potpuno usklađeno	31989 L 0297	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 143 o zaštiti od prskanja ispod kotača motornih vozila i njihovih prikolica	Direktiva 91/226/EEZ	Potpuno usklađeno	31991 L 0226	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 144 o masama i dimenzijama motornih vozila kategorije M1	Direktiva 92/21/EEZ	Potpuno usklađeno	31992 L 0021	-	IV. kvartal 2004

Tehnička specifikacija TSV 146 o gumama za motorna vozila i njihove prikolice	Direktiva 92/23/EEZ	Potpuno usklađeno	31992 L 0023	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 147 o uređajima za ograničavanje brzine	Direktiva 92/724/EEZ	Potpuno usklađeno	31992 L 0024	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 149 o vanjskim izbočinama na kabini gospodarskih vozila	Direktiva 92/114/EEZ	Potpuno usklađeno	31992 L 0114	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 150 o mehaničkim spojnicama za spajanje motornih i priključnih vozila	Direktiva 94/20/EZ	Potpuno usklađeno	31994 L 0020	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 151 o zapaljivosti materijala	Direktiva 95/28/EZ	Potpuno usklađeno	31995 L 0028	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 156 o vozilima za prijevoz opasnih tvari	Direktiva 97/91/EZ	Potpuno usklađeno	31998 L 0091	-	IV. kvartal 2004
Pravilnik o EU-homologaciji za vozila na dva ili tri kotača	Direktiva 92/61/EEZ	Potpuno usklađeno	31992 L 0061	-	IV. kvartal 2004
Tehnička specifikacija TSV 208 o ugradbi uređaja za osvjetljavanje i svjetlosnu signalizaciju na vozila kategorije L	Direktive 93/93/EEZ	Potpuno usklađeno	31993 L 0092	-	IV. kvartal 2004

3.1.5.3. Staklo

1. Opis prioriteta: Usklađivanje s propisima EU sektorskog pristupa koji uređuju staklo.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o sigurnosti proizvoda	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o normizaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o akreditaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o mjeriteljstvu	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik za proizvode od kristalnog stakla	MGRIP	Nevenka Zrinski Lovrić, načelnica	nevenka.zrinski@mingo.hr	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik za proizvode od kristalnog stakla	Direktiva 69/493/EEZ koja se odnosi na staklo	Potpuno usklađeno	31969LO493	-	III. kvartal 2004.

3.1.5.4. Tekstil

1. Opis prioriteta: Usklađivanje s propisima EU sektorskog pristupa koji uređuju tekstil.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o sigurnosti proizvoda	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o normizaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o akreditaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o mjeriteljstvu	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o nazivima tekstila	MGRIP	Nevenka Zrinski Lovrić, načelnica	nevenka.zrinski@mingo.hr	-	-
Pravilnik o određenim metodama kvantitativne analize binarnih mješavina tekstilnih vlakana	MGRIP	Nevenka Zrinski Lovrić, načelnica	nevenka.zrinski@mingo.hr	-	-
Pravilnik o kvantitativnoj analizi trinarnih mješavina tekstilnih vlakana	MGRIP	Nevenka Zrinski Lovrić, načelnica	nevenka.zrinski@mingo.hr	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o nazivima tekstila	Direktiva 96/74/EZ o nazivima tekstila Directive 97/37/EZ (Prilagodba tehničkom napretku)	Djelomično usklađeno	31996L0074	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o određenim metodama kvantitativne analize binarnih mješavina tekstilnih vlakana	Direktiva 96/73/ EZ o određenim metodama kvantitativne analize binarnih mješavina tekstilnih vlakana	Djelomično usklađeno	31996L0073	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o kvantitativnoj analizi trinarnih mješavina tekstilnih vlakana	Direktiva 73/44/EEZ o kvantitativnoj analizi trinarnih mješavina tekstilnih vlakana	Djelomično usklađeno	31973L0044	-	IV. kvartal 2004.

3.1.5.5. Obuča

1. Opis prioriteta: Usklađivanje s propisima EU sektorskog pristupa koji uređuju obuču.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o sigurnosti proizvoda	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o normizaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o akreditaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o mjeriteljstvu	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o oznakama glavnih materijala kod proizvodnje obuće	MGRIP	Nevenka Zrinski Lovrić, načelnica	nevenka.zrinski@mingo.hr	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o oznakama glavnih materijala kod proizvodnje obuće	Direktiva 94/11/EZ o označavanju materijala koji se koriste kao glavni dijelovi obuće za prodaju potrošačima	Djelomično usklađeno	31994L0011	-	IV. kvartal 2004.

3.1.5.6. Drvo

1. Opis prioriteta: Usklađivanje s propisima EU sektorskog pristupa koji uređuju drvo.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o sigurnosti proizvoda	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o normizaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o akreditaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o mjeriteljstvu	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o trgovačkim klasama u prometu oblim drvom	MGRIP	Nevenka Zrinski Lovrić, načelnica	nevenka.zrinski@mingo.hr	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o trgovačkim klasama u prometu oblim drvom	Direktiva 68/89/EZ za usklađivanje zakonskih odredbi država članica u pogledu klasiranja oblog drva	Djelomično usklađeno	31968L0089	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.

3.1.5.7. Kemijski proizvodi

1. Opis prioriteta: Usklađivanje s propisima EU sektorskog pristupa koji uređuju kemijske proizvode.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o kemikalijama	6.2.3.3.	MINGO	NN 173/03
Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o normizaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o akreditaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o mjeriteljstvu	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o općoj sigurnosti proizvoda	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o ograničavanju stavljanja na tržište i uporabe određenih proizvoda	MGRIP	Nevenka Zrinski Lovrić, načelnica	nevenka.zrinski@mingo.hr	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o ograničavanju stavljanja na tržište i uporabe određenih proizvoda	Direktiva 76/769/EEZ koja se odnosi na ograničavanje i zabranu stavljanja na tržište i uporabe određeni proizvoda	Djelomično usklađeno	31976LO769	-	IV. kvartal 2004
	Direktiva 76/663/EZ	Djelomično usklađeno	31979LO663	-	IV. kvartal 2004
	Direktiva 82/828/EEZ	Djelomično usklađeno	31982LO828	-	IV. kvartal 2004
	Direktiva 83/264/EEZ	Djelomično usklađeno	31983LO264	-	IV. kvartal 2004
	Direktiva 83/478/EEZ	Djelomično usklađeno	31983LO478	-	IV. kvartal 2004

3.1.5.8. Deterdženti

1. Opis prioriteta: Usklađivanje s propisima EU sektorskog pristupa koji uređuju deterdžente.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o kemikalijama	6.2.3.3.	MINGO	NN 173/03
Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o normizaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o akreditaciji	6.2.3.3.	MZT	NN 158/03
Zakon o mjeriteljstvu	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03
Zakon o općoj sigurnosti proizvoda	6.2.3.3.	MZT	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o metodama testiranja biorazgradljivosti anionskih površinski aktivnih tvari	MGRIP	Nevenka Zrinski Lovrić, načelnica	nevenka.zrinski@mingo.hr	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o metodama testiranja biorazgradljivosti anionskih površinski aktivnih tvari	Direktiva 73/405/EEZ	Djelomično usklađeno	31973LO405	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva 82/242/EEZ	Djelomično usklađeno	31982LO242	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva 82/243/EEZ	Djelomično usklađeno	31982LO243	-	IV. kvartal 2004.

3.1.5.9. Umjetna gnojiva

1. Opis prioriteta: Usklađivanje s propisima EU sektorskog pristupa koji uređuju umjetna gnojiva.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o gnojivima i poboljšivačima tla	6.2.10.	MPŠ	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o kvaliteti, označavanju i razvrstavanju, te skladištenju i rukovanju mineralnim gnojivima	MPŠIVG	Miljenko Rakić, načelnik	mrakic@mps.hr	-	-
Pravilnik o načinu proizvodnje, kvaliteti i razvrstavanju, te skladištenju i rukovanju organskim gnojivima i poboljšivačima tla.	MPŠIVG	Miljenko Rakić, načelnik	mrakic@mps.hr	-	-

4. Usvajanje acquis communautaire:

Zakonodavna mjera	EU acquis s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU acquisem	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o kvaliteti, označavanju i razvrstavanju mineralnih gnojiva	Direktiva 76/116 EEZ	Potpuno usklađeno	31976LO116	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva 88/183/EEZ	Potpuno usklađeno	31988L0183	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva 89/284/EEZ	Potpuno usklađeno	31989LO284	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva 89/530 EEZ	Potpuno usklađeno	31989LO530	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva 77/535/EEZ	Potpuno usklađeno	31977LO535	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o načinu proizvodnje, kvaliteti i razvrstavanju organskih gnojiva i poboljšivača tla	Direktiva 76/116 EEZ	Potpuno usklađeno	31976LO116	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva 77/535/EEZ	Potpuno usklađeno	31977LO535	-	IV. kvartal 2004.

3.1.6. Javne nabave

1. Opis prioriteta: Pristupiti će se izmjeni i dopuni postojećeg Zakona o javnoj nabavi radi potpunog uskladjivanja sa *acquis communautaire*.

Podzakonski akti

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave	6.2.8.	MFIN	NN 117/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi	MFIN	Ivica Balogovic, viši savjetnik	ivica.balogovic@mfin.hr	SIGMA	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi	EU Direktiva 89/665	Potpuno usklađeno	31989L0665	II. kvartal 2004.	II. kvartal 2004.
	EU Direktiva 92/13	Potpuno usklađeno	31992L0013	II. kvartal 2004.	II. kvartal 2004.
	EU Direktiva 92/50	Potpuno usklađeno	31992L0050	II. kvartal 2004.	II. kvartal 2004.
	EU Direktiva 93/36	Potpuno usklađeno	31993L0036	II. kvartal 2004.	II. kvartal 2004.
	EU Direktiva 93/37	Potpuno usklađeno	31993L0037	II. kvartal 2004.	II. kvartal 2004.
	EU Direktiva 93/38	Potpuno usklađeno	31993L0038	II. kvartal 2004.	II. kvartal 2004.

3.1.7. Kulturna dobra

1. Opis prioriteta: Utvrđivanje popisa grupe predmeta koji se mogu smatrati nacionalnim blagom država članica Europske unije u pogledu kojega mogu ostvarivati povrat zbog nezakonitog odnošenja.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara	6.2.11.	MINK	NN 151/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik kojim se utvrđuje popis grupe predmeta koji se mogu smatrati nacionalnim blagom država članica Europske unije u pogledu kojega mogu ostvarivati povrat zbog nezakonitog odnošenja	MINK	mr. sc. Jadran Antolović, državni tajnik	jadran.antolovic@min-kulture.hr tel: + 385 1 4866 315 fax: + 385 1 4866 385	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik kojim se utvrđuje popis grupe predmeta koji se mogu smatrati nacionalnim blagom država članica Europske unije u pogledu kojega mogu ostvarivati povrat zbog nezakonitog odnošenja	Direktiva 93/7/EEZ o povratu kulturnih predmeta nezakonito odnesenih s područja države članice	Potpuno usklađeno	31993L0007	-	I. kvartal 2004.
	Direktiva 96/100/EZ kojom se mijenja Dodatak Direktive br. 93/7/EEZ o povratu kulturnih predmeta nezakonito odnesenih iz teritorija države članice	Potpuno usklađeno	31996L0100	-	I. kvartal 2004.

3.2. SLOBODA KRETANJA OSOBA

3.2.3. Socijalna sigurnost

1. Opis prioriteta: Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu radi usklađivanja jednokratnih obiteljskih davanja seuropskim načelom zbrajanja razdoblja osiguranja, rada i prebivanja u svim državama članicama Europske unije

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
-	-	-	-

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu	MOBIMS	Zdenka Ninić	zdenka.ninic@mobms.hr Tel. 617-6858	-	trenutno nije moguće procijeniti

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu	Uredba Vijeća (EEC) 1408/71 o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlenike i članove njihovih obitelji na području zajednice	Potpuno usklađeno	31971R1408	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.

3.3. SLOBODA PRUŽANJA USLUGA

3.3.4. Bankarstvo

1. Opis prioriteta: Usklađenje hrvatskog zakonodavstva s regulativom Europske unije u području financija i bankarstva, te na sustavan i cjelovit način regulirati poslovanje banaka i prepustiti im da posluju slobodno, sukladno tržišnim uvjetima i pravilima bankarske struke, te ujednačavanje načina obračuna kamata, te zaštita od lihvarskih kamatnih stopa.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj pog.)	Nositelj	Postignuto
Odluka o adekvatnosti kapitala	6.4.3.	HNB	NN 17/03
Odluka o ograničenju izloženosti banaka valutnom riziku	6.4.3.	HNB	NN 17/03
Odluka o klasifikaciji plasmana i potencijalnih obveza banaka	6.4.3.	HNB	NN 17/03
Odluka o konsolidiranim financijskim izvješćima grupe banaka	6.4.3.	HNB	NN 17/03
Odluka o reviziji financijskih izvješća i poslovnih funkcija banaka	6.4.3.	HNB	NN 17/03
Odluka o zaštiti tržišnog natjecanja unutar bankarskog sektora	6.4.3.	HNB	NN 48/03
Odluka o primjeni odredaba zakona i drugih propisa iz nadležnosti Hrvatske narodne banke na banke u likvidaciji	6.4.3.	HNB	NN 151/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o osiguranju štednih uloga	MFIN	dr.sc. Zdenko Prohaska, pomoćnik ministra	tel. + 385 1 45 91 046 fax + 385 1 45 91 403 zdenko.prohaska@mfin.hr	-	Nema potrebe za angažiranje sredstava iz proračuna RH
Zakon o kamatama	MFIN	dr.sc. Zdenko Prohaska, pomoćnik ministra	tel. + 385 1 45 91 046 fax + 385 1 45 91 403 zdenko.prohaska@mfin.hr	-	
Odluka o načinu primjene odredbi Zakona o bankama na podružnicu strane banke	HNB	Marija Mijatović Jakšić, izvršna direktorica Sektora nadzora i kontrole	tel. + 385 1 45 64 599 fax. + 385 1 45 64 611 marija.mijatovic@hnb.hr	-	

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o osiguranju štednih uloga	Direktiva Europskog Parlamenta i Vijeća br. 94/19/EC od 30.05.1994. o šemama osiguranja depozita	Djelomično usklađeno	31994L0019	IV. kvartal 2003.	II. kvartal 2004.
Zakon o kamatama	Direktiva Vijeća br. 93/13/EC od 05.04.1993. o nepoštenim odredbama ugovora kod ugovora o zaštiti potrošača	Potpuno usklađeno	31993L0013	IV. kvartal 2003.	II. kvartal 2004.

3.3.5. Osiguranje

1. Opis prioriteta: Izrada novog zakonodavnog okvira na području osiguranja u svrhu usklađivanja sa zahtjevima za približavanje Europskoj Uniji.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
-	-	-	-

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Šifra	Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
-	Zakon o osiguranju	MFIN	dr.sc. Zdenko Prohaska, pomoćnik ministra	tel. + 385 1 45 91 046 fax + 385 1 45 91 403 zdenko.prohaska@mfin.hr	-	Nema potrebe za angažiranje sredstava iz proračuna RH

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o osiguranju	Direktiva Europskog Parlamenta i Vijeća br. 2002/13/EC od 05.03.2002. kojom se mijenja i dopunjuje Direktiva Vijeća br. 73/239/EEC u vezi s zahtjevima u pogledu granice solventnosti za društva za ne-životno osiguranje	-	32002L0013	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
	Direktiva Europskog Parlamenta i Vijeća br. 2001/17/EC od 19.03.2001. o reorganizaciji i likvidaciji društava za osiguranje	-	32001L0017	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
	Direktiva Europskog Parlamenta i Vijeća 2000/26/EC od 16.05.2000. o usklađivanju zakonodavstva država članica u svezi osiguranja od građanske odgovornosti u odnosu na uporabu motornih vozila, kojom se mijenja i dopunjuje Direktiva Vijeća br. 73/239/EEC i 88/357/EEC (Četvrta direktiva o osiguranju motornih vozila)	-	32000L0026	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
	Direktiva Europskog Parlamenta i Vijeća br. 98/78/EC od 27.10.1998. o dodatnom nadzoru društava za osiguranje u grupi društava za osiguranje	-	31998L0078	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
	Direktiva Vijeća 92/49/EEC od 18.06.1992. o usklađivanju zakona, propisa i administrativnih odredbi koje se odnose na direktno osiguranje, osim životnog osiguranja, kojom se mijenjaju i dopunjuju odredbe Direktiva br. 73/239/EEC i 88/357/EEC (treća Direktiva o ne-životnom osiguranju)	-	31992L0049	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
	Direktiva Vijeća br. 91/675/EEC od 19.12.1991. o ustanovljenju odbora za osiguranje	-	31991L0675	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
	Direktiva Vijeća br. 91/674/EEC od 19.12.1991. o godišnjim financijskim izvješćima i konsolidiranim financijskim izvješćima društava za osiguranje	-	31991L0674	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.

Direktiva Vijeća br. 90/618/EEC od 08.11.1990. koja mijenja i nadopunjuje, posebno u svezi odgovornosti za osiguranje motornih vozila, odredbe Direktive br. 73/239/EEC i Direktive br. 88/357/EEC koja se odnosi na usklađivanje zakona, propisa i administrativnih odredbi u svezi direktnog osiguranja, osim životnog osiguranja	-	31990L0618	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
Treća direktiva Vijeća br. 90/232/EEC od 14.05.1990. o usklađivanju zakona država članica koji se odnose na osiguranje od građanske odgovornosti za štetu nastalu uporabom motornih vozila	-	31990L0232	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
Druga direktiva Vijeća br. 88/357/EEC od 22.06.1988. o usklađivanju zakona, propisa i administrativnih odredbi koje se odnose na direktno osiguranje osim životnog osiguranja i utvrđuju odredbe kojima se olakšava djelotvorno provođenje slobode pružanja usluga i mijenja i nadopunjuje Direktiva br. 73/239/EEC	-	31988L0357	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
Direktiva Vijeća br. 87/344/EEC od 22.06.1987. o usklađivanju zakona, propisa i administrativnih odredbi koji se odnose na osiguranje od pravnih troškova	-	31987L0344	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
Direktiva Vijeća br. 87/343/EEC od 22.06.1987. kojom se mijenjaju odredbe, u dijelu koji se odnosi na kreditno osiguranje u svezi s kreditnim osiguranjem i osiguranjem jamstava, Prve Direktive br. 72/239/EEC o usklađivanju zakona, propisa i administrativnih odredbi koje se odnose na obavljanje poslova direktnog osiguranja, osim životnog osiguranja	-	31987L0343	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
Direktiva Vijeća br. 84/641/EEC od 10.12.1984. kojom se mijenja i nadopunjava, posebno u svezi pomoći u turizmu, Prva Direktiva br. 73/239 EEC o usklađivanju zakona, propisa i administrativnih odredbi koje se odnose na provođenje poslova direktnog osiguranja osim životnog osiguranja	-	31984L0641	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
Druga direktiva Vijeća br. 84/5/EEC od 30.12.1983. o usklađivanju zakona država članica koje se odnose na osiguranje od građanske odgovornosti u svezi uporabe motornih vozila	-	31984L0005	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
Direktiva Vijeća br. 78/473/EEC od 30.05.1978. o usklađivanju zakona, propisa i administrativnih odredbi koje se odnose na su-osiguranje u Zajednici	-	31978L0473	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća br. 2002/92/EC od 09.12.2002. o posredovanju u osiguranju	-	32002L0092	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
Direktiva Vijeća br. 76/580/EEC od 29.06.1976. kojom se mijenja i dopunjuje Direktiva br. 73/239/EEC o usklađivanju zakona, propisa i administrativnih odredbi koje se odnose na obavljanje poslova direktnog osiguranja osim životnog osiguranja	-	31976L0580	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
Direktiva Vijeća br. 73/239/EEC od 24.07.1973. o usklađivanju zakona, propisa i administrativnih odredbi koje se odnose na obavljanje poslova direktnog osiguranja osim životnog osiguranja	-	31973L0239	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.

Direktiva Vijeća br. 73/240/EEC od 24.07.1973. o ukidanju ograničenja slobode poslovnog nastana u području direktnog osiguranja osim životnog osiguranja	-	31973L0240	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
Direktiva Vijeća br. 72/430/EEC od 19.12.1972. kojom se mijenja i dopunjuje Direktiva Vijeća br. 72/166/EEC od 24.04.1972. o usklađivanju zakona država članica koji se odnose na osiguranje od osobne odgovornosti u svezi s uporabom motornih vozila i provođenjem obveze za osiguranje od takve odgovornosti	-	31972L0430	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
Direktiva Vijeća br. 72/166/EEC od 24.04.1972. o usklađivanju zakona država članica koji se odnose na osiguranje od osobne odgovornosti u svezi s uporabom motornih vozila i provođenja obveznog osiguranja od takve odgovornosti	-	31972L0166	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
Direktiva Vijeća br. 64/225/EEC od 25.02.1964. o ukidanju ograničenja slobode poslovnog nastana i slobode pružanja usluga u pogledu reosiguranja i retrocesije	-	31964L0225	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.

3. 4. SLOBODA KRETANJA KAPITALA

3.4.1.1. Kretanje kapitala i tekuća plaćanja

1. Opis prioriteta: Nastavak usklađivanja propisa i prakse kriterijima Europske unije u pravcu liberalizacije kapitalnog računa, a s ciljem izjednačavanja uvjeta poslovanja gospodarstva s uvjetima iz međunarodnog okruženja, uz neophodno zadržavanje makroekonomske stabilnosti.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (broj poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o deviznom poslovanju	6.5.3.	MFIN	NN 96/03
Odluka o uvjetima i načinu otvaranja i vođenja računa nerezidenata u banci	6.5.3.	HNB	NN 111/03
Odluka o postupku otvaranja i vođenja deviznih računa i deviznih štednih uloga rezidenata u banci	6.5.3.	HNB	NN 111/03
Odluka o načinu obavljanja platnog prometa s inozemstvom (primjena od 01.01.2005.)	6.5.3.	HNB	NN 146/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Izrada prijedloga Upute o provedbi Odluke o uvjetima i načinu obavljanja platnog prometa s inozemstvom (primjena od 01.01.2005.)	HNB	Adolf Matejka mr.sc., Viceguverner HNB	tel. + 385 1 45 64 664 + 385 1 45 64 555 fax + 385 1 45 64 783 Adolf.Matejka@hnb.hr	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Uputa o provedbi Odluke o uvjetima i načinu obavljanja platnog prometa s inozemstvom (primjena od 01.01.2005.)	Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća br. 97/5/EC od 27.01.1997. o prekograničnim transakcijama	Djelomično usklađeno	31997L0005		IV. kvartal 2004.
	Direktiva Vijeća br. 91/308/EEC od 10.06.1991. i Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća br. 2001/97/EC od 4.12.2001. kojom se mijenja i nadopunjuje Direktiva vijeću 91/308/EEC o prevenciji uporabe financijskog sustava u svrhu pranja novca – Deklaracija Komisije	Djelomično usklađeno	31991L0308 32001L0097		IV. kvartal 2004.

3.4.3. Sprječavanje pranja novca

1. Opis prioriteta: Provedba Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca	6.5.6.	MFIN	NN 117/03
Pravilnik o provedbi Zakona o sprječavanju pranja novca	6.5.6.	MFIN	NN 189/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
-	MFIN	Ivica Maros, predstojnik Ureda za sprječavanje pranja novca	tel. + 385 1 63 45 450 fax + 385 1 63 45 452 ivica.maros@mfin.hr	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
-	-	-	-	-	-

3.5. PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA

3.5.1. Pravo trgovačkih društava

1. Opis prioriteta: Usklađivanje zakonodavstva u području prava trgovačkih društava

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima	6.6.1.	MINGO	NN 118/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Šifra	Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
-	-	MGRIP	-	-	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
-	-	-	-	-	-

3.5.2. Računovodstvo i revizija

1. Opis prioriteta: Usklađivanje zakonodavstva u području revizije

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o računovodstvu	6.6.2.	MFIN	1.čitanje 15.10.2003., 2. čitanje 2004.

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Šifra	Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
-	Zakon o reviziji	MFIN	-	-	Zatražit će se	U ovom trenutku sredstva se ne mogu predvidjeti

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o reviziji	8. Direktiva 84/253/EEC od 10 travnja 1984. temeljena na članku 54(3)(g)	Djelomično usklađeno	31984L0253	II. kvartal 2004	II. kvartal 2004
	"Zelena knjiga" o državnoj reviziji, od 24. srpnja 1996.	Djelomično usklađeno	51996DC0338		
	Državna revizija u Europskoj uniji, put naprijed (OJ C 143 od 08. svibnja 1998.)	Djelomično usklađeno	31998Y0508(01)		
	Preporuka komisije 2001/256/EC od 15. studenog 2000. o kvaliteti osiguranja državne revizije u Europskoj uniji: minimalni zahtjevi	Djelomično usklađeno	32001H0256		
	Preporuka komisije 2002/590/EC od 16. svibnja 2002 Neovisnost državnih revizora u Europskoj uniji: Set osnovnih principa	Djelomično usklađeno	32002H0590		
	Komunikacija Komisije "Jačanje državne revizije u Europskoj uniji" 21. svibanj 2003.	Djelomično usklađeno	52003DC0286		

3.5.3. Intelektualno, industrijsko i trgovačko vlasništvo

1. Opis prioriteta: Usklađivanje zakonodavstva u području patenata i žigova.

2. Rezultati u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima	6.6.3	MZT	NN 167/03
Zakon o patentu	6.6.3	MZT	NN 173/03
Zakon o žigu	6.6.3	MZT	NN 173/03
Zakon o industrijskom dizajnu	6.6.3	MZT	NN 173/03
Zakon o oznakama zemljopisnog podrijetla	6.6.3	MZT	NN 173/03
Zakon o zaštiti topografija poluvodičkih proizvoda	6.6.3	MZT	NN 173/03
Uredba o provedbi carinskih mjera u vezi s robom kojom se povređuje pravo intelektualnog vlasništva	6.6.3	MFIN/ CUDZNM	NN 106/03
Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Europske patentne organizacije o suradnji na području patenata	6.6.3	MZT	NN/MU 14/03
Zakon o potvrđivanju Protokola koji se odnosi na Madridski sporazum o međunarodnoj registraciji žigova	6.6.3	MZT	NN/MU13/03
Zakon o potvrđivanju Haškog sporazuma o međunarodnoj pohrani industrijskog dizajna, te Ženevskog akta Haškog sporazuma o međunarodnoj registraciji industrijskog dizajna, usvojenog u Ženevi, 2. srpnja 1999.	6.6.3	MZT	NN/MU 14/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o potvrđivanju Ugovora o patentnom pravu (PLT, Ženeva, 2000.)	MZOŠ –DZIV	-	-	-	-
Zakon o potvrđivanju Ugovora o pravu žiga (TLT, Ženeva 1994.)	MZOŠ –DZIV	-	-	-	-
Zakon o potvrđivanju Bečkog sporazuma o utvrđivanju međunarodne klasifikacije figurativnih elemenata žigova	MZOŠ –DZIV	-	-	-	-
Zakon o potvrđivanju Ugovora iz Nairobija o zaštiti olimpijskog simbola	MZOŠ -DZIV	-	-	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o potvrđivanju Ugovora o patentnom pravu (PLT, Ženeva, 2000.)	Ugovor o patentnom pravu (PLT, Ženeva, 2000.)	Djelomično usklađeno	-	III. kvartal 2004	IV. kvartal 2004
Zakon o potvrđivanju Ugovora o pravu žiga (TLT, Ženeva 1994.)	Ugovor o pravu žiga (TLT, Ženeva 1994.)	Djelomično usklađeno	-	III. kvartal 2004	IV. kvartal 2004
Zakon o potvrđivanju Bečkog sporazuma o utvrđivanju međunarodne klasifikacije figurativnih elemenata žigova	Bečki sporazum o utvrđivanju međunarodne klasifikacije figurativnih elemenata žigova	Djelomično usklađeno	-	III. kvartal 2004	IV. kvartal 2004
Zakon o potvrđivanju Ugovora iz Nairobija o zaštiti olimpijskog simbola	Ugovor iz Nairobija o zaštiti olimpijskog simbola	Djelomično usklađeno	-	II. kvartal 2004	II. kvartal 2004

3.6. TRŽIŠNO NATJECANJE I DRŽAVNE POTPORE

3.6.1. Tržišno natjecanje (Antitrust)

1. Opis prioriteta: Novi Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja (NN 122/2003) predviđa donošenje nekoliko podzakonskih akata važnih za usklađivanje zakonodavstva sa *acquisom*: Uredbu o skupnim izuzećima za vertikalne sporazume, Uredbu o sporazumima male vrijednosti, Uredbu o koncentracijama, Uredbu o skupnim izuzećima za horizontalne sporazume. Zakon nadalje propisuje i donošenje novog Statuta Agencije, temeljem kojeg će biti donesen i Pravilnik o unutarnjem redu Agencije.

2.. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja	6.7.1.	AZTN	NN 122/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Uredba o skupnim izuzećima za vertikalne sporazume	AZTN	Olgica Spevec, predsjednica Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja	olgica.spevec@crocompet.hr	CARDS 2001	-
Uredba o sporazumima male vrijednosti	AZTN	Olgica Spevec, predsjednica Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja	olgica.spevec@crocompet.hr	CARDS 2001	-
Uredba o koncentracijama	AZTN	Olgica Spevec, predsjednica Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja	olgica.spevec@crocompet.hr	CARDS 2001	-
Uredba o skupnim izuzećima za horizontalne sporazume	AZTN	Olgica Spevec, predsjednica Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja	olgica.spevec@crocompet.hr	CARDS 2001	-
Uredba o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta	AZTN	Olgica Spevec, predsjednica Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja	olgica.spevec@crocompet.hr	CARDS 2001	-
Statut Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja	AZTN	Olgica Spevec, predsjednica Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja	olgica.spevec@crocompet.hr	-	-
Pravilnik o unutarnjem redu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja	AZTN	Olgica Spevec, predsjednica Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja	olgica.spevec@crocompet.hr	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Uredba o skupnim izuzećima za vertikalne sporazume	Uredba 2790/1999 o primjeni članka 81. (3) Ugovora na kategorije vertikalnih sporazuma i usklađenih djelovanja	Potpuno usklađeno	31999R2790	I. kvartal 2004.	I. kvartal 2004.
Uredba o sporazumima male vrijednosti	Obavijest Komisije o sporazumima male vrijednosti	Potpuno usklađeno	2001C368	I. kvartal 2004.	I. kvartal 2004.
Uredba o koncentracijama	Uredba Vijeća o nadzoru koncentracija među poduzetnicima 4064/1989	Potpuno usklađeno	31989R4064	I. kvartal 2004.	I. kvartal 2004.
	Uredba 1310/1997 o izmjenama i dopunama Uredbe 4064/89	Potpuno usklađeno	31997R1310		
Uredba o skupnim izuzećima za horizontalne sporazume	Uredba Komisije 2659/2000 o sporazumima o istraživanju i razvoju	Potpuno usklađeno	32000R2659	I. kvartal 2004.	I. kvartal 2004.
	Uredba Komisije 2658/2000 o sporazumima o specijalizaciji	Potpuno usklađeno	32000R2658		
	Uredba Komisije 240/1996 o sporazumima o transferu tehnologije	Potpuno usklađeno	31996R0240		
Uredba o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta	Priopćenje Komisije o definiranju mjerodavnog tržišta u smislu prava tržišnog natjecanja Zajednice	Potpuno usklađeno	31997Y1209/01/	I. kvartal 2004	I. kvartal 2004

3.6.2. Državne potpore

1. Opis prioriteta: Nužno je donijeti izmjene Zakona o državnim potporama i uskladiti ga sa Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja u dijelu koji propisuje nadležnost AZTN-a u poslovima državnih potpora

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o državnim potporama	6.7.2	MFIN	NN 47/03
Uredba o državnim potporama	6.7.2	MFIN	NN 121/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o Izmjenama i dopunama Zakona o državnim potporama	AZTN	Olgica Spevec, predsjednica Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja	olgica.spevec@crocompet.hr	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i> (potpuno usklađeno, djelomično usklađeno, neusklađeno, neprimjenjivo)	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o Izmjenama i dopunama Zakona o državnim potporama	-	-	-	I. kvartal 2004.	I. kvartal 2004.

3.7. POLJOPRIVREDA

3.7.2. Sigurnost hrane

1. Opis prioriteta: Donošenje propisa kojima se uređuje sigurnost hrane (zdravstvena ispravnost hrane) i kakvoća i njihovo usklađivanje sa standardima EU

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o hrani	6.2.10.	MPŠ	NN 117/03 ,130/03
Zakon o vinu	6.2.10.	MPŠ	NN 96/2003

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o provođenju monitoringa hrane radi utvrđivanja razina nutritijenata, kontaminanata, aditiva i drugih sastojaka i tvari, a kojem je cilj utvrđivanje unosa pojedinih sastojaka ili tvari u organizam te procjena ugroženosti zdravlja stanovništva	MZSS	Željko Slemenšek, načelnik	4607 528 zeljko.slemensek@miz.hr	-	trenutno nije moguće predvidjeti
Pravilnik o aditivima koji se mogu nalaziti u namirnicama	MZSS	Nera Belamarić, načelnica	4607 – 590 nera.belamaric@miz.hr	CARDS 2002	trenutno nije moguće predvidjeti
Pravilnik o deklariranju nutritivnih vrijednosti	MZSS	Željko Slemenšek, načelnik	4607 – 528 zeljko.slemensek@miz.hr	-	trenutno nije moguće predvidjeti
Pravilnik o uvjetima i postupku za izdavanje dopuštenja za stavljanje na tržište nove hrane, te o deklariranju genetski modificiranih sastojaka	MZSS	Nera Belamarić, načelnica	4607 – 590 nera.belamaric@miz.hr	CARDS 2002	trenutno nije moguće predvidjeti
Pravilnik o kakvoći jakih alkoholnih pića	MPŠIVG	Božica Rukavina, načelnica	rukavina@mps.hr tel. 610 66 92	CARDS2002; Izgradnja strukture u području poljoprivrede, živih životinja i hrane	trenutno nije moguće predvidjeti
Pravilnik o kakvoći šećera	MPŠIVG	Božica Rukavina, načelnica	rukavina@mps.hr tel. 610 66 92	CARDS2002; Izgradnja strukture u području poljoprivrede, živih životinja i hrane	trenutno nije moguće predvidjeti
Pravilnik o kakvoći kave	MPŠIVG	Božica Rukavina, načelnica	rukavina@mps.hr tel. 610 66 92	CARDS2002; Izgradnja strukture u području poljoprivrede, živih životinja i hrane	trenutno nije moguće predvidjeti

Pravilnik o kakvoći prirodne mineralne vode	MPŠIVG	Božica Rukavina, načelnica	rukavina@mps.hr tel. 610 66 92	CARDS2002; Izgradnja strukture u području poljoprivrede, živih životinja i hrane	trenutno nije moguće predvidjeti
pravilnik o nacionalnoj listi priznatih kultivara vinove loze s preporučenim i dopuštenim kultivarima za pojedina vinogradarska područja	MPŠIVG	Božica Rukavina, načelnica	jcacic@mps.hr tel. 610 66 84	-	trenutno nije moguće predvidjeti
pravilnik o vinu	MPŠIVG	Božica Rukavina, načelnica	jcacic@mps.hr tel. 610 66 84	-	trenutno nije moguće predvidjeti
pravilnik o vinogradarskim područjima	MPŠIVG	Božica Rukavina, načelnica	jcacic@mps.hr tel. 610 66 84	-	trenutno nije moguće predvidjeti
pravilnik o označavanju i zaštiti zemljopisnog podrijetla	MPŠIVG	Božica Rukavina, načelnica	jcacic@mps.hr tel. 610 66 84	-	trenutno nije moguće predvidjeti
pravilnik o analitičkim metodama i provođenju analiza	MPŠIVG	Božica Rukavina, načelnica	jcacic@mps.hr tel. 610 66 84	-	trenutno nije moguće predvidjeti
pravilnik o organoleptičkom ocjenjivanju vina i drugih proizvoda od grožđa i vina	MPŠIVG	Božica Rukavina, načelnica	jcacic@mps.hr tel. 610 66 84	-	trenutno nije moguće predvidjeti
pravilnik o oglašavanju vina s kontroliranim zemljopisnim podrijetlom i voćnih vina	MPŠIVG	Mirna Pavletić-Župić, član Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja	jcacic@mps.hr tel. 610 66 84	-	trenutno nije moguće predvidjeti

4. Usvajanje acqvis communautaire:

Zakonodavna mjera	EU acqvis s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU acqvisem	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanja u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o provođenju monitoringa hrane radi utvrđivanja razina nutritivnosti, kontaminanata, aditiva i drugih sastojaka i tvari, a kojem je cilj utvrđivanje unosa pojedinih sastojaka ili tvari u organizam te procjena ugroženosti zdravlja stanovništva	Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. kojom se utvrđuju opća načela i zahtjevi zakona o hrani, osniva Europska agencija za sigurnost hrane i utvrđuju postupci koji se odnose na sigurnost prehrambenih proizvoda	Potpuno usklađeno	32002RO178	-	I. kvartal 2004.
Pravilnik o aditivima koji se mogu nalaziti u namirnicama	Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 94/35/EZ od 30. lipnja 1994. o sladilima koja se koriste u prehrambenim proizvodima	Potpuno usklađeno	31994LOO35	-	II. kvartal 2004.

	Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća br. 94/36/EZ od 30. lipnja 1994. o bojama za uporabu u prehrambenim proizvodima	Potpuno usklađeno	31994LOO36	-	
	Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća br. 95/2/EZ od 20. veljače 1995. o dodacima hrani osim boja i sladila	Potpuno usklađeno	31995LOO02	-	
	Odluka br. 292/97/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. prosinca 1996. o održavanju nacionalnih zakona koji zabranjuju uporabu određenih dodataka hrani u proizvodnji određenih specifičnih prehrambenih proizvoda	Potpuno usklađeno	31997DO292	-	
	Direktiva 96/85/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. prosinca 1996. koja nadopunjuje Direktivu br. 95/2/EZ o dodacima hrani osim boja i sladila	Potpuno usklađeno	31996LOO85	-	
	Direktiva 98/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. listopada 1998. koja nadopunjuje Direktivu 95/2/EZ o dodacima hrani osim boja i sladila	Potpuno usklađeno	31998LOO72	-	
	Direktiva 2001/5/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2001. koja nadopunjuje Direktivu 95/2/EZ o dodacima hrani osim boja i sladila	Potpuno usklađeno	32001LOO05	-	
Pravilnik o deklariranju nutritivnih vrijednosti	Direktiva Vijeća 90/496/EEZ od 24. rujna 1990. o označavanju hranidbene vrijednosti prehrambenih proizvoda	Potpuno usklađeno	31990LO496	-	II. kvartal 2004.
Pravilnik o uvjetima i postupku za izdavanje dopuštenja za stavljanje na tržište nove hrane, te o deklariranju genetski modificiranih sastojaka	Uredba Vijeća (EZ) br. 1139/98 od 26. svibnja 1998. koja se odnosi na obvezno označavanje određenih prehrambenih proizvoda proizvedenih iz genetski modificiranih organizama čije se osobine razlikuju od osobina na koje se odnosi Direktiva 79/112/EEZ	Potpuno usklađeno	31998R1139	-	IV. kvartal 2004.
	Uredba Komisije (EZ) br. 49/2000 od 10. siječnja 2000. koja nadopunjuje Uredbu Vijeća (EZ) br. 1139/98 koja se odnosi na obvezno navođenje na etiketi određenih prehrambenih proizvoda proizvedenih iz genetski modificiranih organizama čije se osobine razlikuju od osobina onih na koje se odnosi Direktiva 79/112/EEZ	Potpuno usklađeno	32000ROO49	-	
	Uredba Komisije (EZ) br. 50/2000 od 10. siječnja 2000. koja se odnosi na označavanje prehrambenih proizvoda i prehrambenih sastojaka koji sadrže dodatke hrani i arome, koje su genetski modificirane ili proizvedene iz genetski modificiranih organizama	Potpuno usklađeno	32000ROO50	-	
	Uredba (EZ) br. 258/97 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. siječnja 1997. koja se odnosi na novu hranu i sastojke nove hrane	Potpuno usklađeno	31997RO258	-	
Pravilnik o kakvoći jakih alkoholnih pića	Uredba Vijeća 1576/89/EEZ kojom se utvrđuju opća pravila o definiranju, opisu i predstavljanju jakih alkoholnih pića	Potpuno usklađeno	31989R1576	-	II. kvartal 2004.
	Uredba Komisije 1014/90/EEZ kojom se utvrđuju detaljna pravila primjene o definiranju, opisu i predstavljanju jakih alkoholnih pića	Potpuno usklađeno	31990R1014	-	
	Uredba Komisije 2870/2000/EEZ kojom se utvrđuju metode Zajednice koje se odnose na analizu jakih alkoholnih pića	Potpuno usklađeno	32000R2870	-	
Pravilnik o kakvoći šećera	Direktiva Vijeća 2001/111/EZ koja se odnosi na određene vrste šećera namijenjene ljudskoj prehrani	Potpuno usklađeno	32001L0111	-	II. kvartal 2004.

Pravilnik o kakvoći kave	Direktiva Vijeća 1999/4/EZ koja se odnosi na ekstrakte kave i cikoriје	Potpuno usklađeno	31999L0004	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o kakvoći prirodne mineralne vode	Direktiva Vijeća 80/777/EEZ o usklađivanju zakona zemalja članica koja se odnosi na iskorištavanje i stavljanje u prodaju prirodnih mineralnih voda	Potpuno usklađeno	31980L0777	-	IV. kvartal 2004.
pravilnik o nacionalnoj listi priznatih kultivara vinove loze s preporučenim i dopuštenim kultivarima za pojedina vinogradarska područja	Uredba Vijeća 1493/1999 o zajedničkoj organizaciji tržišta vina	Djelomično usklađeno	31999R1493	-	II. kvartal 2004.
	Uredba Komisije 1227/2000 kojom se utvrđuju detaljna pravila primjene Uredbe Vijeća 1493/1999	Djelomično usklađeno	32000R1227	-	
	Uredba Komisije 884/2001 kojom se utvrđuju detaljna pravila primjene s obzirom na dokumente koji prate prijevoz vinskih proizvoda i vođenje popisa o podacima u vinskom sektoru	Djelomično usklađeno	32001R0884	-	
	Uredba Komisije 1282/2001 kojom se utvrđuju detaljna pravila primjene Uredbe Vijeća 1493/1999 koja se odnose na prikupljanje podataka o određivanju vinskih proizvoda i na praćenje tržišta vina, dopunjujući Uredbu 1623/2000	Djelomično usklađeno	32001R1282	-	
pravilnik o vinu	Uredba Vijeća 1493/1999 o zajedničkoj organizaciji tržišta vina	Djelomično usklađeno	31999R1493	-	II. kvartal 2004.
	Uredba Komisije 1227/2000 kojom se utvrđuju detaljna pravila primjene Uredbe Vijeća 1493/1999	Djelomično usklađeno	32000R1227	-	
	Uredba Komisije 884/2001 kojom se utvrđuju detaljna pravila primjene s obzirom na dokumente koji prate prijevoz vinskih proizvoda i vođenje popisa o podacima u sektoru vina	Djelomično usklađeno	32001R0884	-	
	Uredba Komisije 1282/2001 kojom se utvrđuju detaljna pravila primjene Uredbe Vijeća 1493/1999 koja se odnose na prikupljanje podataka o određivanju vinskih proizvoda i na praćenje tržišta vina, dopunjujući Uredbu 1623/2000	Djelomično usklađeno	32001R1282	-	
	Uredba Komisije 753/2002 kojom se utvrđuju određena pravila za primjenu Uredbe Vijeća 1493/1999 koja se odnosi na opis, označavanje, predstavljanje i zaštitu određenih sektora vinskih proizvoda	Djelomično usklađeno	32002R0753	-	
	Uredba Komisije 1622/2000 kojom se utvrđuju određena detaljna pravila za primjenu Uredbe 1493/1999 o zajedničkoj organizaciji tržišta vina i osnivanju kodeksa Zajednice o enološkoj praksi i postupcima	Djelomično usklađeno	32000R1622	-	
	Uredba Komisije 2729/2000 kojom se utvrđuju detaljna pravila primjene o kontroli u sektoru vina	Djelomično usklađeno	32000R2729	-	
	Uredba Komisije 2870/2000 kojom se utvrđuju metode Zajednice koje se odnose na analizu jakih alkoholnih pića	Djelomično usklađeno	32000R2870	-	
	Uredba Komisije 1623/2000 koja utvrđuje detaljna pravila za primjenu Uredbe 1493/1999 o zajedničkoj organizaciji tržišta vina s obzirom na tržišne mehanizme	Djelomično usklađeno	32000R1623	-	
	Uredba Komisije 883/2001 kojom se utvrđuju detaljna pravila za primjenu Uredbe Vijeća 1493/1999 s obzirom na trgovinu proizvodima sektora vina s trećim zemljama	Djelomično usklađeno	32001R0883	-	
	Uredba Komisije 2676/1990 kojom se određuju metode Zajednice za analizu vina	Djelomično usklađeno	31990R2676	-	

pravilnik o vinogradarskim područjima	Uredba Vijeća 1493/1999 o zajedničkoj organizaciji tržišta vina	Djelomično usklađeno	31999R1493	-	II. kvartal 2004.
	Uredba Komisije 753/2002 kojom se utvrđuju određena pravila za primjenu Uredbe Vijeća 1493/1999 koja se odnosi na opis, označavanje, predstavljanje i zaštitu određenih sektora vinskih proizvoda	Djelomično usklađeno	32002R0753	-	
pravilnik o označavanju i zaštiti zemljopisnog podrijetla	Uredba Vijeća 1493/1999 o zajedničkoj organizaciji tržišta vina	Djelomično usklađeno	31999R1493	-	II. kvartal 2004.
	Uredba Komisije 753/2002 kojom se utvrđuju određena pravila za primjenu Uredbe Vijeća 1493/1999 koja se odnosi na opis, označavanje, predstavljanje i zaštitu određenih sektora vinskih proizvoda	Djelomično usklađeno	32002R0753	-	
	Uredba Komisije 884/2001 kojom se utvrđuju detaljna pravila primjene s obzirom na dokumente koji prate prijevoz vinskih proizvoda i vođenje popisa o podacima u sektoru vina	Djelomično usklađeno	32001R0884	-	
	Uredba Komisije 1282/2001 kojom se utvrđuju detaljna pravila primjene Uredbe Vijeća 1493/1999 koja se odnose na prikupljanje podataka o određivanju vinskih proizvoda i na praćenje tržišta vina, dopunjujući Uredbu 1623/2000	Djelomično usklađeno	32001R1282	-	
	Uredba Komisije 1227/2000 kojom se utvrđuju detaljna pravila primjene Uredbe Vijeća 1493/1999	Djelomično usklađeno	32000R1227	-	
	Uredba Komisije 1607/2000 kojom se utvrđuju detaljna pravila primjene Uredbe 1493/1999 o zajedničkoj organizaciji tržišta vina, posebice naziv koji se odnosi na kvalitetna vina proizvedena u određenim regijama	Djelomično usklađeno	32000R1607	-	
pravilnik o analitičkim metodama i provođenju analiza	Uredba Vijeća 1493/1999 o zajedničkoj organizaciji tržišta vina	Djelomično usklađeno	31999R1493	-	II. kvartal 2004.
	Uredba Komisije 883/2001 kojom se utvrđuju detaljna pravila za primjenu Uredbe Vijeća 1493/1999 s obzirom na trgovinu proizvodima iz sektora vina s trećim zemljama	Djelomično usklađeno	32001R0883	-	
pravilnik o organoleptičkom ocjenjivanju vina i drugih proizvoda od grožđa i vina	Uredba Vijeća 1493/1999 o zajedničkoj organizaciji tržišta vina	Djelomično usklađeno	31999R1493	-	II. kvartal 2004.
	Uredba Komisije 883/2001 kojom se utvrđuju detaljna pravila za primjenu Uredbe Vijeća 1493/1999 s obzirom na trgovinu proizvodima iz sektora vina s trećim zemljama	Djelomično usklađeno	32001R0883	-	
pravilnik o oglašavanju vina s kontroliranim zemljopisnim podrijetlom i voćnih vina	Uredba Vijeća 1493/1999 o zajedničkoj organizaciji tržišta vina	Djelomično usklađeno	31999R1493	-	II. kvartal 2004.
	Uredba Komisije 753/2002 kojom se utvrđuju određena pravila za primjenu Uredbe Vijeća 1493/1999 koja se odnosi na opis, označavanje, predstavljanje i zaštitu određenih sektora vinskih proizvoda	Djelomično usklađeno	32002R0753	-	

3.7.3. Veterinarstvo

1. Opis prioriteta: Donošenje propisa kojima se uređuje područje veterinarstva i upravljanje graničnim veterinarskim postajama i njihovo usklađivanje sa standardima Europske unije

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Izmjene i dopune Zakona o veterinarstvu	6.2.10.	MPŠ	NN 172/03
Pravilnik o obveznom označavanju i upisu u jedinstveni registar domaćih životinja te vođenju evidencije	6.2.10.	MPŠ	NN 74/03
Pravilnik o načinu postupanja sa životinjskim lešinama i otpadom životinjskog podrijetla te o njihovom uništavanju	6.2.10.	MPŠ	NN 24/03
Naredba o zabrani primjene na životinjama određenih beta-agonista te tvari hormonskog i tireostatskog učinka	6.2.10.	MPŠ	NN 21/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Izmjene i dopune Pravilnika o praćenju rezidua određenih tvari u živim životinjama i proizvodima životinjskoga podrijetla	MPŠIVG	Mr.sc. Davorin Lukman, ravnatelj	labrovic@mps.hr	CARDS 2002: Izgradnja strukture u području poljoprivrede, živih životinja i hrane	trenutno nije moguće predvidjeti
Pravilnik o performansama analitičkih metoda koje se koriste u određivanju rezidua i interpretaciji rezultata	MPŠIVG	Mr.sc. Davorin Lukman, ravnatelj	labrovic@mps.hr	CARDS 2002: Izgradnja strukture u području poljoprivrede, živih životinja i hrane	trenutno nije moguće predvidjeti
Pravilnik o načinu veterinarsko-zdravstvenih pregleda živih životinja pri ulasku na teritorij Republike Hrvatske	MPŠIVG	Mr.sc. Davorin Lukman, ravnatelj	gordan.jerbic@mps.hr	CARDS 2001: Integrirano upravljanje granicama	trenutno nije moguće predvidjeti
Pravilnik o načinu veterinarsko-zdravstvenih pregleda proizvoda životinjskog podrijetla pri ulasku na teritorij Republike Hrvatske	MPŠIVG	Mr.sc. Davorin Lukman, ravnatelj	gordan.jerbic@mps.hr	CARDS 2001: Integrirano upravljanje granicama	trenutno nije moguće predvidjeti
Pravilnik o načinu veterinarsko-zdravstvenih pregleda stočne hrane pri ulasku na teritorij Republike Hrvatske	MPŠIVG	Mr.sc. Davorin Lukman, ravnatelj	gordan.jerbic@mps.hr	CARDS 2001: Integrirano upravljanje granicama	trenutno nije moguće predvidjeti
Pravilnik o kontroli i suzbijanju određenih zoonoza i uzročnika zoonoza u životinjama i proizvodima životinjskoga podrijetla	MPŠIVG	Mr.sc. Davorin Lukman, ravnatelj	labrovic@mps.hr	CARDS 2002: Izgradnja strukture u području poljoprivrede, živih životinja i hrane	trenutno nije moguće predvidjeti
Pravilnik o posebnim uvjetima za nastambe i načinu držanja životinja za pokuse te vrstama pokusa	MPŠIVG	Mr.sc. Davorin Lukman, ravnatelj	ljerka.zeba@mps.hr	-	trenutno nije moguće predvidjeti

Pravilnik o uvjetima i načinu vođenja te obrascima za evidenciju tijekom provođenja pokusa na životinjama	MPŠIVG	Mr.sc. Davorin Lukman, ravnatelj	ljerka.zeba@mps.hr	-	trenutno nije moguće predvidjeti
Pravilnik o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje bolesti plavog jezika	MPŠIVG	Mr.sc. Davorin Lukman, ravnatelj	bsosic@mps.hr	-	trenutno nije moguće predvidjeti
Pravilnik o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje bruceloze životinja	MPŠIVG	Mr.sc. Davorin Lukman, ravnatelj	bsosic@mps.hr	-	trenutno nije moguće predvidjeti
Izmjene i dopune Pravilnika o veterinarsko-zdravstvenim uvjetima za izlov, uzgoj, pročišćavanje i stavljanje u promet živih školjaka	MPŠIVG	Mr.sc. Davorin Lukman, ravnatelj	mladen.salajster@mps.hr	-	trenutno nije moguće predvidjeti
Izmjene i dopune Pravilnika o načinu obavljanja veterinarsko sanitarnog pregleda i kontrole nojeva	MPŠIVG	Mr.sc. Davorin Lukman, ravnatelj	mladen.salajster@mps.hr	-	trenutno nije moguće predvidjeti

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Izmjene i dopune Pravilnika o praćenju rezidua određenih tvari u živim životinjama i proizvodima životinjskoga podrijetla	Direktiva Vijeća 96/23/EZ od 29. travnja 1996. o mjerama praćenja određenih tvari i njihovih ostataka kod živih životinja i životinjskih proizvoda i koja opoziva Direktive 85/358/EEZ i 86/469/EEZ te Odluke 89/187/EEZ i 91/664/EEZ	Potpuno usklađeno	31996L0023	-	III. kvartal 2004.
	Odluka Komisije 97/747/EZ od 27. listopada 1997. kojom se utvrđuje razina i učestalost uzimanja uzoraka što je utvrđeno Direktivom Vijeća 96/23/EZ za nadziranje određenih tvari i njihovih ostataka u određenim životinjskim proizvodima (tekst važan za EEA)	Potpuno usklađeno	31997D0747	-	
	Odluka Komisije 98/179/EZ od 23. veljače 1998. kojom se utvrđuju detaljna pravila službenog uzimanja uzoraka za nadziranje određenih tvari i njihovih ostataka u živim životinjama i životinjskim proizvodima (tekst važan za EEA)	Potpuno usklađeno	31998D0179	-	
Pravilnik o performansama analitičkih metoda koje se koriste u određivanju rezidua i interpretaciji rezultata	Odluka Komisije 2002/657/EZ od 12. kolovoza 2002. kojom se primjenjuje Direktiva Vijeća 96/23/EZ u vezi s izvedbom analitičkih metoda i tumačenjem rezultata (tekst važan za EEA) (prijavljena pod brojem dokumenta C (2002) 3044)	Potpuno usklađeno	31992L0117	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o kontroli i suzbijanju određenih zoonoza i uzročnika zoonoza u životinjama i proizvodima životinjskoga podrijetla	Direktiva Vijeća 92/117/EEZ od 17. prosinca 1992. u vezi s mjerama zaštite protiv navedenih zoonoza i navedenih agensa koji uzrokuju zoonoze kod životinja i proizvodima životinjskog porijekla, kako bi se spriječile epidemije infekcija koje se prenose hranom i epidemije trovanja	Potpuno usklađeno	31991L0496	-	

Pravilnik o načinu veterinarsko-zdravstvenih pregleda živih životinja pri ulasku na teritorij Republike Hrvatske	Direktiva Vijeća 91/496/EEZ od 15. srpnja 1991. kojom se utvrđuju načela koja upravljaju organizacijom veterinarskih pregleda životinja koje ulaze u Zajednicu iz trećih zemalja i koja dopunjuje Direktive 89/662/EEZ, 90/425/EEZ i 90/675/EEZ	Potpuno usklađeno		-	IV. kvartal 2004.
	92/527/EEZ Odluka Komisije od 4. studenoga 1992. kojom se utvrđuje obrazac certifikata koji se navodi u članku 7, stavku 1. Direktive Vijeća 91/496/EEZ	Potpuno usklađeno	31992D0527	-	
	97/794/EZ: Odluka Komisije od 12. studenoga 1997. kojom se utvrđuju određena detaljna pravila primjene Direktive Vijeća 91/496/EEZ s obzirom na veterinarske preglede živih životinja koje se uvoze iz trećih zemalja (tekst važan za EEA)	Potpuno usklađeno	31997D0794	-	
	Direktiva Vijeća 64/432/EEZ od 26. lipnja 1964. o problemima zdravlja životinja koji utječu na trgovinu govedima i svinjama unutar Zajednice/*PROČIŠĆENA VERZIJA VIDI 375Y0820(01)*/*	Potpuno usklađeno	31964L0432	-	
	Direktiva Vijeća 90/426/EEZ od 26. lipnja 1990. o uvjetima zdravlja životinja kojom se uređuje kretanje i uvoz kopitara iz trećih zemalja	Potpuno usklađeno	31990L0426	-	
	Direktiva Vijeća 92/65/EEZ od 13. srpnja 1992. kojom se utvrđuju zahtjevi za zdravlje životinja koji reguliraju trgovinu Zajednice i uvoz životinja, sjemena, jajnih stanica i zametaka, a ne podliježu zahtjevima za zdravlje životinja utvrđenih u određenim pravilima Zajednice koji se navode u Prilogu A (I) Direktive 90/425/EEZ	Potpuno usklađeno	31992L0065	-	
	Direktiva Vijeća 72/462/EEZ od 12. prosinca 1972. o problemima koji se odnose na zdravlje i veterinarske inspekcije prilikom uvoza goveda i svinja i svježeg mesa iz trećih zemalja	Potpuno usklađeno	31972L0462	-	
Pravilnik o načinu veterinarsko-zdravstvenih pregleda proizvoda životinjskog podrijetla pri ulasku na teritorij Republike Hrvatske	Direktiva Vijeća 97/78/EZ od 18. prosinca 1997. kojom se utvrđuju načela koja upravljaju organizacijom veterinarskih pregleda proizvoda koji ulaze u Zajednicu iz trećih zemalja	Potpuno usklađeno	31997L0078	-	IV. kvartal 2004.
	2003/279/EZ Odluka Komisije od 15. travnja 2003. kojom se dopunjuje Odluka Komisije 93/13/EEZ u pogledu potvrde veterinarskih pregleda proizvoda iz trećih zemalja (tekst važan za EEA) (prijavljena u dokumentu br. C (2003) 1229)	Potpuno usklađeno	32003D0279	-	
	2002/349/EZ Odluka Komisije od 26. travnja 2002. kojom se utvrđuje popis proizvoda koji se pregledavaju na graničnim prijelazima prema Direktivi Vijeća 97/78/EZ (tekst važan za EEA) (prijavljena u dokumentu br. C (2002) 1527)	Potpuno usklađeno	32002D0349	-	
	2000/208/EZ Odluka Komisije od 24. veljače 2000. kojom se donose detaljna pravila primjene Direktive Vijeća 97/78/EZ koja se odnosi isključivo na cestovni prijevoz proizvoda životinjskog porijekla iz jedne treće zemlje u drugu treću zemlju kroz Europsku zajednicu (prijavljena pod brojem dokumenta C (2000) 468) (tekst važan za EEA)	Potpuno usklađeno	32000D0208	-	

	Direktiva Vijeća 92/118/EEZ od 17. prosinca 1992. kojom se utvrđuju zahtjevi o zdravlju životinja i javnom zdravlju kojima se uređuje trgovina i uvoz u Zajednicu proizvoda koji ne podliježu spomenutim zahtjevima utvrđenim određenim pravilima Zajednice koja se navode u Prilogu A (I) Direktive 89/662/EEZ i, s obzirom na patogene organizme, Direktive 90/425/EEZ	Potpuno usklađeno	31992L0118	-	
	94/360/EZ Odluka Komisije od 20. svibnja 1994. o smanjenoj učestalosti fizičkih pregleda pošiljaka određenih proizvoda koji se uvoze iz trećih zemalja prema Direktivi Vijeća 90/675/EEZ	Potpuno usklađeno	31994D0360	-	
	2000/571/EZ Odluka Komisije od 8. rujna 2000. kojom se utvrđuju metode veterinarskih pregleda proizvoda iz trećih zemalja namijenjenih uvođenju u bescarinske zone, bescarinska skladišta, carinska skladišta ili manipulantima koji opskrbljuju prekogranična sredstva pomorskog prijevoza (prijavljena u dokumentu br. C (2000) 2532) (tekst važan za EEA)	Potpuno usklađeno	32000D0571	-	
Pravilnik o načinu veterinarsko-zdravstvenih pregleda stočne hrane pri ulasku na teritorij Republike Hrvatske	Direktiva Komisije 98/68/EZ od 10. rujna 1998. kojom se utvrđuje standardni dokument naveden u članku 9, stavku 1. Direktive Vijeća 95/53/EZ i određena pravila za preglede prilikom uvođenja u Zajednicu stočne hrane iz trećih zemalja (tekst važan za EEA)	Potpuno usklađeno	31998L0068	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva Vijeća 95/53/EZ od 25. listopada 1995. kojom se utvrđuju načela kojima se uređuje organizacija službenih inspekcija u području prehrane životinja	Potpuno usklađeno	31995L0053	-	
Pravilnik o posebnim uvjetima za nastambe i načinu držanja životinja za pokuse te vrstama pokusa	Direktiva Vijeća 86/609/EEZ od 24. studenoga 1986. o usklađivanju zakona, propisa i upravnih odredbi zemalja članica s obzirom na zaštitu životinja korištenih u eksperimentalne i ostale znanstvene svrhe	Potpuno usklađeno	31986L0609	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o uvjetima i načinu vođenja te obrascima za evidenciju tijekom provođenja pokusa na životinjama	Direktiva Vijeća 86/609/EEZ od 24. studenoga 1986. o usklađivanju zakona, propisa i upravnih odredbi zemalja članica s obzirom na zaštitu životinja korištenih u eksperimentalne i ostale znanstvene svrhe	Potpuno usklađeno	31986L0609	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje bolesti plavog jezika	Direktiva Vijeća 2000/75/EZ od 20. studenoga 2000. kojom se utvrđuju određene odredbe za kontrolu i iskorjenjivanje bolesti plavog jezika	Potpuno usklađeno	32000L0075	-	IV. kvartal 2004.
	Odluka Komisije 2001/138/EC od 9. veljače 2001. koja uspostavlja zone zaštite i nadzora u Zajednici u vezi sa bolešću plavog jezika (tekst važan za EEA) (prijavljena u dokumentu br. C(2001) 340)	Potpuno usklađeno	32001D0138	-	
	Odluka Komisije 2001/141/EZ od 20. veljače 2001. koja u pojedinim dijelovima zone zaštite u Italiji određuje program cijepljenja protiv bolesti plavog jezika i nabave cjepiva u tu svrhu od strane Zajednice (prijavljena u dokumentu br. C (2001) 424)	Potpuno usklađeno	32001D0141	-	
	Odluka Komisije br. 2001/783/EZ od 9. studenoga 2001. o zonama zaštite i nadzora u svezi s bolešću plavog jezika i o pravilima primjenjivih na premještaj životinja u i iz tih zona (tekst važan za EEA) (prijavljena u dokumentu br. C (2001) 3421)	Potpuno usklađeno	32001D0783	-	

	Odluka Komisije br. 2003/14/EZ od 10. siječnja 2003. koja nadopunjuje i izmjenjuje Odluku br. 2001/783/EZ i koja se odnosi na zone zaštite i nadzora bolesti plavog jezika i uvjete za premještaj životinja predviđenih za hitno klanje (tekst važan za EEA) (prijavljena u dokumentu br. C (2002) 5562)	Potpuno usklađeno	32003D0014	-	
Pravilnik o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje bruceloze životinja	Direktiva Vijeća br. 91/68/EEZ od 28. siječnja 1991. o zdravstvenim uvjetima koji upravljaju trgovinom ovaca i koza unutar Zajednice	Potpuno usklađeno	31991L0068	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva Vijeća 64/432/EEZ od 26. lipnja 1964. o problemima zdravlja životinja koji utječu na trgovinu govedima i svinjama unutar Zajednice/*PROČIŠĆENA VERZIJA VIDI 375Y0820(01)	Potpuno usklađeno	31964L0432	-	
Izmjene i dopune Pravilnika o veterinarsko-zdravstvenim uvjetima za izlov, uzgoj, pročišćavanje i stavljanje u promet živih školjaka	2002/225/EZ: Odluka Komisije od 15. ožujka 2002. kojom se utvrđuju detaljna pravila primjene Direktive Vijeća 91/492/EEZ s obzirom na maksimalne razine i metode analize određenih biotoksina u morskom okolišu u školjkaša, ehinoderma, plaštenjaka i gastropoda (tekst važan za EEA) (prijavljena u dokumentu br. C (2002) 1001)	Potpuno usklađeno	32002D0225	-	IV. kvartal 2004.
	2002/226/EZ Odluka Komisije od 15. ožujka 2002. kojom se utvrđuju posebni zdravstveni pregledi za izlov i preradu određenih školjkaša s razinom toksina koje oni proizvode (ASP) koja prelazi granicu utvrđenu Direktivom Vijeća 91/492/EEZ (tekst važan za EEA) (prijavljena u dokumentu br. C(2002) 1009)	Potpuno usklađeno	32002D0226	-	
Izmjene i dopune Pravilnika o načinu obavljanja veterinarsko sanitarnog pregleda i kontrole nojeva	2001/751/EZ: Odluka Komisije od 16. listopada 2001. kojom se utvrđuju uvjeti za zdravlje životinja i veterinarska potvrda za uvoz živih ptica trkačica i njihovih jaja za nasad iz trećih zemalja, uključujući mjere zdravstvene zaštite životinja koje se primjenjuju nakon takvog uvoza, a nadopunjuje i izmjenjuje Odluku Komisije 95/233/EZ koja sastavlja popis trećih zemalja iz kojih zemlje članice odobravaju uvoz žive peradi i njihovih jaja za nasad i Odluku Komisije 96/659/EZ o mjerama zaštite u svezi virusa hemoralgijske groznice (tekst važan za EEA) (prijavljena u dokumentu br. C(2001) 3074)	Potpuno usklađeno	32001D0751	-	IV. kvartal 2004.

3.7.4. Zaštita bilja

3.7.4.1. Biljna karantena

1. Opis prioriteta: Prioriteti u 2004. g. su:

- izrada konačnog nacrtu prijedloga Zakona o biljnom zdravstvu
- upućivanje konačnog nacrtu prijedloga Zakona o biljnom zdravstvu u proceduru VRH
- početak izrade nacrtu prijedloga podzakonskih akata, prije svega nacrtu prijedloga Pravilnika o mjerama za sprječavanje unošenja, širenja i suzbijanje štetnih organizama bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta (bivši Pravilnik o zdravstvenoj kontroli bilja u prometu preko granice RH)

- početak sustavnog stručnog osposobljavanja fitosanitarnih inspektora i stručnog osoblja Zavoda za zaštitu bilja u cilju učinkovite primjene usklađenih propisa

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Izmjena i dopuna Zakona o zaštiti bilja	6.2.10.	MPŠ	NN 117/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o biljnom zdravlju	MPŠIVG	Dubravka Kunac načelnica	dubravka.kunac@mps.hr	CARDS 2001: Jačanje osposobljenosti fitosanitarne i veterinarske granične inspekcije EU CARDS 2002: Jačanje fitosanitarnog inspeksijskog sustava	trenutno nije moguće predvidjeti
Pravilnik o mjerama za sprječavanje unošenja, širenja i suzbijanje štetnih organizama bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta	MPŠIVG	Dubravka Kunac načelnica	dubravka.kunac@mps.hr	CARDS 2001: Jačanje osposobljenosti fitosanitarne i veterinarske granične inspekcije EU CARDS 2002: Jačanje fitosanitarnog inspeksijskog sustava	trenutno nije moguće predvidjeti

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o biljnom zdravlju	Direktiva Vijeća 2000/29/EC o mjerama koje štite Zajednicu od unosa organizama štetnih za biljke i biljne proizvode, te od njihovog širenja unutar Zajednice	Djelomično usklađeno	32000L0029	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
	Direktiva Komisije 2001/33/EC koja nadopunjuje određene Dodatke Direktive Vijeća 2000/29/EC o mjerama koje štite Zajednicu od unosa organizama štetnih za biljke i biljne proizvode, te od njihovog širenja unutar Zajednice	Neusklađeno	32001L0033		
	Direktiva Komisije 2002/28/EC koja nadopunjuje određene Dodatke Direktive Vijeća 2000/29/EC o mjerama koje štite Zajednicu od unosa organizama štetnih za biljke i biljne proizvode, te od njihovog širenja unutar Zajednice	Neusklađeno	32002L0028		
	Direktiva Komisije 2002/36/EC koja nadopunjuje određene Dodatke Direktive Vijeća 2000/29/EC o mjerama koje štite Zajednicu od unosa organizama štetnih za biljke i biljne proizvode, te od njihovog širenja unutar Zajednice	Neusklađeno	32002L0036		

	Direktiva Vijeća 2002/89/EC koja nadopunjuje Direktivu 2000/29/EC o mjerama koje štite Zajednicu od unosa organizama štetnih za biljke i biljne proizvode, te od njihovog širenja unutar Zajednice	Djelomično usklađeno	32002L0089		
	Direktiva Komisije 2003/22/EC koja nadopunjuje određene Dodatke Direktive Vijeća 2000/29/EC o mjerama koje štite Zajednicu od unosa organizama štetnih za biljke i biljne proizvode, te od njihovog širenja unutar Zajednice	Neusklađeno	32003L0022		
	Direktiva Komisije 2003/47/EC koja nadopunjuje Dodatke II, IV i V Direktive Vijeća 2000/29/EC o mjerama koje štite Zajednicu od unosa organizama štetnih za biljke i biljne proizvode, te od njihovog širenja unutar Zajednice	Djelomično usklađeno	32003L0047		
Pravilnik o mjerama za sprječavanje unošenja, širenja i suzbijanje štetnih organizama bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta	Direktiva Vijeća 2000/29/EC o mjerama koje štite Zajednicu od unosa organizama štetnih za biljke i biljne proizvode, te od njihovog širenja unutar Zajednice, izmjenjena Direktivama Komisije:	Djelomično usklađeno	32000L0029	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva Komisije 2001/33/EC koja nadopunjuje određene Dodatke Direktive Vijeća 2000/29/EC o mjerama koje štite Zajednicu od unosa organizama štetnih za biljke i biljne proizvode, te od njihovog širenja unutar Zajednice	Neusklađeno	32001L0033		
	Direktiva Komisije 2002/28/EC koja nadopunjuje određene Dodatke Direktive Vijeća 2000/29/EC o mjerama koje štite Zajednicu od unosa organizama štetnih za biljke i biljne proizvode, te od njihovog širenja unutar Zajednice	Neusklađeno	32002L0028		
	Direktiva Komisije 2002/36/EC koja nadopunjuje određene Dodatke Direktive Vijeća 2000/29/EC o mjerama koje štite Zajednicu od unosa organizama štetnih za biljke i biljne proizvode, te od njihovog širenja unutar Zajednice	Neusklađeno	32002L0036		
	Direktiva Vijeća 2002/89/EC koja nadopunjuje Direktivu 2000/29/EC o mjerama koje štite Zajednicu od unosa organizama štetnih za biljke i biljne proizvode, te od njihovog širenja unutar Zajednice	Djelomično usklađeno	32002L0089		
	Direktiva Komisije 2003/22/EC koja nadopunjuje određene Dodatke Direktive Vijeća 2000/29/EC o mjerama koje štite Zajednicu od unosa organizama štetnih za biljke i biljne proizvode, te od njihovog širenja unutar Zajednice	Neusklađeno	32003L0022		
	Direktiva Komisije 2003/47/EC koja nadopunjuje Dodatke II, IV i V Direktive Vijeća 2000/29/EC o mjerama koje štite Zajednicu od unosa organizama štetnih za biljke i biljne proizvode, te od njihovog širenja unutar Zajednice	Djelomično usklađeno	32003L0047		

3.7.4.2. Sredstva za zaštitu bilja i rezidue

1. Opis prioriteta:

- u 2004. godini prioritetni posao je izrada Prijedloga nacrtu Zakona o sredstvima za zaštitu bilja i upućivanje u pravnu proceduru, da bi početkom 2005. stupio na snagu.
- isto tako u 2004. godini riješit će se pitanje novog smještaja Zavoda za zaštitu bilja, prikladnog za tehničku instituciju, opremanje kemijskog laboratorija u Zavodu za zaštitu bilja i opremanje laboratorija Odsjeka za pesticide Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Izmjena i dopuna Zakona o zaštiti bilja	6.2.10.	MPŠ	NN 117/03
Zakon o priznavanju svojiti šumskog drveća i grmlja	6.2.10.	MPŠ	NN 113/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o sredstvima za zaštitu bilja	MPŠIVG	Višnja Ljubetić, viša savjetnica	vljubetic@mps.hr	CARDS 2002 Izgradnja strukture u području poljoprivrede, živih životinja i hrane	trenutno nije moguće predvidjeti

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o sredstvima za zaštitu bilja	Direktiva Vijeća 91/414/EEC o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja	Djelomično usklađeno	31991L0414	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
	Direktiva Vijeća 97/57/EC kojom se ustanovljuje Aneks VI Smjernice Vijeća 91/414/EEC o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (Jedinstveni principi za evaluaciju i registraciju sredstava za zaštitu bilja)	Neusklađeno	31997L0057		
	Direktiva Komisije 93/71/EEC kojom se dopunjuje Direktiva Vijeća 91/414/EEC o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (Testovi biološke učinkovitosti)	Djelomično usklađeno	31993L0071		
	Direktiva Komisije 94/37/EC kojom se dopunjuje Direktiva Vijeća 91/414/EEC o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (Ispitivanja fizikalno-kemijskih svojstva sredstava za zaštitu bilja)	Djelomično usklađeno	31994L0037		
	Direktiva Komisije 94/79/EC kojom se dopunjuje Direktiva Vijeća 91/414/EEC o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (Toksikološka ispitivanja sredstava za zaštitu bilja)	Djelomično usklađeno	31994L0079		

Direktiva Komisije 95/35/EC kojom se dopunjuje Direktiva Vijeća 91/414/EEC o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (Odstupanja od GLP zahtjeva)	Neusklađeno	31995L0035		
Direktiva Komisije 95/36/EC kojom se dopunjuje Direktiva Vijeća 91/414/EEC o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (Sudbina i ponašanje sredstava za zaštitu bilja u okolišu)	Neusklađeno	31995L0036R (01)		
Direktiva Komisije 96/12/EC kojom se dopunjuje Direktiva Vijeća 91/414/EEC o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (Ekotoksikološka ispitivanja sredstava za zaštitu bilja)	Neusklađeno	31996L0012		
Direktiva Komisije 96/68/EC kojom se dopunjuje Direktiva Vijeća 91/414/EEC o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (Ispitivanja ostataka sredstava za zaštitu bilja)	Neusklađeno	31996L0068		
Direktiva Komisije 96/46/EC kojom se dopunjuje Direktiva Vijeća 91/414/EEC o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (Analitičke metode)	Djelomično usklađeno	31996L0046		
Direktiva Komisije 2001/36/EC kojom se dopunjuje Direktiva Vijeća 91/414/EEC o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja (Zahtjevani podaci za nove djelatne tvari koje sadrže mikroorganizme)	Neusklađeno	32001L0036		

3.7.4.3. Šumarstvo

1. Opis prioriteta: u 2004. godini prioritetni posao je izrada novoga nacrtu Zakona o šumama i Izmjene i dopune zakona o lovu.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o priznavanju svojiti šumskog drveća i grmlja	6.2.10.	MPŠ	NN 113/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Šifra	Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
-	Zakon o šumama	MPŠIVG	Mile Đodan, načelnik	6106-760	-	trenutno nije moguće predvidjeti
-	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o lovu	MPŠIVG	Mile Đodan, načelnik	6106-760	-	

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o šumama	Direktiva Vijeća 1999/105/EC o stavljanju na tržište šumskog reprodukcijskog materijala	Djelomično usklađeno	31999L0105	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
	Konvencija o biološkoj raznolikosti (Rio de Janeiro 1992)	Djelomično usklađeno	-		
	Rezolucija i deklaracije ministarskih konferencija o zaštiti šuma u Europi, Strassbourg 1990, Helsinki 1993, Lisabon 1998, Beč 2003	Djelomično usklađeno	-		
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o lovu	Direktiva Vijeća 79/409/EEC o zaštiti ptica	Djelomično usklađeno	31979L0409	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
	Direktiva Vijeća 92/43/EEC o zaštiti staništa divljih životinjskih i biljnih vrsta	Djelomično usklađeno	31992L0043		
	Konvencija o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama, Bern 1997	Djelomično usklađeno			

3.7.5. Ostale mjere u području poljoprivrede

3.7.5.1. Stočarstvo

1. Opis prioriteta: Donošenje propisa kojima se uređuje područje stočarstva i njihovo usklađivanje sa standardima Europske unije.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stočarstvu	6.2.10.	MPŠ	NN 151/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Šifra	Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
-	Pravilnik o vođenju matičnih knjiga i uzgojnih upisnika	MPŠIVG	Ivan Jakopović, viši savjetnik	jakopovic@mps.hr	-	trenutno nije moguće predvidjeti
-	Pravilnik o uvjetima udruživanja uzgojnih udruga u saveze	MPŠIVG	Ivan Jakopović, viši savjetnik	jakopovic@mps.hr	-	
-	Pravilnik o postupku priznavanja novih pasmina, sojeva i hibrida	MPŠIVG	Ivan Jakopović, viši savjetnik	jakopovic@mps.hr	-	

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o vođenju matičnih knjiga i uzgojnih upisnika	Direktiva Vijeća 77/504/EEC o uzgoju čistokrvnih goveda	Usklađeno	31977L0504	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva Vijeća 87/328/EEC o prihvaćanju čistokrvnih goveda za uzgojne svrhe	Usklađeno	31987L0328		
	Direktiva Vijeća 88/661/EEC o zootehničkim standardima primjenjivim na uzgojno valjane svinje	Usklađeno	31988L0661		
	Direktiva Vijeća 90/119/EEC o uzgoju hibridnih svinja	Usklađeno	31990L0119		
	Direktiva Vijeća 89/361/EEC vezano na čistokrvne ovce i koze	Usklađeno	31989L0361		
Pravilnik o uvjetima udruživanja uzgojnih udruga u saveze	Odluka Komisije 89/504/EEC o određivanju uvjeta za priznavanje i nadzor uzgojnih saveza, uzgojnih organizacija i privatnih poduzetnika koji uspostavljaju i vode registre hibridnih svinja	Usklađeno	31989D0504	-	IV. kvartal 2004.
	Odluka Komisije 89/501/EEC o određivanju uvjeta za priznavanje i nadzor uzgojnih saveza i uzgojnih organizacija koji uspostavljaju i vode matične knjige čistokrvnih svinja	Usklađeno	31989D0501		

	Odluka Komisije 90/254/EEC o određivanju uvjeta za priznavanje uzgojnih organizacija i saveza koji uspostavljaju i vode matične knjige čistokrvnih ovaca i koza	Usklađeno	31990D0254		
	Odluka Komisije 92/353/EEC o određivanju uvjeta za priznavanje uzgojnih organizacija i saveza koji uspostavljaju i vode matične knjige registriranih kopitara	Usklađeno	31992D0353		
	Odluka Komisije 92/354/EEC o određivanju uvjeta za osiguranje koordinacije između uzgojnih organizacija i saveza koji uspostavljaju i vode matične knjige registriranih kopitara	Usklađeno	31992D0354		
Pravilnik o postupku priznavanja novih pasmina, sojeva i hibrida	Direktiva Vijeća 90/427/EEC o zootehničkim i genealoškim uvjetima koji uređuju trgovinu kopitarima unutar Zajednice	Usklađeno	31990L0427	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva Vijeća 91/174/EEC određuje zootehničke i rodoslovne zahtjeve pri kupoprodaji čistokrvnih životinja uz dopunu smjernice 77/504 i 90/425	Usklađeno	31991L0174		
	Direktiva Vijeća 90/118/EEC o prihvaćanju čistokrvnih svinja za uzgoj	Usklađeno	31990L0118		

3.7.5.2. Biljna proizvodnja

1. Opis prioriteta: Donošenje propisa kojima se uređuje područje sjemenarstva, sadnog materijala i priznavanje sorti poljoprivrednog bilja i njihovo usklađivanje sa standardima EU.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Izmjena i dopuna Zakona o sjemenu i sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja	6.2.10.	MPŠ	NN 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o stručnom nadzoru nad sjemenskim usjevima poljoprivrednog bilja	MPŠIVG	Miljenko Rakić, načelnik	mrakic@mps.hr	-	trenutno nije moguće predvidjeti
Pravilnik o temeljnim zahtjevima za kakvoću, pakiranje i deklariranje sjemena poljoprivrednog bilja	MPŠIVG	Miljenko Rakić, načelnik	mrakic@mps.hr	-	
Pravilnik o upisu u Upisnik održivača sorti poljoprivrednog bilja	MPŠIVG	Miljenko Rakić, načelnik	mrakic@mps.hr	-	
Pravilnik o stručnom nadzoru nad proizvodnjom poljoprivrednog sadnog materijala	MPŠIVG	Miljenko Rakić, načelnik	mrakic@mps.hr	-	
Pravilnik o temeljnim zahtjevima o kakvoći poljoprivrednog sadnog materijala, načinu pakiranja, plombiranja, deklariranja i uvjetima držanja sadnog materijala	MPŠIVG	Miljenko Rakić, načelnik	mrakic@mps.hr	-	
Pravilnici o priznavanju sorti	MPŠIVG	Miljenko Rakić, načelnik	mrakic@mps.hr	-	
Pravilnik o biljnim genetskim resursima	MPŠIVG	Miljenko Rakić, načelnik	mrakic@mps.hr	-	

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o stručnom nadzoru nad sjemenskim usjevima poljoprivrednog bilja	Direktiva Vijeća 2002/53/EZ od 13. lipnja 2002. o zajedničkom katalogu raznolikosti vrsta poljoprivrednog bilja	Potpuno usklađeno	32002L0053	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva Vijeća 2002/54/EZ od 13. lipnja 2002. o stavljanju u prodaju sjemena repe	Potpuno usklađeno	32002L0054		
	Direktiva Vijeća 2002/55/EZ od 13. lipnja 2002. o stavljanju u prodaju sjemena povrća	Potpuno usklađeno	32002L0055		
	Direktiva Vijeća 2002/56/EZ od 13. lipnja 2002. o stavljanju u prodaju sjemena krumpira	Potpuno usklađeno	32002L0056		
	Direktiva Vijeća 2002/57/EZ od 13. lipnja 2002. o stavljanju u prodaju sjemena uljarica i vlaknastog bilja	Potpuno usklađeno	32002L0057		

	Direktiva Vijeća 66/402/EZ od 14. lipnja 2002. o stavljanju u prodaju sjemena žitarica	Potpuno usklađeno	31966L0402		
	Direktiva Vijeća 66/401/EZ od 14. lipnja 2002. o stavljanju u prodaju sjemena krmnog bilja	Potpuno usklađeno	31966L0401		
Pravilnik o temeljnim zahtjevima za kakvoću, pakiranje i deklariranje sjemena poljoprivrednog bilja	Direktiva Vijeća 2002/53/EZ od 13. lipnja 2002. o zajedničkom katalogu raznolikosti vrsta poljoprivrednog bilja	Potpuno usklađeno	32002L0053	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva Vijeća 2002/54/EZ od 13. lipnja 2002. o stavljanju u prodaju sjemena repe	Potpuno usklađeno	32002L0054		
	Direktiva Vijeća 2002/55/EZ od 13. lipnja 2002. o stavljanju u prodaju sjemena povrća	Potpuno usklađeno	32002L0055		
	Direktiva Vijeća 2002/56/EZ od 13. lipnja 2002. o stavljanju u prodaju sjemena krumpira	Potpuno usklađeno	32002L0056		
	Direktiva Vijeća 2002/57/EZ od 13. lipnja 2002. o stavljanju u prodaju sjemena uljarica i vlaknastog bilja	Potpuno usklađeno	32002L0057		
	Direktiva Vijeća 66/402/EZ od 14. lipnja 2002. o stavljanju u prodaju sjemena žitarica	Potpuno usklađeno	31966L0402		
	Direktiva Vijeća 66/401/EZ od 14. lipnja 2002. o stavljanju u prodaju sjemena krmnog bilja	Potpuno usklađeno	31966L0401		
	98/320/EZ: Odluka Komisije od 27. travnja 1998. o organizaciji privremenog pokusa uzimanja uzoraka sjemena i testiranja sjemena sukladno Direktivama Vijeća 66/400/EEZ, 66/401/EEZ, 66/402/EEZ i 69/208/EEZ	Potpuno usklađeno	31998D0320		
Pravilnik o upisu u Upisnik održivača sorti poljoprivrednog bilja	Direktiva Vijeća 2002/53/EZ od 13. lipnja 2002. o zajedničkom katalogu raznolikosti vrsta poljoprivrednog bilja	Potpuno usklađeno	32002L0053	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o stručnom nadzoru nad proizvodnjom poljoprivrednog sadnog materijala	Direktiva Vijeća 92/34/EEZ od 28. travnja 1992. o stavljanju u prodaju voćnog sadnog materijala za umnažanje i voćnog sadnog materijala namijenjenog za proizvodnju voća	Potpuno usklađeno	31992L0034	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o temeljnim zahtjevima o kakvoći poljoprivrednog sadnog materijala, načinu pakiranja, plombiranja, deklariranja i uvjetima držanja sadnog materijala	Uredba Vijeća (EZ) br. 53/2002 od 11. siječnja 2002. kojom se utvrđuje maksimalni iznos povrata izvoznih carina za rižu okruglog zrna vezano uz poziv na iskaz interesa objavljenog u Uredbi (EZ) br. 2007/2001	Potpuno usklađeno	32002L0053	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnici o priznavanju sorti	Direktiva Vijeća 2002/53/EZ od 13. lipnja 2002. o zajedničkom katalogu raznolikosti vrsta poljoprivrednog bilja	Potpuno usklađeno	32002L0053	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o biljnim genetskim resursima	Uredba Vijeća (EZ) br. 1467/94 od 20. lipnja 1994. o očuvanju, karakterizaciji, sakupljanju i uporabi genetičkih resursa u poljoprivredi	Potpuno usklađeno	31994R1467	-	IV. kvartal 2004.

3.8. RIBARSTVO

1. Opis prioriteta: Prioritetni zadatak je promjena Zakona o morskom ribarstvu. Temeljem istog promijenit će se i svi podzakonski akti. Zakon će definirati potrebne podzakonske akte kao i rokove njihova donošenja. Očekuje se da će rezultati projekta CARDS 2002 dati osnovne smjernice i kao rezultat omogućiti izradu nacrtu novog Zakona.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. odluke)	Nositelj	Postignuto
Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o obavljanju gospodarskog ribolova na moru	6.2.10.	MPŠ	NN 72/03
Pravilnik o očevidniku o uzgoju ribe i drugih morskih organizama	6.2.10.	MPŠ	NN 66/03
Pravilnik o načinu korištenja sredstava ostvarenih od naknada za obavljanje ribolova na moru	6.2.10.	MPŠ	NN 144/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o morskom ribarstvu	MPŠIVG	Ivan Katavić, pomoćnik ministra	ivan.katavic@mps.hr	CARDS 2002 Poboljšanje administrativne učinkovitosti Ministarstva poljoprivrede i šumarstva	trenutno nije moguće predvidjeti

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o morskom ribarstvu	Uredba Vijeća (EC) 2371/2002 o očuvanju i održivom iskorištavanju ribarskih resursa u okviru Zajedničke ribarske politike (ZRP)	Djelomično usklađeno	32002R2371	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
	Uredba Vijeća (EC) 1626/94 koja utvrđuje određene tehničke mjere za očuvanje ribolovnih resursa na Mediteranu	Djelomično usklađeno	31994R1626		
	Uredba Vijeća (EC) 973/2001 koja utvrđuje određene tehničke mjere za očuvanje određenih stokova visoko migratornih vrsta	Djelomično usklađeno	32001R0973		
	Uredba Komisije (EC) 1922/1999 koja utvrđuje detaljna pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EC) No 850/98 u pogledu uvjeta kojima je brodovima s ukupnom dužinom preko 8 m dozvoljena uporaba posebnih kočarskih alata u određenim vodama Zajednice	Djelomično usklađeno	31999R1922		
	Uredba Vijeća (EC) 1543/2000 koja postavlja okvir Zajednice za sakupljanje i upravljanje podacima potrebnim za vođenje Zajedničke ribarske politike	Djelomično usklađeno	32000R1543		
	Uredba Vijeća (EC) 788/96 o podnošenju statističkih podataka o proizvodnji u akvakulturi od strane Zemalja Članica	Djelomično usklađeno	31996R0788		

3.9. PROMET

3.9.3. Cestovni promet

1. Opis prioriteta: Donošenje propisa kojima se uređuje područje cestovnog prometa i njihovo usklađivanje sa propisima Europske Unije.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
-	-	-	-

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o javnim cestama	MMTPR	Igor Maly, pomoćnik ministra	+385 1 6169050	-	nisu predviđena
Zakon o prijevozu u cestovnom prometu	MMTPR	Igor Maly, pomoćnik ministra	+385 1 6169050	-	nisu predviđena

4. Usvajanje *acquis communautaire*-a:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o javnim cestama	Direktiva 1999/62/EZ o naknadi za korištenje određene infrastrukture za teška teretna vozila	Djelomično usklađeno	31999L0062	III. kvartal 2004.	III. kvartal 2004.
Zakon o prijevozu u cestovnom prometu	Uredba Vijeća EEZ 3916/90 o mjerama koje će se poduzeti u slučaju krize na tržištu cestovnog prijevoza tereta	Djelomično usklađeno	31990R3916	III. kvartal 2004.	III. kvartal 2004.
	Uredba Vijeća 881/92 o pristupu na tržište u cestovnom prijevozu unutar Zajednice, sa ili prema teritoriju države – članice ili u prijelazu preko teritorija jedne ili više država-članica	Djelomično usklađeno	31992R0881		
	Uredba Vijeća EZ 12/98 kojom se utvrđuju uvjeti pod kojima strani prijevoznici mogu vršiti usluge nacionalnog cestovnog prijevoza putnika unutar države-članice	Djelomično usklađeno	31998R0012		
	Direktiva 1999/62/EZ o naknadi za korištenje određene infrastrukture za teška teretna vozila	Djelomično usklađeno	31999L0062		
	Uredba Vijeća 3118/93 kojom se utvrđuju uvjeti pod kojima strani prijevoznici mogu vršiti usluge nacionalnog cestovnog prijevoza unutar države – članice	Djelomično usklađeno	31993R3118		
	Uredba Vijeća EZ 792/94 kojom se utvrđuju detaljna pravila za primjenu Uredbe Vijeća EEZ 3118/93 na cestovne prijevoznike tereta za vlastite potrebe	Djelomično usklađeno	31994R0792		
	Direktiva 96/26/EZ o pristupu u djelatnost cestovnih prijevoznika putnika i cestovnih prijevoznika tereta, te uzajamnom priznavanju diploma, svjedodžbi i ostalih dokaza o formalnim kvalifikacijama u cilju omogućavanja tim prijevoznicima prava na slobodu osnivanja poduzeća u nacionalnom i međunarodnom prijevozu	Djelomično usklađeno	31996L0026		

3.9.4. Željeznički promet

1. Opis prioriteta: Donošenje podzakonskih akata na osnovu Zakona o željeznici i izrada Zakona o sigurnosti željezničkog prometa, te njihovo usklađivanje sa propisima Europske Unije.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o željeznici	6.8.3.	MPPV	NN 123/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o sigurnosti u željezničkom prometu	MMTPR	Nikola Kancijan, dipl.ing., pomoćnik ministra	uprava.zeljeznice@mppv.hr	-	nisu predviđena
Pravilnik o uvjetima za dobivanje dozvole za obavljanje usluga javnog prijevoza u željezničkom prijevozu kojima mora udovoljavati željeznički prijevoznik	MMTPR	Nikola Kancijan, dipl.ing., pomoćnik ministra	uprava.zeljeznice@mppv.hr	-	nisu predviđena
Pravilnik o uvjetima sigurnosti za dobivanje rješenja za obavljanje usluga javnog prijevoza kojima mora udovoljavati željeznički prijevoznik	MMTPR	Nikola Kancijan, dipl.ing., pomoćnik ministra	uprava.zeljeznice@mppv.hr	-	nisu predviđena
Pravilnik o kriterijima, postupku i načinu određivanja sastavnih dijelova željezničke infrastrukture	MMTPR	Nikola Kancijan, dipl.ing., pomoćnik ministra	uprava.zeljeznice@mppv.hr	-	nisu predviđena
Pravilnik o uvjetima za dobivanje dozvole za upravljanje željezničkom infrastrukturom	MMTPR	Nikola Kancijan, dipl.ing., pomoćnik ministra	uprava.zeljeznice@mppv.hr	-	nisu predviđena

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o sigurnosti u željezničkom prometu	Direktiva 96/48/EZ o interoperabilnosti trans-europskog sustava pruga velikih brzina	Djelomično usklađeno	31996L0048	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
	Direktiva 2001/16/EZ o interoperabilnosti trans-europskog sustava konvencionalnih pruga	Djelomično usklađeno	32001L0016		
Pravilnik o uvjetima za dobivanje dozvole za obavljanje usluga javnog prijevoza u željezničkom prijevozu kojima mora udovoljavati željeznički prijevoznik	Direktiva 95/18/EZ o izdavanju dozvola željezničkim poduzećima	Potpuno usklađeno	31995L0018	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva 2001/13/EZ kojom se mijenja Direktiva 95/18/EZ o izdavanju dozvola željezničkim poduzećima	Potpuno usklađeno	32001L0013		
Pravilnik o uvjetima sigurnosti za dobivanje rješenja za obavljanje usluga javnog prijevoza kojima mora udovoljavati željeznički prijevoznik	Direktiva 91/440/EEZ o razvoju željeznica EZ	Potpuno usklađeno	31991L0440	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva 2001/12/EZ kojom se mijenja Direktiva 91/440/EEZ o razvoju željeznica EZ	Potpuno usklađeno	32001L0012R(01)		
Pravilnik o kriterijima, postupku i načinu određivanja sastavnih dijelova željezničke infrastrukture	Direktiva 91/440/EEZ o razvoju željeznica EZ	Potpuno usklađeno	31991L0440	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva 2001/12/EZ kojom se mijenja Direktiva 91/440/EEZ o razvoju željeznica EZ	Potpuno usklađeno	32001L0012R(01)		
Pravilnik o uvjetima za dobivanje dozvole za upravljanje željezničkom infrastrukturom	Direktiva 95/18/EZ o izdavanju dozvola željezničkim poduzećima	Potpuno usklađeno	31995L0018	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva 2001/13/EZ kojom se mijenja Direktiva 95/18/EZ o izdavanju dozvola željezničkim poduzećima	Potpuno usklađeno	32001L0013		

3.9.5. Unutarnja plovidba

1. Opis prioriteta: Donošenje propisa u području plovidbe unutrašnjim plovnicima i njihovo usklađivanje sa standardima Europske Unije.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
-	-	-	-

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o prijevozu i rukovanju opasnim tvarima u unutarnjoj plovidbi	MMTPR	Andrija Bednjički, dipl.ing., pomoćnik ministra	+385 1 6169134	-	nisu predviđena

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o prijevozu i rukovanju opasnim tvarima u unutarnjoj plovidbi	Direktiva 96/35/EZ o imenovanju i stručnoj osposobljenosti sigurnosnih savjetnika za prijevoz opasnih tvari cestom, željeznicom i unutarnjim plovnicima	Djelomično usklađeno	31996L0035	-	IV. kvartal 2004.

3.9.6. Zračni promet

1. Opis prioriteta: Donošenje propisa kojima se zakonodavstvo Republike Hrvatske usklađuje, u području zračnog prometa, sa zakonodavstvom Europske Unije.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
-	-	-	-

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zračnom prometu	MMTPR	Boris Smrečki, pomoćnik ministra	tel: +385 1 6169 060 fax: +385 1 6196 393 uprava@caacro.hr	-	nisu predviđena

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zračnom prometu	Direktiva 94/56/EEZ kojom se utvđuju temeljna načela provođenja istraživanja nesreća i nezgoda u civilnom zrakoplovstvu	Potpuno usklađeno	31994L0056	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004. - nakon zaključivanja Ugovora o zračnom prometu s EU (Aviation Agreement)
	Direktiva 2003/42/EZ o izvješćivanju izvanrednih događaja u civilnom zrakoplovstvu	Djelomično usklađeno	32003L0042		
	Direktiva 91/670/EEZ o međusobnom prihvaćanju dozvola osoblja za obavljanje funkcija u civilnom zrakoplovstvu	Potpuno usklađeno	31991L0670		

3.9.7. Pomorski promet

1. Opis prioriteta: Prilagoditi propise o prijevozu, rukovanju, ukrcavanju i iskrčavanju opasnih tvari, te načinu sprečavanja širenja isteklih ulja u lukama propisima Europske Unije.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama	-	MPPV	NN 158/03
Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o zvanjima i svjedodžbama o osposobljenosti pomoraca na brodovima trgovačke mornarice Republike Hrvatske	-	MPPV	NN 5/03
Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o obavljanju poslova i održavanju straže članova posade na pomorskim brodovima trgovačke mornarice Republike Hrvatske	-	MPPV	NN 5/03
Uredba o postupnom isključenju iz plovidbe tankera bez dvostruke oplate	-	MPPV	NN 187/03
Uredba o sigurnoj zaštiti trgovačkih brodova i luka otvorenih za međunarodni promet	-	MPPV	NN 183/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o izmjenama i dopunama Pomorskog zakonika	MMTPR	kap. Mario Babić, pomoćnik ministra	Tel. 6169 070	-	nisu predviđena
Zakon o postupnom isključenju iz plovidbe tankera bez dvostruke oplate	MMTPR	kap. Mario Babić, pomoćnik ministra	Tel. 6169 070	-	nisu predviđena
Zakon o sigurnoj zaštiti trgovačkih brodova i luka otvorenih za međunarodni promet	MMTPR	kap. Mario Babić, pomoćnik ministra	Tel. 6169 070	-	nisu predviđena
Pravilnik o prijevozu, rukovanju, ukrcavanju i iskrčavanju opasnih tvari, te načinu sprječavanja širenja isteklih ulja u lukama	MMTPR	kap. Mario Babić, pomoćnik ministra	Tel. 6169 070	-	nisu predviđena
Pravilnik o brodicama i jahtama	MMTPR	kap. Mario Babić, pomoćnik ministra	Tel. 6169 070	-	nisu predviđena
Uredba o mjerilima za razvrstaj luka otvorenih za javni promet	MMTPR	kap. Mario Babić, pomoćnik ministra	Tel. 6169 070	-	nisu predviđena
Uredba o razvrstaju luka posebne namjene	MMTPR	kap. Mario Babić, pomoćnik ministra	Tel. 6169 070	-	nisu predviđena
Uredba o postupku dodjele koncesije za luke posebne namjene	MMTPR	kap. Mario Babić, pomoćnik ministra	Tel. 6169 070	-	nisu predviđena
Uredba o uvjetima kojima moraju udovoljavati luke i ostali objekti koji se grade na pomorskom dobru	MMTPR	kap. Mario Babić, pomoćnik ministra	Tel. 6169 070	-	nisu predviđena
Uredba o razvrstaju luka otvorenih za javni promet	MMTPR	kap. Mario Babić, pomoćnik ministra	Tel. 6169 070	-	nisu predviđena
Uredba o vrsti i broju uređaja i opreme za rukovanje i prihvat krutog i tekućeg otpada, ostataka tereta s brodova, zauljenih voda i fekalija	MMTPR	kap. Mario Babić, pomoćnik ministra	Tel. 6169 070	-	nisu predviđena

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o izmjenama i dopunama Pomorskog zakonika	Uredba EZ 417/2002 o ubrzanjoj primjeni zahtjeva za dvostrukom oplatom ili drugih odgovarajućih zahtjeva gradnje za tankere sa jednostrukom oplatom	Djelomično usklađeno	32002R0417	I. kvartal 2004.	III. kvartal 2004.
Zakon o postupnom isključenju iz plovidbe tankera bez dvostruke oplate	Uredba EZ 417/2002 o ubrzanjoj primjeni zahtjeva za dvostrukom oplatom ili drugih odgovarajućih zahtjeva gradnje za tankere sa jednostrukom oplatom	Djelomično usklađeno	32002R0417	I. kvartal 2004.	I. kvartal 2004.
	Uredba EZ 1726/ 2003 kojom se mijenja Uredba 417/ 2002 o ubrzanjoj primjeni zahtjeva za dvostrukom oplatom ili drugih odgovarajućih zahtjeva gradnje za tankere sa jednostrukom oplatom		32003R1726		
Zakon o sigurnoj zaštiti trgovačkih brodova i luka otvorenih za međunarodni promet	Odluka 1692/96/EZ o smjernicama Zajednice o razvoju transeuropske prometne mreže	Djelomično usklađeno	31996D1692	I. kvartal 2004.	I. kvartal 2004.
	Direktiva 2000/59 o prihvatnim kapacitetima luke za otpad koji nastaje u radu brodskih sustava i koji nastaje vezano za teret		32000L0059		
Pravilnik o prijevozu rukovanju, ukrcavanju i iskrcavanju opasnih tvari, te načinu sprječavanja širenja isteklih ulja u lukama	Rezolucija Vijeća od 8. lipnja 1993. o zajedničkoj politici o sigurnim morima	Djelomično usklađeno	31993Y1007 (01)	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva 93/75/EEZ o minimalnim zahtjevima za brodove koji uplovljavaju ili napuštaju luke Zajednice i prevoze opasne ili onečišćujuće tvari	Djelomično usklađeno	393L0075		
	Odluka Europskog parlamenta i Vijeća 2850/2000/EZ od 20. prosinca 2000. koja definira okvir suradnje u području slučajnih ili namjernih onečišćenja mora	Djelomično usklađeno	32000D2850		
	Direktiva 2002/6/EZ o sustavu javljanja brodova koji uplovljavaju u ili ispljavaju iz luka država članica Zajednice	Djelomično usklađeno	32002L0006		
	Direktiva 2002/59/EZ o uspostavi sustava nadzora plovidbe i informacijskog sustava Zajednice te stavljanju van snage Direktive 93/75/EEZ	Djelomično usklađeno	32002L0059		
	Uredba EZ 417/2002 o ubrzanjoj primjeni zahtjeva za dvostrukom oplatom ili drugih odgovarajućih zahtjeva gradnje za tankere sa jednostrukom oplatom	Djelomično usklađeno	32002R0417		
	Uredba EZ 1726/2003 kojom se mijenja Uredba 417/2002 o ubrzanjoj primjeni zahtjeva za dvostrukom oplatom ili drugih odgovarajućih zahtjeva gradnje za tankere sa jednostrukom oplatom	Djelomično usklađeno	32003R1726		
	Uredba EZ 2099/2002 kojom se uspostavlja Odbor za sigurnost na moru i zaštitu od onečišćenja s brodova (COSS) i mijenja Uredba o sigurnosti na moru i zaštiti od onečišćenja brodova	Djelomično usklađeno	32002R2099		
	Direktiva 2002/84/EZ kojom se mijenja Direktiva o sigurnosti na moru i zaštiti od onečišćenja brodova	Djelomično usklađeno	32002L0084		

Pravilnik o brodicama i jahtama	Direktiva 94/25/EZ o usklađivanju zakona, uredba i administrativnih propisa država-članica u svezi plovila za rekreaciju	Djelomično usklađeno	31994L0025		IV. kvartal 2004.
Uredba o mjerilima za razvrstaj luka otvorenih za javni promet	Odluka 1692/96/EZ o smjernicama Zajednice o razvoju transeuropske prometne mreže	Djelomično usklađeno	31996D1692	-	II. kvartal 2004.
	Direktiva 2000/59 o prihvatnim kapacitetima luke za otpad koji nastaje u radu brodskih sustava i koji nastaje vezano za teret		32000L0059		
Uredba o razvrstaju luka posebne namjene	Odluka 1692/96/EZ o smjernicama Zajednice o razvoju transeuropske prometne mreže	Djelomično usklađeno	31996D1692	-	II. kvartal 2004.
	Direktiva 2000/59 o prihvatnim kapacitetima luke za otpad koji nastaje u radu brodskih sustava i koji nastaje vezano za teret		32000L0059		
Uredba o postupku dodjele koncesije za luke posebne namjene	Odluka 1692/96/EZ o smjernicama Zajednice o razvoju transeuropske prometne mreže	Djelomično usklađeno	31996D1692	-	II. kvartal 2004.
	Direktiva 2000/59 o prihvatnim kapacitetima luke za otpad koji nastaje u radu brodskih sustava i koji nastaje vezano za teret		32000L0059		
Uredba o uvjetima kojima moraju udovoljavati luke i ostali objekti koji se grade na pomorskom dobru	Odluka 1692/96/EZ o smjernicama Zajednice o razvoju transeuropske prometne mreže	Djelomično usklađeno	31996D1692	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva 2000/59 o prihvatnim kapacitetima luke za otpad koji nastaje u radu brodskih sustava i koji nastaje vezano za teret		32000L0059		
Uredba o razvrstaju luka otvorenih za javni promet	Odluka 1692/96/EZ o smjernicama Zajednice o razvoju transeuropske prometne mreže	Djelomično usklađeno	31996D1692	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva 2000/59 o prihvatnim kapacitetima luke za otpad koji nastaje u radu brodskih sustava i koji nastaje vezano za teret		32000L0059		
Uredba o vrsti i broju uređaja i opreme za rukovanje i prihvat krutog i tekućeg otpada, ostataka tereta s brodova, zaujlenih voda i fekalija	Direktiva 2000/59 o prihvatnim kapacitetima luke za otpad koji nastaje u radu brodskih sustava i koji nastaje vezano za teret	Djelomično usklađeno	32000L0059	-	IV. kvartal 2004.
	Odluka 1692/96/EZ o smjernicama Zajednice o razvoju transeuropske prometne mreže		31996D1692		

3.13. SOCIJALNA POLITIKA I ZAPOSŁJAVANJE

3.13.8. Javno zdravstvo

1. Opis prioriteta: Izvršiti usklađivanje s propisima EU iz područja specifičnih grana medicine kao što su presađivanje organa i humana reprodukcija, te donošenje pripisa kojim će se stvoriti pravna podloga za temeljna prava pacijenata u postupcima liječenja.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o zdravstvenoj zaštiti	6.10.9.	MIZ	NN 121/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o o pravima pacijenata	MZSS	Dubravka Jadro	dubravka.jadro@miz.hr 460-7514	-	nisu predviđena
Zakon o uzimanju i presađivanju organa u svrhu liječenja	MZSS	Dubravka Jadro	dubravka.jadro@miz.hr 460-7514	-	nisu predviđena
Zakon o medicinski pomognutoj oplodnji	MZSS	Dubravka Jadro	dubravka.jadro@miz.hr 460-7514	-	nisu predviđena

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti predmeta opće uporabe koji se mogu stavljati u promet	Direktiva 2001/37/EZ o proizvodnji, reklamiranju i prodaji duhanskih proizvoda	Djelomično usklađeno	320010037	II. kvartal 2004.	III. kvartal 2004.
Zakon o pravima pacijenata	Konvencija o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bića u pogledu primjene biologije i medicine	Potpuno usklađeno	-	II. kvartal 2004.	II. kvartal 2004.
Zakon o uzimanju i presađivanju organa u svrhu liječenja	Konvencija o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bića u pogledu primjene biologije i medicine, dodatni protokol u svezi presađivanja organa i tkiva ljudskog porijekla	Potpuno usklađeno	-	II. kvartal 2004.	II. kvartal 2004.
Zakon o medicinski pomognutoj oplodnji	Konvencija o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bića u pogledu primjene biologije i medicine	Potpuno usklađeno	-	II. kvartal 2004.	II. kvartal 2004.

	Direktiva 95/46/EZ o zaštiti osoba u pogledu uporabe osobnih podataka i njihova slobodnog kretanja	Potpuno usklađeno	31995L0046	-	-
	Direktiva 98/79/EZ o in vitro medicinskim uređajima	Potpuno usklađeno	31998L0079	-	-

3.13.9. Zdravlje i zaštita na radu

1. Opis prioriteta: Donošenje podzakonskih akata radi usklađivanja zakonodavstva sa minimalnim zahtjevima sigurnosti i zdravlja na radnom mjestu prema europskim propisima

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti na radu	6.10.9.	MRSS	NN 114/03
Pravilnik o zaštiti na radu pri radu sa zaslونima	6.10.9.	MRSS	NN 114/03
Pravilnik o zaštiti na radu za osobna zaštitna sredstva	6.10.9.	MRSS	NN 114/03
Pravilnik o zaštiti na radu pri radu s karcinogenim tvarima	6.10.9.	MRSS	NN 114/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o sigurnosnim znakovima	MGRIP	Fran Marović pomoćnik ministra	Tel. 6169 220	-	Nisu potrebna
Pravilnik o zaštiti na radu za građevine namijenjene za rad	MGRIP	Fran Marović pomoćnik ministra	Tel. 6169 220	-	Nisu potrebna
Pravilnik o zaštiti na radu pri ručnom prenošenju tereta	MGRIP	Fran Marović pomoćnik ministra	Tel. 6169 220	-	Nisu potrebna

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o sigurnosnim znakovima	Direktiva 92/58/EEC o minimalnim zahtjevima za znakove	Potpuno usklađeno	31992L0058	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o minimalnim zahtjevima za građevine namijenjene za rad	Direktiva 89/654/EEC o minimalnim zahtjevima za sigurnost i zdravlje na radnom mjestu	Potpuno usklađeno	31989L0654	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o zaštiti pri ručnom prenošenju tereta	Direktiva 90/269/EEC o minimalnim zahtjevima za sigurnost i zdravlje pri ručnom rukovanju teretima, pri kojima postoji mogućnost oštećenja kralježnice	Potpuno usklađeno	31990L0269	-	IV. kvartal 2004.

3.14. ENERGETIKA

1. Opis prioriteta: Uspostava zakonodavnog okvira na području toplinske energije.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
-	-	-	-

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom	MGRIP	Krešimir Cerovac, načelnik	kresimir.cerovac@mingo.hr	-	Trenutno nije moguće predvidjeti
Opći uvjeti za opskrbu toplinskom energijom	MGRIP	Krešimir Cerovac, načelnik	kresimir.cerovac@mingo.hr	-	Trenutno nije moguće predvidjeti
Pravilnik o distribuciji i opskrbi toplinskom energijom	MGRIP	Boris Makšijan, viši savjetnik	boris.maksijan@mingo.hr	-	Trenutno nije moguće predvidjeti
Tarifni sustav za usluge energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom	MGRIP	Boris Makšijan, viši savjetnik	boris.maksijan@mingo.hr	-	Trenutno nije moguće predvidjeti
Tarifni sustav po grupama i stavkama za gradove Zagreb, Osijek, Velika Gorica, Samobor, Zaprešić	MGRIP	Boris Makšijan, viši savjetnik	boris.maksijan@mingo.hr	-	Trenutno nije moguće predvidjeti
Pravilnik o kontroli nuklearnog materijala i posebne opreme	DZNS*	Nevenka Novosel, viši savjetnik	nevenka.novosel@mingo.hr	-	Trenutno nije moguće predvidjeti

*DZNS - Državni zavod za nuklearnu sigurnost osniva se 2004. godine prema odredbama Zakona o nuklearnoj sigurnost

4. Usvajanje acquis communautairea:

Zakonodavna mjera	EU acquis s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU acquisem	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom	Direktiva 2004/8/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o promociji kogeneracije bazirane na upotrebljivoj toplinskoj energiji u sklopu tržišta električne energije i koja dopunjuje Direktivu 92/42/EEZ	Neusklađeno	3204L0008	II. kvartal 2004.	II. kvartal 2004.
	Direktiva 2003/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o općim pravilima tržišta električne energije	Neusklađeno	32003L0054		
	Direktiva 2002/91/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o energetske izvedbi zgrada	Neusklađeno	32002L0091		

Opći uvjeti za opskrbu toplinskom energijom	Direktiva 2004/8/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o promociji kogeneracije bazirane na upotrebljivoj toplinskoj energiji u sklopu tržišta električne energije i koja dopunjuje Direktivu 92/42/EEZ	Neusklađeno	3204L0008	IV. kvartal 2004.	I. kvartal 2005.
	Direktiva 2003/54/EC Europskog parlamenta i Vijeća o općim pravilima tržišta električne energije	Neusklađeno	32003L0054		
	Direktiva 2002/91/EC Europskog parlamenta i Vijeća o energetske izvedbi zgrada	Neusklađeno	32002L0091		
Pravilnik o distribuciji i opskrbi toplinskom energijom	Direktiva 2004/8/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o promociji kogeneracije bazirane na upotrebljivoj toplinskoj energiji u sklopu tržišta električne energije i koja dopunjuje Direktivu 92/42/EEZ	Neusklađeno	3204L0008	IV. kvartal 2004.	I. kvartal 2005.
	Direktiva 2003/54/EC Europskog parlamenta i Vijeća o općim pravilima tržišta električne energije	Neusklađeno	32003L0054		
	Direktiva 2002/91/EC Europskog parlamenta i Vijeća o energetske izvedbi zgrada	Neusklađeno	32002L0091		
Tarifni sustav za usluge energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom	Direktiva 2004/8/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o promociji kogeneracije bazirane na upotrebljivoj toplinskoj energiji u sklopu tržišta električne energije i koja dopunjuje Direktivu 92/42/EEZ	Neusklađeno	3204L0008	IV. kvartal 2004.	I. kvartal 2005.
	Direktiva 2003/54/EC Europskog parlamenta i Vijeća o općim pravilima tržišta električne energije	Neusklađeno	32003L0054		
	Direktiva 2002/91/EC Europskog parlamenta i Vijeća o energetske izvedbi zgrada	Neusklađeno	32002L0091		
Tarifni sustav po grupama i stavkama za gradove Zagreb, Osijek, Velika Gorica, Samobor, Zaprešić	Direktiva 2004/8/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o promociji kogeneracije bazirane na upotrebljivoj toplinskoj energiji u sklopu tržišta električne energije i koja dopunjuje Direktivu 92/42/EEZ	Neusklađeno	3204L0008	IV. kvartal 2004.	I. kvartal 2005.
	Direktiva 2003/54/EC Europskog parlamenta i Vijeća o općim pravilima tržišta električne energije	Neusklađeno	32003L0054		
	Direktiva 2002/91/EC Europskog parlamenta i Vijeća o energetske izvedbi zgrada	Neusklađeno	32002L0091		
Pravilnik o kontroli nuklearnog materijala i posebne opreme	Uredba Vijeća 1334/2000 koja utvrđuje režim kontrole izvoza proizvoda i tehnologija dvostruke namjene	Neusklađeno	32000R1334	IV. kvartal 2004.	I. kvartal 2005.
	Uredba Vijeća 149/2003 koja nadopunjava Uredbu Vijeća 1334/2000 koja utvrđuje režim kontrole izvoza proizvoda i tehnologija dvostruke namjene	Neusklađeno	32003R0149		
	Uredba Vijeća (Euratom) 3227/76 o primjeni Euratom sigurnosnih pravila	Neusklađeno	31976R3227		
	Uredba Vijeća 2130/93 koja nadopunjava Uredbu Vijeća (Euratom) 3227/76 o primjeni Euratom sigurnosnih pravila	Neusklađeno	31993R2130		

3.19. TELEKOMUNIKACIJE I INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA

3.19.1. Telekomunikacijske usluge

1. Opis prioriteta: Pravilnicima urediti pojedina pitanja provedbe Zakona o telekomunikacijama.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br.p.)	Nositelj	Postignuto
Zakon o telekomunikacijama	6.12.2.	MPPV	NN 122/03
Pravilnik o pristupu mreži i međusobnom povezivanju	6.12.2.	MPPV	NN 185/03
Pravilnik o namjeni radiofrekvencijskog spektra	6.12.2.	MPPV	NN 193/03
Pravilnik o adresiranju i numeriranju u telekomunikacijama i plaćanju naknade	6.12.2.	MPPV	NN 177/03
Pravilnik o amaterskim radijskim komunikacijama	6.12.2.	MPPV	NN 198/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o koncesijama i dozvolama za obavljanje telekomunikacijskih usluga	MMTPR	mr. sc. Tatjana Holjevac, pomoćnica ministra	+385 1 6169 110	-	500.000,00
Pravilnik o dodjeli radijskih frekvencija	MMTPR	mr. sc. Tatjana Holjevac, pomoćnica ministra	+385 1 6169 110	-	
Pravilnik o plaćanju naknade za obavljanje telekomunikacijskih usluga i djelatnosti	MMTPR	mr. sc. Tatjana Holjevac, pomoćnica ministra	+385 1 6169 110	-	
Pravilnik o plaćanju naknade za dodjelu i uporabu radijskih frekvencija	MMTPR	mr. sc. Tatjana Holjevac, pomoćnica ministra	+385 1 6169 110	-	
Pravilnik o stavljanju na tržište, stavljanju u pogon i uporabu radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme (RiTT opreme)	MMTPR	Mladen Zadro, načelnik	mladen.zadro@mppv.hr	-	
Pravilnik o elektromagnetskoj kompatibilnosti (EMC)	MMTPR	Mladen Zadro, načelnik	mladen.zadro@mppv.hr	-	
Pravilnik o ograničenjima jakosti elektromagnetskih polja za radijsku opremu i telekomunikacijsku terminalnu opremu	MMTPR	mr. sc. Tatjana Holjevac, pomoćnica ministra	+385 1 6169 110	-	
Pravilnik o osnovnim telekomunikacijskim uslugama	MMTPR	mr. sc. Tatjana Holjevac, pomoćnica ministra	+385 1 6169 110	-	
Pravilnik o općim uvjetima poslovanja davatelja telekomunikacijskih usluga	MMTPR	mr. sc. Tatjana Holjevac, pomoćnica ministra	+385 1 6169 110	-	
Pravilnik o ovlastima za obavljanje djelatnosti u telekomunikacijama	MMTPR	mr. sc. Tatjana Holjevac, pomoćnica ministra	+385 1 6169 110	-	

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o koncesijama i dozvolama za obavljanje telekomunikacijskih usluga	Direktiva 97/13/EC o zajedničkom okviru za opća ovlaštenja i pojedinačne dozvole u području pružanja telekomunikacijskih usluga	Djelomično usklađeno	31997L0013	-	I kvartal 2004.
	Direktiva 2002/20/EC o odobrenjima za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Direktiva o odobrenjima)	Djelomično usklađeno	32002L0020	-	
Pravilnik o dodjeli radijskih frekvencija	Odluka br. 676/2002/EC o regulatornom okviru za politiku radijskoga spektra u Europskoj zajednici (Odluka o radijskom spektru)	Potpuno usklađeno	32002D0676	-	I kvartal 2004.
	Direktiva 97/13/EC o zajedničkom okviru za opća ovlaštenja i pojedinačne dozvole u području pružanja telekomunikacijskih usluga	Potpuno usklađeno	31997L0013	-	
Pravilnik o plaćanju naknade za obavljanje telekomunikacijskih usluga i djelatnosti	Direktiva 97/13/EC o zajedničkom okviru za opća ovlaštenja i pojedinačne dozvole u području pružanja telekomunikacijskih usluga	Potpuno usklađeno	31997L0013	-	I kvartal 2004.
Pravilnik o plaćanju naknade za dodjelu i uporabu radijskih frekvencija	Direktiva 97/13/EC o zajedničkom okviru za opća ovlaštenja i pojedinačne dozvole u području pružanja telekomunikacijskih usluga	Potpuno usklađeno	31997L0013	-	I kvartal 2004.
Pravilnik o stavljanju na tržište, stavljanju u pogon i uporabu radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme (RiTT opreme)	Direktiva 1999/5/EC o radijskoj opremi i telekomunikacijskoj terminalnoj opremi i o međusobnom priznavanju njezine sukladnosti	Potpuno usklađeno	31999L0005	-	IV kvartal 2004.
Pravilnik o elektromagnetskoj kompatibilnosti (EMC)	Direktiva 89/336/EEC o elektromagnetskoj kompatibilnosti	Potpuno usklađeno	31989L0336	-	I kvartal 2004.
Pravilnik o ograničenjima jakosti elektromagnetskih polja za radijsku opremu i telekomunikacijsku terminalnu opremu	Preporuka 1999/519/EC o ograničenjima izlaganja osoba elektromagnetskim poljima (od 0Hz do 300 GHz)	Potpuno usklađeno	31999R0519	-	I kvartal 2004.
Pravilnik o osnovnim telekomunikacijskim uslugama	Direktiva 2002/22/EC o univerzalnoj usluzi i korisničkim pravima u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama (Direktiva o univerzalnoj usluzi)	Djelomično usklađeno	32002L0022	-	II kvartal 2004.
	Direktiva 98/10/EC o primjeni načela otvorenog pristupa mreži (ONP) na govornu telefoniju i univerzalnu uslugu za telekomunikacije u uvjetima tržišnog natjecanja	Djelomično usklađeno	31998L0010	-	
Pravilnik o općim uvjetima poslovanja davatelja telekomunikacijskih usluga	Direktiva 2002/21/EC o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Okvirna Direktiva)	Djelomično usklađeno	32002L0021	-	II kvartal 2004.

Pravilnik o ovlastima za obavljanje djelatnosti u telekomunikacijama	Direktiva 97/13/EC o zajedničkom okviru za opća ovlaštenja i pojedinačne dozvole u području pružanja telekomunikacijskih usluga	Djelomično usklađeno	31997L0013	-	II Kvartal 2004.
--	---	----------------------	------------	---	------------------

3.19.2. Poštanske usluge

1. Opis prioriteta: Pravilnicima urediti pojedina pitanja provedbe Zakona o pošti.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o pošti	6.12.3.	MPPV	NN 172/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o poštanskom sustavu javnog operatora	MMTPR	mr.sc. Tatjana Holjevac, pomoćnica ministra	+385 1 6169 110	-	255.000,00
Pravilnik o općim uvjetima za obavljanje poštanskih usluga	MMTPR	mr.sc. Tatjana Holjevac, pomoćnica ministra	+385 1 6169 110	-	
Pravilnik o mjerilima i kriterijima te postupku za ostvarivanje prava na podmirenje troškova javno operatora iz sredstava državnog proračuna	MMTPR	mr.sc. Tatjana Holjevac, pomoćnica ministra	+385 1 6169 110	-	
Pravilnik o visini naknade i načinu plaćanja naknade za dozvolu za obavljanje univerzalnih usluga	MMTPR	mr.sc. Tatjana Holjevac, pomoćnica ministra	+385 1 6169 110	-	
Odluka o visini i načinu korištenja naknade koju plaćaju davatelji poštanskih usluga iz prihoda ostvarenog u prethodnoj godini	VRH	mr.sc. Tatjana Holjevac, pomoćnica ministra	+385 1 6169 110	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o poštanskom sustavu javnog operatora	Direktiva 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, od 15. prosinca 1997. god., o općim pravilima za razvoj unutarnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici i poboljšanje kakvoće usluga.	Potpuno usklađeno	31997L0067	-	III kvartal 2004.
	Direktiva 2002/39/EZ o izmjenama i dopunama Direktive 97/67/EZ od 10. lipnja 2002.god., s obzirom na daljnje otvaranje poštanskih usluga u Zajednici tržišnom natjecanju.	Potpuno usklađeno	32002L0039		
Pravilnik o općim uvjetima za obavljanje poštanskih usluga	Direktiva 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, od 15. prosinca 1997. god., o općim pravilima za razvoj unutarnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici i poboljšanje kakvoće usluga.	Potpuno usklađeno	31997L0067	-	II kvartal 2004
	Direktiva 2002/39/EZ o izmjenama i dopunama Direktive 97/67/EZ od 10. lipnja 2002.god., s obzirom na daljnje otvaranje poštanskih usluga u Zajednici i tržišnom natjecanju.	Potpuno usklađeno	32002L0039		
Pravilnik o mjerilima i kriterijima te postupku za ostvarivanje prava na podmirenje troškova javnog operatora iz sredstava državnog proračuna	Direktiva 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, od 15. prosinca 1997. god., o općim pravilima za razvoj unutarnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici i poboljšanje kakvoće usluga.	Potpuno usklađeno	31997L0067	-	II kvartal 2004
	Direktiva 2002/39/EZ o izmjenama i dopunama Direktive 97/67/EZ od 10. lipnja 2002.god., s obzirom na daljnje otvaranje poštanskih usluga u Zajednici tržišnom natjecanju.	Potpuno usklađeno	32002L0039		
Pravilnik o visini naknade i načinu plaćanja naknade za dozvolu za obavljanje univerzalnih usluga	Direktiva 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, od 15. prosinca 1997. god., o općim pravilima za razvoj unutarnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici i poboljšanje kakvoće usluga.	Potpuno usklađeno	31997L0067	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva 2002/39/EZ o izmjenama i dopunama Direktive 97/67/EZ od 10. lipnja 2002.god., s obzirom na daljnje otvaranje poštanskih usluga u Zajednici tržišnom natjecanju.	Potpuno usklađeno	32002L0039		
Odluka o visini i načinu korištenja naknade koju plaćaju davatelji poštanskih usluga iz prihoda ostvarenog u prethodnoj godini	Direktiva 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, od 15. prosinca 1997. god., o općim pravilima za razvoj unutarnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici i poboljšanje kakvoće usluga.	Potpuno usklađeno	31997L0067	-	IV. kvartal 2004
	Direktiva 2002/39/EZ o izmjenama i dopunama Direktive 97/67/EZ od 10. lipnja 2002.god., s obzirom na daljnje otvaranje poštanskih usluga u Zajednici tržišnom natjecanju.	Potpuno usklađeno	32002L0039		

3.20. KULTURA I AUDIOVIZUALNA POLITIKA

3.20.1. Audiovizualna politika

1, Opis prioriteta:

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o HRT-u	3.1.2.	MINK	NN br. 25/03
Zakon o elektroničkim medijima	3.1.2.	MINK	NN br. 122/03
Zakon o medijima	3.1.2.	MINK	NN br. 163/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o potvrđivanju Europske konvencije o kinematografskoj koprodukciji (ETS br. 147 – Strasbourg, 02. 10. 92.).	MINK	mr. sc. Jadran Antolović, državni tajnik	jadran.antolovic@min-kulture.hr tel: + 38514866315 fax + 38514866385	-	-
Zakon o potvrđivanju Europskog sporazuma o razmjenama programa u obliku televizijskih filmova (ETS br. 27, Paris, 15. 12. 58.)	MINK	mr. sc. Jadran Antolović, državni tajnik	jadran.antolovic@min-kulture.hr tel: + 38514866315 fax + 38514866385	-	-
Zakon o potvrđivanju Europskog sporazuma o zaštiti televizijskog programa (ETS br. 34- Strasbourg, 22. 06. 60.)	MINK	mr. sc. Jadran Antolović, državni tajnik	jadran.antolovic@min-kulture.hr tel: + 38514866315 fax + 38514866385	-	-
Zakon o potvrđivanju Europskog sporazuma o sprječavanju programa emitiranog iz stanica izvan državnog područja ETS br. 53, Strasbourg, 22. 01. 65)	MINK	mr. sc. Jadran Antolović, državni tajnik	jadran.antolovic@min-kulture.hr tel: + 38514866315 fax + 38514866385	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o potvrđivanju Europske konvencije o kinematografskoj koprodukciji (ETS br. 147 – Strasbourg, 02. 10. 92.)	Europska konvencija o kinematografskoj koprodukciji (ETS br. 147 – Strasbourg, 02. 10. 92.)	Potpuno usklađeno	-	II. kvartal 2004.	II. kvartal 2004.
Zakon o potvrđivanju Europskog sporazuma o razmjenama programa u obliku televizijskih filmova (ETS br. 27, Paris, 15. 12. 58.)	Europski sporazum o razmjenama programa u obliku televizijskih filmova (ETS br. 27, Paris, 15.12.58.)	Potpuno usklađeno	-	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
Zakon o potvrđivanju Europskog sporazuma o zaštiti televizijskog programa (ETS br. 34- Strasbourg, 22. 06. 60.)	Europski sporazum o zaštiti televizijskog programa (ETS br. 34- Strasbourg, 22. 06. 60.)	Potpuno usklađeno	-	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.

Zakon o potvrđivanju Europskog sporazuma o sprječavanju programa emitiranog iz stanica izvan državnog područja (ETS br. 53, Strasbourg, 22.01.65)	Europski sporazum o sprječavanju programa emitiranog iz stanica izvan državnog područja (ETS br. 53, Strasbourg, 22.01.65)	Potpuno usklađeno	-	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
---	--	-------------------	---	-------------------	-------------------

3.20.2. Kultura

1. Opis prioriteta:

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara	6.2.11.	MINK	NN br. 151/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o potvrđivanju Europske konvencije za zaštitu arheološke baštine (revidirana) (ETS br. 143 – La Valetta, 16. 01.92.)	MINK	mr. sc. Jadran Antolović, državni tajnik	jadran.antolovic@min-kulture.hr tel: + 38514866315 fax + 38514866385	-	-
Zakon o potvrđivanju UNESCO-ve Konvencije o zaštiti podvodne kulturne baštine, Paris, 2 studeni 2001.	MINK	mr. sc. Jadran Antolović, državni tajnik	jadran.antolovic@min-kulture.hr tel: + 38514866315 fax + 38514866385	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o potvrđivanju Europske konvencije za zaštitu arheološke baštine (revidirana) (ETS br. 143 – La Valetta, 16. 01.92.)	Europska konvencija za zaštitu arheološke baštine (revidirana) (ETS br. 143 – La Valetta, 16. 01.92.)	Potpuno usklađeno	-	II. kvartal 2004.	II. kvartal 2004.
Zakon o potvrđivanju UNESCO-ve Konvencije o zaštiti podvodne kulturne baštine, Paris, 2 studeni 2001.	UNESCO-va Konvencija o zaštiti podvodne kulturne baštine, Pariz, 2. studeni 2001.	Potpuno usklađeno	-	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.

3.22. OKOLIŠ

3.22.1. Pravni okvir - opći dio

1. Opis prioriteta: Najvažnija aktivnost u 2004. godini je izrada izmjene i dopune Zakona o zaštiti okoliša (izmjene i dopune), kojim će se uspostaviti prilagodba zahtjevima prava Europske unije na području zaštite okoliša te izmjene i dopune određenih podzakonskih akata temeljem Zakona o zaštiti okoliša (NN 82/94 i 128/99)

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
-	-	-	-

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Izmjene i dopune Zakona o zaštiti okoliša	MZOPUIG	Gordana Valčić, pomoćnica ministra	gordana.valcic@duzo.tel.hr nenad.mikulic@duzo.tel.hr	CARDS 2002 (djelomično)	500.000,00 kn
Uredba o procjeni i o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš	MZOPUIG	Gordana Valčić, pomoćnica ministra	mirela.barbalic@mzopu.hr nenad.mikulic@duzo.tel.hr		300.000,00 kn
Uredba o ekološkoj dozvoli	MZOPUIG	Gordana Valčić, pomoćnica ministra	tatjana.kordek@mzopu.hr natasa.kacic-bartulovic@mzopu.hr	Zatražiti tehničku pomoć u 2004.	300.000,00 kn
Pravilnik o praćenju stanja okoliša (monitoring)	MZOPUIG	Gordana Valčić, pomoćnica ministra	mirela.barbalic@mzopu.hr hrvoje.buljan@mzopu.hr		100.000,00 kn
Pravilnik o katastru onečišćavanja okoliša	MZOPUIG	Gordana Valčić, pomoćnica ministra	tatjana.kordek@mzopu.hr silvana.muskardin@mzopu.hr		100.000,00 kn
Uredba o standardima kakvoće mora na morskim plažama	MZOPUIG	Gordana Valčić, pomoćnica ministra	meri.letonia@mzopu.hr margita.mastrovic@mzopu.hr		50.000,00 kn
Pravilnik o planu intervencije o zaštiti okoliša	MZOPUIG	Gordana Valčić, pomoćnica ministra	meri.letonia@mzopu.hr margita.mastrovic@mzopu.hr		100.000,00 kn

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Izmjene i dopune Zakona o zaštiti okoliša	Direktiva 96/61/EC o integriranoj prevenciji i kontroli onečišćenja (IPKO) od 24. rujna 1996.	Djelomično usklađeno	31996L0061	II. kvartal 2004.	III. kvartal 2004.
	Direktiva Vijeća ministara 96/82/EC od 9. prosinca 1996. o kontroli opasnih nesreća uključujući opasne supstance (Seveso II Direktiva)	Djelomično usklađeno	31996L0082		
	Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća ministara 2001/42/EC od lipnja 2001. o procjeni utjecaja određenih planova i programa na okoliš	Djelomično usklađeno	32001L0042		

	Direktiva Vijeća ministara 85/337/EEC o procjeni utjecaja određenih javnih i privatnih projekata na okoliš dopunjena Direktivom Vijeća ministara 97/11/EEC od ožujka 1997. o procjeni određenih javnih i privatnih projekata na okoliš, konsolidirana verzija.	Djelomično usklađeno	31985L0337		
	Direktiva 2003/4/EC Europskog parlamenta i Vijeća ministara od 28. siječnja 2003. o pristupu okolišnim informacijama koja ukida Direktivu Vijeća ministara 90/313/EEC o pristupu okolišnim informacijama.	Djelomično usklađeno	32003L0004		
	Uredba (EC) 761/2001 Europskog parlamenta i Vijeća ministara od 19. ožujka 2001 o dopuštanju dobrovoljnog sudjelovanja organizacijama u sustav Zajednice za ekološko upravljanje organizacijama (EMAS)	Djelomično usklađeno	32001R0761		
	Uredba (EC) 1980/2000 Europskog parlamenta i Vijeća o revidiranom programu dodjele znaka zaštite okoliša Zajednice	Djelomično usklađeno	32000R1980		
	Odluka Komisije 2000/479/EC o Europskom katastru emisija u okoliš (EPER) prema članku 15 Direktive Vijeća 96/61/EC o integriranoj prevenciji i kontroli onečišćenja	Djelomično usklađeno	32000D0479		
	Direktiva Vijeća 91/692/EEC o standardizaciji i implementaciji određenih direktiva	Djelomično usklađeno	31991L0692		
	Uredba EEC 1210/90 o osnivanju Europske Agencije za Zaštitu okoliša	Djelomično usklađeno	31990R1210		
	Direktiva 76/160/EEC o kakvoći vode za kupanje	Djelomično usklađeno	31976l0160		
	Direktiva 96/62/EC o procjeni upravljanja kvalitetom zraka	Djelomično usklađeno	31996L0062		
	Okvirna Direktiva za vode 2000//60/EC Europskog parlamenta i Vijeća	Djelomično usklađeno	32000L0060		
Uredba o procjeni i strateškoj procjeni utjecaja na okoliš	Direktiva Vijeća Ministara 85/337/EEC o procjeni utjecaja određenih javnih i privatnih projekata na okoliš dopunjena Direktivom Vijeća Ministara 97/11/EEC od ožujka 1997. o procjeni utjecaja određenih javnih i privatnih projekata na okoliš	Djelomično usklađeno	31985L0337 31997L0011	III. kvartal 2004.	III. kvartal 2004.
	Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća ministara 2001/42/EC o procjeni utjecaja određenih planova i programa na okoliš	Djelomično usklađeno	32001L0042		
Uredba o ekološkoj dozvoli	Direktiva 96/61/EC o integriranoj prevenciji i kontroli onečišćenja (IPPC) od 24. rujna 1996.	Djelomično usklađeno	31996L0061	IV. kvartal 2004	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o praćenju stanja okoliša (monitoring)	Direktiva 96/61/EC o integriranoj prevenciji i kontroli onečišćenja (IPPC) od 24.9.1996.	Djelomično usklađeno	31996L0061		IV. kvartal 2004
	Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća ministara 2001/42/EC o procjeni utjecaja određenih planova i programa na okoliš	Djelomično usklađeno	32001L0042		
	Direktiva 96/62/EC o procjeni upravljanja kvalitetom zraka	Djelomično usklađeno	31996L0062		
Pravilnik o katastru onečišćavanja okoliša	Direktiva 96/61/EC o integriranoj prevenciji i kontroli onečišćenja (IPPC) od 24. rujna 1996.	Potpuno usklađeno	31996L0061		III. kvartal 2004.
	Odluka Komisije 2000/479/EC o Europskom katastru emisija u okoliš (EPER) prema članku 15 Direktive Vijeća 96/61/EC o integriranoj prevenciji i kontroli onečišćenja	Potpuno usklađeno	32000D0479		

Uredba o standardima kakvoće mora na morskim plažama	Direktiva 76/460/EEC o kakvoći vode za kupanje	Potpuno usklađeno	31976LO160	II. kvartal 2004.	II. kvartal 2004.
Pravilnik o planu intervencije o zaštiti okoliša	Direktiva 96/82/EEC o kontroli opasnih nesreća	Potpuno usklađeno	31996L0082		IV. kvartal 2004.

3.22.8. Zaštita zraka

1. Opis prioriteta: Izmjenom i dopunom novog Zakona o zaštiti zraka uspostaviti će se prilagodba zahtjevima prava Europske unije na području zaštite zraka, a predviđenim izmjenama i dopunama postojećih podzakonskih akata, odnosno donošenjem novih, detaljnije će se propisati mjere zaštite i poboljšanja kakvoće zraka na regionalnoj i nacionalnoj razini.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
-	-	-	-

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Izmjene i dopune Zakona o zaštiti zraka	MZOPUIG	Roko Andričević, pomoćnik ministra	jasenka.necak@mzopu.hr mirela.barbalic@mzopu.hr	CARDS 2002 projekt	100.000,00 kn
Uredba o preporučenim, граниčnim i kritičnim razinama kakvoće zraka	MZOPUIG	Roko Andričević, pomoćnik ministra	mira.šolic-gavranovic@mzopu.hr mirela.barbalic@mzopu.hr	CARDS 2002 projekt	50.000,00 kn
Uredba o tvarima koje oštećuju ozonski omotač	MZOPUIG	Roko Andričević, pomoćnik ministra	hana.mesic@mzopu.hr mirela.barbalic@mzopu.hr	UNEP projekt	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Izmjene i dopune Zakona o zaštiti zraka	Direktiva 96/61/EC o integriranoj prevenciji i kontroli onečišćenja (IPPC)	Djelomično usklađeno	31996L0061	II. kvartal 2004.	III. kvartal 2004.
	Direktiva 96/62/EC o procjeni i upravljanju kvalitetom zraka	Djelomično usklađeno	31996L0062		
	Odluka Vijeća 97/101/EC o uspostavljanju razmjene informacija sakupljenih umreženim i individualnim stanicama za mjerenje kvalitete zraka među državama članicama	Djelomično usklađeno	31997D0101		
Uredba o preporučenim, graničnim i kritičnim razinama kakvoće zraka	Direktiva 96/62/EC o procjeni i upravljanjem kvalitetom zraka	Djelomično usklađeno	31996L0062	III. kvartal 2004.	III. kvartal 2004.
	Direktiva 99/30/EC o graničnim vrijednostima sumpor-dioksida, dušik-dioksida, dušičnih oksida, čvrstih čestica i olova u zraku	Djelomično usklađeno	31999L0030		
	Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 2000/69/EC o graničnim vrijednostima za benzen i ugljični-monoksid u zraku	Djelomično usklađeno	32000L0069		
	Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 2002/3/EC o ozonu u zraku	Djelomično usklađeno	32002L0003		
Uredba o tvarima koje oštećuju ozonski omotač	Uredba 2037/2000 Europskog parlamenta i Vijeća o tvarima koje oštećuju ozonski omotač	Djelomično usklađeno	32000R2037	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
	Uredba 2038/2000 Europskog parlamenta i Vijeća o izmjenama Uredbe 2037/2000	Djelomično usklađeno	32000R2038		
	Uredba 2039/2000 Europskog parlamenta i Vijeća o izmjenama Uredbe 2037/2000	Djelomično usklađeno	32000R2039		

3.22.9. Gospodarenje otpadom

1. Opis prioriteta: Gospodarenje otpadom prepoznato je kao prioritetno područje zaštite okoliša. Prema novom Zakonu o otpadu predviđeno je donošenje izmjene i dopune Zakona o otpadu te donošenje niza podzakonskih propisa kojima se detaljnije reguliraju odredbe Zakona.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o otpadu	-	MZOPUIG	NN 151/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Uredba kojom će se propisati liste otpada i katalog otpada	MZOPUIG	Roko Andričević, pomoćnik ministra	mirela.barbalic@mzopu.hr anto.groznica@mzopu.hr	-	50.000,00 kn
Pravilnik kojim će se propisati uvjeti za privremeno skladištenje otpada unutar poslovnog prostora proizvođača	MZOPUIG	Roko Andričević, pomoćnik ministra	beti.volic@mzopu.hr anto.groznica@mzopu.hr	-	50.000,00 kn
Pravilnik o postupanju s ambalažnim otpadom	MZOPUIG	Roko Andričević, pomoćnik ministra	meri.letonia@mzopu.hr anto.groznica@mzopu.hr	-	50.000,00 kn
Pravilnik o načinu vođenja Popisa pravnih i fizičkih osoba koje se bave djelatnošću izvoza neopasnog otpada	MZOPUIG	Roko Andričević, pomoćnik ministra	meri.letonia@mzopu.hr anto.groznica@mzopu.hr	-	50.000,00 kn

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Uredba kojom će se propisati liste otpada i katalog otpada	Direktiva Vijeća ministara o otpadu 75/442/EEC	Djelomično usklađeno	31975L0442	II. kvartal 2004.	II. kvartal 2004.
	Direktiva 91/156/EEC koja dopunjuje Direktivu 75/442/EEC o otpadu	Djelomično usklađeno	31991L0156		
	Direktiva Vijeća 91/692/EEC o standardizaciji i racionalizaciji izvještaja o implementaciji određenih Direktiva koje se odnose na okoliš	Djelomično usklađeno	31991L0692		
	Odluka Komisije 96/350/EC o prilagodbi Dodataka II A i II B Direktive 75/442/EEC o otpadu	Djelomično usklađeno	31996D0350		
	Direktiva Vijeća o opasnom otpadu 91/689/EEC	Djelomično usklađeno	31991L0689		
	Direktiva 94/31/EC koja dopunjuje Direktivu 91/689/EEC o opasnom otpadu	Djelomično usklađeno	31994L0031		
	Uredba Vijeća 259/93 o nadzoru i kontroli prijevoza otpada u/iz/kroz EU	Djelomično usklađeno	31993R0259		

	Odluka Komisije 94/721/EC o prilagodbi, u skladu sa člankom 42(3), Dodataka II, III i IV Uredbe Vijeća 259/93 o nadzoru i kontroli prijevoza otpada u/iz/kroz EU	Djelomično usklađeno	31994D0721		
	Uredba Vijeća 120/97/EC koja dopunjuje Uredbu Vijeća 259/93 o nadzoru i kontroli prijevoza otpada u/iz/kroz EU	Djelomično usklađeno	31997R0120		
	Odluka Komisije 1999/816/EC o prilagodbi, u skladu sa člankom 16(1) i 42(3), Dodataka II, III, IV i V Uredbe Vijeća 259/93 o nadzoru i kontroli prijevoza otpada u/iz/kroz EU	Djelomično usklađeno	31999D0816		
	Uredba Komisije 2557/2001 koja dopunjuje Dodatak V Uredbe Vijeća 259/93 o nadzoru i kontroli prijevoza otpada u/iz/kroz EU	Djelomično usklađeno	32001R2557		
Pravilnik kojim će se propisati uvjeti za privremeno skladištenje otpada unutar poslovnog prostora proizvođača	Direktiva Vijeća ministara o otpadu 75/442/EEC	Djelomično usklađeno	31975L0442	II. kvartal 2004.	
	Direktiva 91/156/EEC koja dopunjuje Direktivu 75/442/EEC o otpadu	Djelomično usklađeno	31991L0156		
	Direktiva Vijeća 91/692/EEC o standardizaciji i racionalizaciji izvještaja o implementaciji određenih Direktiva koje se odnose na okoliš	Djelomično usklađeno	31991L0692		
	Odluka Komisije 96/350/EC o prilagodbi Dodataka II A i II B Direktive 75/442/EEC o otpadu	Djelomično usklađeno	31996D0350		
	Direktiva Vijeća o opasnom otpadu 91/689/EEC	Djelomično usklađeno	31991L0689		
	Direktiva 94/31/EC koja dopunjuje Direktivu 91/689/EEC o opasnom otpadu	Djelomično usklađeno	31994L0031		
Pravilnik o postupanju s ambalažnim otpadom	Direktiva Vijeća i Parlamenta o ambalaži i ambalažnom otpadu, 94/62/EC	Djelomično usklađeno	31994L0062	II. kvartal 2004.	
Pravilnik o popisu pravnih i fizičkih osoba koje se bave djelatnošću izvoza neopasnog otpada	Uredba Vijeća 259/93 o nadzoru i kontroli prijevoza otpada u/iz/kroz EU	Djelomično usklađeno	31993R0259	I. kvartal 2004.	

3.22.10. Upravljanje vodama

1. Opis prioriteta: Pripremne aktivnosti na cjelovitom usklađivanju legislative o vodama s relevantnom EU legislativom kroz provedbu CARDS 2003 programa; donošenje Vodnogospodarske osnove Republike Hrvatske i pripremne aktivnosti na izradi Planova upravljanja vodama slivnih područja; nastavak realizacije CARDS 2002 programa Informacijskog sustava voda.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
-	-	-	-

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće	MZSS	Željko Slemenšek, načelnik	Slavko Šabot	-	5.000.000,00

4. Usvajanje acquis communautairea:

Zakonodavna mjera	EU acquis s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU acquisem	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće	Direktiva Vijeća 98/83/EC o kvaliteti vode za ljudsku uporabu	Djelomično usklađeno	31998L0083	-	III. kvartal 2004.

3.22.12. Zaštita prirode

1. Opis prioriteta: Zaštita prirode prepoznata je kao jedno od prioriteta područja zaštite okoliša. Prema novom Zakonu o zaštiti prirode predviđeno je donošenje niza podzakonskih propisa kojima se detaljnije reguliraju odredbe Zakona.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o zaštiti prirode	-	MZOPUIG	NN 162/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH

Pravilnik o mjerama za očuvanje stanišnih tipova (Direktiva o staništima)	MINK	Davorin Marković (Državni zavod za zaštitu prirode)	jasminka.radovic@dzzp.hr	-	150.000,00
Pravilnik o vrstama stanišnih tipova, kartama staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima (Direktiva o staništima)	MINK	Davorin Marković (Državni zavod za zaštitu prirode)	jasminka.radovic@dzzp.hr	-	30.000,00
Pravilnik o izvozu, uvozu ili provozu biljaka, gljiva i životinja zaštićenih temeljem međunarodnih ugovora, njihovih dijelova i derivata, o postupku i uvjetima izdavanja dopuštenja, sadržaju, načinu obilježavanja životinja ili pošiljki, načinu provođenja nadzora i vođenja evidencije te izrade izvješća	MINK	dr. sc. Marina Mlakar, pomoćnica ministra	-	-	20.000,00
Pravilnik o graničnim prijelazima na kojima će se obavljati uvoz, izvoz i provoz divljih svojti i uvjetima koje granični prijelaz mora zadovoljavati	MINK	dr. sc. Marina Mlakar, pomoćnica ministra	-	-	45.000,00
Pravilnik o uvjetima držanja zaštićenih životinja, načinu vođenja evidencije i načinu izvješćivanja Ministarstva o skrbi nad tim životinjama	MINK	dr. sc. Marina Mlakar, pomoćnica ministra	-	-	45.000,00
Pravilnik o zabrani držanja životinja zaštićenih temeljem međunarodnih ugovora	MINK	dr. sc. Marina Mlakar, pomoćnica ministra	-	-	25.000,00
Pravilnik o uzgoju divljih svojti koje ne ugrožavaju zavičajne divlje svojte, a za koje nije potrebno ishoditi dopuštenje	MINK	dr. sc. Marina Mlakar, pomoćnica ministra	-	-	25.000,00
Pravilnik o životinjskim vrstama za koje je potrebno voditi evidenciju i o načinu vođenja evidencije	MINK	dr. sc. Marina Mlakar, pomoćnica ministra	-	-	25.000,00
Pravilnik o postupku i načinu oduzimanja primjeraka divljih svojti koje se nedopušteno drže u zatočeništvu ili uzgajaju ili kojima se obavlja nedopuštena trgovina	MINK	dr. sc. Marina Mlakar, pomoćnica ministra	-	-	25.000,00
Pravilnik o crvenom popisu ugroženih divljih svojti	MINK	Davorin Marković (Državni zavod za zaštitu prirode)	jasminka.radovic@dzzp.hr	-	45.000,00
Uredba o ekološkoj mreži	MINK	Davorin Marković (Državni zavod za zaštitu prirode)	jasminka.radovic@dzzp.hr	-	20.000,00
Uredba o međunarodno ekološki važnim područjima	MINK	Davorin Marković (Državni zavod za zaštitu prirode)	jasminka.radovic@dzzp.hr	-	20.000,00
Uredba o poticajnim mjerama i načinu dodjele poticaja za načine gospodarenja koje uvažavaju mjere očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti	MINK	dr. sc. Marina Mlakar, pomoćnica ministra	jasminka.radovic@dzzp.hr	-	20.000,00
Pravilnik o sakupljanju samoniklog bilja	MINK	dr. sc. Marina Mlakar, pomoćnica ministra	-	-	20.000,00

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o sadržaju, roku i načinu utvrđivanja cijene prihvatljivosti zahvata za prirodu, način obavješćivanja javnosti i način izračuna jamčevine za otklanjanje mogućih posljedica na prirodu	Direktiva Vijeća 92/43/EEZ o zaštiti prirodnih životnih prostora (staništa) i divljih biljnih i životinjskih vrsta	Potpuno usklađeno	31992I0043	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o mjerama za očuvanje stanišnih tipova (Direktiva o staništima)	Direktiva Vijeća 92/43/EEZ o zaštiti prirodnih životnih prostora (staništa) i divljih biljnih i životinjskih vrsta	Potpuno usklađeno	31992L0043	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o vrstama stanišnih tipova, kartama staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima (Direktiva o staništima)	Direktiva Vijeća 92/43/EEZ o zaštiti prirodnih životnih prostora (staništa) i divljih biljnih i životinjskih vrsta	Potpuno usklađeno	31992L0043	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o crvenom popisu ugroženih divljih svojti	Direktiva Vijeća 92/43/EEZ o zaštiti prirodnih životnih prostora (staništa) i divljih biljnih i životinjskih vrsta	Potpuno usklađeno	31992L0043	-	IV. kvartal 2004.
	Direktiva Vijeća 79/409/EEZ o zaštiti divljih ptica (OJ, L 103, 25.04.1979.)	Potpuno usklađeno	31979L0409		
Uredba o ekološkoj mreži	Direktiva Vijeća 92/43/EEZ o zaštiti prirodnih životnih prostora (staništa) i divljih biljnih i životinjskih vrsta	Potpuno usklađeno	31992L0043	III. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
Uredba o međunarodno ekološki važnim područjima	Direktiva Vijeća 92/43/EEZ o zaštiti prirodnih životnih prostora (staništa) i divljih biljnih i životinjskih vrsta Smjernica Vijeća 79/409/EEZ o zaštiti divljih ptica (OJ, L 103, 25.04.1979.)	Potpuno usklađeno	31992L0043	III. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
Uredba o poticajnim mjerama i načinu dodjele poticaja za načine gospodarenja koje uvažavaju mjere očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti	Direktiva Vijeća 92/43/EEZ o zaštiti prirodnih životnih prostora (staništa) i divljih biljnih i životinjskih vrsta	Potpuno usklađeno	31992L0043	III. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o izvozu, uvozu ili provožu biljaka, gljiva i životinja zaštićenih temeljem međunarodnih ugovora, njihovih dijelova i derivata, o postupku i uvjetima izdavanja dopuštenja, sadržaju, načinu obilježavanja životinja ili pošiljki, načinu provođenja nadzora i vođenja evidencije te izrade izvješća	Uredba Vijeća(EZ) br.338/97 od 9. prosinca 1996. o zaštiti divljih biljnih i životinjskih vrsta putem reguliranja trgovine tim vrstama	Potpuno usklađeno	31997R0338	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o graničnim prijelazima na kojima će se obavljati uvoz, izvoz i provoz divljih svojti i uvjetima koje granični prijelaz mora zadovoljavati	Uredba Vijeća(EZ) br.338/97 od 9. prosinca 1996. o zaštiti divljih biljnih i životinjskih vrsta putem reguliranja trgovine tim vrstama	Potpuno usklađeno	31997R0338	-	IV. kvartal 2004.

Pravilnik o uvjetima držanja zaštićenih životinja, načinu vođenja evidencije i načinu izvješćivanja Ministarstva o skrbi nad tim životinjama	Uredba Vijeća(EZ) br.338/97 od 9. prosinca 1996. o zaštiti divljih biljnih i životinjskih vrsta putem reguliranja trgovine tim vrstama	Potpuno usklađeno	31997R0338	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o zabrani držanja životinja zaštićenih temeljem međunarodnih ugovora	Uredba Vijeća(EZ) br.338/97 od 9. prosinca 1996. o zaštiti divljih biljnih i životinjskih vrsta putem reguliranja trgovine tim vrstama	Potpuno usklađeno	31997R0338	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o uzgoju divljih svojti koje ne ugrožavaju zavičajne divlje svojte, a za koje nije potrebno ishoditi dopuštenje	Uredba Vijeća(EZ) br.338/97 od 9. prosinca 1996. o zaštiti divljih biljnih i životinjskih vrsta putem reguliranja trgovine tim vrstama	Potpuno usklađeno	31997R0338	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o životinjskim vrstama za koje je potrebno voditi evidenciju i o načinu vođenja evidencije	Uredba Vijeća(EZ) br.338/97 od 9. prosinca 1996. o zaštiti divljih biljnih i životinjskih vrsta putem reguliranja trgovine tim vrstama	Potpuno usklađeno	31997R0338	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o postupku i načinu oduzimanja primjeraka divljih svojti koje se nedopušteno drže u zatočeništvu ili uzgajaju ili kojima se obavlja nedopuštena trgovina	Uredba Vijeća(EZ) br.338/97 od 9. prosinca 1996. o zaštiti divljih biljnih i životinjskih vrsta putem reguliranja trgovine tim vrstama	Potpuno usklađeno	31997R0338	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o sakupljanju samoniklog bilja	Direktiva Vijeća 92/43/EEZ o zaštiti prirodnih životnih prostora (staništa) i divljih biljnih i životinjskih vrsta	Potpuno usklađeno	31992L0043	II. kvartal 2004	III. kvartal 2004.

3.22.14. Genetski modificirani organizmi (GMO)

1. Opis prioriteta: Problematika prekograničnog prijenosa (uvoz, izvoz, provoz), namjernog ispuštanja u okoliš, ograničene uporabe i stavljanja na tržište GMO- a i proizvoda od GMO-a, prepoznata je kao jedan od prioriteta na području zaštite okoliša. Ova problematika ugrađena je u novi Zakon o zaštiti prirode. Prema spomenutom zakonu predviđeno je donošenje niza podzakonskih akata kojima se detaljnije reguliraju odredbe Zakona koje se odnose na GMO-e.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o zaštiti prirode	-	MZOPUIG	NN 162/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o standardima objekata za ograničenu uporabu GMO u zatvorenom sustavu s obzirom na razinu opasnosti	MZOŠ	Zvonimir Marić, pomoćnik ministra	mirko.moric@mzt.hr	UNEP-GEF Project «Development of NBF» (djelomično)	30.000,00
Pravilnik o sadržaju prijave zatvorenog sustava	MINK	dr. sc. Marina Mlakar, pomoćnica ministra	-	UNEP-GEF Project «Development of NBF» (djelomično)	30.000,00

Pravilnik o sadržaju i opsegu procjene rizika za ograničenu uporabu GMO-a te metodologiju izrade	MINK	dr. sc. Marina Mlakar, pomoćnica ministra	-	UNEP-GEF Project «Development of NBF» (djelomično)	30.000,00
Pravilnik o sadržaju prijave za ograničenu uporabu u II razini opasnosti	MINK	dr. sc. Marina Mlakar, pomoćnica ministra	-	UNEP-GEF Project «Development of NBF» (djelomično)	30.000,00
Pravilnik o sadržaju prijave (zahtjeva) za dobivanje dopuštenja za uporabu GMO-a u III i IV razini opasnosti	MINK	dr. sc. Marina Mlakar, pomoćnica ministra	-	UNEP-GEF Project «Development of NBF» (djelomično)	30.000,00
Pravilnik o uvjetima koje mora ispunjavati laboratorij za ispitivanje, kontrolu i praćenje GMO i proizvoda koji sadrže GMO sukladno međunarodnim standardima	MZSS	Ivo Afrić, pomoćnik ministra	krunoslav.capak@hzjz.hr	UNEP-GEF Project «Development of NBF» (djelomično)	30.000,00
Uredba o načinu rada i mjerama sigurnosti pri proizvodnji, rukovanju, prijevozu, uporabi, prijenosu i uvođenju u okoliš svakog modificiranog živog organizma, dopuštene tehnike i dopuštene genetske modifikacije, mjere uklanjanja štetnih posljedica od nekontroliranog korištenja modificiranih živih organizama, te način neškodljivog uništavanja modificiranih živih organizama i otpada koji sadrži modificirane žive organizme	MINK	dr. sc. Marina Mlakar, pomoćnica ministra	-	UNEP-GEF Project «Development of NBF» (djelomično)	30.000,00
Uredba o kriterijima za uvrštavanje ograničene uporabe u razine opasnosti, standarde objekata za zatvorene sustave, mjere sprečavanja i druge sigurnosne mjere, te način rukovanja i druge uvjete za određenu razinu opasnosti	MINK	dr. sc. Marina Mlakar, pomoćnica ministra	-	UNEP-GEF Project «Development of NBF» (djelomično)	30.000,00

4. Usvajanje acquis communautairea:

Zakonodavna mjera	EU acquis s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU acquisem	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o standardima objekata za ograničenu uporabu GMO u zatvorenom sustavu s obzirom na razinu opasnosti	Direktiva Vijeća EU 90/219/EEC o ograničenoj uporabi genetski modificiranih mikroorganizama	Djelomično usklađeno	31990L0219	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o sadržaju prijave zatvorenog sustava	Direktiva Vijeća EU 90/219/EEC o ograničenoj uporabi genetski modificiranih mikroorganizama	Djelomično usklađeno	31990L0219	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o sadržaju i opsegu procjene rizika za ograničenu uporabu GMO-a te metodologiju izrade	Direktiva Vijeća EU 90/219/EEC o ograničenoj uporabi genetski modificiranih mikroorganizama	Djelomično usklađeno	31990L0219	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o sadržaju prijave za ograničenu uporabu u II razini opasnosti	Direktiva Vijeća EU 90/219/EEC o ograničenoj uporabi genetski modificiranih mikroorganizama	Djelomično usklađeno	31990L0219	-	IV. kvartal 2004.
Pravilnik o sadržaju prijave (zahtjeva) za dobivanje dopuštenja za uporabu GMO-a u III i IV razini opasnosti	Direktiva Vijeća EU 90/219/EEC o ograničenoj uporabi genetski modificiranih mikroorganizama	Djelomično usklađeno	31990L0219	-	IV. kvartal 2004.
Uredba o kriterijima za uvrštavanje ograničene uporabe u razine opasnosti, standarde objekata za zatvorene	Direktiva Vijeća EU 90/219/EEC o ograničenoj uporabi genetski modificiranih mikroorganizama	Djelomično usklađeno	31990L0219	-	IV. kvartal 2004.

sustave, mjere sprečavanja i druge sigurnosne mjere, te način rukovanja i druge uvjete za određenu razinu opasnosti					
Pravilnik o uvjetima koje mora ispunjavati laboratorij za ispitivanje, kontrolu i praćenje GMO i proizvoda koji sadrže GMO sukladno međunarodnim standardima	Direktiva Europskog vijeća i Parlamenta 2001/18/EEZ o namjernom puštanju u okoliš GMO-a	Djelomično usklađeno	32001L0018	-	IV. kvartal 2004.
Uredba o načinu rada i mjerama sigurnosti pri proizvodnji, rukovanju, prijevozu, uporabi, prijenosu i uvođenju u okoliš svakog modificiranog živog organizma, dopuštene tehnike i dopuštene genetske modifikacije, mjere uklanjanja štetnih posljedica od nekontroliranog korištenja modificiranih živih organizama, te način neškodljivog uništavanja modificiranih živih organizama i otpada koji sadrži modificirane žive organizme	Direktiva Europskog vijeća i Parlamenta 2001/18/EEZ o namjernom puštanju u okoliš GMO-a	Djelomično usklađeno	32001L0018	III. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.

3.22.16. Zaštita od ionizirajućeg zračenja

- Opis prioriteta: Donošenje podzakonskih akata sa svrhom daljnjeg usklađivanja s propisima Europske unije.
- Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od ionizirajućih zračenja	-	MZSS	NN 173/03

- Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o upravljanju radioaktivnim otpadom	MZSS	Ivo Afrić, pomoćnik ministra	Dragan Kubelka dragan.kubelka@hzzz.hr	-	130 000,00

- Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u <i>proceduru</i> VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o upravljanju radioaktivnim otpadom	Direktiva Vijeća 96/29/Euratom kojom se utvrđuju osnovni sigurnosni standardi za zaštitu zdravlja radnika i javnosti od opasnog djelovanja ionizirajućeg zračenja	Djelomično usklađeno	31996L0029	-	III. kvartal 2004.

3.22.17. Zaštita od buke

1. Opis prioriteta: Donošenje podzakonskih akata temeljem Zakona o zaštiti od buke.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o zaštiti od buke	-	MZSS	NN 20/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave	MZSS	Ivo Afrić, pomoćnik ministra	ivo.afric@miz.hr	-	Trenutno se ne mogu predviđjeti

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave	Direktiva 2002/49/EC Europskog parlamenta i Vijeća o procjeni i regulaciji buke u okolišu	Potpuno usklađeno	32002L0049	-	III. kvartal 2004.

3.23. ZAŠTITA POTROŠAČA I ZDRAVLJA

1. Opis prioriteta: Izgradnja sustava zaštite potrošača i podizanje kvalitete zaštite gospodarskih interesa potrošača.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o zaštiti potrošača	6.13.	MINGO	NN 96/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o obveznim odnosima	MP	Boris Koketi, pomoćnik ministra	+ 385 1 3710 770	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o obveznim odnosima	Direktiva 85/374/EEZ o odgovornosti za neispravne proizvode	Potpuno usklađeno	31985L0374	II. kvartal 2004	IV. kvartal 2004.

3.24. PRAVOSUĐE I UNUTARNJI POSLOVI

3.24.1. Azil

1. Opis prioriteta: Izgradnja sustava azila u skladu s utvrđenim standardima, te usklađivanje navedenog sustava s *acquis communautaire*om.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o azilu	6.14.3	MUP	NN 103/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Pravilnik o obrascima i načinu vođenja evidencija za tražitelja azila, azilante i strance pod privremenom zaštitom	MUP	Darko Vid, načelnik Uprave za inspekcijske i upravne poslove	3788-193 dvid@mup.hr	CARDS 2001	-
Pravilnik o smještaju tražitelja azila, azilanata i stranaca pod privremenom zaštitom	MUP	Darko Vid, načelnik Uprave za inspekcijske i upravne poslove	3788-193 dvid@mup.hr	CARDS 2001	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*a:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Pravilnik o obrascima i načinu vođenja evidencija za tražitelja azila, azilante i strance pod privremenom zaštitom	Konvencija o statusu izbjeglica iz 1951. god.	Potpuno usklađeno	-	-	III. kvartal 2004.
	Protokol o statusu izbjeglica iz 1967. god.	Potpuno usklađeno	-		
	Direktiva Vijeća 2003/9/EC od 27.01.2003. god. o postavljanju minimalnih standarda za prijem tražitelja azila	Potpuno usklađeno	32003L0009		
	Rezolucija Vijeća EU od 20.06.1995. god. o minimalnim jamstvima u postupku azila	Potpuno usklađeno	31996Y091905		
	Direktiva Vijeća 2001/55/EC od 20.06.2001. god. o minimalnim standardima za davanje privremene zaštite	Potpuno usklađeno	32001L0055		
Pravilnik o smještaju tražitelja azila, azilanata i stranaca pod privremenom zaštitom	Konvencija o statusu izbjeglica iz 1951. god.	Potpuno usklađeno	-	-	III. kvartal 2004.
	Protokol o statusu izbjeglica iz 1967. god.	Potpuno usklađeno	-		
	Direktiva Vijeća 2003/9/EC od 27.01.2003. god. o postavljanju minimalnih standarda za prijem tražitelja azila	Potpuno usklađeno	32003L0009		
	Rezolucija Vijeća EU od 20.06.1995. god. o minimalnim jamstvima u postupku azila	Potpuno usklađeno	31996Y091905		
	Direktiva Vijeća 2001/55/EC od 20.06.2001. o minimalnim standardima za davanje priv. zaštite	Potpuno usklađeno	32001L0055		

3.24.2./3.24.3. Migracije i vize

1. Opis prioriteta: Uređenje migracijske politike u skladu s relevantnim propisima EU.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o strancima	6.14.4./6.14.5.	MUP	NN 109/03
Pravilnik o putnim ispravama za strance, vizama i graničnim propusnicama te o načinu postupanja prema strancima	6.14.4./6.14.5.	MUP	NN 202/03
Pravilnik o statusu stranca u Republici Hrvatskoj	6.14.4./6.14.5.	MUP	NN 202/03
Pravilnik o izdavanju putnog lista strance, viza i posebnih osobnih iskaznica strancima	6.14.4./6.14.5.	MVP	-
Konzularni nputak za izdavanje viza	6.14.4./6.14.5.	MVP	-

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Uredba o viznom sustavu Vlade Republike Hrvatske	MVP	Svjetlan Berković, pomoćnik ministra	+385 1 4597 730	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Uredba o viznom sustavu	Uredba 539/2001/EZ koja navodi treće države čiji državljani moraju posjedovati vize kad prelaze preko vanjskih granica, i one države čiji su državljani izuzeti od tog zahtjeva	Djelomično usklađeno	32001R0539	-	I. kvartal 2004.
	Uredba 2414/2001/EZ kojom se mijenja Uredba 539/2001 koja navodi treće države čiji državljani moraju posjedovati vize kad prelaze preko vanjskih granica, i one države čiji su državljani izuzeti od tog zahtjeva	Djelomično usklađeno	32001R2414		
	Uredba 453/2003 EZ kojom se mijenja Uredba 539/2001/EZ koja navodi treće države čiji državljani moraju posjedovati vize kad prelaze preko vanjskih granica, i one države čiji su državljani izuzeti od tog zahtjeva				
	Šengenski <i>acquis</i> - Odluka izvršnog odbora od 28. travnja 1999. o konačnim verzijama Zajedničkog priručnika i Zajedničkih konzularnih naputaka (SCH/Com-ex (99) 13)				

3.24.4. Upravljanje granicom

1. Opis prioriteta: Uspostava sustava nadzora državne granice u skladu s europskim zahtjevima.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Zakon o nadzoru državne granice	6.14.6.	MUP	NN 173/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Uredba o standardima i uvjetima koje moraju ispunjavati granični prijelazi za sigurno i ekonomično obavljanje granične kontrole	MUP	Iris Nikšić, načelnica Uprave	+385 1 3788 818	CARDS 2001/2002	-
Pravilnik o načinu utvrđivanja i rješavanja povrede državne granice	MUP, MVP	Iris Nikšić, načelnica Uprave	+385 1 3788 818	CARDS 2001/2002	-
Pravilnik o uvjetima određivanja privremenih graničnih prijelaza, uvjetima i načinu rada	MUP, MFIN	Iris Nikšić, načelnica Uprave	+385 1 3788 818	CARDS 2001/2002	-
Pravilnik o načinu obavljanja nadzora državne granice	MUP	Iris Nikšić, načelnica Uprave	+385 1 3788 818	CARDS 2001/2002	-
Pravilnik o uvjetima i načinu određivanja područja graničnih prijelaza	MUP	Iris Nikšić, načelnica Uprave	+385 1 3788 818	CARDS 2001/2002	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Uredba o standardima i uvjetima koje moraju ispunjavati granični prijelazi za sigurno i ekonomično obavljanje granične kontrole	Schengenski provedbeni sporazum	Djelomično usklađeno	42000A0922(02)	III. kvartal 2004.	III. kvartal 2004.
	Schengenski zajednički priručnik	Djelomično usklađeno	32002X1216(03)		
Pravilnik o načinu utvrđivanja i rješavanja povrede državne granice	Schengenski provedbeni sporazum	Djelomično usklađeno	42000A0922(02)	-	III. kvartal 2004.
	Schengenski zajednički priručnik	Djelomično usklađeno	32002X1216(03)		
Pravilnik o uvjetima određivanja privremenih graničnih prijelaza, uvjetima i načinu rada	Schengenski provedbeni sporazum	Djelomično usklađeno	42000A0922(02)	-	III. kvartal 2004.
	Schengenski zajednički priručnik	Djelomično usklađeno	32002X1216(03)		
Pravilnik o načinu obavljanja nadzora državne granice	Schengenski provedbeni sporazum	Djelomično usklađeno	42000A0922(02)	-	III. kvartal 2004.
	Schengenski zajednički priručnik	Djelomično usklađeno	32002X1216(03)		
Pravilnik o uvjetima i načinu određivanja područja graničnih prijelaza	Schengenski provedbeni sporazum	Djelomično usklađeno	42000A0922(02)	-	III. kvartal 2004.
	Schengenski zajednički priručnik	Djelomično usklađeno	32002X1216(03)		

3.24.7. Organizirani kriminal i korupcija

1. Opis prioriteta: Uspostava sustava borbe protiv organiziranog kriminala u skladu s europskim zahtjevima.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
-	-	-	-

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o kaznenom postupku	MP	Dubravko Palijaš, pomoćnik ministrice	+385 1 3710 711	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o kaznenom postupku	Konvencija UN-a o borbi protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta (Palermo, 13. prosinca 2000.)	Potpuno usklađeno	-	III. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
	Drugi dodatni protokol Europskoj konvenciji o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (ETS 182)	Potpuno usklađeno	-		

3.24.10. Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima

1. Opis prioriteta: Peuzimanje odredbi europskih pravnih instrumenta koji uređuju pitanje pravosudne suradnje u kaznenim stvarima u hrvatski prvni sustav.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
-	-	-	-

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o ekstradiciji	MP	Sanja Štimac, načelnica	+385 1 3710 674	-	-
Zakon o transferu osuđenih osoba	MP	Sanja Štimac, načelnica	-	-	-
Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima	MP	Sanja Štimac, načelnica	-	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o ekstradiciji	Europska konvencija o izručenju (ETS. 024)	Potpuno usklađeno	-	III. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
	Dodatni protokol Europske konvencije o izručenju (ETS. 086)	Potpuno usklađeno	-		
	Drugi dodatni protokol Europske konvencije o izručenju (ETS. 098)	Potpuno usklađeno	-		
	Konvencija UN-a o borbi protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta (Palermo, 13. prosinca 2000.) i tri Protokola	Potpuno usklađeno	-		
	Okvirna odluka Vijeća o Europskom uhitbenom nalogu, te proceduri izručenju između država članica 2002/475/JHA	Potpuno usklađeno	32002F0584		
Zakon o transferu osuđenih osoba	Konvencija o transferu osuđenih osoba (ETS. 112)	Potpuno usklađeno	-	III. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.
	Dodatni protokol Konvenciji o transferu osuđenih osoba (ETS. 167)	Potpuno usklađeno	-		
Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima	Europska konvencija o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (ETS. 030)	Potpuno usklađeno	-	III. kvartal 2004.	III. kvartal 2004.
	Dodatni protokol Europske konvencije o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (ETS. 099)	Potpuno usklađeno	-		
	Drugi Dodatni protokol Europske konvencije o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (ETS 182.)	Potpuno usklađeno	-		

3.26. VANJSKI ODNOSI I RAZVOJNA POMOĆ

1. Opis prioriteta:

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
Uredba o određivanju robe koja se izvozi i uvozi na temelju dozvola	-	MINGO	NN 67/03,83/03,121/03
Uredba o mjerama zaštite domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza	-	MINGO	NN 33/03
Uredba o nadzoru uvoza i izvoza neobrađenih dijamanta	-	MINGO	NN 97/03,142/03

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o nadzoru izvoza robe s dvojnog namjenom	MGRIP	Tatjana Tomić, načelnica	tatjana.tomic@mingo.hr	-	-
Uredba o Popisu robe s dvojnog namjenom	MGRIP	Tatjana Tomić, načelnica	tatjana.tomic@mingo.hr	-	-
Uredba o postupku i utvrđivanju antidampinške i kompenzacijske pristojbe	MGRIP	Tatjana Tomić, načelnica	tatjana.tomic@mingo.hr	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquisem</i>	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Zakon o nadzoru izvoza robe s dvojnog namjenom	Uredba Vijeća (EC) br. 149/2003 od 27. siječnja 2003. o izmjenama Uredbe Vijeća (EC) br. 1334/2000 o uspostavi režima Zajednice za kontrolu izvoza robe s dvojnog namjenom i tehnologije	Potpuno usklađeno	32003R1334	I. kvartal 2004.	I. kvartal 2004.
Uredba o popisu robe s dvojnog namjenom	Uredba Vijeća (EC) br. 149/2003 od 27. siječnja 2003. o izmjenama Uredbe Vijeća (EC) br. 1334/2000 o uspostavi režima Zajednice za kontrolu izvoza robe s dvojnog namjenom i tehnologije	Potpuno usklađeno	32003R0149	I. kvartal 2004.	I. kvartal 2004.
Uredba o postupku i utvrđivanju antidampinške i kompenzacijske pristojbe	Uredba Vijeća (EC) br. 384/96 od 22. prosinca 1995. o zaštiti protiv dampinškog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske zajednice	Djelomično usklađeno	31996R0384	II. kvartal 2004.	II. kvartal 2004.
	Uredba Vijeća (EC) br. 905/98 od 27. travnja 1998. o izmjenama Uredbe Vijeća (EC) br. 384/96 od 22. prosinca 1995. o zaštiti protiv dampinškog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske zajednice	Djelomično usklađeno	31998R0905		
	Uredba Vijeća (EC) br. 2026/97 od 6. listopada 1997. o zaštiti protiv subvencioniranog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske zajednice	Djelomično usklađeno	31997R2026		

3.27. ZAJEDNIČKA VANJSKA I SIGURNOSNA POLITIKA

1. Opis prioriteta: Strateška orijentacija pridruživanja Republike Hrvatske EU uključuje njenu spremnost prihvaćanja odredbi, pravne strukture kao i organizacijskih mehanizama Zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP) EU.

2. Rezultati ostvareni u 2003. godini:

Usklađivanje zakonodavstva	NPPEU 2003 (br. poglavlja)	Nositelj	Postignuto
-	-	-	-

3. Zakonodavne mjere predviđene za 2004. godinu:

Zakonodavna mjera	Institucija	Odgovorna osoba, zvanje	Kontakt	Tehnička pomoć	Financijska sredstva iz proračuna RH
Zakon o provedbi restiktivnih mjera i gospodarskih sankcija	MVP, MUP	Tomislav Vidošević, pmvp	vice.skracic@mvp.hr	-	-
Uredba o viznom sustavu	MVP	Svjetlan Berković, pmvp	mteider@mvp.hr	-	-

4. Usvajanje *acquis communautaire*:

Zakonodavna mjera	EU <i>acquis</i> s kojim se mjera usklađuje	Stupanj usklađenosti s EU <i>acquis</i> em	CELEX broj	Trajanje	
				Upućivanje u proceduru VRH	Usvajanje i stupanje na snagu
Uredba o viznom sustavu	Uredba Vijeća ministara EU 539/2001 od 15. ožujka 2001. koja navodi treće države čiji državljani moraju imati vizu kada prelaze vanjske granice kao i one čiji su državljani izuzeti od tog zahtjeva	Djelomično usklađeno	32001R0539	I. kvartal 2004.	I. kvartal 2004.
	Uredba 2414/2001/EZ kojom se mijenja Uredba 539/2001 koja navodi treće države čiji državljani moraju posjedovati vize kad prelaze preko vanjskih granica, i one države čiji su državljani izuzeti od tog zahtjeva	Djelomično usklađeno	32001R2414		
	Uredba 453/2003 EZ kojom se mijenja Uredba 539/2001/EZ koja navodi treće države čiji državljani moraju posjedovati vize kad prelaze preko vanjskih granica, i one države čiji su državljani izuzeti od tog zahtjeva	Djelomično usklađeno	-		
	Schengenski <i>acquis</i> - Odluka izvršnog odbora od 28. travnja 1999. o konačnim verzijama Zajedničkog priručnika i Zajedničkih konzularnih naputaka (SCH/Com-ex (99) 13)	Djelomično usklađeno	-		
Zakon o provedbi restiktivnih mjera i gospodarskih sankcija		-	-	IV. kvartal 2004.	IV. kvartal 2004.